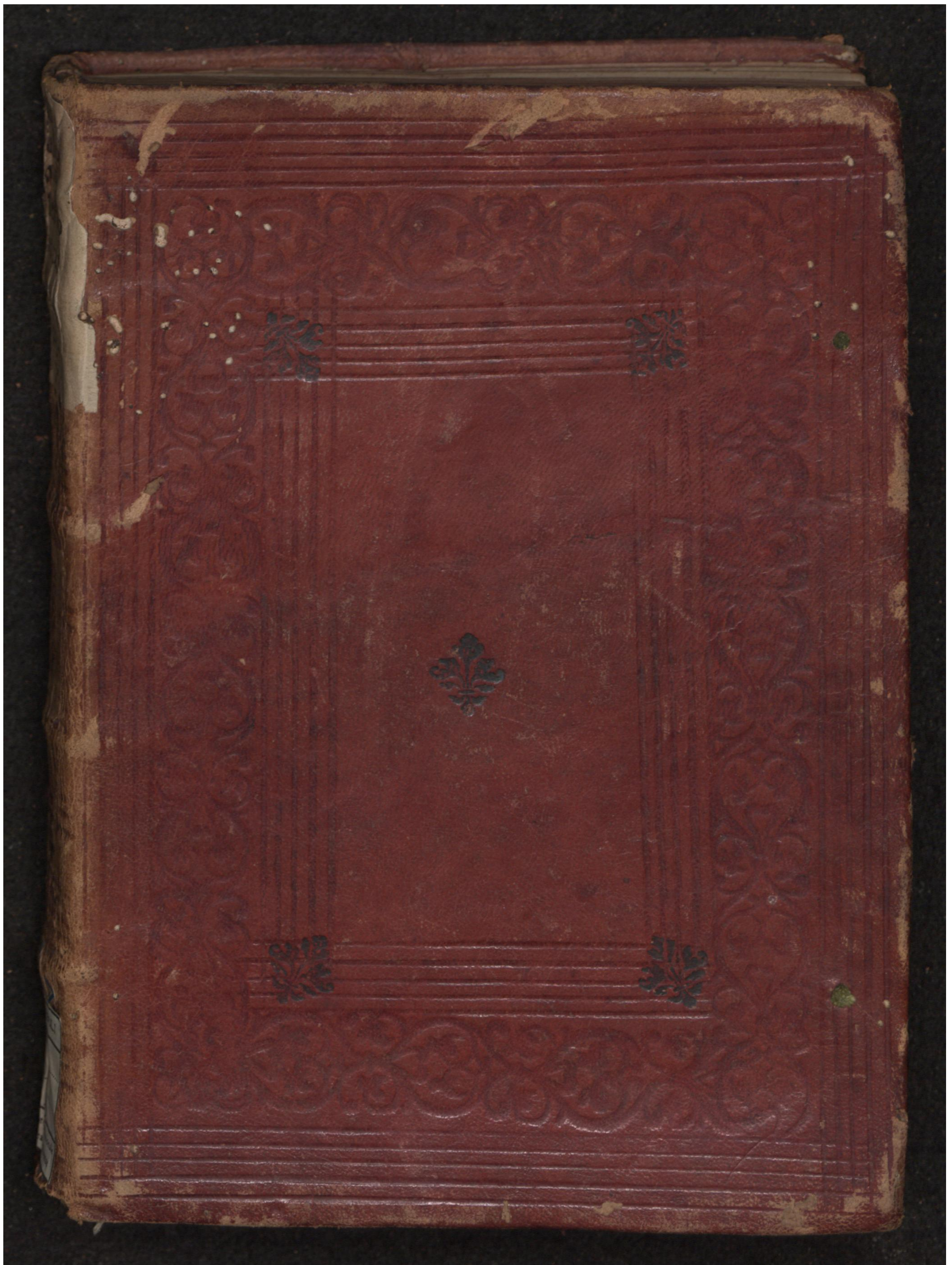
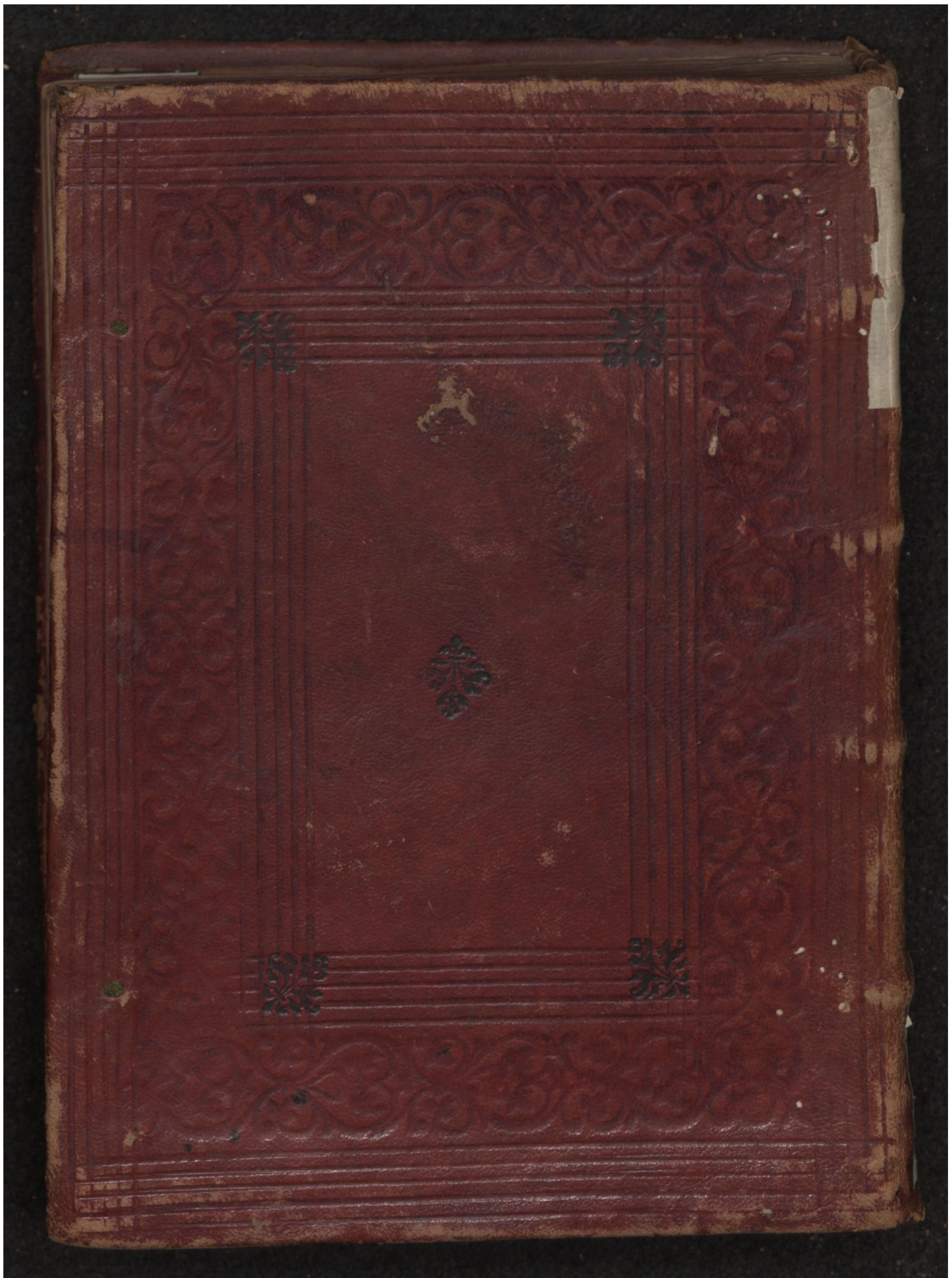
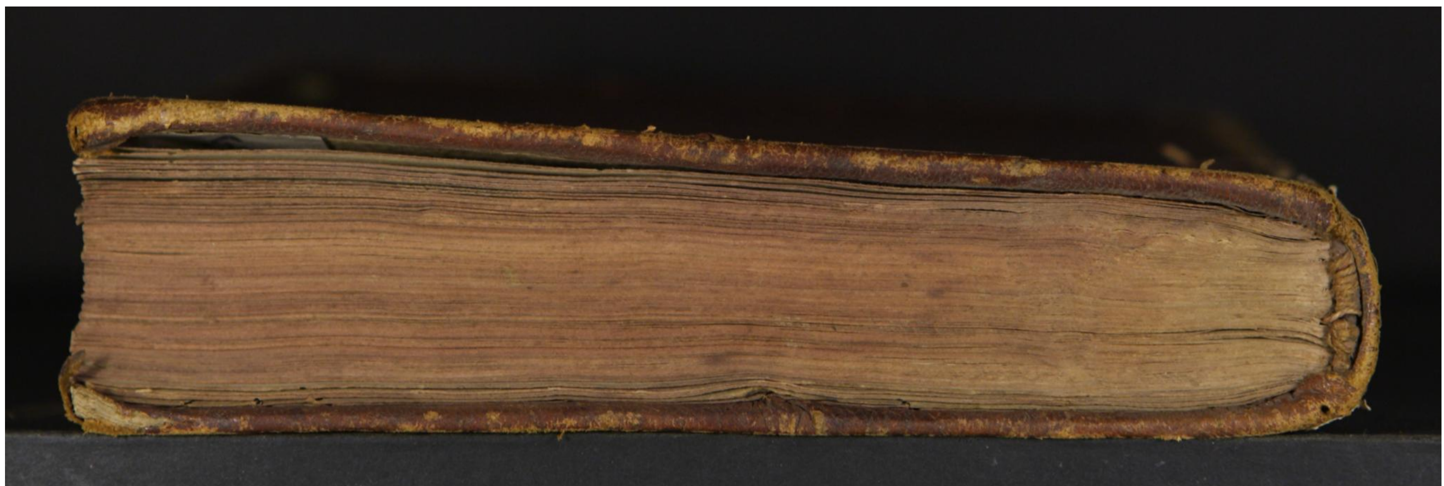

1492
INCUNABULI
A
6
10
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

A

R

לפרט תש״ע [illegible] אי׳ יוסף אי׳ [illegible]
[illegible] ה׳ [illegible] [illegible] כלה

תשובה נראה [illegible] [illegible] שנן
ערבא לאחרון שחרית ומוסף
אי׳ עולין בשחה שבת זה:
[illegible] עד [illegible] כנה [illegible]
זכור ברית יהיה
כתש״ע אמ׳
[illegible] עד
[illegible]
זכור
ואל
זה

אם [illegible] עד [illegible] יעקב ואל
יעקב אם מחר [illegible] עד
כנה יעקב ברית יהיה ו
ואחרים כן אן זמן ומזון
ברוך חונן הדעת

umanis

לחדש חשוונה עם ימין מן ימין בשבוע ראש נשים ב״ה
חשוב. ורבע שנין ונחשב עשר
יבוא יום דמשת ורבעה
השנה עם. יבוא יום
בו׳ עד יום ל׳ שנים
מרוץ יהיה שנה
היום ועד יבוא
יום ה׳ שנים
ולו שנים
עם ימים
יום מ״ה
ימך
מרוץ יהיה בשנת היום ולאחר
בין מן ביום ולמען ולב״ח
ישלמו ולחשוב סתורה
וה׳ יהיה עמך מחשבה
ויחשבו ויולך
כמו שהיה עמך
במשה
ויעלה כבוד רוחה בו
ויעשה ידיו ויעלה
המשיח שהוציאם
מאמר

[illegible]

שנת כשרים היום הלל שהוא יום ב׳ י׳ ניסן
[illegible]
[illegible]
שמו יהודה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

בשעה ברכה ומזל הטוב [illegible] שנת [illegible] היום הזה
שהוא יום [illegible] נולד לי [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] — —

בשעה ברכה ומזל הטוב ויצליח [illegible] שנת
[illegible] היום הזה שהוא יום ד' נולדה לי בת
אחת [illegible]
[illegible] יקראו שמה [illegible]
[illegible] החיים [illegible]
יגדליהו ויחייהו ויזכיהו [illegible]
[illegible] לתורה ולחופה
ולמעשים טובים [illegible]

בשעה ברכה ומזל הטוב ויצליח [illegible] שנת [illegible]
[illegible] נולד [illegible]
[illegible]
[illegible] יקראו שמו [illegible] החיים
[illegible] לתורה ולחופה
ולמעשים טובים [illegible]

בשעה ברכה ומזל הטוב ויצליח [illegible] שנת [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] מזל טוב [illegible]

בשעה ברכה ומזל הטוב ויצליח [illegible] שנת [illegible]
[illegible]
[illegible] החיים [illegible]
[illegible]

ויהי כהגיעו לדבר דברין כעלם מעיני ולא ראיתיו · בקשתיו ולא מצאתיו · ובהיותי בעומק
הסערה משוטט אחריו אולי אמצאהו משנתי כי עורתי · ובזכרי את הדברים אשר ראיתי בחזון
נבעתי ונגרתי וחרדתי לנפשי ומשכת הבלי יקיצותי · ואת ידי לכתוב מה ששמעתי וראיתי
הקיצותי · לא הסרתי ולא הותרתי בכל כחי והאלהים אשר הוא שמחת גילי צור עוזי מחסי
ומבטחי המבטיחי על שדי אמי ומבטן גחי׳ ערב עלת שיחי וכלבות נדיבי עמו יערוף
כמטר לקחי ויהיו דברי על לוח לבותם נרשמים ולא אהיה כמכנן אל המתים וכשועק אל
האלמים והכני ידי לשמים פרושות שכל עוד נשמתי בי אזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות
ובאחריתי יהיה חסד אלהים תימך בימיני וסועד · ויתן כבוד מנוחתי אשר שם אועד עם
מצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד וכן יהי רצון אמן

ונשלם כל מלאכת ספר זה הנקרא מחברת עמנואל על ידי צעיר המחוקקים גרשם שמחוקקי
בן החר״ משה ז״ל זרע ישרא׳ איש שונצי״נו ויהי השלמתו פה בריש״א אשר תחת ממשלת השר״רה
מווינ״יזי״א יר״ה היום יום שני בשבת כ״ו לחדש מרחשון שנת חמשת אלפים ור״נב לבריאת
עולם וה׳ ברחמיו יזכנו להתחיל ולהשלים שאר ספרי קדם מעולפים ספירים בתורת אלהי׳
ולהרבין תורה בישראל כאות נפשינו וישמחנו בבנין אריאל עם כל ישראל אמן

גבר כטוב סיחיו ומעניו · ובכחות לשונו והגיוניו על כל אשר היו לפניו · את אשר מברך יבורך
ואשר יאור יואר · ואשר לא יפאר בלשונו איננו מפואר · ואין כמו א בשיר ירקח · כי שירו כאש
יתלקח ולו השיר הכתרץ ויתערב בלשון עברי ובלשון כנרי ובלשון ערב וכל זר לא יקרב · לו יד
המל מדת לקרב · חרוב יחרב · והוא יעשה בחרב נוראות · ובחנית פלאי פלאות · אשר לא תשבע
עין לראות · ירעים כל מלכי גוים כלם · וכל רוזני ארץ אשר מעולם · בחנית יעשה בה כפלאות
לעיניהם · ובשפתו חרבו על פניהם · הוא סובב כיתאל והגלגל אדום ואשור וכמצר על דרך
ישור · הוא סובב כחלת מצרים ונבר גשור · ולחמת הודו כבית בצרה עלי שור · שחקו כבית
הכן לבואתי · ועזרנו מחזיק בתומתו · חמדוהו השרים והמלכים · ופארוהו הנסיכים ולפני
מלכים יתייצב כל יתייצב לפני חשוכים · פחד אילי הארץ מיראת חיצי לשונו · ומגברת אחרי
כתביו ומהדר גאונו · שרה עם מלכים והגאונים ויוכל · ושבריהם לפניו כפתחי וכתוג ההיכל ·
ונראתו כי כל אילי הארץ יתברכו בשמו · יקנא לארצו ויחמול על עמו · ועמד בפרץ כנגד בוגדי
בגד · וישלך את נפשו מנגד · הוא הלך כפרוכבה אל אלוף מגדיאל · ודבר טוב על ישראל ·
הוא על אילי הארץ ישא משלו · ועל ככבריה ירעם בקולו · ובמלכים יתקלס ורוזנים משחק לו
היה בהיותו פניהם משחרי לדמיון הסוחר · נתן דברי נגידים · ולקח כסף וזהב ובגדים · יצא לו שם
בגוים ויבא בעדי עדיים . הוא נלחם מלחמת ה׳ ותורתו בשברים · עם נביאי הבעל והכומרים
• וכסכלו ערום יערים · טענוהו חטים והודה להם שעורים · הוא הראה במליצותיו החמודות׳
כי לישראל בכל חכמה עשר ידות · ולכן כתגנו לו מהמלכים בעולם המלאכים · ויהי אחרי כן
ויאמר אלי דניאל איש חמודות · מתחפץ לראות חופות נכבדות · אשר לגאוני עולם מיועדות ·
ואען ואומר חייך חפצתי לראותם · ועתה הראיני הדרתם · ויראני חופות ספיר גזרתם וכל
אבן יקרה מסוכתם · תלאיה הלשונות לתאר יפעתם · והחמודות אשר סביבות גבעתם ואומר
אל ארוני למי החמודות האלה · אשר אני רואה · ויאמר אלי כן בדבר והבן במראה החפות האל
אל חסידי גאוני עולם פלוני ופלוני מאורביטו אשר מעשה הראו ואת פעלו הביטו ואספו כל החמודו׳
החמודות ׳יבם מדובר נכבדות · ואמרה אשר בה זכו על זאת המעלה המהוללה · הוא היית להם
אל הדלי׳ החלה׳ שמעו בקעת הדל׳ ולא החרישו · ורחמו הגול׳ ופניהם לא הובישו · וכל ערומיהם
הלבישו · עשו כענין הצדק פלאי פלאות · ובנדיבות היד עשו נוראו׳ · להם הבית הפתוח לרווחה
והיד להתנדב פתוחה · ונפשי׳ לקבל האביוני׳ בשמחה · כמה יתומות השיאו וכמה אלמנות לראו׳ טוב
סביאו · וכמה אסירים בכושרות הוציאו · ובימי רעבון עשו כמה צדקות · והשביעו נפש שוקקות
וברכת אבות עליהם תבוא · ולכן אין להפליא אם יש להם בהיכל ה׳ מבוא · ויהי בהיותנו
במעמד ההוא הנכבד · ויאמר אלי דניאל איש חמודות חייך זכר טוב אותך האל וזכרי כאשר הראך
מן העבר ומן העתיד דברי נוראו׳ וראית במעמד הקדושי׳ והנביאי׳ אשר בעדן גן אלהי׳ נוכחים
ומעמד הרשעים אשר ירדו פלאי׳ ונפשם בתוך לביאי׳ יתבו אך בכאי׳ · ולא תראוך מן השמים כל
זאת רק למען ידעו בני העולם הקורות אשר עליהם באות · ולכן שמור לך את כל הדברי׳ אשר
ראית וכתבתם על ספר לזכרון · ושמתם תגד הארון למען ידעו אותם דור אחרון · ועת בעוד
החיים חייתך קרא בגרון והודע לאנשי דורך את אשר ראו עיניך ואשר שמעו אזניך ואני דניאל
אשר יצאתי להשכילך בינה בתחלת תחנוניך · אפקיד את רוחך ביד קונך · והוא למען חסדיו
ישא לך תבוכך ואתה פנה לך אל השמאל או אל הימין · ולך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין

ומקבל את כל האדם בשמחה · כמה מקרים עברו עליו · אשר לספרם הזמן יארך · על הכל
אמר יהי שם ה' מבורך · לא התקצף על מקרי הזמן · ובכל הכל מאהבת האל הנאמן · שם ביתו
בית וועד לחכמים · ויכן מקדש כמו רמים · ודבריו נחמדים מזהב ומפז רב · ועם שונים בל
יתערב · כתן לו האל את בריתו שלום · ואיש חשב לרמות במרמותיו חלם חלום · הוא יחון הדלים
ומברכתו יענקים · ושארית העניים והאביונים לרוממה יקים · ורוזן מדשן ביתו ומאכל עדניו ישק'
ובעבור היותו מעיל צדקה עוטה ובגד בוגדי' מעדה · תהיה ברכת ה' בכל אשר לו בבית ובשדה
· ומן השמים יעלו לו מרפא וארוכה · ויזעו לברכה · והחופה השנית אל הנכבד פלוני שר הצבא
· אשר קנה לו חיי העולם הבא · כאשר עמד בפרץ בעד עם ה' · הוא כגבורתו שני לחשמונאי
הוא הכה את שני אריאל · והסיר חרפה מעל ישראל · לו שם בשלשה הגבורים · ולו השוסים
האבירים וכאשר אל מלחמת ה' פושט · ישומם חללים מדוקרי' וכל העם ישובון אחריו אך לפשט
ומשלל אויבי ה' מערומי ישראל יקפט · יחריד צירים ויבלע עבתם · וירדוף אויביו וישיגם ולא
ישוב עד כלותם · יצו האל לו מלאכיו לשמרו בכל דרכיו · פן תגוף באבן רגלו · ונגע לא יקרב
באהלו · ביען אשר לו עם הגבורה · הנדיבות הגמורה ולו הבית הפתוח לרווחה · אין פרץ בביתו
ואין יוצאת ואין צווחה · לאין אונים פוזר קנה · אם הרגיעו היעפים ומצאו להם מנוח · ואם ינוחו
יגיעי כח · אם כל מרי נפש יבאו לרויה · ואם ימצאו אכילה שתיה ולויה · לו הדיבור הערב · כל
עובר ושב יאסוף הביתה ויקרב · לו סבר הפני' היפות · וכתן בשי ביתו לרקחות ולטבחות ולאופות
להשביע בנחנחות הנפשות השוקקות · אשר ברעב מתעטפות · ומלוח עלי שיח קוטפות ומה
כאמר מאפשו האומה · אשר היא לכל הלנים בכל קוריה לאמה · היא הדלים מרחמת והאביוני'
מחוננת · ולכל עובר ושב היא אם ואומנת · ישלם ה' פעלה בתוך שאר החסידות והנביאות · ותהי
משכורתה שלמה מעם ה' צבאות · והחופה השלישית אל השר ר' פלו' איש כלבבך · אשר אהבך
הרבך · יען אשר כפשו בכפו · ונהם ככפיר ואחז טרפו · ורעשה הארץ מקצפו · והשיב האחור
צרי יהודה ובכיוון מפה ומפה · עד אשר עמד ים התלאות מזעפו · יהוא עשה לישראל הצלות אין
מספר · תיטבנה לה' משור פר · לא תאמין כי יסופר · הוא העביר גלולים מן הארץ ואת כל
שמאה בארץ · ויען בהיותו דורש טוב לעמו · יהיה אלהיו עמו · יצליחהו בכל דרכיו ועלילותיו ·
ופריהו וירבהו מאבותיו · וחיות רביעאה דמי לבר אלהין · ולעלות אל רום המעלות יחין ילו
החופה הרביעית הנוראה · הנכנה לו מעת הבריאה · הוא המשכיל פלוני בר פלוני שעולה ב
במדרגת הסגלה · עד אשר ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם · זכו ככבודה מדובר
קריוסטני וסבר · עלית הנדיבות בראש הומיות תקרא בלשוכה · לאשר זה יצא ראשונה · ויד כל
כדיבי עמים באחרונה · וקורא לו גודר פרץ הקהלה · ומחזק את בדק ביתי לתפארת לשם
לתהלה ביתו לתורה ולתעודה לאהל מועד · והיה כל מבקש ה' שם יועד · והכי יודע ועד
ולכן יהיה עם מצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד · הוא העתיק מפי יוסף קבת באהבתו אותם
פס אותם · על לבו הותם · ולא ישקוט ולא ינוח עד יעתיק שאריתם · וישכיל ויבין לאחריתם ·
ויראה ויעשה כתבניתם · והחופה החמישית אל המשכיל ר' פלוני מעיר פלונית אשר השכים
משוררי הזמן בשיריו אשר הרבה · ובאו לידיכו והנאכו · עלה לשמים שיאו · ומתעל למשוררי
הזמן שם בסאו · לאו משוררי תבל לעשות שיר כמוהו · ולא יכלו עשוהו · וכתבנו לו מאפס ותהו ·

כחתן יוצא מחופתו · ובראשו עטרת זהב גדולה · ובבואו אל החברה שמחה וצהלה · ואחד עשר
אחיו לחברתו הבכור כבכורתו והצעיר כצעירתו · וכראותו באהל משה החברה הנאות השתחוות
במוסר וענוה · ויאמר שלום לך משה איש האלהים בבית ה' כזית רענן · שלום לך היושב בסתר
עליון ובצל שדי יתלונן ושלו' לכל החברה אשר בצדקה תכונן · ויאמר אליו משה בוא יבא ברוכה
ציץ נזר הקודש והעדות · ראשון לחכמה ולענוה ולחסידות · שלום לך שלום אחיך ואשריך ·
ושלום לאחיך הנמשכים אחריך · ויפן יוסף כה וכה ויראני · ויאמר אלי חי אני · זה הוא האיש
אשר בפירושיו יזכרני · ונתן בראשי כתר מלכות · כאשר דן אותי כדבריו לזכות · וכתב ממני
ומתעשי שבח באריכות · וישלח ידו ויחזק בי · ויאמר שלום לך איש כלבבי · ואען ואומר בבאות
השלום ילוו עליך תפארת החסידים · המבאר כל סתום ומדבר נגידים · ויאמר אלי יוסף חי אני
כי לראותך עתה באתי · ולשחר את פניך יצאתי · ביען בך נכבדות מדובר · כלביא תקום וכארי
יתגבר ואין יום אשר לא יסופר בערך מאודותיך · ושלא נשתעשע בחידותיך · למן היום אשר
בא בכל קריתנו ר' אליה מודיעתך וספר לנו שירותיך ומליצותיך · ובפירוש אומרים הכל כי גברה
יד שכלך בשירים ובמליצות · והם לכרם צבי לכל הארצות · והיו שירי ומלתך כאבני גיר מנופצות
· לא נכרו בחוצות הבל המה מעשה תעתועים · ועתה חזק הדוד הנעים כי אתנו תהיה ימים
שעשועים ויהי בהיותינו במעמד ההוא הנכבד ראינו עשר חופות · בגלומי תכלת וארגמן ת
תחופות ומפנימיו זהב מופז מצופות · וכל אבן יקרה מסובתם · ספיר גזרתם ושמה ישבו כסאות
כסאות · כפז מסולאות · משובצים זהב ובתרשיש ממולאות ועטרות יקרות הם אוד והדר ונעדם
אוד השמש קדר · ואומרה למי החופות היקרות · והכסאות והעטרות ההדורות · ויאמר אלי דניאל
איש חמודות חייך אלה הם לעשרה הרבני מלוכה ואומרה ואיה איפה הם ונשחר כיום את פניה'
ויאמר דניאל כשע מזה עם השר מיכאל · ועם רבינו הקדוש שמואל · והנם כורעים ומתחננים'
לפני האדון ה' אלהי ישראל · ומתפללים בעד השארית הנמצאה להצמיח לה גואל · כי ראו את
עוני ישראל · ומאד מורה · ולא יתנו דומי לו עד רוח ממרום יערה · לקרב קץ הגאולה · ועד
יכונן ועד ישים את ירושלם בארץ תהלה ויוסף עוד דבר אלי דניאל איש חמודות · ויאמר
התתפוץ לראות חמש חופות נכבדות אשר לחמשה רעיך אשר הם חיים עדנה מועדות ·
ואען ואומר בחיי אחפוץ מי יתן ותראני הדרתם ויפעתם ויקרתם · ואם תודיעני שמותם
ובמה גדול כחם · או אתנחם · ויאמר אלי שא נא וראה · ובין בדבר והבן במראה · ואשא עיני
ואראה · והנה חמש חופות נוראות · יפות המראה והבריאות · ועטרות מפז ומזהב נחמדות
ויאמר אלי אלה החופות הנכבדות היא נחלת עבדי ה' וצדק זכי אשר הם על לוח לבי הזמן חותם'
החופה הראשונה אשר שאנן ושמחה בה ימצא אל השלם פלוני מפירושא בגורל תצא · כרך
ה' חילו ופועל ידיו תרצה · ביען כל השלמות בו עד בואר יחצה · מן הראש עד לצוות העבה ·
מבריח מן הקצה אל הקצה ולכן לפני ה' ירצה זה האיש אין לתהלותיו חקר · והגדולה שבהם ש
שלא אמר לעולם שקר כאמן במעשה ובדבור · וראש למשתתפים בברית הצבור · כרת ברית
לעיניו ולא התבונן על בתולה · ולא הוצי' לעולם מפיו דבר נבלה · שנא המחלוקת וממנו ברח
אם הוא למערב הוא למזרח · ועם פועלי און לא ארח · ולכן כבוד ה' עליו יזרח · וישרש ויציץ
ויפרח · הוא קיים מצות לא תטור ולא תקום · וראש למתנדבים בכל מקום ביתו פתוח לרוחה ·

בזה המפרש ומי הוא זה ואיזה הוא אשר אותי מות המעמד יגרש · ויאמר אלי ברוך ה' אשר ש
הביאך הלום ועתה השלום לך השלום ואען ואומר שלום ש"ל והודאה אשר הגיעני אל זה
המעלה הנשאה לראות כבוד בחיים חייתי אשר עין לא ראתה · ויאמר מה מאד כבדתני בשי'
ספרי וכמה שכתבת בראש הספר ובסופו המצאת למחלת המפרשים צורי כי כאשר כתית מטת
פירושיך על מעשה המרכבה שתת יש הספיקתו לחרבה ונבקעו כל מעיינות תהום רבה ונעבת
בני ישראל העדה הקדושה בתוך ימי החכמה כיבשה עוד זה מדבר והנה ירמיהו משמאלו
אלישע ומימינו אליהו אחריהם ברוך בן נריהו וישט ירמיהו אלי ידו · ויאמר ברוך שחלק לך
מכבודו ויאצל עליך מהודו חי אני כי עטרה לראשי ענדתיך וחותם על לבי ועל זרועי כתתי'
בפירושיך אשר פירשת בטרם אצרך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך לאו מפרשי
הזמן להשיב פירושו ואתה גלית עכפו ופרשו והאכלת הרעבים אל דבר אמת נופתו ודבשו
עוד זה מדבר והנה ישעיהו הנביא בא ויאמר אלי שלום לך המפרש אשר בתוך נביאים נבא
ובסיבת פירושיך קנית חיי העולם הבא כמה עלז לבי בפרשך ספרי . ואכלת נופי ויערי ואריתי
בשמי ומורי היו דברי בעיני המפרשים לאין עד שקמת והיו בפירושך תחמד כל עין ולכן אין
לתמוה אם נזכיר דודיך מיין חי אני אני אהיה לך למליץ ולמושיע . וכל לשון תקום אתך למשפט
ארשיע ובחברות ביתי עם הנשמות הטהורות תרגיע ויעלה לשמים ש'אך וראשך לעב יגיע ·
יען אשר חטא רבים נשאת ולפושעים תפגיע כמה מעלתך בעיני יקרה בפרשך על מה תוכו
עוד תוסיפו סרה כאשר עם לבבי · ולא הגיע לפרשו בלעדיך חכם או נביא עודנו
מדבר והנה המלך שלמה על טוב יזכר שמו ולקחת הנביאים מחברי המקרא עמו ובראותם
אותי למרחוק הכירוני ונמלאו פיהם שחוק ויברכו ה ברכוני ויאמרו בוא יבוא ברינה נושא
אלומות התבונה אשר מדי פרשו ספרינו גלה תפוחי זהבנו: אשר טמננו במשכיות כספינו · אז
השתחויתי אליהם במוסר ובענוה כאשר יאות · וברכתי בשם ה' צבאות · ויקחוני ויעלוני במעלות
העדן הגבוהים ויביאוני אל אהל משה איש האלהים אז בראותי כי קרן עור פניו הלאו עיני ל
להיות כהים ואומרה אין זה כי אם בית אלהים אז נתן משה על פניו מסוה והייתי בעיניו
כבן רוה איככי חסר לנפשי מכל אשר יתאוה ויאמר אלי משה איש האלהים אשריך נשוי פשע
כסוי חטאה מי שמע כזאת או מי ראה איש כמוך בעל נפש נגאלה ומוראה יפרש כהוגן ספרי
כנואה לא כצדקתך וביושר לבבך אתה בא לרשת חיי עולם רק בצדקת פירושיך: המבארים
כל נעלם תבוא אלי קבר בכלח ופדית נפשך מני שחת וחיתך מעבור בשלח . ובפרשך ספרי
הוא ספר איוב פרצת עליך פרץ ועשית לך שם כשם הגדולים אשר בארץ כיהנת פאר כחתן
בפרשך שיר בהמות ולויתן אשריך שזכית לעמוד בסודם ולא קדמך בם אדם אז אמר
שלמה בחיי אני מאד נפלא איך יכולת לקשור פסוקי ספר משלי וכתבת בפרשת אשת חיל מי
ימצא נוראות ובשיר השירים חרשת פלאי פלאות אשר לא תשבע עין לראות · ובפסוק צאינה
וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעיטרה לו אמו · לאו כל חכמי הזמן לדעת כונתי ולא
מצאו חידתי · עד שקמת וחכמה וכבוד יספת ואור סודו על האמת הוספת · ובספר קהלת לא
ראו מפרשי הזמן בו תועלת · וחשבו האוילים קצת דבריו אולת · עד בואך מלבן קבו ויער
כרמילו · ואחרי נמכר גאולה תהיה לו עודנו מדבר והנה יוסף הצדיק כבוד מנוחתו · והוא

מלאים ומפיקים · איך שכנו מטרה לחצי הקרובים והרחוקים · ונגליתי כהגלות נגלות אחד הרקים
· אויה לנפשי העגומה · כי היה לי לפשוט מעילי הגאוה · ולחם גם רסן הגאוה · וללבוש מחלצות
היראה והענוה · ולהתחנן לפני יוצרי · להסיר מעלינו האף והחרי · לא להוסיף על קנייני ·
ולספות עוד על חרון אף ה׳ · והנני כמו אבותי · בכל עת אשר אני זוכר מעלת אבי פלו׳ וכקדוש׳
והחריצות · אם זכרתי ונבהלתי ואחז בשרי פלצות · כי מעשרה קבים של פריצות שירדו בעולם
· תשעה נטלו בני ביתי לגורלם · ואחר כל העולם · ואני ידי לשתים פרוסות · שפלוני בני יזכה
ללמוד וללמד לשמור ולעשות · ולכנה לא יזח מעבודתי · וישמור בריתו ודתו · וידעתי כי אהבה
עזה אהבתו · וכפי היכולת למדתו והוכחתו · אחלי לפניך לזרע במוסר ובחכמה · וידעתי כי כל
תוכל ולא יבצר ממך מזימה · כשמעי דבריו זלגו עיני דמעות · ואומרה אליו אדני אל יבהלוך
השמועות · והנני נשבע לך שבועי שבועות כי הצמיח אל לך ישועות · ולכן אל תפחד ואל ת
תחרד · כי חדלו הקולות והברד · ופלוני בנך עם קדושים נאמן ועם אל רד · ועתה נזר הזמן
בני לכל אחרנות · לך ופתחת השק מעל מתניך והלבש אותך מחלצות · כי בי נשבעתי אם
לא תשים הצניף הטהור על ראשך · ואם לא תעדה עדי זהב על לבושך · לעולם עם פלוני בנך
לא אתחבר · ופי אל פיו לא ידבר · ויהי בראותו אותי מתאמץ לנחמו · עשה את אשר לא שאלתי
מעמו · וישם כתר מלכות בראשו · ויעדה עדי זהב על לבושו · ויאמר ברוך אתה לה׳ כי נחמתני
ותחת הייתי מתאבל שמח ועלז שמחתני · חי אני לא ארפך ולא אעזבך נזר הימים · כי כל
ישעי וכל חפצי לראות הכבוד אשר יכבדוך החכמים · אז היינו שלשתינו ברחובות העדן משוטטים
וכל הכוכבים שם אחרינו מביטים · וקול נשמע עד למרחוק · לאמר בא עמנו׳ הנה ועת לשחוק
· וישמע דוד כי באתי הלום · וירץ לקראתי ויקדמני לשלום · והכינור ונבל עשור בידו · והארץ
האירה מכבודו · ועמו אסף והימן וידותון בנבלים ובכנורות · ובני קרח מחברים בחצצרות
ויאמר דוד אלי ברוך הבא בשם ה׳ · האתה הוא המעבי׳ אלודה מעל פני פניני · ויחבקני וינשקני
· וכאשר ידבק האזור על מתני איש כן ידבקיני ויאמ׳ · אני׳ אתה נכבדתני במה שפירשת׳ ספר תהלות
והראית בפירושך מעלותיו המהוללות · ובארת תלונותיו אשר היו עד כה בתולות · ואיש לא
ידעם · חי אני אחרי אשר דעת לנפשך ינעם · נכבד אכבדך מאד בדיבור ובמעשה : וכל אשר
תאמר אלי אעשה · וישלח דוד ביד איש מן העומדים שם · לקרוא לכל המפרשים אשר פירשו
ספר תהלות ולהבי׳ פירושם · ויבואו כלם במצות דוד המלך ודוד קמחי בראשם ובבואם כרעו
לפני דוד המלך וקדמוהו לשלומים · וישתחוו ארצה שבע פעמים · ויאמר דוד אל המפרשים
העומדים לפניו · יאמר כל אחד מכם מזמור יקום אלהים ויפוצו אויביו וינוסו משנאיו מפניו
ויגלה מצפוניו ועניניו · כאשר תראינה עיניו · אז קמו ואחז כל אחד מהם דרכו · זה אומר בכה
וזה אומר בכה · ויאמר דוד זה אומר זה פרושי וזה חידושי · ואין בכם מנחם משיב נפשי : אז
קם דוד ונשקני על ראשי · ויאמר זה היה ברור המור · זה חשף סוד זה המזמור · ולא נשאר בו
רמז וסוד מקירות הסיפון ועד היסוד · שהוא לא גילהו : הוא החל לבארו והוא כלהו ויבויני לאת׳
לפני כולם פי׳ המזמור וכן עשיתי · לא העלמתי דבר ולא כסיתי · כשמעם פירושי ומעלתם
חשבו לאל תילתם · אז צוה דוד אל המפרשים לכבדיני ויכבדוני וכאלו הייתי מלכם ומשיחם
כן עבדוני · עודם מדברים עמי והנה יחזקאל הנביא · שאגה לי כלביא · ויאמר עפר ידות לו

שעלו על לבבם את אשר הרשיעו · וקבלו עליהם מרירות המות מאהבתי · בידעם כי היה
שיהם בדין ובחובה · וערבה להם המות מחייהם בחשבם כי הם אל יותר רע ראויים · וכי בסיבת'
מעיניהם מר ממות · יהיו פדויים · ויהרגו כעת מותם השמחה והשעשוע בפיהם ובלבותם · בעבור
קבלם בעולם הבא קצת מתשלום חובתם · לא התקצפו על כפשעתם · והיות מיתתם אכזריות
ומרה · השיבו אותם על ראשם כפשותם עטרת צבי וצפירת תפארה · ולכן זכו בגללה אל זאת המעלה
המהוללה וכאשר מאס בעני ראינו איש שק לבושו · קרוע כתנתו ואדמה על ראשו ויושם
וכואב ודומע · רק שפתיו נעות וקולו לא ישמע · ובראותו פני מעודות ללכת אליו · מחה דמעיו
מבלי עיניו בשוליו והתאנח אנחה ולבו · ויאמר אלי ברכה בוא יבוא · איש שלומי אשר בטחתי
בו · וכאשר כבירתי התבוננתי · ראיתי אשר לראות לא האמנתי · כי זה האיש אשר שק ואפר
יציע · הוא אביר הרועים אשר אל רום המעלות הגיע · והוא היה נזר הזמן · פלוני בכל בית
שחכמה נאמן · ואומרה אליו בי אדוני למה נפלו פניך · ומה השק אשר על מתניך · ויען אלי
ויאמר נפלו פני בזכרי · היותי המאושר מכל בני עירי · ולעשות רצון יוצרי · הייתי רץ כצבי וגבור
באורי · יהיה לי שכל מחודד מכל אשר היו לפני · ולא חסרתי דבר מכל אשר שאלו עיני · ובני
משפחתי למעלה הרימוני · ולראש ולקצין אליהם שמוני · קראו לפני אברך · וכל איש בשמי יתברך
· ולא יבוא כל כתח טוב כתף וירך · ובראותי כל בני משפחתי למעשה ידי יקרו · לפני יכרעו
ביום וקם כל העם והשתחוו · חשבתי היותי למעלה מגלגל ערבות · וערכו יצורי עם התורה
והחכמה קרבות · ויתגודדו כמשפטם בחרבות · על כן הבני אריה מיער וזאב ערבות · אמרתי
בלבי האביון · כי לא יהיה לעפרי שרך או דמיון · אעשה לי מן הגאוה אפריון · אעלה על במותי
עב אדמה לעליון · וכן יצא הקצף מלפני ה' והחל נגף הבזיון פרצתי בגבול הגאוה פרץ · ועשיתי לי
שם כשם הגדולים אשר בארץ · אמרתי בלבי אניח העסק והלימוד אשר התחלתי · למה זה
הבל הבלתי · אקנה לי מן ההון והרכוש · מה שלא יערכנו יגיע מצרים וסחר כוש · ואקום קל חיש
ואקח את כל ההון אשר אצרו אבותי · וכסף וזהב אשר היו לאנשים סביבותי · והלכתי אל ארץ
רחוקה לסחור · וקול קורא מה לך לדרך מצרים לשתות מי שיחור · יד העוני שלח ידו מן האחור ·
ופירש רשת לרגלי השיבני אחור · והלכתי הלוך וחסור · יד ה' כי הויה · ומתי בחצי ימי בארץ
נכריה · מה אדבר ומה אצטדק וגדל כאבי · כי אבני סבותי בכל נפש בית אבי · ואיך לא חשבתי
אבני זרע קדושים · כי כל מרבית ביתי מתו אנשים · וכמו שהיה לי להכנע אל השם · ולבלתי
היות כאשם · ולהיות יצורי מאימתו פוחדים ורוהים · ואחר עקבות ענוי ארץ להיות נהים לעמוד
בביתי ולהסתופף בברית הקהל · כן הייתי לאסוף הון כבהל · והאסף עלי הגלגל והון לא אספתי
ונכריתי ונכמתי והדביקני הרעה ומתי · והדבר אשר על דאגתי · וזכהמת לבי שאגתי · וברעה
התמוגגתי היא כי ארצי שחת · ועמי הרגתי · ואלמנתי כאשר נבהלה · בראותה כי סר צלה · וכלא
נעשתה אך נבהלת · קברה נפשה בצלה · והשליכה נפשה מנגד והקשיחה בניה ללא לה · ואין
לתמונה אם יגרי מרה יבקי · ונאקת חלל ימקי · כי אראה אהלי שודד וכל מיתרי ניתקו
אין עוד נוטה אהלי ומקים יריעותי · כי בני פלוני ופלוני יבואוני ואינם · הדרים גם אונסי · ולולי שהיה
לי זכות אבות אז אף ה' בי התאנף · ולא השאיר לי שורש וענף · ועתה היה מעלת אבותי הצדיקי'
אשר היו על לב לזמן הזמן הקדומים · היה אבי בלו האדם הגדול בענקים · היה מזוינו מזון

לשוער · והדום אשר לרגליו · ארכו ושוליו והתלהקו חשמליו · והתאויתי לשבת עליו · ואומרה
כי אדוני למי הכסא הנכבד והנעים · ולמי ההדום מעשה צעצועים · ויאמר אלי חייך הכסא הוא
לאביר הרועים מעותד ולו יהיה · הוא יהודה גור אריה · אשר גבר באחיו · והוד ויציו ופרחיו
הוא למחוקק לא יסור מבין רגליו · ואתה תהיה יושב עליו · והיית קרוב אליו · ויהי כשמעי
דברתי מעלת דניאל אחי · אשר הנחני בדרך אמת ויישר את ארחי · ואשר קרב אלי בברחי ·
ציץ נזר הקודש אשר על מצחי · חיי בשרי ונשמת רוחי · ופרשת גדולתו ונדיבותו ומעלתו · ושכלו
ובינתו · וענותו וצדקתו · ואשר מלאה אפסי הארץ תהלתו · ואומרה אל האיש התומך
בימיני · כי אדוני · הראני מקום דניאל אחי ותכונתו · ואיזה בית אשר תבנו לו ואיזה מקום
מנוחתו · ויאמר אלי דע אל נכון כי גדלה מאד מעלתו · ומלאו אפס הארץ תהלתו · ואף כ
מעלתך קצרה עדיו מהגיע · כי הוא חטא רבים נשא ולפושעים יפגיע · בעבור אשר ידע
החכמה העליונה כי הוא בצדיק לא ישקוט ולא ירגיע · העמידה אצל סוכתך סוכו ואף כרעיך
מך מערכך · בידעה כי יהיה לו בחברתך שעשוע · והוא יהיה למשה ואתה תהיה לו ליהושע ·
ולמען יאמר הכל כאשר יאמר נפשותיכם יתאחדו יתלכדו ולא יתפרדו · הילכו שנים יחדו בלתי
אם נועדו · או אין לתמוה אם צמח גילי · וידעתי כי בנעימים נפל חבלי · בידעי כי בשכנו
נחלה תהיה לי · ואמרה אל האיש חייך אדוני הראני את הוד כסאו אשר שם ירגיע · כי ידעתי כי
יעלה לשמים שיאו וראשו לעב יגיע · ויאמר אלי האיש בוא עמי ואראך את שמחתו · ואת כבוד
מנוחתו · והלך אח״יו כמשך ונסמך · עד אשר הביאני אל אהל אהליאב בן אחיסמך ושם היה
בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה · וכל הנשיאים בעדה · ובני אלים היו מרבים להביא מדי
העבודה · ואבנים יפות נעימות והדורות כזוהר הרקיע מזהירות · כל אבן יקרה מסוכתם
ספיר גזרתם · ושלחנות ומנורות וכסאות ועטרות · אל הכפשות טהורות · ושם ראינו כסא שן
גדול זהב מצופה · נותן חיים למוצאו ולכל בשרו מרפא · ואבני נזר עליו מסובבות ובגדי תכלת
וארגמן ותולעת שני עליו פרושות · ובעין נחשת קלל נוצצות · צבי הם לכל הארצות · ועל ראשי
הכסא עטרה משקלה ככר זהב ואבן יקרה · לא יותן סוגר תחתיה ולא ישקל כסף מחירה · וקול
אומר קרא · כי ליושבים לפני ה׳ סחרה · ויאמר האיש הדובר בי הראית העטרה · והכסא הנשא ·
אשר אחיך דניאל עליו כלביא יקום וכארי יתנשא ואת מנוחתו עדי עד ופה ישב יען אשר לדבר
ה׳ יקשב ואין כמוהו בכל הארץ חכם · והושב אז כתיתי לאלי שבח ותהלה · אשר הגיעהו אל המנוחה
ואל הנחלה · ואומרה ברוך ה׳ אחד ואין שני אשר לא עזב חסדו ואמתו מ עם אדוני
וכאשר עלינו במעלות העדן הגבוהים · ראינו דבר להיות תמהים · כי ראינו שם אנשים היו
בחייהם פריצי חיות · רעים לשמים ורעים לבריות · מתו ברשעם ומותו חללים · שפך דמם
כמים ולחומה כגללים · ובראותי אותם מזהירים כזוהר הרקיע · יעלה לשמים שיאם וראשם לעב
יגיע · אמרתי בלבי איכה האל נשא ולפושעים יפגיע · ואשאלה האיש הדובר בי לדעת הסיבה
אשר בעבורה · זכו אל המעלה ההיא היקרה · ויאמר אלי אלה האנשים חטאו עוו פשעו · ועל
חטאתם בלא עתם נגועו ומרורים שבעו · כי נפלו בידי אכזרים · ונפלו חללים מדוקרים · במעונות
אריות ובהררי נמרים · ונעזבו יחדו לעוף השמים ולעיט הרים · וכאשר על מרירות המות הגיעו

ושם יוסף בן גוריון ׳ ושם ר׳ חנינא בן תרדיון ׳ שם ר׳ יהודה הנשיא אשר חיבר המשנה ׳ ושם ית
מחברי התלמוד רב אשי ורבינא ׳ שם אביי ושם רבא ׳ שם ר׳ יהושע ושם ר׳ עקיבה ׳ שם רב
ושמואל ׳ שם הלל ושמאי ושם ר׳ ישמעאל ׳ שם רבן שמעון בן גמליאל ׳ שם ראיתי המנוח ר׳
שלמה ידידיה ושלמה בנו ׳ שם הישיש ר׳ יהודה ׳ הדיין אל יד ימינו ׳ שם החסיד ר׳ שבתי ברבי
מתתיה והרב ר׳ יואב חתנו שם הצדיק המנוח ר׳ שמואל חני ׳ שם בועז ושם נעמי ׳ שם הצדקת
יושטה אמי ׳ שם מרת צרוניטה חמותי החסידה ׳ אשר האירה הארץ מכבודה שם היה הרב ר׳
בנימן רבי ואלופי ׳ אשר למדני תורה בימי חרפי ׳ שם הרב ר׳ צדקיה הענוו ׳ ושלשה בניו ושם
החסיד ר׳ מנחם הרופא הענוו ׳ שם הצדיק ר׳ יצחק הרופא ובנו ר׳ בנימן ׳ שם ר׳ מנחם בוזיקו
ור׳ שבתי בנו מימין ׳ מעותדים לעמוד לגורלם לקץ הימין ׳ שם הרב ר׳ שבתי החסיד ליאו ואחיו
ר׳ מנחם ׳ שם ר׳ יהודה הפרנס ושם אלחני ׳ שם ה״ר אבריהם ואחיו ר׳ משולם ׳ ושם כל צבא ה
החסידים מימינם ומשמאלם ׳ שם בת פרעה מלאה אור ׳ יען אשר משתה את משה מן היאר׳
שם אשכול ועניר ׳ ושם אבנר בן נר׳ שם התנאים והאמוראים ׳ ושם כל בני הנביאים ׳ שם
נחמיה בן חכליה ועזרא הסופר ׳ שם מן החסידים הראשונים כחול הים אשר לא ימד ולא יספר
׳ עומדים ועטרותיהם בראשם ובגדי ישע ומעיל צדקה על לבושם ׳ עומדים בששון ובשמחה
ובגילה ורינה ׳ וכהנים מזון שכינה ׳ ויהי בהיותנו ברחובות העדן משוטטים ׳ ומעלת אנשי ה
החכמה מביטים ׳ ראיתי אנשים מלאים הוד והדר ולפים שמש וירח קדר ׳ כתנו להם מהלכי
׳ בעולם המלאכים ׳ ולא הכרתי איש מהם ׳ ואשאלה האיש הדובר בי לדעת אודותיהם ׳ ויאמר
אלי אלה הם חסידי אומות העולם ׳ אשר גברו בחכמתם ושכלם ׳ ועלו במדריגות סולם החכמה
כפי יכלתם ׳ ולא היו כאבותם ׳ דור סורר ומורה ׳ חקרו בשכלם מי היוצר ומי הבורא ׳ אשר ב
בחסדו המציאם ׳ ומאין אל יש הוציאם ׳ ואל העולם הזה הביאם ׳ ומה התכלית אשר בעבורו
בראם ׳ וכאשר שאלו אבותיהם ׳ והתבוננו בתשובותיהם ׳ וידעו כי ערומים הם יבזו אל אמונת
׳ וכוונו לחקור אמונת זולתם ׳ וכאשר חקרו כל האמונות ומצאו כל אחד מהם
לחזק יסודותיה ידיה אמונת ׳ ואמונת זולתם מגנות ׳ לא אמרו כעמוד על אמונתינו ׳ כי היא
קבלה בידינו מאבותינו אך בחרו מכל האמונות הדיעות אשר צדקו ועליהם אנשי החכמה
לא נחלקו ׳ ובם אחזו ובם דבקו ׳ וכל הדברים אשר כל האומות יגנו ׳ אליהם עורף ולא פנים
פנו ׳ ובענין האלדים ית׳ אמרו לקרוא לו שם לבבינו יחרד ויפחד כי כל עם ועם יקראנו בשם
מיוחד ׳ ואנו אומרים יהיה שמו מה שיהיה ׳ אנחנו מאמינים אל הנמצא הראשון האמתי
והמחיה אשר היה והוה ויהיה אשר ברא העולם בעת שנגזרה חכמתו הנעלם ממנו לחוזק
הראיתו ׳ אשר לא ייעף ולא ייגע ואין חקר לתבונתו ׳ החומל על יצוריו ׳ והמטריפם כרועה
ידעה עדרו ׳ אשר יקראנו אליו בסופינו וככודו יאספנו וכאשר במעלות
העדן עליכנו ׳ נוראות ראינו ׳ כי שמה ישבו כסאות רמות ונישאות ׳ היו בעיני פלאי פלאות ׳ לא
תשבע עין לראות ׳ ותוכם כסא מלאה הארץ מזהרו וזהר שמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים

ואין כושל בו · שם הנפשות הטהורות אשר בצרור החיים צרורות וכזהר הרקיע מזהירות
והיו למאורות · שם נפשות אבותינו נקיים · שם החיים נצחיים · שם הששון התמידי והשמחה ב
בלתי פוסקת · שם שרה יצחק בנה חובקת · שם רבקה את יעקב נושקת · שם רחל אל יוסף
מתפרקת · שם לאה דלתות בניה דופקת · שם אברהם אבינו ראש שמחתינו הדר זקנינו ועטר
תפארתינו · שם משה ואהרן · שם הלוים נושאי הארון · שם דוד תהלותיו קורא בגרון · שם מלכי
יהודה עוברים לפניו כבני מרון · שם אדם הראשון ושם חוה המעונגת והנאוה · שם מרדכי ושם
הדסה · שם עתניאל ושם עכסה · שם אבנר ושם עמשא · ושם אסף ישור במשא · שם יהושפט
ושם אסא · שם מיכייהו בן ימלה ושם אלישע בן שפט מאבל מחולה · ושם השונמית אשה גדולה
ושם אנשי כנסת הגדולה · שם מיכה המורשתי · ושם סבכי אשר הכה את הפלשתי · שם צפניה
בן כושי ושם נחום האלקושי · שם זכריה בן ברכיה בן עידוא · שם ישעיה הנביא וחזקיהו מלך
יהודה · שם יאשיה אשר מת במגדו · שם גד החוזה ושם עדוא · שם יהושע ושם ירמיה ושם
ברוך בן נריה · ושם נחמיה בן חכליה · ושם רות המואביה · שם חנוך ושם נח · ושם שמשון בן
מנוח · שם עמוס אשר היה בנוקדים מתקוע : ושם יהונתן אשר בהר הגלבוע : שם רחב הזונה
בין העומדים המה מלכים · יען אשר החביאה את המלאכים · שם מרים הנביאה · ושם תולע
בן פואה · שם אליהו בן ברכאל הבוזי · שם ר׳ יהודה הלוי ור׳ יהודה חריזי · שם הרב רבינו משה
בן מיימון עבד ה׳ · שם מתתיה כהן גדול וחשמונאי · שם נשים רחמניות · שם שפרה ופועה ה
המילדות העבריות · שם יעל אשת חבר הקיני · שם אהוד בן גרא בן הימיני · שם שלמה ידידיה
שם יהושפט ושם עובדיה · שם יהוידע הכהן הגדול ובנו זכריה · שם רעואל וחובב ויתרו · שם ג
גדעון ופואה נערו · שם חרבונה הזריז והמזומן · אשר אמר גם הנה העץ אשר עשה המן · שם שם
ויפת אשר שמו השמלה על שכם שניהם ויכסו את ערות אביהם · שם ידלג כאיל פסח ותרין לשון
אלם · שם מלכי צדק מלך שלם · שם פנחס בן אלעזר תחת אשר קנא לאלהיו ועוז אזר · ועל
זמרי בן סלוא ובת צור התאכזר · שם כל שבטי ישראל · שם חנה ושם שמואל · שם שכניה בן יחיאל
מבני עילם · אשר היה ראש למתוודים אל עזרא על מעלם · על אשר הושיבו נשים נכריות ו
ופוחות · ויאמר: אם יש מקוה לישראל על זאת · שם בצלאל בן אורי · ושם בניהו אשר גזל את
החנית מיד המצרי · שם כלב בן יפונה · שם אלדד ומידד מתנבאים במחנה · שם עבד אברהם
אשר נצב על עין המים · שם אליהו אשר עלה בסערה השמים · שם תמר אשר ישבה בפתח
עינים · שם יהודה בן מכבאי הגבור · שם עבד מלך הכושי אשר העלה את ירמיהו מן הבור ·
שם ידותון והימן ואיתן האזרחי · שם אליפז התימני וצופר הנעמתי ובלדד השוחי · שם אלישבע
בת עמינדב ושאר החסידות · ושם דבורה אשה נביאה אשת לפידות · שם חנניה מישאל ועזריה ·
ושם הושע ויואל ועמוס ועובדיה · שם יונה ומיכה ונחום וחבקוק וצפניה · שם מלאכי חגי וזכריה
· שם כורש מלך פרס · אשר שם בבל במדבר ועריו הרס · שם שמעיה ואבטליון

וכבר חדלה התורה מתקה ודבשה עד שקמת והחזרת עטרת המקרא ליושנה · מבורך אל זה היותך
במדות חמורות כעשך ומעביר · ולא היית לעולם כועס וכוטר · אם חטא לך איש מיד שכחתו ואם
הטיב לך לנצח זכרתו · ולא שקטת ולא נחת עד אשר גמלתו · היית בנבכת המן · ולא הקפדת אל
מקרי הזמן · ועל הטוב ועל הרע ברכת האל הרחמן · ובזה בנית לך בעולם המלאכים בית נאמן
· לא מנעת לעולם טוב מבעליו ולא התחברת איש עמך אשר לא אכלת מהודך עליו · לא היית
מחכמתך כילי ולכל מתקרב לשאול אמרת כל מחסורך עלי · מי לא אלי היית אוהב נאמן
ואח חנמל ורחמן לא שמעת לעולם איש זוכר השם לפי תומו · שלא אמרת ברוך הוא וברוך ש
שמו · ובהיות חבריך והאנשים אשר בגליך לוענים עליך ואוכלים ושותים וחוגגים שוחטי צאן
ובקר הורגים ובתענוגי תבל ובמחמדיה מתענגים היו רעיוניך על אפיקי מי התורה כאיל ע
עורגים לא נחת שינה לעיניך ולעפעפיך תנומה עד אשר אספת כל פניני החכמה ושכבת
אותם בפירוש תורת ה' תמימה וקמה בידך ממלכת המפרשים כי לא הנחת דקדוק המלות ו
ופשטים וחידושים וסודות נעלמות וחידות נפלאות אשר לא תחייבה בספרך מובאות עד אשר
היו דבריך דברי נבואות · השכחת והזנחת שמות שאר המפרשים עד אשר בראותם פירושיך
נכלמים ובושים · וחרדו אל מאמריך גם הכהנים הנגשים כמה שמח ישעיהו הנביא כאשר
פירשת ספרו חי אני כי בראותו פירוש על מה תוכו נשבע בזכרו · כי כאשר פירשת כן כוון ב
במאמרו ונדר להיות לך לפה ולמליץ ולהשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ ולו ידעת
כמה עלזו שלמה מלך ישראל כאשר אמר לו מיכאל פירש ספריך עמנואל וכמה התפלל בעד
שלומך אל האל או ידעת כי יש לך פרקליט טוב וגואל חייך כי שמע שפירשת פתך אכלת
תקיאנה מגזרת וכי יפתה אחר עת לשחוק ופער פיו לבלי חוק והקול נשמע עד למרחוק
וישבע כי כך היתה כוונתו ולא ראה מפרש הבין מליצתו רק אותך לבדך משח הזמן שמן משחת
קדושתו · וכאשר מן התופת נעלה שכינו ואל העדן נשים פנינו יעלוז לבו בקרבו · עם הנה
הוא יבא לקראתך וראך ושמח בלבו ושם תקבל מן התפארת והכבוד אין מספר חייך לא
תאמין כי יסופר ושם תשיג ששון ושמחה קומה ונלכה כי לא זאת המנוחה ויען ואומר בי
אדוני עשה כדבריך משכני ואנכי אחריך כי לראות כאלה לא נסיתי הוציאני מעמק הפגרי'
כי החליתי ויאמר אלי האיש החוזן בכנף מעילי ותהיה דיץ ונשכר אל תבט אחריך ואל תעמוד
בכל הככר אז שמנו לדרך פעמינו והפקדנו ביד האל רוחינו ונשמתינו

ויהי כאשר יצאנו מן התופת ועשנוכתי אבדות ופניהם וכנפיהם פרודות וללכת אל העדן
היו פנינו מועדות תכף אשר מתופת נסענו אל ראש סולם מוצב ארצה וראשו מגיע
השמימה הגענו וכאשר היינו במעלותיו הגבוהים שם נגלו אלי האלהים ושם ראינו שמי' חדשי'
וארץ חדשה אין שם בחכה יבאשה רק ארץ מטוהרה ומקודשה ומעלות הוכנו אל הכפשים ש
תקדושים תחתיים שניים ושלישים שם האור הגמור אשר קראוהו החכמים אור שבעתים כאור
שבעת הימים כי מה יופיו ומה טובו אין ערך

ומי זה רופא אשר יעמוד לפניו · ומי ישיב אחור ימינו · ומי יביאני כה דבר אפוקרט וכה ענת
גליאנוס · אם לא תאמינו בנו לא נאמינו · והפתאים עליהם ישענו · ולא ידינו אלה הסכלים ·
כי ברוב חלומות והבלים · אשר המה מהבילים · כפש המה חובלים · ונחשבים אלה האשמים ·
במעשיהם שופכי דמים · וקבתם לא השתתפו בברית הצבור · לא במעשה
ולא בדבור · אמרו מה לנו ולברית האל יורם ויעזרם · והם לא יקרנו לבסוף את שיקרם : ולכן עי״
מות יגירם · פקיד והחרם · וריוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואחרית הרשעים תהיה לא
לאחריתם · וזורה על נויהם גפרית · וקבתם לשקר נשבעו · ואלדים ואנשים קבעו · ולכן בינן מגולת
התקופת טבעו · וממרורים שבעו · כי השקר לפני האל ית׳ נתעב ונאלח · ולכן אך פתאום נכרם
ופלח · וקבתם שחו עיניהם מדאות · והראו כי כוונתם טובה ועיניהם לשמים כשואתי עשו
להם בחבריהם ובטירותם מקוואות · כדי לשכב עם הנשים הזונות · ולכן נתנו למחראות ·
בעברת ה׳ צבאות : וקבתם היו נבלים ונואלים · לא נדבה רוחם אותם להחיות לב נדכאי׳
· ולכן תחת היות רשעים ירדו שלאים · ושפקם במקום רואים · ונפשם כתוך לבאים · וקבתם
שנו בזרה וחבקו חיק נכריה · ולזם אשת חן בבטן פוריה · ישגו בראה פקו פליליה · ולכן יד ה״
בהם היה · וקבתם רדפו אחר השררות · ועשו להם מן הגאוה עטרות · היו לפניהם הכנועים
לדאוה ללעג וקלס בעיניהם אנשי השפלות והענוה · לכן היו למשל ולשנינה ולזעוה · ויהי
כשמעי דברי דניאל איש חמודות · וקול כאקות הנפשות הנוקדות · וקול נהי הנשמות המתנפפות
על לבביהן וסופדות · וכראותי פגרי האנשים הפושעים עבשו פרדות · היו עיני מים יורדות
ובשתונתי אובדות · ותיראתי פן כמותי יעשו כי שפטים · ותהיה נפשי בתוך לבאים אשכבה לוהטי׳
· וכראותי כי עונותי עברו ראשי · ואין מנוס לנפשי · וכראות דניאל איש חמודות כי נבהלתי א
, בעמקי הדאגות צללתי · וקרני בעפר עוללתי · ונזרי לארץ חללתי · ולראות טוב עוד לא פללתי
, מהיום אשר נולדתי כן קללתי · ואמר אלי מה לך נבהל · ומה אתה רואה · כי אתה חמת ה׳ מלא
עמדת משתאה · האם בראותך נקמת ה׳ מאויביו קלאה · ואען ואומר אייך כזה הזמן קדושי ·
עונותי אשר עברו ראשי · אזכרם ואשפכה עלי נפשי · וכי ידע עבדך
את אשר הרשעתי · ובכודי בקלון המירותי · כאשר לבי אחורנית הסיבותי ·
היתה לי נפש טהורה וטמאתיה במעשי · ולא אמרתי איה אלוה עושי · ואם ידיעתי במפעלי · אוי
לי · כי הייתי רועה אוילי · ושמתי זהב כסלי · הייתי לדמיון העלוקה האומרת הב הב · אשר עוד
בקשה ואחבי לבן וחברות ודי זהב · והרבתי אשמי וזדוני · מכל אשר היו לפני ואחרי אשר
חטאתי ועויתי ופשעתי · צדיק הוא ה׳ על כל אשר יבוא עלי כי אמת יעשה ואני הרשעתי ·
ויאמר אלי דניאל איש חמודות הסר כעס מלבך ואל תלבש חרדות · כי כך מדובר נכבדות ·
ולא יגע בך רע · כאשר חשבת · יען אשר למצות האל הקשבת · ואין ספק כי חטאת ועוית ופשעת
· והאלדים ואנשים קבעת · וקלון מכבוד שבעת · אמנם במה שיגעת · ופירשת ספרי הנבואה
ובעמים עוזם הודעת · ונפלאות כם השמעת · עשית לך שם כשם הגדולים אשר בארץ ונפשך
הושעת · ואיך יסבול העולם שתקח בשנה וכבר

וקצתם קרבו כתמר לבם בארבם · והדבר אשר למעציבה השכיבם והוא מה שחשדו אחרים
במה שלא היה בם · ולכן חרבם תבא בלבם   וקצתם שמו תפילין בראשם וציצית
בבגדם · להיות יוקשים בהם בני האדם · עשו מהמצות הנכבדות · והחקים והעדות · רשתות
ומצודות · ולכן פניהם אל הרע מועדות ·   וקצתם לא נתנו פרוטה לאמללים ונדכאים
רק במ קהלות ובמקום רואים · אך במקומות אשר האנשים לא רואים · פעם יבריחון מעליהם
ופעם ברבריהם ידכאום · ולכן פקודתם על נהר הערבים ישאום   וקצתם ללמד
אחרים לבם לא ערב · למען אשר איש זר לא יקרב · להקרא רבו רב יספיק אליהם שיחשבו
בעיני רואיהם חכמי · בין אם יהיה בדבריהם אמת ותמי · בין אם הם אלילים אילמים
וכמה גדול אוילות איש ישמח בלבבו · כאשר ישבחוהו במה שאין בו · ולו היה המשובח במה שאי׳
בו חכם ונבון · יוסיף השבח ההוא דאבון נפש ועצבון · יחשוב השבח ההוא מן המשבח עלבון ·
ויתיר ויבקש בכל לב חשבון · שיתאמת מה שיחשבו האנשים ממנו ·   ולא ישקוט עד אשר
יוציאהו לפועל וישלימנו ·   וקצתם היו לעכנם סיבה · כאשר היו מוצאי דיבה · כי
הרבה אשר מלבם בדאוהו נחשבה עליהם כאילו עשאוהו ·   וקצתם כחשו בי
ויאמרו לא הוא · ואל כל המקום אשר יהיו שם הרשעים שם יהוא · לא יפחדו מהעונש האלהי
ולא יראו · ואחרי האל ואחרי חסידיו לא ינהו · כי מהשכיל לבותם ועיניהם טחו   כאלו עשו
עם שאול חוזה ועם המות ברית כרתו · ולכן נמחה שמם מתחת השמים ומארץ חיים נכרתו ·
וקצתם היו עידי שקר וכזב : נתנו בשקריהם ובפחזותם בתי אך זיב לא כזב · חשבו
כי האל יתע את הארץ עזב · לא ידעו כי הזורק נחשב כמושים · ואוחז העור כמפשיט ולכן
התורה הנאמנה · יד העדים תהיה בו בראשונה · כדי שידעו הכל כי המעיד על איש במה שאין
בו · הוא כאלו הרגו בחרבו   וקצתם היו חסירי מוח · לא חשבו אלא לאכול ולשתות
ולשמוח · לא נתנו אל לבם דבר מדברי החכמות · ולעגו לכל אנשי שמות וקראו בשמותם עלי
אדמות · ולכן אין לתמוה אם סביבותם אימות   וקצתם בשקר נבאו · ותורות וחוקים
מלבם בדאו · לא דבר האלהים ובשמו קראו · ספרו אשר לא שמעו ולא ראו · למדו לשונם וקצתם
דבר שקר העוה נלאו · נואלו ונשאו · ולכן מן הארץ נכאו ונשפו עצמותיהם לא ראו
וקצתם היו השבועות נמצאות תמיד בפיהם · שבועי שבועות להם · ומרוב אשר השבועות ב
בלבותם נקבעו · כאשר יוכיחם מוכיח על שבועה נשבעו · ישבעו שלא נשבעו ולא ידעו ·
וקצתם היו מוציאים שם שמים לבטלה · ומזכירים אותו לכל דבר נבלה · כזוכר אחד מן
הדברים אשר אין להם קדושה ומעלה וכן רבבה בם כל האלה ·   וקצתם היו יושבי
קרנות · והיו מספרים רק קורות המלכים וקצת מדינות · ומלחמות והבלים ודברים הרבה אשר לא
יוכלו להמנות · ולכל דבר חכמה ונבואה ודברי נבואה אמרו הנה מתלאה ויען אשר מנעו את
מכנסיותם התבונות · ומרעיוניהם זמרת האמונות · נחשבו להם הטנגנות כזדונות · וכאילו שוסים
את הגרנות ·   וקצתם היו רופאי אליל · ולהם היה הסכלות כליל · לא ידעו דבר מספרי
הרפואות · והיו בהבליהם לבות החולים מדוכאות · אמרו מי כמונו ומי יועידנו   ומי

ולכן אין לתמוה אם אשר בלע יקיאו ׃ ונחשבו כי הרג נפש אחד הרג רבים׃ כי אשת הנרצח ובניו
בהיותם נואשים וכראותם כי סר צלם מעליהם ׃ גנבו גם כחשו וגם שמו בכליהם ׃ וכאשר מ
מעשיהם אל האנשים נודעו ונגלו ׃ קצתם למרחקים גלו ׃ וקצתם על העץ נתלו ׃ ואשר נגנב
מהם הממון ׃ עשו אבל גדול וכבד כמספד הדרימון בן טברימון׃ וסביב אם העני והחוסר קטיל
הממון ׃ ועבירה אחת גוררת כמה עבירות ׃ ולכן אין לתמוה אם יוכלו הרשעים ליום עברות ׃
ויכסום כמים לים מכסים צרות ׃ כי רעת חטאה רבה ׃ ולחטאים גדולים וכבדים סבה
וכאשר תמם כסעכו ראינו שוחות עמוקות ׃ ושם צרות ומצוקות ׃ ושם אוכלה אש ׃ אשר
כל רואיהם מראות עוד טוב יתיאשו ומשפטים ממשפטים שונים ׃ ומלאכי מות אכזרים כיענים ׃
׃ ושם שופטים יושבים על מדין ׃ ידינו החוטאים בארבע מיתות בית דין ׃ ואין שם מרחם וחומל
׃ ולא תראה שם רק לב אבל ׃ ולא תשמע שם רק קול בכי ויללה ׃ וצרה כמבכירה וקול כחולה
וקול נאקת חללים ולב נמוג ׃ ונפש חללים תשוע ׃ וזועקים מכאב לב ומשבר רוח ייללו ׃ ומספד
מר יגדילו לקולם בללו האונים ׃ ותולכה דמעות העינים ׃ וכראותי אותם רעדה אחזתני
תעה לבבי פלצות ביעתתני ׃ נעויתי משמוע נבהלתי מראות ׃ הקירות אשר נפשות החוטאים
מוכאות ׃ ואומרה אל המלאך הדובר בי ׃ אדוני במראה נהפכו צירי עלי ולא עצר עוד כח
לבכי ׃ לראות כל נפש ונפש בפרט ומשפטה אשר עליה נחרט ׃ אמנם אחרי אשר ראיתי בפרט
קצת תגבורתם ׃ חפצתי שתודיעני בכלל חטאות החטאים האלה בנפשותם   למען יהיה האמת
וקורותיהם ׃ מוסר אל הדורות הבאים אחריהם   ויאמר האיש צדקת במאמריך   אנכי אעשה
כדבריך ׃ ועתה שים לבך לכל הדברים אשר אדבר אליך ויסר בהם לבות האנשים השוכבים
במשכביך   דע בני כי אלה האנשים אשר תראה באלו הצרות ׃ קצתם
לקחו מן החכמות והתורות ׃ מחשבות נכריות זרות ׃ ועמוקות וסברות ׃ לרמות בהם האנשים
ולהפילם בפח יוקשים ׃ כאלו התורות והחכמות ׃ הם רשתות וכלים לרמות ׃ ועל כן הגיעו ל
לאותם התהומות   וקצתם ערלה אזנם ׃ וטמנו בחובם עונם ׃ והיו רעים וחטאים
במצפונם הראו היושר והצדק והענוה בכל ענייניהם ׃ כדי שיתלו האנשים בהם בטחונם ׃ ויפקידו
בידם הונם ׃ ובאחרית כבגוד יבגודו הביטו משחית אנשים ילכודו ׃   וקצתם
מעדי חכמתם אחר לא הניקו ׃ חשבו כי תחסר חכמתם כאשר עם אחרים סוד ימתיקו ׃
שכח כי אם ימלאו העבים גשם על הארץ יריקו ׃ והתאבילים על אחרים מהודם והענק יעניקו ׃
כאילו מכר אל כר יד ליקו   וקצתם לא רצו שיחכם אחר בעולמם ׃
מפחדם פן יגדל שם איש על שמם ׃ ולכן היו כגללים לחמם ונכרתו הנפשות העושות מקרב
עמם   וקצתם כוונו לדרוש במקהלות ולהכנים קול בתפלות ׃ להכנס
בלב העולות ותבטחנה בו הבנות ׃ לא ידע כוונותיהם הנכריות ׃ רק הבוחן לבות וכליות
וקצתם עם פועל און ארחו ׃ ואף על פי שלא עשו רעו ושמחו ׃
והיה בידם למחות ולא מיחו ׃ ולכן מארץ החיים נמחו ׃ ונכשלים בכל חטאותיהם לקחו

וכאשר באו לידם ממון אחרים בזאותו · ודברו על אנשים צדיקים שקר מלבם בדאותו · אשר לא
שמעוהו ולא ראוהו · לא ידעו אלה השוטים כי עיני ה' המה בכל הארץ משוטטים · ישתרו בישותם
הרע לפחדם מן האנשים · ויראו עצמם קדושים · והמה קדישים · ומן הבוחן לבות וכליות אל
עולם · אשר אין דבר ממנו נעלם · אשר מן העולם הזה יוציאם · ואחר אחרי מותם למשפט יביאם
לא נזהרו ולא נשמרו ולא פחדו מאימתו ומפיו מרו · על כן עונותיהם מכבי חמרמרו · משם
נסענו חשים · וראינו בתוקף אנשים חשבתים בשכבר קדושים · מפני שהשליכו מנגד נפשם · ויקדשו
את ה' קדושם · ועשו מגופם זבח ועולה ולא נמצאת בשפתותיהם עולה · ונפלאתי בראותי אותם
בענין רע · ושאלתי האיש הדובר כי על זה המאורע · ויאמר אלי אלה האנשים נמצאת בהם ח
חנופה כי כמו שיהיה להם לקבל המות האכזרית מאהבה · והיות בעיניהם מתוקה וערבה · ולנות'
אשרינו מה טוב חלקינו · ומה נעים גורלינו · כי הגענו אל זה הנסיון היום נזכה לחסות בסתר
עליון · היום נבא מעמק הבכא · ונעמוד על הברכה · עם עשרה הרוגי מלוכה : היום נראה
קדושתנו · ומה יפה מאד ירושתינו · היום ננחל חיי עולם ארוך · היום ננצל מן התופת אשר
לרשעים ערוך · כן התקצפו באחרונה על נפשותם האכזרונות · ויתהו על הראשונות ואבדו ה
הראשונות והאחרונות באמרם שמרנו משמרת ה' והלכנו אחורנית · ומה בצע כי שמרנו וכי הלכנו
קדורנית · על כן הדביקתם הרעה · והיה רק זועה הבין שמועה · וכאשר משם נסענו ראינו
מקבה בחוברת · מחבת נחשת מלאה בדיל ועופרת · ובתוכה איש בחחים חבוש · אובד מבלי לבוש
ואש תמיד תוקד תחתיה לא תכבה · מדורתה אש ועצמים הרבה · ואצל המחבת שוחה עמוקה
וכריה · מלאים מהקרח הנורא · ומלאכי זעם ועבר · יוציאוהו מן האש הזה · ובתוך הקרח יקברוהו
ומן הקרח אל תוך המחבת ישליכוהו · כה יעשו יום יום להבהילו · ולא יתנו דמי לו ושאלה
האיש הדובר כי לדעת אודותיו · וסבת חרדותיו · ויאמר אלי זה האיש הבליעל · מעל בה'
מעלי · ונאף עם אשה בעלת בעל · ולכן רבבה בו האלה ובוש וחפר כי דבר ה' בזה ואת מצותו
היפר · וחטא כאשר למד את רעהו לנאוף עם אחרים · ולשגות בזרים · והולידה מהם ממזרים ·
ובעלה בחושבו · כי אינם בניו · העלים מהם עיניו · ומהשגיח עליהם הסתיר פניו · ולא למדם
חכמה ומוסר · והם בראותם כי בלם מעליהם סר · אחזו דרך רע וכרעתם המונגו · ופעם זדו ופעם
מגנו · עד אשר לבסוף הרגו ונהרגו · וכאלו זה הנואף הרגם כלם בחרבו · וכן חטא כלם תלוי בו ·
לא ידעו פריצי חיות · כי חטאים גדולים בחטא אחד תלויות · לא ידעם רק בוחן לבות וכליות ·
הפליא עצות הגדיל תושיות · כי מרעה קטנה מרעות תמשכנה כמה מאורעות · וכבר
בארו אנשי התבונות כי אין להביט לקטנות העונות כי אם להביט לגדולת המצוה האדון ישוה
השוגג לאיש מדון · העושה בזדון · וכאשר משם נסענו ראינו
איש חשך משחור תארו · וצפד על עצמו עורו · ופשטו עורו מעליו ועל העץ יתלוהו ונחשים
צפעונים שם יאכלוהו · ובראותי כזאת נבעתי · ואימות מות נפלו עלי וכמעט נכחתי ·
ושאלה האיש הדובר כי לדעת הסיבה אשר בעבורה הגיעה לאיש ההוא הרעה ההיא הרבה ·
ויאמר אלי זה האיש שפך דם נקי ולכן

והראה הכונה בכל המילות · והכניעה והריתת מהחל עד לכלות · והכריעה הגמורה · עד שיתפקקו
כל חוליות שבשדרה · ובעת התבודדותם בטירותם ובחדריהם · לא נראית תפלה בפיהם · רק
שוטטו בחוצות תועבותם · ויתנו אל לבם חטא נם · העמיקו שחתו כימי הגבעה · לפתוח פה
ברנה ולהרים קול בתרועה · ולעשות חונף ולדבר אל ה' תועה · התחסדו בימי אנשי דורם · ולכל
דבר פשע · יצאו כצבים נדתן ואבירם · שכחו יוצרם ביצרם · והעירו בקלון יקרם · על כן אף
ה' בהם התאנף · ולא השאיר להם שורש וענף   משם נסענו והנה בורות מלאות נחשי' ושרפים
מעופפים · ואריות וכפירים טורפים · למאות ולאלפים · וסביבם מלאכי מות חרבות שולפים
וזרם מים כבירים שוטפים · לב רואיהם חוטפי' · ואומרה למי אלה אשר להשחית שואפי' · ויאמר
אלי אלה הם למנחשים ולמכשפים · ולבעלי אוב וידעוני וקסם און ותרפי' · המהגי' והמצפצפים
· אשר בעברת ה' הדופים · כדבר המלך ה' צבאות יצאו דחופים · יען אשר במעשיהם הארץ חנף
תחנף · ולכן אף ה' בהם התאנף   משם נסענו ובהיותינו במקום התופת הנה והנה מביטים ·
ראינו אנשים אסורים ברהטים לקוחים למות ולהרג מטים · ומלאכי מות ידברו אתם משפטים ·
ייסרום בעקרבים ובשוטים · וכאשר התבוננתי בצורתם הכרתים · ונפלאתי בראותי אותם כ
כרתים · כי היו מתושבי אפרתים · נחשבו בעלי מוסר וענוה · ותשבתי כי תהיה להם אחרית
ותקוה · בעבור מה שסבלו בחייהם אלה האנוכים · מאבידת הממון ומיתת הבנים · ואשאלה
האיש הדובר בי אל אודותם · לדעת מי הפילם בשחיתותם · ויאמר אלי אלה האנשים כאשר
מצאם רע. אמרו נקינו · לא בפשעינו ובחטאותינו לקינו · ואשר סבלנו מאבידת הממון והבנים
אמרו כי הוא מתולדת הזמנים · ואשר באם מצער גופם וחלייהם · לא אמרו כי הוא בעבור מרים"
ולכן אעפ"י שאבידת הבנים קרבו כפרה · להתקצף ולהטיח דברים כלפי מעלה   היא כפירה
גמורה · אמנם החסיד אל דבר ה' והנזהר אל טובו · לא יתקצף בעת יגדל כאבו · אך יחשוב אותו
לתגמול חובו · ויקבלנו ברצון ואהבה · ואז יחשב לו לעולם נדבה · ואם יחסר הונו · יחשוב כי
האל ית' יקבל פקדונו · ולא יתקצף בתתו · את הפקדון אשר הפקד אתו · וידע כי בעוד שהון בידו
לפקדון · חייב לעשות ממנו מצות המפקיד וכאשר השלים חובתו בו והחזירו לבעליו · יראה
השעשוע בלבו ובאליו · ויכוין להיישיר פעליו · לא יחשוב כי לקחו דבר מדינו · רק הוא כמחזיר
פקדונו   וכאשר משם נסענו ראינו אנשים בחטאתם נמקים · כי בקקים בוקקים ·
חשבתים בחייהם אנשים צדיקים · פעם על העץ יוקיעום · ופעם כשסע את הגדי ישסעום
ופעם בכף הקלע יקלעום · ואומרה אל האיש התומך בימיני · בי אדוני · אלה האנשים מעולם
לא חטאו · ואמין אחרים לא בטאו · ועתה מדוע לראות כזאת הובאו · ויאמר אלי בן אדם
אלה האנשים אשר תאמר בעדם · כי לא חטאו מעודם · ודבר אין להם עם אדם · הוא בעבור
שלא יעלה הדבר בידם · אמנם מחשבתם היתה מחשבת רעה · ולעשות חונף ולדבר ה' תועה ·
הראו עצמם שנים ולבם ער שוער · ובאר הקנאה והתאוה בוער · וכאשר עלה בידם לעשות
רע בסתר עשאוהו   וכאשר

דבריו לא בהשכל ואיך לא בושו לבוא לפני מלך מלכי המלכים · כל טמא לנפש ואיש תככים ·
אשר העון בחבלי השוא מושכים · יקריבום כא לפתחם · הירצה או ישא אל מנחתם · והנה אם
יהי להם דבר לפני שר או נגיד או טפסר · יבחרו איש בעל מוסר · יועץ וחכם חרשים ילין
בעדם להצילם מפח יוקשים · ואיך יבחרו מן העם · עגל ורבעם · יעמוד לפני הארון כנפשם
· אין לתמוה אם תגוש ותקדים בעדם הרעה · והיה רק זועה הבין שמועה וכאשר
מעם נסענו ראינו בני אדם · חשך האור בעדם · ושמשם וירחם קדר · לא תואר להם ולא הדר ·
יעמדו במקום חושך ואפילה · יהיו עם ממלכה שפלה · אפפום משברי מות ויבעתום נחלי בליעל
· באלו כחשו לאל ממעל · ובראותי אותם בין מצולת היגון טובעים · כאשר אמר אלהים ואנשי
קובעים · שאלתי לדעת תפלותם · ומה הדבר אשר לראות כזאת הביא אותם · ויאמר אלי אלה
השוכבים · למדו תורה נביאים וכתובים · ומשנה וגמרא · וספרי וספרא ותוספות ופירושים
וליקוטים וחידושים אלא שעשו מן התורה והחכמות · עטרות וקרדומות עטרות להתגדל בהם
וקרדום לאכול מהם לא אהבו התורה והחכמה למעלתם וליקר תפארת גדולתם · רק
עשאום כלים להגיע בם אל זולתם · חשבו בדעתם החסירה והפגומה · כי לדברים אשר יגיעו
בסיבתם אליהם מעלה רמה · מאשר לתורה ולחכמה · ולא ידעו כי התורה והחכמה היו כאניות
סוחר והמכוון הוא להגיע אליהם ופניהם לסחר ולמעלתם חיות כוסף ובוחר לא לכוון להגיע
באמצעותם אל דבר אחר · כי הם אשר ישימוכו לאל קרובים ולשכון בינות לכרובים ולכן מי
שיתכוון להגיע באמצעות התורה והחכמה שהם דברי אלהים חיים לדבר מן הדברים הגשמיים
או להתפאר בין החיים חלם חלום ולא ידע דרך שלום ולא יהיו מעשיו רצויים כי הם
החיים העצמיים וכן אמר שלמה כי מוצאי מצא חיים לא אמר מוצאי מצא דבר שבסיבתו
יגיע אליהם רק מצא החיים כי חיים הם למוצאיהם וכאשר מעם נסענו ראינו אנשי
חמסים ברגלי סוסי אש נרמסים יכסו עליהם ברות כמים לים מכסים ואומרה מי אלה אשר
רבצה בם האלה ועשה המשפט בהם כלה אך נבהלה ויאמר האיש אלה הם בני עולה אשר
שקדו בפתחי בית הטבילה לראות הנשים המתקדשות מטומאתן בבואן ובצאתן הלכו אחרי
ההבל ויהבלו ואיש אל אשת רעהו יבאלו יכבלו פיהם ולדעת אודותיהן ישאלו ולכן תחת
שואה התגלגלו והרעה הדביקתם כאשר גאות החשק ענקתם וכמה מן הנשים הכנועות
בסיבתם מלטבול היו נמנעות וכלו עיניהם בדמעות ונשאו עיניהם לשמים לפרוע בהן פ
פרעות לא ידעו אלה הסכלים כי נפש המה חובלים כי יש מהם אשר נמנעו מלטבול א
או בשבילם ולא זכו לטבול לעולם ולכן ה' אמר לבהלם מעם נסענו
וראינו אנשים אסורים בזיקים נתונים בפי אריות ודובים שוקקים יעשו בהם כלה אך נבהלה
וכאשר התבוננתי בצורתם האמולה ראיתי כי הם היו ראשי הקהלה נתונים בכל עמי הארץ
לשם ולתהלה ואומרה איך המשפט יעשה עם צדיקי הדור כלה ואלה אשר היו לבני דורם ס
סגולה איך יגעו לריק וילדו לבהלה ויאמר האיש הדובר כי אלה האנשים הארורים וכאשר ה
התפללו בפני אלהים אחרים היתה תפלתם כתפלת יום הכפורים וכריעותיהם והשתחויותיהם
היו מאה ועשרים

אולי אכירנו מאותותיו · ויאמר האיש הדובר בי אלי זה האיש החל בגנות ושיים · ומכל אשר נדר
בימיו דבר לא קיים · היתה האמונה בעיניו למינות · והשקר והכזב חכמה ותבונות · עשה את
מדברי תורה קרדומות · ולא למד רק לרמות · ולהערים ערמות · אמר נבל בלבו עשיתי לי את
משוא ודבר כזב עטרות · ומלאכה היא לעולם לפסול שטרות · לא הפקדו אתו סודות אשר
לא הקימם · והוציא על צדיקים ממנו דבות מלבו בדאם · ואם הגיעו לידו אמונות אחרים ב
בזאם · היה פריץ חיות רע לשמים ורע לבריות · בעל נפש רחבה כבלעם · חרפת אדם ובזוי
עם · חטא והחטיא כירבעם הוא לדוד מדואג האדומי חלוף · ונרגן מפריד אלוף · עקש לב את
מתנקם ואויב · והדר בעיר אחת עמו בנפשו מתחייב כאשר יזכיר האדם משאון תומות ודכים
הוא כטיפה מן הים · כי הוא אסף כל חרפה וגנות · וזדונות לא במסכנות · ואין לו חלק באמונות
ואם תחפוץ לדעת איך היה אכזר כיענים במדבר · ותועבותיו וכיאבותיו כמדובר · ואיך בריתי
השכל אבד ושיבר · ועל ה' ועל משיחו התעבר · והוא בר דלא בר · פוק חזי מאי עמא דבר ·
ואבותיו ובית אביו בידעם כי הוא איש חמסים · חשבוהו מן האנשים אשר הגרגות שוסים · ולא
הראו לו לעולם הפנקסים · ולא שלחוהו אל הארגזים · והעלימו ממנו סוד הגנזים · ומיראתם
פן יתנם למשיסה ולבזזים · כתמו אוצרותם בעזבונם · ולא העמידוהו לעולם על חשבונם · פן
יגנוב שכר רעבונם · ולכן אין לתמוה אם הושם ראשו בקלקל · ופרי אדמתו וכל יגיעו יירש ה
הצלצל · אחרי כל אשר שאלו עיניו מהם לא אצל · ומהונו על מרי נפש לא אכל · ומעשות כל ט
טוב התעצל · חי אני כזאת וכזאת יקרנו · או יבא יומו או ה' יגפנו · ובשחת זו תהיה תחנותו · ויקח
מיד ה' כפלים בכל חטאתיו · כשמעי דברי האיש הכרתי חיאל בית האלי מאותותיו · וידעתי כי
לא על חנם נלכד בפחיתותיו · ובאמת הוא ראוי לאותו מקום ואותו המקום ראוי לו · ולרשעים
אשר בגילו · ואין לתמוה אם נפשו עליו תאבל · ובשרו עליו יכאב · כי הוא בן מנבל אב · נברא
להיות משחית לחבל · ולכן הרע מאת האלהים יקבל   וכאשר משם נסענו · ראינו כמו
מאה וחמשה אנשים · בפחי התופת יוקשים · וכאשר התבוננתי בצורותם · הכרתי כי היו ראשי
בית אבותם · ונפלאתי הפלא ופלא על עוצם רעתם · בזכרי מעלתם ויפעתם · ומעשיהם ה
הטובים וצדקתם · וכי היו ראשי המדברים בכל המקומות · נבונים וידועים אנשי שמות · ושאלתי
האיש הדובר בי · לדעת אודותם · ומה הדבר אשר סבב רעתם · ויאמר אלי אלה היו גדולי הדור
· וכמו שהיה להם בלב ולב לעדור · לחזק את בדק בית ה' ופרצותיו לגדור · כן שלחו לפני ה'
להתפלל בכל איש סובא וזולל · אשר קודש ה' חלל · ולפני העמים יתהולל · ובהיותו מדבר בתפלה
בעיניו קורץ וברגליו מולל · חמור ספרים נולל · רשע על תאות נפשו הלל · ירים קול אילות ·
יחולל · לא ידע אם יברך או יקלל · ואיש ישמע תפלתו יאמר דרך גנאי · מה קול הצאן הזה ב
באזני · וכמו שהיה להם לבחור חזן · מזיו חכמותיו מלאים ומפיקים מזן אל זן · יהיו פיו ולבו ש
שוים · ורעיוניו אל ה' קוים · איננו מהעם המתאוים · לא גדל על אהבים · ולא פנה אל רהבים
וירא את ה' וסר מרע · כן בחרו כאיש חנף ומרע · וכבחוי המצורע · ואיך ראוי להיות שליח ציבור
· איש בור כעכבים חבור · ובקברות התאוה קבור · לא יבין מכל אשר יאמר דבור · אשר לא
עמדו אבותיו בהר סיני · ונוגע ברך כאן ה' · איש לא לפני נגיד ואמר כל יום לא בדעת ידבר

זה אומר אני אתפלל ביום הכפורים · וזה אומר אני אקרא המגילה בפורים · אמרו אלה האבלים
היתכן שאמרו אין כמוך בשלש רגלים · היהודים האומללים · ומי ישלים חובם ביום שמחת תורה
רק אנשי העונש ושררה · ומי יתפלל ביום שבת וחדש רק אנשי קודש · ומי יאמר חזן ישביע
בן אמוץ · רק המאושרים חמוץ · ומי יתפלל ביום הושענא רבא · רק אנחנו בני העולם הבא ·
ומי יתפלל בחג המצות · רק ג דרי הפרצות · אשר הם צבי לכל הארצות · ומי יתפלל בחגים
ובמועדים · רק אנשי האבות העומדים על הפקודים · ואם לא נשמיע הוד קולינו במקהלות ·
בכנוס היום ותוהתפלות · מתי תשמע ענה קולינו תפלות · וכמה נעבור על ראשינו עטרות אם
לא בקריאה בחגים ובמועדים בכנוס ההפטרות · כזאת וכזאת אמרו האנשים האלה מעודם ·
חשבו כי זאת תורת האדם · ויען אשר הגאוה ענקתם · הרעה הזאת הדביקתם · וכאשר
משם כשעבו ראינו אנשי עריצים · בחזות ידיהם ורגליהם מקוצצים · תלויים על העצים והעוף
אוכל את בשרם מעליהם · וערבי נחל ובני נשר יקרו את עיניהם · ימטירו עליהם ברד ואש
מתלקחת · ישמידו פריו ממעל ושרשיהם מתחת · וכראותי כאם כדונג לבי ולדעת אודותם שאלתי
האיש הדובר בי · ויאמר אלי אלה האנשים עלה עשן הסכלות באפם · ואמצו רוחם והקשו ערפם
ונהאו בכפירים ואחזו טרפם · ולכן חשכו כוכבי נשפם · עם ה' הינו · ומארצו יצאו · וכאשר יצאו
ללקט ולא מצאו · חמדו שדות וגזלו ובתים ונשאו · פרקו עול שמים מעליהם · כי צוררים הם ב
בכליהם · גנבו גם כחשו וגם שמו בכליהם · לא מאשר יתן להם ילקוטון · רק אורחות יעבטון
· ומחול שלשה אדר יפשוטון · ולכן הוכו בשיגעון ובעירון ואעפ"י שלוחות נשברי לוחות מוכחים
בארון · לא יהיה לאלה בהיכל ה' חלק וזכרון · כי עלה לגורלם משתה שכרון · ומשנה שברון ·
וכאשר משם כשעבו ראינו עברה וזעם וצרה · בראותינו אנשים יעבירום כמלבן וישורו אותם ב
במגירה · ופניהם כשולי קדירה יזעקו מכאב לב ומשבר רוח ייליל · ומספר מר יגדילו וכראותי
עונם רעתם אשתוללתי · נעויתי משמוע ונבהלתי מראות · וכמעט אל הארץ נפלתי · ויאמר
אלי האיש הדובר בי · האנשים האלה תעו מבטן ומרחם זרו · אבדה תקותם ומארץ חיים נגזרו ·
כאשר על נפשותם התאכזרו · ולהרוג עצמם עוז אזרו · ולכן עצמותם אל פי שאול נפזרו · ומן
גרן יגורשו · ומראות טוב התיאשו · ואם אכלה אש ירשו · חשבו בדעתם החסירה · כי במותם כ
נובלו מכל צרה ועברה · לא ידעו אלה הנבזים · כי מרעה אל רעה המה יוצאים · כי אז יעשן
אף ה' בהם · ויקברו פרי מעשיהם · וכאשר משם יצאנו · ובתחתיות התופת באנו · ראינו
שחת משוכה לרעה מחברותיה · ילאו הלשונות לספר אודותיה · שם נחלי רתמים וחצים שנונים ·
שם חמת תנים וראש פתנים · שם נחש שרף ועקרב · וחמת צבטוב · שם כל חלי וכל מכה אשר
לא כתוב · שם העלי והריפות · ושם חיות אש טורפות · ושם להבות אש שורפות · כמעט לב יראיה
זוטפות · ואשאלה בעד העלי והריפות לדעת מה טיבם · ומה הדבר אשר ישרתו שם בם · ויאמר
אלי האיש זה השחת נקרא שחת כלי · הוכן מראשית לכל בני רועה אוילי · ובפרט לחיאל בית
אלי · ישחקוהו שבע פעמים ביום במכתש בתוך הריפות בעלי · מלבד מה שיעשו בו החיות ה
הטורפות כלה · ומה שיעשה בו האש אוכלה · ואשאלה בעד חיאל לדעת אודותיו אולי

והחכמות המהוללות · גדול מכל גניבות וגזילות · יראו שכלם ערום ולא יכסוהו · ומראות דבר
שכלי יכסוהו · ויאמרו כי זה הדבר אשר יעשוהו · בקהלת כתוב מבואו · והוא כי מה האדם ש
שיבוא אחרי המלך את אשר כבר עשוהו כי אחרי אשר אין יכולת באדם להגיע אל תורת האדם
המעלה · טוב להשאר במדרגת השפלה · ולא ייגע לריק ולא ילד לבהלה · לא ידעו כי מי שלא
יוכל להיות מלך טוב להיותו משנה · מהיותו במדרגת האיש אשר הזבל יפנה · ומי שלא יוכל להיות
משנה · טוב להיות קצין או פרש מהיותו נער או חרש · ומי שלא יוכל להיות קצין טוב להיו' נגר
· מהיות חרש ברזל או נגר · וטוב להיות נגיד ואמרכל · מהיו' סוחר או רוכל · וטוב להיות סוחר
או רופא · מהיות טבח או אופה · וטוב להיות שר הטבחים · מהיות מחזר על הפתחים · וטוב ל
להיות דיין או סופר · מהיות אורג או תופר · או בוכים וקברות חופר וטוב להיות צורף מהיות
זבח שה וכלב עורף · וכן מי שלא יוכל להיות כמשה · לא ידכנו לבו להיות כמנשה · רק ישתדל
להיות כיהושע אם יסכים האל ואם אין זאת יהיה כשמואל ומי שלא יזכה להיות כאליהו ·
יהיה כאלישע ולא יהיה כברשע ומישע ועל פת לחם יפשע ואם לא יוכל להיות כירמיה יהיה
כברוך בן נריה ולא כאחז בן יותם בן עוזיה ולכן אלה אשר היה להם לעלות משם בסולם
החכמה ולא עלו מהיכל המלך ה' צבאות גלה יגלו ובשחת זו נלכדה רגלם וכפלנו וכאשר
משם נסענו ראינו איש יד ימינו ולשונו חתוכות שמוהו מטרה לחצי קשתות כחוצה דרוכות אשר
מרירתו לארץ שופכות פעם על מחבת ברזל יקלוהו ופעם במי מרה יטבעוהו ופעם על העץ
יתלוהו ופעם באבנים יסקלוהו ושאל האיש הדובר כי לדעת אודותיו וסבת הפלגת צרותיו
ויאמר אלי זה האיש היתה לו לשון מדברת גדולות אף כלב פעל עולות קלל אביו ורק בפניו
ורץ אליו כגבור בעבי גבי מגיניו והכהו פעם ופעמים עד אשר עלתה שוועת אביו השמים
ולכן בא באש ובמים ועשה ה' בו את אשר זמם · והוא וריעיו לא יזכרו עוד בשמם כי ה' אלהינו
הדימם איך לא עלה אל לבו זה המקולל רשע חלל כי המקללים אבותם ואמם אשר האכילום
חלבם והשקום דמם תהיה יד ה' בהם להומם מקרב המחנה עד תומם שכח זה הכסל כי
באמצעות אביו ואמו יבא לאויר העולם ולכן אין לתמוה אם לו חרפת עולם ויען אשר אביו
קלל חתכו לשונו ויען אשר הכהו גדעו את ימינו למען אשר לא ישמע עוד על הארץ יושר קולו
ולא יטה לארץ מכלו מלבד שאר חרדותיו וטרדותיו שסובל על פי מדותיו וכאשר משם
נסענו ואל מקום אחר מהתופת הגענו ראינו אנשים עבריים בלשונותם תלויים יבוכו עליה'
אנשים מורים בקשת למען ענותם יורים · וחץ פתאום היו מכותם וכאשר כפלאתי הפלא ופלא
על עונש רעתם אמר האיש הדובר כי אל תפלא על אבידתם ועל רוח אלהים רעה אשר
מבעיתם כי אלה האנשים לא היו כאבותם אשר היו על לוח לב הזמן חותם רק היו שוכבים
על מטות שן וסרוחים על ערשותם וכל ימי החול היו ישנים עד ארבע שעות בתוך התכריכים
אמרו כל ישראל בני מלכים אך בשבתות ובחדשים ובמועדי ה' המקודשים אמרו נחנו כחלץ
חושים כי מי כמונו ומי יעידנו ומי זה רועה אשר יעמוד לפנינו ובשלש פעמים בשנ' יקימו
לחטאת ראשונה וביום הכפורים כאשמורת הבקר יקומו ולריב ולמצה יצומו ויאמרו אין איש
יודע שושן עמק אויתה כהם והיא ירושה להם מאבותיהם יריבו על המקומות ויקראו בגרון
ויאמרו כי הם ראויים לשבת אצל הארון

שמו תכליתם · לאסוף ולכנוס הון עד תכליתם · אמרו כל ההון הזה אשר הכינונו בכח ידינו
עשינו ובחכמותינו כי כבונותינו · ובעת ראו העניים אשר לבקש נכלמו · מעיניהם כעלמו ·
וסורו טמא קראו למו · שנאו הדלים אשר מכל טוב חסרים · כשנאת הישמעאלים את החזירים ·
ובכנו ההון את בני הנזירים · ואחתולים את העכברים · לא כחלו על סבר האומללים · אשר ב
בעירום ובחסר כל גולים · ובעת האביון יתחנן לפניהם · יבריחו מתנו כמלוא עיניהם · ולכל
עני ואביון יאמרו מה זה שכלת · כאשר כל מה שירשת מאבותיך אכלת · לא נתנו לעולם לעני
פרוטה · שלא היתה בשפה חרטה · להיות בזעם פנים ותרועה · והיה רק זועה הכין שמועה
כאשר ישמעו כי איש ירד מנכסיו · יאמרו זה גרמו לו מעשיו · שלא נמשך כמונו · ולא הקים
סדר כמעשינו כאשר הקימונו · העלימו עיניהם מן האומללים · והסתירו פניהם מראות גולים ·
כל קרוב ירחוק מביתם ירחק · ואם יראו הלך יגערו בו ונס מרחק · והענק תעניק לו מספרם
נמחק · יאמרו כי שלא לחוק על פני התים · כמו פעם ופעמים וברוב הימים לא מצאוהו ולכן
מספרם מחקוהו · ומתי ידם אמונה · כפסוק תן חלק לשבעה וגם לשמנה · יאמרו כי הטוב ש
שבפירושים לחלק חלק שוף לשבעה וגם לשמנה אנשי · ולא לחלוק שוף בין שנים כאשר יעשו
הטפשים · ודרשו פתוח תפתח את ידך לו · לפתוח חמש אצבעות היד ולהכותם בפני העני ל
להבהילו · אחרי שהאלדים אתר לבהלו · ואחד מהם נשבע ביוצרו · ובתיאבנו בכורו · כי מלת
לו באלף מצאה כתובה בספרו · והאחר פירש פתוח תפתח את ידך לו · לקריאתו כי אין בידך מ
מאומה מן השלו · ויאמרו כי פי העבט תעביטנו · קח מן העני עבוטו כאשר תלוונו · די מחסורו
אשר יחסר ממנו · לא רצו לדעת מן הפרשה רק המדרש העברי ומפירושי כל דבר שכלי כים נגרש
· היה להם שכל ומזימה וערמה · ולא פנו אל דבר חכמה · ואם ישמעו דבר חכמה יבזוהו · ואם
יאחזוהו ינבזוהו · יחשבו החכמה זלות ונבלות · והעסק בה הוללות וסכלות · יאמרו כי חכמת ה
ההגיון · הכל וריק ונדי בזיון · ומן הלומדים חכמות הפילוסופים · המתוקים מדבש ונופת צופים
· ובעלי השכל ברופים · יאמרו כי מלוח עלי שיח קוטפים · חשבו כי בהתרחקם מהבט אל דבר
חכמה ירבו · וכאילו בהם תפסם בפתחי שערי הגדר יפרוצו · לא ידעו כי החכמה סולם · מוצב
ארצה וראשו מגיע אל אל עולם · וכפי עלות האיש במעלותיו הגבוהים · יקרב מדי עליתו אל
האלדים · וכפי יתרחקו ירחק ממנו יתעלה · ומנפש ועד בשר יכלה · כי כל איש כפי כח הכרתו
נתבע · ולכן איש אשר בים הסכלות יטבע · נפש יקבע · ואין טענה למתרשל ומתעלם · כי את
אשר יחטא מן הקדש ישלם · ואלה האנשים הם אנשים · הקופאים על שמריהם דשנים ורעננים
· לו בקשו החכמה ככסף וחפשו במטמונים · או קבלו מונה התנים המונים · כאשר נתנו את
הכסף בביתם כאבנים · ואיך לא יעורו מסכתם והם בני שבעים · ומאסף הון ולבנים איכם ש
שבעים · והעצב אשר בלבם גדל · הוא אמרו והשארתי בקרבך עם עני ודל · לפאדם פנכ
[illegible] [illegible] יחשבו כי האיש לא יתגול מעל · רק בשכבו עם אשה בעולת בעל · או בעבדו את
הבעל · או יגנוב ממון אחרים · או יספיק בילדי נכרים · או יעבוד א
אלהים אחרים · שכחו כי גנבת דיעות בריות · ואדומיות בדוכית חתיות · בספרי אשר לא ידעו
החכמות האמיתיות · גדולה מגנבת המחוניות · ולגזול מהחלק השכלי מחלקי הנפש המושכלות

ופעם כחלי זפת ונפריית יגרפוהו ׃ ופעם נחלי בליעל ישטפוהו ופעם קרני ראמים ינגחוהו
כפטר חמור יערפוהו ׃ ומאור אל חשך יהדפוהו ׃ פעם יקלעו בתוך כף הקלע ׃ ויאמרו לו אהבת
כל דברי בלע ׃ אמרי שיאה ונפץ אותך אל הסלע ׃ ידו עליו כמחי קבלו ׃ ולא יתנו דמי לו ׃ כל
היום וכל הלילה תמיד לא יחשו ׃ ולחדש צרותיו תמיד יום יום ידרשו ׃ וכראותי אלה המכות
הנוראות ׃ נעויתי משמוע נבהלתי מראות ׃ ואומרה מי האיש הלזה ׃ אשר הצער הגדול הזה בו
אראה ׃ ויאמר האיש התומך בימיני ׃ הלא ידעת מי הוא זה ואומר לא אדוני ׃ ויאמר אלי זה ה
האיש סורר ומורה וכזכן ׃ ונקרא בשכבר שמו רבן ׃ ולא נראה רשע כמוהו מיום החרבן עסק
בתורה שלא לשמה ׃ הנן אמון הרבה אשמה ׃ ידע מן הניאוף טבעה ׃ קרב אל כל בהמה לרבעה
׃ על כן הדביקתהו הרעה ׃ זה האיש ביין תועה שכר ותורת משה בתועבותיו עכר ׃ ולעשות
הרע בעיני ה' התמכר ׃ חלל את קודש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר ׃ שגה בזרה וחיבק חיק נ
נכריה לא הניח אמה נכריה ׃ ועמונית ומואביה ׃ יהודית ונוצרית ושפחה מצרית ׃ מאס תוכחת
והיפר ברית ׃ על כן אחריתו להכרית ׃ לו נפש מוראה ונגאלת גם בלא דעת לא הניחה זבה ג
ושופעת ׃ ומנוגעת ומצורעת ׃ ולא הניח היונאת כמרדעת ׃ ופי חזיר ופי טבעת ׃ ושפחה חרופה
ואמה כרבעת ׃ ופותה ומשוגעת ׃ ועתליהו המרשעת וזונה בפה תוכעת ׃ ונהלאה ובולעת
וזרה ללדת כורעת ׃ וכל אשה למשכב זכר איש יודעת ׃ עד יהבה וקדמות ומיפעת ׃ אשר לא
היתה מתכו נרבעת זאת בכל הארץ מודעת עלכן אין להפלא אם ישתה מכוס התרעלה קובעת
הכיר את בוראו ונתכון למרוד בו ׃ חטא והחטיא רבוא ׃ וחטא הרבים תלוי בו ׃ כסה פניו בחלבו ׃
הוא אנטיוכוס במעשה והמן בלבו ׃ הוא ירבעם בעגלי זהבו ומנשה בחרבו. הוא חלל את השם
זה ימים ושנים ׃ ותועבותיו וגיאלותיו בספר נכתבים חדשים גם ישנים ׃ לך ואמור אל הסכל ש
המפותה ׃ כי ערוך מאתמול תפתה ׃ ומחמת שדי ישתה ׃ לא יוחן ולא ירוחם ׃ כערים אשר הפך
ה' ולא ניחם ׃ כי כיחש לאל ממעל ׃ ומתכו יצא חושב על ה' רעה יועץ בליעל ׃ ולכן ידע כי ברד
ואש מתלקחת ׃ ופח ופחד ופחת ׃ בעדו מונחת ׃ וכאשר ילין בעדו ויאמר פדעהו מרדת שחת ׃
וכרת פריו ממעל ושרשיו מתחת ׃ יען אשר מנע נפשו מטובה נכחת ׃ משם נסענו
והנה שני אנשים ׃ כפחמי התופת יוקדים ׃ וכאשר התבוננתי בצורותם הכרתים ׃ ונפלאתי הפלא
ופלא על אשר בענין רע ראיתים ׃ כי היו מן המיטבים ראשונה ׃ במלכות הדעת והתבונה ויד
כל העם באחרונה ׃ ואשאלה את האיש התומך בימיני ׃ מדוע קראום כזאת אדוני ׃ ויאמר האיש
אילו הם שני אחים מתריסה היתה להם הכילות למורשה ׃ חשבו זולות קדושה ׃ ואהדיבות נחכם
ובאשה ׃ היתה ידם נכונה ׃ בתולה ואיש לא ידעה ׃ קראו בשם הנדבה בריעה ׃ ושם אחותיה
מחלה ונועה ׃ להם הידים האומרות הב הב ׃ ויעשו להם אלהי כסף ואלהי זהב ׃ אהבום בכל
לבם נפשם ובכל מאדם אמרו כי זאת תורת האדם ׃ לא תלו עושרם וכבודם ׃ וכלי מחמדם ׃
בחסד יוצרם ומעודדם ׃ אשר חסדו על כל חי קדם ׃ ולא שערו היותו פקדון בידם ׃ לא שרתו
איש מצודם ׃ ולא רצו איש יפרתם ויעמד בסודם ׃ למן היום אשר ברא אלהים אדם ׃ ודבר אין
להם עם אדם ׃ אמרו כי מצאו כתוב בחכמת יונית ׃ שלי שלי שלך שלך זו מדה בינונית ׃ שבח
כי היא מדת סדום ועמורה ׃ וכאילו כרתו משם ותורה ׃ שנו

אחריכן הביאוני הנה הלום ומשתאה · כאשר אדוני רואה · ועתה עלי נפשי תשתפך · כי לא אוכל
מגד אל צד להתהפך · כי עוני ואשמי · רשת הכינו לפעמי · ובא רקב בעצמי · ובבהרים קדרו
פני · וכל אשר אהבת אבותי ואבות אבותי ועזבתי בחצי ימי · ערום מבטן אמי יצאתי · וערום
שבתי ללכת כשבאתי · ותאומה לא נשאתי בעמלי · לבד מבלויי הסחבות אשר עלו בגורלי
נחלתי נהפכה לזרים ובתי לנכרים · מה בצע כי בניתי בית הקיץ ובית החורף · וכולם פנו לי
עורף · ותחת המרחץ והתנור אראה נהר דינור · ותחת מעשה ספת כוס פרח שושן אראה לפידי
אש ותנור עשן · ומלוא חפנים עמל ופיח הכבשן · ותמורת צפרים כעשׂ אלי · אראה אימה ח
חשיכה גדולה נופלת עלי · ותמורת שתית ממתקים ואכול משמנים · ולפני יאתיו חשמנים
כסלתי בבהרים בכסף ובמתים כאשמנים · ותמורת הברבורים האבוסים · ירעו עלי כדברים כ
כבשים · וכסו עלי צרות כמים לים מכסים · ותמורת ערש רעננה · אעשה מספד כתנין ואבל
כבנות יענה · בערב אלין בכי ולבקר קינה · ותמורת קרשות שן והבנים · וזהב ורוב פנינים
והשקות בכלי זהב · וכלים מכלים שונים · והטבעות והנזמים · וגנזי ברומים · ושדות וכרמים
אראה משטח חרמים · וברקים ורעמים · ופנים נזעמים · ותמורת גג היציע · שק ואפר אציע
ותמורת אלה ואלמין · כברת שוי מקרב עמיו · ותמורת האולם · אשב כגש ונכלם · ולי חרפת
עולם · ותמורת החביות · ומגדל בנוי לתלפיות · ועופות וחיות · יש לי בור תחתיות · ושמות
ושאיות ותמורת הסולת והחטים ועורות תחשים ועצי שטים הבני אשר בריהטים ונפשי ב
בתוך לבאים אשכבה ולוהטים ולא אראה כי אם נזבחים ונשחטים ולקוחים למות ולהרג מ
מטים · ותמורת היות בביתי בת לבים ואנשי עולה וכל פה דובר נבלה הנה האש והעצים ואני
השה לעולה היה טלי ילדותי מרחם משחר ועתה עורי משחור שחרת ושית קובותי אכלה אש
ותוכי נחר והיה כזה יום מחר מי יתן כחיי קורות ימי הפקודה אז לא הגעתי לזאת הנקודה לך
ואמור לאשר בחיים חייתם קורות בני תמותה ואדם למען יבינו לאחריתם משם נסענו והנה
עדת אנשים עורים ובוריתי מהם כמו מאה ועשרים והאנשים ההם היו חכמים ונבונים וידועים
לשבטיהם · וראשי אלפי ישראל הם · ויאמר אלי האיש התימך בימיני · חיך מחמד עיני האנשים
האלה העוד כלאו · כי היו עינים להם לראות ולא ראו · ידעו תעלות החכמה ויוקרה ולא ראו
אור באורה · שמעו חכמתם במפורסמות וקראו בשמותם עלי אדמות ובא לידיעת המושכלות
אנעימות · ולכן בבהרים בכסף ומששיבאין עינים יגששו זהמפורסמות אשר בם דבקו ואותם
אהבו מחוץ למחנה עזבו · ויהיו חמודותיהם מים נכזבו · ולאשר שוכבים על מטות שן עם כ
נסותיהם עזבום ולאשר מט־ה לחיכי קללתם יביבום · והנם היום מכל חמדם רקים · כי בקקום
בוקקים · ובעונותם המה נמקים · משם נסענו והנה איש זקן גדול למראה הביבוא
למטרה · ועל ראשו מחרולים וקמשונים עטרה · ומגלל ויביאת האדם ישימו כאפר קטורת יסרוהו
בשוטים ובעקרבים ויסבו עלי רכים רבים · ישפכו לארץ מררתו · ופתן אכזר ישמוט ערותו · ועל
ראש מגדל גבוה יעלוהו · וימסם על ראש הסלע ישמטוהו · ופעם באש זרה ישרפוהו · ופעם ואיבי
ערב יטרפוהו · ופעם קשת נחושה יחלפוהו   ופעם

מי הביאני לקנות אחוזות מבית ומחוץ · ולאחוז הון הייתי נחוץ · ולא היה לי בן ובת יורש לא
כוחל׳ ולא ק״וב אשר לראות טוב בטובו איה · והנחתי הכל לאשר עם אשתו ישכב · ועל במותי
ידרוך וירכב · איך לא השאתי מהוני אשה אלמנה וענותה · ולא רויתי דשן נפש יתום או יתומה ·
איך הייתי חושב בעולם התמותה להתבצר · ולא בניתי בשמים בית או חצר · ולמדתי כי המלאכה
מרובה והיום קצר · ולכן אשר זרעתי הנני קוצר · והנני ביד מעשי כחומר ביד היוצר · במקום
צר אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל · וכאשר לא חמלתי על האביונים אתמול · כן אין היום
איש עלי יחמול · לא היה נכד בעמי ולא נין · ומדוע לב אלמנה לא ארנין · ובמה שהוצאתי על
החלונות · הייתי משיא כמה אלמנות · אויה לי כי לב הותל הטני · כאשר מעגל הגאוה יעטני ·
וחשבתי לבנות מקדש כמו רמים · וחלוני שקופים אטומים · ולמלאותו גמי ברומים · להראות
יופין השרים והעמים · והגדלתי מעשי מכל בני עמי · כי אמרתי אין לי בן בעבור הזכיר את
שמי · ומקוה המים אשר חשבתי שתטבול בו אלי אשתי · טבלה בו בפני לאחר לכליותי ובנפשתי ·
נטעתי כרם ואותו לא חללתי · וראיתי את אשר ראה לא פללתי · בניתי ההיכל ואותו לא חנכתי ·
זיתים היו לי בכל גבולי וסוך לא סכתי · אמרו רואי בבנותי ההיכל אשרי · לא ידעו שאניחנו
לאדם שיהיה אחרי · ולא ישבתי בו אפילו שבת ערואי · התחלתי לבנותו ואחר השלימו · ולא
ידעתי כי יכרת שמי מעם אחי ומשער מקומו · ומה בצע בבנותי בית מדות ועליות מרווחים ·
ובכפיתי כסף וזהב הבריחים · ובמלאותי בתי וגנזי פרחים · וממגד תבואות שמש וממגד גרש
ירחים · ולי אב ולא אחים · ולא בנים ולא בנות · ואיך לא נשאתי משאת מאת פני ומגדנות ·
אל היתומים ואל האלמנות · ואל הנפשות העגומות · המעונות והלחוצות · העטופים ברעב ב
בראש כל חוצות · ומן הדברים הרעים אשר אחרי המות קראוני והחלוני · הוא שהרי כשתי שנים
בני אנשים הביאוני · ומתוך קברי העלוני · ועל כפי כשרים נשאוני · ואל ע״ר אחק וכא בתוך
היכלי הביאוני · ואז בראותי אמרתי אולי קץ הימין הגיע · והאליה חטא רבים נשא ולפשעים
יפגיע · ואולי כי מהיום הזה והלאה ארגיע · ובהיותי כזאת וכזאת חושב · והנם אומרים לי רשע
הקשב · לא כאשר תחשוב כי אל עקרבים אתה יושב · ומרעה אל רעה תבאי ווי ממות תהיה
מוצא · ובשמעי האור בעדי חשך · ונתתי יד אליהם והייתי אחריהם נמשך · עד אשר אל בית
הטבילה הביאוני · ואשתי ובעלה החדש שמה יראוני · וראיתי אותה פושטת בגדי רקמתה ·
ובעלה החדש נצב לעומתה · ובמקום המים אשר הכינותי אל הנשים הביאתות · טבלה בו ועיני
רואות · אז החלו עיני לדמוע · וסבלתי מן המכאוב והצער מה שאין הפה יכולה לדבר ואין האוזן
יכולה לשמוע · אז ויאמרו לי מה לך איש חמסים · כי את רגלים רצתה וילאוך ואיך תתחרה
את הסוסים · האם בראית אשתך טובלת עומדת משתאה · עוד תהיה משוגע ממראה עיניך אשר
תראה · ויביאוני בחדר המטות ובהיות עיני הנה והנה מביטות · ראיתי שם ערש רעננה · ואשתי
עם בעלה החדש שמה ישנה · שמנה ודשנה · ושמאלו תחת לראשה וימינו תחבקנה · וקול קורא
אשה תארש ואיש אחר ישכבנה · ואז מתרגש שלח את בעצבותי ונרדמה · אחריכן

אפסי לזמן רחוק · ואמר כי לידת ההרים היה דרך טבעי מי יתן ונאלם כמשך אחר אומת ק
קדמות העולם ושם אנשים אין מספר מתו מזמן רחוק וקרוב חדשים גם ישנים אשר לא
יספרו מרוב · וכאשר משם נסענו ראינו והנה סיר נפוח מקצה מחוברת ובתוכה נחשת וברזל
ובדיל ועופרת וקול אומר שפות הסיר שפות והעמידנה על הגחלים השורפות והכינו החיות
הטורפות כי הנה חיל מן הנשים הנואפות אשר עוגב יצודם למדחפות לא רצו להיות לחוו ע
עולם ותהיינה לחרפות · עודנו מדבר והנה כסופות בנגב חולפות · עטויות וכלמות ושוממות
וכיונה הגיאיות כולם הומות · ודמעותיהן על לחייהן ומנהגות כקול יונים מתופפות על לבביהן ·
והנה משלחת מלאכי רעים ישליכום אל תוך הסיר הרותחת · ופרשו כאשר בסיר וכבשר בתוך ק
קלחת · וקול אדיר עליהם צוחת · לא רציתם מתגבר שמים מעל הא לכם כאור שחת · פח
ופחד ופחת · אכולכה ושבעכה ממגר תהום רובצת תחת · משם נסענו והנה שוחה עמוקה ובוקה
ומבוקה ומבולקה · לא ישמע בה רק קול בכי וקול צעקה · ובתוכה ארות ונמרים · ועקרבים
מכרבורים · ויאמר אלי האיש זאת נקראת ארץ נשיה · ובשם אחר שאול תחתיה · והיא מקום
האנשים המשחקים בקוביא · אשר אמרו לא יראה יה · ודמן שגון הזיה · ולכן יר ה׳ הויה · בשם
בכפם ובנויה · יען אשר פנו למעלה בשחקם · וברכו אלהים בפיהם ובלבבם כאשר שבו כליהם
ריקם · ולכן ימודו פעולתם אל חיקם · ולא יחמולו ביום נקם · וכאשר משם נסענו ואל
מקום אחר מהתופת הגענו · ראיתי איש מאולי הארץ · פרצו עליו התלאות פרץ · כפר עורו על
עצמו והוא לא פנים קלקל · בוער כאש אוכלה אש ואיננו אוכל · הכירני והכרתיו · ובשכבר ה
הימים אהבני ואהבתיו · ובראותו אותי הולך הלוך ובכה · התאנח אנחה מנופו · ויאמר אלי מה
לך פה ומי לך פה · האש ככה לבני עולה כפלת · אם אתה חולית כמונו אלינו נמשלת · ויאמר
האיש התומך בימיני · הנני נשבע בגאוני · כי זה האיש אשר נכרנו כאישון עיני · ואליכם לא יתמשל
· וכי ירוץ לא יכשל · אז שאלתי האיש אשר באש התופת בוער · ואמרה אליו אמור נא הנכאב
והסוער · מה הדבר אשר הביאך הלום · ואתה היית על ראש בני דורך עטרת יהלום ועתה אתה
רחוק מישועה ושלום · ויען האיש מן הסבריה · ומתוך האש הבוערה · בקול מר וישא את ק
קולו ויאמר · אויה לי המר והנמהר והנכאב · אשר נפשי עלי תאבל ובשרי עלי יכאב · מה מאד
הייתי סכל · כאשר בניתי הבית והיכל · במקום אשר לשכון שם לא אוכל · מי יתן ובשמים ב
בניתיו · ובמרום הררי עד יסדתיו · אויה לי אללי לי · כי הייתי רועה אוילי · ועזבתי לאחרים ח
חילי · הגדלתי מעשי · ולא אמרתי איה ה׳ אלהי עושי · עשיתי לי גנות ופרדסים · וכנסתי לי גם
כסף וזהב ועושר ונכסים · וכרבורים אבוסים · ואת תפארת העכסים · ושכחתי מגן לחוסים
מאנתי לתת לחם לעני · ולכמה ריקים ופוחזים עשיתי חסד וזין באוכלי שולחני · ונתתי לומדי
העדנות והחקים · אכלתי משמנים ושתיתי ממתקים · ותמורת המעשים הטובים · היו לי הפרות
העדנים ויין חלבון וצמר צחר · ולתורה ולתעודה אמרתי בדבר הזה אשר אין לו שחר · אמרתי
בלבי בשמים אעלה ופלאים ירדתי · יקום לי הזמן ונלכדתי · וכאורג חיי קיפדתי · ובחשך יצועי
רפדתי · והמעלות אשר ירדתי ספרתי · תחת אשר לא עבדתי · וכאשר אבדתי אבדתי · עזבתי
לאחרים חילי ומה מה לא ישאר בכל עמלי ומה יתרון לי לרוח עמלתי · וכאשר שכלתי שכלתי

ושם שמעי בן גרא · שם עתליה אשר אבדה את כל זרע הממלכה · שם אבשלום בן מעכה · שם
האיש הלוי אשר עמד בבית מיכה · שם אחזיה אשר נפל בעד השבכה · שם סיסרא מתכסה ב
בשמיכה · שם המן בן המדתא צורר היהודים · ושם עמלק אשר נלחם עם ישראל ברפידים · שם
יאזניה בן שפן ויואב · ויוקים ואנשי כזיבה ויואש ושרף אשר בעלו למואב · שם יוחנן בן קרח
ויאזניה בן הושעיה · ושם ישמעאל בן נתניה · שם פרעה נכה ופרעה חפרע · ושם גחזי המצורע ·
שם בלעם בן בעור · על דבר כזבי ועל דבר פעור · שם אבימלך בן ירובעל · ושם כל הנביאים
אשר נבאו לבעל · שם אחיתופל הגילוני · שם שבע בן בכרי איש הימיני · שם זמרי בן סלוא כ
נשיא בית אב לשמעוני · שם סנבלט החורני · וטוביה עבד העמוני · שם גשם הערבי ונבל ה
הכרמלי · שם חפני ופנחס בני עלי · נתונים למחראות · יען אשר שכבו עם הנשים הצובאות ·
שם אחאב בן קוליה וצדקיה בן מעשיה · אשר לוקח מהם קללה · והיו בקרב עמם לאלה · שם
דואג האדומי וזרו מני ארץ אבר · אשר פגע בשמנים כהנים נושאי אפוד בד שם קין אשר הרג
הבל · שם אחאב ושם איזבל · שם צדקיהו בן כנענה · שם רכב ובענה · יען אשר הרגו את א
אישבושת · שם ציבא עבד שאול אשר רגל במפיבושת · שם חם אשר ראה ערות אביו והלך ב
בחוץ · ויגד לשני אחיו בחוץ · שם בנות לוט אשר הרו מאביהן · שם פשחור בן אמר הכהן שם
סיחון מלך האמורי שם בני שעיר החורי שם עוג מלך הבשן יעלה עשנו כעשן הכבשן שם
נבוזר אדן רב טבחים ושם סנחריב ושם נבוכד נצר אשר בית ה' החריב שם ברע מלך סדום
וברשע שם כושן רשעתים ושם מישע ושם טיטוס הרשע שם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק
ושם אנטיוכס ראש פתנים יונק שם רחום בעל טעם ושמשי ספרא ושם שלומית בת דברי
הארורה · שם עוזיה מלך יהודה והצרעת במצחו · ושם חיאל בית האלי אשר בנה את יריחו · שם
ירבעם בן נבט על עגלי זהבו · והחדש אשר בדא מלבו · ושם מבחני הבמות רבום · שם אישות
הזונה אין מספר · ובראשון אשת פוטיפר · שם אמון אשר באל כפר · כי דבר ה' בזה ואת מצותו
הפר · שם יהויקים בעון בנעו · ושם אמנון ויונדב בן שמעה רעו · שם פנינה אשר הכעיסה
חנה · ושם שכם בן חמור אשר ענה את דינה · שם יהואש בדם זכריה · ושם אחז בן יותם בן ע
עוזיה · שם בעשא בן אחיה · ושם עזריה בן אמציה · ושם זמרי אשר מלך בתרצה · ושם יהויקי"
על העושק ועל המרוצה · שם אויל מרודך הפותה · שם בלשאצר גחלים על ראשו חותה · אשר
הוציא כלי בית ה' והוא שכור ושותה · ואשתיו בהון מלכא ורברבנוהי שגלתיה ולחינתיה · שם כנען
הארור בפינה חטאתו ועונו צרור · ישחקוהו בריחים ודכו במדוכה ונבלו בפרור · שם צרי יהוד'
ובנימן הכרגנים · אשר הכעיסו נגד הבונים · שם אריסטוטלוס בוש ונכלם · על אשר האמין ק
קדמות עולם · שם גליאנוס ראש הרופאים · על אשר שלח יד לשונו לדבר במשה אדון הנביאים
· שם אבונצר יומו רד · יען אמר כי התאחדות השכל האנושי עם השכל הנפרד · הוא מהבלי
הזקנות · וכל אשר האמין בגלגל הנפשות האנושיות · הנכריתות מקרב עמם · ואמר כי יחליפו ש
אנשים ע מדים במקומם · שם אפלטון ראש למבינים · יען אשר אמר כי לוחשים ולמינים וש
חנם לשכל מציאות · וחשב דבריו דברי נביאות · שם אפיקורס יען אשר היה כילי מחכמתו ·
והעלים ספרי רפואתו · שם אבן סינא היה ללעג ושחוק יען אשר אמר כי הנולד אדם לא מאד'

ובראותי אותו נפעמתי · ונפלתי ארצה מלא קומתי ונאלמתי · ובראות האיש כי לא עצרתי כח
· ויאמר אלי מה לך נרדם הלא אבקש לך מנוח · קום כי לא זאת המנוחה · היום אמציא לך רווחה
· ונסו יגון ואנחה · ובדברו עמי התחזקתי · ובכנף מעילו החזקתי · ועפר רגליו חבקתי ונשקתי
· ואומרה אליו בי אדוני · אם נא מצאתי חן בעיניך אני ועמך · הגידה נא שמך · ויאמר אלי
אנכי דניאל איש חמודות · אשר קראתני ועיניך מים יורדות · בתחלת תחנוניך יצא דבר להראותך
נוראות וחידות · היום אראך בצורות וסודות · פקח עיניך וראה · ובין בדברי והבן במראה · כי
למענך שלחתי ועתה באתי · ולהשכילך בינה יצאתי · העמק שאלה או הגבה · כי לא אוכל ל
להתמהמה · ואומרה אליו אחלה לפניך אדוני להראותני העולם שכולו ארוך · והתקופת אשר מ
מאתמול לרשעים ערוך · ולהודיעני מקום תחנותי · אחרי מותי · ואי זה בית אשר תבנו לי ואי זה
מקום מנוחתי · משכני ואנכי ארוצה אחריך · ויאמר אנכי אעשה כדבריך · וישאלני האיש ויאמר
אנה נפנה בראשונה · ואען ואומר התקופת יהיה ראשון והעדן יהיה באחרונה · ויאמר האיש אלי
החזק בכנף מעילי ואחוז בו · ורוח ביני וביניך לא יבוא · כי המקום אשר שם נפנה היא ארץ חררי'
· צלמות ולא סדרים · נקרא בשמו עמק הפגרים · ואחזיק בכנף מעילו ורעתני חרדים · ומדי
לכתנו היינו יורדים · והדרך דרך לא סלולה · מעוף צוקה ואפלה · וארחות עקלקלות · לא
ראינו שם רק ברקים וקולות · ולא שמענו רק קול כחולות · וצרות כמבכירות · וקראתי שם היום
ההוא יום עברות · ובאחרית יגעני אל גשר רעוע ותחתיו נחל שוטף · וכאילו ראיו גוזל וחוטף
· ואז החלה נפשי להתעטף · ובראש הגשר שער ושם להט החרב המתהפכת · ויאמר האיש אלי
זה נקרא שער שלכת · וכל אשר יפרדו מן העולם ובתקופת יהיה מחניהם דרך הנה פניהם · לא
כמוש תחכה שעה אחת או שתים · ונראה מן החולפים מן העולם רבותים · על פני הארץ כאותים
· ואיך ינהגם מלאכי מות · אל ארץ ציה וצלמות · אחרי כן כדרוש אותם בשחיתותם · ותראה מה
אחריתם · ואין לתמוה על עצבם · ועל עוצם רעתם ומכאובם · כי דור תהפוכות המה בנים לא
אמון בם · ולכן חרבם תבוא בלבם · ובהיותינו שם יושבים · וקול חרדות מקשיבים · והנה קול
כחולה שמענו והבהילנו · וקול אומרים אבדה תקותינו נגזרנו לנו · וכאשר קרבו אלינו ראינו מ
משלחת מלאכי רעים חולפים · ישחבו מן הפגרים למאות ולאלפים · ובעברם דרך השער
יאמרו לכל אחד מהם בן אדם אשר מזמרת העולם שבעת · ואלדים ואנשים קבעת · וחוק המוסר
פרעת · הנה תקיא את אשר בלעת · ותקצור פרי מעשיך אשר זרעת · הנה שכר פעולתך תהיה
מוצא · הנכנס יכנס והיוצא אל יצא · והנגררים והנסחבים בקול מרה יצעקו · ונאקת חלל ינאקו
· בידעם כי ראש פתנים יונקו · ויאמר אלי האיש הראית הצאן האובדות · אשר מטרה לחיצי ה
התקופת עתידות · עוד תשוב ותראה בקרוב · מן האובדים ככוכבי השמים לרוב · וכאשר הגשר ע
עברנו באנו בתחתיות ארץ · וכל רואי יאמרו לי מה פרצת עליך פרץ · ושם ראינו מדורה גדולה
בארץ מאפליה רשפיה רשפי אש שלהבתיה · מדורתה אש ועצים הרבה לילה ויומם לא תכבה
· ויאמר אלי האיש זאת המדורה · אשר ככחל גפרית בוערה · היא לנפשות אשר העמיקו סרה ·
ואם תחפוץ לדעת שם הרשעים אשר בה ואודותם התבונן בשמותם החקוקים במצחותם
כאשר התבוננתי בתוך המדורה · ראיתי והנה שם אנשי סדום ועמורה · ועמו אשר בו לבכורה ·

שיר אשר יכלימנו ׳ ועל טעותו יעמידנו ׳ לא יעריכנו כספו וזהבו ׳ שלח ידך ואחוז בזנבו
ונשא משלו ואמר

היגאה וישלם	אבוש דך ונכלם	ועל טוב ועל רע	גמול לו ישולם
וירבה אשמיו	וחטאות עלומיו	כחול ים וספר	אמת לא יכלם
וישכח מעודד	ענוים ודרך	רשעים יעות	וימליך לעולם

וישכח האיש ויעמוד מזעפו ׳ וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו ויהי כאשר תמו כל האנשי׳ לשאול איש איש את שאלתו ׳ ונמצא כל אחד מהם כדי אל מחלתו ׳ הודו וברכו לאל אחד ואין שני ׳ ויאמרו אלי החייתנו נמצא חן בעיני אדוני ׳ והחסד אשר עשית עמנו איש לא שער ולא ידענו ונהיה אנחנו ואדמתינו עבדים לפרעה ׳ אשרי השר שבחרך לנחלתו וחבלו ׳ ואשרי העם שככה לו ׳ וילכו שמחים וטובי לב איש לאהלו ויאמר השר באמת השבעת נפש האנשים בנחמות ׳ באשר כענין השירים דברת נחות ׳ ואותך לאורך חיים ושובע שמחות ׳ יפקיד ה׳ אלהי הרוחות ׳

נשלמה המחברת העשרים ושבעה תהלה לאל חי אמן

המחברת העשרים ושמנה והיא מחברת התופת והעדן

אמר המחבר עתכואל בכר״ שלמה זצ״ל אחרי אשר עברו משנותי ששי׳ ׳ ובירי התמותה היו באים לקראתי חשים ׳ והנה פתע פתאום שני את ימי איש חי רב פעלים זרע קדושים ׳ והיה בעיר מתני לית ס ׳ וכראותי כשל ו עלי אתים ׳ ואומרה אוי לי השכל המתעלם ׳ איך לא אבוש ולא אכלם ׳ ואנכי רשעתי וחטאתי ועויתי ופשעתי ׳ ובינן מגולת הזמן טבעתי ואלדים ואנשים תבעתי ׳ והרבתי אשמי וזדוני מכל אשר היו לפני ׳ והנה פתע פתאום אל על יקראוני ׳ וישאוני בל כתף ישבלוני ׳ ויודעי שמי ישחרוני ולא ימצאוני ׳ ומה היא הצדה ׳ אשר הכנתי ליום הפרידה לנפשי השדודה ׳ מה אדבר ומה אצטדק ומה אייחל ׳ אם לא יקדם וכי חסדי סולח ומוחל ׳ ובהייתי בדברים האלה נותן אל לבי ׳ חם לבי בקרבי ׳ ונפתחו ארובות דמעותי ׳ ויתכו כמים שאגותי ׳ ועשיתי אבל גדול וכבדי בחשבי כי אחרית נפשי האנוכה עדי אובד ׳ יען הייתי ליצרי למס עובד ׳ ואומרה איה איפה ד דניאל איש חמודות ואיה חכמתך מי יתן ידעתי ואמצאך אבוא עד תכונתך ׳ אשאלך ותודיעני ומכל ערכיך תשביעני ׳ תודיעני מדת ימי וקצי ׳ ותראני מקום מנוחתי ורבצי ובהיותי בין מגולת היגון טובע ׳ ודמעתי כנחל נובע ומיגון ואנחה לבתי שבע ׳ והנה אימה חשיכה גדולה נפלה עלי ׳ וחזון נראה אלי ואני הייתי על אבל אלי ולבי יצא יבוא ושוב כמראה הבזק ׳ ואשא עיני ואראה והנה רוח גדולה וחזק ׳ מרחף ומתגבר ׳ מפרק הרי וסלעים משבר ׳ ואחר הרוח ר רעש לקולו צללו אזני ׳ ופלגי מים ירדו עיני ׳ ואחר הרעש אש וקול דממה ׳ ואור שבעתים כאור החמה ׳ והנה איש זקן עוטה מעיל עומד לפני ומראהו כמראה מלאך ה׳

עתה אורין בר אורין ׳ עדה גאון וגובה ולבש צדקה כשרין ׳ וחבר עליהן שיר כפי יופין ׳ ואען ואומר חייך השיר יהיה כליל בהדרו ׳ וילכו החושקים לאורו ׳ ואשא משלי ואומר

ההו לבות ומש קרות עינים הקו רעות לב זו שקים לשנים
הנו תנות נפש צבאים להיות צרה כמבכירה עלי אבנים
לא א דעה במה תצידון את לבב חושק האם הוא על ברד שינים
או על שדי חמד אשר מור נוטפות כיום ואם הוא כ עגיל אזנים
מי זה אשר יתמה בעת זאת נהזה אם ל רפאים ע שתרות קרנים
תהיו לרצון לי וכל מקום אשר אראה פניכם א קראה מחנים

ויגש ה״ח ויאמר אדוני ראיתי מתי רשעה ׳ שכורים ביין תועה ׳ ולצים חמדו לצון ׳ ונקחת
היותם לפני אלדים לרצון ׳ והנה ששון ושמחה הרוג בקר ושחוט צאן ׳ נתמהתי ואתמה
איך ימירו טובה נכחית ועומדת ׳ בטובה כלה ואובד׳ ומשוש עולם באם יוקדת ׳ ומה טוב לאיש
להיות צדקתו עומדת לעד ׳ לערב יחלק שלל ולבקר יאכל עד ׳ מאשר רגלו תמוט ותמעד
ובזעם אל ירכתי בור יצעד ׳ ועתה מה בין היות איש כגלגל ערבות ׳ או היותו מעותד כפי ה
החרבות ׳ אחלה אדוני לפניך ׳ לחבר על זה השיר כפי ראות פניך ואשא משלי ואומר

עד אן מתי רשעה ביין תועה שכרו ולצים ח מדו לצון
שכחו משוש עולם וגיל נצחי לאמר הרוג בקר ושחוט צאן
לו ח כמו אז טוב ויפיקו מאת אלדים גו אלם רצון
מה טוב ונעים ל חסות בכנף רוכב ערבות מ היות חיצון

ויגש הי״ט ויאמר אדוני מצאתי כתוב לאחד מן החכמים ׳ בתוך מוסרין הנעימים ׳ כי מי שיתן
מהונו לאחר יהיה אדוניו ׳ ואם יצטרך לו יקל בעיניו ׳ ואם ייאש לבו ממנו ׳ כמהו בתדרגתו
יחשבנו ׳ ואם יכבדנו יכובד ממנו ׳ וחפצתי שהדברים האלה בשיר תחברם ׳ וכבוד והדר תעטר
׳ ואען ואומר הנה השיר קחנו ׳ ולפי הענין אין למעלה ממנו ואשא משלי ואומר

תנה מהו נך אל איש ותהיה בעיניהו נגידו או אדונו
ויאש ל בך מאיש זמנך וכמוהו תהי נחשב כפניו
וכבד איש וממנו תכובד והצטרך לאיש תקל בעיניו

ויגש העשרים ויאמר אדוני יש לי ריע גאה ורש׳ וחטאותיו לא יוכל איש לספרם ׳ ואני שכאתית
בעברם ׳ לא יכוש הסכל ולא יכלם ׳ ולא יעלה על לבבו כי לא יוכל להתעלם ׳ ואל
גמולות ה׳ כעל גמולות כעל ישלם ׳ ואיך רסן תאותו לא יהיה כובש ׳ ולא יזכור הבל כרדף וקש ׳
יבש ׳ כי ה׳ מלך גאות לבש ׳ וחפצתי בשיר כתרץ להוכיחו ׳ אולי אשיב את כרחו ׳ ואליך השר ידי
פרושית ׳ קום כי עליך הדבר לעשות ׳ ואקום ואחבר שיר כפי הענין אשר יבחרנו ׳ ואומר שכה ה
השיר אשר יכלימנו ׳ וצל טעותו יעמידנו ׳ לא יערכנו כספו וזהבו ׳ שלח ידך ואחוז בזנבו

תשכח ימיני ל   חבוק עוד יעלה   או ת חשבני מ   כלל מיניך
עפרה ואלו ת   רצחי כל היקום   לא י אמרו שוא ע   מלו בוניך

ויגש חט"ו ויאמר אדוני חנני אלהים בן והוא בשכלו אגור ולשונו זהב סגור יהובילוהו רגליו מרחוק לגור בשבתו תחת צלי היה שליו בביתי ורענן בהיכלי כאישון עיני נצרתיו ולעשות הטוב והישר הזהרתיו ואחרי אשר גזר האל בפרידה ונהג בשבי כשפי השדודה חשבתי לשלוח אליו שירה תהיה לנגד עיניו לאזכרה ואולי להזכירו מגלה למקום תורה ויצא מן המדינות הטובות לראשו עטרה ואחרי אשר נתן האל מיד עמוקים עצה בלבו ידלנו כעודנו באבו ירוח הנכספה בו וישים בארץ גוי ובחון לעוברים ויקח מוסר השכל צדק ומשפט ומישרים ואת אשר לרעהו לא יחמוד ובמקום הגדולים לא יעמוד וחרב שכלו על הזמן ישלוף ויפתח פיו אל כל דין בני חלוף ויזכור כי סוף כל אדם לרדת אל אבני בור ושאול אותנו חמרים חמרים יצבור אל ינום הקל ואל ימלט הגבור ועתה אדוני כר המערבי עליך השלכתי את יהבי לחבר אליו שיר ובזור הלב לבגדים כי שמעתי כי אחז דרך המשוררים ואען ואומר חייך אם הוא משורר עליכו בשירו לא יתפרד כי בראותו שירי אם הוא נרדם יתעורר וטרם ירקח ת כ כמוהו שבע פעמים יזרר ואשא משלי ואומר

צבי מאס   עון ואון   ואל מקום   אמון גלה
ראה בל   בך באר   ולך דלי   וקום דלה
שפת אמת   ודין בני   חלוף אהב   ושוא אלה
זכור זמן   יצו לך   רדה בבור   בלי בלה
אמור לב   פשך שחי   וטיב אמור   לך עלה

ויגש ק"ז ויאמר אדוני יש בשכונתי אדם רשע אזניו הכבד ועיניו השע ועל פת לחם יפשע ואם יראה עם בא כושע פניהם יטחן ויאמר היוכל אל לערוך שלחן ולא ידע כי ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו וישפוך עליהם חמה אפו ואשו ותמהתי אך יוחן רשע כל למד צדק וכל דרכיו כמשוכת חדק ועתה אדוני חבר לי שיר על הענין הזה ואשלחנו אל האיש אשר דרכיו בוזה ואען ואומר הנה שיר על זה הענין ידבר ודלתות נחושת ישבר

אלי אלי   איכה יוחן   רשע ופני   אבין ישחן
אף יתמרמר   זיד יאמר   אם יוכל אל   לערוך שלחן
שוב אל עליון   ובעיר ציון   תיסוד אבן   אבן בוחן
ידע רשע   עיניו השע   כי אתה אל   צדיק תבחן

ויגש הי"ז ויאמר אדוני יש בעירי שתי אחיות יפיפיות תכהבנה לבות רואיהם בשביות היו כימה וכסיל לפניהן עוטיות ובכות עים כדיות או עזכיות ושבעה כוכבי לכת למיניהם שבע הנערות הראויות לתת להם ובכות החן בערב בושות צוארן כמגדל דוד בנוי לתלפיות ולשונן חרב פיפיות עברו משכיות ובשפת שני וכרד השינים קורעות הלבבו לששים והולכות נטויות גרון ומשקרות עינים וכל איש אשר רואם יהם ויאמר מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים ואחר אשר כשמו ברה כמבכירה על האבנים אין לתמוה אם לבעליהן עטרו קרנים

וכטיט חוצות תדיקם · ולא תמצא עמהם מרגוע · ולו יתמו כל החושקים לגוע · לא יכלו עלות
בהר היעלה ובקשתו לנגוע · ולכן השר חבר לה שיר הדם יבו תחרות · כי היא פסילי החשק תגדע
ואשיריו תכרות · והיא תשלחנו אל החושקים · אשר דלתיה דופקים · אולי מתרמית לבם יחדלו ·
ולא ילכו עוד אחרי ההבל ויהבלו · ואקום ואחבר לו זה השיר הערב · וייטב בעיניו כאילו ניתן

בחורב ואשא משלי ואומר

החו · שקים מה תי נעו יגלע   נפשי בחשק ם אנה לנגוע
איך .ת דדפו יעלה אשר לא מצאה   נפשה בחברת דו שקים מרגוע
אך א זרה חיל בעוז התאבזרה   לכרות אשיר הם וגם לפגוע
לא שו קטה אף שו פטה העוגבים   עד י תמו החו שקים לגווע

ויגש ח״ד ויאמר אדוני יש בעירי אשת חן חשקתיה ומן היום אשר ראיתיה ואויתיה חמדתיה
· ואהבת עולם אהבתיה · ועל לוח לבי חקקתיה · ולמספר אודה כלאה כל חושק ולאיתי
כי היא פרח כל הצביות אשר בימי ראיתי · חליתי פני בוראי לחסר ממספר שנותי ולהוסיף על
שנותיה · כי היא מלאה הדורים על כל גדודיה · עד כי כוכבי השמים וכסיליה · פשטו את מעיליה ·
· ואדר היקר אשר עליהם וכתנו בעזבוניה · וצדק ונוגה ירדו מכסאותם והיו שתי עיניה ·
והרקיע אשר על ראשי החיות היה כיד שניה · והאש תורח ותעיב בפניה · והמלאך הדובר היה
לשונה · והיא המושבת במלכות הדעת ראשונה · ויד כל חכמי הזמן כאחרונה · והכרובים היו שני
זריה · והרי בשמים היו שני שדיה   אם אשכחם כל ימי היותי תשכח
ימיני ואם לא אעלה על ראש שמחתי תדבק לחכי לשוני · וזה כמה תמהתי ואתמה · איך בשרי
לא רמה · כי היא תמצא סגור לבי בחוץ עיניה ולולי תרפא אותי כאור פניה · וכטוב ריח שמניה
· לא אוכל לקום מפניה · אמנם יהיה תמחץ בחץ עינה ותרפא בחשמלי זהרה · ועל כן ילכו ה
החושקים לאורה · ולו תרצח היפה את כל היקום · לא יאמרו כתכנו ה׳ בידי לא אוכל קום · ועתה
השר אשביעך באילות ובצבאות · לחבר שיר כאשר יאות · ואשלחנו אל הצביה חשוקתי · כי היא
לבדה בזמן תשוקתי · ואומר אין הנה השיר אשר לפי הענין יאות · ויקחהו ויברכני בשם ה׳

בצבאות ואשא משלי ואומר

לא י אמרו שוא ע מלו ביניך   החו שקים עת י דזו פניך
ברוך אשר בכה בעולמו אשר   אצר סגולותיו במכמוניך
כל כו כבי שחק וחילם נתנו   החן והיופי בעזבוניך
נוגה וכוכב את הדרך נתנו   שני בקשרם על ברד שיניך
אשרי אנוש יביט להודך יעלה   אשרי אנוש יאחז בסנסיניך
יואל אלדים חי ויוסיף מחצית   מכפר שנות חיי עלי שניך
מי ל מדך קשת יפיפיה אשר   לצאת סגור לבי בחץ עיניך
אם ת קטלני לך איחל יעלה   אצעק ולו את או טמה אזניך
אם א שכחה חשקך צבית חן ואם   אתאו ראות רהון במשמניך
או א זנחה יפעת תמוגתך ואם   לא א בגרה עצמות בני הגיך

ויגש הי"א ויאמר יש אילת אהבים ויעלת חן בשכונתי · הייתי נותן באהבתה שדה מקנתי · כי
לה שתי עינים · קורעות הלבבות לשנים · וחליתי באהבתה והחרלתי את דשני · כי
בראיתי בשפתיה את תקות חוט השני · ואראה ברד השינים אמית לשחת · כי אראה ברד ואש
מתלקחת · ולכן אחרי אשר אני בים חשקה נטבע · הנני בגאוני נשבע · כי את קובעי נפש א
אקבע · ולו תהיה אשת איש הבינים · אמיח לו קרנים · ולכן חושה השר והיית לי לעינים · וחבר
שיר כחמד לרואיו · תכסופנה הלבבות לשמוע פלאיו · כשמעי כתן החשק כפי חזון כפרץ ·
וחבר שיר כמרץ · ואז האיש לקח את חרץ · ויאמר אלי לו תחפוץ ככר כסף אשקול ואבן ואומר
חנני אלהים ויש לי כל   ואשא משלי ואומר

אל י עלת החן שתי עינים' הקו רעית לב חו שקים לשנים
ברד ואש התל קחו בה הם שפת שני ואשר לה על ברד שינים
אחר אשר נפשי לחשקה תהמה צרה כמבכירה עלי אבנים
אעש ולו אשת רפאים תהיה על ה רפאים ע שתרות קרנים

ויגש הי"ב ויאמר כי אדוני כר לי מאד ולנפשי רבותי · ואשר קרה לי מן הרע אנכי סבותי
בידעי מעלת הנפש ולא בינותי · והיות הגוף טיט ורפש ומשכל שכמו הסירותי · מכרתי
הקיים בכלה והטוב ברע המירותי · ומרחם ברשעים זורתי · ואחור נזורתי · קראוני ולא נעודתי
ולא חרדתי מחרון אף ה' ולא יגורתי · מינס הייתי על ברכי הזמן ישבתי · ובשמן ראשי דשנתי ·
היה בי שפל ולא הבחנתי · ותורת אמת היה בפי ובלבבי ולא האמנתי · קראוני ולא האזנתי
ולכן כדומים בדד ישבתי · כי אני זקנתי ושבתי · וימי כלו בעשן · איראה מחרון אף ה' פן יעשן
ולו האזנתי דברי חכמים · חבלים נפלו לי בנעימים · ולכן מלחמה תהיה ביני ובין נפשי כל הימים
· ועתה השר חבר לי שיר ונכנהו · ומעשה ידי כוננה עלינו ומעשה ידי אכוננהו · ואקום ואחבר זה
השיר ואומר אליו קחנו · באשרך אם לא תשכחנו   ואשא משלי ואומר

צר לי בידעי מ עלת הנפש על מ עלת הגוף ולא יגורתי
כי מ נעורי ב רשעים זורתי ואע גבה בים בטיט ורפש
איך א עדי רמה ובגדי חפש כמה קראני ולא נעורתי
אז עם אלדים ב אמת ישורתי וא היה קנה לנפשי נופש

מה אז מרה עוד ו אני זקנתי כלו ימי חיי בעשן כלו
על כן לבושי שק ומעטה אבל
רבת קראוני ולא האזנתי לו ח כמו ריעי אשר סבלו
אז ב נעימים י היה לי חבל

ויגש הי"ג ויאמר אדוני יש לי אחות יפה ושמה תמר · ועיניה תבכי חמרמר · ובשרה שמר
לא עמד טעמה בה וריחה נמר · כי שדי לה המר · בשבת החושקים אשר בה ילחמו
אבורים שמה ולא ירחמו · לא יתנו שינה לעיניה לעפעפיה תנומה · היא לשלום והם למלחמה ·
זה כמה שוריעה אותם · כי קנה באהבתם · ולו היו על יד ימינם חותם משם תנתקם · ונטיט ח

כאילו לא ראה ערות זכותו · אין שכחה לפני כסא כבודו · ופתאום יקום אידו · ויראו עיניו כידו
ואיך שכח בן האמה · כי מרה תהיה באחרונה · כי לה' השמים ושמי השמים · ועבר על פשעו פעם
ופעמים · ואם לא ישוב חרבו ילטוש ובל הארץ ישפטנו במים · וחפצתי אשר תחבר בו שיר א
אעוררהו · אולי תדרכו הרעה אסירהו · ואומר אלין הנה השיר אשר תבקש · להסיר תעמיתך
לב עקש   ואשא משלי ואומר

אם ב	עבור תורות	וחק לחלוף	צ׳ר ה	עלים עין	וחטא נשא
שוב מ	זדון לבך	ארי לאו כל	שעתא	ושעתא מ	תרחיש ניסא

ויגש   השעיצי ויאמר אדוני חפצתי שתחבר אלי תפלה קצרה · אתפלל אותה בעת צרה
אתקרב בה אל האלהים · המרים שפלים ומשפיל גבוהים · תהיה מתכחר המליצות
חנוכה · ומורת העניים קבוצה · ואם תשא משאת התפלה הזאת אלי מאת פניך · ידעתי כ
מצאתי חן בעיניך · ואען ואומר הנה השיר כחפצך · וה' אלהיך ירצך   ואשא משלי ואומר

ממי	אלדי א	שאלה שאול	חפ	צתי ואין זול	תך לגאול
לו ח	סדך לא ת	חייה רוחי	בדי	עצמי י	רדו לשאול
לולי	אספתני	ברוב חסדך	מתי	בבין צרעה	ואשתאול
צלך	לבד אשאף	ולימין	אסור	בסוד הבו	ערים לשמאול
ארהץ	בבור כפי	ביום ערלי	לב ב	זמן יתג	אלו גאול
אם כו	פרים רשו	ורעבו	נא ע	בדך אל ת	עזוב לשאול

ויגש   השעירי ויאמר אדוני ידעתי גם ידעתי כי הנפש יפעת׳ ברה וטהורה׳ עטרת צבי צפירת
תפארת · ערוכה בכל ושמורה · מקור השכל חוצבה · ומלהבות חשמלין נקבבה · ונמרס ה
המעלין נכבה · אבל אותה האל מהודו העליון · ונוגה כאור תהיה וקרנים מידו לה ושם חביון ·
ובחמלתו עליה עשה לה כעולם השכל אפריון · להשיב המורגשות בחמצעות הדמיון · וכתב לה
גליון · וכאשר ישלחנה בזה העולם האביון · השפל ואפל ואין נגה לו רק קצף וכדי בזיון · תשמח
בו בשמחת יונה על הקיקיון · ותשכח העניה והדלה · המקום אשר היה שם אהלה בתחלה ·
ותחשוב כי באה אל המנוחה ואל הנחלה   וכאשר יעורר השכל הנפשות האנושות לאמר · הלא
תזכרו סד המור · בית אלדים אשר שם היינו · ותנכרנה ותאמרנה העוד לנו חלק ונחלה בבית
אבינו · ולכן באתי אליך השר הנעלה · לבקש אחר בקשת התחלה · לחבר שירה יהיה זה ענינה ·
אשפיל בה הנפש הנענה · ואזכירנה את עונה · ויורד הדרה והמונה ושאונה · ואם תחברנה כפ
שכלך · הנפש והרכוש קח לך · ואען ואומר לא חפצתי ממך כסף ורכוש · ואקום ואחבר לו שיר לא
יערכנו יגיע מצרים וסחר כוש · ויושמ׳ עליו האיש ואליו ערבי כמוצא שלל רב   ואשא משלי ואומר

נפש ת	בני אדם	אשר לא בנו	סוד בית	אלדים ב	אשר היינו
מתב	רות אומרות	העוד יש לנו	חלק	ואם נחלה	בבית אבינו

שגיתי באהבתם ובכל עת אותי רצו ׃ וכאשר הורידו לארץ ראשם ולי השתחוו ׃ מאסתי חברתם ׃ ומאסתים וגם געלתים לכלותם להפר בריתי אתם ׃ ורציתי שתחבר על זה שיר נמרץ ׃ אשר כל אזן לשמעו תחרץ ׃ ואען ואומר חייך החידה אשר תאמרנה ׃ הגיעה ליד אוש ישתרכה
ואשא משלי ואומר

שדי עפרה בלכתם קו ממיות פדות לבי ונפשי ב חלבם
ומן היום אשר השת חולי מאסתימו ונפשי ב חלה בם

ויגש השני ויאמר אדוני יש לי ריע משכיל וזרע קדושים ׃ והוא החרוץ והפקח שבאנשים ושנותיו הגיע לחמשים ׃ העביר שכלו לתאותו ׃ וירעשו הרים מגבורתו ׃ ומנעוריו רדף אחרי ההבל ׃ ויאמר טוב ללכת אל בית משתה מלכת אל בית אבל ׃ והיה כנור ונבל ׃ תוף וחליל ויין משתיו ׃ כלה כתוהו ובבהלה שנותיו ׃ והוא כחש יכחש ׃ אלה וכחש ׃ ורצוח וגנוב ונאוף ׃ שמות נשאוף ׃ נתמהתי ואתמה איך מן המות לא יחרד ׃ בראותי כי ימיו מאד רד ׃ ובקרוב יהיה מן העולם הזה נפרד ׃ וחפצתי לשלוח לו שיר ולהגיד לו ׃ עד מתי יכבל פאר שכלו ׃ ושכח כי בפתע ינתק מבטחו מאהלו ׃ ותשכון באהלו מבלי לו ׃ ומאומה לא ישא בעמלו ׃ ועתה אדוני ירום הודך ׃ הואל ופנה אלי כגודל חסדך ׃ וחבר על הענין המתואר ׃ שיר מפואר ׃ כי ידעתי את אשר תברך מבורך ואשר תאור יואר ׃ ואקום ואחבר אליו זאת השירה ׃ ויענדה לראשו עטרה ׃ ושלחה לרעהו אשר לתתו לו בשורה   ואשא משלי ואומר

לעד מה תנבל פאר שכלך דוד ואיך לבך לא ירופף וירעוד
אשר תחרץ ת המה על דבר מום ואלה וכחש ובאוף וסעוד
ואת בן חמשים וזרע קדושים והחל אשורך להמוט ולמעוד
נטה ממעשות רע צבי דן ושוב מ צבא העבודה ולא תעבוד עוד

ויגש השביעי ויאמר אדוני יש לי שכן שותה שכור ׃ יתן הילד בזונה והילדה ביין ימכור ׃ חפץ שיטפו ההרים עסים ׃ ומשכאתו המים ישכא הטל והרסיס ׃ ואין לו בדבר מדברו החכמת אכסים ׃ ונשי ביתו הם לרואיהם נער ׃ קדמונה לחיות היער ׃ רעמו פניה שערו שער ׃ בביתו הרגיעה לילית וקננה קפוד ׃ ויש עת לבכות ועת לספוד ׃ שם נקבצו דיות ׃ ולולי שחסרי האופנים היו לו ארבע חיות ׃ ועתה חבר אלי שיר אשלחנו אליו ׃ לתת לו כדרכיו וכמעללו ׃ ואקום ואחבר לו שיר זהב מופז ערכו ׃ ויפן וילך לדרכו   ואשא משלי ואומר

בית ה צבי שם ב קבצו דיות ליות ושמה ק נגה קפת
לי י טפו הרים עסים ישתם הן י עשק נהר ולא יחפז

ויגש השמיני ויאמר אדוני יש לי ריע ושמית ׃ אחת דתו להמית ׃ ואתמה איך הארץ אותו ת תסבל ׃ ואיך ככבול עלה מגפן לא יבול ׃ כי באחיו חנס יחבול ׃ ויעבור תורות ויחלוף חוק ׃ ויהיו בעיניו לשחוק ׃ ושכח כי מרשעים ה' רחוק ׃ ואם עד כה העלים האל ממנו את עיניו

יחיד לבבי ויתר ממקומו · ולו היה בדור איש אשר רשעי הארץ יצמית · שכיני היתה אחת דתו
להמית · ושם אשתו שלומית · ושכינים מאכו לשוב החזיקו בתרמית · כי האיש ההוא להדופים
ולגדופים · והאשה כלה נאופים · בהם כל דופי וכל גנאי · רעים וחטאים לה' · וחפצתי לחבר שיר
אחשוף סודם · להגיד חסדם וכפלאותם לבני אדם · ודרך השיר אלי בר אין דרך לנטות ימין ו
ושמאול · וידעתי כי אין זולתך לגאול · ולכן חבר עליהם שיר כאשר עם לבבך · ואל שדי יברך
אותך ויפרך וירבך · אז כפשו מדשן שירי רויתי · ועשיתי כאשר צויתי
ואשא משלי ואומר

בעת תחפוץ לראות שועל מרמה ואשת רע תיוחד ל נבלה
לכה אל בית שלמה איש שלומית ושם תראה חצר שועל ובלה

ויגש השלישי ויאמר אדוני יש לי שכן אחד גבן שובב · רום עינים ורחב לבב · כאלו היה מבני
חבר הקני מבני חובב · יגאה בשחל ושכח מומו · בעבור היות המשרה על שכמו · חשב זה
האביון לבשתו · כי תשב באיתן קשתו · וכתפו אשר משכמה תפול ודכותו · יהיה הדר חמד א
אלדים לשבתו · וחפצתי לחבר לו שיר אגלה בו מומו · ומאז לא אזכרנו ולא אדבר עוד בשמו ·
וידעתי כי כל תוכל · כי שולי שירותיך מלאים את ההיכל · וכל הכחרים בך תחת רגליך שתה
כל לשון תקום אתך למשפט תפח · ועתה אל תנקהו כי איש חכם אתה · ואקום ואחבר לו זה
השיר ויאמר ברוך ה' ואעשיר ואשא משלי ואומר

משרה עלי שכמך נגידי היתה מאז ומה יועיל לך ברחיך
ברוך א. דים חי בחמלתו לך נתן שכם אחד על אחיך

ויגש הרביעי ויאמר אדוני יש לי אשה יפה כמו שחר נשקפה פוריה ועניפה פריה למאכל
ועליה לתרופה אהבתיה ואהבתה ומיראתי פן תבגוד בי לילה יום אשרנה וקרוב
אל ביתי איש ושמו יצחק הבבלי · והוא יושב מתולי · והלך ממנן חכו · ומדי יום יום יבין ית
מחרכו · ויביט כה וכה · יארוב במסתר כאריה בסוכה · נמול אפתי עפעפיו ייסיר · פעם יגנן
ופעם ישיר · והיום אשר פעמים ושלש לא יראנה · יחשוב כי ממרום שלח אש בעצמותיו וירדנה
· וחפצתי לחבר שיר בו אודיענו · כי כבד עלי המעשה אשר יעשנו · ואם עלה עצם בגורלו
יתרלנו · ויכיח לי השביה אשר עלתה בגורלי · כי היא לבדה חלקי מכל עמלי · ולכן אדוני את ת
תחפוץ באהבתי · גאל אתה את גאולתי · ותשוב תנחמני ותרב גדולתי · ואקום ואחבר לו זה ס
השיר בלשון ארמי · ויקחהו וילך מעמי ואשא משלי ואומר

מה ליה ליצחק רחמתי למחזי הא לא חמיתי לע'ים דביתהו
יחדי בחולק דסליק לעדויה אנן בדידן ואינהו בדידהו

ויגש החמישי ויאמר אדוני היו לו שני תשוקים יב מעבה החן יונקים · ונראי מוצק חזקים ·
ונבוכת כוף מתוקים · מה נעמו ומה נאוו · בלבתם קוממיות ולא כרעו לי ולא השתחוו

ידעו מהלכות צבאות השמים וסודם · חשבנו כי השמים שמים לה׳ והארץ נתן לבני האדם
אמנם היום הזה ראינו נפלאות · ושמענו מכוכבי שחק נוראות · לא נשאל על מעלתכם מופת
או אות · אין לתמוה אם היינו בעיניכם לחרפה ולקלס · שקלתם גבעות עולם במאזנים והררי
עד בפלס לשמע אזן שמענו שמעכם ועתה עינינו ראתה · מי לא יירא ממעלתכם כי לכם ·
יאתה דבריתם היום נגידים · הננו לאדונינו לעבדים · ועלינו ועל פועל ידינו תצוו · כי לכם
הלבבות יקוו · ותדעו חכמתכם ירנו · אחרי כן קם העם והשתחוו · ואנחנו הפקדנום לאלדים ·
והם נשארו על מעלתיכם תמהים   ויהי כי באנו אל המלון ויאמר השר הראית איך חשפתי
היום סודי · ואיך בחכמת המזלות גברה ידי · מי יתן ותגבר ידי בשירות המהללות כאשר
גברה בחכמת המזלות ·· אמנם אם יש מהם לדבר בענין השיר יאנה הצטרך לבא ח
חדר בחדר להחבא · ואען ואומר חייך השר אם איש מהם יבא ומענין השיר ישאל · אשים מלתו
לאל · ואת גאולתך אנכי אגאל · עודנו מדברים האלה מדברים · והנה עשרים אנשים כאיש א
אחד חברים · באו עדינו · לחשוף סודינו · ויאמרו אלינו אדונינו · היום ראינו מכם נוראותי אשר
לא תשבע איש לדבר ולא תשבע עין לראות · ועתה ייטב בעיניכם להודיענו על הכונה · אם
במלאכת השיר ידיכם אמונה · ויאמר השר יש ויש · הנה חבירי לא יתבייש · למדתיו מן השירות כבר
מה שידע להשיב שואלו דבר   ועתה יחשוף כל אחד מכם סודו ואז תראו כי רב חילו וכי כביר
מצאה ידו   ויגש   הראשון ויאמר אדוני אני מעיר אחד ושמה ביתתר · ובשכונתי עלמה
ושמה אסתר · דיה לכל המלאכה לעשות אותה והותר · מצאה חן בעיני מכל הבתולות · קומתה
דמתה לתמר ושריה להשכלות · והיא יעלת חן ויעלת אהבים · מעשה חושב עשה אותה כרובים
ושריה כדתן ואבירם יבאו נצבים · קרעו מעליהם את עדים · לא ידעתי אם הם אבילי לעורר
בכים · או להראות העמים והשרים את יופים · כי ליפיה בתכל פרצה פרץ · אין כמוה בכל ה
הארץ · ולו תאמר שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון · לא תמצא נגע וקלון · וכל אחד מהם
מאמר אסתר קיים · וכמוה לא נראת מים ימים · ועתה הואל וחבר עליה שיר כפלא · אשר
בכתם אופיר לא יסולה · ואקום ואחבר עלין זאת השירה · ישבע כי לא יותן סגור תחתיה ולא
ישקל כסף מחירה   ואשא משלי ואומר

שאלוני על מה	שדי זאת העלמה	לבושם קרעו	לעורר את בכים
האם קודרים על אם	יהו כאשר נראם	קרועי בגדיהם	לנצל את עדים
עניתים קרעו	וראשם פרעו	להראות העמים	והשרים יופים
ואמרו מה טיבם	עניתים מה שובם	דבש וחלב זבות	והנה לך פרים
הלא זאת היא אסתר	להושקים תעתר	וכמוה לא ת	חזה בים עדים
ואילו דום שמש	ואיש חושך ימש	תבו היפה מ	אמר אסתר קיים

ויגש   השני ויאמר אדוני יש לי שכן ושמו שלמה · ומדי דברי בו אזכור מתני ·   יש   ג

ויאמר השר תמיה אני איך לא ישמרו האומות שבתותי, בראותם כי העליון מכוכבי לכת ה
הוא כוכב שבתי

ויען ואומר תמיה אני איך יהיה דרך הרשע כמשוכת חדק, בראותי בשמי השמי׳ כוכב צדק

ויאמר השר אין לתמוה אם הצדיקים את הרשעי׳ מנדים, שהרי הנשא בשמי׳ צדק על מאדים

ויען ואומר לא יתגאה ההלך לחון בני תמותה לעתות, כי הנה השמש כגוזי חשמלין
חבקו אשפתות

ויאמר השר איך לא יהיה לחשק אחרי נתכ׳גאלה ופדיים ואור נוגה הולך אור עד נכון היום

ויען ואומר לא יבוש שפל רוח להתחב׳ עם בעל מעלה רמה, כי הנה כוכב הקטן שבכוכבים
לא יפרד מן החמה

ויאמר השר אין לתמוה אם היעלה הלבנה תהיה עם החושקים באמונה, כי הנה לא יתחבר
השמש פעם בחדש רק עם הלבנה

ויען ואומר אין לתמוה אם העקרב לשפוך דם יקדים אחרי היות עקרב בית מאדים

ויאמר השר נקראו בעלי קרנים אנשי בוגדות אשר לא עמדה רגלם במישור, מפני היות
בית נוגה המיכרית גיים בגוזיה שור

ויען ואומר אין לתמוה על מאדים אם ידיו מלומדות לקרב, אחרי היות בביתו עקרב

ויאמר השר אין לתמוה אם היפה כלבנה תחזור אחורנית לעת זקנתה ותקטן אחרי היות
בית לבנה סרטן

ויען ואומר השואלים מדוע החושקים זלים זהב מכיס ולא יחמולו, כי בית נוגה מאזנים
אשר כסף בקנה ישקולו

ויאמר השר אין לתמוה אם דג הקיא את יונה אל היבשה, כי אחרי היות דגים בית צדק ה
היה להם הצדק למורשה

ויען ואומר אין לתמוה מן הירח אם הוא לפעמים במהלכו נזור, שהרי ביתו סרטן והוא א
אחורנית נזור

ויאמר השר אין לתמוה אם השמש כמלך על תבל יהיה, אחרי היות ביתו אריה

ויען ואומר אין לתמוה על האריה אם הוא מלך על חיות האדמה, אחרי היות ארי׳ בית חמה

ויאמר השר אין לתמוה אם הבתולה יפיפה ככלה, אחרי היות בית כוכב חמה בתולה

ויען ואומר תדמה השמש לחתן יכהן יפאר בגלגליה, והלבנה לכלה תעדה כליה

ויאמר השר אראה חמשת כוכבי הנבוכה, כשושבינים העומדים על הברכה

ויען ואומר אראה שתים עשרה צורות אשר באפודת גלגל המזלות, לדמיון שרים וחוללים
יחולו במחולות

ויאמר השר אראה צבא השמים מימינם ומשמאלם כחולי להמון העם נקבצו לראות המחול

ויהי כשמוע העם את מליצתינו החמודות החכמות הרמות והנכבדות, עמדו מרעידים
ונמהים, כאילו שם נגלו עליהם האלהים, ויעמוד אחד מראשיהם במצות אחיהם לברכינו
ולהודות אל מעלתינו, ויאמר שלום לכם שלום הררי אל, ראשי אלפי ישראל, ברוך אשר חלק
לכם מכבודו, ויהל עליכ׳ מהודו, לא ידענו בלתי היום כי שוכני בתי חומר אשר בעפר יסודם

ואען ואומר איך לא יראו ולא יידאו הרשעי' והם בעלי העיני' כי פלס ומאזני' לה' בשמים
ויאמר השר אין לתמו' אם יעלה לשמי' שיא הרשעים אחרי היות עקרב למעל' משבע' רקיעי'
ואען ואומר אין לתמוה על הגבורות החלות בישבת · אחרי היות בשמים המורים בקשת
ויאמר השר אין לתמוה על בשר הגדי אם גדלה מעלתו אשר למעלה מכוכבי אל תחנותו ·
ואען ואומר לא ידעתי איך העבים ימלאו גשם ויריקו מים · עד ראיתי מזל דלי בשמים
ויאמר השר לא ידעה נפשי איך עלו הדגים בשמים · עד ראיתי כוכבים בדלי יוצאו' לשאוב מים

ואען ואומר איך איש לא ירחף על גוזליו וירחם · בראותו שמים עים על בניה תנחם
ויאמר השר ראיתי בשחק דלי ואין בור ואין מים · ואולי כי הוא לדלות ולהעלות נפש ה
הצדיק בשמים

ואען ואומר נפלאתי בראותי כי אין צורת עוף במזלות ולא ידעתי לדבר פשר · עד אשר ה
הבחנתי כי זה מראות כוכב הנשר
ויאמר השר לא נברא מאזנים ברקיע · רק להיותו אורך בלב הרשעים מגיע
ואען ואומר אתמה אחרי היות שבתי לבריאו' משטח חרמים · איך עלה בגורלו מבחר הימים
ויאמר השר לא תמהתי איך הוזהרו מעשות מלאכה בשבית אבותי · אחרי אשר הבחנתי ב
בשכלי עצלות שבתי

ואען ואומר אין לתמוה אם היונים פרסו רשת ליד מעגלי אחרי היות שבתי ומאדים בגלגלי ·
ויאמר השר פלוני יתחבר פעם בחדש עם הערונה' בהתחברו' שמש פעם בחדש עם הלבנה
ואען ואומר פלוני נכנע כשמש החונה בכל שנה חדש בבתול' ולא שת לבו לעשו' עמה נבלה
ויאמר השר יאמרו בקדרות השמש דברי חלומות והבלים · ולא ידעו כי פני הכבין אורו גוזלי'
ואען ואומר לא עלה בלבי לבזות ולספק איש קצר קומה ועכותו מן היום אשר ידעתי ערך
גוף כוכב חמה ומעלתו

ויאמר השר ראיתי פעם ופעמים אור הלבנה נגנב · ולא ידעתי המכה תשקיף מן האשנב
ואען ואומר לכוכבי גלגל השמיני נפש נכנעה · אשר עמדה בתולה ביניהם חמשת אלפים
ושמנה ושמנים שנה ואיש לא ידעה

ויאמר השר אחשוב היות כוכבי השמים זקנים או סריסים או שוכנה בתולה עמהם ולא עשו
להכתונת פסים

ואען ואומר אין לתמוה אם יש בארץ כסילים למיניה' · אחרי ראותינו כוכבי השמים וכסילים·
ויאמר השר אין לתמוה אם מעטו גדולי המעלה ורבו השובבים · יש ברקיע שמש אחד
ושני כסילים ושני כלבים

ואען ואומר אחשוב כי הכלב בשמים יהיה · לשמור טלה וגדי מפי אריה
ויאמר השר אחשוב כי לא נברא אריה בשחקים · רק לשמור בתולה מן החושקים
ואען ואומר לא היה אריה אכל בתולה · רק מדאגה מדבר פן תעשה נבלה
ויאמר השר אילו איש על הכבשים נאמן יהיה · היה אכל בתולה תאומים ולא אריה
ואען ואומר מה גדלה מעלת דגי' על כל המזונות שסרי הנוסס במזלות מהכף לכל התחפנות

ויאמר השר — השמש כמלך והלבנ׳ גבירתו · נוגה פילגשו ואומנתו · וכוכב סופר מהיר במלאכתו · ושבתי יודע בינה לעתים וצדק דן דין אמת לאמתו · ומאדים שר הטבחים והמזלות שרי צבאות מלכותו · וכל צבא השמים עמו ונחלתו · יושבים תחת גפנו ותחת תאנתו

ויען ואומר — מי כטלה מוצא רוח מאוצרותיו וכשור ישת חושך סתרו וסוכתו סביבותיו וכתאומי׳ עשה לרוח משקל ומים תכן במדותיו · וכסרטן משקה הרים מעליותיו · וכאריה חזק וגבור בממשלותיו · וכבתולה ירד הגינה לשאוב גשם מטרותיו · וכמאזנים ישקל הרי עולם וגבעותיו · וכעקרב בסופה ובסערה הליכותיו · וכקשת יורה יורה ומלקוש בקשתותיו · וכגדי תארכנה לילותיו · וכדלי קיים לא יחל דברו ומוצא שפתיו · וכדגים תאסף לכל מחנותיו

ויאמר השר — טלה על ראש משלו · ושור על הצואר על סובלו ותאומים ידיו רב לו וסרטן ה החזה גבולו ואריה האסטומכא בגורלו והבתולה הטבור כלו · ולמאזנים הבטן וחילו · ולעקרב האשיכים ומחי קבלו · ולקשת ירכתי אהלו · גדי הברכים ישבו בבלו · ודלי השוקים לחבלו · ודגים הרגלים יחנו באותות על דגלו

ויען ואומר — יאמר טלה עליתי למעלה מכוכבי אל בעוכתי · ולא עזרתי אלא זה קלותי

ויאמר השר — יאמר שור עליתי אל השחקים בשבת עול סובלי · ולא עזרתי אלא זה גבור׳ היתה לי

ויען ואומר — יאמר תאומים הייתי בשחק בשבת האחוה ובלעדיה הייתי לפני מלכי לרא׳ הי

ויאמר השר — יאמר סרטן הייתי בשמים להיות לרשעים תבנית · להסב את לבם אחורנית

ויען ואומר — יאמר אריה למדו ממני צניעות וגבורה כי אצלי בתולה ולא גערתי בה לעולם נערה

ויאמר השר — תאמר בתולה אתי אהבת חסד והצנע לכת כי לא פתוני שבעה כוכבי לכת

ויען ואומר — יאמר מאזנים פלסו מעגל רגליהם בני כי פלס ומאזני משפט לה׳

ויאמר השר — יאמר עקרב אם תהין לרעות אחרי רבים אני איסר אתכם בעקרבים

ויען ואומר — יאמר קשת הושמתי בשמים לירות זקים חצים ומות לעוזבי ארחות יושר ל ללכת בדרך צלמות

ויאמר השר — יאמ׳ גדי ארבץ עם ארי וקט׳ ותתענג בדשן נפשי ולא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי

ויען ואומר — יאמר דלי בלבבך עבה ולך דלי ואיך לא תדלה ואני נשיאים ורוח גשם תקנה הארץ אעלה

ויאמר השר — יאמר דגים לא העלני אל השמים רק השתיקה ועתה בוא כתבה על לוח לבך ועל ספר חוקה

ויען ואומר — כמה גדולה מעלת הענוה שהרי קדם טלה במזלות לכל בעלי העונש והגאוה

ויאמר השר — מה גדלה מאד מעלת בעל היפה ואף אם לו קרנים שהרי השם שור מקרן מפרים מזל בשמים

ויען ואומר — מה גדל חפץ החשקים הנתאמים שהרי הושם בשמים מזל תאומים

ויאמר השר — אין לתמוה אם נדיבי עמי ילכו קדורנית אחרי היות סרטן בשמים וחוזר אחורני׳

ויען ואומר — מה גדלה מעלת האיש אל תכלית הגבורה יגיע · שהרי הושם אריה מזל ברקיע

ויאמר השר — מה גדלה מעלת הבתולה · שהרי בין מזלות השמים תחנה באותות על דגלה

הכתב והמכתב ידו חזה · ומי כלבנה זבת חלב ודבש היא וזה פריה

ואען ואמר מי כשבתי בים דרכו · ומי כצדק יציץ מחרבו · ומי כמאדים דם בשופכו · ומי כ
כשמש על כוכבי אל במלכו · ומי כנוגה בחשק לעריך ערכו · ומי ככוכב שבט
סופר בתוכו · ומי כירח חלק משמן חכו

ויאמר השר מי כשבתי מכה עמים בעברה · ומי כצדק ידריכם בדרך ישרה · ומי כמאדים
יוציא חרבו מתערה · ומי כשמש תופיע עליכו נהרה · ומי כנוגה באש החשק כמו תנור בוערה ·
ומי ככוכב אצבע אלהי לחרות דברות עשרה · ומי כלבנה תוציא ממזרים קרה ·

ואען ואומר מי כשבתי עוכר בעד הטיפה · ומי כצדק צפה ראשיה וחפה · ומי כמאדים מזיח
אפיקה רפה · ומי כשמש רוח חיים בכנפיה שאפה ומי כנוגה צורתה רקם וייפה ·
ומי ככוכב צייר ראש וזנב אגמון וכפה · ומי כלבנה יוציא חתן מחופה

ויאמר השר מי כשבתי על החמורים · ומי כצדק על הגמלים והכרים · ומי כמאדים על ה
העזים והשעירים · ומי כשמש על הסוסים האבירים · ומי כנוגה על הפרדים
האדירים · ומי ככוכב על הצאן והעדרים · ומי כלבנה על השורים

ואען ואומר מי כשבתי מעיר על שבקותיו · ומי כצדק · לחוק כל צדק · ומי כמאדי' לשפוך
דם יקרים · ומי כחמה · לחרש פני אדמה · ומי כנוגה · סביב לו נוגה ·
ומי ככוכב בין רגלי השמש כרע ושכב · ומי כירח · נטה ללון כאורח ·

ויאמר השר אין כשבתי עוקר מלכיות ומחריב · ואין כצדק צדיק וצדק יקריב · ולא כמאדים
מחרחר ריב · ולא כשמש מזריח ומעריב · ואין כנוגה בחשק ובזנוניו · ולא כ
ככוכב קסת הסופר במתניו · ואין כלבנה דובר דבר דבור על אופניו

ואען ואומר אין כיום שבתי בימות השנה · ולא כצדק יהיה עם הצדק באמונה · ולא כמאדי'
מחזיק מגן וצנה · ולא כשמש עדינה · ואין כנוגה זונה · ולא צורה כרקי' כצורת
כוכב קטנה · ולא מהיר כלבנה

ויאמר השר אין כשבתי משכיל ונהיר · ולא כצדק זהיר · ולא כמאדים ציר יהיר · ולא כשמש
זורח ומזהיר · ולא כנוגה בשחקים מהיר · ולא ככוכב סופר מהיר · ולא כלבנה
בין שרותים יזהיר

ואען ואומר אין כשבתי עבל ופסח" · ולא כצדק נוכח ולא כמאדים נוצח ולא כשמש שולח
וזורח ולא כנוגה חושק ושמח ולא ככוכב סופר ופקח ולא איש דברים ומליץ כירח

ויאמר השר שנות שבתי לקבורות ושנות צדק לרדוף ולהורות ושנות מאדים לבצע א
אחר הסחורות ושנות חמה לרדוף שררות ושנות נוגה לשגות בזרות ושנות
כוכב ללמוד התורות ושנות הלבנה באש הילדות כמראה הלפידים בוערות

ואען ואומר השמש כחתן בחור המעלה והלבנה תתכס בצעיף ותתעלף ככלה וחמשת כוכבי
אל כשושבינים משוררים בקול המילה ושנים עשר כשיאים לאומתם יחולו
במחלות וחוזרים חלילה ובאו השמים מימינם ומשמאלם מריעים תרועה ג
גדולה והעביר שופר בהלה

המחברת העשרים ושבעה והיא מחברת המזלות

אמר עמנואל המחבר הייתי עם השר בימי המועדים בעיר ווירונה ·
והיותנו משוטטים ברחובותיה אחת הנה ואחת הנה ·
בחגים ובמועדים · ראינו חברת אנשים נועדים · חושבים שהם מדברים מדבר · ואין אותם ·
יודעים עד מה · זה ישאל וזה יענה · זה יחרף וזה יגנה · זה יצעק וזה אליו יתאנה · קול מלחמה
במחנה · ואין ביניהם המשכיל מדבר · קצתם מספרים מעשים שהיו כבר · וקצתם אומרים מלך פ
פלוני גבר · ובא בארצות ושטף ועבר · וקצתם אומרים אני הייתי בנהר כבר · וקצת נדיבי עמים
נאספו · אל דבר חמודות נכספו · ויתנבאו ולא יספו · לא בדעת ידברו · ודבריהם לא בהשכל היו
בלבי כאש עצור בעצמותי נלאיתי כלכל ולא אוכל · ואומר אל השר הראית מה הם עושים ·
כאילו הנרכות סוסים · או כגבורים במלחמה בוסים · אין בהם איש דברו במשפט יכלכל ·
וכל אחד מהם עצת חבירו יסכל · עד מה אנחנו מחשים ולא נהיה אל המערכה נגשים ·
ונוכיח מפיהו התרטישים · הנה נרדה ונבלה שם שפתם · ונראה אליהם כי נבערה עצתם · ונדעה
מה אחריתם · ונשמיעם פניני אמרותינו ונשחק גם נספור ונקשרם לנערותינו · ויאמר אלי
השר אלדים יענה את שלומך · ועל טובך יזכר שמך · כמוני כמוך כעמי כעמך · אל כל אשר תטני
תקרא ואומר הנני · ואומר אל השר ומה היא החכמה אשר בה נדבר · וחיילים עליה נגבר · ויאמר
שר אמצא חן בעיניך ונדבר מחכמת המזלות · ואז תראה אם אשיב הבל אחורנית עשר מ
מעלות · ואם אדע שערי מכון וילון · ואם אומר שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון · כי אני ה
הוא היושב בחכמת המזלות ראשונה · ויד כל העם באחרונה · ואל נא אשא פני איש ואל אדם
לא אכנה · כי אני אהרוס ולא יבנה · אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם חכמתי כמ
תמנה · ולכן קרא ואנכי אענה · ואל חכמה אחרת לא נפנה · ואז תראה כי האנשים האלה לא
ימצאו מענה כי המקום מקום מקנה ויעשרו לפיהם מקסם · כי אילו מחזון וחשכה להם מ
מקסם · ואומר אל השר משכני אחריך · הן לו יהי כדבריך · ונקרב אל הזקנים והסריסים · ואומר
אליהם שמעו נא המורים · הקץ לדברי רוח · או יהיה האדם או יהיה יברוח · היום הזה הוא לא
קודם הלולים · לא עת לדבר דברי התולים · ולספר חלומות והבלים · או נדבר מדבר חכמה
רמה או נחיים · הלא ידעתם כי מרדף רקים ישבע ריש · הנה מה טוב ומה נעים כי מה שירשנו
מן החכמה אותו נורים · ונחרישו העם ולא ענו אותי דבר · והזדיין כלב קצתם גבר · וחלף כהם
שטף ועבר · ויאמר השר תחת דבר היום דברי ותהלותי · אחרי אשר חדלו הקולות · ידבר מן ה
החכמות המהוללות · ונזכור טבע שנים עשר מזלות · ונחת לשמוע דברי האלה והאלון אשר ב
בגלגל · ועלייהו המולכתי · נדבר טבע בשבעה כוכבי לכת ובסודות האל אשר גאלנו · ומכור
מאון ושיש היין העלנו · אשר שמענו ונדעם ואבותינו ספרו לנו · ואומר אל השר משכני אחריך ·

פתח פיך ויאירו דבריך

ויאמר השר מי כשבתי אל החכמה האלוהית · ומי כצדק מפתח שלחיה · ומי כמאדים על
התבונה והכשיה · ומי כשמש על המלכות והעליה · ומי כנוגה על היופי והדריה · ומי ככוכב על

ענכה׳ עד אשר לרוב אימתו׳ נפל ארצה מלא קומתו׳ עד אשר חשבתי כי פרחה נשמתו וכראותי צרת נפשו כמכבירת עלי אבנים׳ והוא נופל וגלוי עינים׳ נשיתי על צורת שמת בבגד ונשאתי את השר הרחק כמטחוי קשת מנגד׳ ובטורח גדול העירותיו׳ אשר מן החדר אל העליה על שכמי נשאתיו׳ וכאשר שאלוני רואי מה משא׳ אמרתי אני עשיתי ואני אשא׳ וכאשר שב אל דעתו׳ ברח לשעתו׳ כאילו רוח רעה מבעיתו׳ ואני אחריו רץ פן בעיני רואיו יתגנה׳ אקראנו להשיבו ואין קול ואין עונה׳ וכל רואינו חשבו כי קול מלחמה במחנה׳ ואמרו לנו צמדו עימדו ואין מפנה ׳ ויהי כאשר הגעתי עם השר אל ביתו׳ שנה אלי בחמתו׳ ויאמר מה מאד הוגעתני׳ ומרורים השבעתני׳ כאשר בביתך הביאותני׳ ובצורת המת הראיתני׳ חשבתי כי דבר המת׳ יהיה שקר ולא אמת ועתה כי נשבעתי יצא מפי צדקה׳ כי אם לא תראני התוכחה מדבש מתוקה׳ ותשיבני מבקשתי נכלם׳ לא תוסיף לראותי עוד עד עולם כשמעי כמלא פי שחוק והקול נשמע עד למרחוק׳ ואומר אליו אחרי אשר לא ראית אותה כיד המת תשמענה מפי אחי׳ והיא מבחר פירותי ושיחי׳ ממגד תבואות שמשי וממגד גרש ירחי׳ אשר כל הנשוק יראם אותה וחי ואשא משלי ואומר

הוי השוכב על מטוח שן הקיצה אם אתה ישן
ודאי תולע דמי יבלע אף בבשרי ישלח השן
ערל המול וזכור אתהמול הייתי כ מוך דשן
וביום מחר גם את תסחר אל בור תחתית מן היכלי שן
זיד מה תאמר היום המר בראותך ה תיפת עשן
שם תצרף שם תשרף נפשך אל ש פך הדשן
אל מי תפנה פיך יענה בך ולשונך את תך תלשן
שוב בא אל על זמן תגעל כי אותך על ברכיו ישן
כי תראה אות על הבאות כי הוא דישן את שדי שן
איך לא תעור נצמד לפעור הקיצה אם אתה ישן

בשמוע השר השירה היקרה׳ נפלא מאד על יופיה והדרה׳ ויאמר זאת היא עטרת צבי וצפירת תפארה׳ אענדנה לי עטרת׳ כי היא ישרה בעיני׳ מכל השירות אשר שמעו אזני׳ ברוך אתה לה׳ זאת תיטב לי משור פר׳ ואשר העוית לי מדבר המת עוד לא יספר׳ וסר עונך וחטאתך תכופר׳ ואפקיד את השר אל האלדים׳ ורעיוניו על יופי השיר תמהים׳ ויבא להלבישני מחלצות׳ צבי הם לכל הארצות׳ ואברכהו על כל הטובה אשר גמלני׳ והרעב לשוב אל ביתי הבהילני׳ כי פי עלי אכף׳ וההרים לפני יפצחו רינה וכל עצי השדה ימחאו כף׳ ואקוד ואברך את ה׳ אשר יעצני׳ ונהלני על מי מנוחות ובנאות דשא הרביצני׳ הזן את העולם כלו בטובו׳ ולא יאשמו כל החוסים בו

בשלמה המחברת העשרים וששה. תהלה לאל חי

כשמוע   השר התפלה המהוללה · נשבע כי אין על עפר משלה · ויאמר אלי חייך אבי אביי
כר המעריבי · עשית כאשר עם לבבי · בזאת ידעתי כי חפצת בי · זאת תסיר רהבי · ותעביר ע
עוני הטמון בחובי · הפעם אודה את ה' · ראו עתה כי אורו עיני · זאת תנים יגוני · זאת הלכה
למשה מסיני · כי מוצאה מצא חיים ויפק רצון מה' · כמוה לא ראיתי מעודי · אשמח כי רב חילי
וכי כביר מצאה ידי · ותנה השר בבית נכותו · ויתפלל בה כל ימי היותו   ויהי אחרי כן ויאמר
אלי השר אמצא חן בעיניך אדוני כי נחמתני · מן התפלה המהוללה אשר השמעתני · ועשית
מרעה לבלתי עצבי · בעשותך אותי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי · וגבור כארי לעשות רצון א
אביך שבשמים · וכאיל תערוג על אפיקי מים · כן נפשי תערוג אל האלדים · ומה מאד שמת
רעיוני תמהים · ממה שהזכרתני לדרוש הקברים · ולראות שם הפגרים · ואני לא ראיתיך מן ה
היום אשר אותי הכרת · עשה כן כאשר דברת ·   ואען ואומר חייך השר לו תבא עמי בביתי
ונכנס בחדרי משכיתי · חדר בחדר · תראה שם מן הפגרים את הנכחים את הראש ואת הפדרי
יוכיחו האיש אשר לא נוכח · ויזכירו את אשר יום המות שכח · ובשר הפגרים אשר נחסר · הודם
אשר סר · יכניעו הנפש אשר לא שמעה בקול ולא לקחה מוסר · יקימון הכושל ויזכירו המתעלם
· ויאמצו ברכים כורעות ויחזקו לב הנעלם · ישיבו מרלג כאיל פסח ותרון לשון אלם : יתנו הנפש
דבקה בבוראה · ולשמוע דברו רעבה וצמאה · ישימו הבולעה לשארית ולגוי עצום הנהלאה ·
ויאמר השר חי אני זה הדבר לא האמנתי ולא אאמין · כי פגרי המתים בחדריך תטמין ·   ואען
ואומר אראה אותך השר דשן ושמן · ולמחמדי הזמן גואל ואומן · ועל כן לא תאמין כי לא תאמני
ו' חייך השר פתחתי על קירות החדר סביבותם · מעשה חרש פתוחי חותם · דברי חכמים
וחידותם · ולעומת ערם יבואו צירתי צורת איש מת כנגר מעמיו · בא רקב בעצמיו · ותולעים
הלכו בו סביבותיו · וידרכו על במותיו · גילו עורו מעליו ושארו מעל עצמותיו · בשר על עצמו
עורו · וחשך משחור תארו · יבהיל כל רואיו ויחריד · ומאהבת העולם אותם יטריד · ובידו אגרת
פתוחה · כתוב בה לרואיה מוסר ותוכחה · ישימו האיש החוטא נכלם · וחנף ומרע וכל פה דובר
נבלה כאלם · ואשר בה לא יוסר לא יוסר לעולם · ומדי דברי בו מעשות הרע תשכחני ·
ובשכבי תשמור עלי ותוכיחני · והקיצותי היא תשיחני · ויאמר השר מדוע הקילותני ובזיתני ·
השימותני והלאיתני · כאשר התוכחה ההיא לא הראיתני · ואף כי מצחי כשמיר חזק מצורי ·
לראותה ביד המת כח לא אעצור · כי תמונתו רוח נגידים תבצור · ואען ואומר כי נשבעתי כי
לא תראנה רק ביד המתי ואז תדע אם דברי אמת   בשמוע השר חשב כי השירה בקיר החדר
כתבתי · ומדבר צורת המת אלין כזבתי · ויאמר בלבו אלך עמו בחדרי חדרים ·   ושם אראה
השירים הנזכרים · כי ידעתי כי לא יצייר בחדרו צלמות ולא סדרים ·   ויאמר אלי מהרה חושה
אל תעמוד · כי לראות השירה אחמוד · ואלך עם השר אל ביתי והביאותיו בחדר משכיתי · ובקירו
החדר היו כתובים · שירים מלהבות השכל חצובים · מדברים מדברי מוסר וענוה :   כותנים
מחמדי הזמן לפני מלכים לראוה · נחמדים להשכיל ולעינים תאוה ·   ויאמר השר כאשר ראם
מחנה אלדים זה · אשרי אכנס בזאת יום יום יחזה · פעם ופעמי · אין זה כי אם בית אלדים וזה
שער השמים · ויהי כאשר השר לימינו פנה · ראה השירה אשר ביד המת כתובה · ותשכון עליו ע

אלדים נ פלו פני בזכרי
ביום יתנ כרו אלי ידידי
ביום אחי מתי סודי ורעי
ביום אכלה ברקב או כבגד
ביום אויב יהרפני ואשא
ביום אורד י שאול אל רכתי בור
ביום רמה תכסני ועלה
ביום יעלו במאזנים פשעי
ביום המ ותה תשוך ותפרש
בלא חדש ולא שבת וקדש
בלא חכמה ולא דעת קדושים
אבוי עלי וחטאתי כתובה
לזאת אהיה ואקוד לך אלדים
ואתנרמר בלב נשבר ונכמר
בידעי כי לך מצרף לצרף
ומאסתי לעולמי ונכסף
ואם חטאי לעולמים יכפר
ואם חשבי יעצני סעיפי
ודרשתי בספרי ה נבואות
וכי מיתי תחיה אל ועדנה
וכי תבין לעם קדשך מנוחה
לזאת התע לסה נפשי וששה
ועליך אלדי את יהבי
ואתח הוא מנת חלקי וכוסי
לך אשת חוה מלכי ואפקיד
ובך אבטח לרפא את מזורי
ולא אדאג לקורות ה זמנים
ואם לי ר חמיך אל לחברה
האתעצב למפקד גו אלי או
אני אפשט מעילי ג אותי
ואתלונן בסתר ר חמיך
ולך יצמא ולך יכמה בשרי
ומה אוסיף אני עבדך לדבר

ביום אמיר בשפלות ג איתי
ביום אהיה נגורש ם נותי
רכושי י הולקו בימי בביתי
אכלו עש ורמה עד כלותי
ואשתוק עת יסופר ם גנותי
ומי הוא זה אשר ידע עלותי
באוש פגרי ותעל צ חנתי
ולא אועיל בהסתירי עצתי
ביום אחריש ולא ממ עלתי
אהי שובת ונח מכל כלאכתי
אהי נכנע ותשוך אף חמתי
בעש ברזל ומי יליץ זכותי
ואשמיע בקולים נ המתי
ומעיני הכי תדד שנתי
ובור לבחון ושא אשא זכותי
לבכי בי לדעה א חריתי
ואם אמצא צרי אל מ חלתי
דרוש ספרי נביאיך ודתי
ומצאתי בתוכם קץ פדותי
לנפשי ת היה אחרי בלותי
בגן עדן ושמה ת חנותי
ונחמתי ורבה צ הלתי
אני משליך להשיב את שבותי
וצור מחסי ומשקיט ס עיתי
בידך גו אלי חיי ומותי
ולשמוע לדברי ש אנתי
ולא אחוש בהבוז בית נכותי
והם יש מרו בואי וצאתי
האשתומם למות אנשי עדתי
ואתבודד ושק אשים כסותי
ואשימה בצילך את חסותי
ולך אכרע ולך אכרות ברית
ה׳ נ גדך כל ת אותי

אני נואש ראות טובה לנפשי ולא אוחיל לבד יראה וירעד
לבד אם י זכרני אל ויכין ציר גיל עד למחלתי אביעד

ויאמר השר בטוב הוכחת לנפשך הנעוה ׳ דרך מוסר וענות ׳ להסיר ממנה מעשה ולכסות גוה ׳ אמנם בהיות לבך ערל וטמא ׳ וברעש ורוגז הארץ יגמא ׳ ובחר באשר הבדיל האל לכן לטמא ׳ ועזב הבריא ונתלה בשמא ׳ לא הכית בחרפה לחייו ׳ ולא ירדת עמו לחייו ׳ ונתת לו כל מאוייו ׳ ואען ואומר חייך השר כבאת וכאילו שירותי ראית וראית ׳ כי הוכחתיו תוכחה נמרצת ׳ מפניני התוכחות מקובצת ׳ דברתי עליו כפי מאמריך ׳ כאילו באתי אחריך ׳ ומלאתי את דבריך ׳ וזה השיר אשר על לבי נשאתיו ׳ בהעוותיו והוכחתיו ׳ ובשמן קדשי משחתיו

ואשא משלי ואומר

מותי ח לפי רובם ועברו ולבי בי עדן ערל וטמא
ולמות הכי הולך וקרב בכל רגע והוא לא כן ידמא
ידמה ל עלות גלגל ערבות ׳ ושכח כי לבור תחתית יגמא
ויחשוב כי ירמה ה אנשים במרמתו והוא נפשו ירמה
באיש יחשוב לעוור עין משנאיו והוא עינו בסכלותו מסמא
ושכח את אשר ימצא בבריא והוא נתלה באולי או בשמא
ומאס מ קדשי אל ה קדושים ובחר ב אשר הבדיל לטמא
ואיך ינאח לבב נכאה ונלאה והוא במה ואף נחשב לבמה
ועת יזכו קדושי אל לשובע שמחות י היה רעב וצמא
ותחת ל חזות נועם אלדים בבור תחתית יהי אובד ונדמה

ויאמר השר באמת יסרת לבך והוכחתו ׳ ובשמן קדשך משחתו ׳ אמנם לדרוש קברו המתי׳ כאשר הודעתני לא אקבל ׳ פן הדרת כבודי אנבל ׳ אמנם אחת שאלתי מאתך אותה אבקש ׳ וכתתך שאלתי ידעתי כי אחר תאותי לבי לא ינקש ׳ ואם תדור לי למלאות שאלתי ׳ תנקה מאלתי ואען ואומר הנה בשמים עדי ובמרומים סהדי ׳ כי למלאת שאלתך שרי ונגידי ׳ ארצה בכל לבבי ובכל נפשי ובכל מאדי ׳ כפי אשר תשיג ידי ׳ ויאמר השר שאלתי ובקשתי לחבר אלי תפלה כהדרת תהיה לראש כל התפלות עטרת ׳ ובני התפלות לגאון ולתפארת ׳ ותהיה מאודית התמות׳ מדברת ׳ ועל יברי האכזרי ברעש ורוגז תגמא ׳ ותכניע בדבריה הלב הערל והטמא ׳ ותפקח עיני הסומא ׳ תקרב הלבבות אל האלדים ׳ ותשים אורות התאוה כאיש ׳ אתפלל אותה שבע ביום ׳ אולי אמצא לפיד יום פדיום ׳ תהיה כמוסה עמדי חתומה באוצרותי ׳ אשכח בה כל צרותי ׳ ׳ ועל ש סכמי אשאנה ׳ ועטרות לבי אענדנה ׳ ואען ואומר אל השר ׳ הנני אל משמעתך סר ׳ ואקום ואחבר תפלה נמרצת ׳ בתוכחות מוסר מסובבת ׳ כאשר עם לבבי ׳ ואתננה אל השר כי המעריבי

ואשא משלי ואומר

ויפשיטוני בגדי רקמתי ומעילי · וכתונת הפסים אשר עלי · וילבישוני בלויי הסחבות ובלויי ה
המלחים · ויקברוני תחת אחד השיחים · אין דורש ואין מבקש · ומה מאד יהיה הלב עקש ·
לשכוח המות אשר לא ישכחהו · ולזכור אשר לא יזכרהו · ואם לא ישימהו לטוטפת רעיוניו · לאות
על ידיו ולזכרון בין עיניו · חייך השר כי ידי הזוקן והשיבה עצבוני · כאשר מטרה לחיצי המות
הציבוני · ואיך אשוב עוד למנוחי · בזכרי כי מות תשיבני ובית מועד לכל חי   ואשא משלי ואומר

ידי זוקן ושיבה ע צבוני   לחיי מ דרו אריד בשיחי
וכלה ה זמן רע את בשרי   ונתח ה נתחים את נתחי
והמות בחדרי ה חדרים   ומה בצע אם אסגיר בריחי
ולבי י המה עלי בזכרי   תמול פתחו בעדן גן פרחי
נבונים י חלו אלי כמטר   ושרים ש קדו לשמור פתחי
בהשביעי בצחצחות נפשים   בטוב לקחי ומגרש ירחי
חשבוני עטרת הוד בראשם   והעלו על שפתם את שבחי
נגידים נ חבאו מג ערתי   ואימים ח רדו לברק רמחי
ומה אומר בזכרי ה תמותה   אשר תשטוף בעת מחר ספיחי
ומנגד לנגעי י עמדו   מידעי וגם רעי ואחי
ויפשיטו מעילי ה יקרים   והלבש מ בלויים מ מלחי
ואיך אעלוז אני נכאב ומות   תשיבני ובית מועד לכל חי

בשמוע   שר השיר הנמרץ · לקריאתי רץ · ויאמר אלי אמור נא בחסדך איך המות לא יחרידכי
כאשר יחרידך · ההיית חרד עלינו ככה מעודך · בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך ·
ואען ואומר חייך השר לא תטוס · אם על המות לא תפתאה ותאפס אפוס · כי כמוך הייתי שור
נגח מתמול שלשום · אסתולל בעמי ובעמים אתגולל · בבקר אוכלה עד ולערב אחלק שלל ·
ולבי חרץ לאסוף ולכנוס · כאילו מנוס המות לי מכנס · ותהיה זאת מנוחתי עדי עד · ושכחתי כי
הזמן ימוט וירעד · וכי כי בכר היתרה והועד · ותמהתי ואתמה איך שמחתי לשמחת יום · ושכחתי
למבוא לנפשי פדיום · ובשאתי עלי או התשלה הזה · בהכירי כי שכלי נבזה ורזה
ואשא משלי ואומר

אני ישן בערש ת עניגי   זמן בוגד אשר ימוט וימעד
אדלג שור ולערב אחלק   שלל תבל ובקר אוכל עד
ולבי י חרץ לאסוף ולכנוס   כאילו זאת מנוחתי עדי עד
ואיך אשמח לשמחת יום ורגע   ואיך לא י חרד לבי וירעד
אשר אשכח לבית מועד לכל חי   והתגמול אשר נכון ונועד
ואין התנ צלות או מ ענה רך   יהי אלי לעת מחר למסעד
ואיך אעמוד וידי ת חזקנה   ליום הבא ובי הותרה והועד

אזמור ימי שבתם בתבל אף | אזמור נסכה ס בכה נסעם
בהם אנשים ח כמו ל׳ אד | עד כי למרחק נ שאו דיעם
הדו רשים טובה אלי עמם | הדו ברים שלום לכל זרעם
בם ב המות שדי בתבנית איש | ויש לחם האל ביד פשעם
בם ב עלי אשמה כמו אמון | אף ב עלי חטאת כירבעם
האו מרים לעו ברים סורו | ומק דשים העם במגעם
יתהו ללו יתמו ללו אימים | אף הו מכו לו ש מעו שמעם
בלאה זמן ירפא משובותם | כי ה חליף צבעם ולא טכעם
לא נ תנו לבם לאחריתם | הטו לבבם א הרי בצעם
שמה רשעים ח דלו רוגז | שם יו עצי ארץ במדעם
שמה עבדים מ אדוניהם | הפשים ושם כהה / אמת נגעם
שמה יגעים ב זמן נחו | שם מ צאו נופשם ומרגעם
קטן וגדול שם וכל היקום | שם ר בדו ערשם ומצעם
יחד אסירים ש אננו שם | לא ש מעו נוגש וקול רע ם
ז א נ כרו שועים ונכבדים | לפני חשובים מ לאו זעם
התי אשו הם מ ראות טובה | לא עוד יקוו ל חזות נועם
לבי סחרחר ב חזותכל זאת | לא א שמחה עת א חזה צלעם
צר לי ואם אתיה כמתעלם | יום יום אני הולך לנסעם
ינחה זמן אתי ויתפלא | כי כ אשר נהם והסיעם
ארד שאול תחתית ואגיע | במקום אשר ירם והגיעם
ישקה זמני ל ענה ורוש | לי כ אשר השקם והצביעם
ישפיל גאון לבי ויכניע | ערפי כהשפילם והכניעם
לולי אשר יעד אלדים חי | לשוב לרחם את אשר זעם
עת יי קצו כל שו כני עפר | חסדו ועזזו להודיעם
ולה חליץ עצמות מקידשיו | את מ לאביו ישלח להרגיעם
זאת ב חזותי י פלו פני | ימם לבבי י עמוד נפעם

כשמוע השר המליצה הנכבדת · והשירה אשר מזהב ומפז נחמדת · אשר על האת סופדת · היתה בלבו אש יוקדת · ולא קמה עוד רוח בו · ופחד ורחב לבבו · ויאמר אלי מה ת מאד היטבת לדבר · ואוילים לגבר · ודלתות הגאוה לשבר · לולי אשר סתתני מן המות ומפחד · ועתה אמור כה אלי אל תפחד · האם הפחדת המות כאשר דברת · ותעלהו על לבך כאשר ספרת

ז ואען ואומר חייך השר דבר המות אין לשכוח · ומדי דברי בו לא אעצור כח · ואיך יעמד לבי ותחזקנה ידי · והים יהלילה אשר הם מועדי · ירוצו ולכו ולא ייגעו ולא ייעפו / לא הסיבני אל האדמה אשר ממנה לוקחתי ישפטו · וכל רעי ומיודעי כי יבגודו · ואוהבי מנגד נגעי יעמודו

לבן וחצרת ודי זהב׳ ואם הם שמחים או נוגים׳ ואם אוכלים ושותים וחוגגים׳ או ברעה מ
מתמוגגים ואם בגלומי תכלת וארגמן ואם בלבוש הרוגים ואם עם קול צהלה והמולה קול
חתן וקול כלה ובהעלות זה על הלבבות או תפיק זנב תכבות ויפחדו וירהו ונהו ונהיה יכהו
׳ כראותם כי קטן וגדול שם הוא חייך השר מי שיתבונן בהם ומהם יראה שם שרים זהב להם
ומלכי ארץ ויועציהם׳ שופטיהם ושוטריהם כהניהם ונבי׳ יחם שם אנשים ונשים ושרי עשרות׳
ושרי חמשים׳ ושלישים ופרשים שמה כסילים וחכמים זקן עם מלא ימים שם נערים וזקנים׳
בחורי חמד פחות וסגנים שם עניים ואביונים שמה דגולים מרבבה׳ ושם יונק עם איש שיבה
שם חתן ושם כלה גם בחור גם בתולה שם מלך ובאן ידיו הרה ויולדת יחדו שם מרדכי ושם
הדסה ושם אסף ישיר במשא ושם עתניאל ועכסה גם מקנינו ילך עמנו לא תשאר פרסה
לא נכר שוע לפני דל ועשיר מרש לא נבדל ואין איש על רעהו יתגדל ואם תדרוש דברי
החושקות והחושקים וקברי חבצלת השרון ושושנת העמקים ואדם הגדול בענקים אשר היו
בראי מוצק חזקים ולסתיר עבתם היו מעמיקים תמצא קולות וברקים וראש משכיל ושרים ב
נותקים ולב רע ושפתים דולקים כי בקקום בוקקים ועיניהם אשר רצו כברקי׳ תראה אותם
בחוריהם נתקים ואם תדרוש קבר אילת אהבים׳ אשר מעשה חושב יעשה אותה כרובים
תחריש ותחרד ותשום ותעמוד משתאה והיית משוגע ממראה עיניך אשר תראה כי שם תראה
עש ורמה כעכס רגליהם ולא יהלכו ולא יהגו בגרונם לא יאכלון ולא יריחון ולא יראון ולא
ישמעון ולא ימישון השכיבם הזמן למעצבה ויכם וירדפם עד חובה ח״ל לארץ כזרם אשר
הונף ואשר הורם וחלק אין להם עוד לעולם כי נשכח זכרם בזרם מכרם זה הסגירם ואיש ירים
העפר מעל פניהם יעלה באוש מחכיהם ובאפיהם וירא פגריה׳ עבשו פרודות תחת מגרפותיה׳
סר צלם ורמה תכסה עליהם ותחת הפנים כזוהר הרקיע מזהירות והעינים המשקרות יראה
העצמות היבשות והקודרות אשר היו לרמה לבזות גם אהבתם גם שנאתם כבר אבדה ונפשם
אשר נפרד׳ אם בה׳ בגדה כי בני זרים ילדו מעולמה נטרדה ואל אשר לא ידעה כדר׳ וסופדה׳
המעלות אשר ירדה׳ ולולי דבר ה׳ אשר נאמן אשר ייעד אל עבדיו עת וזמן לשום הרי לדרך
ומסילותי ירומון ויחיו מתי נבילתי יקומון והנפשות הטהורות תהיין בצרור החיים צרורות
והיו למאורות ונפש אשר אהב כל דברי בלע ונפץ את עולליהו אל הסלע יקלענה בתוך כף
הקלע אמרתי הן גוענו אבדנו כלנו׳ אבדה תקותינו נגזרנו לנו ולכן כל ימי צבאי עד בוא ח
חליפתי איחל בידעי כי דברו הטוב לא יחל ולעונות מיחלין סולח ומוחל ואהיה בוחר בטוב
וברע בוחל ומבוראי ירא וזוחל וידעתי כי אהיה חיי עד נוחל ובזכות אברהם ויצחק יעקב
ושרה ורבקה ורחל יושעה ושית חומה וחיל
ואשא מש׳י ואומר

עת א חזה קברי בני העם — ימם לבבי י עמוד נפעם
כי א זכרה השו כבים שמה — איך ה יתהארחם וגם רבעם

היה כאוב   ביום קולן
בשאר בלהן   זעון ועקן
אחר זקנ   תן ובלותן
חי אני לו   אהיה ירחע
אני לעג   לות הלומדות
אין להם ח   לק בבינה
לא תשמענה   אלי אולי
לא תתחנן   להם אז לא
כי אמצו   כיום לבם
לבנות זרש   איך אדרש
אילו נתלו   על העץ אז
אתמה אל חו   נן הצורות
איך להרג   לא הגישן
אם נוהם כ   סתר מעיני
אתנחם אם   הזקינו כי
לבות היו   בם כשבויות
המה הבג   דים הצואים
חי אני לו   תזקין אסתר

ותמול נשמע   כים רגשן
אבד חמדן   נשכח דישן
מה לי לבא   אל מקדשן
לא אקח לי   את בת שושן
נשאר תחת   זמרן יקשן
אולי האל   חכמה השן
כי הזקן   הוא הדרישן
ישוך כעסן   כי אז יעשן
אולי האל   רוחן הקשן
איכה אשמע   אל קול לחשן
תצהל תשמח   העיר שושן
עת עור עם ב   שר הלבישן
או לטבח   לא הקדישן
לבנות חן כ   לו בעשן
מאז שב   בתי ואישן
היום נתן   להם חפשן
מיפתי י   סור ולובשן
לא תהיה על   חשקה בלשן

ויהי כשמוע השר המליצה הנכבדת אשר יפעת הנביות אובדת מקוננת וסופדת והשירה ההדורה המדברת בבכיות ובשפה ברורה אשר לא יותן סגור תחתיה ולא ישקל כסף מחיריה אמר הנני נשבע בבורא ואיום כי לא נקשרה נפשי בנפשך בלתי היום היום עשית גבורות נפלאות היום הראיתני נוראות והשכחתני חשק אילות וצביות כאשר השמעתני דברי נבואות אמנם באמרך כי השיבה מופת ואות כי מן העולם הזה בקרוב נפרד שמתני כבהל וחרד בי אע"פ שזה כמה על המות הוכחתני הוכח : עשיתי עצמי כשוכח ורואה אני כי אני צריך דבר המות לזכור ולא להיות בין התאוה שכור ואחלי לפניך להזכירני דבר אשר מתאות העולם הזה תסירני ואען ואומר חייך השר אין דבר יכניע הלבבות ויאיר עיני המחשבות וישים אותם זכות וברות ומגיל האדם מיום עברותי כמו לכת בעמק הפגרים ולראות הקברים והעלות על לב השוכנים שמה כפונה ונגבה וקדמה וימה מי הם ומי אנו ומה היה ענינם הזמן אשר בו חיו ואת אוהביהם ודורשי שלומם ידרשום ואם חשוקיהם לראותם יבקשום ומי הם יורשיהם אשר ירשום ומי שוכב בחדרי משכיתם ומי פקיד על בית כנותם ומי שוכב עם נשותיהם ואם הוליכו עמם אוצרותיהם ואם להם העזות והגאון וקול שאון ואור יקרות וקפאון או אם הם לכל בשר לדראון ואם להם יופי הפנים ויפעתם כאשר היה בעוד בחיים חייתם ואם הגדול מהם על הקטן ירהב ואם שם הבנות האומרות הב הב ואם איש מהם עוד יאהב

מיד שאול לא נפדס · כי מן היום אשר עטרת אותנו בעטרת תפארת שיבה · שבת החשק הנוגש
שבתה מדהבה · ותחת החשק והאהבה · רבה כארץ העזובה · ונמחה בינינו ובין הצביות איבה ·
עד אשר אם תמר אחות אבשלום תבעק מאהבה · לא נכיל את נפשה מיד להבה · ולנו תהיה ב
בזמן הסתיו · ואני אהיה מן דכי מראותה אסתתר · ומשכתי לפרות הבשן · אם הייתי ירחע לא
אקח לי את בת שטן · מה מאד חטאת זקן האכזר · כאשר שמת החשק ממנו מנורי ואילו ארבה אל
רצה לא תוציאנו · המפקד החשק ומחוצי השיבה לא יראנו · וברכנוך בבאתינו ובבואינו ·
ואמרנו בוא יבוא ברינה נושא אלומות השיבה נסיכנו · נשיא אלהים אתה בתוכינו · אמנם
יחרד לבבינו וילפת · כי חיצי השיבה אות ומופת · כי בקרוב לעפר מות תשפתנו · ושם תעשה
חופתינו · ויגורו בך כדחי · ולולי זה אמרנו בה לחי · ושאגתי מנהי שיחי · כי ידעתי מות תשיבני
ובית מועד לכל חי ואשא משלי ואומר

אויה על כי	פרות בשן	הורידו ל	ארץ ראשן	
עלזנו בם	בנעורינו	היום נאבל	ישן נושן	
איך שב אמל	ראש בכרמל	דלות ראש ב	שאת חמשן	
עיני יקני	הגאיות	ימטירו ב	יום מלקישן	
איה האף	בו מור אשאף	כי יעל פי ח	הכבשן	
אוי לברד	השיבים	איכה נהפך	להיות כושן	
אי הצואר	מגדל השן	ושפת שני	פרח שושן	
איה הש	רות ורעלות	אי יהלומן	אי תרשישן	
אי חליתן	איה נזמי	האף איה	בגדי חפשן	
אי היעלות	הנחשק ת	איה חגן	איה הרשן	
היפת ו	בריאות בשר	תחת יופין	נראה כחשן	
מה היה ל	נטיות גרון	מה לזוקן	כי הרעישן	
בטחתי ב	גבורות לבן	היום נראה	מהם חלשן	
אין לבטיח	בם כי אחר	גזן לא ת	ראה עוד לקשן	
הוכשרו ל	אכול בתרומה	כי העריבו	ביום שמשן	
לו הביאו	בפרתן	זכו לאכול	בבשר קדשן	
לא האמנתי	בימי הרפן	כי תחדלנה	את תירושן	
או ימות ב	עפר גזען	אם יזקין ב	ארץ שרשן	
אזכור חשקי	בבחורותי	יום קנאתי	על פרעושן	
עת התנדב	לכי בימי	חרפי להיות	כופר נפשן	
כי חשב אז	כי אחמודה	תחת יופין	את מלבושן	
או מי חשב	כי לא ישוב	זעף האל	עד הורישן	
מה זה היה	לבנות החן	כי נפהך אל	לענה דבשן	יחד

וסיתהו מטרה לחיצי · מעליך ומתריך תכונן על פניו ואומר אל השר הכנני · ואל כל אשר תחפוץ
תטני · ואקונן על הזוקן במנות השר ואומר איכה יעיב באפו הזוקן את הצביות · השליך
משמים ארץ תפארת הלביות · ולא זכר ביום אפו יפעת יוני הנאות · וינהג אותם כשבויות ·
בלע הזוקן ולא חמל · החפיר יופי הצביות קמל · כבין יצא וימל · מה נדבר ומה נצטדק והיעלות
החשוקות · שבו מיד הזמן עשוקות · וההולכות נטויות גרון ומשקרות עינים · נחשבו כמר מדלי
וכשחק מאזנים · והבנות העליזות · אשר הין צבי לכל הארצות · שבו כאבני גיר מנופצות · חשך
משחור תארם לא נכרו בחוצות · ושבו הפנים היפות · כמומות דקות ושדופות · יצודם הזמן למדחפו'
מי לדראון עולם ומי לחרפות · ומי בשער האשפות · כי הזוקן שלח ידו מן החור · והשיב יוני ה
הנאות אחור · וכרד השינים חשך משחור · ושבו העינים המשקרות כהות · ודלות הראש כארגמן
ספו תמו מן בלהות · ושפתות השושני' כחוט השני' כי כחיה כנאות' כי נהפך אל לענה דבשן · ושדי חמד הורידו
לארץ ראשן · והאף כמגדל הלבנון · יתאנף ויעשן · ויעל עשנו כעשן הכבשן · אשר בשכבר הימים
הצליחה למלוכה · ועמדה כהר גריזים על הברכ' · מהומו' רבות בתוכ' · מי האמין כי כרא' הצביות
כאשר כראם · ונדולה השנאה אשר שנאם · מן האהבה אשר אהבנום ובקשנום · ואותם על לבנו
ואותם על זרועינו נשאנום · וענק על צוארינו ענדנום · לא האמננו כי הזוקן יהיה השוק כובש ·
ויפשוט החשק אדר היקר ושק יהיה לבוש · ויגלה ידו ביום ההוא לאמר לא אהיה חובש · וכהר הירדן
יחרב ויבש · מי האמין כי הצביות אשר עלו לשמים שיאם · וממעל לכוכבי אל שמו כסאם ·
ויאמר החושק מחנה אלהים זה כאשר ראם · ימצאם הזוקן כאשר מצאם · ולא ישנה עוד את בגדי
כלאם · מי האמין כי הראש ככרמל · אשר נתן חיים למרי נפש ואור לעמל · כקנה וסוף קמל ·
ותחת הצוהר מגדל השן · אשר היה שמן ודשן · ומיעים עשת שן · כראה הקולות והלפידים והר
עשן · והבנות היפיפיות אשר הין בזויות היכל · אשר לספר הודם איש לא יוכל · עברו את מיכל ה
הזקנה · והיתה השיבה להם למקנה · ושנה הזמן שכלם לשכלות · ודעתם להוללות · וכבודם לזלות ·
ונדיבותם לכילות וכבלות · ושברם כשבר נבל · והפך שמחתם אל אבל · מי האמין כי ישוב החשק
הנאמן אלמן · והגבירות מעשה ידי אמן · אשר התבורכנו החושקים בשמן · ישתו בהם הזמן והדימן
ונתן ברעת נעמן בנועמן · בשנותו את טעמן · ולא היה לבני ישראל עוד מן · מי האמין כי ה
היעלות אשר אזן שמעה ותאשרם · וכל חושק יפארם · ולאות על ידיו ולזכרון בין עיניו יקשרם ·
הזוקן על ידי מות יגירם · פקוד והחרים · מי האמין כי היעלות אשר חשקנו בימי הנעורים ·
והלכנו אחריהם הלוך ובכה עד בחורים · כאשר ירדוף הקורא בהרים · במעונות אריות ובהררי
נמרים · ישובו עינינו מראות' עורים · והיעלות אשר שגינו באהבתם · נברח היום מקרבתם ·
אויה על קומת התמר · אשר שדי להם המר · איך לא עמד טעמם בם וריחם נמר · ונערים כ
כתנור נכמר · ובשרם שמר · מי יתן ולא הכרנום · אחרי אשר בעינן רע כזה ראינום · אהה זוקן
המחריד · ובין חושקים וחושקות תפריד · ונכביר ימשכים תוריד · ולא היה בינך אפך פליט ושריד
מה מאד עשקתנו ורצותנו · וממרורים השבעתנו · שכבה שמעתנו · המעט קחתך הצביותינו
מחמד עינינו · אשר עלזנו בם בימי עלומינו · ולקחת מחשקינו גם הצביות כנר זמנינו · והבאשת
את ריחינו בעינים ותת ריחם בעינינו · עד אשר אם זוהב עבות ישדדם · וככי יש לטבה יורידם ·

אישים הוצי או דבתי נפלו תוך ש חת חפרתי
ובעתכי עלי קשרו תוך לבותם אז נקשרתי
לא היו ל הם ידים יום פני מ הם הסתרתי
שברתי ר אשי תנינים ובעוזי ה ים פוררתי
לא נמלשו מיד רשתי הם הלמו אך פתרתי
אימים השפ לתי עדי ארץ שרים בע פר עפרתי
ובשבתי ב דד דומיה בטח לבי אף נעזרתי
אמנם עת צ פו מים על ראשי אמ רתי נגזרתי

ויהי כשמוע השר והקהלות · קול השיר יחולל אילות · כרכו לכאדר בקדש נורא תהלות · אשר ככה לו בעולמו · וכל העם שב למקומו

כשלמה המחברת העשרים והחמשה תהלה לאל חי

המחברת העשרים וששה והיא מחברת הזקנות

אמר עמנואל המחבר יצאתי עם השר בימי הקיצים · לראות הפרח הגפן הנצו הרימונים · ובצאתנו עבר עלי קרת · מדברים מהקירות המוצאות ומוצאים על הזמן תנואות יען אשר יפיל רבאות · ויריס פעמים למשואות · ראינו והנה חברת זקנות באות עיפות וכלאות · בשמלות בלות ומטולאות · צולעות ונהלאות · כתנס הזוקן למחראות · וכאשר ראינום מרחוק נבהלנו מראות וכאשר קרבנו אלינו ה הכרנו היותם נשי שרי צבאות · היו כבנעוריהם על כנפי נשרי הזמן נשואות · יפות המראה והבריאות · וברקיע היופי שם להם הזמן רסאות · היה בשבר לשמש ולכוכבים תאות כפסנו עבדנום עטרות לראשנו · היו סהרינו ושמשינו · אשר העלו עדי זהב על לבושינו · שומרות אחותינו וחולות אהבתינו · ועל ערבים בתוכם תלינו כנורותינו · קדמנום לשלום בשפה רפה והם השיבו בכובד ראש ובנפש זועפה · וכראותם כי השתוממנו על שוממותם · התאנחו אנחה מלבותם · ותאמרנה לנו תמול כאשר בברית האהבה ישבנו · והקשבתם למצותינו ולמצותיכם הקשבנו · לא חשבתם ולא חשבנו · כי הזוקן ישיבנו כאשר שבנו · ואם אנחנו כחם בשרינו משמן והלכנו קדורנית · גם אתם זקנתם ושבתם והיסב הזוקן השכם אחורנית · ועל גביכם חרש והאריך מעניתי והריק אחריכם חרב וברק חנית · ויאמר השר יש לנו רב · כי חברתם לנו לא תערב · כי יאור הידידות חרב · ואגם החשק היה לשרב · אם אתם למזרח אנחנו למערב · כשמוע הגבירות הפקידונו לאלדים · ואנחנו על זקנותם ובלותם תמהים · ומיראתינו פן נגיע לאשר הגיעו פ פוחדים ודואגים · ויהי כאשר הלכו מאתנו זכרנו יופין והדרן בנעוריהם · ואת אשר עלזנו עמה · בעירותם ובחדריהם · וראינו כי הזוקן השימם · וידו היתה בם להומם · מקרב המחנה עד ת תומם · ונפד עורם על עצמם · חרדנו ופחדנו ויראנו · וידענו כי כמקריהם כן יקרנו · ויאמר אלי השר אמור נא אבי המועצה · ואבי אבות לשירים ולמליצה · הלא תקונן קינה נמרצה על זאת העצה היעוצה · אשר הזוקן יעצה לחלל גאון כל צבי · בתתו בני החשק פלטים ובכותיו כ כשבי · ועתה אזור מתניך · ולהלחם עם הזוקן שים פניך · והחרדת אותו ואת כל המוכין

בי יתהלל   כל מתהלל
ולהראות ה   עמים יפיי
ערום יראו   בי ולא אבוש
כל איש יחשוק   את פי לנש ק
שר עם סוחר   פני שוחר
אסיר שפה   אל נאמנים
אפריד לבות   הנצמדים
ובתולות נו   בבתי וביד
כל החושקים   לי זבחו
כי בהמה   שמן חלקם
כל דרך א   דרוך נגה אור
אישים חשבו   לקבור אותי
אותי דמו   להרוג ובעוז
את שהתי   רו אסרתי
ובעת שחקו   אז בכיתי
ובעת פ   רצו בניתי
ובעת ע   קרו נטעתי
ובעת ד   ברו החשתי
ובעת ש   מרו השלכתי
קשר אמיץ   אתיר וברית
שוסיתי עיר   אף ממלכות
ויסודי עיר   גליתי אף
וצבא רום ב   נבול נשארתי
קדרו שמש   ולבנה אך
בין אם יהיה   בין לא יהיה
בטחו אישים   בנדרי אך
כרם לא נ   טעתי אבצור
עלי פצו   פיהם חכמי
ולעור   עיני חשכו
ובחשבם כי   אתי שתו
חשפתי ם   צפון לביתם
ביוני י   ען נמכרתי
אשכיר יום יום   אישים אין קץ
ברגליהם   אסגר מסתי

על כל תענו   גי אושרתי
על גלדי שק   לא תפרתי
ז א הפתי   כי נהדרתי
ובעיני רו   אי יקרתי
ופני אחר   לא שיחרתי
ולשון נלע   נים הגברתי
חושק עם ע   פרה החברתי
החושקים או   תם הסרתי
אף קטרו   אל מכמרתי
ולהמציא חו   קם מהרתי
יקים לי או   מר גזרתי
זה כמה א   תם קברתי
ידי על כ   לם גברתי
את שאס   רו התרתי
ובעת בכו   אז שוררתי
ובעת בנו   אז סתרתי
ובעת נ   טעו עקרתי
ובעת החשו   אז דברתי
ובעת השלי   כו שמרתי
כרות בין רי   עים הפרתי
וגבולות ע   מים הסרתי
אבני עיר ל   גיא הגרתי
ולבדי נ   ביא נותרתי
אורי יהל   לא קודרתי
בקהל רב צ   דק בשרתי
לא קיימתי   שנדרתי
שדה לא א   זרע קצרתי
עולם אמרו   כי סררתי
אכן עיני   הם עורתי
על חוג ראשם   נתבצרתי
ובקרבם סוד   לא השאר •
שכחו כי או   תם מכרתי
אך מימי   לא שברתי
אזמור כי ר   בים יסר. ני

ויגש הע״א ויאמר אומר היין בכל עת אשר דריכת האנשים אותי אזכור · אספור כעל הבכור
· ולולי זה לא עשיתי לעולם אדם שכור · ויגש הע״ב ויאמר אומר היין שמחו כפורים
ומדבר ענב חדלו · והותי על ראש שמחתכם העלו · שתו ושכרו ונפלו ויגש הע״ג ויאמר
אומר היין לא נביא אנכי ולא בן נביא נבא · אמנם כן מקובל אני מבית אבי אבא · כי איש לא
ישתה יין אין לו חלק לעולם הבא ויגש הע״ד ויאמר אומר היין בעין הדרכים ברגליהם
הגתות · נשפכים בקרבם דם ענבים לפתות · האמונים עלי תולע חבקו אשפתות ·
ויגש הע״ה ויאמר אומר היין בעון האנשים השוכבים · אם יתלו על העץ על לא חמס בכפיה'
הענבים · אסבב יום יום תליית הגנבים : ויגש הע״ו ויאמר אומר היין תמהתי ואתמה כל
ימותי · מדוע יתלו האנשים על העץ אבותי · יודיעוני מה גנבו להם ומתי
ויגש הע״ז ויאמר אומר היין מדוע ראיתי דם הענבים על קיר הגת כמכה · ואשר מהם כיתל'
האם כגנבים נמצא · מי זה אמר ותהי ה' לא צוה ויגש הע״ח ויאמר אומר היין אם יתלו
האנשים באשכולות · אבי שמתי אותם שכולות · ועולליהם בגפן השב ידי כבוצר על סלסלות
ויגש הע״ט ויאמר אומר היין בפני טובע שמחות · ומפני יכוסי יגון ואנחות · וכאשר ישתוני
העופות ילמדו לדבר צחות ויגש הפ׳ ויאמר אומר היין אם אעמיד יום או יומים · ולא
אתקן את אשר עותו המים · יגוע כל בשר אשר תחת כל השמים

ויהי כהתימי המשלים הנזכרים · אמרתי אל הסגנים והחורים הנה שמעתם דברי שמנים
זקנים · כפי מה שספרו לנו אבותינו הקדמונים · וכאשר הגיעו לאזני דבריה' הערבים
· פניהם פני להבים · שמתים על לוח לבי כתובים · ולעד בכור שכלי חצובים · למען יעמדו
ימים רבים · וכללתי עניניהם בשיר נחמד · אשר כל הבא אליו נעמד · קבצתיו מפניני המאמרי'
· ניסדתיו בספירים · והנה השיר אשר על מליצת הזקנים חברתי · ובמחוגת שכלי אותו תארתי ·
כאשר על טוב נאדם עברתי ·

יאמר יין עוז אורתי
אין לתמוה אם לי תכהע
כי רבים מ מות אגאל
זה חסדי עם רעי כי כל
ובעת ממ ני ישבע איש
מלב אסיר תוגה אסיר
ולהגיעו למחוז חפצו
חיו שוכבי עפר יום על
איש לא שתה יין ייעף
הייתי ש מחת היצורים
מן לידותי טל ילדותי
מיום נח נטע כרם
לפגרים נ פש ההזרתי
כל ברך עם זו יצרתי
וימי רבים כן הקצירותי
מוצאי יאמר אך עשרתי
יאמר דבר לא חסרתי
שמחה וגיל לו עוררתי
במשושות ש כלי חתרתי
לבם טל או רות המשרתי
יאמר כח לא עצרתי
ושנת טוב תם עטרתי
אוקין אז ת גדל תפארתי
למלוך על ת בל נבתרתי יח ב

ויגש המ״ז ויאמר   אומר היין לפני תרוץ דאבה ׳ ובלעדי לא תתן לחושקיהם תגבה ׳
הזרוע והלחיים והקבה ׳   ויגש המ״ח ויאמר   אומר היין אני בח ואדום דגול מרבבה ׳
ואשר ישימני את הארץ שממה וחרבה ׳ המה מי מריבה ׳   ויגש המ״ט ויאמר   אומר היין
כי אין לי בעולמי כבאת ממסגר החביות ׳ והיות נסוך מפי הצביות ׳ ולכת במישרים בגרון יונקי
הגאונות   ויגש הנ׳ ויאמר   אומר היין אין לי בעולמי כהיותי בספל אדר ביד חושקת ׳
וחושקיה סביבה והיא עליהם מתרפקת ׳ הם מגיעים אליה והיא מונקת ׳
ויגש הנ״א ויאמר   אומר היין על גבי חרשי חורשים האריכו מעניתי ׳ ובלא להב חרב וברק
חנית ׳ הסיבוני את לבם אחורנית   ויגש הנ״ב ויאמר   אומר היין בהיות בבית היעלה מים
מפכים ׳ יהיו עיני חשקה מכבים ׳ ועמי תשגיח מן החלונות תציץ מן החרכים ׳
ויגש הנ״ג ויאמר   אומר היין בהיותינו בתוך הנאדות לבשנו שקים ׳ וקראנו לאל ממעמקים ׳
כי כם אנחנו כמקים   ויגש הנ״ד ויאמר   אומר היין מי לא יירא מזרם מים כבירים ׳ והנה
כל סוס פרעה ופרשיו האבירים ׳ צללו כעופרת במים אדירים ׳   ויגש הנ״ה ויאמר   אומר
היין אם בכביה עיני אעיף ׳ ושמי עליה לא ארעיף ׳ לא גלתה מעל פניה צעיף
ויגש הנ״ו ויאמר   אומר היין אראה הצביות בעת החושק ישכרן ׳ איהו שתיק ואיהו מקרקרן
לית דין ולית דיין ולית עלם אוחרן   ויגש הנ״ז ויאמר   אומר היין נשכח כנעון ושמון וגרעון ׳
ושבס וכבו וכעון ויושבי גבעון ׳ ולי יהדברי ורכרכני יכנעון   ויגש הנ״ח ויאמר   אומר היין
לקיין ׳ אני אמציא לחושק כל מאויו ׳ הפורש ממני כפורש מחייו ׳   ויגש הנ״ט ויאמר
אומר היין אין לתמוה אם החושקים יכבדוני ׳ ולראש ולשר אליהם יורוני   חי אני אילו ידעוני ע
עבד כי   ויגש הס׳ ויאמר   אומר היין לא נתנו בנות האדם תחנותם ׳ בבתי החושקים
ובמשכיותם ׳ לולי הייתי המליץ בינותם   ויגש הס״א ויאמר   אומר היין לולי היית פי כתאה
עדיים ׳ לא אמרה הצביה הנה דודאי מועדים ׳ אכלו רעים שתו ושכרו דודים
ויגש הס״ב ויאמר   אומר היין חכמי התורה אשר הריחוני ׳ אורם ואמתם המה ינחוני ׳ באתרס
חמרם ומיקני פקחוני   ויגש הס״ג ויאמר   אומר היין טוב האיש אשר ירוחו ׳ ושכח ס
הקוטף יבא מיריחו ׳ וישכח לאורו אור שמשו וירחו   ויגש הס״ד ויאמר   אומר היין יערבוני
הנכנסים עם המים ומחבריתם לי לא תערב ׳ כי כך קבלתי מפי רב ׳ ועם טובים אל תתערב
ויגש הס״ה ויאמר   אומר היין הנני עם אל ועם קדושים רד ׳ ואם חשמלי מתלקחת בתוך ה
הכיד ואם עם מים יערבוני ימצאוני מהם נפרד   ויגש הס״ו ויאמר   אומר היין לחרפת
המים בכלי חרש יעשו חופתם ׳ כי בהיות כלי הזכוכית אספתם ׳ תגל ערותם גם תראה חרפתם
ויגש הס״ז ויאמר   אומר היין מחרפת המים על גחונם ילכו ׳ וממעלה אל מטה ימשכו ׳ ועמי
קבוריםא ובאו וממקום קדוש יהלכו   ויגש הס״ח ויאמר   אומר היין כאשר אזכור אל המים ד
דבר הצפרדעים ׳ יאמרו אלי זרע מרעים ׳ השכחת ועשותם רשעים
ויגש הס״ט ויאמר   אומר היין איך לא אנקמה מן השכורים הנבלים ׳ וכל גת מלאה פרי קדש
הלולים ׳ קרמסנה רגל רגלי עני פעמי דלים   ויגש הע׳ ויאמר   אומר היין אין טוב כראות
השכורים כבד וככתף יהדופו ׳ וכסופות בנגב יחלופו ׳ ולמאחרי כסופה ירדופו

אל יכוס הקל ואל ימלט הגבור
ויגש הכ״ד ויאמר אומר היין ממעלתי היקרה · כי כאשר
יזקינו בעלי העוגב והשירה · ישובו לינק שדי הזמורה ויגש הכ״ה ויאמר אומר היין מי
לא יחד לברק רמחי · כי מהיותי אסרוני עד עת כלחי · ולא כהתה עיני ולא נס לחי
ויגש הכ״ו ויאמר אומר היין אם תסגור על איש סגה כבית כלא · תבא אליו צרה ונפשו קלא
· ותסגור עלי שבתים ואעשה פלא ויגש הכ״ז ויאמר אומר היין למעלתי אהיה על הלבנ׳
חנתם · יביאוני השרים בחדריהם ובטירותם · והבתולות היפות בחדרי משכיתם
ויגש הכ״ח ויאמר אומר היין אשר ישימו מלתי לאל · וידאו כי אשה א׳ יין ישאל · יאמרו כי
שלחן ה׳ מגואל ויגש הכ״ט ויאמר אומר היין העוללים והיונקים יונקו שדי הגבירה ·
ואין תגרה ואין אמורה · אשר לא יינק שדי הזמורה · ויגש הל׳ ויאמר אומר היין אראה אף
החושקים על חושקיהם תוחלות יבקשון · ולמוכיח בשער יקושון · ואותי יום יום ידרשון
ויגש הל״א ויאמר אומר היין אילו שתה יין שמשון · לא דליח גבורתו אותו לישון · והרג כל
אומה ולשון ויגש הל״ב ויאמר אומר היין לא הכאיבני דבר מעודי · בהיותי בתוך נאד לי
לפי שאינו לפי כבודי · ולכן אשמיענו כשסע הנדי ויגש הל״ג ויאמר אומר היין לא
יחרידוני שיני כפירים · כאשר יחרידוני הכאדית מבוקעים ומצוררים · ובאו בי המים המארים
למרים · ויגש הל״ד ויאמר אומר היין כל ישעי וכל חפצי · בהיות כבש בכוס וזכוכית זך
מעון רבצי · כי אז אראה אל השערה ולא יחטיא חצי ויגש הל״ה ויאמר אומר היין בדין
יקראו האנשים לפני אברך · ומי זה יהיה המים למעלתי ערוך · והם לצבות בטן ולנפיל
ירך ויגש הל״ו ויאמר אומר היין יאמרו בעדי כי אני משגה בדרך רע ישרים · ובי יתגאו
ויעלו אבר כנשרים · ושכחו כי המים מפילים הגשרים · ויגש הל״ז ויאמר אומר היין
בהיותי בכוס וזכוכית אשרי · כי בו יראו פני ואחורי · ולא אירא פן יראו כי ערות דבר ושבו מאחרי
ויגש הל״ח ויאמר אומר היין המים ידעים כי כארבה · כי המעט ממני אורי מכבה · וחוטא
אחד יאבד טובה הרבה ויגש הל״ט ויאמר אומר היין אני גפן עניפה ופוריה · ושדיה
אשכלות בפרים וכוס רויה · ויגש חלב ודבש היא וזה פריה ויגש המ׳ ויאמר אומר היין
כאשר ישתני איש כבן אחרים · וכאשר ישתני האויל ושבע ריש · ככחש ישוך וכצפעוני יפריש ·
ויגש המ״א ויאמר אומר היין כשישכר האויל יאמר הכחש השיאני · וכאשר יאמר כי ברשעתי
הקיאני · אומר ירשיעך פיך ולא אני · ויגש המ״ב ויאמר אומר היין אילו שתוני החיה
והבהמה · לא השאירוני ממני על פני האדמה · ותתעלפנה הבתולות היפות והבחורים בצמא ·
ויגש המ״ג ויאמר אומר היין כאשר תטעמנה הצביות יין מחמדים · תמלאנה החבורות ופצע
הכדים · ותלדנה הצאן עקודים נקודים וברודים · ויגש המ״ד ויאמר אומר היין מי שלא
ראה הצביה שכורת · ומיד החושקים בקירת · לא ראה מעולם אש בבערת ·
ויגש המ״ה ויאמר אומר היין יבאו החושקים לראות שפתי הצביה יאדימו כתולע · כאשר
ראיתי תבלע · ולא יבאו לראות את הקדש כבלע ויגש המ״ו ויאמר אומר היין לולי תלאו
צביות ממני שקיהם · לא חלבו שד הניקו חשוקיהם · כי כן ימלאו ימי מרוקיהם

על אופני ׳ ויאותו הזקנים לדבר על היין נחות ׳ להשביע הנפשים בכי נחות ולאחדם אל
כשיאה שובע שמחותי

ויגש הראשון ויאמר אומר היין באשרי ׳ כי הנה שלמה שחשב למחות זכרי ׳ אמר בספרו
תרתי בלבי למשוך ביין את בשרי ויגש השני ויאמר אומר היין אני בילדותי ילד
שעשועים ׳ ובבחרותי מעשה צעצועים ׳ ובזקנותי למעלה משבעה רקיעים ויגש הג׳ ויאמר
אומר היין לולי הייתי בן מכבל אב ׳ כי נח אב בי הוכאב ׳ אתפאר כי אני הולדתי עמון ומואב
ויגש הד׳ ויאמר אומר היין אין לתמוה אם יקיאני ילוד אשה ׳ בעל נפש קדושה ׳ אחרי שהרג
הקיא את יונה אל היבשה ויגש הה׳ ויאמר אומר היין כשישתני איש במרום ראשו
אתגבר ׳ ושם אבנה בית אוחבר ׳ ויהיה בידי כחומר ביד היוצר ויגש הו׳ ויאמר אומר
היין אני שותה בכפל רסני אכבוש ׳ ולפני ערום יראני ולא אבוש ׳ ולזה לא אשאל בגד ללבוש
ויגש הז׳ ויאמר אומר היין מלכתי על תבל מיזות כח אתן ליעף ולאין אונים פקח כח
וכל אשר אזקין אוסיף כח
ויגש הח׳ ויאמר אומר היין חדלו פרזון בתבל עד שקמתי ׳ ואם בתחתיות הארץ רקמתי
לא הלאני איש כי אם כן נקמתי ׳ ויגש הט׳ ויאמר אומר היין הנני בראתי משחית לחבל
כי איש לא ישתני יתאבל ׳ ואשר ישתני יהיה כשוכב בראש חבל ׳ ויגש הי׳ ויאמר
אומר היין חכם אני מדניאלי ׳ אשר לא חפץ בי להתגאלי ׳ ולגלות כל סוד אני קרוב ממנו יגואל ׳
ויגש הי״א ויאמר אומר היין אני אכיבב הבתולות ׳ ואתנם ביד החושקים כעדר הרחלות
ואשים כל הכסתרות מגולות ויגש הי״ב ויאמר אומר היין אני תפארת בחורים ׳ ובי ת
תטחן לאחר אשת נעורים ׳ ועליה יכרעון אחרים ׳ ויגש הי״ג ויאמר אומר היין אני
כורא ואיום ׳ ואתתיק לעכת אורדי ים ׳ והיה פדיום לפיד יום ויגש הי״ד ויאמר
אומר היין חכמה וכבוד יספתי ׳ וכאסוף בצים עזובות כל הארץ אני יספתי ׳ ולא היתה קעלומה
אשר לא חספתי ויגש הט״ו ויאמר אומר היין אני אשקה העמים סף רעל ׳ ובלעדי לא
כרעו הנביות לבעל ׳ ולא אמרו יהי אלהיו עמו ויעל ויגש הי״ו ויאמר אומר היין עוז
אורתי ׳ ובעת לבדד אשכון בטח לבי ובעזרתי ׳ צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי
ויגש הי״ז ויאמר אומר היין ברוך האיש אשר לידתי בשר ׳ בדין אהיה בתבל לראש ולשר
כי היתים השחיתו כל בשר ויגש הי״ח ויאמר אומר היין הנני בגאוני
כשבע ׳ כי מי שיציף מים על ראשי נפש יקבע ׳ ודמי בראשו יהיה אם אטבע
ויגש הי״ט ויאמר אומר היין המים בסיפה ובסערה דרכם ומפחדם אויבים ירהו והמכהג
כמכהג יהוא׳ כאלהא דסניכא להוא ויגש הכף ויאמר אומר היין למים לי המטיר האל
אותי כאותם העתים ׳ על אנשי המבול כמוך לא המתים ׳ אמבתים אף עזרתים ׳
ויגש הכ״א ויאמר אומר היין אני ארכין לשון אלם ׳ ואם ישתוני המתים אבילם ׳ מיד שאול
אפדם ממות אגאלם ויגש הכ״ב ויאמר אומר היין אם ידרכוני האנשים ברגליהם ואת נ
בחמתי ׳ כי אקח מהם נקמתי ׳ אכוס עמים באפי ואדרכם בחמתי ׳
ויגש הכ״ג ויאמר אומר היין אם יריבוני האנשים ערום אל הבור ׳ א י ראשי תכונים אשבור

אחמה על רו אי מקרי ה
איך לא ישו בו בראותם
או איך לא י שובו אל דת
זכרו נח מה היה לו
שתה וי שכר ויתגל
מה עשו לו הם וכנען
זכרו לוט הו לך עם אברם
עת השקוהו יין עתם
אשריו אם לא שתה יין
זכרו יונ דב בן רכב
זכרו דני אל רד עם אל
מה רב טובם כי נזהרו
זאת בראותי אז הכרתי
אז בעשותו בתבונתו
כי לא היו מיין חלמון

שכחת מי לדי העורים
מקריו פרו שים ונזירים
אומת ישמ עאל או הגרים
עת נטע כ רם כבערים
נדמה אל ח יות היערים
אויבי האל כיקר כרים
ובנותיו ב מחלות צורים
מנו יל דו ממזרים
אשריו אם ש תה מי גמרים
ובני בניו המובחרים
ובכל חזיון ראש לפותרים
מה נהדרים מה נפארים
את מעשי אל חי הישרים
ממים י מים ונהרים
מי בורות שי חין ויאורים

בשמוע השר השיר הנמרץ ׳ קם ממקומו ולקראתי רץ וחבקני ונשקני וכאשר ידבק ש
האזור אל מתני איש אליו הדביקני ויאמר אלי היטבת לראות היום הזה עשית ג
גבורות נפלאות ויהי כאשר שמעו הסגנים והשרים השוטרים היקרים כרעו על ברכיהם
בידעם כי שקר נסכיהם ׳ ובהכירם ערך מעלתי על ערכיהם ׳ ויהיו בתוך העם אנשים משכילי׳
ובקנאותם אל מעלתי עמדו כרגע נבהלים העתיקו מהם מילים ׳ אחרי כן חשבו לגבר חיילי׳
׳ והחלו לחוד חידות ולשאת משלים ׳ ועל היין אמרו התולים ׳ הכל הבלים ׳ וכחשבם כי אלי ב
בעניין השיר ידמו ׳ מבלי הדעת נדמה נדמו ׳ אז לבשה אותי רוח קנאות ׳ ורציתי להראות על
מעלתי מופת ואות ׳ ולהשמיעם נפלאות ודברי נבואות ׳ ואומר אליהם אחרי אשר מן השיר ה
ההוא שבעתם ולחבר עוד שירים יגעתם והוגעתם ׳ אני אשביע היום רעבון שבלבבם אם
תאבו ושמעתם ׳ ועל היין אחוד חידות ודברי משלים ׳ ואוציא מבור החלמיש מים קרים זרים נ
נוזלים ׳ ויענו כל העם יחדו ויאמרו ראה ראינו כי אתה לבדך תשא ׳ הוד השיר והמליצה
בשלמות ׳ דבר אתה עמנו דברי נעימות ׳ ואל ידבר עמנו אחר פן נמות ׳ ויהי כראותי כי העם
לקולי מאזינים ׳ אמרתי שמעו חכמים אלי ורוזנים ׳ אבותינו ספרו לנו זה ימים ושנים כי היו
בעיר חשבון בימים קדמונים ׳ שמנים זקנים ׳ היו חכמים מחוכמים ׳ ונכון מקדם החכמה כ
כמו רמים ׳ היו בעלי מליצה חזקה ועמוקה ׳ ומדבש ונופת צופים מתוקה ׳ ויהי היום והנה הגיע
יום שמחת תורה ׳ ושמנים איש הזקנים נאספו בבית נשיא ארצם לחברה ׳ וגם ינקו שדי הזמורה
׳ ויהי המה מטיבים את לבם ׳ רוח המליצה נוססה בם ׳ ויאמרו איש אל רעהו כדבר היום מ
מאורות היין ׳ הנותן רוזנים לאין ׳ וכל אחד ממנו יאמר כטוב וכישר בעיניו ׳ על היין דבר דבור

וללא דבר הוא יתגבר
ורכוש אבזור אגהה מזור
עורים אוליך יהד אשליך
עם כל שואל הוא יתגאל
יאמר לו ה יו העבים
או היו ה ימים ייגות
אף לא קוי נוגן עדן
מדוע לא הייתי דג
וימי חיי היו כימי
ומלא הים היה יין
ולבלתי ר דת עוד גשם
אף מעיינות נכבדים
פן יבאו בגבולינו
אז לא קנ אתי אל שרים
אף לא קנ אתי לבנות עש
לא קנאתי כימה וכסיל
אם בים ד רכי לא אירא
ובעת ישתה זה הסובא
לא יסך את רגליו יאמר
להבדיל בין האור לחשך
מה שלא ר או עיניו עת
עת תחל ה משאת לעלות
עת יתנבא תוך הבית
עת יתכוון לחוד חידות
עת המומים הנעלמים
עת יחסוף סו דות יולדתו
עת עוללים ומהוללים
עת ישוב נ לעג בלשונו
עת ילך ח תחתים כד
עת ישאו הו על כתף
עת נשיו ת ליו ומבושיו
עת ישכב א רצה על ערפו
לא ראה ש מחה מימיו
שבח הלץ לץ היין
בל שוגים בו לא יחכמו

יאמר אנזור ים לגזרים
אישים אעזור הכ-נעזרים
בכלי ח רשי צירים
יאמר בינו תי בספרים
יין או ש כר ממטירים
לא יראנו המשברים
רק להיות ב יד נקברים
עם קשקשת וסנפירים
הים נצח ולדור דורים
מן היינות הנבחרים
היו שמ ים נעצרים
ים ותהום ה יו נסכרים
פן יהיו ל ים נגרים
ולמנזרים או טפסרים
לצבא שחק המזהירים
אף לא קנ אתי למאורים
מן הגלים הנסערים
עיניו זכו מספירים
כי אסור מ דברי ספרים
בין יין צ הול לשמרים
חול עליו א לה המקרים
ובעת יעלו הקיטורים
עת יכפיק ו בילדי נכרים
ולבאר סו דות נסתרים
תהיין על פיו נזכרים
ובעת יחסוף סודות הורים
יסובו ע לי כדבורים
ובעת לבו לב נמהרים
רך עת יפול תוך מכמורים
דמיון מה יו בל לקברים
הרחצנה עם מים קרים
לדמות מתים ומדוקרים
לא לקח מ נו מוסרים
זנח כי כל צופיו עורים
סורין המה הנבורים

כי מי יחוש · או מי יאכל
על כוס נבזה · יאמר מה זה
מדוע י עש הזגג
אם היו ב כלי השתן
אף ישבע כי כל שותי
יאמר הנה עם מי מבול
הנה כל ה בן הילוד
הנה פרעה עם כל חילו
הנה משה על המים
הנה עת ה אשה תשטה
לצבות בטן ולנפיל ירך
לו עשה ה׳ את המבול
לו עשה ב ח תבת עץ
אף לא גנע רו החיים
יעור בב קר כבקר
יאמר נפלה אשבגרוני
יבש חכי י אף מך ערכי
נלאתי ב לכל לא אוכל
גושו ריעים אלי כי עם
מהרו חושו בא בי רעשו
הגמיאוני מיין חלבון
אם לי יין יתן בכוס
אשמח כי רב חילי וכאיש
אז יגישו לי מריעיו
ישתה ישכר אף יתגב
וכאריה כן יכסף לטרף
ישכח רישו עת תירושו
ישיש ישמח גיל לא יצמח
ובעת יחשוב כי הוא יאמר
אם אתה איש בינה תשמע
עת יתנודד עת יתגודד
וכחזין ל ילה כן יורד
וכאיש שוכב על ראש חיבל
וכפתע פ תאום הוא ינאום

חוץ ממנו הנותרים
הקריבו ס פל אבירים
הכוסות צ רים וקצרים
אז היו נ אים והדורים
מים הוכו בסנוירים
השחית האל כל היצורים
תשליכו ב יאר המצרים
צללו תוך מ ים אדירים
אמר שמעו נא המורים
תחת אישה תקח זרים
צוה האל לשתות מי מרים
מזרם זי נות כבירים
גופר להיות בה נסגרים
אבן היו הנבערים
יקום אל קול הצפורים
חמותי ר איתי אורים
כי יבשו כל הצנורים
נפלתי בי די אבזרים
הצמא לי דין ודברים
סיפי הוכו הכפ. ורים
כי הוא רפאות ציר ומזורים
עינו יתה לך במישרים
יצא למלוך מבית סורים
יין מרפא לב ובשרים
יעש אליו חרבות צורים
בכפיר ישב במסתרים
על רום ראשו קנו ירים
חלף בכיו שר בסירים
אז אמרי נו עם וטהורים
תחת השיר קול הסירים
יקרא הידד לא היד הרים
ישב בדד מאם ערים
בן יתאבל יומו יחרים
כי הוא ילכוד עיר מבצרים

עד אשר יביאו לו יין וישתה ׳ וכאשר מן היין ישבע יאמר זאת מנוחתי עדי עד ׳ ה׳הטוב יכפר
בעד׳ כל אשר ראה בברית כפשו ׳ להצילו מפח יקושו ׳ וכאשר יתגבר היין על חוג ראשו ׳ וישכח
עמלו וריששו ׃ ויתחיל לקרוץ בעיניו ׳ ולגלות סתרי מצפוניו ׳ ועדות זכוכיו ׳ והשטן מרקד בין ק
קרניו ׳ ויתנבא בתוך הבית ויחוד חידות׳ ויתכוין לדבר בסגרות׳ ויחשוב כי ידבר דבר נבואות
׳ ולשונו כאילו קשורה בשלשלאות ׳ ולא יוכל לחתך אות ׳ ונחשבו כי הוא המלך במסיבו ׳ שקול
בששים רבוא ׳ יהדפהו היין ממשבו ׳ ויראה לו כי העולם מתהפך סביבו ׳ ואז יצעק מכאבו ׳
׳יאמר כי קירות בית מושבו ׳ וכל אשר בו ׳ עולים ויורדים בו ׳ ואז יפול ראשו על כרעיו ועל ק
קרבו ׳ ככפול לפני בני עולה והיה לזעוה ׳ ולפני רואיו יהיה לדראוה ׳ וגואליו ורעיו יבהילוהו ׳
ישאוהו על כתף יסבלוהו ׳ ולמעבבה ישכיבוהו ואז חיל בלע יקיאכו ׳ ומבטנו אל יוריששנו ׳ וכראות
כשיו ופלגשיו ׳ כי דמתו חושיו ׳ יחפשו בין ירכיו ׳ למצוא אשיכיו ׳ וימצאו שעטה ברכיו ולהפיג
שכרותו להצילו מפח יוקשיו ׳ תרחצנה תליו ומבושיו ׳ במים קרים ׳ והמה יזובו מדוקרים ׳ ועיניו
מראות תשעכה ׳ ולא יכיר מעבדיהם ואת אשר תעשנה ׳ וכאלה עמו רבות ׳ מאליפו׳ ומרובבות
יום ולילה לא ישבות ׳ ולולי כי אין כפי עתה חזון כפרץ ׳ חברתי עליו שיר נמרץ ׳ אשר כל שר
ונגיד לראותו יחרץ ׳ ויאמר השר בי נשבעתי כי פה יהיה תחנותינו ׳ ולא נשוב אל ביתינו ׳ ולא
נעלה על ערש יצועינו ׳ עד אשר נדבות פיך תשמיענו ומנחל עדניך תשקנו ותשביענו וכל
העם יאמרו יחי אבירנו ורועכו ׳ כבבדינו ושועינו ׳ רכבינו ופרשינו ׳ המשביע בבחבחות נפשנו
המעלה עדי זהב על לבושנו ויהי כאשר מצות השר שמענו אוכי עוררתי רע׳ וכי ׳ ושמשתי מתני
ושמתי אל מול פני המלאכה פני ותצלח עלי רוח ה׳ ואשא משלי ואומר

שמעו הרים	שיר השירים	דבר על ראש	השב רים
עפרון השר	הוא שאסר	לשתות מים	לבחורים
השותה יום	יום לצמאו	טרם יאכל	כוסות עשרים
הוא הז לל	המתהלל	כי יאכל ב	שר כגברים
הוא יתערב	עם המתים .	מארץ ח	יים נגזרים
לישן עד ב	לתי שמים	או עד שוב נ	פשם לפגרים
על הצומות	יחגור חימות	יתחל כי הוא	ערום יערים
לבו יכאב	על חדש אב	אף ידאב על	יום כפורים
בוכה ומב	כה התמח	על אבל י	קרא אכרים
ובטבת נ	פשו נעצבת	ובאלול י	ספוד תמרורים
אך הוא שליו	עת בוא כסליו	ובכל חדש	יעש פורים
וכדי לשתות	ארבע כוסות	יעש כל ליל	ליל שמרים
ובראש חדש	מקרא קדש	יקרא וביום	הכפורים
ובחג סוכות	הוא יאמר מח	לנו לבשר	צאן ושורים
לנו תורים	ובני יונה	ובלול מלא	מברבורים

חייכם היה לי לחבר איש זולל וסובא · ולקול מורין לא ישמע ולא יאבה · ומדי יום יום ישתכר ·
עד אשר בין טוב לרע לא יבקר · ובאמונתו ישקר · ובעת שכרותו הורג כל הבא לפניו ועוקר ·
כל הכתבה ידקר · ישים פיו אל החבית כשיבתה · וכל אשר בתוכו ישתה · כן יעשה יום יום אין
נקי · וביום אשר לא יקיא · ישחד פן הארץ אותו תקיא · יעמוד על משמרת היין קבוע וכשבאתו
המים ישבור הכד על המבוע · ויעשה פורים בכל שבוע · וכאשר ישאלוהו על אודותיו · יאמר כי
כן קבל מרבותיו · וכן היו נוהגים אבותיו ואבות אבותיו · ויאמר זה תאר חטא הצב הארור ·
צפונה חטאתו ועונו צרור · אשר לא עשה הכוסות לדמיון הקדרה והפרור כי אז יצאנו מעבדות
לשחרור · כי בעשותו הכוסות קטנים השימנו והלאנו · אשר כזאת הראנו · החלנו והבהילנו · ולו
עשאם ככלי הסתן או טוב לנו · ועל דברי הבות ת׳ · יחגור חימות עצומות · יאמר כי בעבורם לא
תחייה העצמות · ובראותו באלול כשים מתענות ומשלימות · ונערים וזקנים · בבכי יבאו
ובתחנונים · יעשה מספד כתנים · ויאכל כבנות יענה · ויאמר כי בעבור אשר בימיו התענו ·
אחריתי מרה כלענה · וחלה חלי וכבד · בטחול ובכבד · ואם עוד אחריתו עדי אובד · ואל צום
גדליה · יאמר כי דמו בראשו היה · כי נפשו לא חיה · כאשר לא נשמר מישמעאל בן נתניה ·
וביום הכפורים מחשבת רעה יכמום · ועון פלילי עלת יעתום · יאמר כי אחזו בולמוס · ואם לא
יאכל דבש וכל מיני מתיקה עד שיאורו עיניו כפי הימום · חלין לארץ חיין ירמום · ובעשרה בטבת
יאמר כי אם יתענה הקור ישחיתהו · ולעפר מות ישפתהו · ובצום אסתר ערום יערים · וגם לו ע
עליליות דברים יאמר כי אם יתענה לא יוכל לטרוח בסעודת פורים · ובתמוז ימותיו בטוב יבלה
· ויהי בטנו למלא · ויאמר כי הוא חולה · וכסלין מלאו כקלה · מצורף אל זה כי נשים מבכות את
התמוז מקרא מלא · ולא חוייבנו בו להתענות · רק הנשים הזקנות · והאלמנות העגונות · ובחדש
אב · יאמר כי לבו יכאב וידאב · וישבע בנפש אבותיו כי לא יאכל ביום ההוא כי אם לחם ומים
· על חרבן הבית בו פעמים · ומשככם אדר יחליף כח יעלה אבר כנשרים · ויבריח בכל עברי
· ויאמר ישמעו העברים · כי יום שלו הוא פורים · וכל איש יעשה יינו מולין · ויקנה דבש ותבלין
ופלפלין · ושבע ילין · וישכר וירון · ויקרא בגרון · ובכן ישוב אף ה׳ מתנו וחרון · כי כל בני העולם
עוברים לפניו כבני מרון · והאיש אשר לא ישכר ואף אם הוא מבני אהרן · יוכה בשגעון ובעורון
ואני אהיה לשכורים ראשון אף אני אחרון · ולעשות מצות ארבעה כוסות בפסח מן המובחר ·
לא איחר · כי הוא ספל אדירים יבחר · ולריעו יאמר הקשיבה ועשה ואל תאחר · והיה כזה יום
מחר · ומי שלא ראה אותי שכור · בתוך עמיו מתהולל בידם ומתהלך באשמיו · כאשר יקדרו לו
שמיו · לא ראה שמחה מימיו · וכאשר יקיץ מיינו יאמר כי נפלה אש בגרונו · וגדל יגונו · ונפשו
ידעה לו ולא יכלה עוד הנפיכו · ישב לחכי הדאגות לאכל · וכים נגרש כי השקט לא יוכל
לא יחרש ולא ישקוט וכל יודעיו ישתה
עד

ויאמרו לנו ברוכים הבאים · ויתנו לנו מקום בראש הקרואים · וישבנו עמם ועינינו רואים ·
חבל שכורים בשבלים סבואים · לפנינו מתנבאים · אז אמרתי נפשי בתוך לבאים · קצתם היה
קורע כסותו בחמתו · ואומר כי הוא שלמה בחכמתו וקצתם דובר הות נפשו וקצתם יקיא פרשו
ועלה באשו וקצתם שותת מים בין ירכיו · ולעיני הכל יעשה צרכיו וקצתם מן העדה ירום
ויפשוט בגדיו וילך ערום ויאמר כי היא מצות עשה שהזמן גרמה והשכרות והפריצות ביום הזה
ערמה וקצתם יחוללו במחולות בחורים וגם בתולות ותדברנה כאחת הנבלות אף כלב
יפעלון עלילות ואקרא את שם המקום ההוא עמק הבכא בראותי שם מעוף צוקה וחשכה
ובראותי אלה הסבאים אשר במעגלותם נלוזים וביין תועה שוכבים ונוזים אמרתי מי נתן ה
היין לבוזזים והשכל למשיסה לשחוק אמרתי מהולל ולשמחה מה זה עושה ראינו שם מה
שלא יוכל איש לדבר ואזן לשמוע · עד אשר החלו העינים לדמוע · ולא ראיתי כהנה בכל ארץ
מצרים לרוע אז אמרתי עת לקרוע ובראותי סכלות האנשים גובר ואני הייתי בחומת שכרות
שובר והנה איש שכור לפנינו עובר ועל ריב לא לו מתעבר · פעם ישיר וירנן ופעם יספוד
ויקונן ופעם לרואיו מתחנן ופעם כגבור מיין מתרונן פעם יתעבר ופעם יתגבר ואחוז
המוסר אבד ושבר ודבריו לא לזרות ולא להבר כי השכרות על כל אפיקיו גבר וחלף כן
נשטף ועבר ואחרי אשר התעולל לעיני העמים פער פיו לבלי חוק וספק ידיו בקולו והיה ל
לשחוק וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק ויהיו הסגנים והשרים מאודות האיש הלזה מדברים
ובהיות האיש ההוא שוכב ונוזל אמרתי אין לתמוה על האיש הלזה אשר הוא דרכיו בזה
ואם המנהג כמנהג יהוא · לא יום כיפורים הוא · אך יום הקיא פורים הוא כשמוע השר את
דברי · כפלא הפלא ופלא על מאמרי ויאמר אלי חייך השלכת מפיך ספיר אור השמש כיפיר
מחפיר · לא יסולה בכתם אופיר · אחשוב כי בא בפיך דיך מקרה · ואם אין זה אין כמוך בכל
הארץ מורה ועתה ואומר חייך השר לולי הייתי ירא · פן אשליך היום פניני · לפני
אנשים לא יבינו ענייני · ויחללו את ספוני · הייתי מזכיר מענינו של יום דברים רבים · אשר
לא נראו בכל הארץ ובכל הגוים · אמנם כי יפסיד היום דבריו · ואם אין איש בכל ההמון הזה
הרב אשר לא מלא היום מיין חדריו · והשר לו בכל שעריו · עד ירדת חומותיו · כאשר תראה כל
איש מהם יגלה חכמותיו · והאיש הזה אשר תראוהו משתגע · הוא חובר חברים מחוכם ויודע ·
בערך אשר לא יגיע אל הקצה האחרון מן השכרות · כאשר היתה רואים על לוחות ספרי חרות ·
אלו כתבתי דברי השכרות על ספר · כאשר עם לבבי נותן אמרי שפר · ולא שמעתם שברו חברי
אמרתי רב · וכמוהו לא נמצא מן המזרח עד המערב · אז נקהלו עלי קהל מאנשים · שרי
עשירות ושרי חמשים · זקנים וישישים · לבד מן היהודים הפרזים היושבים בערי הפרזות · ויאמרו
מי אשר עשה לנו את הנפש הזאת · כי דבריך דברי נבואות ולא נסור מזה עד אשר אודות חברך
תשמיענו · ושכרותו ותעתועיו תודיענו · ועתה ואומר אחרי אשר השקכם גוזר לאגידו מי לא
ינבא · הנני מעשות מצותכם לא אחבא חייכם

וזרם מים כבירים שטפה · ורבותינו ז״ל הבדילו בין שן ורגל לנגיחה ונגיפה · ובין האוירה לתלות ולטרוף הגופה · ובין ביתה לחברה וקרפיפה · ובין אם קופא לגוי ובין לבר קופא · וחייבת שתורה צאן ובקר בשחיטה ודגים סגי להו באסיפה · וכאמר איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה · ונבנה עיר האהבה לעיניכם תאו״ה ומגדל וראשו בשמי שמי האחוה ונעשה לנו שם פן נפוץ ונהיה לראוה · אולי יש תקוה · ונתחכמה אל הפירוד פן ירבה · ובערה אש הקנאה ואין מכבה · ובמה תהיה אורה ושמחה וששון ליהודים · אם לא בהיות כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים · ולכן מורינו ורבותינו הנכבדים · פנות קהל רומי העומדים על הפקודים · נושאי עול סובלו · קחו איש מחתות סבלו · ותנו בהן אש האהבה והענוה ושימו עליהם קטורת האחוה · והוליכו מהרה אל העדה · פן יצא קצף העדה המורדה ותחל נגף הפירוד · ובזאת יכופר עון המורדים וזה כל פרי הסיר חטאתם באמרכם · שובו לאשר העמיקו סרה ונתתם יד לאשר רחקו מעליכם · ובכן יביאו צוארם בעבודת הקהל והיה זה שלום וכו׳ והאל עילת העילות · הנאדר בקדש ונורא תהילות · ולו נתכנו עלילות · הקדמון אשר לא סר מפיות · הבוחן לבות וכליות · ישמע קוליכם מבור תחתיות · ויזכנו אל מי גולות עליות · שפע תושיות · כימי עולם וכשנים קדמוניות · ויחדש עטרת קהלינו לישנה וגדודי השמחות יבאו ב בארץ כא טכ״ז · ופדויי ה׳ ישובון ובאו ציון ברנה · בחייכון וביומיכון אמן וכחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן כשמוע השר המליצה ההדורה אשר יופיה לא נחקר · היתה לו אורה ושמחה וששון ויקר · ויאמר זאת המליצה היא פרח כל המליצות אשר שמעתני · אמצא חן בעיניך כי נחמתני · כך ימצא האיש כל מאוייו הפורש ממך כפורש מחייו ישבתי עם השר ימים שנים והוא מתעלס באהבתי · ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותי · אחרי כן נגזר האל בפרידה · ולקחתי הנסיעה לי לצידה · והפקדתי השר ביד אל עילום · ואלך מאתו בשלום

נשלמה המחברת העשרים וארבעה תהלה לאל חי

המחברת העשרים וחמשה

אמר עמנואל

המחבר יצאתי עם השר בימי הנעורים · אחר שעודינו פורים לראות בשחוק השכורים · כי שמענו אומרים ברחוב יאספו כל העדרים · כאיש אחד חברים ושמה יכברו השכורים חמרים חמרים וכאשר קרבנו אל הרחובות ואנחנו שולי הגאוה כסחוב ראינו קהלה גדולה · והנה שם קול המולה · כקול מחנה · ועם רב אשר לא יספר מרוב ולא ימנה · יתלכדו ולא יתפרדו · וכאשר שמשינו זרחה נגדנו ראונו ונחבאו וישישים קמו עמדו

בהיות הזמן כלאם בבו מלחמת תנופה ׳ ורוחו כנחל שוטף עד צואר יחצה גוים בנפת שוא להנפה
ושם גפן ההון לשמה ותאנתו לקצפה ׳ ורודף כמוץ הרים לפני רוח וכגלגל לפני סופה ׳ ראינו
והנה מגילה עפה ׳ ברה כחמה וכשחר נשקפה ׳ פריה למאכל ועלה לתרופה ׳ ולדעת אודותים
נפשנו נכספה ותאהר ותסר מעל פניה צעיפה ׳ והנה שם יד כטוים וחרב שלופה ׳ ולבת אש
ואיפת רזון זעופה ׳ וכאשר שאלנו אנה המה מוליכות את האיפה ׳ ומי נתן שוסאינו לחרם וישראל
לגדופה ׳ אמרו זאת האלה היוצאת ומרדפה ׳ בני הקץ בני אספת בני הגופה ׳ העדה החנפה ׳
על אודות אשר נאפה ׳ ועברה תורות וחוק חלפה ׳ ונבדלה מעדת ה׳ אשר נפשה למות חרפה ׳
היתה עדת ה״ פוריה ועניפה ׳ ועתה פירוד המורדים חשוף חשפה ׳ זאת עומדת בפרץ בעד עמינו
ובעד ערי אלהינו וזאת באות נפשה רוח שאפה ׳ זאת נחלית על שבר לא יוסיף וזאת אחרי
סיירות לבה רודפה ׳ זאת זלה זהב מכיס וכסף בקנה תשקול זאת יום יום עודפה ׳ זאת במרום
תמריא וזאת בכרת הקהל נפשה מתעטפה ׳ ולכן קול גערת הקהל יב נפש בנפשה ויגורש למדחפה ׳
ועל דא דתא מהחנפה ׳ ואנחנו בני קהל אנקו״נא אשר נפשנו בבית אהבתכם משותפה ׳ נפלאנו
הפלא ופלא בידיעינו כי כלה ונחרצה צדקה שוטפה ׳ ונאמר איך לא הבדילו תורי א׳ זרת ה׳ צרופה ׳
בין החסידה והאנפה ׳ ובין בשר קדש ובשר טרפה ׳ ובין החרדים אל דבר ה׳ ליושבי בנוב אשר
בילדי הרפה ׳ ובין אצילי בני ישראל לבכרי מדין ועיפה ובין מחוייבי מלקות למחוייבי שרפה ׳
ובין אשם נזיר לאשם מצורע ואשם תלוי לאשם שפחה חרופה ובין לשה נעורכת ומקטפת
ואופה לאשר מלוח עלי שיח קוטפה ׳ ובין ספוג ומספג למשמרת וכפה ׳ ובין היתד התקועה
במקום נאמן לאשר נחל קישון גרפה ׳ ובין בני תרעום ובני יורה לאבני נטופה ובין
אשר נהפכו עליה שמים לאשר צאנה מאליפה ׳ ובוטחת ביופי כופה ׳ ובין ההולכת על גחון
להולכת בקומה זקופה ׳ ובין אשר תבא בתופים ובמחולות לאשר על לבה מתופפה ׳ ובין הדס
שוטה אל ההדסים אשר במצולה ובין ערבה לצפצפה ׳ ובין אשר שקיבן בנטיעות לאבדימי בר
תחליפא ׳ ובין חוקקת בסלע משכן לה לאשר לא עמדה כי ה׳ הדפה ׳ ובין אשר יובילוה רגליה
מרחוק לגור למאן דיאדע להון דיישא לקטפה ׳ ובין אשר אוסף שללם אוסף החסיל לאשר כ
כשואותיהם עמוסות משא לעייפה ׳ ובין אשר יתנו לו עומר לגלגלת לאשר לו בקע בגלגלת
ונחבסה ברוב עביה וברוב הקיפה ׳ ולגלגלת על פני המים צפה ׳ ובין בטן ערימת חטים לכרם
שנקרעה עד דקייתין בה תלת קטייתא ברווחא בכפא ׳ ובין הנותחים בבין חציר לאשר עבשו
פרודותיהם תחת המגרפה ׳ ובין אשר שמנה עשתה לאשר יתר הענית רקתה חלפה
אם לא תדעי לך היפה ׳ כי הארץ תחת יושביה חנפה ׳ ויד האומות עלינו תקיפה ׳ ואומת עשו
בנו התאנפה ומלאת כריסה מעדנו לא נדע מה יהיה בסופה ׳ היינו כחציר גגות ושדפה
ואין כירה שלא תהיה קטומה ונרופה ׳ וכבר למדתנו רבותינו כי מצות פריון קודמת
למצות עריפה ׳ ונכל שכן לאשר שדהו נסתחפה

כי עם אלהים ועם אנשים שרתה׳ חשב המותה לאזור אותה בארץ תלאובות׳ והאראלי׳ נשאוה
על גלגל ערבות׳ מה תשאלו כוכבי אל׳ מי הם הנדודים הנוסעים אחריה׳ הם לבות הבכאים
הבוכים למולה והומים אחריה׳ ימאלכו לשבת בארץ אחר אשר משם נסעה׳ ויעתיקו לחנות
באשר שם אהלי הפרידה נטעה׳ ומי לא יפלא׳ הפלא ופלא׳ כי עמדה בתולת השמים׳ בגלגל
השמים׳ בין אריה ומאזנים׳ חמשת אלפים ושמנה ושמנים שנה׳ ואף כי לא לקחה כימיה בשנה
׳לא הגיעה אל מעלת השרפים׳ ובתולת הארץ עמדה בחורי עפר וכפים׳ בנפחת מים ועוגת
רצפים׳ זמן קצור׳ והושמה למעלתה בנקרת הצור׳ אחשוב כי באתה העצמנה והרכז את
הארץ לרחבה ולארכה׳ ודאתה כל היקום מן מערכה׳ כי היא תמשוך לויתן בחכה׳ וחלק תשמן
חכה׳ מי יפלא ידו בה ונקה׳ לא תמצא בבבא השמים נסיכה או מלכה אשר תערוך כחוט
כעלה וכשרוך׳ ולכן על במותיהו תדרוך׳ ובחרה לשכון עם שרפי זבול מהתענג ומרוך׳ אל
תבכו לה ואל תנודו כל סביביה וכל ידעי שמה׳ כי כיום זעם לא נושמה׳ לכן הגיעה אל המעלה
הרמה׳ יבכו ויחרדו אשר לא השכילו את המעלה אשר לא הגיעה׳ ואשר סכלו כי עתה הרגיעה
׳כי היא שבעתים מזוקקת׳ ועומדת כש חה בלתי פוס ת׳ ושרפי זבול חובקת׳ ועל דודיהם
מתרפקת׳ ואדיריהם אשר אל מעייני הישועה נפשם שוקקת׳ ורעבה אל לחם חוקם׳ שלחו ב
בשכבר בעירוהם למלאת ספקם׳ אל מים׳ ושאלו לחם אבירים ודגן שמים׳ וברור כספם
בשקם׳ ושבו כליהם ריקם עד אשר פגעו הצדקת׳ והם מגישים אליה והיא מוצקת תבורך
מנשים שרה׳ אשר עלתה על כל הנשי׳ בנועם מוסרה׳ ונאלמו הלשונות לדבר אליה סרה׳ ויחרדו
הלבבות לחשוב בה דבר גנאי׳ והפתאים לדבר עתה דברי הבאי׳ והעינים מראות בה דבר
ערוה׳ ואף אם גרסה נפשה לתאוה׳ ברוך אשר הפליא חסדו עמה׳ לתתה ביום לתהלה ולתפארת
בתוך עמה ויהי כשמוע השר קול הקינות הנזכרות׳ יהיו דמעות עיניו כאפיק
נחלים נגרות׳ ויאמר אלי אתה היית מוציא מי הדמעות מצור החלמיש וזית רענן יפה פרי
תואר קרא ה׳ שמך ומעשות פרי לא תמיש׳ ועתה כלך מדברותיך אל ענינים ערבים ונתעלסה
באהבים ונכיח ספורי המתים המעציבים כשמעי דברי השר מלאתי מצותו ואומרה אלין
לעיני כל קהל עדתו חייך השר אני אשמיעך מליצה יפה פוריה וענפה שלחתיה מאנקונא
העיר אל קהלות רומי המעטיר׳ שמרכה שומר ישראל מכל נזקה וצרה׳ שים אחריה בלבביך והיא
תסיר מו לת יגון מקרבך ויאמר השר ואני זאת חפצתי לשמוע כי בספרך ענין המתים
החלו עיניים לדמוע ואען ואומר קח לך השר סגולת האגרות העליונות׳ ובין המליצות והיא
זאת׳ חברתיה כאשר בני קהל רומא כתבו׳ וגמרו׳ ואסרו׳ אסר ואומר נדרו׳ על כל אחיהם הכפופים
מעדריהם׳ לפרוע המס ליד קצת מאחיהם׳ המתגוררים עמהם׳ עד עת קצוב הנאסר להם׳
ואם לאו יבדלו מאחיהם׳ ולא הבדילו בין חסרי כל לאשר בתיהם מלאים כל טוב ובין
האריע ובין איטוב

ואת היא האגרת ה׳ מרנת אשר מפניני המאמרים מקובצת יא ד

ולנו הודעתם אותנו הדבת היה כל אחד לבוא כחפץ וכי תקדמנו ברכות טוב תשית לראשינו עטר׳
פן יאחלינו לתאסף כפשות החסידים הנקיים׳ לברור נפשה בברור החיים ׳ ומנחל עדנין אותה ו
זכר טוב יזכור ׳ והיתה מנוחתה כבוד

עוד חברתי קינה נמרצת׳ מפניני המאמרים מקובצת׳ ומישלומי העניכים משובצת ׳ חברתיה
על אודות גבירה׳ היא שמה שרה׳ כי עם רשפי ירום ועם אנשים שריתה היתה חכמה ונבונה
בתולה ואיש לא ידעה׳ גברה על כל הגבירות ביופי ובחכמה׳ וחפריה לנגדה הלבנה בושה החמה
׳ וקנאו למעלתה עש כסיל וכימה׳ וכאשר לקחה האלדים׳ עמדנו מרעידים ותוהים ׳ וחברתי
עליה זאת הקינה לפי מעלתה׳ ויקר תפארת גדולתה׳ היתה בסבכר המותה שנואה ללעג
וקלס בעיני כל רואה׳ אמרנו בעדה הנה מתלאה׳ ירוק ירק בפניה כל מוצאה׳ כאשר היא אכלה
ומדקה וברגל רפסה ׳ ותוריד ממעלתה עכסה והדסה ׳ והיום שבה לאיות שמש צדקה׳ אהובה
וחשוקה ׳ ועל לוח הלבבות חקוקה ׳ כאשר בבני הארץ התחברה והת[illegible]קה ׳ מי ישנאה ועמה א
אוצר כל כלי חמדה ׳ אשר היתה תפארת הזמן לבדה ׳ בחרנו להיות עמה במות ׳ ותאיר לנו
הצלמות משכון עם החיים הנעימים לבושי מכלול ובגלומי תכלת ובגנזי ברומים על הרי ב
בשמים מי יקנן בחברתה ועמה לא יתחבר כאשר תמות במות וגם נקבר ואיש ימות באמת׳
כחשוב כי חיילים יגבר ׳ לא מחשבותיך המותה מחשבות הנכיה ׳ כי מחשבותיך מחשבת רמיה
ומחשבותיה צדק ופליליה את חשבת להוריד מעלתה אל שאול תחתיה והיא הרימה מעלתך
עד רום שחקים ושמה הלבבות כך דבקים יחשקוך בעבורה הלבבות העדינות הפרתמי ושרי
המדינות כי מיום אשר עלת תלכת השמים כמס לבבם והיה מים ועיניהם כמטר יערופו
יובל מים ונחלים ישטופו ׳ ולמאחרת כסופה ירדופו ׳ יבהרו אליה השועים והחורים ׳ וירדפו א
אחריה הטפסרים והמנזרים ׳ כאשר ירדוף הקורא בהרים ׳ כי מי יחש[illegible] בחיים והנביה מהם כ
נפרדה ׳ ומי יגעל במות והנביה בחיים כלבדה ׳ ועמו התאחדה ׳ כאשר תשכון היא ישכונו ה
הלבבות ׳ וגם תקוננה המחשבות ׳ נכסוף בעבורה להגיע אל אשר ממנו פחדנו ׳ ונכסה את א
אשר בסבכר חמדנו ׳ לא האמינו מלכי ארץ וכל יושבי תבל ׳ כי המות משחית לחבל ׳ אשר
אילי הארץ מנבל ׳ יהיה לעולם חשוק ׳ ונכבר היה כל היקום ממנו עשוק ׳ ויהיו החיים שנואים ׳
והיו בסבכר על כנפי נשרי הלבבות נשואים ׳ מה גדלה מעלת הנציחה ׳ על טוב יזכר שמה
כאשר נהפך בעבורה טבע המציאות ׳ לשנוא החיים והבריאות ׳ ולבן וחברוה נודי זהב ׳ והמות
אשר שנאנו כזהב יאתמה אם לא סגרו בעדה הגלגלים ׳ כאשר נשאוה על כנפי נשריהם האראלי׳
והם לא יבאו לקראתה עש וכימה ׳ וכל צבא השמים לחזות בנועמה ואם לא קנאו שרפי זבול
כאשר ראו ׳ אל האראלים אשר על כנפיהם נשאוה ׳ ואם יעופו השרפים אנה ואנה ׳ מן היום
אשר בגלם התלוננה ׳ כי יש להם רב בחברתה ׳ אחרי אשר תשך עלימו בחברתה ׳ היו מעלות ש
שרפי זבול עטרה ׳ והנם היום עטרה עם שרה ׳ הכי קרא שמה שרה על משרתה כי

מה יעשה בעל נעוריך ועוד לא יראך ׳ יכסוף לראות פניך ולא ימצאך ׳ מה יעשו בניך שבעי
מרורות ׳ אבלי אם קודרים הבוכים לראש אשמורות ׳ אשר ינחמום ולא יתנחמו ׳ אשכלות מ
מרורות למו ׳ מה אדבר ומה אצטדק אשת נעורי ׳ ואת היית בעוכרי ׳ לעולם לא אתנחם עליך
׳ על אשר לא הייתי על פניך ׳ לכוד לך ולספדך ׳ כראוי לכבודך ׳ ועתה הלוך הלכת ׳ כי נכסף
נכספת ׳ ללכת אחרי פלו׳ ופלו׳ כבדי למה גנבת את לבבינו ותנהגי אותם כשבוית חרב ה׳ חלי ל
למאסף הנפשות הקדושות לאסוף את נפשך וכבוד ה׳ יאספך

זאת היא הקינה אשר חברתי על שם בניה נטעי נעמניה

הצרי אין ברומא אם רופא אין שם אנשי שלומינו ׳ כי מדוע לא עלתה ארוכת בת עמינו הצדקת
המהוללה מרת אסתר אמנו ׳ מי זה לשלומים וברכות טוב יקדמנו ׳ ותחתנו נרגז ובא רקב ב
בעצמותינו ׳ ונפל חבלים בעצמינו אל תאיצו לנחמנו ׳ סורו סורו המנחמים ׳ כי גדל הכאב
מאד ואין מקום לניחומים ׳ אהה מרת אמנו הקדושה ׳ פנת יקרת האבן הראשה ׳ אשר עלית על
כל הנשים לענוה לקדושה ׳ כמה וכמה הרווחת לנפשנו האנושה ׳ ונים הדאגות העברתנו ב
ביבשה ׳ ועתה נפשנו יבשה ׳ ואיה אהבתינו אשר היתה על לבבך חרושה ׳ אי בת נדיב תומכת
רוח נדיבה ׳ אשר היית בעת צרתינו קרובה ׳ איך השכבתנו למעצבה ׳ למה נחבאת לברוח ע
עטרת ראשנו ׳ איך לא קראת אותנו בנפינו ויערנו ודבשנו ׳ לשפוך עליך את מרירות נפשנו ׳
מי ינחמנו מעצבון ידינו ׳ ומי זה ישקיט כאבינו ורשפי אהבתך כאש בוער בקרבנו ׳ עלית למרו׳
שבית שבי ׳ והנחת אותנו על קרן הצבי ׳ אי באר מים חיים מעיין גנים ׳ ביד מי נטשת בניך
האמונים ׳ שבעי רוגז מלאי יגונים ׳ אבלי אם יעשו מספד כתנים ׳ ואבל כבנות יענה ׳
בערב ילינו בכי ולבקר קינה ׳ מי יתן ראשנו מים ועינינו מקור דמעה ׳ ונבכה יומם ולילה ל
לשבעה ׳ בראש מוקדם ובזקן גרועה ׳ על לא טובה השמועה : אשר לבבינו שסעה ׳ מי יעץ זאת
עליך בנבנות המן ׳ יתד התקועה במקום נאמן ׳ מי האמין כי תשכחנו ולא שכחנוך ׳ או תזנחנו
ולא זנחנוך ׳ ואנחנו חותם על לבנו וחותם על זרועכו כתננוך ׳ אחרי כה עטרת ראשנו ׳
הידעת בבית נפשנו יתידעת חסידה בשמים ׳ איך תרדנה עינינו דמעה ועפעפינו יזלו מים ׳
מי ימחה דמעה מעל פנינו ׳ ושבת משוש לבנו ׳ נהפך לאבל מחולינו ׳ הנה אנחנו פלו׳ ופלוני
שכורי כוס החימה ׳ בעינים דומעות ובנפש הומה ׳ צועקים בקול מרה על פטירת הצדקת מרת
אסתר אמנו התמימה ׳ ודואגים עמכם פלוני ופלו׳ פרץ אמנו העליזה ׳ אשר פרץ ה׳ פרץ בעוזא
׳ אמנם יד לשונינו להגיד תקצר ׳ ומזימת ותמנו תבצר ׳ ולבבינו כח לא עצר ׳ כי פחד קראנו
ורעדה ׳ צירים אחזונו כצירי יולדה נעוינו משמוע נבהלנו מראות ׳ כי נפלנו נוראות ׳ ואם לא
תשמענה במסתרים תבכה נפשנו לראש אשמורות על אשר לא זכינו להיות על פני אמנו ב
בהפרדה ׳ לכוד לה ולספדה ׳ הוי אם והוי הודה ׳ כראוי לכבודה ומה מאד חטאתם : אשר לא
קראתם ׳ לנו לשפוך את נפשנו אל חיק אמנו ולג יזג

אשר הוא לכל נבראיו עזר · כשאל לתת אליך מן השמחות נזר · ותזכה אל הטוב אשר צפן
ליראיו · ואל החסד אשר משך לנביאיו · ואל הנבואות אשר חלק למלאכיו ונביאיו · כנפש הנוטה
אליך כזר חיתים · כנהר שלומים · וברכות כחול ימים · שמואל בכר שלמה זצ"ל · אשר מקרוא
לך לעולם לא יתעצל · דורש שלומך ועל טובתך יתפלל · ואתה תגיל כאז וכקדום ישראל תתהללי

ויאמר אלי השר חייך חשק עמוס חשקתם · ובאמת היו על לבך חותם · ועתה הודיעני איך אתה
עתה באהבתם · ואען ואומר הנני בחשק האיש כבראשונה · ואהבתו חוסנה · לילה ויומם
לא תכבה לעולם יעלה עשנה · וגדודי חשקו יבאו בלבבי כאז שנה · אמנם על אשת חיקו נמס
לבבי והיה מים · כי לקחוה לגנ מלאכי השמים · ונשמתה הטהורה · היה בחיק אברהם ושרה ·
ויאמר השר האם חברת על פטירת הגבירה קינות · ואען ואומר חייך לדבר
עליה היו ידי אמונות · כי פרידתה ירדה בלבבי חצי · אמנם לא ידעתי מפטירתה כמו מועד
מועדים וחצי · והיה קשה עלי לעורר האבל ישן נושן · כי לולי זה הייתי מעלה עשנו כעשן
הכבשן · והפקדתיה ביד יגברה ואמרתי נפש ברכה תדושן · ויאמר השר חשבתי כי לא ספדת
לעולם על אשה · ואען ואומר חייך ספדתי על אשה קדושה · היא אישה ובניה ממנה רחוקים
וחברתי קינים לשם אישה ולשם בניה ודברים עתיקים · ויאמר השר בחייך כתבם לי לזכרון
למען ידעו אותם דור אחרון · ואען ואומר הנה הקינה המהוללה · אשר חברתי על שם בעלה·

קינה לשלומים ואין · שכרתי ולא מיין · אל הלקח מחמד כל עין · גברת ומהללים · פרי קדש
הלולים · אשת חיל רבת פעלים · ידידות נפשי וחמדת שעשועי · חותם על לבי וחותם על
זרועי · בין העגנה וראש קרואיה · אשת נעורי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה · מי יעץ זאת
עליך אסתר המעטירה · עטרת צבי וצפירת תפארה · מי האמין כי יעבס אורך · ויפנה כתם
הודך והדרך · ארורה האדמה בעבורך · אי חמדת נפשי ונכתי תמתי · אי גפן פוריה בירכתי ביתי
אי ידידות נפשי וראש שמחתי · אי שלום ביתי ומנוחתי · אי צדקת אי רחמניית · אי צנועה אי
שלמניתי · אהרונים זהובית עירוניות · מפני פריד נך הלכתי קדורנית · והיגון האריך על גבי מענית
השמע את אנחותי · הראית את דמעותי · כאשר יערופו יזובו מים ונחלי ישטופו · הראיני את מראך
השמיעני את קולך · והיתה נפשי בגללך · השמעת חמדת נפשי קול בניה צועקים במר נפשם ·
חגרו שקים הצלו עפר על ראשם · זעקת שבר יעוררו · וכתנין מגורן ישערו · יגערו במנחמים
ויאמר גדלה החרדה ואין מקום לניחומים · אי אשת נעורי · ביד מי הנחת נערי · אשר טפחתם
ואשר רביתם · אשר עזבת בם ואשר גדלתם · מי ינחמם מכאבם · ומי ישקיט שאון לבם היית
על גוזלי מרחפת · שכנו לבטח עליך ועליהם היית כל היום חופפת · ועתה איך רחמיך עליהם
התאכזרו · וניחומיך מהם זרו · יצעקו למולך ואין מפנה · יקראו שגור לבם ואין קול ואין עונה
מה יעשו אביך ואמך אשר אהבוך אהבת נפשם · ומה יאמרו אחיך ואחיותך והיית
עטרת ראשם

ולבני קרתי מי יעמוד ' ורוח יש הלב לגדרים גוזר ' עזפנים כמוזר ' נותן שלג כצמר כפור
כאפר יפזר ' וכשל עוזר ונפל עזור ' והרוחות עלינו בקולם ' והמים להם חומה מימינם ומשמאלם
הקיר חוטף והלב נחטף ' וכמים מורק ושוטף ' שכחנו הכשים וחטף ' ונפשנו בנו תתעטף
קצנו בכל מאוויינו ' ונבחר מות מחיינו ' ותקרב לשחת נפשנו ' וחייתינו לממתים ' כי אמרנו
כלנו מתים ' ראינו שערי צלמות ' ונפשע בינינו ובין המות ' ואעידה שתי תורות גדולות
ואעלה על לבבי חשק שתי האהבות המהוללות ' להיות צל לנפשי מן התלאות אשר עברו ראשי :
התעודה הראשונה חשק אהבתך השר האיום ' אשר הוא לפיד יגם פדיום ' אש יוקדת כל היום
והתעודה השנית חשק אשת חיקך אשריה ' ההולכת למולך ואני אחריה ' אשר אש חשקה תעורר
האהבות ' ותופיע אור על הלבבות ' ותהיינה שתי התעודות הולכות ' ופלך החשק תומכות ' ואותנו
בעבותות אהבה מושכות ' ובהיותנו בסבריאנו ' הזמן הגיש עצמותיו והראנו ' זה נתה במסורת
תלאותיו הביאנו ' אך אז השימנו והלאנו ' כי שם שחרנוך ' ובקשנוך ולא מצאנוך ' אזי מי
תדאבה שטפונו ' והתלאות יהדפונו ' ועינינו בוכיה ' והנפש תאניה ואניה ' ודמעתה על לחייה
ולולי התעודה השנייה ' אשר רשפיה רשפי אש שלהבתיה ' וחשקה אשר היה כל על ראשי ' כמעט
שכנה דומה נפשי ' כי בראותה אותנו ונפשנו ברה כמכבירה על האבנים ' נכב חשקיו כשמש
בחצי השמים ' והופיע אור שבעתים ' ונקרא שם המקום ההוא מחנים ' ועתה מה נדבר ומה
נצטדק עטרת זהב מתורש' ולא ראינו אשת חיקך אשר בעבור אהבתה סבבנו הרי ארץ
ולראות הודה דרכנו לנגדנו ירט ' כי חפקנו כלבש בכלל והיא בפרט ' אמור נא עטרת ראשי
רכבי ופרשי ' נזר ישראל וקדושי ' קומת ארזי אל ומבחור ברושי ' נופי ויערי ודבשי ' מנחם
משיב נפשי ' מתי ישיב המזל ' את יגעלה אשר גזל ' היכופר לו עון הזה במאזל ' ובאיל משולש
ותיר עז זל ' סבבתי כמה הרים ' ועיי העברים ומעונות אריות והררי נמרים בלמות ולא
סדרים ' לראות פניך ההדורים ולרעות בגנילידותך ' וללקוט שושני אהבתך ' אויתיך חמדתיך
בקשתיך ולא מצאתיך ' אמרנו אך יבוא תבא לקראתנו ' ושם נחדש ממלכת חשקינו ' ונפשי
הפלאות תגרע ' ותניף ידך אל המקום ואסף המצוא רע ' ונעביר בבריח החשק ובאלתך
עפרים ובבינות אשר הכירו מעלתך ' מה מאד חטא הזמן אשר כזאת הראנו מתי יעבירנו שכית
מסבריאנו ' מתי אראה יפעת אשת חיקך ' מתי יאירו אלי ברקך :
מתי אשמע קול רעמך בגלגל המליצות מתי אראה חשוקתך בכי היא לכל הארצות מתי
חשמלי זהרה יאירו על עבר פני ' מתי כועס משליך יכיסון את יגוני ' מתי אענוד שכיני'
אמרותיך על גרגרותי ' אם לא עכשיו אימתי אילו ראינו בוריתך ההדורה ולא ראינו יפעת
מגבירה דיינו אמנם כנטל כבוד מבית חיינו והתכבלו את עדיינו כאשר נעלמתם שכיכם
מעינינו איה הבטחון אשר בטחנו חשבנו ליסוד אהבתכם מוסד מסד ושפל טחנו כל זאת
באתנו ואהבתכם לא שכחנו ואף כי נוסעים אנחנו ונכבי מודח הודחנו ונדם דמעותינו
מארבות נרוה לחזות בנועמך עוד נקוה ומהאל הקרוב לכל קוראיו ין ב

ויאמר השר באתי היו חמדת לבך האיש והאשה · כאשר חברת עליהם שירה חדשה

ויען ואומר חייך שניהם היו חמדת לבבי · כי האיש הוא הנר המערבי · והאשה היתה פרח הבנות אשר מעולם · ושניהם גברו על כל בני דורם בשכלם · ולו שמעת הקורות אשר קראוני · והצרות אשר מצאוני · כאשר פתני חשקי לראות פני יפעתם · וראית אז עיני נוזלות את דמעותם · וראית השירה הערבה ודבריה הנעימים · אשר שלחתי אליהם אחר ימים אז תאמר כי חליתי באהבתם חלי חשק כבד · ואחריתו עדי אובד

ויאמר השר חייך לא אמוש מזה · עד אשר השירה בעיני אחזה

ויען ואומר חייך השר לא תוכל להבין דברי השירה · רק בהקדימי להודיעך המקרה אשר אלי אז קרה · ומעשה שהיה כך היה אני יצאתי בימי חרפי מארץ מולדתי · עם חברת חושקים מאנשי עדתי · להתהלך בארץ לארכה ולרחבה · ממזרח שמש ומערבה · פעם נלין במדבר ופעם בערבה · פעם בערים · ופעם ביערים · והאיש חשקי עם אשת חיקו היו בפמליאתנו · והחשק על כנפי נשרין דרך שם נשאנו · וכאשר קרבנו שם מהלך יומים · התקדרו השמים · גם עבים נטלו מים · המה היו מי מריבה · אשר הכונו ורדפונו עד ח חונה · ותהי לנו צרה על צרה · שלג וקיטור ורוח סערה · וממזרים קרה · ונקרא שם המקום מרה · כי מרה נפשנו ונכאבה · בעשות הזמן נוכים להעציבה · וחשק משכנו בעבותות אהבה · עד אשר השבבנו למעצבה · הלכנו כאשר המזל גזר · כי הזמן לבנו התאכזר · וכשל עוזר ונפל כ נעזר · ועל עפעפינו צלמות וכפשע בינינו ובין המות · וכאשר היינו על הרי אפינ"ינו · אבלנו ואכינו וחלינו ונהינו · וכמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה כן היינו סוף כל סוף כאשר בפמליאתנו הגענו · קלון מכבוד שבענו · וביון מצולה טבענו · כי היינו מזי רעב ולחומי רשף · והכנו הרעב מהבקר ועד הנשף · והחליף הזמן · השנין בין סימן לסימן · כי לא היה שם החשוק הנאמן · ולא ראינו אשתו בנכבדת המן · פרח שושן מעשה ידי אמן · ומצאנו תחת אסתר זרש ותחת מרדכי המן · עמדנו שם רעבים גם צמאים כל היום וכל הלילה כהגה אך נכאים · ונפשנו בתוך לבאים · הבקר אור קרב יום אידינו · כי היום חושך בעדינו · ונדחפנו לצאת משם אבלים וחפויי ראש · כצאת המן מלפני המלך אחשורוש · נכזבה תוחלתנו · אשר היתה בפמליאתנו אבדה תקותנו נגזרנו לנו ואחרי ימים אשר נשאתני הסערה אל מחוז חפצנו ונפק רצון מהזמן ויירצנו חברתי מליצה משניני המאמרים ומיתלומי הדבורים כאשר עם לבבי ושלחתיה אל הנר המערבי

וזאת היא המליצה היקרה אשר לא יותן סגור תחתיה ולא ישקל כסף מחירה

הרי אפינ"ינו רבי המהומות · אל טל ואל מטר אליכם ושדי תרומות · הנני קורא אתכם בשמות אבל השטים ובית הישימות · כי שם שכחנו כל נעימות · וחשק עפרים ועלמות ויהי לנו יום עברות · וגשם מטר וגשם מטרות · ופרץ הזמן עלינו פרץ · כי לשלג יאמר הוה ארץ ונחנו דרך ארץ פלשתים · מגבוה בירא ובדרך תחתים · והזמן משליך קרחו כפתים · מתאכזר בכל עביניו · ונושא הבגם הולך לפניו ולקחת נפשנו יחמוד

או חפץ הזמן ככה להראותנו ׳ למען ענותינו ׳ למען נסותינו להיטיב לנו באחריתנו ׳ למען כ
כביר מעלתך השר ונועמך׳ כשוב ה׳ את שבותך ורחמך ׳ כאשר לא נכיר מעלת השמש כי אם ב
בכסות אותו העננים ׳ ומתק השלום רק בהתהפך הזמנים ׳ הואל נא צבי הצבאים דגול מרבבה
׳ וקח נא את מנחתי וסמכה ברוח נדיבה ׳ ותן לה יד והעלה אל המרכבה ׳ וא׳ אין בפיה כל א
אשר בלבבה׳ תוכה רצוף אהבה ׳ ובעל הרחמים יוציא כאור צדקך ׳ ותפק ממנו רצון חשקך
להטיב שבית אשת חיקך ׳ ושלם נות צדקך ׳ והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגא מאד ׳ ויאמר
השר מה נעמה׳ זאת הנחמה׳ ומה מאד הפלגת לדבר בחכמה ׳ ועתה הגד נא לי אם דברת על
הנעימה ׳ כשוב ה׳ את שבותה וריחמה ׳ ואען ואומר חייך השר דברתי ׳ והייתי הראשון אשר איש
חיקה בשרתי ׳ בדברים ערבים אשר בעיניו יקרתי ׳ ויאמר השר אחלי לפניך להודיעני מליצה
הבשורה ׳ למען ייטב לי בעבורה ׳ אז דברה לשוני בחכי ׳ ואומרה אל השר מלכי ׳

זאת היא המליצה אשר שלחתי לבעל העליצה

עודה כבידי כי הנה הסתיו עבר והגשם הלך ׳ והשיב הזמן את הגזלה אשר גזל ׳ שמעתי הדברים
ולא האמנתי לרוב עצבוני ׳ עד אשר באתי ותראינה עיני ׳ הנעימה והכבודה ׳ סגולת כל חמד׳
׳ כלילת יופי משוש לכל הארץ פרח הצביות ׳ ונין העלוזות והיפיפיות ׳ עשרתך הצבי תעבור ל
לפני במחול׳ ושלחתי לא ברכת כחול ׳ ומדי עברה תעורר האהבות׳ ותמשוך אחריך הלבבות
׳ ותזריק כם להבות׳ עד יאמרו בעמים שלום למלכת השמים שלום ׳ והימים הראשונים יפלו כי
מה שעבר חלום ׳ ובאמת איככה ראויה כי אם לעופר האילים ׳ ולשר צבא החיילים׳ כי היא מ
מלכת הצביות׳ ותפארת הלביות ׳ ולולי היותך האדם הגדול בענקים ׳ ובך יתהללו הקרובים ו
והרחוקים ׳ לא הגיעה אליך החושקים ׳ ברוכה תהיה הסערה אחרי אשר הנחתנו אל מחוז ח
חפצנו ׳ ולא החטיאה חצינו ׳ חי הבורא לולי הנעימך הזמן מרורת פתנו ׳ לא הסרת נופי ויערו
וקנמונו ׳ יבא דודי לגנו ׳ ויאכל פרי מגדיו אשר צמחו לשמך ׳ כי מי יאכל או מי יחוש חוץ ממך׳
אבי התתמה על אשר עשקוך הימים ׳ ולא תתמה איך יעשקו השמש במרומים ׳ וישוב אחר היות
זהרו מאיר קודר ואחרי הגלותו נסתר חותר ויגזלו מן הלבנה יפעתה ואת יקר תפאר׳ גדולתה
וכאשר ישובו הזורחים אחרי לקותם וישמחו הלבבות בשובם לקדמותם כן שמחו הלבבות
בשיבת עפרתך והעטוה כמעיל כבוד והאריכו שולי המהלל ויגילו בה כאשר יגילו בחלק׳ שלל
׳ ובעבור אשר ידעתי מעלתי בעיניך ממעלתך בעיני וידעתי כי תאמין לדברי נאמן ביתך ו
נסר אל משמעתך ׳ באתי אליך בכפם עליזה לבשרך כי ראיתי חמדתך הנעימה׳ מעוטרת ב
בכל שכל וחכמה׳ וכתיתי שבח לאשר הפליא חסדו עמה ׳ ולכן הדוד הערב והרחמן ׳ עמוד כלב
בוטח ונאמן ׳ כי חזרה לקדמותה ׳ ליפיה ולנעימותה ׳ ואשר לא קצרה ידו מהושיע יושיעך ׳
וירבה כחול זרעך ניטה אליה כנהר שלומו ׳ וכחול שוטף כבודו׳ וטעמו ׳ כנפש מנחם משיב כ
כפשי במתק נאמו ׳ נפש מארתך עמנואל בכמ״ר שלמה זצ״ל יו א

מי יוכל לתקן את אשר עותו הימים · מי זה יחלק שלל העת יחלוק איומים · עורה הלל בן שחר
וידעתי כי כל תוכל · למה תהיה לחצי הדאגות למאכל · כמה דברת על הזמן ועתה החרידך ·
אשר רכבת עליו מעודך · ועלית על במותי עביו ועתה מטרה לחציו העמידך · אזור נא כגבר
חלציך מלך אל קום · כי מי יקום לנו עם הזמן אם לא תקום · אבי מהיבשה כל היקום · לא
יוכל קום · עורה שר צבא הצבאים להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים ונטה ידך בכידון
בעמך · ואחריך הצבאים בעממך · והתחפש ולבוש בגדי שכל · עורה כבודי עורה הנבל · וצא
כפעם בפעם כוכב אשר מיעקב דרכת · ברוב ממשח הסוכך ובתוך אבני אש התהלכת · למה
תהיה כאיש נדהם · האם כוכבי שכלך אספו נגהם · ואיך יאיר לנו השמש בצאתו · אם לא נראה
אורך מול זוהר יפעתו · התנו לנו הדודאים ריח · או האיר לנו את הירח · אם אין זהרך למולינו
זורח · היזהירו הכוכבים ממסלותם · אם אין משארת זהרך צרורות בשמלותם · ועתה הננו על
יד התלאות מי יבקענו · הנה כפיר הדאגות שואג לקראתנו מי ישסענו · הנה מי העצב משכים ·
הנה עיני החשק מבכים · מי יגרע נטפיהם · הנה שקי התבונה מלאים מי יתיר צרורות כספיהם ·
הנה צבאות הצבאים עטופים ברעב מי יתן על פיהם · מה יעשו אנשי שלומך · יונקי שוד ת
תנחומיך · תפני צדקך ונותי מומיך · אם לא תפן עברות אפך · וענן זעמך · ומה יעשו ה
החושקים לנוייהם · אשר באור פני שכלך חייהם · ולצוף אמרותיך כל תאוייהם · אם תנך תמנע
כפיהם · ברוק בחך שכלך ושמח נפשות ענית · והאר פניך אליהם ופנית · עד יעבור עם זו קנית
· עבד ה' אל יבהלוך הזמנים · ואל יחרידוך סיגונים פן ילמדו ממך הרוגנים הנה רבים יסרת
ולמרי נפש ישועות בשרת הלא תעשה כאשר דברת תמול ידים רפות תחזק ולבב יתאמץ
וברכים כושלות תאמץ מה זה נבהלת אל הזמן ואל קורותיו למי יעמים הזמן כובד תלאותיו
אם לא אל הנודע בגבורותיו היעמוס איש כליו הכבדים כי אם על הגמלים הנכבדים
הידריך קשת נחושה · איש בעל נפש חלושה וידעתי כי נגלו לך תעלומות הזמן וקורותיו · ובאת
אל אוצרות צרותיו · ואל חדרי חרדותיו · וראית דלף טורד טרדותיו · שירד על פי מדותיו · הלא
הכינות צידת השכל לעת צר ורגזות · ולחם נחומים לעת בוזות · הנעלמו ממך קורות הזמן
כי יחיד אם ושבות המן · זה דרך הזמן וזה משפטו · וברית הימים כה מבטו · אבי ראה
גם ראה האם מעלת החכמים · לשמוח באור פני הימים · ולדאג בעת יחלוק אלמים · לא כן א
אבי כי מעלת החכם להאיר הזמן האפל ולחדש נגה בערפל · ולהיות אבריהם בימי אמרפל
וביומי בחן עופל · השפלה הגבה והגבוה השפל · וידעתי כי דברי לא יקימון כושל · אף כי קצין
שוטר ומושל · כל קבל די פרזלא דידך מהדק כולא וחשל · כי השיל לא יקימוהו כי אם הפילים
והענק לא יקימוהו כי אם הנפילים · וכן הנדיב לא יקימוהו כי אם הנדיבים והנבון לא ינחמוהו
כי אם החשובים · אמנם שקלתי המסילה · לפני גדולי המעלה · וראשי התהלה אשר בם תחזק
התקוה · ובמחשבות שודם תשלם החפץ והתאוה · חי הבריות לא נעמו חיי החושקים · ולא שלו
הנפשים בך דבקים מיום שלח הזמן יד בשלומך ומרור זה שאנו אוכלים על שמך על שום
שמררו הימים את טעמך ונכו גשמיהם עני מערכת חשקך · בשנותם טעם אשת חיקיך בת
מדיב גברת המהללים הנודעת על שלמות המדות והמעלים נשאת חולייכו ושבלת מכאובינו ·

הנה אנכי עמנואל המדבר · לא באתי אליך הנאנח רבי צדקיה כהיום קינות לחבר רק
חילי השכל אגבר · אולי דלתות היגונים אשבר · ואולי ילמדך להועיל ולעשות הטוב
והישר · ולהתיק ביושר אשר תומכו מאושר · ויתן לך רחמים · וישלם לך תחת האבל שכל טוב
ונחומים · ותכלה בטוב ימותיך ושנותיך בנעימים · כחפץ הכותב אשר בכל צרתך לו צר
הקורא לא מן המיצר להסיר מחלת האבל מקרבך כחפצך · ולשלם לך ניחומים מלא
רוחב ארצך · עמנואל

בראות השר המכתב ונחות הגיוני · ושפעת מליצתו ויופי עניניו · וכל אשר בו דבר ד
דבור על אופניו · אורו עיניו ועמדו רעיוניו תמהים · כי שם נגלו אליו האלהים
ויאמר מה מאד נפלאו מעשיך בעיני · היום ראיתי בך אשר מעולם לא שמעו אזני · באמת
השירות מחלת האבל מן קרבי · ועשית מרעה לבלתי עצבו · ועתה האם שנית לעשות כזאת
במליצות או בחרוזות · לחזק לבב יתחמץ וברכים כושלות לאמץ
ואען ואומר חייך הייתי שר צבא החושקים אחרי נפלו · ואחרי כמכר גאולה היתה לו
ויאמר השר מי היה שר צבא החושקים ואען ואומר חייך הוא האדם הגדול בענקים
אשר כמוהו לא נהיה מן העולם · איש שלם במדות החשובות כלם הוא היה חכם ונבר · ונאמן
רוח מכסה דברי גבר על כל אשר היו לפניו · בנחות לשונו ובתוקף עניניו · נשא דגל החושקים
מיום היותו · וכל חושקי הארץ באו בבריתו · ובבאתו מן הנוער אל העדנה · והוא כבן שלשים
שנה · נשא אשה מבנות הנדיבים · ועת ציירה חותם תכנית חלק לה ברכים ומעשה חושב
עשה אותה כרובים · וכאשר ילד אותה עמד מלדת · ועת הולדת הנכבדת · היו שם כל צבא
השמים בלב ולב לעדור · וכמוה לא נהיה מן העולם ואחריו לא תוסף עד שני דור ודור · ובכסף
חשקו והוא ליל החופה · הזמן מזיח אפיקי שמחתו רפה · וכאשר חשב לשכב אצלה להיות עמה
שנה את טעמה · ונהפך לאבל המחול · והיו לו צרות כחול · שם הזמן את כסף חשקו לו לחרדה ·
כי תחת אשר האירה הארץ מכבודה · נהפך למשחית הודה · פעם בוכיה ופעם ספדה · ועין א
איש חשקה מים ירדה · בראותו בית הנכבדה · ואת המעלות אשר ירדה · ומרט קווצותיו ובידיו יקח
· ויקומו גואליו ורעיו לנחמו וימאן להתנחם · והאיש בשכבר היה ידידות נפשו · ועבדתיו
עטרה לראשו · וכאשר הוגד לי עצבונו · גדל יגוני בנפשי · ולא יכלה עוד הצפינו · ואקום
ואחבר אליו מליצה · תגיד בה נפשי את כל חפצה · לנחמו מאבלו · ולעוררו להחזיק בשכלו
ובכשרון תומתו ולא יעיר כל חמתו וכאשר אליו שלחתיה · השירותי דאגתו ומעליו הדחתיה
ולא ארכו לו הימים · ונפל חבלו בנעימים · והשיבו הימים את הגולה · ושנה אשת חיקו המהוללה
· אל חכמתה ושכלה · כאשר בתחלה · ויהיו ימיהם ימי גילה · ושמחה נעימה כל ימי היותם על
האדמה ויאמר השר התזכור המליצה אשר אליו שלחת · אשר בה כל יגונו השכחת ואען
ואומר הנה זאת המליצה המתוקה · הרקחה והעמוקה · ועתה בוא כתבה על לוח לבך ועל

ספר חשקת

וימצאו חן ושכל טוב בעיני רואיהם ' ואז תראה קינות זולתך ' ומה יהיה בין מליצתם למליצתך '
ובין עצתם לעצתך ' הם יחדשו היגון בלב אבליו עורריהו ' ואתה אם יהיה בלבבם יגון אל
השוקת יערוהו ' כשמעי דברי השר ישרו בעיני ' ולמלאת מצותו שמתי פני
ואקום ואחבר מליצה נמרצת ' מתוכחות מוסר מקובצת ' תנחם בטוב לקחה כל לב אמל ' ותתן
חיים למרי נפש ואור לעמל ' ואשלחנה אליו ביד איש מאנשי החכמה ' ויתבונן עליה ותהי אליו
לנחמה ' ואלה דברי מליצתי השלוחה אל השר צדקיה איש עצתי '

ביד הזמן חרב פיפיות ' יכה בניו ובנותיו כשביות ' הפגעים יחולו עברו משכיות ' הרוחות
ישבו ולא על תאות בעלי האכונת ' איך לב איש לשקוט על שמריו יחשוב ' והחיות רצוא ושוב '
לא ישקוטו בזמן כי אם רשעין ' ולא יעמדו על החומץ כי אם תולעין ' אבי אל תדאג אם
כהיית ונחלית נוראות ' כי כמה טובות צפונות במעי הקלאות ' וכמה אנחנו רואים ' כי יתרפאו
הגופות בחלאים ' ונפל בעצומיו חלכאים ' ואל תאמר כי אין דין דינך למזור ' כי הנה הכוכב
יישר אחר היותו כזור ' והשמש אחר אשר יערב יזרח ויחזור ' והלילות הרוע מרבון אל איש
ולא נדע מה ילד יום ' ויש באל תמורה מכל אבדה ' ואחר כל רוח נושבת מנוחה ועמידה
שיתכן בתו עת הגלגל מבלי הרכבת הטבעים ' ובעלייתו וירידתו מבלתי ביאת הפגעים עת
להשליך יגונים ועת לכנוס ' זאת הכוס אין משתיה מנוס ' אלא השקך האל מכוס התרעלה
קבעת ' דק להראות לכל יודעי דעת ' עד היכן כח השכל מגעת לא יבחן האל כי אם
האצילים ' וכן בשמים כוכבים אין מספר וחילים ' ואין הלקות רק לשני המאורות הגדולים
לא יבחן האל השכלים קצריד ' וכן אילו היה בעורב טוב לא נמלט מיד הצייד ' אמנם
השלם יוסיף על שלמותו כשיצרף ' וכן יובא הזהב באש לא ישרף ' אבי ראה גם ראה מדוע יבכו
אבות על בנים ' אשר בחיך יוגרם אמונים ' איך תאמר השר אבד נצחי ' ובכיך בתענוג עולם
ובששון נצחי למה היתה כזר זמניכו כאיש נדהם ' וכבכי שחרך אספו נגהם אחרי אשר
בכיך בחיק אברהם ' ההם חיה אכלתם ' או היו כקש אש שרפתם ' ההם כנפול לפני בני עולה
נפלו בחרב ' או נפלו ביד חיה למו אורב ' ההם השליכו מקברם כנצר נתעב ' או היו לחומי
רשף ומזי רעב ' מי לקחם כי אם היוצרם ' מי אספם כי אם צורם ' ומי הפקידם בידך כי אם
האלהים ' ומדוע בדרשו פקדונו כעמוד תמהים ' ויתקצף בעל הפקדון בתתו הפקדון
אשר הפקד אתו ' ואחרי אשר אין לנו לדחות את המות באבל ' אין למי שאין לו יכולת על
הדבר טוב מן הסבל ' והסבל טוב מכל אשר יעשהו המנוסה ' והסכית אם לא יסבול איזה דבר
יעשה ' ונגדר הסבל המפרש טעמו ' הוא אשר לא ישאר תרעומת עמו יתברך האל הראשון
והאחרון ' אשר לא נמלט זולתו מחסרון וכאשר דבר מלכותו שלטון ואין להשמאיל ולהימין •
ובמלאכיו ישים תהלה ובקדושיו לא יאמין

כשמוע השר המכתב הנבחר · אז קפץ ונשבע ולא איחר · ויאמר הנני נשבע באשר נתן טל ילדותך מרחם משחר · כי אתה בעל הלשון · ולשיר ולמליצה גואל וראשון · וכל משוררי הזמן כחל קישון גרפם נחל קדומים נחל קישון · ברוך אשר העמידך לכם עמים · ולהיות ניר לבניו כל הימים : ואשב עם השר בשלוה ובשמני תריכה · כאשר הייתי אז באמונה ·

נשלמה המחברת השלשה ועשרים תהלה לאל חי

המחברת העשרים וארבעה

אמר המחבר

בהיותי בבית השר נטע נעמן · היה לי ריע גואל ורחמן רד עם אל ועם קדושים נאמן · ושמו צדקיה · נקבצו בו כל המעלות לחיה · וכמוהו לא היה לפניו · איש חמודות ובניין ועניו · בקי בכל ששה סדרי · ולו יד ושם בכל ארבעה ועשרים · חכם בדקדוק הלשון · ובסוד העיבור היה הראשון · מה נוסיף לדבר עוד מאודותיו · והוא הפליא לעשות מכל אשר היו בדורותיו · ואהבני אהבת עזה · ואהבת כל איש זולתי אהבתי היתה בעיניו נבזה · והיו לו שני בנים · בחיק היופי אמונים · היו נחמדים להשכיל ולעינים תאוה · וירשו מאביהם החכמה והענוה · היתה רוח אלהים בקרבם ואביהם אהבת נפשו אהבם · ויהי היום ואני הייתי עם השר בחדר גינת הביתן · לראות הפריחה הגפן ואם הנרד ריחו נתן · ולשבינו סעודת לויתן · והנה איש עתי ובידו רצפה · במלקחים לקח לבי ומזיח שמחתי רפה · באמרו הנני שלוח אליך קשה · כבגד הזמן בבעל נפש קדושה והרס בעברתו האבן הראשה · הנודעת לחסידות ולקדושה · קבר צדקיה החסיד והענו · בחדש אחד שני בניו · ותחת היותו מעודו נותן אמרי שפר · ונלחם את קרית ספר · שם שק במתניו והוא יושב בתוך האפר · ועשתונותיו אובדות · ופניהם ובכפיהם פרודות · ולכן שמתי פני מועדות להגיד אליך את כל התלאה אשר מצאתנו · והרעה אשר הדביקתהו · לבעבור תחבר אליו דברי קינות · כי אין שר ומליץ בכל המדינות · אשר לא שלח אליו מכתבי יגונים · ולמה יהיו מכתביך אחרונים · כשמעי הדבר עמדתי משמים · ונפלו עלי אימים · וקראתי שם המקום ההוא עמק עכור · וספדתי עליהם כמספד על היחיד והמר עליהם כהמר על הבכור · ואתנה את לבי לחבר מליצות · בקינות נמרצות · יבכו עיני הלבבות · ויזילו דמעות הראות בארובות · ולדבר עם הזמן דברי ריבות · ונראות השר מחשבת לבי · ויאמר אלי לא כן אבי · אחלי לפניך עשה כאיש נבון · ולא תחבר דבר מדברי עצבון · רק שים לנגדך דברי החכמים · ולקוט מספרי חכמותם לשמים · ומגנזי ברומיהם אמרים נעימים · ושלם לו ולאבליו נחומים · בעניני חדשים לקוחים מדברי הקדושים · ובמליצות בתולות · אשר לא היו מתשוררי הזמן בעולות · ואז יהיו חיים למוצאיהם

אשר לכלנו התועלת · והמציא אלינו כפי היכולת · מלבד אשר העיד חכמי הזמן כארבה · ואזן
וחקר ותקן משלים הרבה · עלה במרום החכמות וישב ממנו שבי · ויגדל יתר אל הנגב ואל
המזרח ואל הצבי · הוא שלמה בחכמותיו · הבונה בשמי שמי השכל מעלותיו ודוד במליצותיו
ותהלותיו · הוא הימן וכלכול · אשר לא ישוב מפני כל · על השפע האלהי · אשר שפע על פני
מעלתו · עודף על השלמתו · שעור להשלים לזולתו · אשר ישירהו אל אמונה ואין עול צדיק
ויושר · מהיותו מורה על היושר אשר תומכו מאושר · ואל ההצלחה אשר המחזיק בה ישלם · ואכל
וחי לעולם · במי נתפאר כי אם בו : ומי יאיר אל עבר פנינו כי אם אור כוכבו · ומי יעלו על ראש
שמחתם זולתו יודעי טובו · ומי יקרבם כי אם שרביט זהבו · ומי ירושם הקמים על עם ה' כי אם
חרבו · מי זה נגד הזמן יחזיק מגן · מי יתיצב לפני מקריו אם לא יתיצב היעמוד לפני מחנהו
החולד והעכבר והצב למינהו · מה יעשו הצמאים אל מי המזימה אם מעיניו לא יזלו מטרית
החכמה ראינוהו ולא נמות · ומצאנו בחברתו כל נעימות ושלמות · והיה מרוב עשות חלב
אכל נחמאה · ראינו את המראה · ונאמר אין זה כי אם בכח הנבואה · יד ה' עשתה זאת וקדוש
ישראל בראה · וכל אשר שתינו ישפכנו כמאה · ואדירנו העלו את שבחו על שפתם ומחוקקינו
במשענותם · ומשעיף סלע עטם · כי דעת שפתיו ברור מללו · ונטעי אהבתו נטעו נוטעים
וחללו קצתם ילוקו איש בלשונו · לרנות במאונו · ויתר העם כרעו על ברכיהם לשתות
ומתדפקים על הדלתות · ויאמרו איש אל אחיו מן הוא נלחם אבירים · הירד מעל ראשי ההרים
מראש אמנה ממעונות אריות מהררי נמרים · שכחנו בו צרת זמנינו ונתהי לאין · כשאנוהו על
כתף ושמרנוהו כאישון בת עין · למעלתו ולישעת אורינו כי כליל הוא בחדרו · מה נוסיף עוד לדבר
ותש תבנית וחשק אהבת מעלתכם על גבינו האריך מענית ולתאר מעלתכם ידי העט כבדו'
כי בכם החכמה והענוה · והנשיאות דוכבים במדים · ושאלתך השר הנכבד מורינו ר' שמואל מאתנו
ליעץ אל הנכבד אחיך פלא זמנינו · לשוב מהר אל מחוז חפצו אל נוהו ואל ארצו · אעפ"י
שהשאלה היא לנו נגדית · למעלת הנזקין נשוא להם בעדי עדיות · ולא נתן דמי לו · עד אשר
יבא לחזות בנועם בני ביתו · ולבקר בהיכלו · אעפ"י שאין צורך כי תמיד נראהו · מיבר ודואג על
שכבתו · ופלגי מים יורדות עיניו על גלותו · ולבו כלאם הנדוד בוער · הומה וסוער · ומשתדל
בכל עוז להשלים מלאכת אדונינו המלך שיחיה ואת אשר נגזר עליו כדי לשוב אל מחוז חפצו
ואל מעון רבנו · לרחף על גוזליו ולהפלגת חשקו לשוב אליכם ולהיות בביתו
כבראשונה · יום אחד בשנה חם נ שנה · אמנם מלאכת אדונינו המלך שיחיה אשר בידו ארוכה
מארץ מדה ורחבה מים · ומאמר המלך קיים · להניף ידו אל מלאכת ההעתקה בעיים ולא
ירפנה עד תומה · ולמלאת מצותו חונה וחכמה · והאל המספר שחקים בחכמה התולה ארץ
על בלימה · והנותן לעם עליה נשמה · יגדיל מעלתך ויעשה שלום לך · שלום יעשה לך
נכפש אדונינו · נכפש דורשי שלומך וטובתך · כל היומים · בני קהל רומא החתומים הנוטים אל
מעלתך כנהר שלומים · וברכות כחול ימים · ונכבוד כחפצך · מלוא רוחב ארצך · עמנואל

ידענו מאורות מעלתכם אשר עד כה לא ידענו׳ ויספתם חכמה וטוב על השמועה אשר שמענו
ורחבה ונסבה למעלה למעלה מעלתכם ובעת במרום תמריא תהלתכם ׳ תסובינה אלומות
הימים ותשתחוינה לאלומותיכם׳ וכשאו רעינו למרחוק וכתן צדק לפועלינו כי עד אשר לא שקעה
שמש חכמינו ׳ זרחה שמשך השר הנכבד והיקר שמואל נשיאנו ׳ ברוך ה׳ אלהי ישראל אשר
לא השבית לנו היום גואל ׳ והנה אנחנו חסרי תקוה המתברכים בשמך בני קהל רו״מא אשר
זקנינו וחכמינו ופנות כל עמינו ׳ באים על החתום נוטים אליך כנהר שלום וכנחל שוטף כבוד
רעינו מכתבך דגול מרבבות ׳ יתהלל אילות האהבות והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על
הלבבות ׳ השביע בנחמות נפשנו ועטרנוהו עטרה לראשנו ׳ והנה אתנו בראש האבן הראשה
הטבעת לחסידות ולקדושה ׳ משבצות זהב השכל לבושה ׳ אבן בוחן פנת יקרת מוסד מוסד ׳
אלופינו ראש לכל אשר יתחסד הוא הגבר הוקם על יושר במשא כלביא על חכמי הזמן יקום
וכארי יתנשא החכם הגדול הפילוסוף האלהי ר׳ קלונימוס בן כבוד גדולת קדושת החכ׳ הגדו׳ הנשיא
ר׳ קלונימוס ז״לה עומד על משמרת מלאכת עבודת אדונינו המלך רוב״רטו שיחיה אשר אמרנו
בצלו נחיה ׳ עז כנמר וקל כנשר ורץ וגבור כארי ׳ מן היום אשר תהינו בקנקנו ׳ ראינו איתן מ
מושבנו ובסלע קננו ׳ היה סגולה לסגולה ׳ ותהלה לתהלה ׳ ולכותרות אשר על ראש העמודים ל
לגלה ׳ משך בופיו הלבבות׳ ונפלא בעיני המחשבות׳ ויאמרו איש אל אחיו מן הוא ׳ כי לא
ידעו מה הוא סולו לרוכב בערבות כי לא תם זכות אבות ׳ ואם עד כה לחם אבירים ודגן
שמים מכלכלנו אול׳ ׳ השיב הזמן את הגולה אשר גולי ועתה ידידות נפשנו רכבינו ופרשנו
המעלה עדי זהב על לבושנו ׳ על פלא זמנינו החכם הגדול ר׳ קלונימוס תבוינו המשביע
בטוב עדיינו ׳ המחדש כנשר נעורינו ׳ הלא ידעת נסיכנו ׳ כי נשיא אלהים אתה בתוכנו ׳ ומיום
היותו עמנו ׳ אריגו מורו עם בשמיו ׳ ואכלנו יערו ודבשו ומטעמיו ואשר טוב עשה בתוך עמיו
אמרנו בלבינו זה סיני זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה ה׳ בן ירום
קרן הודינו׳ ויגדל הדרינו וכבודינו בימיו תושע יהודה ונפשנו תיקר ׳ ליהודים תהיה אורה ושמחה
וששון ויקר ׳ מה יפיו מה טובו ככבודות מדובר בו ׳ וחשן המשפט על לבו המצליח למלוכה׳
העומד על הברכה ׳ ועוברי בעמק הבכא ׳ מעיין ישיתוהו ישאוהו על כתף יסבלוהו עלה
לשמים שיאו ׳ ומתעל לכוכבי אל שם כסאו ׳ איך לב חכמינו מחשקו יתיאש ויקל מעלתו חוצב
להבות אש סגרו כוכבי אל מעבור נחל מעלתו ׳ ולאו מהשיג במרוצתם אבק תהלתו מי זה
יאמר אערוך לפני יפעת שמשו נר הלז ׳ שרגא בטיהרא למה לי ׳ כי שבעתים יזהרו בני דיעה׳
ונשוא נשיאנו שבעים ושבעה׳ ואלו האכילנו את מן אמרותיו ולא טעמנו צוף יערת דבש
העתקותיו ׳ דיינו כמה שראינו מחמודותיו מלבד שמן העכוה שירד על פי מדותיו ואלו
גלה ערות המקנאים היורדים עמנו לחיינו ׳ ולא עשה בהם שפטים דיינו על אחת כמה וכמה
טובה כפולה ומכופלת למעלתו עלינו ׳ ראינו אור באורו בחותמות אשר הוציא מאדונינו
המלך ירום הודו ויגדל הדרו

כלם חרדו לפניו ועמדו תמהים · כי אין מענה אלדים · לפי ראותי את מליצתו · אמרתי בלבי
אשלח אחד משירי ואקח את חליצתו · וכאשר התמהמהתי מלוש בצק עד חמצתו בשנה לקח ל
לבבי ובוש מענתו · כי ראתה ממעלתו עיני · ככל אשר שמעו אזני · כי לו מבחר החכמות
ומרת הידיעה · וכהירן ליה שבילי דשמיא כשבילי דנהרדעא · ידע על פה ספרי תלמי וספרי
כשדים ויושבי לב קמי · למד הזמן ידין לקרב · להעתיק ללשון עברי ספרי לשון ערב · עד אשר
יאמר לכל אשר יקרב · יש לי רב ימי זה אשר לבו לגשת יערב · ידו בעורף כל מתחכם ומתפלסף
· ואוסיף בבים עזובות כל חכמי הארץ אוסף · יחדיו במליצתו כל מליץ וישביע בבחנתות ה
הנפשות והעצמות יחלץ · אמנם שיר שקיל לא הראני ממלאכתו · כאשר הראני ממליצותיו את
כל בית בנותו · ובראותי כי הוא עטרת תפארתנו · סהרנו ושמשנו · וירדן לצרעתנו · כי בימיו
לא ישיא אויב בנו · ובן עולה לא יעננו · חברתי עליו זה השיר הכערב · וכאשר ראהו אמ׳ יש לי רב

צבי לדור תהי מאור ליומו תהי שמשו ואל לילו ירחו
ואתה הוא צרי גלעד לנגעו לצרעתו תהי ירדן ירחו

וכאשר רתם רכבי הפרידה · שלחתי אליו זאת השירה הנכבדה · בעבור תהיה לו לעדה · כי אהבת
עולם אהבתיו ועל כן חסד משכתיו

לא ידעתי שפע חסדי האל לנו יום יום יעמוס
עד הראני מלאך פניו יפעת השר קלונימוס
לו ראית אותו מעתיק ספרי בין ובידו קולמוס
אז ראית קהלת וי שעיה אז ראית עמוס
הוא על שחל המעתיקים ידרוך וכפי ריהם ירמוס
הוא יחשוף סוד כל פילוסוף עד כי כגן סיבו יחמוס
הוא יקיר מי מי הבינה ובלבו ה שכל יכמוס
דברי פיהו תורת חסד אך דברי זו לתי נימוס
קצר שירי להגיד הודו כי לא מצא תי עוד קולמוס

ויאמר הסר חייך ספרת בשיריך מכבודו · ומה שלא ספר עליו אדם מעודו · אשריו כי רב ח
חילו וכי כביר מצאה ידו · ואען ואומר ידע אדוני כי חנדרתי עוד עליו מליצה נחה ·
ושמתיה מנחה שלוחה · אל הנכבד הנשיא החכם ר׳ שמואל · עטרת תפארת ישראל · תשובת מ
מכתבו היקר אשר שלח לבני קהל מגדיאל · על אודות החכם ר׳ קלונימוס הנזכר : אשר בפרידתו
מארץ אותם עבר · ויאמר השר חייך היה זריז ונשכר · אל תבט אחריך ואל תעמד בכל הככר ·
ומהר להראותי פניך · אם מצאתי חן בעיניך · ואען ואומר הנה המכתב שים לפניך · כי בו
יאורו עיניך · כי הוא לבדו במליצות ירוה צמאניך ·

לכל תכלה קץ ראינו · ולראות קץ לתאלתכם לאינו · קצרה המליצה מהשתרע ויד התהלה תקצר
· ולבבינו כח לא עצר · לפנים תהכת תעלתכם ירדה בנו חצי · והנה לא הוגד לנו החצי

כי הגיע לתכליתם חלום חלם · ולבעבור תדע כי לא שכחתי השירים ולא אשכחם · אזכיר השיר׳
אשר חברתי בחלותי את רגלי מהר וקחם · ידע אדוני השר כי בהיותי בעיר אנ׳קוני חליתי את
רגלי חלי כבד ועבר עצמותה · ויבא גם הכבב אחר הלהב ויצא הפרשדונה · עמדתי כל ימי ס
העומר בתומר מקשה · לא נגעתי אל אשה · כי היה כאבי נצח ומכתי אנושה · ויד המחלה הולכת
הלוך וקשה · רעבתי וצמיתי · לא אכלתי דגן ויין לא שתיתי · צעקתי מכאב לב ומשבר רוח איליל
ושכחתי שמחת לבב ההולך בחליל · כי היה כאבי כליל · וכרוח בצליל · והרופאים היו רופאי א
אליל · ובהיותי בחוזק המכאוב · קשמה נפשי כאילו בחוב · ויען ה׳ מן הסערה · וחברתי זאת

השירה היקרה ואשא משלי ואומר

מי ה	אמין כי כל	ימי העומר	מקשה	אהי יושב	לדמיון תומר
כי ד	ממו חושי	ונפעמתי ואין	מן ה	אנשות כי	לכד החומר
לכי	אשר הגה	בדת אל יום וליל	מאן	כהיום ל	אמר ויאמר
צדו	צעדי ו	עצמי נפזרו	לו ב	עשא אבי	ואמי גומר
אזכור	ימי שבתי	כמלך בגדוד	לי י	חלו עמים	ואגזור אומר
צר לי	צרי גלעד	ואין איש יתנה	ממך	בצנצנתי	מלא העומר

כשמוע השר השיר הנמרץ · אמר בחיו בימיך היה חזון נפרץ · ועתה הודיעני בחייך · אם ח
חברת עוד שיר על חלייך · ואען ואומר חברתי על הרופאים הסובאים · אשר לדרוש
אותי היו באים · וכראותי אותם מתנבאים · אמנה אך נבאים · ואמרתי נפשי בתוך לבאים ·
והנה השיר אשר חברתי עליהם · ואקללם בשם אלהיהם

חושה	לבבי קח	לך צנצנת	אחת	ותן שם מן	מלא העומר
או מן	צרי גלעד	קחה לך חומר	להיות	צרי אל מ	חלה נושנת
אם א	לכה בחוץ	בלא משענת	אז א	חשוב להיות	כדר לעומר
אשב	בראש עמים	ואגזור אומר	ולגו	אלי אשפות	שלום ובענת

אל מ עצבה ת שכבון הרופאים כי נ סכהם שקר ואתם אין
לי חש חקו עת כי יגוניה צובאים
תראו זחתת ות עלימו עין איך ת חשו הזו ללים הסובאים
הנני שכור חימה ולא מיין

ויאמר השר חייך המשורר כחמתני · אחרי אשר שירו׳ תפוארו׳ כאלה השמעתני · ועתה הודיעני
בחסדך · אם ראית השר הנכבד ר׳קלונימוס מעודך · כי שמעתי כי הוא לבדו בזמן חשוק ונאהב
ולו לשון הזהב והאדרת · וכל שר ומליץ זולתו כגנב נמצא במחתרת · ואען ואומר חייך השר ר
ראיתיו · ואל בית אמי ואל חדר הורתי הביאותיו · הוא לבדו נזר הזמן · רד עם אל ועם קדושים
נאמן · ידו בכל החכמות הלמודיות ראשונה · ויד כל חכמי הדור באחרונה · לו המליצה הבתולה
אשר לא ידע איש דרכה · ודבר גבורות וחין ערכה · לפני כוסו המליצה אשר מעולם ועטו על ספס

כי בשתים תתחתן בי היום · אני אחוד לך חידתי · אשר לכדתי במצודתי · ואם יגזור המזל ו
ותעמוד בסודה · ותוכל החידה להגידה · הנני נשבעת באל עליון · כי הנני נותנת לך את בריתי
שלום · ולא אוסיף החושקים עוד לקוב · רק אשים למישור לבבי העקוב · ארכיב אפרים יחרוש
יהודה ישדד לו יעקב · ואם לא תמצא חידתי בשלמותי · לא תקוה ממני לעולם נעימות · וביום
ראותך פני תמונתי · הנני בכל זה האילן התפוח תתלונן · אשר פריו לתרופה ועלהו רענן · וכלו
עליו ושאננ · כזאת תבחן · אם בעיני תמצא חן · אם תאמר לי דברים אמתים · כמספר ה
התפוחים אשר בו נחתים · ושקרים והתולים כמספר העלים · אז תאווי לבך אשלים · ואם אין
זאת עיני מראותך אצלים · ואתה תהיה כאחד מן הכסלים · כשמעי ברכתי ברוך מנחם אבלים
· המחזיר אבדה לבעלים · ואען ואומר שמעי נזרה ההדורה · את מספר החידה ואת שכרה ·
הנני מגיד לך כמספר התפוחים דברים אמתיים · לכל התפוחים עוקצים בם תלוים · ושקרים
כמספר העלים להגיד אזיה כחפו · כל עלה הוא מזהב מופז · ויהי כשמוע הנזרה הנציבה · את
מספר החידה העלומה · היתה רוח אחרת עמה · ותאמר אלי בלב נשבר · מה יצא הדבר · יקושת
לי ונלכדתי · מצאת החידה אשר יחדתי · קנית אותי היום בשכלך · ואור יפעתי אשר על כל אור
מלכי כתתו זורח למולך · והנה אהבתי לצומתך ואצלך : לעיני בני עמי כתתיה לך · ואען ואומ'
גבירתי ומה יהיה הערכון · אשר תתני אלי לשבר רעבון · ותען ותאמר אחרי אשר הודיע האל
אותך את כל זאת אין כמוך חכם ונבון · ארורות תהיין הצביות · ויוני הגאיות · המעלימו עין
מחכמים והפקחים · ותעגבנה לסתיר עצתם עם העורים והפסחים · הנך דודי אשכול הכופר
בעל השירים הנחים · ואני כשושנה בין החוחים · וכבר אמרו החכמים שפתים ישק משיב ד
דברים נכוחים · ותטהר ותפשוט את מעילה ותשלך תחת אחד השיחים · ותאמר אלי אתה ת
תהיה על ביתי ועל פיך אשק ולא תהיה מחשקי לעולם נעשק ותקרב אלי ותשקני שמאלה
תחת לראשי וימינה תחבקני · ויהיו דדיה לי ערבים · ועד נטות היום התעלסנו באהבים ·
ותהי אהבתינו יום יום נוספת · הולכת ועודפת · עד אשר באחרית המות חטפה · ומאסף הנפש'
החסידים אספה · עד פה הגיע מעש' היפה · כשמוע השר את אשר חכמתי עזרתני · ועל במותי
היעלה הרכיבתני · ותניקני דבש מסלעה · ושמן מחלמיש צור לשבעה · אמר הנני נשבע בנוטה
שמים כיריעה · כי אתה ראשון לכל סבל בית החושקים · ואין כמוך נוטה אהלי החכמ' ויריעותיה
מקים אמנם הזוקן הכביד עליך · ובסבתו אחרו פעמי מרכבות משליך · ומיום אשר חלית את
רגליך · בין משוררי הזמן לא נשמע קוליך · ורעש רככיך והמון גלגליך · כאשר שמעתים בסוד
אלוה עלי אהליך · ואען ואומר אדוני לו לדברי הקשבת · ובסוד נבונים ישבת · אז ידעת כי אין
הדבר כאשר חשבת אתה · כי בענין השיר והמליצה בכחי אז ובכחי עתה · ומתי חברתי שירים
מתוקים · בתעבה השכל ובוקים · רק בהיות יצורי כאנחים וכאנקים · בחלותי את רגלי · ואז
נשאתי משלי · והנה היום על כפים חקוקים · ועל גרגרות אנשי החכמה כענקים · וזהב השכל
מעליהם מריקים · ויאמר השר הזה חסדך את רעך · ומדוע לא הראיתני מעשה בצנועיך ·
ואען ואומר חייך השר עשיתי בימי שירים נכבדים · משא צמד פרדים · התחשוב כי ראית כולם
· חייך לו ראית העשירית מהם עמדת כאלם · ולו ספרם איש תבקע הארץ לקולם ומי שיחשוב

הואיל לבי   באר זלות   שר יוסף כי   למאד גדל
החל לספור   אך בראותו   כי אין מספר   לספור חדל
יום כילי ל   כילת עשה   סוכה הוא ב   נה לו מגדל
בצדיק כ   רשע השוה   לא נכר שו   ע לפני דל
למד לקפוץ   יד כי לא י   פול מידו   גרגר חרדל

ויאמר   השר חייך לא הודעתני לעולם מעשה שמחה כזה · ובטוב עשית כקותה מזה הנבזה ·
ואען ואומר חייך לו שמעת מפי · את אשר קרה לי בימי חרפי · עם חשוקתי הנעימה·
אשר היתה בנות בריה   ואיך עזרתני חכמת עמה · אז כפלאת הפלא ופלא על המאורע·
נידעת כי לדעתי בחור בטוב ומאוס ברע · ויאמר השר הודיעני איך היה המעשה · ולא תעלים
ממני דבר ולא תכסה · ואען ואומר חייך השר חשקתי בימי חרפי אשה כצימח · יפה כלבנ'ברה
כחמה · חשקתיה חשק עבוס ואכזר · בחשבי להיות ממנה כעזר · והיא חשבתני לזר · אני רודף
אהבתה והיא תברח · אתחנן אליה בלב נשבר והיא מרה תצרח · אני שוכן במערב והיא במזר'
· ואם אשכון אני בצפון והיא בדרום · ואם אני בשמאל תחתית היא תמריא במרום · ואם אני
במרום היא תרד לבאר שחת · ולא מצאתי לעולם עמה נחת · ויהי היום הסיב הזמן את הגולה
אשר גלו · והביאני המזל ·לרעות בגנים ·וללקוט שושנים   ולראות הפריחה הגפן הנצו הרמונים
·ובהיותי הולך בגן לרוח היום עמדתי משתאה · ואשא עיני ואראה ·והנה היפה עיניה כיונים על
אפיקי מים · זורחת כשמש בחצי השמים · מלאה הארץ מזהרה זוהר · והיא כמעשה לבנת הספיר
וכעצם השמים לטוהר · אז אם עלז לבי אין לתמוה · ובדיכתי לגבוה מעל גבוה · ואקום ואלך
בלב עלז אל היפה · אשר כמו שחר נשקפה · ואומרה אליה אחר בקשת מחילת השגגה   שלום
עליך הכלוה והמעונגה · אשר בשושני הידידות סוגה · כי גבירתי גברת ממלכות עד מתי תהיה
כפסי הנוגה · על אפיקי מי ידידותך כאיל ערוגה · ואור יפעתך אותי יום יום עושק ·   ואני
עשיתי בעבורך מה שלא עשה לעולם על חשוקתו חושק · ולו הואלת הייתי עפר רגליך לוחך ו
כושק · אחלי גבירתי בפעם הזאת גלי אלי מצפון לבך   הטמון בחובך · ולא תליני מחשבות
אוניך עוד בקרבך · אם תחפצי בחשקי הנני · ואם תמאני חשקי חשק עפרה אחרת לעולם לא
יענני   כראות היפה אותי קורא מן המיצר   והיא היתה במשעול צר ·אשר אין דרך לנטות ימין
ושמאל · וזכרה אשר עשיתי בעבור אהבתה גם מתמול שלשום · ותאמר בלבה יש לי על ה
האיש הזה לחמול · ולא כגמול ידיו עליו אגמול· טוב לי להסיר מלבו את אהבתי לאמיתות
וכתב לה ספר כריתות · ולא ירדוף אותי בשוקים וברחובות ובכל עברים · כאשר ירדוף הקורא ב
בהרים · אבקש מזה השכל · אשר לעשות לעולם לא יוכל · אנסה אותו בחידות ·אולי תהיין ידי ·
שכלו מהושיע כבדות · אם אשמיעהו חידותי במשלי · והוא לא יכול להגידה אלי ותכל תלונתו מ
מעלי   ותפן אלי ותשא את קולה ותאמר · הוי החושק הנמהר והמר   אשר אלי תתמרמר
ונשרך עלי שמר   הנני נשבעת בחיי הכורא והאיש   יז ד

וישבע השר בחיי ראשו׳ כי זה המעשה השביע בצחצחות נפשו ויאמר אלי שכני כשבע בנפש
אבותי כי לא כנעם לי ספור כזה כל ימותי ׳אלעולם לא עשית גבורות כפלאות רק בפעם הזאת
אמנם קשה בעיני שהפסדת המלאכת אשר הובאת במרקחת ׳אעפ״ שלא הוציא השכל דבר
מתחת ואען ואומר הייך השר אם יגיע משכלותו שלא לפרוע אחבר עליו שיר שלא ראית
כמוה׳ לרוע ׳ וב״ראותו אותו יאמר עת לקרוע ׳ ורעה עליו זאת מכל הרעה אשר מצאתהו בימיו׳
כי אפרסם סכלותו לעיני בני עמיו ׳ ויהיה למשל ולשנינה ׳ ולא יחסר כל ימיו מגנה ׳ ואקום
במצות השר משיחי ואשלח מלאך אל האיש לשלוח אלי שכר טרחי ׳ושכר המרקחת המשובחתי
אשר פרעתיה׳ מרדת שחת ׳ וימאן האיש וישבע בחי נפשו כי לא ישלח אלי מאומה מרכושו
אז כתתי לחטוא חבי ולשאול באלה נפשו ואשא משלי ואומר

קום השר קח לך גליון
שיר חברתי עת נ.זתי
חשבתי כי יריק מיעיו
אמרתי לו דוד החבא
השבר מ צנים פחים
הבקר אור שחרתיהו
ומצאתיהו ובידו שיר
שיר מלא ח רפה וכלימה
כאשר אין ש עור לפאה
ולחרפת ס כלותו קרא
יען חשבו כי על תבל
אמרתי ש מחת על שיר
בשמוח יו נה הנביא
ואשאל ה איש ואומר
ויאמר לי חייך לא
החליף את שם המרקחות
ואען אל תאמר כי לא
כי בלתו ה יית אח או
שור מראתך גם חלתך
כי תחת צ אתו מתחת

וכתוב בו שיר משיר ציון
אל יוסף מ שקה איזוביון
יפדנו מ יד כליון
וסגור דלת האפיריון
כי זה לך מ פיד יום פדיון
לראות אם י רד לטמיון
מלא סיגים עם שגיון
אין שיעור אל הבזיון
לבכורים לראיון
בשמו משא גיא חזיון
אין ערך א ליו או דמיון
תחריד צור תו כל רעיון
עת שמח על הקיקיון
מה פעל ה דיאה פינדיאון
פעל דבר הדיאה פינייון
בקרוא אל הר חרמון שידיון
פעל דבר הניקיון
ריע אל מ חלון או כליון
שיר היקאת איש האביון
יצא מבית חורון עליון

ויאמר השר חברת שיר על חרפת שירו ולא חברת שיר על כבלותו ׳ואען ואומר חייך השר לו
ידעתי היותו כבל בטבע ׳ הייתי מוסיף לייסר אותו כחטאתיו שבע אמנם במה שחטא לי אין
להביא ראיה ׳ משום מעשה שהיה ויאמר השר דע אל נכון כי הוא אבי אבות הכליות ׳ ולא
הסיג אדם אבקו בענין הכבלות ואען ואומר חייך השר עליו שיר אחבר ׳ובהגיד כבלותו
חיילים אגבר ואשא משלי ואומר

פנה מכל עסקיך עד אשר גופך ינקה ׳ ולא תטריד רעיונך בדבר מהדברים ׳וסגור דלתי ביתך
מכל עוברים ׳ כי הרוח יגרום לעשות תקיעה ותרועה ושלשה שברים ׳וזרזתיו מכל הצריך ׳ ובזה
אין צורך להאריך ׳ והוא לא כן ידמה ולבבו לא כן יחשוב ׳ כי אחרי שתותו הרפואה יצא יבוא
ושוב ׳ וישת בנפשו עצות ׳ לחבר בלילה ההוא שירים ומליצות ׳ ולא סר האיש המסכן כל
הלילה מעשות כן ׳ עד אשר לזאת הסיבה ׳ כח הרפואה נכבה ׳ ולא פעלה בו דבר תועלת
ושכח מאמר אנשי החכמה כי מחשבה מועלת ׳ ואולת כסילים אולת ׳ ותהי הרפואה ההיא כאלה
נובלת ויהי באשמורת הבקר הלכתי אל בית האיש ׳ בן מחפיר ומבאיש ׳ ואשאלהו על
אודותיו ׳ ואיך פעל בו המשקה וקורותיו ׳ וישבע האיש בחיי אבותיו ׳ ויאמר המשקה והדיאה
פיניון אשר השקיתני נכבד ויקר ׳ לא שלשלוני כלל כל עיקר ׳ כשמעי עמדתי משמים ׳ ונפלו עלי
אמים ׳ ולבי על הרפואה רע יחרוש ׳ ולא היה לי פה להשיב ולא מצח להרים ראש ׳ ובעמדי
מרעיד ומשתאה ׳ אמר אלי האיש הנכאה ׳ חייך הרופא חברתי הלילה שיר מפואר ונחמד ׳ אשר
כל הבא אלי ועמד ׳ והנני שמח עליו כבעל כל הון ׳ והוא לא ידע היותו מוכה בשגעון ובעורון
ובתמהון ׳ ויוצא מחיקו גליון כתוב עליו שיר חברו האביון ׳ חשב היותו על כל השירים עליון
וכאשר התבוננתי עליו ראיתיו מלא חרפה וכדי בזיון ׳ ואומר אל לבי אין לתמוה אם שמח יונה
על הקיקיון ׳ ובודאי זה הוא מפועל הקיקיון ׳ כי מה שהיה לו להוציא דרך בית חורון תחתון
הוציא דרך בית חורון עליון ׳ כי השיר אשר חשב היותו במאזני צדק תאזן ׳ כדרך כל שיר חרזן ׳
היו מזיו שגיאותיו מלאים מפיקים מזן אל זן ׳ והכתיבה היתה רעה והמליצה היתה נהלאה ונולעה
והמשקל היה מעוקל והוא לא פנים קלקל ׳ אסף השיר ההוא כל חרפה וגנות ושגגות לא
בתשכנות ׳ עד אשר היו עלי לטורח נלאיתי נשא ׳ וישאלני האיש ויאמר ההטבתי לראות
השכלתי עשה ׳ ואען ואומר חייך בעל המליצה שכחת שם המרקחת כי קראת לדיאפיכדיאון
דיאפיניון על דרך הבדוכים שיקראו לחרמון שיריון ׳ ולא תאמר כי לא פעלה דבר הרפואה ׳
כי אדרבה פעלה פעולה נפלאה ומי שמע כזאת ׳ ומי ראה ׳ כי הוציאה מגופך כל טנוף
וטומאה ׳ וכל באשה וצחנה ונאלאה ׳ בלא צער ובלא מכאוב כאלו קסמה לך באוב ועשתה
אותך נוראות וגבורות נפלאות וזה לך האות כי כל מה שהיה לה להוציא מלמטה הוציאה דרך
הלשון ׳ ובזה לא היה מימות אדם הראשון ׳ שא נא עיניך וראה השיר אשר הקאתו איך יעלה
באשו ותעלה צחנתו אין לתמוה אם היה לך עם החלאים מלחמה ערוכה ונכבד באסטומכא
ודקירת העינים ומעד המתנים ורפיון השוקים ובלבול האזנים וכיוצא בהם מן החלאים
למיניהם אמנם יש לתמוה איך היית עד כה בחיים אמריך שנשארו מעתה אצריך נקיים
כשמוע האיש בוש ונכלם וקפץ פיו ונאלם והיתה לו חרפת עולם ונסתר בירכתי ביתו ׳ ואני
הייתי נחפז לברוח מאימתו פן יעיר עלי כל חמתו בשובבי בית השר וראיתיו מרחוק ׳ אז נמלא
פי שחוק ויתמה השר על רוב שחקי אשר לא מחוקי ויאמר שמתנו על רוב שחקך תמהים
ואען ואומר צחוק עשה לי אלהים ׳ ובראותי כי השר לדעת המעשה יכסוף ספרתי לו כל המאורע
מראש ועד סוף כשמוע השר נמלא פיו שחוק והקול נשמע למרחוק יג ג

מן העולם ועד העולם והדברים אשר נאסרו ישארו באיסורם ואשר הותרו יהיו בהתירם ואני מצאתי במזמורים הפך אל הדברים שאומר ה' מתיר אסורים שמשמע שהוא יתיר הדברים שכבר אסר ואען ואומר שמעני השר והטפסר דע כי על דרך האמת מצות התורה לא יותירו ולא יחסרו ולא יהיה היתר אל הדברים שכבר נאסרו אמנם אמרו ה' מתיר אסורים לפי מה שפירשו המורים הוא רמז לאמרו הסוס אסור והחמור אסור שענינו שבעבור עונותינו שרבו בזמן אשר לא סר וירבו במה שלא יסור סוס הישועה אשר ירכב האל להושיענו והחמור אשר ירכב עליו משיחנו הם בעונותינו החדשים והעתיקים אסורים בזיקים וכאשר תגזור חכמתו יקום לה זרוע תפארתו לעיני העמים יגלה ויודיע צדקתו באיים לא למעננו רק למען שמו המחולל בגוים ויספיק על ממלכות הארץ חמת רוחו ויתיר הסוס אסור והחמור אסור ככחו ויצא לישע עמו לישע את משיחו ויהי כשמוע הקהלות קול התירוצים יחולל אילות ודברים דבורים על אופניהם ויפלו על פניהם ויאמרו אלי כחמתנו השר כחמתנו שככה השמעתנו וישבעו בנפש אבותם היתומה כי לא שמעו כהם דברי חפץ וחכמה מיום היותם על האדמה ולא ימירו מה שלמדו ביום ההוא בכל אורותם ולא יותן סגור תחתם כשמוע השר היה לוטש פניו וישחק ובר אותי מעשהו הלכתי וישבתי לו מנגד כמטחוי קשת הרחק פן ירגישו האנשים בשחקו וישיבו לו מן החרפה שבעתים אל חיקו וכאשר חדלו הקולות ונפרדו הקהלות חזרנו השר ואני שטים ושמחים ונפכנו מן השמחה היא שלשה ירחים ויאמר אלי השר ברוך ה' צבאות אשר נתן היום בפיך דברי נבואות ולעולם לא עשיתי בלתי היום גבורות נפלאות ויצו השר לכתוב הדברים האלה לזכרון למען ידעו אותם דור אחרון ואעשה כן כאשר צוני ואשים אותם בארון

נשלמה המחברת השנים ועשרים תהלה לאל חי

המחברת השלשה ועשרים

אמר המחבר בהיותי עם השר ירום הודו חשבו גואלי ורעיו היות איש סודו אהבתים ואהבוני ולרופא מומחה חשבוני ואלי יבא כל איש אשר לו הנגע ומקרה רע או פגע והייתי מרפא אונם כרגע ויהי היום ויבא אלי איש מגואלי השר ומודע המלוכה לבקש על מחלתו ארוכה ויגד לי את כל נגעי לבבו ויפצר בי לשים עיני עליו ולהסיר עצבו כי היה ראשו ורובו בבוקה ואסטומכתו בוקה ומבוקה ומבולקה ואומר אל האיש חייך מעשות רצונך לא אתרפה הנני מעלה לך ארוכה ומרפא ואקום קל חיש לרגל המלאכה אשר לפני ועוררתי רעיוני ושנסתי מתני להכין צרי אל מחלתו להיות נקי מאלתו ואכין לו רפואה נמרצת מזמרת הרפואות מקובצת היתה בספרי איפוקרט רובצת עשיתיה על אש פקח רוקח מרקחת מעשה רוקח ואתן לו הרפואה תוך הצלחת ואבחר לו מן השעות המשובחות בהיות המעלה בעקרב במעלה נוצחת וחשבתי כי באותו המשקה תהיה רפואתו והסרת מרותו ותתום חלאתו כי המשקה ההוא לפי דברי החכמים היה בו לשלשלו עשרים פעמים ואומר אל האיש התבודד אחרי שתשתה זה המשקה

אחרי שככה השמעתני׳ שאין זה הפסוק מצות עשה ׳כי הייתי ירא לנפשי מזה המעשה ׳וזה כמה
עמדתי משתאה ׳בעבור היותי קצר קומה כאשר אדוני רואה ׳ ונתן לי הזמן אשת יפת תאר ו
וטובת מראה ׳ ארוכה מארץ מדה ׳ ובהיותינו תואמים מלמטה לא יגיע ראשי לדדיה ׳
ויגש הכ״ב ויאמר נפלאתי פעם ופעמים ׳ על אמרו יהי רקיע בתוך המים ׳ כי איך יהיו ב
בתוך המים השמים ׳ ואען ואומר כבר באר זה הדבר החכם ׳ פירא״ז המביט
במים צורת השמים בתוכם ויגש הכ״ג ויאמר תמהתי על מי שאמר אל תלחם לחם את
רע עין ׳ כי נעמה אחות תובל קין ׳ ואען ואומר לדברי מפרשי התורה הקשבת ׳ אז
ידעת כי אין פי׳ רע עין כאשר חשבת ׳ כ׳ פי׳ רע עין הוא החושש בעיניו ׳ והאוכל מן הלח׳ אשר
הוא אוכל ירבו יגוניו ׳ כי מן החלאים הנדבקים ׳ כאשר באר׳ החכמים והדברים העתיקים
ויגש הכ״ד ויאמר תן לי מתנה אחת על מכת להחזירי׳ מתי היה שאמר זה הכתוב המצמי׳ הריס
חזיר ׳ ואען ואומר זה יהיה בביאת הגואל ׳ ולכן נקרא חזיר שעתיד הק״בה להחזירו ל
לישראל ויגש הכ״ה ויאמר תמיה אני איך המחבר לא יבעת ׳ לומר דדיה ירווך בכל עת׳
ואען ואומר חייך אילו אמר כן על האשה היה אולת ׳ אמנם אמר כן על האיילת ׳ כי בהיות
האילה שמנה ׳ יהיו דדיה לך למנה ׳ ובענין זה תהיה האמת בוחן כי ראש הפסוק׳ א
איילת אהבים ויעלת חן ויגש הכ״ו ויאמר דומה שהיו אבותינו כת לצים שאמרו כהני כ
כעבור חלוצים או היו עניים ומרודים דחופים והדופים אחרי שהיו הולכים יחפים
ואען ואומר שפי לסיפיה דקרא כי הכתוב אמר כהנו כעבור חלוצים לפני ה׳ וקבלה בידינו
מהר סיני כפי מה שהורו המורים כי זה הכתוב מדבר בימי הכפורים שהוא מכין
שאר הימים לטובה כבדל ועל כן אסור בנעילת הסנדל ויגש הכ״ז ויאמר מי קלל משה
באמרו אם בהמה אם איש לא יחיה ׳ ובאמרו כל חרם בישראל לך יהיה ׳ ואען ואומר ק
קלל עמלק בעבור שנלחם עם ישראל ברפידים ׳ וקלל המן על אשר שלח ידו ביהודים
ויגש הכ״ח ויאמר שמעתי אומרים כי תענוג הנפשות יהיה לנפש אחרי מות הגוף כגן רענן
ורטוב ׳ ומה זה שאמר הכתוב שמעו אלי ואכלו טוב ׳ ותתענג בדשן נפשכם ׳ ועתה שמעוני ב
בחיי ראשיכם ׳ מה תענוג יהיה לנפש איש מטוב העולם הזה מתייאש ׳ בתוך הדשן אשר תאכל
האש ׳ ואען ואומר זה הפסוק לא נאמר על הנפשות הטהורות ׳ רק אל הנפשות המקברו׳
שאמר להם הכתוב אכלו בעולם הזה אשר אהבתם ׳ המעט מן הטוב אשר עשיתם ׳ ואחר המות
לכו באור אשכם ׳ ותתענג בדשן נפשכם ׳ ויגש הכ״ט ויאמר אדוני לעזרתי חושה ואל ת
תרחק ׳ מה זה שאמר הכתוב יושב בשמים יצחק ׳ ואחרי שידענו כי הם הם המרכבה ׳ לפי מה
ששמעתי באחרים נוכה ׳ והאבות הין אברהם יצחק ויעקב ׳ מרוע יצחק לבדו בשם יקנוב ׳
ויאמר כי הוא לבדו בשמים יושב ׳ ואען ואומר לדברי הקשב ׳ אמת שאברהם ויעקב
גם הם במרום אמנם משמשים בעמידה ׳ אבל יצחק לבדו יושב בזכות העקידה
ויגש הל׳ ויאמר חייך אדוני קבלתי מאבותי ׳ ושמעתי כל ימותי ׳ כי מצות התור׳ אשר נתנו
בסיני לאבותינו ׳ לא ימושו מפינו ומפי זרעינו בפרטם ובכללם

כספים צריך להיות בסמך מן כסף לא תתן לו בנשך ׳ ועניין זה הפסוק כי מי שירבה נשים ירבו
כספיו ׳ ועשתרות צאנו ושגר אלפיו ׳ כי לרוב כדוניותיו יהיה שמש וצדקה ומרפא בכנפיו ׳
ויבריח היגון באלפיו ׳ והיו מוטות כנפיו ׳ מלא רוחב הארצות ׳ וילבש אותו הזמן מחלצות ׳
ויגש הכ׳ ויאמר רואה אני כי כלנו חבורי עצבים ׳ כהמה כדובים ׳ ולקחנו מן הפתיות תשעה
קבים ׳ ועתה הודיעני פירוש המלבין פני חבירו ברבים ׳ ואני לא אדע מספר הדבר
ושברו׳ כי לא ראיתי בימי ולא ראה אדם בדורו ׳ איש שילבין פני חבירו ׳ אמנם ראיתי וראו ם
האנשים ׳ בימיהם הנשים ׳ יבהילו תמרוקיהם ׳ וילבינו שחרותם למען בושת פניהם ׳.
ואען ואומר אחי משיכת הסכלות העיר ׳ לא זה הדרך ולא זה העיר ׳ כי המלבין פני חבירו׳
לפי מה שכתב בעל׳ התוספת בספרו ׳ היא ההלבנות פנים ׳ ומעשה השחוק שעשוהו ם
הליצנים ׳ שעשו כלי להשתעשע בו ׳ זרת ארכו וזרת רחבו כבוב ויעשו באמצעיתו מחיצה
מפסקת לסתיר עבתו הצד האחד יניחוהו ריק ובצד השני קמח סולת בו ז״ק ואם יפחו בו
אשר לא יבינו אם יהיו שערותיהם כשנים כשלג ילבינו והיו כלא היו ואם יאדימו כתולע כצמר
יהיו וכאשר יקהלו הקהלות ׳ יקראו לאחד מן הריקים וישימו עלילות והצד הריק כמוהו יראוהו
ולפחת בו פעם אחר פעם יחנכוהו ויעשו כן כדי להבטיחו כדי שיפח בו לבקשתם בחמת ר
רוחו והוא על ראותו הכלי ריק יבטח ויחשוב היותו אז שמעון בן שטח כי עיניו מראות טח
ולא ידע כי הצד האחר לחרמים ולמכמורים משטח בוש׳ כי בטח כי פתאום יהפך הלץ ידו
ויבין הצד המלא סלת לבדו והוא לא ידע כי בא אידו ורוחו בקרבו נבקה והליצן יבואהו לפחת
בו בחזקה והריק יפח על מקום הקמח והליצן קורא הנני מביא את עבדי צמח ואז יתפזר
הקמח על פניו ועל ראשו ועל זקנו ועל גבות עיניו והריק חורק שניו והוא נבוך בכל ענייניו
ויאמר הנני מכיר את אשר לא הכרתי ואדע פי׳ עם לבן נרתי ואנשי הקהלה יריעו עליו תרוע׳
גדולה כקול מחצצים בין משאבים עד שיזועו בלעות הבית והעובי׳ וזה הוא פי׳ המלבין פני
חבירו ברבים ויגש הכ׳א ויאמר נפשי עלי תשתוחח ומה גם עתה ואם תפרש לי ויהיו
תואמים מלמטה כל אנחתה השבתה כי זה הפסוק לא ידעתי לפרשו מפני שאמר אחריו ויחדו
יהיו תמים על ראשו ׳ ונראה לפי פשוטי המקראות ועניניהם ׳ שצריך להיות שוים באורך האנשי׳
עם נשיהם ׳ ואנו רואים אנשים גבוהה קומתם ׳ ואל בין עבותים היתה צמרתם ׳ ולהם נשים ם
שפלות קומה ׳ היו דומין לאדמה ׳ חשך משחור תארם וצפד על עצמם עורם ׳ ולא יגיעו עד ט
טבורם ׳ וכן תמצא איש זרת ארכו וזרת רחבו ׳ ועלתה חוזית על רובו ׳ ולו אשה פרח הכביות ׳
צוארה כמגדל דוד בנוי לתלפיות ׳ ואחרי אשר בנתה התירה להיות האיש ואשתו שוים באורך יאיך
לא יבא בלב הארוך הנושא קצרה מאורך ׳ וכן הקצור הנושא ארוכה ׳ איננו עושה כתורה וכחוקה
׳ ועתה אדוני השקט שאון לבי ׳ ונחני בדרך אמת אם דרך עוצב בי ׳ ואען ואומר ם
חייך לא אכחד ממך ולא אכסה ׳ ויהיו תואמים מלמטה איננה מצות עשה רק הפסוק עצה טובה
ישמיענו ׳ ודרך תבונות יודיענו ׳ כי הטוב והנעים להשות בעלי החבורה ׳ שהארוך ישא ארוכה
והקצור קצרה ׳ ויאמר האיש כחותני

פרעה · והוא מה שאמרו הנביאים הקדושים · על גבי חרשו חורשים · גם פירשוהו המורים יש"וא
אזהרה שלא יחרוש אדם על הקברו' ויגש הארבעים ויאמר עד כמה פעמים אני משביעך
· להודיעני ושמת סכין בלועך ואען ויאמר זה ביני אל הרופא לחתוך בסכין האיסכרא
ויגש המ"א ויאמר ידעתי כי ממקור השכל תשאבי ועתה הודיעני פי' בן חכם ישמח אב
כי שמעתי אומרים כי השמחה בלב לא ידע עשות ככוחו · ומשככם אב משעשים ב
בשמחה · ואען ויאמר אם אין שמחה בלב יש בו לשמחה תקוה · לשחק הנערים בו בשעוה
ויגש המ"ב ויאמר חלותי פניך להודיעני על אמתתו · פי' אשר שמתי ערבה ביתו · כי אני לא
ראיתי איש שיהיה ביתו מערבה · ממזרח שמש ומערבה · ואען ויאמר זה הפסוק פ
פירשו רבה · שהוא אמור על יום הושענא רבה ויגש המ"ג ויאמר אם נפשי חן בעיניך מ
מוצאת · מה אלי מאת פני חכמתך משאת · ופרש לי רוחצות בחלב יושבות על מלאת · כי מי הם
אשר ראו בימיהם · אנשים ירחצו בחלב עיניהם · ואען ויאמר חייך זה אמור על האנשי'
אשר בעיניהם חוששים · שירחצו אותם בחלב הנשים ויגש המ"ד ויאמר אם אתה חכם
ונבון · מה פירוש השמר אל תפן אל און ואען ויאמר זה ידוע אף לקטנים · כי בעת ש
שישליכו הנערים האבנים · אין לפנות אז פן ישחיתו הפנים · ויגש המ"ה ויאמר איך אמר
הפסוק ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהם · איך יקראם רחמניות והם הם עידיהם · כי כאפו ודם
בידיהם · ואען ויאמר חייך בטוב פירשת · ובפי' רחמניות צדק לבשת · כי פי' רחמניות
זונות ידבק ה' בם את הדבר · כגזר מן רחם רחמתים לראש גבר ויגש המ"ו ויאמר מה ר
רבה הכתוב באמרו פיה פתחה בחכמה ואען ויאמר שלא יכנסו בפיה הזבובים בימות ה
החמה ויגש המ"ז ויאמר אדוני אחרי אשר זכית אל זאת המעלה הרמה · רציתי שתפרש לי
על דרך החכמה מרבה בשר מרבה רימה · כי אני רואה איש יקנה בשר עד צואר יגיע · וימלא
ממנו הבית והיציע · ובמלח ימלחנו ובכן לא יתליע ואען ויאמר כבר פירשו אנשי החכמ'
כי מרבה בשר מרבה רימה אמור על מי שיקנה בשר רב בימות החמה ויגש המ"ח איך
אמר הפסוק מרבה נכסים מרבה דאגה · ואנו רואים כי הנכסים הרבים מסירים העצב והתוגה ·
וישימו הנפש בשושני השמחות סוגה ואען ויאמר מי שכתב דאגה באלף בספרך · לא היה
אלעזר בן ערך · ולא עבד נגו ומישך ושדרך · די שער ראשיהון לא התחרך · וכתב דאגה באלף
בשגגה · ובספרים המדויקים כתוב בחסרון האלף דגה · מן הדגה אשר ביאור תמות · ואמר כי
המרבים נכסים בשלמות ינהגם הזמן עלמות · וירבו לקנות דגים ויהיו אוכלים ושותים וחוגגי'
· והעצב והדאגה ישארו עם הדוגים

ויגש המ"ט ויאמר ראיתיך החבר · מפרק הרי השאלות וסלעיהם משבר · ועתה רעיוני כ
נכספים לדעת פי' מרבה נשים מרבה כשפים ·

ואען ויאמר חבל על אנשי חסד באין מבין נאספים · חשבת היות כשפים מן מכשפה לא ת
תחיה · ואשר פירשו לך כן דמיו בו יהיה · אם בהמה אם איש לא יחיה · והנני
קורא על עצמי אויה לי כי גרתי משך

ויהי כראותי כי נפלא על הפירוש · אמרתי לו שמע עוד פי' אחר על הדרוש · דע כי לפי מה ם
שכתוב במסורת והקבה · מלה אחת כקוף יש לנו פי' אחר ותועלתו מרובה · כי בזה הפסוק פרמז
אל האשה · להיות צנועה וקדושה · כי אם תתן לחושק הזרוע והיד · ולבסוף תתן לו הלחיים ומהם
יבטיד · ואחרי כן תתן לו הקבה · ולכן תזהר מזה הנקבה ויגש השלשים וארבעה ויאמר
נפלאתי ועמדתי מרעיד ומשתומם · זה חדש ימים כי הפסוק העיד על נח שהיה איש צדיק תמים
ואני שמעתי אומרים בקראם מגילת פורים · הפך אלה הדברים · כי נתחבר עם המן ופנין ה
הבוגדים להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים · והוא אמרו ונח מאויביהם והרג בשונאיהם

ואען ואומר זה הדבר פי' בר קפרא כי נח העיד בו הכתוב שהיה צדיק בדורותיו אמנם בימי
המן לרוב זקנתו שכח תורת אבותיו · גם מן היום אשר נטע כרם וחללו · וישת מן היין
וישכר ויתגל בתוך אהלו · חדל מתקו וטעמו · והפך לו כוס לשכוח עמו

ויגש השלשים וחמשה ויאמר הושיעה אדוני כי מעי ככנור יהמו · מה נאכל בשבת של נחמו ·
ומה יעשו היהודים הפרזים היושבים בערי הפרזות · אחרי שהכתוב אסר את האווזות · והוא שאמ'
יחזקאל · ולא תהיה עוד לאווז כריך אתה ה' גואל ישראל · ואען ואומר השמר והשקט אל
תירא ולא תחרד ולא תבעת · כי לא אסר הכתוב אכילת האווזות בכל עת · רק אסר אכילתם
ביום שני מהשבוע · וזהו אכילתם בכחו עומד לעולם קבוע ·

ויגש הלו' ויאמר אדוני אם את הדבר הזה תגיד לנו תהיה לראש מי הוא זה ואיזה הוא אשר
רעה על המלך יחרוש · ולקחה אשתו ממנו ירדוש · ולא ירוה לענה ורוש · שאמר הכתוב
ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש · ונראה בעיני כי זה הלוקח היה סכל ולא פקחי והבאיש שמן
רוקח ואען ואומר חייך כי מי שלקחה אלקה לקה על פי מדותיו · ולקח מיד המלך כפלי'
בכל חטאתיו · והוא המן אשר חשב רע עליה · כמו שהעיד אמרו והמן נופל על המטה אשר א
אסתר עליה · ולכן סכל מה שסכל · וכאחריתו היה כבל ·

ויגש הלז' ויאמר אדוני על מה שצותה התורה חלוצים תעברו את הירדן תמהתי תימהא
גמורה · כי לו עברו ישראל אז את הירדן במים היתה חכמה נפלאה לצוות לחלוץ ה
הנעלים · אמנם אחרי שחובים את מי הירדן האל ממעל · מה צורך ללכת חלוצי נעל
ואען ואומר בטוב השכלת · אמנם השי הנכון בו לא הקשבת · כי לא צותה התורה הנאמנה
שיעברו הירדן חלוצים בפעם הראשונה · רק בעברם בו בשאר ימות השנה

ויגש השלשים ושמנה ויאמר אמור נא האמרכל מדוע היה מתאונן אדם באמרו היא נתנה
לי מן העץ ואוכל · והלא העז מפרסת פרסה · ומדוע היתה העז בעיניו מאוסה · שאל
נא מצות התורה ותענך ועתה שלח העז את מקנך · ואיך באמרו היא נתנה לי מן העז לא
יבעט והיא מעשים בכל יום דדיה ידוונו בכל עת מצורף אל זה שמברכים בכל קהלות עם לועזי
על אכילת החלב בורא פרי העז · ואען ואומר חייך בעת שאכילתו בשר עז היה חולם
וכסלי מלאו נקלה · והוצרך לכבור או בשר סרים והיא נתנה לו עז מקרין ומפרים

ויגש השלשים ותשעה ויאמר אדוני איך תפרש במדעך אל תחרוש על רעך · כי איך יחרוש
האדם כבקרים על רעו · ואען ואומר שמע הפסוק ברעה · זה היה בימי ם

ויגש · הכו' ויאמר אמור נא השר בחכמתך · מדוע אמר דוד גם מזידים חשוך עבדך והלא
התורה צותה לנו ואמרה · זיתים יהיו לך בכל גבולך ואען ואומר צותה התורה
זיתים יהיו לך בכל גבולך לצורך אורה ומאכול זתים חשוך עבדך מפני שמזיקים אל הזכירה
ויגש הכז' ויאמר איך אמר האל יתעלה ועמי תלואים והיה לנו לתלות הגוים · ולתת לישראל
חלקם בחיים · ואען ואומר זה מבואר על ידי שמואל שאמר והגבעונים לא מבני
ישראל · שתלו בנירצפה בת איה האכונים על שאול ועל בית הדמים אשר המית את הגבעונים
ויגש הכ"ח ויאמר ומה שצותה התורה שתה גם אתה והערל יש לתמוה כי אין לשתות
יין נסך יצוה גבוה מעל גבוה וכבר נגה החכם אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם
ואען ואומר זה שהתיר הכתו' לשתות עם הערל אמור ביין מבושל · וכענין אחר יבוא עם על המל
ויגש הכ"ט ויאמר קשיה אני תמיה רבה ממה שצותה התורה להביא כנים בתבה ·
והנה אם יכרתו במי המבול מעל פני האדמה עוד כל ימי הארץ תהי' הכנים באדם
ובבהמה ויבאו מדיינים יום לבבוא נבא דור הולך ודור בא ואען ואומר כנים תעשה
את התבה פרשו הגאונים שהוא מבפרס כי באותם בתוך התבה דחוקים ומעוכים ישרצו
בגדיהם כנים ויגש הל' ויאמר חייך השר יש לי שאלה איך אמר הכתוב לתת את אחותנו
לאיש אשר לו ערלה · הלא ידעו שבטי ישראל מה שצותה ההלכה · לא יבא פצוע דכא וכרות
שפכה · ואיך ירצו לתת את אחותם · לאיש שיש לו טבעת שאין עליה הותם · ואען ואומר
חייך לא הבנת הדבר על בוריו · ולקחת מן הפסוק עלהו ולא פריו · ולכן אמרו חכמים טוב יום
בחברת החכמה מאלף · הלא ידעת כי מלת לו כתובה באלף · ולכן לא רצו לתתה . למי שאין לו
ערלה כי הערלה הוא קרן הבתולה ויגש הל"א ויאמר מה זה שכתוב בספרים
הממעיט אסף עשרה חמרים · ואנא נמצאו כל כך חמורים בעורי' שיבאו מהם לכל אחד עשרה
ואען ואומר זה הענין היה במלחמת מדין · שהיה המלקוח והשבי פלאי פלאות · והיו
החמורים שלשים אלף וחמש מאות · וישמח האיש וישבע באילות ובצבאות כי אין אלו אלא דברי
נבואות ויגש הל"ב ויאמר אדוני זה כמה עמדתי כפעם · איך אמר ישעיה אכן חז"ר העם
וכן כל הבשר חזיר · ואיך פיו קדוש ונזיר · יקרא עם הקדש חזירים · ובזה השם לא נקראנו בכל
ארבעה ועשרים ואען ואומר חלילה חלילה שהנביא בשם חזיריים יקראנו · רק על
אכילת החזיר יוכיחנו · וכבר פי' זה הדבר באמרו אוכלי בשר החזיר והשקץ והעכבר · כי היהודי'
ההם האומללים · היו קונים החזירים המלוחים והיבשים מהערלים וזה נגלה לאשר מחרב
הפסוק מבין · האומר יבש חזיר נבל ציץ
ויגש הל"ג ויאמר אשאלך השר ולתשובתך אחכה למי שצותה התורה שככה · באמרו הזרוע
והלחיים והקבה ואען ואומר כך מקובל אני מבית אבי אבא · ששאל לדור
ראשון · ואמרו כי זה הפסוק נאמר על שמשון · שהיתה לו זרוע רמה להלחם בפלשתים · וידועכו
לפניו כפשתים · ובלחי חמור חמורתים · פרוח ומכאים · הכה אלף איש · ויפול האיש על פניו
וישבע בחיי אבותינו · כי אורו עיניו · ולא שמע בלתי היום דבר דבור על אופנו

אל יעיר לבם ולא ישן ולא יזכרו השמן ומעלה עשן' ויהי הבגדים הלבנים בעיניהם כפי הכבשן
ואען ואומר למה תדבר עוד דבריך' ותחשוב להצדיק אמריך' אם קרית לא שנית כאשר
לדברי ההבל פנית' חייך מי שלמדך כי לבנים הוא מענין לבנות' למד אותך סכלות וגבות
ולכן פירושו מפיך לא ימוש' הלמד במלת לבנים היא לשמוש' ופירושו אנשי התכונות יבי המלאכה
מגזרת ויולד בנים ובנות ואמר החכם אם תחפוץ להרבות הונך' שמור שמירת הכילי קניניך
ועשה מבלוי בגדיך לבניך ולא תעשה כמעשה הטפשים' אשר יעשו לבניהם בגדים חדשים' ואם
תחפוץ לדעת חכמה ומוסר' למשמעת אנשי החכמה היה סר' ונר דלוק מונח על ראשך אל
יחסר' ללמוד החכמות והתעודות' בשעות הנכבדות' ובענין זה הסכלות יפנה עורף' כי אין
רנה של תורה אלא בלילות החורף'

ויגש הי"ט ויאמר אדוני בכל עת אשר אני רואה שני פסוקים אעמוד משתאה' האחד והם
ובעיני משה רע' והשני הוא והניף ידו אל המקום ואסף המצורע' והדבר אשר לבי יקרע
' ועלי יתאד קשה' הוא קריאת הפסוק רע למשה' והוא היה מבחר הברואים' וראשון ואב לנביאים'
וכן אמרו והניף ידו אל המקום ואסף המצורע' מתי אסף המשודר כשטרע' והנה אם לאשמת
העם הדבר זה בו אירע' איך חוק המוסר פרע' להניף ידו כנגד השם' הלא ידע כי יחטא ואשם'
ולכן אדוני בחסדך פרשם' ואען ואומר ובעיני משה רע' ר"ל שחשם בעיניו ונתרפא
כאשר קרן עור פניו' ואסף המצורע היה מבני הפריזי' ויש מפרשים שהיה בנו של גחזי'

ויגש העשרים ויאמר אדוני מדוע צוו לנו הרבנים' אחזו לנו שועלים שועלים קטנים'
ואען ואומר חייך צוו אותנו אחריהם לחקור' ואות' בחרב לדקור' לצורך עורותיה בזמן הקור

ויגש האחד ועשרים ויאמר נפלאתי פעם ופעמים' על מה שאמר הכתוב הוי כל צמא לכו
למים' ואיך לא אמר לכו ליין אשר יחייכו מיומים ואען ואומר חייך החבר' בתשעה ב
באב הכתוב מדבר בעבור הצרה שהיינו בה ורוב המבוכה' ועל כן זה הפסוק כתו' במגילת איכה

ויגש הכ"ב ויאמר שמעני כוד התורה' איך צוה התורה לא יבכה בלילה כרה' והלא אסור
לאדם לשום מטתו במקום אורה' ואסור לאדם ביום להעפיל' רק אם יהיה בטליתו מאפיל'
ואמת על כד הרמז בעלי הקבלה' והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העור באפלה ואען
ואומר כבר פרשו המורים' כי לא יבכה בלילה כרה אמור ביום הכפורים: שאין צורך או לעלטה
' להיותו אסור בתשמיש המטה'

ויגש הכ"ג ויאמר אדוני ראיתי כתוב במזמור' וידבר חמור אתם לאמר' ועתה אמור כל החבר
איך החמור עם האנשים מדבר ואען ואומר אל תתמה אם חיילים יגבר כי החמור
הזה היה בן אתון בלעם אשר עשתה האותות לעיני העם ויגש הכ"ד הככי ואשישת' יין
אותי תענגום אך שתפרש לי אכן רוח הוא באנוש ואען ואומר כבר פרשוהו הרבנים כי
רוח היא באנוש כשיאכל האפונים ויגש הכ"ה ויאמר אמור כל השר והאמרכל מדוע
צותה התורה אם לפנין תאכל וידוע כי האם יחשיך העינים והרגיל בו ישכב בין שפתים
ואען ואומר שפי לפיפה דקרא' שהוא וסביביו כסיברה' וזה אמור בעת הקרח הנורא'

ויגש האחד עשר ויאמר אמר הכתוב ושני גוים בבטנך לרבקה׳ ואחד מהם היה יעקב אשר
צורתו תחת כסא הכבוד חקוקה׳ ומן התימה שהפסוק בשם גוי יקראנו׳ ובניו יהיו זרע יעבדנו׳
ואען ואומר הכתוב יקראנו גוי ולא יחמול׳ מפני שעדיין לא נמול׳ ואחר שנמול בחר בו
וקראו זרע אברהם אוהבו׳ ויגש הי״ב ויאמר מה מאד היה דוד בעיני אוילי׳ שאמ׳ חבלים
נפלו לי׳ כי אם נפלו מידו החבלים ואבדם׳ מדוע היה מתרעם מהם לאדם׳ ואען ואומר
חייך נפלו לי הם דברי הנגבים׳ שתולים אותם בחבלים על שער בת רבים
ויגש הי״ג ויאמר הנני כפרד מתאוי׳ אם לא תפרש לי אהללה ה׳ בחיי׳ כי מי לא ידע בכל
אנשי החכמה׳ כי לא המתים יהללו יה ולא כל יורדי דומה׳ ואען ואומר חייך רחוק אתה
מזאת הידיעה׳ כי מלת בחיי היא שבועה׳ וקצתי בחיי מפני בנות חת היא שבועה גם כן׳ ולפי
זה הענין הפסוק יתכן׳ ויגש הי״ד ויאמר אדוני שא משליך׳ והודיעני פי׳ בל כרוב אליך
כי איך אסר לנו הכתוב לאכול הכרוב׳ והוא הדבר החביב אלינו והקרוב׳ ואען ואומר אסרתו
התורה כי הוא מזיק לרוב׳ ולהחשיך העינים ואורוב׳ והגוף הרגיל בו יחרב חרוב׳ תשחת הארץ
מפני הכרוב ועל כן אמר החכם הישמעאלי׳ פדה בשלום נפשי מכרוב לי
ויגש הט״ו ויאמר חייך אדוני הייתי יודע ברצון׳ פי׳ ורחל באה עם הצאן כי לראות אשת
נביא רועה׳ היא חולה רעה׳ ואען ואומר חייך לא כאשר יחשבו החסירים רק רחל הו׳
מן רחלים מאתים ואלים עשרים׳ ויגש הי״ו ויאמר אדוני ראיתי כתוב בפרשה׳ ראה
חיים עם אשה׳ וכי מה חיים יהיו לנו׳ עם אשר כלנו ואשר דמה לנו׳ הן הנה שבנו המות לכל
היקום׳ ושדי המות לאנשים יניקום׳ ואען ואומר חיים הנז׳ בפרשה הוא שם איש היה
ממרומה׳ בעל נפש קדושה וכאשר ראהו שכיניו מדבר עם הקדשה אמרו ראה חיים עם אשה
ויגש הי״ז ויאמר חייך השר חיי לא יכעסו׳ ומעי ככנור יהמו׳ עד שתפרש לי מדוע הזכיר
הכתוב פעמים נחמו נחמו׳ ואילו היה נחמו שני פעמים בשנה החרשתי׳ אמנם אחרי היותו
פונה אחד בלבד אמרתי נגרשתי׳ ואען ואומר חייך לשאילתך נדרשתי׳ ובפירושי ספר ישעיה
על שני פנים אותו פירשתי׳ האחד הוא נחמו מהתענית היושבים בערי הפרזות כי הגיע
נחמו שתאכלו האווזות׳ והפי׳ השני הוא נחמו בגלות באווזות מדי שנה בשנה׳ ונחמו לעתיד
באווזות דרבה בר בר חנא׳ ויגש הי״ח ויאמר אדוני שמעתי באמרו הרבנים׳ בכל עת
יהיו בגדיך לבנים׳ ואנא הניחו הצבעים המשעשעים׳ והרקמות מעשה צבועים׳ המשמחים
לב אנשי הזמן׳ ואת התכלת ואת הארגמן׳ וידוע כי כל איש אשר יהיה לראש׳ אחר כל ירוק
ידרוש׳ ואם היו בני דעת׳ איך לא הזכירו את שני התולעת׳ עוד שמעתי שאמרו ושמן על
ראשך אל יחסר׳ וזה יורה כי שכלם סר כי ביום משחם את ראשם׳ יכסו חמס על לבושם׳ ותעל
בחכתם ובאשם׳ ולו ראו בזמנם אשה בבתוליה׳ או כלה מעדה כליה׳ וכתנות הפסים אשר
עליה׳ בצבע רקמתיה משחוב שוליה׳ על פני הארץ כאמתים׳ ועליהם מפותחים כל הציצים
והפרחים׳ אשר יצר האל בגנו׳ ואת כל עורב למינו׳ ורמוני התכלת והארגמן׳ וקרשי הזהב
מעשה ידי אמן׳ ועטרות הזהב אשר על ראש פרות הבשן׳

ואען ואומר משותלח וארפכשד בלא אלי קבר בכלחי והיתה להם עם האמן ברית מלח ומי
שהיה קורא אותם בשם בער׳ היה כסיל ובער׳ אמנם חנוך בשם, בער יקראנו בעבור
ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו׳ ואומר האיש הנני כשבע בחיי אבותי׳ כי על דבר זה נכנעתי
רוב ימותי׳ ולא יכולתי לעמוד בסודו׳ ברוך שחלק לך מכבודו

ויגש השלישי ויאמר הנני תועה בפסוק אחד בשיכור׳ איך הכתוב בשבחי האשה יזכור סדין
עשתה ותמכור׳ וידוע כי בעת תמכור האשה כסי ביתה׳ יורה על עונש רעתה׳
ואען ואומר הסדין במקום הזה מטלית׳ והחסידה תמכור אותו לרבנים לעשות ממנו טלית׳

ויגש הרביעי ויאמר הטיבה אדוני אבי המועצה׳ איך יאמר הפסוק רק בזדון יתן מצה׳
והנה אנחנו אשר בין אנשי החכמה לא יתחשב׳ כבר כתוסב׳ נותן מצה בפנים יפות
לכל עובר ושב׳ ואען ואומר הסכת ושמע מלי׳ פסוק זה אומר על האיש הכילי אשר
יתן המצה לעני בפנים רעות׳ ובשיחות נרגנות

ויגש החמישי ויאמר אמור נא השר העדנה׳ איך תפרש ופותה תמית קנה׳ כי מה פיות יש
בהריגת הכינים׳ המתאכזרים עלינו כיענים׳ ואען ואומר דע אדוני הנכבד׳ כי
שלשה פירושים בדבר׳ הראשון הוא פי׳ רבינו פנחס׳ מתחספנחס שפירש כי פותה הוא הממית כ
כנה בפני אשתנים׳ והשני פי׳ רבינו יצחק מרכת׳ שפירש כי פותה הוא הממית כנה בשבת׳
והשלישי פירשו הגאונים׳ שאמרו פותה הוא שממיתוהו הכנים׳

ויגש הששי ויאמר לדוני איך צותה התורה אל תשכח ענבים׳ ולא הזכירה התאני׳ ערבים׳
והרמונים המתוקים׳ והאבטחים והאפרסקים׳ ואען ואומר הזכירה ה
התורה הענבים מפני שנמצא בהם דבר חידוש׳ כי עם היין היוצא מהם נעשה הבדלה וקידוש
והם הפירות המהוללים׳ בעבור היותם משלשלים׳

ויגש השביעי ויאמר איך אמר שלמה אמרתי אעלה בתמר׳ מדוע יעלה הוא באילן ולעבדו
בדבר לא יאמר׳ ואען ואומר החכם שלמה רצה לעשות המצוה בעצמו ולעלות על
עץ התמר האלוה׳ לחתוך לולב למצוה׳ כי הוא לעשות המצוה כאיל יערוג׳ וכן
אותיות אע״לה הדס לולב ערבה אתרוג

ויגש השמיני ויאמר למה הזכיר הכתוב הללוהו בצלצלי תרועה׳ ולא אמר הללוהו בצלצלי ש
שלשה שברים ותקיעה ואען ואומר כבר פירשו המורים׳ כי באמרו בתקע
שופר רמזו תקיעה שלשה שברים׳

ויגש התשיעי ויאמר מה מאד עלי קשה׳ איך לא אמר הכתוב על כן לא יאכלו בנות ישראל
את גיד הנשה׳ ואני למדתי במסכת כתובות׳ כי הוא אסור לזכרים ולנקבות
ואען ואומר חייך אילו הזכיר כן הכתוב הייתי לסכינה ולמאכל ׳ כי היו אוסרות אותו
עליהם חי ומבושל׳

ויגש העשירי ויאמר אמור נא פלא יועץ׳ מה רצה הכתוב באמרו היא׳ נתנה לי מן העץ׳
והיה לו לומר מפרי העץ לפי הנראה׳ ועת׳ אמור נא בחסדך מה פירוש בו אתה רואה
ואען ואומר חייך וידידות נפשי׳ פי׳ הפסוק הוא היא נתנה מן העץ על ראשי׳ ודכאה לארץ
חייתי׳ עד שאכלתי על ברכי שלא בטובתי׳

בזר עמים יחפצו קרבות   ותהי אהבתינו יום יום נוספת · ועל כל אהבת חושקים
עודפת · ויהי היום בא אתינו שער עלי קרת · והנה שם אנשים נכבדים לכבוד ולתפארת
אמנם מקצה בחוברת · נקבצו שם לחידה אנשי כסילות · כשלו לחלקם תשעה קבין מן האוולות
· ואחד נטל כל העולם · עד אשר לחסרון שכלם · לא ידעו בין ימינם לשמאלם · נתן הזמן להם
הפתיות למורשה · ושדה הסכלות ומגרשה · ולהם צורת אנשים ושכל אשה   ויהי בראותם
אותנו חשבו כי דבר גדול מצאו · ומכל המקומות אשר נפוצו שם נקבצו · ומן החורים אשר שם
נחבאו · ללקוט פניני מאמרותינו יצאו · ויאמרו אלינו אדונינו בואכם יהיה לשלום · ברוך יהיה
המקרה אשר הביא אתכם הלום · והימים הראשונים יפלו כי מה שעבר חלום ·   הנה אנחנו
בעמקי הספקות · וככלבים אלמים בסלע המחלוקות · ויש לנו מן הקושיות יותר מדי
והמתקדשים לא התקרבנו למדי · ונאמר לנו כי לכם לכל קושיא תירוץ · וטוב פריכם מפז ומחרוץ
ותשימו מרגבה על הפרוץ · ובזאת כנס היונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ · ועתה קרא
נא את ברכיתנו והסירו מלבנו את מבוכותינו · כי לנו שאלות עמוקות · ולכם נגלו כל תעלומות
כשמוע השר עלז לבו · ויאמר אלי מה נכבד זה היום ומה רב טובו   נגילה ונשמחה בו   הנה
נתחכמה להם ונשמר במפלתם · בענותינו לכסילים באולתם   ויפן השר אל האנשים · ויאמר
אשריכם זרע קדושים · אשריכם ואשרי יולדתכם · זה דודי וזה רעי יגאל באולתכם וישים שלום
פקודתכם · פגעתם שם ועושה צדק · המחזק בשכלו כל בדק · הוא יהיה לכם לישועה ·   וישים
העקוב למישור והרכסים לבקעה · אם תשאלו טל יערוף כמטר לקחו · זרח נר התבונה במזרחו
ואם שכלכם הכו בריחו · ה׳ צבאות שלחהו ורוחו   ועמו צרי גלעד וקטף מירחו · ילכו המפרשים
לאורו והגאונים לנוגה זרחו · ועתה האוילים והשועים · אם לי אתם ובקולי אתם שומעים · לא
תשאלו אות ולא תנסו · ממני תראו וכן תעשו ויפשוט השר אדר כבודו · וימהרו האנשים ויקחו
איש בגדו   וישימו תחתי אל גרם המעלות · ויתקעו בשופר ויאמרו מלך מתרץ השאלות ·   ויהי
בראותי כי שמו אותי במרום התהלות · ונאום אל הקהלות התקבצו ושמעו אנשי השאלות המהוללות
כי לי קול כענין התירוצים יחולל אילות   אחשוף יערות הסודות במשלי ומי בעל דברים יגש אלי
יגש   הראשון ויאמר הנני נבוך בכל אורחותי · כי מצאתי כתוב הפך ממה שקבלתי מאבותי
והאמנתיו כל ימותי · כי אבותי אמרו באזני כי התורה נתנה בסיני   ובאש ירד עליו ה׳
ומזכירים זה מאמרו והר סיני עשן · ואני מצאתי כתוב בספר מדוקדק ישן   כי הדת נתנה בשושן
ואשן   ואומר חייך בסיני נתנה התורה · והכתוב האומר והדת נתנה בשושן הבירה   ר״ל כי
התורה נתנה לעם קדושו · בחדש סיון שהשושנים נמצאו בו · ולכן נתנה באותו החדש · לפאר
בהם היכל הקדש   ויאמר האיש באשרי כי שכבה השמעתני   אמצא חן בעיניך אדוני כי נחמתני
וירא   השני כי טוב פתרתי   ולהשיב את רעהו   מים המבוכה אל יבשת המנוחה חתרתי
ויאמר אלי אדוני ראיתי תשובותיך נכוחות ובפניך שובע שמחות   ועתה הוכיחני מזה
הנער אשר רעיוני עלית אחוז שער · מדוע אמר הפסוק חנוך לנער · ולא אמר הרפסכד לנער
או משותלה

ויהי כראות השר הקינה אשר עלי חברתי ובמחוגת שכלי אותה תארתי ׳ ובמעט אשר גבול הקינות עברתי ׳ כשבע ביתרון ותעודדו ׳ וככתם אבין אשר ילדו כי כמוה לא ראה מעודו ויאמר אלי השר האם חברת קינות על בכך בכורך׳ אשר היה בעוכריך כאשר נסע מעולם ההבל והלך אל האור הנאור אשר ליראי ה׳ ולחושבי שמו שמור ואען ואומר ידע אדוני כי עליו בשרי סמרו ועיני מבכי חשרו ולא היה כיום ההוא אלי יום מר כי שדי לי המר יום חשך ואופל ׳ יום ענן וערפל יום גבהות לבי שח ושפל וכאשר נדבה רוחי אותי לחבר עליו קינות כאשר עם לבבי חם לבי בקרבי ונשמה לא נותרה בי ורחפו כל עצמותי ויתכו כמים שאגותי ונבקעו כל מעיינות דמעותי והשקתי מכפתם גבעותי ולולי כשארתי מחבר קינות נכמתי והדביקני הרעה ומתי ולא הספקתי לחבר עליו רק שני קינות קוננתי לב רואיהם מבכות ומעננות ויאמר השר אשביעך בבורא שמים ונוטיהם להגיד אלי הקינות ההם ואען ואומר הנה הקינה הראשונה אשר חברה עליו נפשי האנונה בנפש נענה ובעינים דומעות כמטר יערופו יזובו מים ונחלים ישטופו

מי י תנה את בני חי וביום   ירדו עצמי בבדי שאולה
הנני באש או בלה אש ואך הוא   אל ה מנוחה ואל ה נחלה

וזאת הקינה השנייה אשר חברתי עליו ועיני בוכיה תאניה ואניה

משה קדושי ומשיב לנפשי   חני חדשי לראשי עטרה
צופי ודבשי ומרים לראשי   סהרי ושמשי ושמחה ואורה
איך א עצור און ואיך לי יהי לב   שקש ושליו ולי אין בשורה
אזיל דמעות בדם לב צבועות   לשקות גבעות ואשכון חרידה
אלו פדות אב יהי לך לעזר   אחיש פדותך בני קל מהרה
אמנם ידי אב ויד אח קצרות   על ה גאולה ועל ה תמורה

בשמוע השר זלגו עיניו דמעות והתאנח מלבו אנחות ׳ ויאמר ה׳ אלהי הרוחות ׳ אשר הריק ברכות רבות ורעות יצוה לך ישועות ושובע שמחות וינהלך על מי מנוחות וישא משאות שלומים מאת פניו אליך היאל מלא רוחב ארצך עמנואל.

נשלמה המחברת האחד ועשרים תהלה לאל חי

המחברת השנים ועשרים

אמר המחבר

הייתי עם השר המאושר חמדת הלבבות ומדי היותי עמו חשבתי להיות בגלגל ערבות כי הוא בחכמותיו המאליפות והמרוכבות ובמדותיו הערבות והנדיבות

בנים עשר שבט יה ׳ ואת המקלות אשר פצל ברהטים ׳ הניח אבשלום שער ראשו ׳ ושלמה את
מקדשו ׳ וסוסיו ופרשיו ׳ ונשיו ופלגשיו ׳ הניח אקלידס חכמת התשבורת ׳ ובן שעשה התספורת
ובצלאל הארון והכרובים והכפורת ׳ הניח אחשורוש שרביט זהבו ׳ וירבעם עגליו והחדש אשר
בדה מלבו ׳ הניח צדקיהו עיניו ׳ ועזרא קסת הסופר אשר במתניו ׳ הניח יצחק הישראלי ספר
היסודות ׳ ואבן עזרא ספר המבחרים והמולדות ׳ ועשו את בגדיו החמודות ׳ הניח נח כרמו ׳
וסנחריב מטהו ועמו ׳ הניח מרדכי שושן הבירה ׳ ולוט את סדום ועמורה ׳ והורדוס בר המעטרה ׳
ועשו הבכורה ׳ הניח עתניאל את עכסה ׳ ואחשורוש את הדסה הניחו בני בנימן הגבעה ׳ ואלעזר
הכהן כלי הקדש וחצוצרות התרועה ׳ הניח אהרן האפוד והחשן ׳ והניחו בני ישראל את ארץ גשן
הניח דוד את מצודת ציון ׳ ושלמה האפריון ׳ ואת בית חורון תחתון ואת בית חורון עליון ׳ הניח
יונה הקיקיון ׳ וגלאינוס חכמת הרפואה וההגיון ׳ והניחו ערפה ורות מחלון וכליון ׳ הניח את באכו
בבל ׳ ודוד הכנור והנבל ׳ ואחאב את איזבל ׳ הניח שלמה ספרי חכמותיו ׳ ודניאל חלומותיו ׳
הניח מלך אשור הגאון ׳ ור׳ אברהם הנשיא ספר החזיון ׳ הניח חירם מלאכת תופיו ונקביו
ותלמי חכמת הגלגל וכוכביו ׳ הניח גלית הפלשתי שריון קשקשיו ׳ ולחם ונזיד עדשים עשו
ולבן את כבשיו ׳ הניח ישמעאל קשתו ׳ ואלקנה שמואל בנו וחנה אשתו ׳ הניח שלמה הבית אשר
בנה ׳ ורבקה את יעקב בנה ׳ הניח דוד ספר תהלות ׳ ואבונצר ספר ההתחלות ׳ ואבן עזרא
ספר הגורלות והשאלות ׳ הניח שרה את יצחק אשר ילדה אחרי זקנתה ׳ ועתליהו את ממלכתה ׳
ואם הניח נשיאנו את חמודותנו אין לתמוה ׳ כי כן יעץ נבל כבראין גבוה מעל גבוה ׳ חזקו
ידים רפות וברכים כושלות ׳ ואמצו הלבבות המחללות ׳ כי אם נפרד ממנו האיש אשר ינוכינו
יחביא ׳ ושר הצבא אשר עם הארץ מצביא ׳ ולכל דבר חכמה כארי יתנשא ויקום כלביא
לא תאבד תורה מכהן ועצה מחכם ודבר מנביא ׳ ואם באיש אחר לא תמצאנה כל מעלותיו
נשמן העכוה על הראש שיורד על פי מדותיו ׳ היותו ירדן והחכמות והוא ממלא על כל גדותיו ׳
ומור ואהלות קציעות כל בגדותיו ׳ ימצאו ברבים מאנשי החכמה חמודותיו ׳ אל תחרדו עם ה׳
החונים במרה ׳ אם נסע עתניאל מעולם ההבל והתמורה ׳ כי הוא ארח עם שרפי זבול לחברה
׳ והנו היום בעולם החסד והגבורה ׳ אשר שם שמחה וששון ויקר ואורה ׳ וכל הבא אלין ישלם ׳
ולקח מעץ החיים ואכל וחי לעולם ׳ לא מת כשיאכנו וחכמותיו על לוח לב הזמן חרותים ׳ ואיך
מת וספריו יהיו מתים ׳ לא מת וזרעו לברכה ׳ ומצליחים למלוכה ׳ אשרין שיצא מעמק הבכאי
ובנעימים נפל חבלו ׳ לחזות בנועם ה׳ ולבקר בהיכלו ׳ מי לקחו כי אם היוצרו מבטן לעבד לו
׳ מה טוב חלקו ומה נעים גורלו ׳ אחליכו למאכל נפשות חסידינו ׳ לאסוף נפשו היקרה עם נפש
צאן ידיו ׳ ויבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו ׳ ויפקוד ה׳ אלהי הרוחות לכל בשר ׳ על עם ה׳ איש
נגיד ושר ׳ אשר ירפא את נגענו ׳ ויחיש ושענו ׳ דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו ׳ אשר יצא
לפניהם ׳ ואשר יבא לפניהם שאשר יוציאם ׳ ואשר יביאם ׳ ועל אבידת חסידינו ישאם ׳ יאסף הנולעת
ויקבץ הנדחה ׳ וישים הנהלאה ׳ לבני עבוס בהשקט ובבטחה ׳ וששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה

אי זמן מסור הרגת ביום אפך · מי יעמיד מצב מפני זעמך וקצפך · אי עם ה' מי יענה דבר
לחורפיך · אי עולם השכל מי ישכיל סוד מלאכיך ושרפיך   אי ספר תורת ה' מי יחשוף מצל
תשוחי והכין מסכיות כספיך · אי עדות ה' מי ירעה עטרות צאנך ושגר אלפיך · אי יום השכל
מי ישכון בחופך · אי עדן גן אלהים מי יארה מורך וכופך · אי ארץ צבי מי ישכון ביופי נופיך ·
אי חכמת הניגון מי יבין מלאכת נקביך ותופיך · אי עולם התמורה מי יכיר דעת קניפיך   אי
ספר דברי הימים · מי יפרש דבריך הסתומים · אי ספר משלי מי יקשור פסוקיך הנעימים · אי
ספר איוב מי יבאר סודותיך החתומים · אי ספר תהלות מי יגלה צפוניך הנעלמים · אי דניאל
מי יגלה סוד קץ הימים · אי משוח אלהי יעקב עיני כל ישראל עליך · הנה בהיות עמך נדבות
ביום חילך · וישמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך   מי יהיה מחוקק אשר לא יסור מבין רגליך
ומי יכתוב אגרותיך אל האיים הרחוקים · ומי יחוק חקקי המצות והחקים · ומת האדם הגדול
בענקים · הנוטה אהלי התבונה ויריעות השכל מקים · אהה על המליצות הנמרצות והשירים
מנופת צוף מתוקים · כי בקקום בוקקים · והעלו עפר על ראשם חגרו שקים · אלי כבתולה
חכמת הדקדוק והפעולה · ספר את יומו האיש אשר היית ממנו בעולה · אמרין שנפרד מארץ
כבול · והנה היום עם שרפי זבול · היום אכחנו כאבלי אם קודרים ומתאבלים · אחזוננו צירים
וחבלים · ושרפי זבול כפלו להם בנעימים חבלים · היום יתומים היינו ואין אב ובני אלים
ירקדון כאילים · היום דמעותינו על לחיינו ושרפי הקדש מחללים בחלילים · היום לבנו היגון
כליל ולבנו למו אב כלו יליל · ולמלאכי רום שמחת לבב כהולך בחליל · ואיכה לבבינו לא
יפחד ולא יחרד · ושמינו מאד רד · ומי יענה אל מליצות חכמי ספרד · מי ישוב לשירי חכמי
פרובינצא המפוארים · ושבח דגן שמים ולחם אבירים · אפס אביר הרועים ומורה המורים
היה לו יד בכל ארבעה ועשרים · ומי ישיב דבר דבור על אופניו לחכמי אשכנז · ומי ילכוד את
קריית ספר וחדל עתניאל בן קנז · מי יבין החידות הנעלמות · ואל מי תסובנה האלומות
ותשתחוינה כוכבי המעלות הרמות · ואין טל ואין מטר ושדי תרומות · מי ירחם הדלים · מי יחוס
על האומללים · מי יאסף הביתה הגולים · מי ינחם האבלים · מי יתן ביתו בית ועד לחכמים
מי יאיר הפנים הנזעמים · מי ישול למרי נפש מן הצבתים · מי יפאר במליצותיו החיים והמתים
· אשר כל רואיהם יאמרו ברוך ה' ואעשיר · מי למול שמש אחכמה עפעפיו יושיר · מי יקים לכנו
תחתיו בשיר · אהה כי אפס המליץ · אשר עצמותינו יחליץ · הדוד הנאמן המרחם והפלמן ·
בכבכת המן · ירד עם אל ועם קדושים נאמן · כמצא למבקשיו · ונדרש לשואליו · לא היה בלי מ
מחכמתו ולא היו רעים כליו · ולא מנע טוב מבעליו · איך נחשה מהגיד תהלותיו על האמת ·
והוא הגיד שבח דרך העבודה על כל מת · זאת נחמתינו בעניינו · אם נפרד ממנו מאוויינו ·
אשר הוא חיינו · כי המות על כל החיים שליט · לא יכום להם כם ולא ימלט מהם פליט · ואין
לתמוה אם הניח עמנואל באן ידו ועדריו · וכרדיו וכפריו · וספירי ספיריו · ומליצותיו ושיריו ·
הניח אפלטון פרחי האלוהות · ועתפיאל את גולת עיליות · הניח ארסטו' הפילוסופיא · ויתר
אחות אבשלום יופיה · ושלמה כם יה ובתיה · ונעמי רות המואביה · ושמשון הגבורה ולחי חמור
עריה · הניח תלמי חכמת התבונה והמשפטים · וספר הפרי והחריטים · וחכמת המבטים · ויעקב

העבר קול בכל מחנה שריך ומליצותיך ׳ ויאספו אליך כאיש אחד חבריס ׳ ותבחר מפניני ה
המאמרים ׳ ומעליך ייקרך על ספר כוננתו ׳ ומעשה ידיך כוננה עליך ומעשה ידינו כוננהו ׳
וייטבו דברי השר בעיני ׳ ואקום קל חיש ואשנס מתני ואעורר רעיוני ׳ לרגל המלאכה אשר לפני
׳ ואחבר קינות נמרצות ׳ מפניני המאמרים מקובצות ׳ יתאמרנה ממני ומאודותי מעלות כ
ככברו ׳ יותר על מה שהם כי עשר ידות כי כן דרך המשוררים בכל האומות להפליג בשבח
ובגנות ולכן אמר החכם אשר נתן האל חכמה בלבו ׳ מיטב השיר כזבו ועשיתים על דרך
כאילו קום קרובי או גבר עמיתי יאמרם עלי דרך הפלגה אחרי מותי

ואלה דברי הקינה ׳ אשר ידי אותה כוננה

השכח חנות הזמן אם קפץ באף רחמיו כי מדוע לא נכמרו רחמיו ׳ ושלח ידו בשלומיו ׳ וחלל
בריתו עם בעל בעמיו ׳ הנודע ביהודה ובישראל גדול שמו ׳ עטרת צבי וצפירת תפארה לשאר
עמו ׳ עמנואל בכתר שלמה אזה נשיאנו עמנואל ׃ כעיס ותירות ישראל רוח אפנו ומשיחנו
ביין נזר הקדש אשר על מנחינו חיי בשרינו ונשמת רוחינו המשביע נפשינו בנחמות
המנהלנו על מי מנוחות שיית ראש שמחתנו ושכחנו בך כל אנחותינו אמרנו זה ינחמנו
ממעשנו ומעצבון ידינו ותלינו עליך כל כבודנו והנה נכזבה תוחלתינו ועתה הלוך הלכת
כוכב אשר מיעקב דרכת ובתוך אבני אש התהלכת למה גנבת את לבינו כמו א״ב ותנהג
אותנו כשבויות חרב מי ידעך נזר זמנינו ולא יבכה ומי יזכור שלומותך ודמעה לא ישפכה ומי
יעלה על לבו נעימותך ולנחמה עוד יחכה אויה איש שלומנו מי יעבור בעמנו ׳ מי יעמוד
לנו בזמן תחתך ׳ מי ישא הוד כליך תליך וקשתך איך זכחתנו רועינו ולא זכחנוך ואנחנו
עטרות לנו ענדנוך וחותם על לבנו וחותם על זרועינו כתנוך ואם בבכי ובמספד נשיב אל
שבותך במסתרים בכינוך ונהמר על הבכור ובמספד על היחיד ספדנוך ואם כהגן עתק
כפדן בכל מכמוני זהבינו וכספינו פדינוך ׳ כי יבא דבריך אלינו ונכבדנוך ׳ ועתה מי ינחם אותנו כזר
היתומים וגדלה החרדה ואין מקום לניחומים ולולי ברכתך השר אשר לנו הבלת מחשוף ספרי
הנבואה אשר פעלתה במתנת יד שכלך ולא התעצלת והשג השגת והבל הבלת והפארת
אחריך ברכה לרגל המלאכה אשר לפנינו לא קמה עוד רוח באפינו וחשכו כוכבי נשפינו
כי כאשר נזכור פרידתך נשיאינו כנחם ישתר מעינינו וכאשר ספריך הנעימים נשיב אל לבבנו
אם כלך בקרב בית הדאגה תחיינו אי לשון הזהב והאדרת איה איפוא מליצתך השוררת אשר
היתה על כל הממלכות גבירת ולכל דברות הדוברים חודרת עקב אשר היתה בה רוח אחרת
ואיה שירך הנערב ׳ הנחמד מזהב ומפז רב ואיה הידים המלומדות לקרב מה נדבר ומה
נצטדק ויאור הביטה חרב ונהפך מזרחנו למערב אי יום התלאות מי יעמידך מזעפך אי
השיר המפואר מי ישיב שבותך כאשר היית בימי חרפך אי קהל רומי מי יאיר כוכבי נשפך

אחריו לא יוסף עד שני דור ודור · וישאלני השר ויאמר אמור נא האמת · האם חברת דברי ה
הקבר כאשר חברת דברי המת · ואען ואומר חברתי · ובמחוגת שכלי תארתי · שמענו והפלא ·
כי הוא רוח חכמה ובינה מלא · ובכתם טהור לא יסולה ואשא משלי ואומר

ארון	אני נחשב	ללוחות הברית	לכרוב	ושרף א	היה מזברת
עבר	זמן כבין	אשר טמן בתוך	קרבי	לשון זהב	והאדרת

ויאמר השר חי אני כי זאת השירה על כל השירות נברת · ובעטרת השכל מעוטרת · והיא ל
לשירי משוררי הזמן כמרת · ולמליצות מליצי הזמן גולה וכותרת · והנני נשבע באשר שמים ת
תכן בזרת · ויפס פיך חרב חלל הגדול החודרת · כי לא נשוב אל ביתנו עד שתחבר בעבורי
אחרת · תהיה חקוקה על קברי לעטרת תפארת · ואתמהמה כרגע למלאות מצות השר אלופי ·
ויפס ה׳דבר בפי · ואומר אל השר קח לך יערת צופי · וכתוב לך שיר לשמך ארגתי · ומלוח לבי
פעליתו · ומספירי אמרים חברתיו · ותתמה על יופיו · ונבי עדיו · ויהי השר מפי אקרא אליו
את הדברים האלה והוא כותב על הספר בדיו ואשא משלי ואומר

אני ארון	וכפורת	ובי עצמה		ולי יתרון
אני לכרוב	ככפ׳רת	ללוחות	ה	בריה ארון
ובי יצחק	ואברהם	אני היא	ם	ערת עפרון
אני כנבו	והר ההר	ובי משה		ובי אהרן

ויחד השר על כל הטובה אשר ראה בשירה הערבה · ויקרא שמה חפצי בה · ויאמר ישכחני
אז יכוח לי · כי בנעימים נפל חבלי · וזה היה חלקי מכל עמלי · וישבע באמונתו · כי
לא יחליפנו ולא ימיר אותו בעד כל בית נכותו · ויהי אחרי כן ויאמר השר אלי ראיתיך כל ימיך
מיתריך תכונן · ועל כל שר ונגיד אשר מן העולם הזה יפריד תקונן · ותנחם כל לב אמל ואונן ·
ובשיריך אשר על לב הזמן חרותים · ובראיתי מליצותיך מבותיך כרותים · תפאר החיים והמתי׳
ואשר לא תפואר בשיריך איכנו מפואר · ותכריות לו כין ובכד נפש ושאר · כי ידעתי את אשר
תברך מבורך ואשר תאיר יואר · והשליכו כבוכי הזמן עליך יהבם · ויאמרו כי תנחמם מעצבם
· ובכנפיך יחזיקו לדבר על לבם · מן העבודה הקשה אשר עובד בם · ועת מן העולם הזה
וחלופו · אל מאורך כסופה ירדופו · להיות להם בברכה עזר · ולשים על ראש מתיהם נזר זהב׳
כאשר יהיה הענן · ומן העולם הזה תחלוף ותשתונן · ותשב בסתר עליון ובכל שרי תתלונן · מי
הוא זה השר המלך אשר ירון בבואר ויכונן · ולספר מעלתך ירעם גבורתך מי יתבונן · כמה
יחטא הזמן חטא גדול ונמרץ · אם לא ישים במותך חזון השירים נפרץ · ואם לא ידון רץ לקרא׳
רץ · ואם כל לשון לא תחרץ · להגיד ממך נוראות · כאשר עשית על נדיבי עמים נפלאות ·
ועתה איעצך ויהי אלהים עמך · כבר ידעת כמוני כי בני עמך · עידותים הם משירים ומליצות
ובעוד בחיים חייתך משיריך ומליצותיך יגזרו הפרצות · וכאשר אל על יקראוך · ידעו כי עירונמי׳
הם משירות · ואז יתפרו עלי תהלה ויעשו להם חגורות · ועתה בעוד בחיים חייתך

אשב   בראש עם   כמלך   ופאיש   יבחם   אנונים
איה   נערי   סביבי   אי הי   כלי שן   והבנים
איה   פרי ה   אדמה   איה   יבול ה   צפנים
אי תוף   ומחול   ונבל   כנור ו   ועגב   ומינים
אי צ   לצלי   תרועה   שירות   ומשתה   שמנים
אי יין   שניר ו   אמנה   אי צוף   ומתק ו   תאנים
אי ה   שביסים   ועטרות   כלות   וחופות   חתנים
אי צ   פרים ב   עשו לו   אי צאן   ברורות   ומשנים
לא ה   אמנתי   תמול כי   יחליף   אלהי   זמנים
לו ה   אמנתיו   ובנתיו   אתבו   נגה מ   זקנים
אכין   ליום ה   פרידה   צידת   פעלים   נבונים
דור שי   חקר סוד   דברי   אם ל   בן לב   נבונים
כתר   זעיר   ואחוה   קורות   תמותה   לבנים
אתי   צבא מ   פגרים   היו   תמול ד   ענגים
הם לך   בהיום   למדרך   היו   תמול לך   אדונים
היו   לברו ז   לרימה   האו י   כלים לם   עדנים
לא ב   ברו דל   ושוע   לא ב   הדרו ה   סגנים
ברעו   כשדוד   בחגוי   סלע   וחורי   פתנים
הגו   זלים מ   עליהם   עורם   לכל צד   ופינים
לו ג   פשך שי   ערה זאת   תהים   ותספד   כתנים
תאור   ימי ה   פרידה   תאור   ימי ה   זקונים
תפשוט   מעילי   כבודה   אדר   ענק צ   וארונים
המ   עטפות   ונזמי   האף   והש   הרונים
אם ת   שאלנה על   שמי דע   כי בן   אני ל   סרנים
היה   לבבי   רחב יד   בן שש   בבן ה   שמנים
בנה   בגזית   זמירין   עת ב   פלו ה   לבינים
עת גו   דעו ה   מליצות   החליף   חרזים   ספונים
שבעים   וארבע   עשרות   על ראש   שמי הם   נתונים
חמש   עשרות   וששה   אמצע   שמי הם   מכנים
אחד   ושלש   עשרות   בשמי   הלא א   חרונים

וכשמו ע הספר השיר וטובו ׳ בז לאלילי כספו ולאלילי זהבו ׳ ובראותו כי שמי בקרבו ׳ יצחק בלבו
ויאמר השיר הזה הכאני ׳ ובכבי הזמן הדאני ׳ ולולי שמך הכרמז בו אסר הכיאני ׳ ממך לקחתיו ׳
על לוח קברי חקקתיו ׳ כי הוא לשירים כמלך עתיד לבידור ׳ וכמוהו לא כהיה מן העולם טו ג

לא שי ערה נפשו בטרם בוא ימי רעה ליום משפט ולא צדהו
על מי תלונותיו ועינו עוללה פתה לבבו עד אשר השהו
קרא זמנו לו והחריש לו עדי קרא לבבו לו ולא ענהו
לא יו צאה מליץ לנפשו רק אשר פעל תמול ידו והולידהו
צופה לקץ ימין מחכה יום ליום ביאת משיח אל ואליהו

ויאמר אלי השר צדקת באמרי שבחת הדאסונה י׳ ביען תורת חסד על לשונה ועתה הגד נא לי אם הטכית ובה כדע אם אתה לשירים הותם תכנית ואמר פקח עיניך השר וראה יופי השכיות ועל שכיאס תקרא שני עופרים תאומי צביה ואשא משלי ואומר

רואי ויודעי לפנים עלי שאו ת חנונים
אתמול אני חי כמוכם היום בתוך גל אבנים
שליו אני יום תמול ויפ רפרוני זחנים
אתמול לבושי רקמות שני וששׁ עדנים
היום בלויי סחבות אתכם ואשבע יגינים
עני יכסו חרולים על ל חיי ק משנים
אשכון כנפעם בתוך עם ידמו כאשו ישינים
לא י אכלין לא ירי‍חזן לא י הגו עם גרונים
יד לא ימישון ואוזן להם ולא מ אזינים
אם י ככדו דור בניהם או י צערו לא מבינים
וי תנני זמני לעג ובוז ש אננים
רעי תמול ח שקו בי ולא הכתי אמונים
התב . כרו נ חרו כי כאוב וכי דעונים
מי ה אמין יום אני חי עלז ובכנף רננים
עת א לבשה חור ורקמה אלעג לפחים וצינים
ברחוץ הליכי בחמאה בהיות חנוני חנונים
כי א שכנה בור חשכים ימים חדשים ושנים
כי נ פזרו את עצמי אל פי שאולה שכונים
חשך - מאורם ונגהם ידמו לאודים עשנים
זכו תמול מ שלגים אף א דמו מ פנינים
היו כנופך וספיר על שש ותולע אמונים
מי י תנני בקדם בימי אני על ששונים
י.ם י הלו לי. כמטר כרביב ומלקוש ענניםׂ
אדרוך פאתי האדמה תימא וארחות דדנים
צפין אסבב והדרי תימן ואחר ופנים

ושכבנו להיות קדושים אחרי מות׳ שב החשק בעינינו לדראון׳ והכחנו כל גאה וגאון׳ ויאמר השר כמה יכנעו הלבבות׳ כמה שיראו הראות בארובות׳ חי אני כי הקינות אשר ראינו הסירו רהבינו׳ והכניעו בעמל לבינו׳ מה מאד כחנו אנחנו קהל העברים׳ אשר לא נכתב קינות ומ ספרים בבית תפילתינו או במקומות הקברים׳ לקחת מוסר השכל צדק ומשפט ומישרים׳
ואען ואומר דע אדוני השר כי במקומות רחוקות הלכתי׳ ואיים רחוקים דרכתי׳ ובכל המקומות אשר התהלכתי׳ מצאתי על קברי הרבנים׳ והשרים והסגנים מליצות וקינות׳ קצתם כתובות במיני צבעונים וקצתם חקוקות על לוח אבנים׳ וראיתי שם מחבר הלשונות הצחות ׳ ומזורת המליצות והשיחות׳ בחשמלי זהרם הלבבות מתלקחות׳ והרי כמו עשרים שנה חברתי שתי קינות׳ להיות על קבורתי כתובות׳ תדבקנה בעת אבלם׳ ותישרנה המתעלם׳ והקורות אל קהל המתים אל החיים אגלם׳ יראה כל גאה ירם ומעצבתו יכלם׳ ויאמר אלי השר הזה חסדך את רעך׳ מדוע לא הראיתני מעשה בעצבעיך ׳ועתה ספרה נא לי הגדולות אשר עשית׳ והחמודות אשר ממני כסית׳ ואומר דע השר כי העלמתים ממך ולא הודעתיך ׳עבד היום אותם לא השמעתיך׳ פן תמות יחריד שמועתיך׳ וייקצו מזעזעיך׳ ויאמר השר אדוני׳ אל יאמר כן מ מחמד עיני׳ כי אם זעם לשונו יפחידני׳ עד אשר אל המנוחה ידריכני׳ טוב מאשר יבטיחני׳ ומראות מה שיהיה אחרי ישכיחני ויסא משלו ויאמר

אשר י פחידך זעם לשונו עדי ידרי כן אל ה מנוחה
משוכח מ אשר יבטי חך עד אשר יפי לך פ״ר בשוחה

ואומרה אל השר ראה דבריך טובים ונכוחים׳ והנה אגיד לך השירים המשובחים׳ יורידו העם המתאיים בריחים׳ וימידו הכלי עונג במערות ובריחים׳ בראותם כי מלכי ארץ ושוטרים ושופטים׳ לקוחים למות ולהרג מטים׳ איש לא נעדר׳ וזקן ונשוא פנים לא נהדר׳ והנה הקינה הראשונה כפז השכל מחושקה׳ ועתה כוא כתבה על לוח לבך ועל ספר חוקה ואשא משלי ואומר

בינו עדי עמים ואל תגבהו׳ העו ברים התמ הו ית׳ הו
התנ פלו ושאו תחינה על אסיר מות מספר א.ז אשר קרהו
נשפט פני מלך מלכים נעלה שם חק ומשפט לו ושם נסהו
איך י היה ענין אשר נשפט פני בוחן לכליותינו והמציאהו
היום תמול לשמו וזכרו תאות נפש והיום ה זמן מחהו
היה תמול על ב מתי עב נעלה בז לו זמן בוגד והבהילהו
היה תמול שליו בביתו ורענן תוך ה כלי עונג מאד גבהו
היום באיש נדהם ונרדם ישכבנה תוך כ״ר חשכים ה זמן כרהו
ידיו אם רות הם ורגליו הוגש׳ אל ה נחשתים ועיני׳ כרו
סבל לבבו יום תמותה עד אשר בא ה זמן בוגד יר׳ שכי׳ הו׳ טוב

ויאחזו בערפו ויפצפצהו · ופרץ על פני פרץ יפרצהו · ואל בית הבור ירוצהו · ומעדיו יפשיטהו
וכאשר מאלכו קדקד שער מתהלך באשמיו · על רדפו בחרב אחיו ושחת רחמיו · אמר הסיבה
אשר עלה עשן באפי · ואש תאכל מפי · ואכהוס ואוחז טרפי · הוא כי אנכי הדל באלפי והלויתי
לזה משה האיש ב׳ מי חרפי · זהבי וכספי ונתן לי ערבים׳ מנוסמבני הנדיבי׳ והוא מפני מתעלס
ובוש לא יבוש ולא ידע הכלם · ובראותי מריו וקשיו · וכי לא ישלם נשיו · הורדתי מעליו עדיו ·
אחזתיו ולא ארפנו · ולעפר מות אשפתנו · ויהי כראות השר אדוני · נכמרו רחמיו על משה ה
העני · ויאמר אל האיש האוחז בו לא נכון לעשות כן בני · כי הכעס לא יחשב לך לחכמה ·
ולכן הרף מאף ועזוב חימה ואל תתחר להרע במרעים כי דברי חכמים בנחת נשמעים ועתה
חקור ודרוש ואם יוכל לשלם נשית משה אז תהיה לו כנושה ואם יצאוהו הכספים והזהובים
ריבך ריב את הערבים ויפן אלי השר ויאמר אחרי אשר עשית במלאכת השיר נפלאות וראינו
ממך נוראות הרימה פעמיך למשואות ותקים את דברי בשיר ערב ונפרד מזה המעמד כי
הרעב הולך וקרב ויכה בבדים למו חרב כי פנה יום וכי ינטו צללי ערב ואיש לא יוסיף עוד
לשאול פן ארד אל רעבוני אבל שאול ועתה גאל לך אתה את גאולתי כי לא אוכל לגאול
ואקום במצות השר אדוני ואחבר שיר חדש אין לו שני להציל העשוק מעושקו ולהושיע
משופטי נפשו ואשא משלי ואומר

עזוב אף והימה   נדיב לב וקומה   ודבר בחכמה   במלים ערבים
ואם יש למשה   תהי לו כנושה   ואם אין בידו   מעה ריב ערבים

ויהי כשמוע האנשים השיר הנעים מעשה צעצועים צעקו בקול גדול כאלו אל הכבוד ה
הרעים · ויאמרו מה מאד נכבד זה המעמד ומה רב טובו · כי רוח א׳ נוססה בו · והיו
כלם מספרים בשבחו · ויאמרו כה לחי · היום הזה ראינו כי ידבר אלהים את האדם וחי · ואלך
עם השר לשכון תחת צלו · וכל העם שב איש לאהלו

בשלמה המחברת העשרים   תהלה לאל אדירים

המחברת האחד ועשרים

אמר עמנואל המחבר הייתי עם השר המאושר ימים חדשים ושנים ·
בחיק הידידות אמונים · והייתי בחברת ביתו דשנים
ורעננים · פעם נדבר דברי אהבות · ופעם בשירים נחמדים ובמליצות ערבות · ופעם נקום
ונסובבה בעיר בשוקים וברחובות · ופעם נדרוש ארמוני המלכים הראשונים · חדשים גם ישנים
· ויהי היום נכנסנו בהיכל הגדול אשר לנוצרים · וסביב להיכל היו קברות המלכים האדירים ·
והסגנים והחורים · כתוב על כל אחד מהם מליצות צחות וקינות ערבות · מקור השכל חצובות
לקוחות מפניני המאמרים ואהגות מיהלומי הדבורים׳ מדברים מאודות בעליהם · מישרות לב
רואיהם ומחרידו שומעיהם׳ יכנעו בעבורם הלבבות השומעות ויושימו עיני הלב דמעות׳ וגאוות
נכנעות · והברכים מתכפלות וכורעות · ומדי קראנו אותם שכחנו חשק שרות ועלמות

כך שכלו אדמהו · היתה סבה לכל שכל ובו נשכיל ונשכילהו · וידעתי כי הקשיתי לשאול · אמנם ידעתי כי אין זולתך לגאול · ואקום קל חיש ואחבר לו זה השיר ארכו מוטות כנפיו · ואם קצרנו מוליו רבו ענפיו ויקחהו האיש ויבן לכל זהבו וכספיו · ויקוד וישתחו לאפיו

יפעת תבונתך ונר הלך אדם השר לאור שמש ואמשילהו
כי ב אשר שמש בסבת הראת נראה באורו אור ובו נראהו
כן ש כלך סבה לשכל כל יצור ובש כלך נשכילו ונשכילהו

ואחרי השני נגש · ויאמר אדוני ראיתי באחרון כי נפרד מהמורגש · ואל הערפל אשר שם האלהי' נגש · וחשב בשכלו גאות הזמן כמיכות · ויקרא שמו אלון בכות · ופשט מעילי ההמונות ולבש מלאכות · עד אשר עיני אנשי הזמן מהסיב הודו עששו : כי למדו לא התקדשו · ומעברות המלך זקן וכסיל לא חופשו · וידעו כי ערומים הם ויתבוששו · ונגש יהודה לבדו אל ה' והם לא יגשו · ואקום ואחבר זה השיר ואתנהו אליו · ונרצה לו לכפר עליו

יפל או לבות בלבשך מלאכות עד כי להשיג הו דך נואשו
תפשיט בשכלך מ חמדים את עדי, צורות טהורות י עטו ולבשו
ראו הליכות ש כלך ויחזו כי הם ערומי הוד והתבוששו
בז לשכלם לא עזרם לעלות ליאור באור עליון ובו נבאשו
קרן מאור הלך ואיכה יחזו הודך בעיניהם והם עששו
איך י עמוד לבם בגשתך לער פל שם אלהים חי ולא יגשו

ויגש אלי השלישי · ויאמר ראיתי רכבי ופרשי · לרמוז אל יהודה גור אריה · אשר אמרנו בצלו נחיה · לאסוף נפוצות יהודה ונדחי ישראל לכנס · ולעשות טרפי ספריו ולשים אותם על נס · יראו אותם בשוכי הזמן ויחיו · ומכהרי כחלי עדכיהם ירוזו · ואחרי מות קדושים יהיו · כי הוא לבדו כמשה ישור · ויהפוך עמק פגרינו לנחל הבשור · ואקום ואחבר לו זאת השירה הערבה · וישמח האיש בראותו יפיה וטובה · ויאמר אלי היום כרגע לאהבתך שמתני · אמצא חן בעיניך אדוני כי נחמתני · ויברכו אותי בשם אל עליון · וילכו מאתי בשלום

חושה משיח אל ועשה שרף ושים על נס לחיות בו נשוכי הזמן
יתד אשר הוא נ תקע במקום נאמן נשר מלא נוצה ובעל מעשים
אם הוא כרוב ממשח כנפיו פורשים נצר כליל יופי ונשע נעמן
אף ז ברך ערב בנופת צוף ומן נרך והלך כל חדרים חופשים

עורה גאון יעקב ולמה תהרד על דו דך ידוד והגלך והסור
הנה משיח אל בעוצמתו ירד
לנו כגבורים ורכבו יאסור יהפיך ואם היום מאד קצר ורד
עמק פגרינו לנחל הבשור

אני טרם אכלה לדבר והשירים הערבים לחבר · והנה איש מכה איש עברי מאחיו וימצאהו טו א

ואקים ואוציא כלי למעשהו · ואחבר זה השיר הנפלא · אשר בכתם אופיר לא יסלה ויאמר
האיש באמת זה השיר על כל שיר מלך · ויקח את השיר וילך

מנחם ל זמן היה גביאו והחשק קראהו בקיאו
והתעד ל אנוש זולת מנחם בהתעות אנוש שבור בקיאו

עודנו מדבר והנה שני אחים באים בלב נשבר · ונוזל פני החזיקו מכבר · ויאמרו ים לנו אב זקן
כעוף נודד מקן · יעות את אשר נתקן · אנחנו למשמעתו כפי היכולת סרים · ובעבודתו
ובמוסריו מתפארים · ותהלתו ומעלתו כחובה עלינו מספרים · והוא יחשוב אותנו לזרים
ויתן אותנו כסוררים ומורים · אשר לא בוינו ולא דברנו ולא עלה על לבינו ועל זה נעכר אבינו
וגדל עצבינו ואבי ראה גם ראה איך יעלה על לבבינו הנכאה לנטות מדרך מוסרו ולעבות עזות
אשר עשה לנו את הנפש הזאת · ואיך תשכח נפשנו גמוליו · בזכרינו אז מקדש מפעליו מכל
מחסורינו עליו · ועתה חבר לנו שיר כדבר צחות · אולי יראה ה' בעניינו וינהלנו על מי מנוחות
ומצא כשירך טוב שמחות · ואקום ואחבר שיר כפי כחי · ואוסיף עליו רוחי
ויערב עליהם שיחי ·

ואיכה נמרה פיך או מן דרך מום רך האב נט
ובידך כל מחסורינו מן הכתונת עד האבנט

עודם מדברים עמי ואני נושא משלי · והנה שלשה אנשים נצבים עלי והאנשים אנשי שמות
נקובי ראשית החכמות · קראו בשמותם עלי אדמות · ויאמרו אלי המשורר לעולם יחיה · הארץ
רחוקה באו עבדיך לשמע יהודה גור אריה כי שמענו את אשר הנביע מי ים השכלות והאיר
אופל עיני בני הגלות בהטיבו נרות הלבבות העדיכות ובמלאתו משבצות ההכמות · מיהלומי
המדות העליונות · ובתתו ספירי ספריו כלם · לעלות בהם ולהשיג כל נעלם ומימי חכמתו
למשיגים חומה מימינם ומשמאלם · ובהסירו העברים העורים הנדפים והפסחים הפוסחים
על שתי הסעיפים · אשר במלאכת ה' מתרפים · והסיר את המסוה מעל פני הנפשות השובבות
והעלה אותם למעלה מגלגלי ערבות · עד אשר לכל חכמי הזמן ובעלי לבבות יתנו בנות השיר
האלפים · ולו נתנו הרבבות · ומצא ביום חילו עמו נדבות · ונכור עמים יחפצו קרבות ויתגודדו
כמשפטם ברמחים ובחרבות · ועתה איך נדרשה כיום פני חכם עדיף מנביא · כרע שכב בין
משפתי החכמות כארי וכלביא · ובידינו אין תשורה להביא · ולכן באנו עדיך בלב בוטח
בנפש כורעה וברעיון מתעטח לחבר שירי חמד הדורים · לקוחים מפניני המאמרים · ועשית
אותם לראשו עטרות · ובמלחם אל כתר המאורות · ואחרי כן נראה פני החדורות · וזאת היתה
סבת בואנו · ושומינו עדיך מגמת פנינו · ואומר אל הנכבדים יתן כל אחד מכם הענין · אשר
יחפצנו ליסוד ועליו אבנה הבנין ויגש האחד ויאמר אדוני חפצתי לדמות שכלו · אל השמש
בהלו · כי כאשר היה השמש כליל בהדרו · והוא סבת הראות ונראה אור באורו · וכן נראה · כך

בגלגל השמיני · שחלק כל מזל ומזל לשלשה חלקים · ומצא כל החלקים ההם בטבעים חלוקים השליש הראשון יורה טבע אחד · והשליש האמצעי יורה טבע אחר מיוחד · והשליש האחרון בטבע שלישי התיחד · וחלקי כל מזל ומזל כשתכנו מחלקי חבירו · וקשה עלי לזכור מה שהזכיר על כל אחד מהם תלמי בספרו · ורציתי שתחבר שיר כליל בהדרו · יזכיר בקצור כל אשר הזכיר עליהם תלמי בחבורו · כדי שיודעי השיר על פה ידעם · ובקול כמוהו ארעם · ואקם ואחבר שיר משמנה טורים · הארבעה הראשונים בטבע ראשי המזלות מדברים · והטור חמשי טבעי אמצעיתם בו נכללות · והשלשה האחרונים מדברים בטבע סופי המזלות · ואתנהו אל יואש

והוא מספר מתני תהלות ואשא משלי ואומר

שלה חלב אשר הוליד כללו רעמים עם ברקים ה חרישך
והוא רוח ורעש ו ערפל לך ירטב וחום ירעש ויחשך
אוירו חם וחם גם א חריהם שנים דון לבינונים בלחשך
אשר ירטב והוא בשרף כמו אש והוא ירטב ובינוני יבישך
ובל אמצע לבינוני הבי דון לבד דגים אשר ירטב
וסיף ישרוף אשר ירגיש כמרגיש ור ח י היה רט״ב ונמשך
ומימי כמימי ופועל לך רשע אשר ימטיר בראשך
והוא ימטיר ואף רוח יילד אשר ישרוף והוא נקרא אנושך

עוד זה מדבר וזה בא ויאמר אדוני רכבי ופרשי · יש לי ריע שמתיו כזר לראשי · אהבתיו אהבת נפשי · וחפצתי להיות במאסר אהבתו לא אבא חפשי · ועל כן החדלתי את תירושי ובפני יענה כחשי · ומן היום אשר אריתי יערת דבשו ומתקו · רמיתי היות כל ריע חסר בחוקו · ולא היו דודיו דבקים בו כמדיו אני חלוקו · ולא היו הם כחלוקו · אני נפשו השוכנת בחיקו · ומה אוסיף עוד לדבר מאודותיו והזיקני ויספתי בחשקו · ועתה אדוני תתאר זה החשק בשירך למען ה׳ אלהיך ולקדוש ישראל כי פארך · כי ידעתי את אשר תברך מבורך · ואען ואומר השמר והשקט אל תירא ולבבך אל ירך ואקום ואחבר לו זה השיר הנערך ויקד וישתחו לאפיו ויאמר יהי שם ה׳ מבורך

בחשקי על צבי מבחר עפרים אדמה כל צבי חסר בחקו
ולא היו חשוקיו בו דבקים כמו מדיו אני לו כ חלוקו
ולו היו כנתח מ נתחיו אני נפשו אשר אשכן בחיקו
ומה אוסיף לדבר ב חשוקי והזיק לי ויספתי בחשקו

עודנו מדבר וזה בא ויאמר חכמי אלהים ויש לי ריע שמחת גילי · ומנחם משיב נפשי אשר הוא סבכיף הטאר על ראשי · ובכל חן טוב האל חננו · ומתעל לכוכבי אל שם קנו · ובטו״ס נוצר בבטן הכינו · ונביא לבני הזמן נתנו · והוא ראשון אל החושקים · וכותה אהלי החשק ויריעותיו מקים · והזמן והחשק עבדיו ובאין ידיו · ולא התעיות כאשר התעו כל מלאכי גוים בלעדיו · ועתה אדוני זה הענין בשירך תפארהו · וכמחוגת שכלך תתארהו · כי את אשר תאשר אשרהו · ואקום

לרוע צורתו כל רואיו יחרד וינוס · כי הוא ככושן רשעתים · על פני כל הארץ כאתנים ·
רובץ בין המשפתים · ולחייו כלחיי חמור חמורותים · ולפיכיו אין בריח ודלתים · ופני אשתו כאור
החמה שבעתים · ועדיה צבע רקמתים · וכראותי יפעת הכלה סגור לבי תקרע · ונזלות בעלה
המצורע · אשר בין רגליה כרע · אמרתי באמת אמר הנביא על זה המאורע · יוצר אור ובורא
חושך עושה שלום ובורא רע · והאיש אשר חבר זה החבור עומד במי שפרע · ועתה אשביעך כ
באילות או בצבאות · לחבר על זה הענין השיר אשר יאות · ואקום ואחבר זה השיר גזרת ישלוס
ואתכהו אלין וילך מאתי בשלום

ראו חתן פני כ בשן בכושן וזית כלה אשר יזרח ויאור
והודו אל אשר גולל לאור מ פני חושך וחושך מ פני אור

עודנו מדבר והנה איש בשמי קראני · ויאמר אדוני שמעתי שירך והכאני · והדבר אשר עדיך פ
הביאני · והוא ראיתי דבר אשר הלאני · כי ראיתי בשכונתי אשה עברית · דומה בצורתה לשפחה מ
מצרית · ומשמתה כחלל נפרי · ופניה מוריקות כאילו הנגע שם נפל · שקערורי ירקרקות ומראיהן
שפל לא עלה על לב אדם בדורה כי איש יזקק לצורה כזו כעורה והנה היא לו
לזכוכים הרה · אחשוב כי לא שם בה קנ · רק גבן או דק או תבלול בעינו · או כפל שמה שור או
חמור · ועתה אמור עליה שיר או מזמור · ואקום ואחבר שיר זה הענין יספר · אשר לא מד
יפית ולא יספר

ממי הרית שפחה מצרית או ממצורע או מגבן
בעת חיה לך כל בריה תאמר חיה חובקת בן

עודנו מדבר והנה איש הולך וקרב · ויאמר אלי אדוני הערבים לי מודיע נאמן · חומל עלי ורחמן
ידעתיו אבי התעודות וראשון לכל סבל הסודות · ולו בכל חכמה עשר ידות · חלף מן הזמן ב
בתבונתו · ויצא נקי מאשמתו · והשיבה ידו ומצא כדי גאולתו · וכראות ההמון את מעלתו ואת יקר
תפארת גדולתו · וכי השכל שמהו מלאכי סודו · ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו · אמרו כי מ
מצאו בו ערות דבר · כאשר אל אנשי הפילוסופי' התחב' · כנאליבשאו למדו לשונ' דבר שקר העוה
כלאו · הלכו קדורנית בקנאתם אשר בו קנאו · וילכו אחורנית וערות אביהם לא ראו · ואנכי
הבחנתי מעלתו וקבורם · כי לא כצורינו צורם · ולא נודע אליהם ערכו אשר הונף ואשר הורם
הביאו אדיריהם בעבודתו צוארם · והנני שואל ממך בנפש שפלה · אחר בקשת המחילה · לחבר
על זה שיר כאשר יאות לו · ומכלול זה הענין כלו · ואקום ואחבר זה השיר אשר אין על עפר מ
משלו · וישמח האיש כי רב חילו ·

בחיי ה ברית טוב את בעיני וכל צדיק בך יגיל ויכתיר
נגלו לי צפונות ו עמוקות אשר תיד ל בך תעמיק ותסתיר
אבל אשמע המין עם יא מרו לי יהודת נים ולא נים תיר ולא תיר

עוד זה מדבר וזה בא · ויאמר אדוני ראיתי בספרי תלמי היוני · בדברו על טבע המזלות אשר

איך ת תמרמר דוד ותאמר בם לאכת ה דקדק אפסי
אם נ עלים ו שתי או ושני איך נ חביא נ חבי בן ופסי

עוד זה מדבר והנה איש בוכה ומקונן ואלי ככל עוז מתחנן ויאמר אדוני באתי בנפש נעכבת כי בארזים נפלה שלהבת ומה יעשו אזובי קיר אם הזמן נדיבי עמים יפקיר וכהקיר בור מ מימיה כן דעתו יקיר ותחת היותינו במעלה העליונה הככ׳ במורד ואיך כל לב לא ישוש ויחרד ולא היה מתאויין כפרד ויותיכו מאד רד כי במשפחת פלנית הקדושה מתו בשנה אחת אנשים שלש׳ נשיאי מטות אבותם היו על לב הזמן חותם ועד מתי ישיב הזמן צור חרבם ׳ ותערה לחני הנינם ׳ ויסקיע אשר קרבו כתנור לבם בארבם לטמון עונם בחובם ׳ ועד מתי תבה עמים בעברה ׳ חרב הזמן ולא תאסף אל תערה ׳ ולכן באתי אליך בנפש מרה לחבר על זה הענין אמירה ׳ כי ידי תקצר מהושיע ׳ ושמעתי אומרים כי אור שכלך יופיע ׳ ולפושעים תפגיע ׳ וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיע ׳ ואקום ואחבר ז השיר והב ערכו ׳ ויקחהו האיש וילך לדרכו

חרב זמן בוגדו הלא תשקוטי עד אן בבני מוסר באף תשמי
שפכי חמתך על עדת הבוערים מתוך עדת הרנו זבים הרומי
התאפקי חרב זמן האספו אל ת ערך הר געי ודומי

עודנו מדבר והנה איש בא מרחוק ׳ ופיו ימלא שחוק ׳ ויאמר התירני לדעת אדותי ׳ היום ראיתי מה שלא ראו אבותי ׳ ואבות אבותי ׳ כי בהיותי בחופת סעדיה ׳ אחרו עמיתי יונתן וצדקיה ׳ כראו פני הכלה אולי נבטיד מיופיה ׳ וכאשר קרבנו אליה ׳ והסרנו מעל פניה צעיפיה ׳ צר ואור חשך בעריפיה ׳ כי נפל על עצמה עורה ׳ וחשך משחור תארה ׳ ונקרא שם המקום ההוא תבערה ׳ בראותינו פני הכלה כשולי קדרה ׳ וכאשר קם החזן לומר התפלה ׳ ופתח ביוצר אור תחלה ׳ צ צעקתי והרימותי קול כחולה ׳ ואומר אל החזן איך תאמר יוצר אור בין האפלה ׳ השכחת פני ה הכלה ׳ אשר עשה הזמן עמה כלה ׳ אך כבהלה ׳ אין אור ואין שמחה וגילה ׳ רק מעוף ציקה ואפלה ׳ וברחתי משם בנפש נבהלה ׳ ועתה חבר שיר כאשר עם לבבך ׳ וירק על שכל הנקלה חרבך ׳ ואקום ואחבר זה השיר על שמו ׳ וילך וישב האיש למקומו

אמרו עמיתי בוא ונראה את חתן וכלה הם בתוך כילה
וא לכה עמם והנה שם בלה וחושך על פני כולה
ואו מרה ברוך אשר האיר לכל ברוב חסדו והחשין לה
קם איש ופתח אז ביוצר אור אך בי הכי עשן ואף עלה
קמתי בזעף אף ואמרתי דודים השכחנו פני כלה
אין אור ואין מאור תנו זברה אל מ עביר ים מ פני לילה

עודנו מדבר והנה איש בא ויאמר אדוני תמול שלשום ׳ נקראתי בחופת גרשום ׳

עודנו מדבר עמי · והנה איש קראני בשמו · ויאמר אלי אדוני · תמול קדר השמש בחצי
השמים · וימס לבב העם ויהי למים · ויהי כל העם נבוך · לדעת סבת קדרו וחשכו · ויאמרו זה
אומר בכה וזה אומר בכה · ויהי בתוך העם איש ושמו יוחנן בן קרח · ויאמר כי סבת קדרותו הוא
הירח · אשר תסתיר ממנו אור השמש הזורח · וקדרות הלבנה סבתה צל הארץ · המפורץ באור
הלבנה פרץ · ובהיות סכלי על חוג זאת התחשבה סובב · ראיתי אשה עדינה בעד החלון נשקפת
ויתיצב · ונוף דבשת שפתי ישנים דובב · לא נראה כיופיה והודה · למיום סור אפרים מעל יהודה ·
אז נודע לי כי לרוב הודה הנאדר והיופי · והחן אשר בגשמה דר · ואשר כל ההדורים בה אים לא
נעדר יבוש השמש לפניה וקדר · ואחשוב כי קדרות הלבנ' היא סבתה גם כן · ולא צל הארץ כאשר
יאמר המסכן · ועתה חבר לי שתי שורות · תהיינ' מאודות דברי מדברות · ואקום ואחבר שתי שורות
מהוללות דברי זה האיש מגלות · וזאת היא השירה הראשונה · הזוכרת סבת קדרות החמה ·

יאמרו   עלי שמש   אשר קדר   כי ה   לבנה   ה   יתה סבה
לא   ה   לבנה   כ   סתה א רו   אך א·ר   צביה   ז   הרו כבה
עמדה   עלי קו   ה   תלי נגדו   ש·לה   שלל אורו   ושב נשבה

וזאת היא השירה האחרונה   המדברת על סבת קדרות הלבנה

לא   ה   תלי גרם   וצל הארץ   כי ה   לבנה   ה   יתה קודרת
אך אור   פני יעלה   מא·רה שדפה   כי היא   בהלה צר   ואור חודרת

עוד זה מדבר והנה איש מסודר ועל איש מריבים יעורר · ויאמר חמסי על פלוני אויבי · כי יקח
המלבנות אשר לקחתי בקשתי ובחרבי · ויהיה מיחס אותם על שמו זה הנבלם · אשר לא עמל
בם ולא גדלם · והנה ידי לך פרושות · לעשות באותות ובמסות · שיבצר ממנו את אשר יזם
לעשות : ואען ואומר חייך יד חסדי ממך לא אקפוץ · הנה לך השיר אשר תחפוץ · ובו תגדור
פרצך · ותגיע אל מחוז חפצך · ולא יחטיא חנך ·

תעדה   לך עדיו   ותתיחש   על   מ   שפחות שירי   ותתיילדד
הנני   בשם חדש   אכנך   קורא   אשר דגר   ולא יל

עוד זה מדבר וזה בא ויאמר · הושיעה אדוני כי חסיד גמר · והשכל ייסן וירדם · ופסו בעל
הדקדק מבני אדם · ואען ואומר מה לך נרדם · שבח לה' אלהי ישראל יש לשכל ולחכמות ב
הדקדוק גואל ויאמר האיש אדוני התוכחתי אתמול עם פלוני המדקדק · וראיתיו בכל דרכיו
צודק · רק במה שאמר כי לא תמצא בתוכה · נו"ן עיקרית בראש התיבה · כי היא משרתת
בראש לעולם · בתל"ת ובפעלים ובשמות · בלשי ואני שמעתי אומרים אנשי החכמות כי תמצא
נו"ן עיקרית בראש קצת שמות · ורציתי שתחבר שיר ותזכיר מהם אחת או שתים או שלש · ואשלח
אל המדקדק אולי גאון לבו אחלוש · ואקום קל חיש ואחברנו · ואומר הנה לך השיר קחנו · ואל
המדקדק שלחנו · כי הוא יעידהו משנתו ובהקיצו יוכיחנו

יהיה נקבר ׳ והבית וההיכל ׳ יניח למי שיוכל ׳ ומי יודע אם חכם יהיה אם סכל והוא יהיה לרעה למאכל ולראות זה המעשה כלאיתי לכל ולא אוכל ׳ ומה מאד היו מספרים תהלותיו ׳ אילנ בנה בשמים מעלותיו ׳ ועתה ארוני חבר שיר על זה המעשה ׳ ולא תחמול עליו ולא תכסה ׳ אחרי אשר תועה כסה ׳ ואקום ואחבר עליו זה השיר הכערב ׳ ויפתח האיש כמוצא שלל רב ׳

מה תא   מרו על איש   יגונות נכלו   אליו   ואתו ה   זמן יום יום יכל
כי ׳   אכול היום   ומחר מאכל   איך ׳   היה העץ   קצותיו אוכלו
לאבן   אשר ימים   עצתו סכלו   איכה   יחידתו   למגדל עוז תכל
לבבות   ומחר מת   ולא הסכיל סכל .   אישים -   אשר בדיו   בשחת יפלו

איך ׳   חרץ חרוץ   קנות חרוץ ולא   ישיב   אלי לבו   האם נפשו ילו
הון יום   עלי קבר   וגדיש שוקדה
לא ׳   הלוך עם   ה   אנוש רק פעלו   לא הון   ולא חרוץ   יכלכלמהליו
אם   ת   חטא נפש   תהי על מוקדה

עוד זה מדבר והנה איש חושק ׳ יחפיר כיפיו השמים ואדו עושק ׳ ויאמר אדוני אנשק רגליך ◆ אם נטשתני לנשק ׳ ויעשה לי הדבר אשר אשאל ׳ ולא תשים מלתי לאל ׳ כי אין זולתך לגאול ולכן אם תגאל גאל ׳ ויען ויאמר כאיש תמה ׳ אדוני למה זה אנה לשאול מתוהמה ׳ העמק ש שאלה או הגבה ׳ ויאמר האיש אדוני חשקתי בשכבי את מבנות הנדיבים ׳ ויהיו דודיה לי ע ערבים ׳ היתה לי לעזרה בבחרותי ׳ וחשבתיה סגולת בלאונרותי ועל ערבים בתוכה תליתי כ בנורותי ׳ ועתה נתחלפה השיטה ׳ ויצא לי חוח תחת חטה ׳ כי הרי חדש ימים נפלה מטה ׳ ונ ונהפך לאבל שמחתה ׳ כי ירד חולי באחת מעיניה ושיחתה ׳ ומאז לא יספתי עוד לדעתה ועתה חבר שירה נמרצת ׳ תהיה זה הענין מקבצת ׳ ועל פרטיה רובצת ׳ ולא התמהמהתי כי אם כתיב ואומרה אליו כרפא הנגע ׳ הנה השיר על זה הענין ואם אין כרוב מנין יש בו רוב בנין

קצתי   בחשק ׳   עלת החן   לי ה   יתה משען   ומשענה
איכה   בחשקה א   עלוז עוד או   לי ת   היה משען   ומשענה

עוד זה מדבר והנה איש בא ׳ בנפש דואג ועצובה ׳ כאילו נשבר או נשבה ׳ ורוח היגוני בו נשבה ׳ ויאמר אדוני יש לי בן ושמו דוד והוא שמן ודשן ׳ ישכב על מטות שן ׳ וכל היום וכל הלילה ישן ׳ ולא יקיצוהו הקולות והלפידים וקול השופר והר עשן ׳ ולא בהמה תשלח בו השן ׳ שנתו עזה כ כמות ועפעפיו כלמות   לא יעור משנתו ולו כרבה ׳ או אריה טורף עצמיו פצח ׳ ולו התערב לישן עם המתים נצח ׳ ועתה חבר עליו שיר נצח ׳ ואען ואומר הנה לך שיר באיזה רגע ׳ ודבר בעתו מה טוב ׳

שינת דודי   שינת עולם   שינה   במ   ות לא הבדיל
לו התערב   עם המתים   לישן עמם   דוד הגדיל

עוד זה מדבר והנה איש צועק על עבדו חמס · כי היה אליו למרמס · ויאמ׳ שמעני אבי המזימה
איך אקוה לי עוד נחמה · ונתתי אל עבדי זרת ובקש אמה · האכלתיו דבש וחלב · ובקש מן ו
שליו · אמרתי אכול ובקש לשתות · נתתי לו ירקות ובקש לפתית · אמרתי לין על אבוסי · ובקש
לנוח על ערשי · אמרתי סורה שבה פה ובקש כר לשבת עליו · הלבשתיהו מעיל ובקש רמוני ת
הכלת על שוליו · ועתה חבר עליו כחסדך · את אשר תמצא ידך · ואקום קל חיש ואחבר עליו
זה השיר · וכראותו אותו אמר ברוך ה׳ ואעשיר ·

כל הקונה עבד עברי קנה אדון לו בגבוליו
נתתי אל עבדי זרת בקש אמה לו במשליו
אמרתי סו רה ושבה פה בקש כר ל שבת עליו
אכרתי א כלה מצידי בקש לשתות עם טוב מליו
אמרתי לין בקש חצר ברזל ונח שת מנעליו
אובילהו פת אשקנו יין רקחי בקש מן ושליו
הלבשתיהו אפוד ומעיל בקש רמו נים על שוליו
לבן ארים קול בשופר מטעם ה מלך וגדוליו
לקנות עם ה עבד מקל ורצועה לפ רי מעלליו

עוד זה מדבר והנה איש נצב על ימיני · ויאמר אני הגבר ראה עני · כי אחמוד עדן גן אלהים ·
ורעיוני אליו כמאים וכמהים · ותבל האורה תסיתני · ולעפר מות תשפתני · כי תמשכני ב
בעבותות חבליה ותקשרני בחבליה · ואם אשים מול העדן מגמת פני רעיוני · צועקת אחרי
מה לך פה העני · אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני · ועת׳ אבי המועצה · שא משל ומליצה
על זאת העצה היעוצה · ואקום ואחבר לו זה השיר הנמרץ · כפיו חוזן נפרץ · וייטב השיר ב
בעיניו · וישא חן וחסד לפניו

נפשי בתוך קרבי תסוער באני תכסוף לעדן גן לתתו מחני
מה אן מרה דודים ותבל אומרה שכור שכרתיך בדודאי בני

עודנו מדבר עמו · והנה בא איש צדיק תמים · ויאמר אלי אדוני יש בשכונתי זקן מלא ימים ·
וחשב כי ישיש קנו במרומים · והנה הוא בונה מקדשו כמו רמים · כאילו יחשוב לחיות לעולמי
עולמים · ומן התימה כי לא יוכל מלט משא · וכלכליא יקום כארי ויתנשא · בונה היכל רם ונישא
· כאשר בעיניו ישר · וספון בארז ומשוח בששר · אומר אבנה לי בית מדות ועליות · עברו ת
משכיות · ויתגדל כבני לתלפיות · ומי שלא ראה בעיניו כל המעשים · בית המכסלות וארוות ה
הסוסים · והמרחץ ומקוה המים · ומגדל וראשו בשמים · וטבעות ו ונזמיו · וגביעיו וחותמיו ·
ופניניו ויהלומיו · לא ראה שמחה מימיו · ואלו היה לו בן או בת ושאיר אחריו · אמרתי אשריו
· אמנם לא נין לו ולא נכד בעמו ואין שריד במגוריו · ואיך לא יאמר בעל נפש השובבה · למי
אני עמל ומחסר את נפשי מטובה · ואיך לא יחשב כי ינחלו זרים הונו ורכושו · והוא ישא האשמ׳
לנפשו · הלא ידע כי מכל ההון אשר צבר · לא ילוהו ממנו דבר · רק כלויי הסחבות אשר בהם

לדבר כן׳ ׳וביא כל מלה מפרשה ומיסודה׳ אני אומר מזמור לתודה׳ והוא מזמור לסודה׳ אני
אומר קרסיו והוא קרשיו׳ לא תוכל הארץ להכיל את כעסיו׳ אני אומר שחת והוא תחת ארגז
נישחק ואין נחת׳ ואני שמעתי עליך נוראות׳ ועתה חבר שיר אשר אל זה הענין יאות׳ ואקום
ואחבר שיר על הענין הנזכר׳ ואומר אליו אל תבט אחריך ואל תעמד בכל הככר
הנה לך השיר אשר תאהב׳ ומשקלו עשרה זהב׳

ארגז ותשחק   כבד פה ואני   אקרא קרשיו   ואתה קרסיו
אולי אלדים   יצו ב חלוס לך   עת יא מרו לך   קרא שיו קרא סיו

עוד זה מדבר וזה בא׳ ויאמר החלנו מאתכם אנשים לבוא ׳כי ת״ול בהיותנו בבית התפלה
והנה יעקב המשורר האשכנזי בכנסת עלה׳ והחזן ר׳ משולם׳ בראותו אותו קפץ פיו כאלו כאל״
׳ ויעקב המשורר בוש ונכלם׳ והיתה לו חרפת עולם׳ ולא ידע כי כן מאילי הארץ בזוינו ׳
לבלתי נתפלל רק עם התושבים הידועים אצלנו׳ ויחר ליעקב מאד וירד מבית התפלה׳ וילך
בזעף ויחבר מגלה׳ וכתב בה עלינו דברי לצון לא היה לנו לרצון׳ ואמ׳ כי לא הבטנו לרועה
צאן ׳ויקבע השירים אשר חבר עלינו בארץ ׳לספות עוד על חרון אפינו חרון׳ ועתה הושיענו
נא מידו׳ וחבר שיר יבהילנו ויחרידנו׳ ויגד לו פשעו ומרדו׳ ואען ואומר אל תראו מאישנו ולפידו
׳ כי פתאום יקום אידו׳ ויצחקו לפידו׳ ואמרו לעם הבוכה למשפחותיו אל תראו חרפת אנוש
ואל תחתו מגדופותיו׳ ואם בא עליכם בלהב חרב וברק חנית ׳וחרש על גביכם והאריך מעני׳
׳הנני משיב את כל מעלותיו אחורנית׳ ומפני ילך קדורנית׳ ומאשר חטא יספוק על ירך ותחת
אשר קלל יברך׳ ויקרא לפניכם אברך׳ ואקום ואחבר שיר אילות יחולל׳ יברך ויקלל ׳ישאר
ויחנף ׳ויטיס על ראשו כנף׳ ולפעמים יד רמה יניף׳ ואתנהו אל האיש הבוע׳ חמס ואומר לך
והראהו אל האשכנזי ואם לבו כלב האריה המס ימס׳ ואם היה עד כה רוח אלהים רעה מבעיתו
׳ עתה תראה כי ינחם מרעתו׳ וילך האיש ויעש כאשר צוה׳ ויהי בראות האשכנזי השירה הנאוה׳
קם והשתחוה׳ כי היתה נחמדת להשכיל ולעינים תאוה׳ ויהיה בעיניו לראוה ובקש כפרה מאשר
חטא׳ בפועל ובמבטא ׳ויחבר שירה ערוכה׳ ויהפוך בה את הקללה לברכה
וזאת היא השירה אשר חברתי אליו   לתת ליעקב כדרכיו וכפרי מעלליו

נר מ ערבי מה לך נזעקת   לריב בצדיקים ולא צדקת
בזת ולעגת בעיר ואם ביש   ראל ושרקת ושן חרקת
למה צבי חן צ חקה שירתך   על עם חשקוך ובם חשקת
לא ם אשר קצנו בחשקך הצבי   מבית תפלה יום תמול גרחקת
כה י עשה לנו אלהים חי וכה   יוסיף לעם בם כ אזור דבקת
אם לא ברדתך ה לבבות ירדת   אתך ונדדו בעת חמקת
הואיל צבי וזמור זמירך ואת   חקקי זמורת זר אשר חקקת
פן י פגעו מורים חציהם בך   פן י זרקו בך כ אשר זרקת

ותהיה מאודות היעלה מדברים ・ ושניהם תכתוב סביב המראה החיצון ישבח האלהי והפנימי
יגנה הבלועה והבהלאה ・ וכהיות אתך שם נשקפה יתשבעי בחרפה וגדופה ・ אולי תהיה לתחלתה
תרופה ・ ואקום ואחבר שירה נרבה ・ כאלו תדבר המראה אל היפה הנשקפת בה ・ והיא זאת

בי יגיל כל   חושק בי כל   עפרת חן   ת   תן עיניה
בי תעלה את   בירות אורה   תאיר אל   ע   בר פניה

ועוד דברתי דברי חרפה ・ אל הכעורה אשר בה מתיפה ・ והיא זאת

מה לך פה   ש   פחה נהרפת   ובעד   אשנ   בי נשקפת
לא תלביני   שחרות עורך   עד תלביני   את הזפת

וישמח האיש בראותו השירים ・ ויהי ידיו לכתבם סביב המראה מהירים ・ וכראות האשה השירה
בה תגיחק ・ ותשלח המראה מידה ותלך ・ ותשב לה מנגד הרחק ・ עוד זה מדבר וזה בא
ויאמר הנה לשלום מר לי מר ・ כי נקראתי היום בחופת שלמה ידידיה ・ ומעשה שהיה כך היה ・
כי תחת אשר דודינו שיהיה נושינו רועי ז' ・ ולאכול ברבורים אבוסים ・ ולשתות יינות עסיסים ・ היו
לנו הקטנית והכעסים ・ ובדות כמוסלים מכסים ・ אכלנו מערכים מאוסים ・ ושקינו יין חמסיס ・
אשר ילאו הלשונות לספר ・ ותחת בשר הצביים היה לנו שעיר לכפר ・ ובלא חג המצות אכלנו
מצות ומרורים ・ והיה לנו משתה שמרים ・ וכאשר הגיע התור ・ לברך החתן בפרח או בכפתור ・
ראינו מעשה לסתור כי אמר אבינו אחרי רבים להטות ・ וברכנו בשנים עשר פרוטות ・ ועל הכל ה
היה ברית ראות הכלה ועיניה תרוטות ・ וגבות עיניה מרוטות ・ ועתה חבר שירה נכבדה ・ תדבר
על ענין זאת הסעודה ・ ואען ואומר חייך אני אחבר שיר וקלוש אודיעני ・ ולא תשכח מפי זרעו ・
וזה השיר אשר חברתי עליו ・ לתת לו כדרכיו וכפרי מעלליו

משתה   חתונות   שלמה   ידידיה   אגיד   לך דוד   למען   תספר
חלף   עסיסיו   וברבור   אבוסיו   משתה   שמרים   ושעיר   לכפר
אמרו   יבורך   בכפתור   ופרח   הקדים   אביהו   וברכו   בסנפיר

עוד זה מדבר והנה איש בוכה למשפחותיו ・ תלאי זעם שפתיו ・ ויאמר לפלוני קרובי נפלה עטרת
ראשנו כי בננו יחידנו אשר היה ידידות נפשנו ・ לקחו אלהים ואיננו והנה הוא יספדנו ויקוננו ・
יגער במנחותי ואמ' גדלה החרדה ואין תקום לניחומים ・ כי בננו היה נזר הימים ・ ורציתי שתחבר
שתי שירות בם אדרשנו ・ והיגון אשר בלבי ישרישנו אולי אוכל נכה בו ואגרשנו ・ ואקום ואחבר
אליו זאת השירה הכתובה ושלחתי אליו ותהי לו לנחמה

נבאב   לבנך   התעכור   שארך   פרח   זמן קום   חבוש את   פארך
נתן   ה'   בנך   וה'   לקח   יהי שם   ה'   מבורך

עוד זה מדבר וזה בא ויאמר יש לי תלמיד אחד והוא בן הסוכן ・ אלמדנו לדבר נחות ולא יבין

כי להיותו כבוב קולו יערב ׳ ויבש מקור שכלו ומעיינו חרב ׳ ונכפל ממנו רב ׳ כאשר נראה התופים ׳ והכנורות והחלילים והנבלים ׳ והמנענעים והצלצלים ׳ לולי היותם חלולים לא היו להם קולות נעימים ׳ והיו כלבים אלמים ׳ ואמר החכם דבר אין לשכוח ׳ כל עריבי הקול חסרי מוח
ואשא משלי ואומר

דודים ראו כנור ונבל תוף נבוב   לוחות וקולם י ערב לשמוח
לולי חלילותם אזי ידמו כל   בים א למים לא יו כלו לנבוח
על זה ועל כן י אמרו המושלים   כי כל ערבי קול ׳ חסרי מוח

ויהי כראות אנשי המעמד ׳ כי מעלת שירי לא יספר ולא ימד ׳ הכין כל איש שאלתו וערך כל אחד ואחד חידתו אז לבש שכלי בגדי תפארתו ׳ והראה לכל יפעתו ויקרתו ואומר לעיני השמש ולעיני השר אדוני הנני נשבע בגאוני ׳ כי לא אשוב אל ביתי ואל משכני ׳ עד אפיק שאלת כל שואל ׳ ואהיה לשיר ולמליצה גואל ׳ למען ידע כל מתגאל ׳ כי לקחתי לי החכמות ב בכח ולא׳ והשכל לשכון באהלי יואל ׳ והיו מוטות כנפיו מלא רוחב ארצי עמנואל אני טרם אכלה לדבר והנה איש עובר מבני ישראל בא ויאמר אח׳י אשר ראיתיך כבואת השיר כבא והשכל ברח ממקומו ובכיליך נחבא ׳ חבר לי שיר על אהבה יעלץ עדינה ׳ לא ראיתיה הרי ש שתים עשרה שנה ׳ ואחרי בלותי היתה לי עדנה ׳ כי ראיתי אותה אמש בחלום ׳ ואמרתי בלבבי הנני מעתה בעומק השלום ׳ והיו רעיוני יתהים ׳ כאילו נפתחו השמים ואראה מראות גבוהים וכאשר הקיצותי ולא מצאתי החשוקה ׳ הודי נהפך עלי למשחית ונפשי שוקקה ׳ ושבתי קודר ונגנח ׳ אחרי היותי בחלומי עלז לשמח ׳ ואען ואומר הנה השיר אשר תרצה ׳ והוא מבריח את חלומך מן הקצה אל הקצה
ואשא משלי ואומר

מה ע רבה שינה בחלום הראתה   אלי צביה לא ראיתיה הרי
שנים שתים עשרה וכמעט אחרי   ה כ לתה נפשי עדי כי ספתה
ובעת חזיתיה בחזון חדתה   נפשי ונפתחו לפני שערי הבינה
עדן עדי נגלו לפני שחרי   אור מ לאבי מרום ורוחה רפתה
שחר העירני ורוחי יהלום   יפעת פני חמה באורן נסתרה
יפעת צבית חן וגזרת יהלום   אורו פני תבל ונפשי קודרה׳
שבה בשורה כי תמונה בחלום   ראת ולכן ב הקיצה נעברה

וירא איש מאנשי המעמד השיר אשר חברתי ׳ וכי מקרי העולם בשיר עריב ספרתי ׳ ויאמר גם אני לא אחשוך פי ׳ רע מרי ואלופי ׳ כי לי אשה שחרחורת ׳ ומאהבת החושקים סכורת ׳ ולא מראה ככבדים ׳ תשקיף תמיד בעד חלוניה ׳ ותקרע בפוך עיניה ׳ תתכבס בנתר ותרבה לה בורית ׳ ותסתרי עם החושקים בכחל כרית ׳ ונשמת חשקה בכחל גפרית ׳ ועם המראה כרתה ב ברית ׳ ובכל עת תמצאנה בין ידיה ׳ כאילו לא תוכל לחיות בלעדיה ׳ ומרוב אשר פניה בשולת תלבין ׳ תמצא ברקתה תמיד הסוכין ׳ והיא יודעת ספר ותקרא השירים ותבין ׳ ועתה חבר שירה כפלאה ׳ ואני אכתבנה סביב המראה ׳ למען תקראנה ותבוש ותכלם ׳ ותהיה לה חרפת עולם ׳
ואען ואומר חייך אני אחבר שני שירים

ואשא משלי ואומר

כלב קרא ל כלבים ואל דג שוכן בלב ים לדגים לשטן
כלב קרא עוד בשתוף לכוכב מזהיר אשר בין תאומים וסרטן

וכאשר היה שם כלב משותף לאלה השלשה · כן היה סרטן משותף לדג ולתולעת ולמחלה קשה
ואשא משלי ואומר

סרטן נקרא שם הנגע גם שם זה על דג התגלגל
עוד אל צורה מארבעים ושמנה צו רות הגלגל

והנה לך שיר אחר על זה הענין · למען תדע כי לי השיר והחכמה לקנין ואשא משלי ואומר

קרא סרטן לסרטני יאורים ואל נגע בשם סרטן מקורא
וכן הוא שם למזל בין תאומים ובין אריה הכי ישכון ויירא

ויהי כשמוע השכנים ענני ושירי רנני · וחלו מחמת פני · ולא יכלו לענות אותי כי נבהלו מפני · והזקנים והחורים · היו שירותי מפארים · ורק מאודותי מדברים · ויהי בתוך היושבים איש · היה לו בן מחפיר ומבאיש · והיה נעים קול ושמו אברהם · ויעמוד בין השכנים כאיש נדהם · היה לאלה בקרב עמיו · גבר לא יצלח בימיו · ויתן לו אביו אשה ושמה אסתר · ומעשיה כמעשה זרש אכול והותר · תסתתר בעת אכלה · ותשמיע בחוץ קולה · שונה זונה ונבזית לב · תבשל גדי בחלב · ויאמר אלי האיש חייך אבין של כלתי חשב בדעתו כי רמתני בתו בתו לכבי וכזאת וכזאת הראני · וגם אמנה כי הלאני השימני · ולמצבה השכיבני · כאשר מטרה לחיצי בתו הכיבני · אמנם לא רמני שלא רמיתיו · ולא הלאני אלא הלאיתיו · ולא הגיעני שלא הגעתיו · כי נתתי לבתו עגל · ויהבעס חרפ״א אדם ובזוי עם ונחפץ גדול הייתי שולח לו שירה · והיה מזה הענין מדברה · אשר לתת לו בשורה · ועתה ואומר חייך פנינת האיש אשר אתה מבקש · הנני בשירי אודיענו · כי אתה כפתל אם הוא עקש · וכפועל כפיו רשע נוקש · ואם האחך קבעת מכום חמתי · לקח מידך כפלים מכל חטאתי · ואשא משלי ואומר

בתך צבי חן ה יתה לי טורח אסתר חשבתיה והנה זרש
הי ה ברית תחת ממוכן תרש תתי ונתחת א הרן לך קרח
אברם חשבתו אב המון הוא תרח ולב תך תתיו מרגל חרש
בתך עלי י פעתך דוד פרש וקרא שמה אם לא בריעה סרח
חי ב פשך דודי ביום הולדת
שטן בקרבך שמנים אלף ריעיו סביבות א הלי נצבו
בפשי במדתך לך מודדת
אם א תך מרמות ואתי חלף מרם תך מרמית לריב נצבו

ויאמרו השכנים היושבים שם באמת בן האיש הלזה · הכרנוהו כבר לנבזה · ואסף כל אודות רעות כעורב · ואלה שקולו ערב · ואם שלל ממנו הזמן מעלות גדולות · חלק לו המעלה מן שמעלות המהוללות · ועתה ואומר דעו אל נכון כי בעיונות קולו הוא אות אמת על חסרון שכלו

המקום מו שכל או מורגש מן השקר להיות מושכל
כי המושכל השיעור או הכמות מ. מנו יוסבל
אם הוא מורגש איך הגשם ליכנס ב גשם יוכל

והנה לך מופת אחר · אם תביא הלמת מחר · והוא שצריך אתה לדעת איש חרמי · כי כל נמצא גשמי, צריך אל מקום גשמי · אם כן אם המקום נמצא גם הוא צריך אל מקום אחר · עובר לסוחר · והאחר לאחר · וכן ילך ללא תכלית נחקר · ומציאות גופים בעלי תכלית ללא תכלית שקר ואשא משלי ואומר .

כל נמצא ג שמי צריך אל מקום גשמי ימצא בו
אם כן אם ה מקום נמצא הוא צריך מ קום למסיבו
גם ילך זה אל לא תכלית הוא נמנע על שוא מצבו
אם כן אין ח מקום נמצא עתה איפוא דוד כֹה טיבו

ויגש השני וחכמת שאלתו ירק · ימוסף ידו ושיניו חורק · ואש מפיו זורק · וישאלני בדברי הריקות ולהורות כי הוא ריק · וכראותי כי היא בעיניו ארכין · עניתיו כאשר עניתי לחברו הסף הנכון · ואמרתי כי הריקות נמצא מציאות חזק · יתנועעו בו ההויות רצוא ושוב כמראה הבזק · והיה כי יפלא ממך דברי מתענן ביכתך השקף · כי בלעדי הריקות לא יהיה נמצא גלגל יוצא המרכז עגלגל היקיף ואשא משלי ואומר

הריקות נמ צא גם גלגל , על דבר לא קיים יקף
מופת זה ה נלגל יוצא המרכז גם גלגל היקיף

ויגש השלישי והוא היה בעל חכמת הלימודים · ויאמר אראה דבריך בתים לבדים וטענותיך עקודים נקודים · היום תהיה חידתי לך לשטן · ותחת חשבת להיות גדול תהיה בעיניך קטן · וישאלני חידה נפלאה · כפז החן מסולאה · וכאשר אותה שמעתי · כמעט אחור כרעתי · ולולי ידעתי מחכמת התכונה מה שידעתי · אז כיון מצולת השאלה טבעתי · וקלון מכבוד שבעתי · וזאת היא השאלה המהוללה · אשר שאל בעל הקבלה · אמר אמור נא המשורר אויבינו · הזורק האש בעיר לעינינו · ועל מצחות אנשים נכבדים התווה תו · מה נשתנה צדק להיות מורה על בתיו · אז התמהמהתי כרגע ואמרתי אין זה לבדו מתפלאות הכתב והמכתב · ולכן הסתיר כבניך כי הנה הסתיו · ולו השכלת אז ידעת כי כן כוכב כתב הכף כותב בתיו בית תיו ואשא משלי ואומר

אמרו מה ג שתנה צדק להיות מורה, על בתיו
אמרתי כן כוכב כתב הכף כוכב בתיו בית תיו

בשמוע האיש אבדו עשתונותיו · וכראותו כי לא הו בילוהו חכמותיו · בטח בחידותיו · ויאמר ומה הוא הכלב אשר לא יחרץ לשונו · וגם בין כוכבים קנו · ינשוך ולא יזעף · ירוץ ולא יגע ילך לא ויעף · כלא הרים שאתו כלכל · ואש מפיו תאכל · הלילה לו ליומם · ואשר יזרבו נצמתו חומו נדעכו ממקומם · ואען ואומר הוא כוכב הכלב · אשר לא יאכל לא דם ולא חלב

למען יכיר כל אחד מהם מעלתי וקצירו · כי לא כצורי צורי ויכיר מהיום אשר עד כה לא הכירו
· וזה השיר אשר חברתי בדברי בוז וכבלה · על האיש אשר היה לוקח בגדי בהשאלה · להיות לו
לשם חרף ולקללה · ורבבה כן בל האלה ·

נבל אשר תשאל ולא תשאיל ובהון אחרים ת היה נעזר
תחמול עלי צאנך ואת כבשת איש רש תזכח ות תאכזר
לו י תנו ערלות בהשאלה אז ת היה בועל בערלת זר

וזה השיר אשר הכרתי על האיש אשר בסתר יקחם · והוא אכזרי ולא ירחם

ראו נבל יהי רע א חריתו ושמים יגלו את עונו
אשר לו צאן ובבשר רש ראוה לקחה לו בחמלתו לצאנו
ולו ערלה ומיראת בלותה יאו לבעול כמו ערלת שכינו

וזה השיר אשר חברתי על האיש בעל ריב ומדון · אשר היה עושה כזדון

נבל אשר כסותי ומנעלי תלבש ותנעלם לחרפתי
הואיל בזה נפש מתעב גוי לבעול חשוקתך בערלתי

ויהי כאשר אכלו האנשים ההם · מפרי דרכם וישבעו ממועצותיהם · ויתעצבו אל לבם · ויקרבו כתנור לבם בארבם · ויאמרו איש אל אחיו הבה נתחכמה ונעשה מהאיש הזה בעל השירים נקמה · כי אם גברה ידו עלינו בשירות חמודות · הלא לנו בחכמות נכבדות ובתעודות ובטבע המציאות ובקבת סודות · עשר ידות · ועתה נבא לנסותו בחידות · ונשאלהו בחכמת הטבע ומה שאחר הטבע · ובמהות הזמן והתנועה והריקות והמקום · אולי חרפתינו נקום · ויועדו שלשת האנשים הנזכרים · ויבאו ליום נועד כאיש אחד חברים · ואני הייתי אז עם השר במושב זקנים וישישים · ושופטי ארץ וחכמי חרשים ויאמרו הבון והכן לך כי לבעבור נסות אותך באנו ואען ואומר אל מי מכלכו ויאמרו אליך המשורר הסורר והדייקים המעורר כי תשתרר עלינו גם השתרר אז אמרתי אל הנבלים ארורים הכלאים חי אני אחרי אשר לא שבע ז נפשכם ברעות היום אפרע בכם פרעות ויגש הראשון ויחשב כי חרפתו וחרפת חבריו יקום וישאלני במעמד כולם על מהות המקום ואען ואומר להתל בו ולהכאיב לב חבריו ולבו · דבר שאלתך הנבוה מבטן מי יצא כי תשאל על דבר בלתי נמצא ויצעק האיש לירואני ולבהלני · אלדים מזה הדעת יבילני איך תוכל להכחיש המורגש ולאמתות דבר לא תגש מי יוכל להכחיש הדבר הנראה לעין ולחשוב מן היש אין ואען ואומר חייכם השבתם כי כמלטתם מן הפחד ונפלתם בפחת כי באומרי כי אין המקום נמצא אשים מעבתי נוכחת כי אם הוא נמצא הוא או מושכל או מורגש וזאת חלוקה מוכרחת · ומן השקר שיהיה המקום מושכל · כי המושכל השיעור והכמות תימיד ישכל · ואם הוא מורגש איך הגשם להכנס בגשם יוכל · אם בן אין המקום מצוי · והבורים מאמרי רצוי ואשא משלי ואומר

לא י כלה עוד ה צפינו חשקך שמה לשוני ל היות דוברת
קח נא נשא הדוד תשורה מידי עבדו אשר נפשו בך נקשרת
תצמא לך נפשו ותפליא לעשות הטוב בעיניך ומתמכרת
כי י דך ירדן תבונות תעמיד אף ים תעודות רום בעז פוררת
לו תא מרה שמש בגבעון וי רח לקולך ש מרו משמרת
תבחר וקרב את מליצתי כמו עולה עלי יד א הרן נקשרת
תשיר בשיר חדש לך ולהחזיק בך קו ראה בשמך ומתעוררת
הא שיר יסדתיו מ פניני מאמר להיות עלי ראשך להוד ועטרת

ויהי כשמוע השר השיר ודבריו היקרים · פשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים · והלבישני בגדיו החמודות ומעיליו · וכתנת הפסים אשר עליו · ויכסני משי וינעליני תחש · ויאמר באמת היה מחבר זה השיר חכם חרשים ונבון לחש · וכל משוררי הזמן בלעדיו אכלו פרי כחש · וכחפץ גדול הייתי מביט תמונתו · אם הוא כמים למעלתו · מי יתן ידעתי ואמצאהו אבא עד תכונתו ואומר אל השר אמור נא כזר תפארתי · אם אראך אשר חברו מה משכורתי · ויאמר השר הנני נשבע באמונתי · כי תהיה נאמנת לך אהבתי · ואתה תהיה על ביתי · והאיש ההוא על שכמי אשאנו · ועטרות לי אענדנו · כי הוא יהיה איש סודי ומיודעי · חגי חדשי ושבתי וכל מועדיי ויהדו כהיה שעשועים יום יום · וכן כמנהג לפיד יום פדיום · ואען ואומר דע אדוני השר כי האיש אשר אתה שואל · הוא הכותב דגל אהבתך עמנואל · המדבר אליך פנים בפנים · אשר נראו על פיו אלה הנכנים · ועל פיו יסעו ועל פיו חנו · חיות והשיר ואופני · כשמוע השר דברי חבקני ונשקני וכאשר ידבק האזור אל מתני איש אליו הדביקני · וירכיבני במרכבת המשנה · ויוסף את כל אשר נתן אלי למשנה ויהי בהיותי בבית השר שותה ממתקים ואוכל משמנים · ולובש שני עם עדנים · והנה שלשה אנשים מדינים · מגואלי חשר ואחוזת מריעיו · ומחברת מיודעיו באו אל בית השר ויהיו שם · האחד אשם הוא אשום אשם כי היו לו בגדי חופש לרכבה · וכדי להכאיב נפשי ולהעציבה היה שואל ממני בגדי ומנעלי ואדרתי ומעילי ואם הייתי שואל ממנו דבר ימאן אלי והשני יקח בגדי בסתר וילבישם והשלישי כאשם אכזרי הוא ולא ירחם · ובחוזק יד יקחם · ואני הייתי בכל זה מחריש · והיגון בלבי ישריש · כחש ישוך ובפתעונו יפריש · עד אשר נראו בפני סמני הדאגה · ודלפה נפשי מתוגה ויהי היום מלאכי השר סר וזעף ובסלי מלאו נקלה · ויאמר אלי מדוע פניך רעים ואתה אינך חולה ואומר אל אדוני ומדוע לא ידעו פני · ובגדי החמודות מחמד עיני ועדני · נתונים לעם אחר נראות עיני · ולולי יראתי מעלתך אמרתי בשירי · על כל הלובשים מלבוש נכרי · דברי בוז וקלון ונבלות · יעשו בהם רעים יותר משבעים ונבלות · כי לי על אנשי עולות לשון מדברת גדולות · ויאמר השר אשביעך באהבתי היקרה · לחבר על כל אחד מהם שירה · וקבע שיר כל אחד מהם בדלת חדרו · וכתוב עליו ככה יעשה לאיש אשר לא יחפוץ השר ביקרו · ואקום במצות השר ואחבר שלשה שירים · בענין אחד מדברים וקבעתי כל אחד מהם בדלת חדרו למען יד -

אכן ה בבואם יתה נפשי כהּ
שכתים כחותם על לבבי וענ
מה י קרה שיר תך השר ומה
שיר תך השר נ נדי תחריש
השו כנים עפר לריחה יחיו
משכה ביופיה ה לבבות ותהי
היא ל תבונה אם וכמעט מעמד
היא ה יתה אמון למודעת ואם
היא ני זלה גשמי נדבות בעין
היו מליצות ה מליצים תחלום
תדמה לבכורה בראשיתה ואך
רפאות לשררי היא וגם שקוי לע
תשחק ליום אחרון ותבוז ליקהת
על כל דרכיה מאורות נגהו
מראש יניקות ה מליצה קטפה
יתעו ררו כל יו רדי בור לו עלי
מי 'מו שבות שי ר תך יפתח ומי
תפתח בשיר חדש ואין סוגר ומי
לה י רדו שדים ויכרעו ולה
תוצ'א לאור כל ת עלומה ותהי
טב עו ללות שיר תך דוד מבציר
חמדה יחידתי ספיחך ואת
תשאב בששון מי עינות שכלך
עורך להוד שירך זמיר זולתך
השיר לך יאות ואבן בלתך
לשון אשר תקום למשפט אתך
תעש' לך בתים בשירים נמרצו
ערכך למול כל שר בעדך הצבי
היה תמול השיר דברו נעלם
גם ה מליצה נ סתרה לא ידעה
עד ש כלך בא עד מלון קצה וגם
יעוד יעדתה עוד וגם הנה לך
פה נ פלאה א הבתך הצבי
שרשה בתוך לבי והנה על שפת

הר ה רקיעים ז הרה מזהרת
דתים כ ענקים לי עלי גרגרת
נעמה אלי לבי ומה נהדרת
בדים ואותות קו סמי ספמרת
אף ה רפאים מ שאול עוררת
שירת אנוש ז׳ל תך ממזרת
שכל חשבתיה וגם נבצרת
לשיר ולמקרא ולמסורת
שחק וטל אורות הכי ממטרת
הבא ברוב ענין והיא פותרת
שירת נדיבים ד מתה בקורת
צמותי ושיר ז׳ל תך ממארת
עמים בגאותה ומשתררת
יקים כהיום את אשר גוזרת
רק מ חרזים ל קחה צמרת
הם שש פעמים ת היה גוהרת
זאת מ עדנות ז הרה קו־רת
יואל ויפתח כ אשר סוגרת
ישת חוו לו ה יתה נבכרת
דלת מפתח לכל מסגרת
שירת נדיבי עכ וכם עוצרת
ענבי נזיריך היות בוצרת
אף ש כלי חסד, תהי קוצרת
עורך לקול צפ אתון נוערת
כשיר כגנב בא בתוך מחתרת
תרשע בעת מז ..ג ערה מגערת
עת ה מליצים י עשון מנהרת
רועה בשושנים למול חזרת
אף מ עלתו מ אנוש נסתרת
איש ה יתה העו ברים שוברת
קירא ופושט בה כמו אגרת
הרה ויולדת וגם דוגרת
היתה בתוך לבי כאש בוערת
לשון באפיק נ חלה נגרת

והבא לי השיר אשר אהבתי · כי לראותו תאבתי · ואען ואומר הנה לך השר השיר אשר תשאלהו
· הרחב פיך ואמלאהו ואומר

עורי מליצתי ברוב תפארת
התעו ררי התב ערי מה תלכי
מה ת זלי למאד לשנות טעמך
חרב תבונתי ומה לך תשקטי
מה ת שבי בין מ שפתי תערוך ומה
אי ים תבונתי התבוס מפני
ירדן תעודות מה לך תסוב אחו
היו זמיריך חקוקים על פני
עורי מליצתי ואליו דברי
וקחי בידך שיר ופניו קדמי
כזאת וכזאת תא מרי אליו אני
דודי. נגדי קח כרכה הבאה
יהיו לרצון מ עני אף יזלו
דודי בחנתיך צרפתיך בכור
אזרע בך שירי ומאה אמצאה
לא י דעה נפשי אכל היום לבד
תלאה יחידתי להכיל גודלך
קמתי לרועה נ אמן דוד לאסוף
בך י מצאו אישים יסודות האמון
תמשוך בחיכת שי רך לבי ועל
פצע אהביך לכל דור נאמן
הגו לך מיעי וגם המו לך
נפשי בנפשך צרורה נקשרה
אשאף כעבד צל ודמיתי למו
נפשי בך תגיל צבי חשקי ובך
תבחר להסתופף בביתך הצבי
תביט תמונתך כעין הדור אבל
מיום אשר נפשי ידעתך בשם
התב צלה עדיה לנודה ותהי
לשב ליבשת מנוחה אל מחוז
לולי אשר לשוב מהרה יחלה
דודי בטרם בוא זב ידיך הכי

עורי לשון זהב והאדרת
על מ ערכת שיר כמו חגרת
בואי ומה זה את כמתנכרת
חרב חלל גדול והחודדת
לך ת ראי ות לכי קודרת
שירת אביגדור הודך זוכרת
רגית ודמית לים כנרת
תבל בעט ברזל וגם עופרת
פנים בפנים אל תהי סוררת
כי יש ויש אל פ עלך משכורת
חולת אהבים טו בך שוחרת ,
מקיר לבבי לך מאד נוהרת
בטל ושיחי י ערב כקטורת
מבחן מצאתיך ביד גוברת
על כל אשר נפשי בך שוערת
כמה וכמה ח רבך דוקרת
היא מ מך תברח ולך חוזרת
הצו לעה גם ל חבוש נשברת
לו ת היה כל ה אמת נעדרת
לב כל נדיב תפ רשה מכמרת
אבן נשקת ב לתך נעדרת
חלב והכבד והיותרת
אבל בכל דור ב לתך נוערת
הרה אשר כל יום וליל סופרת
מתה ללה תמיד ומתפארת
מדור בבית בלתך ומתגוררת
היא מ ראה זול תך עורת
שבה לרוב הא הבה שכורת
מיום פרידה כ אני סוערת
חפצה בכל לבה הכי חותרת
אזיום פרידה ה יתה נגזרת
צרה יחידתי כמו מבכרת

בכל מגבל יחבל ועשו כוס יין חמסיו יגרס חרשיו
חצים שנונים וגלי יגונים פוצו בעשו וישכח משושיו
אם י שאלכם איש אל פשטתם כה ת אמרו ל אדוני לעשו

רוכב שחקים אות ברית כי שתה יצדי אזי ׳מט הרן השבתה
ובני בלי שם ש. מכו ויעלו בו על שפת לשון ומה גם עתה
חרפת עבדיך לעדות היתה יום יום בפנינו חתומי מטה

ויחד השר על כל הטובה אשר ראה בשירים הארבעה ׳ ויאמר אין זה כי אם מתכחר השכל ומזמרת הידיעה ברק אלדי תעצות אשר חלק לך מבחר המליצות והחרוזות וכעת השמיענו

כזאת נשלמה המחברת התשעה עשר תהלה לאל חי

המחברת העשרים

אמר המחבר אחרי אשר ראה השר המוסרים הנזכרים והתפלות המהוללות כפלא עליהם בתכלית הפליאה ויאמר אלי ראיתי ידך בשירים ובמליצות חזקה ונוראה ולך לשון מדברת גדולות כאלו היית בימי אנשי הנבואה ׳ ולא ראיתי שירה כשירך עם אורך וכמעט הגבול עוברת ׳ רק שירה ראיתיה לכל השירות חודרת והיא על עמודי השכל גולה וכותרת ׳ וכראש משוררי הזמן עטרת תפארת ותחלתה עורי מליצתי ברוב תפארת עורי לשון זהב והאדרת ראיתיה הרי ימים ושנים ביד אנשים מבינים ׳ ישאוה על כתף יסבלוה ועל ראש ש שמחתם יעלוה ׳ וכל רואה לקראתה יחרד ׳ וחשבתי לרוב יפיה כי באה מספרד ולו מצאתיה לרוב חשקי בה ׳ ואשר אותה אוהב כתתי משקלה זהב ולו ראית בחות לשונה או תברך המחבר בשם ה׳ ראשונה ולו תרד לעומק עניניה ותראה ספיריה ופניניה תברח מפניה ויהי כאמור השר כזאת לא אחת ולא שתים עד אשר לקולו צללו האזנים ׳ לא יכולתי להתאפק ושחקתי עד אשר דמעו העינים ׳ וכראות השר רוב שחקי ׳ אשר לא היה מחוקי ׳ כמעט כוס וחפר ׳ וחשב לרוב שחקי כי לבי את בריתו הפר ׳ ויפן בחימה אלי ויאמר ׳ חי אני אם ראית השיר אשר אומר מפחד לבך סתר ׳ ועיניך מבכי חמרמר ׳ ולא תתמרמר כאשר תתמרמר ׳ ואען ואומר אדוני אחרי אשר השיר ההוא תאהבנו ׳ וראש כל השירים אשר ראית תחשבנו ׳ מה לעשות לאיש אשר לך יכתבנו ׳ ויאמר השר הנני נשבע כאשר עשה ארץ ותכונות ׳ כי האיש אשר ישית בנפשו עצות ואלי יכתבנו אעשה לו מזהב משבצות ׳ והלבש אותו מחלצות ׳ ואען ואומר חייך השר אותי תלביש בגדי חופש כי היום אזן ללבך נפש ׳ ועתה הכון והכן לך בגדי חמדה ׳ כי אני השירה החמודה ויפג לב השר כי לא האמין ׳ ואען ואומר חי אני אם איש להשמאיל ולהימין ׳ כשמוע השר עלז לבו ׳ ותחי רוחו בקרבו ׳ ויאמר אלי כאשר אהבתי תחמוד ׳ ומהרה חושה אל תעמוד והבא

ושפוך חמתך על עדת מתקוממים
מי י עמוד לי רק חסדיך ביום
מי זה אשר יליץ בעד נפשי יכב
אנה אלהים א לכה מרוחך
מי זה יכחש ב אלוהיתך וש
אראה צבא מרום לך משתחוים
מי כו נגה שחק ואותו טפחה
עורה לבבי עוד בטרם בוא ימי
עד אן תנבל צור ותעט במעיל
הבט זמן יחיש וירתים יום ליום
איך ת עלים עין ועיביו אריבות
הואל לבבי צור בחיל שכלך עלי
ימתיק בפיו רעה וראשיתו בנו
מוקש בקרבך הוא וגם שבים בעי
זכרה לחסדי צור ילדך אשר
הוא הן דך וכבו דך הוא פודך
שית נו ראותיו ה עצומות נכחך
מעטה שבחותיו כבגד תעטה
וזכור ליום פתע יקומון נישבי
יום י רתמו ימים לפרדי הפרי

ועוד חברתי במתכונת השר הנעלה ׃

אם ת קטלני אל לך אוחילה
אתבס בכנפות ח סדך יום צר ומן
אבטח ביום חשך, וקדרות זעמך
הנה לבבי עם לבבות עמך

היושב על חוג הארץ
כל הגוים אין נגדך
הבט ענות עם מסכנות
צפור בודד מקן נודד
השב עמך תוך אולמך

יקום אלהים בקדם וירעו
בת עוץ ואדום באדמה ובסדום

עלי אלהי אל תער כדך
תחפוץ לגלות לי צפון סודך
מהר יקוד אישך ולפידיך
או אן אני אברח ביום פקדך
כים וארץ הם שני עדיך
גלגל ערבות יום ליום יודך
מי י סדה ארץ הלא ידיך
רעה ולא יועיל לך ספדך
מעל ובגד בו נדים בגדך
רכבו ויתעתר לפירודך
יתנ כרן ריעיו ביום אידך
יצרך לך ישא ויטרידך
פת צוף ואחריתו עדי אבדך
ניך ולצנינים כמו צריך
יכין לך מיום ליום צידיך
הוא ה עמיד אותך עלי עמדך
גם מ פעלות ח סדו תשו נגדך
ולבוש תהילותיו כמו מדיך
ומז עזעי גופך וברעידיך
זה יום זמן רע י חריש בדיך

ארבעה פיוטים בענין תפלה ׃ ואלה הם

אנים לעזרה מ מך אלך
חם תך אברח עדי צלך
ליאור באור ישעך וגר הלך
עמד נדבות הם ביום חילך

אל כביר ל מבול ישב
אפס נחשב כגר כתושב
ומשסה אין אומר השב
וכשחק מאזנים נחשב
ובגוים לא יתחשב

בשן וברכל כמאז כבשיו
יתן וישמח ישורון בעושיו

שאלוני ומה זה טוב בשירים השיבותים אשר הוא רך בעיניו
ומי הוא ה מגונה בם עניתים אשר ימית בטרם מות אדוניו

עורה בני משינת הנערות׳ והקיצה לצאת מעבדות הזמן לחירות ׳ ופקוד הימים אשר הלם כלא חמדה ׳ ובעודך בעולם המעשה והעבודה ׳ הכן בידה לנפשך הצדה׳ בטרם תדע כי אבדה ׳ ואמרו חכמים כי ימי האדם שלשה׳ תמול והיום ומחר ׳ותמול חלף ואל ארץ לא ידענו סחר׳ והיום לחלוף יעוז ויתגבר ׳ ומחר נשלה ולא נדע מאודותיו דבר ואמרתי בשירי

ימי אדם שלשה הם במספר תמול חלף כבר עבר זמנו
והיום הוא כמו חלף ואינו ומחר ב עלם אין מי יבינו

וידוע לכל משכיל כי בזמן העבר אין תחבולה להוסיף או לגרוע ׳ רק זה שכנו פעולת פעול לטוב או לרוע׳ וכאשר יהיה מחר נכער כל אדם מדעת טיבו ׳ ולכן ביום אשר אתה בקרבו ׳ תפעול לפי הצורך והשעה ׳להמציא לנפשך חופש ומרגעה ׳ ואנכי האב המצוה אשר לראות בך חכמה ושכל אקוה ׳ אין בידי הון ועושר ׳אמנם הפקדתיך על הצדק והכושר ׳ ובדרך חכמה הוריתיך הדרכתיך במעגלי יושר ׳ להיות אל ה ואל טובו נוהר ׳ ויתר תהלה בני הזהר ׳ ואני אבטח כאשר מאין אל ים הוציאני ׳ ובצל ידו החביאני ׳כי תבוא חכמה בלבך ש וישמח לבי גם אני ׳ והשכל אשר יולדת על ברכיו ׳ והאירו לך ברקיו ׳ יציץ לך מחרכיו ׳ויופיע עליך מהודו על השלמתך׳ שיעור להשלים אלתך ׃ והיה ראשיתך מצער ׳ ואחריתך ישגא מאד ׳ ויהי כשמוע השר יופי המוסרים ׳ ומתק המליצות והשירים ׳צחק על אמרי כי הם לחנך בהם הנערים ׳ ויאמר חי אני כי הם המדרגות העליונות שבשלם ׳ והם טובים וראוים לגאוני עולם ׳והטבת לראות השכלת עשה ואתה בעיני תפארת השיר ויוזע ׳ ושירי זולתך הם עלי ל לטרח כלאתי נשא׳ ׳נפשי נכספה ביום נרעיוני כמהים׳ בראותי מעלותיך הגבוהים ׳ להיות לי ממלאכת ידך תפילות אתפלל בהם אל האלהים׳ להכניע יצרי האכזרי׳ ולהתרצות בהם ליוצרי ׳ כי ידעתי כי אם תחברם על כל התפילות תפארם ׳ ואם ככה את עשה לי ׳ אשמח כי רב חילי וכי כביר מצאה ידי ׳ויעלוז לבי ויגל כבודי ׳ ויהי כשמעי מצות השר כזר הודי ׳ קמתי קל מיד ואחבר תפלה נפלאה ׳בפז השכל מסולאה ׳ ואתננה אל השר להתפלל בה במקהלות ׳ ותיטב התפילה בעיניו ותשא חסד לפניו מכל התפלות ׳

וזאת היא התפלה אשר חברתי אל השר הנעלה

אנא ה׳ כי אני עבדך עלי בחמלתך משוך חסדך
רחם יחידתי לך מתחננה יום יום וכפה ש טחה נגדך
ומחה כעב פשעי וחטאי כענן שחק ושים דמעי בתוך נאדך

ומנדיבות העולם הבא מהוא רחוק מן השוא ׳ נמצא למבקשיו ׳ ונדרש לשואליו ולדורשיו ׳ יקל
הדרכים והמעברים ׳ פתוח השערים ׳ מה יפיו ומה טובו ׳ זה השער לה׳ צדיקים יבאו בו ׳ ודע
בני כי הצדק הוא העולה על המעלות כלם ׳ למקטנם ועד גדולם ׳ ואשר הגיע עדיו ישלם ׳
ואכל וחי לעולם ׳ וזה כי העולם הזה דומה לפרדס מלא הונה וזכות ׳ ומשוכתו המלכות ׳ ובלעדיו
היה אלון בכות ׳ והמלכות הוא שלטון וחמדת ׳ תשגבנו הדת ׳ והדת מנהג אשר בו כלך ׳ קטן
וגדול עשיר עם הלך ׳ ינהיגנו המלך ׳ והמלך הוא כדמות רועה ורעה עדרו ׳ והחיל לעשות מה
שיעשה יעירו ׳ והחיל הוא קנין כסף יכלכלנו הממון ׳ והממון טרף יקבצנו ההמון ׳ וההמון עבד
יעבידנו הצדק ׳ והצדק הוא הדבר המאושר המחזק כל בדק ואמרו בעדו החכמים כולם כ
הצדק שר ומאושר והיה תקון העולם ואמרתי בשירי

אמר החח כם בינותי סוד העולם ותמונתו
העולם ה זה פרדסי המלכות הוא במש׳כתו
המלכות הוא בדמות שלטון הדת תשגיב את חלשתו
הדת מנהג ינהגנו מלך חכם בידיעתו
המלך הוא כדמות רועה החיל י עיר קנאתו
החיל הוא קנין כסף ומבלבל ה ממון אותו
ההון טרף וביד הה מון אסיפו וקבוצתו
ההמון ע בד יעביד נו הצדק בגבורתו
הצדק ת קון העולם שר ומאושר מזולתו

ודע בני כי ליסר הבן חובה ומצוה ׳ ואמר שלמה בחכמתו יסר בנך כי יש תקוה ׳ ואמר החכם
הבן הכסיל הוא לאביו עברה ׳ וזעם ונרה ׳ ואביו דומה לענינו לבעל אצבע יתרה ׳ לא
ידע איך יתנהג עמו ׳ אם יכריתנו יכאיב עצמו ׳ ואם ישאירנו ישאיר מומו ואמרתי בשירי

אומר לבני יום ימרוד בי אצבע יתר אתה עמי
אשאירך א שאר מומי אכרות אותך אכאיב עצמי

והלמוד לבן צריך להיות במדרגה ׳ כל עוד היות כחו רכה ועגוגה ׳ ולהנהיגם כפי כחם כמיטב
ההנהגה ׳ והחכמה הראויה לנערים בתחלה ׳ היא אשר תחשב לגדולים לכסלה
ואמרתי בשירי

שאלו בי ומה חכמה ראויה ללמד ל נערים ב תחלה
השיבותים בחכמת מה אשר ל זקנים יח שבו כל איש לכסלה

ואם יערב לבבך בני לגשת אל השירים ׳ בחר לך מזמרת הדבורים ׳ ומפניני המאמרים ׳
ומן המליצות הבתולות ׳ אשר לא היו מתמוררי הזמן בעולות ׳ ומבחר השירים אשר הוא רך ב
באפיו ׳ והמעונג בהם הוא אשר ימות בטרם מות אדוניו ואמרתי בשירי

ואמר חכם אחד הזמן עיט צבוע · ותבל דומה לגשר רעוע · ותחתיו נחל שוטף עמוק וכתון בו סכל גרוע · והדולה עצל ופרוע · והדלי רצוץ וקרוע · ואם בא לדלות ישבר כד על המבוע · ואמרתי בשירי

תבל בשמו הידוע ידמה אל ג טר רעוע
תחתיו נחל שוטף עמיק בן נתין ח כל גרוע
דולה עצל ימיו בצל ראש פרוע איש צרוע
ודלי רצוץ נבזה נפוץ קלוט שרו ע קרוע
יום בא לדלות נפל ות שבר כד על המבוע

ואתמה אם איש בעולם הזה יאמין ויחשה כי הוא יתחיל להפשיט קודם שיכסה · וקודם שיתן ינזול · והטוב בו ביוקר והרע בזול ולא יכסה דבר יהיה בו בוחר · שלא יגלה אחר ולא יתן לאחר מעלתו · אם לא יכאיב זולתו · יחתוף מחרם מתנותיו · ויפריד פתאום מחברותיו · וישלח חפשי הזבוב העלוב · ויתן הנשר בכלוב · ודמוהו החכמים לכף מאזנים · ישפילו היתרים ויעלו החסידים עד לשמים · ומזלות העולם הזה ומעשבו · שאין מתרים הבורא אלא בו · ולא יגיע האדם למנוחתו · ולתשועת נפשו והצלחתו כי אם בהכחתו · ואמר החכם זכרו זאת מיחלי הזמן וייכן סוד תנחומיו · כמה פוגע ביום שלא ישליתהו ומיחל למחרת ואיכו מימין · ואמר אחר העולם עד מימין · ומאסר המאמין · ודע כי הסכל מעלה גדולה · והיא תחבולת מי שאין לו תחבולה · וממעלת הסכל כי בו תקבוף הסוכה · והסכל על הדאגה דאגת המקנא · ומי שאיכו ר רוכה בגזירת הבורא הוא כבהמות יער · ובוער יום יום בעת הבער · ומי שאיכו רואה כי יש לבורא עליו אלא במזון וכסות הוא בער · ודע כי מי שסס הסכל תכליתו וקכו · יגיעהו הסכל אל מחוז חפצו · ואין כאכל טוב מן הסכל לגדור פרצו · ולחטוא חכו ואמר החכם אין לגנב טוב מן החכל · ולשוטה טוב מן הכבל · ולהגדיל הצמחים טוב מן הזבל · ולעורר הששון טוב מן הכבל · ואין למי שאין לו יכולת בהסרת האבל · טוב מן הסכל · ולכן יומן בעל נפש יריאה · לכל פגע סבל ולכל טובה הודאה · כי הסכל הוא טוב שביועצים · והענוה טוב שבחברים החרוצים · ואמר החכם מי מבני אדם ככבד ומעלתו ידועה · מי שיודה על הטובה ויסבול הרעה · ומי שרב סבלו ונראית עכותכותו · ימעטו חומסיו ומבקשי רעתו · ולכן אם תהיה מאנשי התורה · ומאנשי החכמ' שיקירה זכור עם כל טובה שירה · ועם כל צרה ומגורה · התקוה באל להעבירהי למען ייטב לך בעבור · ואמר החכם אשר היו דברין עודה בברית · העולם הזה והבא בשתי צרות · האחד כשפח' והשני כגברת · לא תרבה אחת עד שתשקיף האחרת · ולכן יתעורר המשכיל ויבוא לנבוא נבא · ומהלחם עם העולם הזה לא ינחבא · כי גירושי תבל הם נישואי העולם הבא ואמרתי בשירי

לא נביא א נבי גם לא בן נביא אך שבלי נבא
בי גירושי תבל המה נישואי ה עולם הבא

כי המדע אשר לא יעבור הנחל עמך · לא יתיחס על שמך ואמרתי בשירי

מדע אשר לא י עבור עמך נחל חשוב אותו כמו פיאה
שים את ׳ ספריך לקרן לך אך מו עצות לבך להוצאה

ודע כי מדרך הזריזות ואין ערכו · לאחוז בדרך דרכו · וכאשר ימתיק בפיו דבר חכמה לא יתכנעכו בתוך חכו · כי מה שיעלים חכמתו וכתוך חכו יתכנעהו · אות כי לא בטח על מה שידע ממנה
ואמרתי בשירי

מי שהעלים את חכמתו ובתוך חכו ימנענה
הודיענו כי לא בטח על מה שי דע ממנה

ודע כי אין מן הזריזות ומן הערמה · לבחור הדרך הטובה והנעימה · אמנם הזריז הטוב והנעים
הוא הבוחר הפחות רע מהכירעים ואמרתי בשירי

לא כ חשוב מן ה חכמים את הבו חרים הטוב והנעים
אך כ חשוב מן ה מחוכמים הבו חרים טוב מ שני רעים

ודע כי בטובת העולם הזה אין יתרון לבעליה · כי ברבות הטובה רבו אוכליה · ומה יתרון לאיש יטריח בה רעיוניו · כי אם ראות עיניו · ועל הרוב יהיה הון חמדתו · ואוצרות סגולתו · וחדרי משכיותיו · ובית נכותו · למספרי תפארתו בעוד בחיים היותו · או למחרפיו אחרי מותו
ואמרתי בשירי

ברבות לך עושר ותפארת רבו אבלי את יגיעתך
למש בחיך הא בעודך למחר יפיך א חרי מותך

ודע בני כי הזמן נקרא עיר ההרס · כי הוא לדאגות ולתלאות ערש · ולא תאכל מתוק תוכו בלתי בלול עם הארס · והטוב שבו במזג · מחרצנים ועד זג · יביא יגוריו כשור אל טבח · כי אין יברך הזבח · ואשר יהיה בו מטוב או שבח · יחשבהו לריוח ואמרתי בשירי

תבל הטוב שבו מזוג על כן נקרא עיר ההרס
לא תאכל ם תוק כמבו בלתי בלול עם הארס

ואמרו חכמים הנעימים אשר דברו על תולדות הימים · כי העולם הזה כדמות מסגר וכו האדם והמסגר כגר · ונכון בטמון חבוש · וערום יצאהו הזמן מבלי לבוש ומי שיבחן העולם ימצאהו איב בכסות אהבה לבוש ·
ואמרתי בשירי

תבל מסגר האדם גר ובתוכו ב חחים חבוש
מי שיבחן ימצאנו איב בכסות אה : לבוש

ראה סכל בעת שיחשוב להשכיל ואין דבר שבעולם מועיל כמו החכמ׳ עד אשר אם ירצ׳ בעלים העולם הזה ישיגהו עמה ׳ ואם ירצה העולם הבא על אחת כמה וכמה ׳ כי הוא מבא דרך תמימה וממעלות החכמה שהמלך ימשול על עשיר והלך והחכם ימשול על מלך ׳ ולכן כל ערום יעשה בדעת וסכלתו בחכמה יתקן׳ כי אין דבר מגונה כסכלות בזקן ובעת יעלה בלבך להתחבר עם אדם ׳ התחבר עם אנשים אשר עמדת בסודם ׳ ויהיה האיש אשר תבחר ותקרב ישכון חבריך ׳ איש אשר בעת התחבר עמו יפארך ׳ ואם תכבדהו יהדרך ׳ ואם תצטרך לעזרתו יעזרך ׳ ואם תאמר יצדיק אמריך ׳ ואם תכעוס יסבול ובאחר לא ימירך ׳ ואם את הדבר הזה תעשה וחקיתי תלמוד ׳ וביך אלדים ויכולת עמוד ואמרתי בשירי

בעת תרצה לקרב את בני אדם לחברתך
בחר מהם והתחבר אלי ריע בלכתך
אשר יחיל לך דרכו וישמע למציתך
ואם תבחר בחברתו יפאר את חבורתך
ויום תחלוק כבודך לו יהדר את תמונתך
ויום תרצה לעזרתו יהי עזר בצרתך
ויום תגזור אמריך אזי יצדיק אמירתך
ויום תקציף יהי סבל חרון אפך ועברתך
וידרוש כל ימותיו את שלומך וטובתך

נזהר בני מהתערב עם שונים ׳ אשר חברתם הסברת פנים ׳ ואהבתם נתינת שלום ׳ וידידותם חלום ׳ ורצונם מתך רב ׳ ורצונך מהם רחוק ממזרח למערב ׳ ודע כי חברת הנדיב מציאה ג גדולה והגונה ׳ וחברת הנבל חרטה מגונה תביא בלבבות מגינה ׳ וחברת השוטה סכנה ומי שיאמין אל הרכילו׳ תסביבי׳ לא ישאר לו אוהב חביב ׳ ולא יעזוב אוהבו האיש המשכיל ׳ בעבור רכילות איש רכיל ׳ והעצל שבבני אדם מי שמתעצל׳ לקנות אוהבים יעמוד בסודם ׳ והיותר עצל ממנו שקדם ׳ הוא מי שבא׳ לידו ואבדם ׳ והדבר אשר לבך עלין אעוררהו ׳ הוא שתבין בלבך הדבר אשר בפיך תקראהו ׳ ולא תהיה קריאתך אשא או עבודה ׳ או מלאכה כבדה ׳ מצות אנשים מלומדה ׳ רק שים בין שכלך ובין התאוה מ מאפל׳ ואחוז בסנסני השכל ותהיה כנגש אל הערפל׳ להאיר חשכת לבך האפל׳ ׳ ושים הלב עקר והפה טפל׳ ׳ ואז לא תהיה ממעלת השכל נופל ואמרתי בשירי

בעת תקרא בספרי בין קרא עם לבבך ואל תהיה ברעים
ואם יקשה דבר חכמה ללבך קרע על מ פתחי לבך קרעים

ודע כי מבחר הידיעות החשובות ׳ הוא מה שיתישב מהם בלבבות ׳ לא כאשר יעשו הכמהרים׳ אשר יגעו להרבות ספרים ׳ ובהיות הספרים סגורים ׳ ימשמשו קיר החכמה כעורים

אמרו אלי אנשי סודי כי איש ריבי לי יתנכל
ואומר איש יחשוב כי הוא יזיק או יו עיל לי ככל
אם יחשוב כי יזיק אלי יועיל אל נ פשו אם יוכל

והזהר בני מעשוק שפל רוח ודכא ׳כי מי שלא ידו כן ונקה ׳ ואמר החכם איך לא אהיה ירא לגזל ׳מי שלא ימצא עלי עוזר׳ זולתי הבורא׳ ואמר אחר אין דבר קרוב לנמיס והשוק ׳מהפילת העשוק ׳

ואמרתי בשירי

איך לא יירא לבי לגזול או לחמוס לא יהיה ירא
מי שאינו מוצא עלי עזר זו לתי הבורא

וזכור בני להיות הדבר אשר אלין תשים פניך ׳ לשאול עצה בכל ענייניך והוא דבר מכל החכמים מוסכם ׳ ואמר שלמה בחכמתו ושומע לעצה חכם ׳ וכבר זכרו חכמים ׳ כי הטובה שבבהמות בריכה לסוס ׳ והטובה שבספינות למשוט ׳ והכשרה שבכשים לבעל ׳ והחזק שברגלים לבעל והטובה שבקריחות למגבעת ׳ והיפה שבאצבעות לטבעת ׳ והחסידה שבבהמות להיות נרבעת והטוב שבזרעת לאזוב ושני תול נקי והטוב שבנחשים לרביצה ׳והקל שבצפעונים לביצה׳ והטוב שבחיבים לנונה ׳ והיפה שבנשים לתמרוק ורחיצה ׳ והזקנה שבשומרת יבם לחליצה ׳ והקלה שבאגדות למליצה ׳ והטובה שבמהילות לחביצה ׳והקלה שבמורסות לקביצה ׳ והטוב שבכורו למחיצה ׳ והקטנה שבמנחות לקמיצה ׳ והטובה שבאתונות לרביצה והכנוע שבעינים לקריצה ׳והקלה שבמכנסות למרוצה והקטן שבפתחים לקפיצה ׳ והדעתן שבאנשים צריך לשאול עיצה ׳ וממעלת האיש השואל עיצה נכוחה ׳כי הוא מפובח עם ההצלחה ומנוצל, בעת לא יגיע אל הרוחה ׳ והתחבר בני לאנשי החכמה ׳ ביען כי תלמוד מהם דעת וערמה ׳ והזהר מחברת אנשי מריבה ושטנה כי גוי אובד עצות המה ואין בהם תבונה ואמר החכם לבנו בני אם תרצה לקנות עולם עומד׳ היה חכם או לומד ׳ או מאזין או החכמה חומד ׳ ודע כי בבקשת החכמה השלמה ׳הותרה כל ערמה ומרמה ׳ואין ספתי חלקות ממדות המאמינין אלא בבקשת החכמה ׳ ואם חפצת להיות לחכמה מודע ונואל ׳ לא תבוש להיות שואל ׳ כי מר שלבם בבקשת החכמה מעיל הבושת לא הועיל כי הוא ילבש מן הכסילות איפוד ומעיל ׳ ואמר החכם שאל מי שכסה את הדברים ׳ ויתן לך בחינם מה שקנה בדמים יקרים ולא תבוש לשאו . מכל מי שיזדמן ׳ כי הזהב בקברות הארץ יטמן׳ ואמר החכם בספרו ׳ קבל האמת ממי שאמר ויקח הפנינים מן הים ׳ ומבין האחים השוכנים לאופיר ׳ והזהב מן העפר׳ והחכמה מאשר בריית ׳ספר ׳ אך בדבר אמונה לא תהיה נדון ׳להאמין בה איש אשר יעשה בזדון ׳ברם לץ ויפול מדין ׳ ואשביעך באילות השדה ובצבאות ׳ שלא תבקש על הנבואה והנפלאות ׳ מופת או אות׳ ולא תקח השכל להתגאות ׳ ולא החכמה להתכבד ולהתנאות ׳ ולא האמונה לרמות ׳ ולא האמת לכזב ולדבר מרמות׳ כי המבקש החכמה להתכבד ׳ לא יקרא מאהבה עובד ואקריתו עדי אובד . ודע כי כל עוד שהאדם מבקש חכמה הוא משכיל והוא

כפר ביאורו וגדלה דאגתו ׳ ורבה חרטתו ׳ כי התאוה שותפות העורון והיא משכה שכרון ומשתה שכרון ׳ ודע כי מן הנדיבות מעלה גדולה ׳ וכדר נדיב מתנה מהרה ומהוללה וכדר הכילי ה האיחור והעלילה ואמר החכם הכילות גריעות ׳ והשאלה מן הכילי הפסד וטעות ׳ ודע כי אין הנדיב מי שמשיב גמול וגומל חסדים ׳ רק המקדים לעניים ומרודים ׳ והסדר בהוצאה היא מעלה נפלאה ׳ אמנם האיש אשר לקנות תבונה יחזר ׳ ועם לומדיה יעזר ׳ וכסף וזהב ורכוש להם יהיה פוזר ׳ לא יקרא מפזר ׳ ורובה על חכם לב להוציא למדיו למדי ׳ ובמאכלו ובמשתהו פחות מדי ויעניק לדלים יותר מדי ׳ ובקנין החכמות יפזר ׳ ואז מן השמים יעזר ׳ ואמר חכם אחד לאנשי זמנו ׳ כאשר שאלוהו באיזה ענין יחלק ממונו ׳ דבר זה ענינו

ביום ש אלו איך א חלק ממוני בקנין תבונות ואכלי ומדי
עניתים בקנין תבונות אפזר זהבי וכספי בעוז עד בלי די
ואעניק ברכה לרשים ואמעיט לאכלי ואוציא למדי למדי

ודע כי הישרים והחסידים אשר לדבר ה׳ חרדים ׳ לא ידאגו על מפקד הונם ׳ ואבדן מקניהם וקניניהם ׳ רק ידאגו על פשעם ועונם ׳ ועל ימי התעלמותם ׳ ואשר לא נתנו אל לבם חסרון ש שלמותם ׳ לא יחליפו לצבא רק להלחם ביצרם ׳ ולא יתאוו רק כפרת יוצרם ׳ ואמר אחד מן ה החכמים ׳ כאשר שאלוהו על עמדו מרעיד ומשמים ׳ דברים נעימים , ואמרתי בשירי

ביום שבתי אני מרעיד ומשמים וצירים חבלים י אחזוני
שאלוני למה תדאג עניתים אני אדאג לפשעי ו עוני
שאלוני ומה תתאו עניתים אני אתאו לכפרת זדוני
שאלוני התצטרך לרופא השיבותים הלא הוא ה חלני

ודע בני כי החרטה אשר תהיה לנפש מעונה ׳ היא משובחת בימי העדנה ׳ כי החרטה אשר תהיה בימי הזקנה מגונה ׳ ובעליה בלתי ראוי לחנינה ׳ רק תהיה נפשו לאש עד מאכולת כי היא אז מבלתי יכולתי ׳ ואמרתי בשירי

זקן אשמי חרטתו מגונה תהי נפשו לאש עדם אכולת
והדמה ל עזיבת ה נקמה וסבתה מניעות ה יכולת

ועתה בני ירא מהאל לבדו ׳ אשר גבר עלינו חסדו ׳ ומלא כל הארץ כבודו ׃ והשמים ערו ׳ והארץ שהדו ׳ ותפחד משאול ואבדון ׳ והשמר והשקט אל תירא ולבבך אל ירך ׳ מאיש גדלה ת מעלתו בדורך ׳ ולא תבוא בלבך חרדתו ׳ ולא תקוה תועלתו ׳ כי איש יחשוב שיועיל או יזיק סכל ודעתו אם יחשוב שיוכל להזיק ויועיל לנפשו אם יוכל ׳ ואמר החכם ירא האל לעזוז עליך ׳ ונכ׳ם מתנו לקרבו אליך ואמרתי בשירי

אמרו כי נמצא כתוב על חותם החכם אפלטון
כי המנהג עם ההרגל מצא על כל דבר שלטון

ועתה בני איעצה עליך עיני סור מדרך עצל אשר היא כמשוכת חדק ופקוד נות צדק וקח מפרי עץ הדעת וחזק הצדק · והדרך צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק · ואמרתי בשירי

לעץ פרי ימין שלח ועל עון וחטא סלח ·
עדה עדי פאר ועל דבר אמת רכב צלח

ודע כי למעלת החריצות אין ערך ותמורה · והיא מתמעלות זה העולם המעלה הגמורה · יגיע בעליה בעבורה · למעלה נשאת ורמה · לא יחסר כל עמה · ויותר תקוה יש לאיש חרוץ ורש · מאשר בכסיל ואם הון עתק יירש · והוא בעל שדה ומגרש · כי החרוץ יעשר בחכמתו והון אחר יירש · והכסיל יורש באולתו ומן גו יגורש · ושלום רב לאוהבי החריצות ואין למו מכשול · ואמר שלמה בחכמתו יד חרוצים תמשול ואמרתי בשירי

תקוה באיש חרוץ ואם הוא רש מן הכסיל לו הון ועוז יירש
כי רש בחכמתו הכי יעשיר אך הכסיל עשיר יהי נורש

ודע כי אין מן החריצות ומתמעלתו · לרפוא הגוף בלבד ממחלתו · ולעסוק בעניני מחיתו · רק מן הראוי לרפאות גם הנפש ממחלתה · ולהכין צדה ליום נסיעתה · ולטהרה מטומאת וחלאתה פן מה תעשה באחריתה · וטומאת הנפש היא סכלותה המושכלות · ודביקותה בתאות הנבזות והנקלות · כי האנשים אשר גברו על תאותם בשכלם · כבר עלו אל ראש הסולם · והמה הגבורים אשר מעולם ואמרתי בשירי

אסיר מות יחידתך רפא אם למות ושחה אל רפאים
וזכרה כי אשר גברו בשכלם לבדם נקראו בשמם רפאים

והתבונן על חריצותך על העולם אבוא מדעת כבר · אשר תרדוף אחריו ותהמה ותסער ובכל דבר זולתו תגער · ולא תשבע ממנו כי אם מעט מזער · ומה תשיג מן העולם האחרי · אשר אינך בו בוחר ולא רודף אחריו ולא פניו משחרי · ידע כי מי שירדה במעט מן הטרף ויבש בענשת יקבל ממנו האל המעט ממעשיו · ואמר החכם ההסתפקות שמושכת בעליה מזלות · טוב מן ההון המביאו לידי בזיון ושפלות · וחסרון הצורך טוב משאלתו · למי שאינו ראוי ממנו לפחיתותו · והרעה חולה · אשר היא בין הרעות הגדולה היא כאשר לא תפיק רצון השאלה · והמבקש מן הכילי בקשה · כמבקש חכמה מאשה · וכביצות מקדשה · ודגים מארץ יבשה · והנדיבות היא מעלת גמורה · והשאלה היא מן הדבה חמורה · ולא ליקח המחלל הדרת פניו בשאלתו תמורה · ולא הגיע להעשיר בעבורה · ואם תשקול השאלה עם המתנה בכף מאזנים · תכריע השאלה עד תהום ותעלה המתנה עד לשמים · ואמר החכם אם לא תמרה תאותך · תביאך אל מה שבו בזיונך וחרפתך · ומי ששמע אל תאותו

ושתי קבותיו אכלה אש ותוכו ניחרי ולכלבת אל בית מועד לכל חי ושחר יהיו כאן וכקבר אחר יזכור זאת וייכלם מעצתו · כי הזמן ישלך כזית כנתוי והוא גוף אשר יאכל קבתו את קבתוי ואמר החכם קרן האיש המשכיל והענוה וקרן הכסיל העזות והגאוה · וקרן חסר לב התענוג והתאוה
ואמרתי בשירי

אנוש אנוש זמן פריו   יקוםם   וקל היש יבלע   עצתו
ואיך י תגאה   אנוש יהוא גוף   אשר יאכל קיצתו   את קיצתו

ואיך כתגאה אנחנו האמללים · וכאנו בעולמינו סכלים · וישבנו פה מתרשלים · וכבא ממנו מוברחים דחופים ומבוהלים · וכאבכי חטאתינו נגפים ונכשלים · והכירתי על ענין זה השיר לבקשת איש עשיר יבוא לבכי משפחתו · לשום אותו בקברו אחרי מותו והוא זה

באתי   בעולמי   מאד סכל   וא   שנה אותו   כמתרשל
וא   שאה מנו   כאיש מוברח   ובחטא   עשיתיהו   תמול כושל

ודע   בכי כי הקנאה · היא מן המדות מדה שנואה · כי היא רקב העצמות · ותסבב תלאות עבומות · ומריבות ומהומות · ותביא אל גוו הכסילים מהלמות יחשבו בעליה טובת האנשים לוקחה מהם · ודעת האנשים טובה כתוכה אליהם · ואמר החכם מי שזרע קנאה קוצר הרעה וטרם שבע שנים יעשה שמטה   ואומר אחר חמשה אין להם רפואה ·   והם הסכלה ש.זביא הקנאה · וחברה שתתערב עמה הרכילות ידלות שיתחבר עמו העצלות וחולי שתתערב עמו הזקנה ובחור שנשא זקנה   ואמרתי בשירי

דרתי   וגרתי עם   מתי קנאה   וירא   לבי זה   בעין שכלו
כי   ה   מקנא י   חשוב, איבוד   טוב   תך טובה   נתונה לו

ומן הדברים אשר ראוי להרחיק הם החונף והכזב כי החונף כתעב וכעזב ובתי הכזב לאכזב ואמר החכם במשליו ומבא מחשוף אל הנסתרים בין שולית והכזב ארכו הכלין והתוליו ומבא מכשל אל הנשען עליו   ואמרתי בשירי

בחונף   מ   צאתי מחשוף   אל ה   נסתרים בין   שולית
ובכזב   ובשקר   מכשול אל הנשען   עליו

ומן המדות המגונות אשר הם סבת החטאים והעונות הם הכעס והחרון לא יהיה להם זכרון ואמר החכם הכעסר אשיתו שגעון ועורקי וסופו חרטה וחסרון ועתה בכי התנהג במדות הטובות והחשובות ודבר במילות נחות וערבות · ואף אם תהיה לפי טבעך בעל מדות רעות ותדבר במלות גרועות תתקן עם רוב סהרגל עוותך ותרפא כמנהג הטוב מחן מבתך כי המנהג ישוב טבע קיים ולכן התנהג במדות טובות ותאכל פריס ואמרו כי היה כתוב על חותם החכם אפלטון · כי מבא המנהג על כל כל דבר שלטון   ואמרתי בשירי

האמת מה שיאמרו עליך החברים · כי חברת בימי הנעורים · מליצות מתרצות ושירים
על אופנים דבורים · לקוחים מפניני המאמרים · ומזהב ומפז יקרים · מדברי בדברי תוכחות
ומוסרים · לחנך בהם הנערים ואני לשמע אזן שמעתים ובעיני לא ראיתים · ואם אמת היה
הדבר הזה וחברתם · נכספה וגם כלתה נפשי לראותם · ולשום אותם על לבי חותם · ונתת
הוציאם אלינו ונדעה אותם · ויען ויאמר דע אדוני ירום הודך · כי מה ששמעת על עבדך ·
היה זה ימים ושנים והמליצות ההם והשירים הם ישנים נושנים חברתים בימי נעורי · לעורר
לבות בחורי · והסבה אשר עוררתני לחברם אשים נגדך והיא בין הילדים אשר חנן אלקים
את עבדך היה אחד בהם למשמעתי סר דבק בדרכי הענוה והמוסר ומתענג בדרכי המליצות
והשירים הולך בדרך תמים ומואס בדרכי הנערים והטיב חסדו מן האחרים לבלתי לכת
אחרי הבחורים ובראותי אותו רוח נדיבה וכי הוא מתאמץ לעורר האהבה נתתי לו יד לעלות
אל המרכבה ופתחתי לו שערי המוסר הנעולות וסקלתי לפניו המסילות והראיתי לו הדרך להיו'
נוהר אל ה' ואל טובו ואומרה זה השער לה' צדיקים יבאו בו וחברתי לו ולכיוצא בו מאמרים
קצרים ורקמתי בהם רקמת שירים לפקוח עינים עורים לקחת מוסר השכל צדק ומשפט
ומישרים ואלה דברי תוכחותי ושירותי ומליצותי אשר חברתי ובמחוברת השכל אותם תארתי
דע בני יצליחך אלהים כי מיום ראיתי עיניך במאים וכמתים להדבק במעלות הגבוהים
ולעלות במעלת השכל ולאחוז בסנסיניו ולהיות מהיושבים ראשונה במלכותו ומראי פניו
ערכתי תודה ליוצרי אשר נתן כיום בך שברי בקשת למצוא דברי חפץ וכתוב יושר ולהדבק
בדרכי הענוה והכושר · והנה לך מוסרי במקום ההון והעושר · ותוכחותי אשר תאהב · תחת לבן
וחברות ודי זהב · ועתה צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק כי הם לבדם מחזקי הבדק ושים
אל דברי פניך · ותורך נוראות ימינך · ועתה בני יהיו דברי על לוח לבך חרותים · ולא תהיה
כמתנגן אלו המתים ונזועק אל הצלמים · ומדבר עם כלבים אלמים · ומבלעדי דברי הנסיונות
ידוך · והימים יוכיחוך וייסרוך · וילמדוך ויועילוך מבלי מופתים · והגדולה שבתוכחות ביקור
קברי המתים · ואמר החכם די בנסיונות מוסר ומנוחה ובתוכחות הימים תוכחה · ודע בני כי
אם יש טוב דבר מן החיים הוא השכל והיושר · ואם יש כמוהו במציאות הוא העושר · ואם יש מר
ממות הוא הסכלות · ואם יש כמוהו הוא הדלות · ולכן כמגדל עוז אשר לסכל התגבר וזרע לצדקה
ותהיה לפי חסד קוצר · ובהבלי רוש תהיה אחריתך אוצר · ושם תבנה בית או חצר ודע כי
המלאכה מרובה והיום קצר · והשמר בעולם הזה שלא תהיה לח ותתעצר · ולא יבש ותשבר · ולא
בעל אף ותתעבר · ולא מתוק ותמתק · ולא מר ותתמאס ותקצץ · ואשר אזרך עליו בכל עוז אשר
לא תחלל המקדש המעוז · הוא להתרחק מן הגאוה · ולאחוז במדת הכניעות והענוה · כי הענוה
תפארת החסידים · ונזר המתבודדים והחרדים ואיך יתגאה חציר גנות שקדמת שלף יבש ולא
יזכור ה' מלך גאות לבש ומי יכנס אלא במעשהו וישלם · ולא ישוב במעשהו דך ונכלם · ומן
התימה איך איש במרעים יתחבר · ולעדות עדי הגאוה יבחר

אן ת חנות לבך ידידים ישאלו וא ענה אותם בקמרינו
שם ת אות נפש ושם ארינו מור א הלות עם כל בשמים נעלו
שמה אסירים מ תמותה נגאלו שם עיר אלדים ב אמת שדינו
בשתי לביבות מן אשר ברינו עם י עלות בגאון ה׳ צהלו
נפשי פדות דמע ראיתי על להי
יעלת ודודים לי בחליל יהמו האז כריס עד מה צבי תשבינו
מה ת המי נפשי ומה תשתוחחי
פקדי לשלום ה צביות נאמו אני ל נדוד יקרע סגור לבנו

ויאמר השר הלא הסרת דבר בבית הנכבד׳ ואען ואומר בחיי חסרתי דבר אשר עלי מאד כבד׳ כי ראיתי בבית השר סוסים׳ כאלו נגזרו מן האורים ומן התומים׳ ובצלים מהוללים׳ יחפירו בתפיס הגלגלים׳ וגלדיהם עבים והמן בתוכם נכפן׳ ומראיהם ומעשיהם כאשר יהיה האופן בתוך האופן׳ והחציר עב ויקר׳ כמטה אלישע ויפיו לא נחקר׳ ואומר אל הנכבד זאת אדר תיקר׳ הדג והבשר טפל והשום והבצל והחציר עקר הביאו לי מטה החציר כי רצוני לעשות בו המופתים׳ ושמעתי אומרים כי הוא טוב למעשה חביתים׳ ויאמר האיש חייך בביתי השום ובצל וחציר לא תאכל׳ כי ריחם כלאתי כלכל ולא אוכל׳ וזה השלחן אשר לפני ה׳ ולא יקרב בו דבר של גנאי׳ כשמעי הייתי אל היגונים למאכל׳ מלבד שהנכבד החזיק אותי סכל ואומרה היום לוקח ממני מחמד עיני׳ כי השום והבצל והחציר מבחר עדני׳ ועתה אם לא כן כיד ה׳ נאשה משלי ואומר

אראה אני המן ואראה ה שליו אך או מרים לי סור ואל תקרב הלום
כל מ עדנים הרי בעיני כ חלום פגע גאון לבי בהיום שו לליו
כי ה בצלים הם ללבי גו אליו השום והחציר והבצלים שלום
ביתי ועל ראשי עטרת י הלום כי כם לבבי הוא יבלבל מ חליו
השום צבי ארץ ופרח בל׳ יבול
הזן ילדהו וההוד ר קמו עיש ובניה ברית לו כו רתים
גלדי בצלים הם בגלגלי זבול
אופן בתוך אופן והחציר כמו מטה אלישע ל עשות המופתים

ויאמר השר מאד הטבת לדבר׳ ונפיים לחבר׳ ברוך ה׳ אלהי ישראל׳ אשר לא השבית למרים ולמליצות גואל׳ בשלמה המחברת השמנה עשר התלה לאל חי

המחברת התשעה עשר

אמר המחבר

בהיותי עם השר הנכבד׳ למשמעתו סר ונעבד שאלני ויאמר לי׳ אמור נא שמחת גילי האלת

אל עולם שם   המזלות   לדמות מחול   סובב סביב
על כן הושם   דגים אחרון   כי במחול   אחרון חביב

ויאמר האיש הטבעת את אשר דברת · והנני מקים האומר אשר גזרת · ויצו להביא בראשונה הדגים · ונהיה אוכלים ושותים וחוגגים · ואחר הדגים הביאו אטלאים הצלוים מיד עוכר נוטפים כאלו מן הם פנים קטופים · או מטפחות היעלות חטופים · ומתוקים מדבש ונופת צופים והמרקחות וזכים היו על השלחן כאבנים · והסקית בכלי זהב וכלים מכלים שונים · ויין מלכות רב· מתוק לנפש ולחיך יערב · ואכלנו ושתינו עד אשר לא הכרנו מזרח ממערב · ואומר יש לי רב ברוך ה' צורי המלמד ידי לקרב · ויאמר האיש ארור האיש אשר לא יהיה היום שכור · עד אשר לא יבחין בין הלתך וכור · ויאמר כדבור אחד שמור וזכור · ולא יבחין בין פתח תקוה לעמק עכור למען זה היום כל ימי חיינו נזכור · ואומר אל האיש אם תפטור אותי היום מלומר עוד שיר · ואומר ברוך ה' ואעשיר · כי אחרי היותי שכור · לחבר שיר עוד לא אזכור · ויאמר האיש חברת שני שירים ואיך משיר תהיה שותק · וככר למדתנו והחוט המשולש לא במהרה ינתק · ולכן חבר שיר שלישי ותשקלהו במאזניך · ואחרי זאת להסתכר שים פניך · ואקום ואעשה מצות הנכבד ·
ואשא משלי ואומר

מתקו   לחכי   טלאים ודגים   ערכו   לפני   ידי ה צבאות
הם ב זמן מן   לטעמם והנני   אודה   לקדוש   ה' צבאות
שלח   בשומו   לראש כל גדודיו   ודגים   מאסף   לכל ה צבאות

ויהי בשלישי השירה · הלכנו ונשבנו בעליית המקרה · ויפס לפנינו שלחן מעשה בעצועים וכוסות מלאים וגביעים · ואהיה שעשועים · ועשינו מן היין משפטים · וכאשר באתי לקום מבאתי בטני ערימת חטים · ולא יכולתי לקום כאלו הייתי אסור ברהטים · ויואל האיש גם הוא לקום · ובראותו כי לא יוכל ולא יקימוהו כל היקום · אמר נתנני ה' בידי לא אוכל קום · כי ראשי הולך הנה והנה ויהיין שלח אש בעצמותי וירדנה · ואען ואומר הנני נשבע בחיי כחור כי תאבתי לשתות מי שיחור · כי היין שלח ידו מן החור · ופרש רשת לרגלי השיבני אחור · ולא אכיר ילבן מן שחור · ובראות אנשי הבית יד השכרות החזקה · עשו בבית קול דממה דקה · ותפול עלינו תרדמה וישכבנו שינה עמוקה · עד אשר פנה השמש לערוב דרך גבולו · והשכרות חלף והלך לו · ועמדתי ימים שלשה עם הנכבד שמחת גילי · וזה היה חלקי מכל עמלי · ויאמר השר נדיב היה נכבד · ונכד טוב אותך זכר · הדמו הגבירות אלין בנדיבות · ואען ואומר בחיי אספו עם הנדיבו' · כל עריכות וכל חשיבות · כי עמדו לשרתני בפנים יפות · ובזרועות חשופות · כשפחות חרופות ולא סרו מעשות הבריאה והלבב לביבות · והמטות היו כאטון מצרים חטובות · ונכו לפרודי פעם ופעמים · כאלו נפתחו ארובות השמים · אמרו עד מה השר תשבינו · הנה כדורך יקרע סגור לבינו
ואשא משלי ואומר

ראה צבי זמן ועת ועל דבר אמת שקוד
זמן ועת לכל יצור ועת ספוד ועת רקוד

ויהי ככלותי לדבר · ושירי עליצותי לחבר · ויאמר השר הודיעתני · איך רכת שבעה לא נפשך ג׳ יגונים · ולשמוע לעג השאננים · והבוז לגאיונים אשר לא נשאו למעלתך פנים · ועתה הודיעני אם מצאת נדיב בדור · אשר פרץ הזמן יגדור · ויען ויאמר פגעתי שם ועושה צדק · איש נדיב מחזק הבדק · תמים בדורותיו · יערופו כמט׳ כדבות מטרותיו · והאל עליו מטל נדבותיו · ואכלתי בביתו דגים חשובים · וגדיי עזים טובים וחברתי עליהם שירים ערבים · ויאמר השר אדוני · איך היה הדבר בני · ויען ויאמר היה בעירי אנא אדם נכבד · ולהתנדב עליו לא יכבד · מלך לנדיבותו נעבד · וחשבתי כי כל הנדיבות במותו יאבד · ויהי היום והוא מצאני באש ה היגונים בוער · ובכל מחמדי הזמן גוער · כי יש התלאות הולך וסוער · ויאמר אלי האיש מה את רואה · כי עמדת היום משתאה · ויען ויאמר חייך אני מרעיד עמדתי · כי היום לא סעדתי · ובכיתי וספדתי · כי ראיתי דגים גדולים ולשבת בכלם חמדתיו ואם לא אוכל מהם הן גועתי א אבדתי · ויאמר האיש בחיי אם תדור לחבר עליהם שירים עליזים · יהיו לך הדגים ושני גדיי ע עזים ואז אמרתי עת לעשות חר׳ זמ׳ ואז הלכתי עם האיש אל חדר גינת הביתן · והראני דג גדול ראוי לשאול ויהוכחן · וכראותי אותו חשבתי היתו לויתן · ואומר אל לבי אחשוב הייתי היום חתן · ואומר אל הנכבד אם תעשה לי מטעמים ערבים · אחבר היום שירים מצור השכל חצובים · ויאמר האיש הכון והכן לך השירים · כי המטעמים יהיו חמודים ויקרים · ויהי כאשר הגיע עת ה הסעודה · ישבנו אני והנכבד שר התעודה · ויאמר השר יבאו הטלאים הנעימים · והביאו ה המטעמים · ונחלץ בהם העצומים · כי הטלה ראוי למרום התהלות · ולכן שם אותו האל ראשון למזלות · ויען ויאמר חייך אדוני דלפה נפשי מתוגה · ואין רפואה בדג לדאגה כי לשון נופל על הלשון · נסכלו האומרים טלה ראשון ואשא משלי ואומר

שיסדוד לעומת ה דאג דג כי הוא לבד רפאות אלי נוגים
מה ב ערו האו מרים טלה ראשון למזלות ולא דגים

ויאמר האיש חייך כבר הסכימו חכמי התבונה · ובכל שבטי ישראל מודעת כאמנה · כי דגל טלה נוסע בראשונה · ודגל דגים באחרונה · והנני נשבע כי דג לא יבא לפנינו · עד אשר בחכמתך תראנו · מעלת דגים על טלה · ואם הסוד הזה תגלה · להנחי׳ אוהבי ים ואודותיה׳ אמלא · ויען ויאמר דע אדוני כי אין לטלה יתרון · בעבור היותו למזלות ראשון ודגים אחרון · כי למעלת הדגים וכוכבי העדינות · הושם באחרונה מאסף לכל המחנות · מצורף אל זה היות הכוכבים ואם רבו כחול · הכוכבים אשר בשנים עשר מזלות יהללו שם אל במחול · כי סובבים סובבים הולכים המזלות · בימים ובלילותי לדמיון אנשים יחולו במחולות · ומדרך אנשי המחול להתגלגל כמזלות סביב · ובמחול האחרון חביב ואשא משלי ואומר

אשר גרם לנפשי ל חשוק את תבונתי ורדפי טוב פעלים
ראותי כי אני נמאס לכל בז ונגש נ ענה אל ה שפלים

ואמר גרסאל הסכלים הם · להיות מעלתי פחותה בעיניהם הוא ראותם ברורות כספם באמתחותיהם · ויראו אמתחתי ריקה בוקה ומבולקה ונפשי שוקקה ואמר החכם חסרון ההון יעלים החסר וכן הסכלות יעלימהו העושר ואמא משלי ואומר

אמר החכם יש חסרון עושר יעלים רוב היושר
כן יש סכלות עם הוללות, יעלים אותה רוב העושר

ושבחו הכסילים כי לא קנו העושר בשכלם רק גלגל הוא סחוד בעולם יואב יחרץ חרוץ ולקנות הון יחרד ויתן לא יצלח במעשהו ודרך תבונות לא תועילהו ויגיע ההון כנקלה ליד איש שוכב בשאנן ובעירן ופתאון לבב ואמא משלי ואומר

מה ת חרץ חרוץ ואראה הזמן יאר פני, חסדו לגר ולעקר
אם ה גזירה יו רדה ממעל אם כן חריצות ה אנשים שקר

ודמו החכמים בשכלם העולם הזה לסולם זה יורד בו וזה עולה זה שוקט וזה גולה זה ככבד וזה נקלה ומקרא בכד ובכתף יהדופו טכה על טכה חנים יכקושו ומחסה כזב וסתר מים ישטופו ואוטין לאחריו כסופה ירדופו כלבוש יחליפם ויחלופו ואמא משלי ואומר

ראה מקרי זמן בוגד אנוש אנוש והפלא
ודבר מ מן נעלם אני את אז בך גולה
פרטיו לא אבאר כי זמני מ ספור יכלה
זמן יריק לך מצוק והטוב מ מן יכלה.
ואישיו חו לפים יום יום ואדם כ לבוש יבלה
ומי יוריש ומי יעשיר ומי ירד ומי יעלה
ומי מלך ומי מלך ומי נכבד ומי נקלה
ומי עליון ומי אביון ומי שוקט ומי גולה
ומי נטרף, ומי נשרף ומי נסקל ומי נתלה
מתי מספר כתבתים לך ועוד ניסף עלי אלה

ואמר שלמה בחכמתו פעם ופעמים לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים ולכן הירא את דבר ה מעבדיו יכין ארחו ויישיר מעבדיו ועל דבר אמת וענוה צדק ישקוד · ומעשיו ידרוש ויפקוד · כי הזמן יתן פני הצאן אל עקוד · ותחת כבודו יקד יקוד · וטרף זרוע אף קדקוד · כי עת ספוד ועת רקוד ואמא משלי ואומר יג ק

ילכו גוים אל אור שירי ומלכים אל נוגה זרחם
עשר ידות לי בחכמות מי זה אתי יהיה נלחם
אקרא חים קור גם לקור א קרא חים ו לבירד פחם
לי חכמה לי בינה אקרא בה על כרחם בעל קור חם
לולי חסדי אז הפכתי אל מערבם אל מזרחם
איכה יבזו ערכי עם זו ויאמרו כי ממי לקחם
אשאב שכל אבקת רוכל אשיג נחש לי בריחם
איך תחת ל חם אבירים ודגן רום אקט׳ מליחם
או תחת ע דיי השכל אחמוד עדיים או מלקוחם
איכה ירי מו קרן או עלי יני פי יד של חם

ויאמר השר באמת פרעת כם פרעות · ותחת אשר השקיך בסלים דמעות · שבעה נפשם ברגות · ובאמת היו כסילים · ובתכלית הנבלות נבלים · כי הנדיבים יתנדבו בג פים ובכשמות · ואף אם יהיו חסידי כל נעימות · לדמיון החרב החותכת העצמות · ואף אם תהיה בעלת פגימות · וישא משלו ויאמר

נדיבי עם הכי יתנ דבו לך ואף כי הם חסרי כל נעימות
כמו חרב בצאתה מ תערה אשר תחתוך ויש בה רוב פגימות

ויען ואומר חייך השר היה בהם איש עשיר לרוב · כי ירש נחלה מקרוב · והוא אמר ויבא ערוב · והיה אוהבי בזמן שעבר · יותר מרוחק כהר כבר · ויאמר השר הלא שמעת משל הקדמוני · הכתוב בספר תחכמוני · שאומר די לך מעמיתך הנאמן · כאשר ינחילה הזמן · ירושת עושר · ומעלה רמה · אם יראה לך עשירות אהבתו הקדומה · וישא משלו ויאמר

יהי די לך מעמיתך ידידי בירשו מ עלה נשאת ורמה
ביום תתו והראותו לך את עשירית א הבתו ה קדומה

ויען ואומר חי אני כי לולי חסדי אשר קדמום · לא חשבתי עליהם דבר מום · אמנם אני מעולם בהוני פדיתים · ובעת צרתם עניתים · והם לא די שלא היו בבריתי קרובים · אלא שדברו עלי כזבים · ולכן צר לי על החסדים אשר גמלתים · כי נחמתי כי עשיתים · ואשא משלי ואומ׳

בני נתן בני נבל בלי שם קדשתימו חשבתימו כבבים
אני תמיד פדיתימו ואפדם והמה ד ברו עלי כזבים

ודע השר אדוני ציץ מצחי ונזר זמני · כי כאשר הביאני לחשוק בתבונה · ולהיות ידי בחכמות אמונה · הוא ראותי היותי נמאס בעיני הסכלים · ונבזה ונבעה אל השפלים · וכל אשר יחשבוני לנבזה שוטני · תגדל מעלתי בעיני · ובזה נודע לי חין ערכי כי לו יחשבוני הכסילים דרכי · אז יודע לי כי שקר נסכי · ואשא משלי ואומר

ובעת תעו   בבתיכית בין
לא ידעתי   מן יולדתם
לא יהבורו   לא יזכרו
אין בם יציץ   מי זה שם ציץ
מי רוח ש   כל בם מסך
איכה כי י   ריבו וזמן
לי חלק גו   לות עיליות
אך להם גו   לות תחתיות
חמני יום   שים חטתי
ובעת קוטר   איתי מורי
ובידי מ   טה האותות
אם ממי ח   כמותם בים
ונשוא גלי   מי ימיהם
וביום הצי   בו חיליהם
עליתי אל   עיר נבורם
אנכי ה   שויתי כיום
החרש ה   מסגר כגר
חניתי כ   דור על חילם
היה ביום   בצחי נצח
אזעק חמס   אל הימים
מדוע ד   רכם צלחה
אלו הכיר   מעבדיהם
לא השכיבם   על מטות שן
לא שעה אל   מנחת הבלם
לא נתן כר   הלחי או
על כן העלה   על גורלם
על זאת לבי   הוא יחיל בי
כי הסכנתי   בל ארח תם
איך מול פריזי   פרח על שר
אם יראו ה   דקל שבלי
לו יריח   קטר בשמי
ישימו יד   אל פה שרים
אקדיר שמשם   אתן שרשם
הנבילדור   פרצם אגדור

שכלי למחוז   חפצם הנחם
עם הקאת   אז הרחם
חסדי עמם   יום נס להם
נזר הק   דש על מצחם
או מי נסך   את יין רקחם
משח אותי   להיות פחם
מן שמים   יום יום אלחם
ברכות שד   ים ורחם
שורה אז ה   פיץ את קצחם
הבאיש הבי   ע את ריחם
איכה אחדד   לברק רמחם
לבי נחש   ובריחם
אז מטה ש   בלי השכיחם
מצב חיל ש   בלי הבריחם
אף הורדתי   עוז בריחם
את שריהם   אל פרחחם
בתושו ים   ובאזרחם
ידעתי ט   עם גם ניחם
אף חיליהם   אבד ניצחם
ולחוק גלגל   בי השביחם
או מה ראה   כי הרויחם
או אילו י   דע את שיחם
ומרוחים לא   אכף נדחם
אף לא רצח   ביום זבחם
במון בכגם   על נכחם
ממון יוצא   או הבלהם
ובתוך קרבי   יום יום יחם
זרזוני ד   בעם גם ארחם
שי הבין ז   שוו את קלחם
אז ימאסו   מי שילוחם
אז יבזוח רי   חניחוחם
לשונם כו   דבק מלקוהם
במק ובא   בק דק פרוחם
אהיה להם   ראש ומשיחם

ונרגני אתם עשרה ונפחת מאוי התאנרה׳ במרה במתק׳ ובמשורה׳ ופתיתי לחם שעורים ויהין פי וידי לאכול כמהרים ויבאו כי המים המאררים למרים׳ והיו סביבי שלשה נערים יקחו מלפני המעט אשר בעדי הכינו׳ וישובו וכל המשפחה עלי ילונו׳ ויאמרו לקח זה הרעבתן את כל אשר לאבינו   עודם מדברים והנה אשתו כאש יער תבער׳ תהומה ותסער׳ ובפעלה תריב ותגער׳ ותאמר זה ההלך בעיני לא יוחן׳ כי יאכל כאילו יטחן׳ ולא יקום לעולם מן ה השלחן׳ ויאמר האיש חי אני אם לא יניח האכילה זה הסכל׳ לא יפרד ממני עד יקיא את אשר אכל ׳ ויהי כשומעי קמתי קל חיש ופת לחם בידי׳ ויאמר האיש הנה בשמים עדי׳ כי אם לא תניח הלחם אשסעך כשסע הגדי׳ ואשליך הלחם מידי ואברח והאיש אחרי מרה יברח והנערים ירדפוני והכלבים ירדפוני׳ והנרות מכל עברי הקיפוני׳ והמים עד נפש אפפוני ועד פתח שער העיר רדפוני ולו השיגוני טרפוני   וראה פניך ופני איש עוד לא פללתי׳ ועתה ראה השר איך נפלתי׳ ויאמר השר באמת היתה זאת חרפה עצומה וכלימה׳ וכמעט שאין אחריה כחמה ועתה הלא עשית באנשים האלה נקמה׳ ואען ואומר נפתולי אלהים נפתלתי׳ וקדרים בעפר עוללתי׳ והשפתי מטהרם וכזרם לארץ חללתי׳ ובעמים חרפתם הודעתי׳ הגדתי והודעתי והשמעתי׳ כי לא דיה היותם אותי בוזים׳ רק שהקהילו עלי אנשים מחברי חרוזים׳ ויתקבצו אליהם אנשים רקים ופוחזים׳ מן היהודים הפרזים׳ אשר לא עמדו אבותיהם על הר גריזים׳ התפארו פלי בשיריה׳ והדבר אין בהם ישלחו לי שירים מטולאים׳ סבוכים וכסבאם סבואים׳ יספרו בהם כי לם בכל התעודות׳ בכפל ממני עשר ידות׳ והיו בהם אנשים יולדי על ברכי וגמולי חסדי׳ למדו ממני דרך השיר והם מעשה ידי׳ ולא השיגו במרוצתם אבק שירי׳ ואין אחד מהם יגב הכחשים אחרי יוכראותי כי יניפו עלי יד שלחם ובשאט בנפש בגאון רוחם׳ בנים גדלתי ורוממתי ונשאתי טרחם׳ וקרבתי אליהם בברחם׳ ובעת קדר עליהם היום הייתי שמשם וירחם׳ ולא יזכרו מי שם ציץ נזר השיר על מצחם׳ אמרתי חי אני אבאיש ואביש שמן רקחם׳ ותשוב לם כם מודבק את מלקוחם׳ ועל כרחם אהיה מלכם ומשיחם׳ ואקום ואחבר עליהם שיר נמרץ׳ כפי חזון כפרץ׳ הודעתי בעמים עוזם׳ וכי הם יתר הבזם׳ והניפותי עליהם שיר חרבי׳ כאשר היה עם לבבי׃ והנה השיר אשר עליהם חברתי׳ כאשר התעברתי׳ ולוחות בריתי אתם שברתי׳ והודעתי אותם כי עליהם גברתי׳ והעליתי עד לשמים שיאי ואותם בעמקי שאול קברתי   ואשא משלי ואומר

אשמע דבת	רבים רבים	עלי יני		פן יד שלחם
בי ישיחו	ליופיחו	כשאט נפש		בגאון רוחם
בנים גד	לתי רוממתי	זה כבמה	נ	שאתי טרחם
ובנשר י	עיר את קנו	כן רחפתי		על אפרוחם
זה משכורתי	חלף כי כן	קרבתי	ל	הם יום ברחם
וביום קדרו	כוכבי שכלם	הייתי	ש	משם וירחם

ואז תנה לבי האם על מ עלי צרות זמן עלי כהיום שו קדים
ואז חזה צדקי ויושר פ עלי אבדן ימי שכל בכל יום סו פדים
אריב במו שחרות ואשליך ג עלי על חיל בחרותי בשכלי מן רדים

ויהי כשמוע האנשים את דברי · לא חרדו אל מאמרי · ולא נכנעו לבותם · ידעו מאבותכי
ויאמרו לי אי הכ· אב אשר רשע חרשת · ולכן מעטה העוני לבשת · איך פני אבותיך ה
הובשת · ומדוע אחליך כטשת האם אכלת כל אשר ירשת · ואען ואומר כטשתי אהלי כי כן צויתי
· וכפיי מתרורים רויתי · וקצתי בזמן ובו נכאשתי · כי מתכוא חפציכו כואשתי · ולכן בבושת פ
פנים נגשתי · אל המחכה הזה אשר פגשתי · ולא אשנא העניות · רק בעבור היותי נכנע אל ה
הפתיות · ובעקתי ולא נענתי · ואולי כי לטוב לי עונתי ואשא משלי ואומר

חשו אלים איך א הלי נטשתי לא ת דעו כי כן זמן צוני
הוא מ מרוד עם ל ענה הרוני עד מ מצוא הפצי אמת נושאתי
קצתי במחמדיו ובו נבאשתי מה או מרה עוד ה זמן הלוני
ימים ימי עצב עדי הש בי אל המ חבות האלה אשר פגשתי
אשנא זמן תחת אשר קנאתי
כי א חזה נפשי אשר כורעת אל ה פתיות עד אשר נענתי
ידע זמן כי א הליו שנאתי
על כן לקיקיוני ימין תולעת אולי ידידיכי לטוב עונתי

ויהי כראות האנשים חסרוני חשבו מלתי לאל · ויאמרו אחד מהם נדעה מה בפין ישאל ·
ויאמרו רעיו מה לנו ולצרה אם תגאל גאל · ויאמר האיש ולשוכו כאם תיהלך · ישאל מ
מה אתן לך · ואומרה בכפש שפלה · אחר בקשת התחילה · ידיך השר לתודות בחמלה · בכפל מ
מלשוני בשאלה ואשא משלי ואומר

נדיבי עם הטוב כי תא מרו לי שאל מנו ונפיקלך בחמלה
ידיכם הם למודות בבתינה בכפל מ לשוני ב שאלה

ויאמר האיש בואה אתי חבית וסעד · ואלך אחריו אל ביתו ולבי בצרת רעבוני ירעד ·
ויאמר האיש התאכל מן הירקות החשובים · ואען ואומר אלו הירקות טובים · אכלום
הכלבים ואשא משלי ואומר

שאלוני במה תסעד לבבד התבחר ב יר קות ה חשובים
עניתים יו יהי טוב ב ירקות כלל עקר אבלום ה כלבים

ויאמר האיש הנני נשבע באשר אל יום הביאוני מאין כי בביתי לא תאכל בשר ולא תשתה יין ·
אז שתקתי והעלמתי עין · ואמרתי בלבי זה כשאר מבני קין · ויגש לפני מן הירקות קערה

ויען השני ויאמר מה לי ולך איש מהתלות · כי תבקש לך גדולות · היום רבו עבדי' המתפרצי'
אשר אומר הנדיבות לנחבים · הלא ידעת העדרים אשר עלי רוכבים · והאם רוכב על
האפרוחים או על תבנים · והכונגנים אשר אנים ורנים · כי לי בכשלשה וחמש בנות גדולות ·
נמשאת החשק האל לבעלות · ומיראתי פן אחת מהם תמצא עלילות · ללכת אל גבעת הערלות ·
ובאות כפשה תשיך יד החושקים ותנאף · קניתי הטבעות ונזמי האף · והנטיפות והשרות והרעלות'
וכסף ישקול כמוהר הבתולות · ובטורח גדול אותם אפרנס · ונדחי צרכיהם אכנס · לולי כי מן
השמים עושים לי נס · ואיך אהיה על בני אכזרי · ואשכח עצם מעצמי ובשר מבשרי · וישבעו
צרים כחי ועצבי בבית נכרי · ואמר החכם האיש אשר יתן הונו לזרים · יחשב מן האכזרים · כי
הקרובים בקרובים כעזרים · ודומה במעשהו אל העין הרואה המרחקים · אשר בתכלית הרוחק
רחוקים · ולא יראה הקרובים · אשר סביבו הם יושבים וישא משלו ויאמר

אדמה איש אשר יתן רכושו אלי זרים וימנע מ קרובו
אלי עין אשר יראה רחיקיו ולא יראה אשר ישכון סביבו

ויען השלישי ויאמר שמעתי אומרים · כי כתוב באחד מן הספרים · אשר בארבעה ועשרים
· לא ידעתי אם בשיר השירים · או בקהלת או במשלי · משרעותי כלמי ומהדורי ת
מילי · חשבת להריק הכסף המושב כפי אמתחותינו · והאון אשר לבדנו ברש ניכנו · ולקחנו מיד ה
הזמן בחרבינו ובקשתינו · בדברים ערבים · ובקוראך אותנו אצילים ונדיבים · ויצאת אלינו
לשטן · ולכן דע כי ידינו אחות לנתן · לא חנם שנה הזמן דינך · רק על פי מדותיך · ולכן נשים
היאוש והתניעות פרי מדברותיך וישא משלו ויאמר

אשר קוה להרבות את נדיבו חך ברכות לך את מ שאלותיו
קפוץ ידך ושים את ה מניעות והיאוש פרי מד ברותיו

כשמעי כפתה כלימה פני · ופלגי מים ירדו עיני · ואומרה בקול כעצבי מי האמין כי אתיצבי
לפני המולך והעכבר והצב · אקרא אליהם ולא יענוני · ותחת אהבתי ישטנוני · והזמן
הולך וסוער נאותי ועשה כלה · ורואה אני את פני נדיבין והנה אינם כאשר בתחלה · ואתנה את
לבי לראות סבת אלה התלאות · ואם בסכלותי או ברשעי עלי באות · וכל אשר חקרתי ואחקור
אמצא · בנפשי רועה ותועבה · ועל ימי התעלמותיה סופדת · ועל חיל תלאותיה מורדת ובוגדת
ואשא משלי ואומר

הה כי ילידי ה זמן בי נהרו אינם אלי נפשי כמו היו תמול
כי א חשבה יומם ולילה אעמול אוחיל לברכות אל והמה אחרו
איכה אקום והמה סחרו ארץ אשר לא א דעה אם השמאל
אלך לימין הו לכות המה למול ותמול עבדוני ופני שיחרו

ואומר אל השר חנני אלהים ויש לי כל · כאשר עשה אותך על ההון יכול · ולו היה כל איש
חכם כמוך ונבר · ובנדיבות ידו כידך תגבר · לא חסר איש בעודו דבר · אמנם הנדיבות לך
למקנה · ידך תהיה בו בראשונה ויד כל העם באחרונה · ובכל אשר התהלכתי מעיר אל עיר
· לא מצאתי איש משיבת הכילות יעור ויעיר · כי כולם יאמרו שלם ישלם המבעיר · ואומרה
בעדם אלה בני שעיר · ואשר יקראו נדיביהם · וראשי אלפיהם יהפך לכם לשבוה · ולא מצאתי
בם רק נוקש ויקנוא · ובל אחד ואחד יעלים עינו · וכמו פתן חרש יאטים אזנו · אם אקרא
בדבר יעמיליהו קל· איש יענה · ואם אקראהו בברית לי עורף יפנה · והדין תסיף כל אשר לו
למשכה · ורעה אלין לא תאונה · ידמה לכלב איש חרש ברזל יישן לקול פטיש וחלם פעם ולא
ירגיש שאגת אריה יקול רעם · ויקץ לקול השינים ויבער כפעם בפעם לא אדעה
מה אחרית הזעם ואשא משלי ואומר

דוד יום קראתיהו לעזרתו נז חיש בצפור מ מרום קנו
אך ים לעזרתי קראתיהו החריש כפתן י אטם אזנו
נדמה לכלב איש חרש ברזל בית הו למים שבתו ומשכנו
יישן לקול פטיש וירדם ייקץ לעת אוכל לקול שנו

נידע אדוני הנכר · כי מצאתי הנדיבים זולתך כיענים במדבר · ומנחתם ונסכיהם כמדובר ·
ולעולם לא קבלתי כופה רק בארץ מרשה · מנדיבים סלשה · מצאתים פתח השער · ורעיוני
אחז סער · כי חייתי רעב וצמא · סוער והומה · ואקרב אליהם ואומר היום נפלו לי בנעימים
חבלים · כי הקרה לפני נדיבים אל אלים · ועתה רחמו עלי האצילים · מחלימי החולים ·
וגואלי הגולים · כי אין חפץ בכסילים · כי הפיל לא יקומוהו כי אם הפילים · והענק לא יקימוהו
כי אם הנפילים · ועתה חוסו על נדיבי אשר התגלגל עליו אופן הגלגל כטרד בטרדותיו ולכם
הרדותיו ואל תחמולו על איש יטכה דתיו שירד על פי מרותיו ואשא משלי ואומר

הוסו על נדיב התגלגל עליו גלגל עם טרדותיו
אך לא תחמו לו על עשיר שיורד על פי מדוהיו

ויען האחד ויאמר אמור נא עקש עד מתי תהיה לנו למוקש לנדיב לא גמלתו איך תבקש
מדוב חוק המוסר פרעת · ומעיל רכושת מעל פניך קרעת · וקלון מכבוד שבעת · הלא ידעת
אם לא שמעת · כי אדמתך אם לא תעבדנה לא תוסיף תת כחה לך והנה היא בוצעת תל מולך
אם לא תשקני אני לא אאכילך ויטא משלו ויאמר

לנדיב לא גמלתו אל תבקש תקדם לו ואז ישוב לגומלך
זכור אדם תד לך אומרה קום והשקני ואני א אבילך

ומתכת מעלות מעליו והאיש מעוטף בין ההדסים אשר במצולה · ומנורת זהב כלה · ועל ראשה
גלה · ושני הזיתים מימינה ומשמאלה · והמגלה עפה · והאשה היושבת בתוך האיפה · והעטרת
אשר לחלם ולטוביה · ולידעיה ולחן בן צפניה · והארבע מרכבות היוצאות מבין שני הרים
והסוסים ברודים אמוצים לבנים ושחורים · ואם באתי לזכור כל הדברים אשר על לבבי יעלו
יכלה הזמן והם לא יכלו · מלבד אשר אדע הכוונות · והסודות הכמונות · אשר בכל הדברי' הנזכרי'
צפונות · ולכן חדל לך מזכור זכירתך כאשר כבודך תחמוד · ובמקום גדולי במעלה אל תעמוד
לך ושפר התולך לקטני אמנה · ולבשים המורדות בלבנה · כי שכלך בדברים האלה קטן מהכילו
ואל תצליח את דרכך ואל תשכיל · ויהי כשמוע פלוני שאוני סואן ברעם. חמד לעמד מכסין
לאר געם · והדברים אשר אמר לא אמרם כי קבל בוז וצער ובושת בעבורם · ויאמר היום
חשכו כוכבי נשפי · הן קלותי מה אשיבך ידי שמתי למו פי · וקפץ פיו ונאלם · ועמד בום ונכלם
ולו חרפת עולם · וכל העם קראו אחריו הידד · ובראותי כי שמשי זרחה כנדד · ועמד בפני נוצחים
ולא ראיתיהו חדש ימים ויצחק השר ויאמר מה מאד היטבת לדבר · אחרי היותו על ריב לא לו
מתעבר ככה יעשה לכל איש אשר יתהלל וריח ריעין בעיני האנשים יבאיש · ואומר אל השר
ידע אדוני כזר הגדי כי לולי ענוו ומהדי ואשר חמלתו על כבודו · הייתי מכה אותו במטה אשר
בידו · כאשר עלי האריך לשון · אמנם אזרותי גרפם כחל קישון · והחסרון אשיבו מכיח לי
לישון · עד ישקיף וירא ה' משמים · וברות לבבי ואשפך כמו מים · ולא תקום צרה פעמים ·
ותחת מחגורת שק מעיל הוד אעדה · והקול אשר אומר רדה יאמר רדה ואשא משלי ואומר

אלי פדעיני בעוז מידי עוני ותחת שק מעיל הוד אעדה
צו ל זמן אל ב אמן לי יעשה שלום וקול אומר רדה יאמר רדה

ויאמר השר מה מאד חטא הזמן כאשר לא בנה לך בית נאמן ויחלוק כבודו לבני אליפז ויתן
וילבישם תכלת וארגמן · ולא יתן להם כרעת כנען · וכאשר ישאלוהו בכין למי כמטיר המן ·
ויאמר לאהמן · ולא יתן מרדכי על בית המן · ואיך לא יחלוק כבודו לאחימן · ולכלכל ולדרדע
המן · ומדוע לא חלק לך מן ההון לשבעה · כאשר חלק לך מזמרת הידיעה · ולבני הפלגשים
נתן מתנות ולבני ברעה · ולאיש אשר יקרב אל כל בהמה לרבעה · ולא יתן להם כל ראש מוקרח
וכל זקן נגרעה · ומן הקללות סבירותיה אורך היריעה · ואומר החכם ממומי זה העולם ומהבלו
שהוא לא יחון ח"ם ואיש כפי שכלו · רק יחון אנשים לבבם למרע · ומצדיק עינין יגרע · יהרוג
ואשיהו וימלוך חפרע · וימיר רע בטוב וטוב ברע
וישא משלו ויאמר

אמר החכם ממומי זה העולם או מן הבלו
לא יתן איש מה שראוי רק יוסיף לו או יגרע לו

ראה מה בין זכירתך לזכירתי ושמירתך לשמירתי ואמירתך לאמירתי ויותר מאשר תספר מדברי
הבאי בקרב מחניך בפני בנשיך ובניך ובנותיך ושגר אלפיך ועשתרות צאנך אני אספר
מדברי חכמה לפניך עד אשר לשמוע תצילנה אזניך ויותר מאשר תזכור מן השיחות הבטלות
והחידות ' אזכור מן החכמות והסודות ומן החוקים והעדות וכמעט שלא תזכור כל כך שמות
אנשים, כאשר אזכור משמות החכמים והמפרשים ' ולא תזכור כל כך עירים וכרכים וכפרים ' כאשר
אזכור אני מן הספרים מלבד היות כולל כל ספר כמה ענינים כולל ובזאת יתהלל המתהלל
ראה מה בין אמרך פלו' בכה זה היסוד ובין אמרי פלוני פירש כך זה הסוד ובין אמרך כך היא
שם זה הכרך ואמרי בך הקשה פלו' ופלו' כך פירך ובין אמרך ממקום פלו' עד מקום פלו' כך וכך
מילים ואמרי ע"פ ספר תילים או אמרי מכוכב פלו' עד כוכב פלו' כך וכך שיעורים מוגבלים
ובין אמרך בשנת כך לפרט היה שובע או רעב' לאמרי חמשים ואחד מיל שיעור עלית העב
ובין אמרך כך וכך אכלנו אמש' לאמרי סבת קדרות הירח והשמש אתה שמתה מגמת פניך
בלכתך בדרך לשאול' שמות הכרכים מן הימין ומן השמאל' ואני אדרוך ברגלי הרחובו' והשוקים
' וההרים והגבעות והעמקים ' ובשמתי תהלוך אז על במתי השחקים ' לא אחוש אז לדעת שמות
העירים והכפרים ' רק אשיב אל לבי החכמות אשר בספרים ' ושם אמריך הספורים ' לא אאריך
בספור אכילת הכרבוריים והכמריים החכבוריים : ולא בסעודת הדגים ' וביתר מיני התענוגים
אתה תזכור שמות הפועלים העצלים ' ואשר אכלו בביתך גבינה ובצלים ואני אזכור שמות
החכמים ' ודבריהם וחידותם על לוח לבי כרשומים' אתה זוכר צבאות הארץ והדגים אשר בימים'
ואני אזכור צבאות השמים' אתה זוכר איך אכלתם על הגל ושכבתם במעגל ופלו' שתה מן
היין וישכר ויתגל' ואני זוכר אלף וכ"ב כוכבים הכתובים בארבעים ושמנה צורות הגלגל ' אתה
זוכר צורת המלך וגדוליו ויועציו ונואליו וביכוריו ונבליו ' וקצת מהבליו ' וחצרותיו וטירותיו
וחדרי משכיותיו ' ואני אזכור הכהן הגדול מאחיו ' ומעלותיו ושבחיו ' ובגדי הקדש ומעיליו '
וחשב אפודתו אשר עליו ' ופעמוני זהב ורמונים על שוליו ' והציץ אשר עליו פתוחי חותם קדש
לה' ' וההיכל לפנים לפני ' והאולם אשר לפני השער וקדש הקדשים ' והבריח התיכון בתוך ה
הקרשים' והדביר והכרובים ומסגרות בין השלבים ' וצלעות הבית והעובים ' והארון והכפורת
ומזבח העולה ומזבח הקטורת ' ושמן המשחה וקטורת הסמים ' וחושן המשפט ואת האורים
ואת התומים' וחלוני שקופים אטומים' ומחוה אל מחוה שלש פעמים ' והכפות והמחתות והפותות
לדלתות ' והשלחנות והמנורות' וים הנחשת ועשרה כיורות ' והעמודים והכותרות '
והספות והמזרקות והמזמרות והפרח והמלקחים והמנורות ' והחר אל ארבע אמות ' וחלונים
שקופים אטומות ' ולשכה ופתחה באילים השערים ' ומחוצה לשער הפנימי לשכות שרים ' ועשני
כרובים ותמורים ' ז' לשכה אשר נגד הגזרת ' ופני הכרוב לתימורה ' ותימו' ים אל אליו

לא יזכור דבר מכל אשר ראה · יראו עיניו ולא יחקור · וישמעו אזניו ולא יזכור · ורעיוניו יחיגו
וינועו כשכור · והתחיל לספר קורות מלכים · ושרים וקצינים ונסיכים · והאריך לדבר דברי
הכלים והתולים · עד ששבנו לדבר מן החתולים · עד אשר קצנו משמוע · כמעט שמרוב הצער
העינים הולכו לדמוע · וכל עוד שהיה מחזר לזכור הודו · ולהאריך בכבודו · אך כי ישוב יהפוך
ידו · וכשמעי דברים לא נכונים · וקצת העם היו כמתאוננים · ואחר זכירתי מרננים · אמרתי עת
להשליך אבנים · ולעפר בעפר · כי פלוני ברית האחוה הפר · ואומרה אתה האיש המתפאר
בזכירה · ותתן אותה על ראשך עטרה · איך לא תעלה על לבבך מה שיש לי מן הזכירה · בחמשה
חומשי תורה · ומיהושע ושופטים ושמואל · ומלכים וישעיה וירמיה ויחזקאל · ומהושע ויואל ·
ומעמוס ועובדיה · ומיונה ומיכה ונחום וחבקוק וצפניה · ומחגי ומלאכי וזכריה · ומדברי הימים
ודניאל ועזרא וחמש מגילות · ומאיוב ומשלי וספר תהילות · ואדע בכל מלה ומלה הנקוד והדקדוק
והפעולה · והפשט והדרש והסוד · מקירות הסיפון ועד היסוד · וספרי הדקדוק כלם · למקטנם ועד
גדולם · וספר השמות והפעלים · וספרי אבן עזרא בדרכי החשבון · ופי' קהלת ומאמר יקוו המים אל מקום
ר' שמואל אבן תבון · וספר מורה הנבוכים · וספר תלמי בחכמת הכוכבים והמהלכים · וספר המדות
והערכים · ופירושי המסכה והחבור · וספר ר' אברהם הנשיא בסוד העבור · וחלק הדקדוק והשרשים
לר' דוד קמחי · האומרים לכפשי רכי ושמחי · וספר צחות ומאזנים · הנחמדים להשכיל ותאוה
הם לעינים · וספר החיוג והרקמה · וספר ההשגה וההכלמה · וספר החזיון · וספר כילי הכחשת
וההבין · אתה שמת מגמת פניך בראותך קצין או שר · או מלך או נגיד או טפסר · לדעת
מידותיו וטכסיסיו · וחיליו ואוכלוסיו · ותענוגיו ומטעמיו · ואופניו וגרושיו · ותארו ומעשיו · וקניניו
ונכסיו · וגבעותיו ורכסיו · ומאזניו ופלסיו · ופרדיו וסוסיו · וגביעיו וכוסיו · ותוריו וסיסיו
ומלבושיו יקרסיו ויינו ועסיסיו וכרבורי אבוסיו ואורותיו ומאבוסיו ורצועותיו וכיסיו ואכריו
ואריסיו ושירותיו וסביסיו וחרבותיו ותריסיו זקרוביו ויחסיו ושרימסיו ומכסיו · ובדקותיו וחמסיו
ותפארת עכסיו · ואלנו וכבשיו · ועוזי רצונו ומכעיסיו · ופילגשיו וסרסיו · וכתריו ופרסיו ·
ועזכיותיו וכוסיו · וכביו ותחמסיו · ויכשופיו וטוסיו · ורחמיו ופניסיו · ותרכיו הסיו ושריון קסקשיו
וחלוקיו ומכנסיו ופולת ותורמוסיו ועטו וקילמוסיו וקירותיו וכפסיו ומשקיותיו וכבושיו
וגלגיו וכתושיו ואבכיו וחרשיו וכסלחיו ופתרוסיו ודיכיו וכימוסיו וחתיליו ורמשיו אכי שמתי
מגמת פני לדעת מן האנשים והנשים טבע איברי הגוף וכחות הנפשים ומספר החושים ה
הפנימיים והמורגשים והטבעים החזקים והחלשים · ומה בין הכתוגים והמתמשמשים · ובין הנגשים
והנפגשים · וסבת הרפים והקשים · ובתי הנפש והלחשים · ומן המדות השגפים והשרשים ומן
האיברים השרים והשמשים · וסבת העזי פנים והבושים והנבונים והטפשים · והנוחים והעקשים
והפתאים וחכמי חרשים · לא אחוש לדעת צורת הפרשים · ולזכור תואר המלבושים · ואם הם ב
בחורים או ישישים · ואם אכלו פולים או עדשים · ונבשר סרים או תישים · ואם הם שרי עשרות
או שרי חמשים · שרי הרכב או שלישים · עירומים או חמושים · עורים או חרשים · משולחים או
פרושים · ואם להם בנים או פרעושים ראה

אמר המחבר

בהיותי עם השר מעין התבונה · מפיק פרי התבונה
וסלעיה משגבי · היינו פעם בדברי חכמות נדבר ·
וחידות נגבר ופעם על ריב לא לנו נתעבר כדבר
על כל דור ודור משפחה ומשפחה כפי הרצון פעם בדברים אחרים ופעם בדברי לצון
ונחשוב גדולים מתנו לרועי צאן ויהי היום ויאמר אלי השר אמור נא בחסדך איך היה הענין
עם פלוני איש סודך כאשר שבח זכירתו על זכירתך ושמירתו על שמירתך · ובעבור אשר ג
גאות עשן התאכך · ומטרה לחיצי חציבך נאחז בקרנית בסבך · ואתה השיבות לו כדרכי טובך
· אמור נא איך היה המעשה ולא תחמול עליו ולא תכסה · ויען ויאמר היה פלוני חמותי היותר
זכרן אשר מעודי ראיתי לא שכח לעולם דבר ראהו · או מפי אחר שמעהו
והיה מספר לאנשיו ולאוהביו את כל אשר קרהו והיה מתפאר בטוב
זכירתו · וגם על כועס אמרתו · כי האיש היה מדבר בחות · ולא מכחד המאמרים וגם חות ·
ואם היה שומע איש דורש · או בתורה קורא ומפרש · היה זוכר כל דבריהם · עקריהם וענפיהם
· ופניהם וכנפיהם · התחלותיהם והנחותיהם ובונותיהם · באותיותיהם ובמליתיהם · איש איש
ללשונו כארצותם בגוייהם · אם היה מדבר נוצרי או ישראלי · ערי וארודי וארמלי כמוהו ידבר
והוא לא פנים קלקל וחילים יגבר סוף דבר כל איש לפניו שב כאלמי ומלדבר במקומו בוש ונכלם
ולא נראית זכירה כזכירתו מן העולם ועד העולם · ויהי היום דבר רוחו אותו · לספר במקהלות
זכירתו · ולולי האריך לשון עלי הייתי מקיים דבריתו · אמנם רבה לו הגדיל זכירתו בהשפל זכירתי
ולעלות אמרתו על אמרתי · או בחמלי על מעלתי · אמרתי ללשוני עזריני ואתנשא · כי לא
תשכחי יחרפני נא שא · אמנם הוא אנוש כערכי · ועתה הראה כי שקר בשכנו ולא בשכי · או דברה
לשוני בחכי · והראיתי לכל כי לא מחשבותיו מחשבותי ולא דרכיו דרכי · או כשאר מזכירת זכירת
בוש ונכלם · וזכירתי עלתה במדרגה העליונה שבכולם · והיה לי שם עולם
ויאמר השר רציתי לשמוע בפרט איך היו מאמריו ותשובותיך אל דבריו ויען ויאמר ידע
אדוני המלכים · כי יום אחד עליתי השערה אל הזקנים ושם היו אנשי חסד ואנשי
אמונים · בחיק המעלה אמונים ואז התחיל לספר מן הגדולות כל איש חכם · ויתנבא גם פלוני
בתוכם · והתחיל לפאר זכירתו על כל הזכירות · ולשום אותה למעלה מגלגלי המאורות · ויאמר
שמעו שמים והאזיני ארץ · כמו שזכירתי פרצה בגבול הזכירות פרץ · ועמנואל דודי בעיני לא
יאחז · כי הוא בשגגות שכחן · לא יזכור מה שאכל היום על השלחן · והנני נשבע בחיי מי אשר
יותר אאהב ואהבתיו כי אין איש אשר פעם אחת בימי ראיתיו · אשר כל ימי היותי לא הכרתיו ·
ובראותי אותו מרחוק בשמו קראתיו · וכל קורותיו אשר קראוני עמו הזכרתיו · ואדע שם כל עיר
וכפר וכרך עד דמשק ועד הדרך · ואזכור כל הקורות והחדשים ושמות האנשים והנשים
והמלכות והשרות והפלגשים ועמנואל יעמוד כאיש משתאה

הגבירה אשר היתה בחלון נשקפה כסופות כגנב חלפה ועיניה כמטר יערופו יזובו מים ו
ונחלים ישטופו ושם נתנה לשמה ׳ ותאספה לקצפה ׳ ונעמדה עלינו קציפה ׃ ולא ראינוה שנה
ודנופה ׳ ואנחנו קלון מכבוד שבענו ודרך שלום לא ידענו ושבנו אל ביתינו בבושת ובכלימה
כעם הנכלמים בנוסם מן המלחמה ויהי כי באנו אל בית השר כל רואינו יחרד וינוס כי פני׳
השר אינם כתמול שלשום ובכל אשר יראה יגער וילחם ויקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו
וימאן להתנחם ותתעבב אחותו מרחוק ופעריה פיה לבלי חק אולי מרתי תגרע ותנחוק
ויאמר השר אין עת לשחוק כי הימים עברו תורות חלפו חק ויושם לפניו לאכול ויאמר לא
אוכל כי ברית לבבי הרחיבו ושבתי אחיבי הדאגות למאכל וכלאיתי כלכל ולא אוכל וכראותי
כי כל מעשינו אל השר לא לרצון הלכתי בחמת רוחי ולקחתי גדי עזים מן הצאן ׳ רך וטוב
זכר תמים ותעש אמו מטעמים ׳ וכראותי כי חמתי כמעט שפתה לקחתי בידי המטעמים והלחם
אשר עשתה ׳ ואומר יקום אבי שר התעודה ׳ ויאכל כי חלף עת הסעודה ׳ וישבע ויאמר לתעודה
ולתעודה ׳ אם תקום תמר לא אברה מידה   וישא משלו ואומר

לבי ירעד   רגלי ימעד   איכה אסעד   דוד שה בריה
חי אני לו   תקום תמר   לא אברה   מידה בריה

וישאלכי השר ויאמר הראית מה עשתה הגבירה הנחמדה ׳ כאשר הגיד בן כעות המרדות החידה
ואען ואומר ראיתי והיו עיניה ירדות מים ׳ באילו נבקעו מעינות תהום רבה ונפתחו ארובות
השמים   ואשא משלי ואומר

לא י דעה נפשי   בשירי ענני   עיני   צביה ב בכי ידמעו
אם הם   ארובות ה שחקים נפתחו   או מי   תה ם רבה אשר נבקעו

ויבך השר על צרת הגבירה ׳ ויאמר האל יצילנה מכל צרה ׳ כי ידעתי כי נפשה דלפה מתוגה
ויתפלל על היונה אל אל ממעי הדגה   וישא משלו ויאמר

אלדים   בעוזך   נחה אל מחוזך   עניה   שביה   נהר צר כמאה
אבלה   הממה   זמן עד לכמה   תלואת   תלאה   טלאה תלאה
ועת היא   רמוסה   ברגלי׳ תהלך   למולך   לדמיון   זנב ה לטאה
ולא ח   לתה יום   זמן רעה הרגה   ושבה   כמותה   בריאה בריאה
כבודה   אשר נ   חלתה ושבה   תמורת   רפאה   רפאה רפאה

ויהי   כראותי כי השר לא יתנחם וכל רואיו יחריד ובעיניו יקחם ברחתי מבית השר ב׳ פעמ׳ ב
נבהלה אל המקום אשר ה ה שם אהלה בתחלה

נשלמה   המחברת   השבעה   עשר   תהלה   לאל   חי

ויאמר האיש השבעו לי כיום ונשבע לו ׃ וישמח האיש כי רב חילו ׃ ויאמר שמע אלדים בקולי ׃
אך עשרתי מצאתי און לי ׃ הנה אשתי אשר תחמדנה ׃ חודה חידתך ונשמענה ׃ ואם אעמוד רגע
ולא אדענה ׃ קחו לכם אשתי אשר לקחתי מידכם בחרבי ובקשתי ׃ והתעללו בה כפני לבשתי ׃
וישא משלו ויאמר

איך לי יריבון ע לגי שפה   ברפים ולצים ח מדו לצון
כי ג חשבו לי כל באות השיר   לבנות ברות רועים וגדרות צאן

ויען ויאמר אל יתהלל חוגר כמפתח ׃ ואולי כי למסגרת חידתי לא תמצא מפתח ׃ ויאמר החכם
אין לאדם להתאבל על פיד יום ׃ ולא לשמוח בעת ימצא פדיום ׃ כי הכל בגזירת הבורא
והאיום ׃ ולא תדע מה ילד יום ׃
וישא משלו ויאמר

אל ת תעצב דוד אל פיד יום   אל ת שמח יום ת מצא פדיום
אם אל עולם ה סכן ושלם   היא ה נורא הוא האיום
ביום מחר אל תתהלל   כי לא תדע מה ילד' יום

ויאמר האיש עד מתי חידתך בתוך חכך תמנענה ׃ חודה חידתך ואשמענה ׃ ויען ויאמ' הנה
לך החידה שים פניך להגידה ׃ אמור נא מי האשה אשר פרצה עליה פרץ ונולדה בבריאת
השמים והארץ ׃ וביום אשר נולדה בבית הנואפים שקדה ׃ ובכל אשר ענבה עליהם בגדה ׃ ובסוד
עירין וקדושין לא עמדה ׃ והיא בעולת בעל ׃ ותחשוק בזב ובבליעל ׃ ובחושקיה מעלה מעל
איככה פועלת דבר אך מתפעלת ׃ תחשוק בזרים ובעלה גועלת ׃ לא ידעה אלמון יחרידנה רבו
שנותיה וזקנה איננה הנה זאת חקרנוה כן היא שמענה כי למען הראותך הובאת הנה ויאמר
האיש הזאת חגבת למשפט בעל הלשון החידה אשר חדת הוא החומר הראשון
וישא משלו ויאמר

אמרו ומה אשה בעולת בעל   יום נו לדה הרים הכי יולדה
יום נו לדה בית נו אפים שקדה   ובחו שקיה מ עלה היא מעל
היא ח שקה בזוב ובבליעל   ובכל אשר היא ע נבה בגדה
לא י דעה אלמון ולא עמדה   לראות בסוד עירין ואילי מעל
ללא פ עלה דבר ומתפעלת   רבו שנותיה ולא זקנה
תחשוק בזרים ב עלה גועלת   וא ענה חד תכם צפנה
סוד כי היו לי נו אפה אולת   תקרא והוא הסוד אשר טמנה

ויהי ככלות האיש להגיד החידה ויחרד חרדה וירע האיש עלינו תרועה גדולה א
כקהלה עלינו קהלה ותהי צרתינו כפולה כי אמרו השכנים לרגום אותנו באבנים

וישא משלו ויאמר

עפרה הס בי אֿיניך מעיני סו ער לא נוהם
לבי תצי בי מטרה מחיציך יום יום כלהם
עלי נפשי תשתוחחי מתלקחת היך אש פחם
עד אן תסתי רי פניך תורידי ל ארץ בצחם
אהלי עפרה הריקי לי ברכותיך אז אתנחם
ברכות אם ות בצת תחת ברכות שד ים ורחם

ויהי ככלות השר שירו באתי אחריו · ומלאתי את דברו וישא משלו ויאמר

עפרת חן ג פן פורחת מפניך לבי ניחת
הראני נא את מראיך כי על חשקך בראי משחת
נדמה חשקך אל תוך קרבי ברד עם אש מתלקחת
השמיעני רעיה קולך ופדני מ רדת שחת
הביאני אל גן עדנך הגמיאני רקח מרקחת
ממגד ש דים מעל ומתהום רו בצת תחת

ויהי טרם אכלה לדבר ושירי עודנו בחכי ויאמר האיש אל תאחרו אותי וה׳ הצליח דרכי ·
וישא משלו ויאמר

מה יפו דו דיך עפרה אור לחייך על כל אור מלך
נפלתי במ צ׳ר אהבתך כנפול דגים לפני שלך
ומיראת ס ערתך אב ס מחמתך אל צלך
ארחץ סותי עם ז ם דמעי אשטחנו אל אור הלך
בהרתי ה סתופף ביום להיות עמך לשכב אצלך
רעייתי אל תעצרי לי לרבוב כי אם אמרתי לך

ויהי כהשלימו השירה המהוללת · נתן עליכו בקולו קול המולה · ויחרד השר חרדה גדולה · ויואמ
זה קול ענות גבורה בפעם הזאת לא כבחנו הגבירה · ויען ויאמר אל השר אין לכסות עוד ב
בשירים · כי לו פניני המאמרים · ויהלומי הדבורים הבה נתחכמה לו בסודות · ונחוד לו חידות
· כי אם גבורה ידו בשיר קצר שכלו · אולי יפותה ונוכלה לו ויאמר השר מה מאד הטיב לדבר זה
הסכל · אשר לקברות יובל · ובשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל · רואה אני כי כשל כח הסכל
ועתה חודה לו חידתך ותרחיב לי כבר כי ידי מהושיע יקצר · ומזימה ממני תבצר ולבבי כח
לא עצר · אז לבשה אותי רוח קנאה ואומר אל בעל הכאה אחודה נא לך חידה אם יכול
תוכל להגיד זיכניח לך הגבירה כבגירה ולא נדבר עוד מאודותיה ולא נשחק עוד על משכיתיה

ונוראה כמגדל השן ' ויאמר ארור האיש אשר עם זאת הגבירה יסן ' ובראותי חזה התנופה
אשר הונף ואשר הורם ' ויאמר זאת הארץ אשר נשבע ה' לאברם ' ויבחר לו המנה העליונה
ויאמר כי לולי היותה המנה הנכבדת והעדינה ' לא היתה למשה למנה ' ויסא משלו ויאמר

מה אור מראה עת א חזה ממעל יפעת תמונתך אשר זורחת
אביט אלי ארץ ושמה תאות נפשי כאש תבער ומתלקחת
אמנם לגודל מ עלתך יעלה תרגז יחידתי שאול מתחת

ויהי הוא כלה לדבר וירא בעל היפה ' כי הגבירה תתנדב לנו בגופה ' ויאמר אברה האמונה
ואין לה שורש וענף ' כי הארץ חנוף תחנף ' ויקצוף בלבו ויתאנף ויחשב בלבו ערמות ' להנכל
תיד מהומות ' ויאמר אליכו ורעיוניו פוחדים ורוהים ' שמעוני וישמע אליכם אלהים היום הזה
חשבתוני לחושך כמוכם : ויבא דבר מלכות מלפניכם גזרתם אומר ויקום לכם ' אמרתם יחבר
כל אחד ממנו שירה על אודות הגבירה ' והיה האיש אשר במלאכת השיר תגבר ידו ככיח
הגביה לו לבדו ועתה אחרי אשר המזל פה הביאני ' השימני והלאני ולראות אשר לא דמיתי
לראות הראני הנני למלאת מבוקשכם ארצה ותהיו שכיכם וכל החושקים מקנה וכחבר שירים
על אהבת זאת הקדשה ואם לא אגבר בשירה חדשה ' בשפה ברורה בנעימה ובקדושה ' תהיה
על לוח לב הזמן חרושה ' ונתתי אותה לכם למורשה ' אך ידוע תדעו כי אני כאדם עשוק ורצוץ
אנגה הברוש ואפאר הנעצוץ ' כי חשק לא ידעתי ולא עבר לעולם בי אך הכיפותי לעולם
עלי ה' רבי ' והכרתי אותו מקרבי : אשר לא צויתי ולא דברתי ולא עלתה על לבי ' אמנם
כאדם אנוש ' מן הפחד אל הפחת אנוש ועתה הגישו עצמותיכם אנשי הזמה וקומו ונקומה
עליה למלחמה ויעבור עלי מה ויהי כשמוע השר כינו על לבו בקרבו בחשבו כי ישיב
נור חרבנו ויאמר זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו ויפן אל הגבירה ויאמר רני ושמחי צורה
ההדורת כי היום הזה יום בשורה כי ידינו במלאכת השיר תגבר ושירינו תעו במדבר אין
חפץ בם לא לזרות ולא לחבר ועתה מה לתכן את הבר גילי ושמחי כי נשבר שבט מכך
ותחסי תחת כרוב ממשך הסוכך יהיה פריו מתוק לחכך כי הנני בא ושכנתי בתוכך
ותאמר הגבירה חייך השר אע"פ שבורתי כעורה ' ופניו בשולי קדרה ' ישלח ה' בו את המארה '
לו שפה ברורה ' ושירתו חזקה ונמרצת ' מפניני המאמרים מקובצת ' ואם לאשמת העם יגבר
עליכם בשירתו בן הזונה תהיה ידי על התחתונה ' ומה תעשה כפשי העגונה ' אם יהיה הזקן
ממרה למנה ' ויאמר השר אל תיראי חבצלת השרון ' כי אחבר עליך שירים יהוללו בכל פה וגרון
ותענדי אותם ענקים לגרגרותיך ושמתם כארון ' ותאמר הגבירה אלהים יענה את שלומכם
ויברכה ה' לתתי להלוך עמכם ' ויאמר האיש איך יהיה ענין שירינו בדברי יקר או בזולות ' בדברי
חכמה או בדברי הוללות ' ויאמר השר כפליג לדבר בנבלות ' עד אשר יחשב לנו לסכלות
' ויהיה שירינו הוללות וסכלות ' ויאמר האיש ומי יהיה לחטואת ראשונה ' ויאמר השר אני אנא
סיום מחברת השמינית

ויאמר הַשר אין לי נמוה אם חשקנו חשק עגוס היעלה · כי שמענו אומרים כי עודנה בתולה ורבים חושקי בתולה מחושקי בעולה · ולמעלת הבתולה נתנה האל בשמים · בין ארי ומאזנים ואמר המשורר

ברח דודי ברח מעיר פרוצה   וקח נערה בתולה ו הרוצה
וקח מפי לך ביאור נערה   ונערה מ עפרה ו הקיצה

ומן התימה מן הגבירה איך בחיים עודנה · כי נשאתה נתשליכנה · ורחוק מזרח ממערב ת תרחיקנה ישועה רחוקה ממנה · ולכן אשה תארם ואיש אחר ישכבנה · ולו למדת והיו תואמים מ מלמטה · כל אכחתה השבת · הלא ידעת כי לא ילקה הירח או אורו לא יחבה רק בהתרחקו מן השמש מן הקצה אל הקצה וישא משלו ויאמר

עפרה עת עם עופר תשכון   תאיר תזר יה אף תרצה
אבן עת נוד דוד השקה על   גודו גם ל בה ימצה
תדמה לס פר לא תחשך   בולה או או רה יחצה
רק עת תרחק מן השמש   מן הקצה אל הקצה

ויאמר האיש חלילה לך השר מחזות מהתלות · ולומר כי למעלת בתולה הושמה בשמים בין המזלות · והנה אם תאמר כן בבתולה · מה תאמר בסרטן ועקרב אשר אבל גבולם · התאמר כי בעבור מעלתם הושמו · בין ראש כוכבים כי רמו וישא משלו ויאמר

בתולה ז חשקו חושקים ויאמרו   למעלתה זבול היה זבולה
אשיבמו ראו סרטן ועקרב   בצדה הם למעלה לא למעלה

ויאמר השר חי אני כי דבריך לא יועילוך · ומשליך והתוליך לא יצילוך · הגבירה הזאת לא לך תהיה · ואשר יקוש עליכו אם בהמה אם איש לא יחיה מות יומת דמיו בו יהיה ויהי כראות הגבירה · כי בעלה ידבר עליה סרה · כאילו היה לזונים הרה · ותאמר בלבה אחרי אשר בי ימעל · ובחשקי יגעל · בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל · ותשם אל לבה להגדיל עצבו עד יהיה גונח מלבו · ותאמר אליכו שמעוני החושקים הנעימים · כי אתם נזר היומים · בעלי זקן בא בימים בחשך בא ובחשך יתעלם · ויגורין בכל כולם · חלפו עם אניות אבה · נלחשק לא ימנע ולא יאבה · ולי סחורות יפות ומרבות · בכי הם לכל הארבות · גלות עיליות וגולות תחתיות עברו משכיות · ובעלי מך מערכו · והוא בן לא חכם · ואתם שני חושקים · על דלתותי מתרפקים אחלוק גופי לכם לשני חלקים · הנה גופי אשר דמתה לתמר קומתי · והוא כחתן יוצא מחופתי · האחר יגבול אותו · קח אתה השר בראשונה · ויד רעך תהיה באחרונה · וישא השר עיניו · וירא גופה נחמד למכיטיו · וכל אשר בה סוכן לשביעי כללי ופרטי · וכראות השר כטע בגמן · דלת ראשה כארגמן · ונם תיה ספת כוס פיח שושן מעשה ידי אמן · ותפי תצינים · וכרד השינים · ובתקוריס ופרחים · והדרים ושבחים

נהפכה רצונך עם רצוני נתייחד · עולות בקנה אחד · ויאמר האיש אל תחשוב השר כי הגבירה לא
אהבתיה · כי תכלית שנאה שנאתיה · ולולי חמלתי על כבודי פן יחשב אלי לפחיתות · כתבתי
לה ספר כריתות · וחי אשר קנה לבבי וקם לו לבד לצמיתות · בשנאתי אותה אתאו להיות מעוך
וכתות
וישא משלו ויאמר

בחי האל אשר קנה לבבי ולבי קם לבד לו ל צמיתות
בשנאתי לשוכבת בחיקי אני אתאו היות מעוך וכתות

ויאמר השר ואם יגזור המזל ותמות אשתך התלכוד צביה אחרת ברשתך ויאמר האיש חייך
השר אם יאמרו לי בני עמיכו · נשא אשה ומלוך תמלוך עלינו לא חפצתי לקחת לא
מלכה ולא נסיכה וקודם חפצתי להיות כרות שפכה
וישא משלו ויאמר

לו יא מרו עמי נשא אשה ביום ועלינו לכה מלכה
אתאו היותי נ עבד בלתה או ל חיות עמה כרות שפכה

ויאמר השר הלא ידעת כי לא טוב היות האדם לבדו · ולכן נבראה האשה לבדו · להיות לו עזר
כנגדו · וכמה מן חכמים · יעלימו מומי האנשים · ויסביבו בבחנות הכפשים · ותהיינה כאוכיות
סותר ויסתרו הרבושים · ויאמר החכם כאשר שאלוהו · איזה טוב לבני האדם אשר יעשהו · ויאמר
כי האדם יחיל טובו · בשכל יהיה בו · ואם אין זה יתהדר במסכת זהבו · ואם אין זה יקח אשה כ
כשרה תעלים נגע לבבו · ואם אין זה ישתוק ויכסה זדון לבו בקרבו ואם אין זה הקבורה תהיה
סוכה לראשו ורובו
ואמר בשירו

שאלוני ומה זה טוב באדם השיבוני בשכל א היה בו
ואם אין זה עניתים ה עשירות להתהדר במסכת זהבו
ואם אין זה עניתים ה חבירה כשרה ת עלים מומי לבבו
ואם אין זה עניתים ה שתיקה לכסות את זדון לבו בקרבו
ואם אין זה עניתים ה קבורה תהי סוכה עלי ראשו ורובו

ויאמר האיש אמנם ידעתי כי הנשים לעזר נבראו · אמנם מעטות על זאת התכונה נמצאו · וכמה
קשה לסבול חברת הרעות מהם · לא מהם ולא מהמונם ולא מהמהם · ואמר החכם בזאת יבחן
האיש נפשו החכמה · לדעת כי הגיעה למעלה נכבדת נרמה · שיוכל לסבול חברת אשת זונה ·
כי האשה הרעה · תחליף שערה ולא טבעה ·
וישא משלו ויאמר

בזאת יבחן נפשו איש ש יסבול חברת אשה רפה
המשילוה לזאב ערב החליף שערה אך לא שבעה

יב א

ואם תשמרנו בטוב המעשים לא יאבד׳ ילך הון עתק כבדק תפקדנו ׳ ודע אם לא תפקדנו
תפקדנו   וישא משלו ויאמר

בני יחסך מכובד ת שמרנו בטוב הם עשיספן ת אבדנו ׳
והונך רב בצדק ת פקדנו ואם לא ת פקדנו ת פקדנו

ועם לך השר להבין לאחריתך ׳ ולהוסר ברעת זולתך ׳ ולא יוסרו אחרים ברעתך ׳ ואמר החכם
בספר המוסרים ׳ לך תכה ופתי יערים ׳ ודע כי האלדים יתעלה גזרה חכמתו ׳ אשר איש שלא
יוסר ברעת זולתו ׳ יוסרו אחרים ברעתו   ואמר המשורר

קנה מוסר והוסר בזרים ואל יו סרו בך א בערים
ודע כי איש באחר לא ייסר ייסר בו אלדים חי אחרים

ועתה לך איעצך השר ׳ העבר חשק מקרבך ועדי עדי חכמה ומוסר   ולבוש תומיך ואוריך
: והעבר רעה מבשרך ׳ והלכו נגיה לאורך ׳ ואם את הדבר הזה תעשה וחזקתי תלמוד ׳ ואת
אשת עמיתך לא תחמוד ׳ וצוך אלדים ויכלת עמוד ׳ והימים הראשונים יפלו כי מה שעבר חלף׳
גם כל העם הזה על מקומו יבא בשלום ׳   ויען השר ויאמר ידעתי כי לי אשת חן וכבוד
תתמוך ׳ אמנם בכל יכלתי על אשת אחרים אסמוך ׳ ולא אחוש כהביטי אל מקום כמוך ׳ וזאת
הגבירה מיום ראיתיה אויתיה חמדתיה ׳ ואהבת עולם אהבתיה ׳ ועל כן חסד משכתיה   ועל
גרגרותי ענק ענדתיה ׳ ואת מכותי עד עד פה אשב כי אויתיה ׳ ואשר תאמר איך אחשוק ב
באשת אחר ׳ דע כי אני מבקש רצון וטוב שחר ׳ אמנם אשת בן מחפיר ומביאים ׳ לא אחשוב
לאשת איש ׳ ואתה אחרי אשר עונתה תגרע ׳ והיא לא תבמויח ולא תזרע ׳ ראוי שיגע בך רע ׳
אשר יעצתני בן מנבל ׳ לחלל ברית החשק נלחבל ׳ כזה עצתך לא אקבל ׳ וידעתי כי לי יחש
ככבד ׳ ולא אדע כי בחשק הגבירה יאבד ׳ ואם תשאלני עליו אני מגוע ישי ׳ ואם עצתך עצת
אחיתופל אני עצת חושי   וישא משלו ויאמר

דודי שאלני עלי יחשי ואו מרה בן ע בדך ישי
אמר צבי קהלך עצת לבי וא ענה טובה עצת ראשי

איך לא תהיינה ידי אמונה ׳ לחשוק ביפה כלבנה ׳ ומקוטרת מור ולבונה ׳ חי אני כי מין הכרתי
העדינה ׳ וראיתי דגלי חשקה כתכו רייח ׳ ברכתי על אורה הזרח ׳ ולא על חדוש הירח ׳
וישא משלו ויאמר

בידעי כי לבנה שם משותף לירח ואל עפרה לבנה
אברך על צבית חן בחדוש מאורה לא בחדוש ה לבנה

ומן הדין היה לך להחזיק אלי טובה כאמנה ׳ כאשר הייתי עם הגבירה כאמנה ׳ כי אאהב את
אשר תאהב ותשנאיך אשנא ׳ והיה לך לשנוא אותי אם אשנא אוהביך ואגעל בקרוביך ׳ והנה ר

בזית צ ר תי שית זונה מראה ע'ני ך התפתית
לולי כיעור צורתך אז ראית צור תי האמיתית

ויאמר השר והוא מביט אל הגבירה · אשר נפשו בנפשה קשורה · אל צורה כעיניה והדורה · זה הוא אשר קורא עצמו חותם תכנית · אשר פניו כפני התעכנית · ועל גבך יחרוש ויאריך מעניתו · אי הילל בן שחר איך נפלת משמים · ותהיי לאיש כמר מדלי וכשחק מאזנים · חי אני לו היית דלתי דובקת · ועל דודי מתרפקת · אז נודע לך כי בהמה על צורת איש את חובקת · וישא משלו ויאמר

את מי תחבו קי עפרת חן על מי זה את מתרפקת
לו היית לי נודע לך כי בעת היה את חובקת

ויהי כהשלימו שירה · חמתו בו בערה · ויצעק צעקה גדולה ומרה ונהה נהי ונהיה אוי ואבוי נאויה · אמר שדוד נשדונו · חבלי שאול סבבוני · ועוד ידם נטויה · בבית ישראל ראיתי שערוריה · כי פרה אדומה תמימה בשכלה · אשר עול עליה לא עלה · ואין על עפר משלה · נפלה כנפול לפני בני עולה · תסלד בחילה · ונפשה מרה לה · ולא חס עין אנוש עליה לחמלה ובעלה ארי במסתרים ודוב אורב הוא לה · וישא משלו ויאמר

איך טחו מ השכיל לבות איך עיני רו אים תשעינה
כי ראיתי שערוריה כי פרה ו דוב תרעינה

ויהי טרם כלה השר שירו · ואני באתי בדברו · ואומר אחלי לפניך השר אל תמנע ממני ל לחם חוקי · אענה אף אני חלקי · ואשא משלי ואומר

אתמה על כל חושקי חשק איך בחיים לא יקיצו
כי ראיתי נער ריה דבר עם ה פנו נקבצו
כי ראיתי פרה ודוב תר נה י חדו ירבצו

ויהי כראות האיש כי הרחבנו עליו פה · ולמחלתו אין ארוכה ומרפא · היה כאיש נכרה · ועולם באילו נדקר בחרב ונכסף · לא יפתח פיו כאלם · ומפני קצפו וחרונו אפו מתעלם · והגבירה ב בכרת בעלה שבעה · ואז ימלא שחוק פיה ושפתיה תרועה · ובעלה מבריתו צועק חמס רשע ירעה וכעס עיניו יחריק ונמס · ויהי אחרי כן וישא האיש את עיניו · ויפס אל השר פניו ויאמר נפלאתי עליך השר · בעל חכמה ומוסר · בידעי מעלתך · ואת יקר תפארת גדולתך · וידעתי כי את ה׳ אלהיך תירא ואותו תעבוד · ולכן אשת חן תתמוך כבוד · ואיך באשת אחרים תחשוק הטוב לך כי תעשוק · והיה לך לחמול על יחס אבותיך · ולגעור בחשק אשר לא מבריתך · למה תמות בלא עתך · עונה השר מזרון לבך ועורה משכתך ופקוד בבדק יתן אבריתך והיה לך למשיב נפש ולכלכל את שיבתך · פן מה תעשה באחריתך · ואמר החכם לבנו בני לך יחס מכובד

אבי בן חכמים · ומבין עלומים · וכן ג ר אריות · ואמי לביה
והשע ועצם · מאורי לבבי · לבלתי ראות הוד · צבי יה צביה

ויאמר חכם אחד כאשר שאלוהו אנשי עדתו · על אודות חכמתו · ומעשה תקפו וגבורתו · דעו איפוא אחי · כי סבת חכמתי ועלות שבחי · ואשר ה׳ כמוס ישקדו על דלתותי לשמור מזוזות פתחי · ותהילתם לאזכרה ריח ניחוחי · והיה כל הנשוך וראה אותי וחי · הוא תחת היות איש חושק לנגדו ה הבכיה מעמיד · שויתי ה׳ לנגדי תמיד · וישא משלו ויאמר

לשאל במה ג · עלית עדי כל · נשוך הזמן · יחזק וחיה
עניתיו תמורת · להציב לנגדי · ראות מן צביה · וצבי צבייה

ואין לתמוה אם האיש יחסר הודו ויפעתו · ויהיה רוח אלהים רעה תבעיתו · בהתחברו עם האשה רעתו · ופחין אבעבועות עליו פורח · ו הי מכאב לבו מר צורח · כי הנה השמש הזורח הגדול על כל צבא השמים בהכרח · לא ילקה רק בהתחברו עם הירח · ואמר המשורר

אל תתמה על · איש דודאי · חשקו ביום · נתנו ריח
עם עת יתח · בר עם עפרה · זיו הוד. מ · נו בורח
לא ילקה ה · שמש רק עת · יתחבר עם · הירח

ולכן חדלו לכם מן החשק אשר ונפיכם יצא ושב · כי במה היא נחשב · ויתנו לכם מרגוע ונופש · ולבשו לכם מן השכל בגדי חופש · פן יפגעו בכם אנשים מרי נפש · ואספתם את נפשכם ונפש בית אביכם · ויאמר הספר הזאת חשבונ למשפט עלינו · לירא׳: ולהבהילנו · כאמרך כי יש לגבירה בעל חותם תכנית · חי אני הנני מתנדב לגזול מידו את החנית · וילך מפני קדורנית · תם לגבירה אחים שבעה · ארדוף אותם מהר אל הר ומגבעה אל גבעה · ואקח לי הגבירה על אפס ועל חמתם · ואשימכה על לבי חותם · וכחפץ גדול הייתי בעלה תמיד · כי הייתי מכ . אותו בחנית וכקיר · או חיבי מדתו אשכיר · ויפן הספר אל הגבירה ויאמר הנני נשבע בחיי אהבתך היקרה · וביפעתך הטהורה · ובנוגה צחך הנטוי על ראשי החושקים כעין הקרח הנורא · ובעיניך אשר כברקים ירוצוצו · ובגבותם אשר קשתותם ידרוכו · ולבות החושקים ימשכו · כי לא אפרד ממך עד אשר אל חדר הורתך תביאני · או בעלך חותם תכנית תראיני · ותצחק הגבירה ותאמר חייך הספר אם תראנו תתחרט · כי הוא איש כרוע וראשו ימרט · וכל עומסיו שרוט ישרט והוא נתעב ונאלח · כעוף נודד קן משולח · חץ כבידו יפלח · ואם תחפוץ לדעת איך נסעתי מיטבתה אל אדרעי · הוא האיש המדבר עמכם זה דודי וזה ריעי · ויקצוף האיש על הגבירה וחמתו בו בערה · ויאמר אי פרה סוררה אשת כסילות ואשת מרי · אשר תלכי עמי קרי · כדבר אחת הנבלות תדברי · יכך ה׳ בשחין רע ולא ימיש מעשות פרי · אחרי כא עונכה מה חדת׳ כאשר קדשי בזית · ואהבת משכבם יד חזית · חי אני כי לולא אשר עלה על פרי הדרך חזית · ואחרי מראה עיניך התפתית · ואביך ואמירי ואמך חנית · או ראית כורתי האתית ·
ואשא משלי ואומר

כי יחשבו אתכם הרואים לאנשי שכל ותבונה ואיך תתפתו אחרי אשה תראה יפה כלבנה ׃ ועל
דרך האמת תשכון עליה עננה ׳ הלא הוגד מראש לכם כי בלבנת היעלה אין לבטוח ׃ כי כמה
שחורות שבו לבנות אחרי הטוח ׳ והם למבודים וחרמים משטוח ׳ ואמר המשורר

דודים בלבנת י עלה אם לא ידעתוה תמול אל ת בטחו בטוח
כי ר אתה עיני שחורה מ שחור שבה לבנה א חרי הטוח

אשר עוד ראיתי במחשבי ונתתי אל לבי ׳ כי כמה מן הבעורות היה לאדם דומן׳ ויפה אותם השומן׳
ותקחת היופים מרוח קדים שדופות ׳ ושפחות חרופות ׳ תחשבכם בעת ישמינו מן היפות ׳ ותהיין
כאריות טורפות ׳ ועפר ארץ בראש החשוקים שואפות ׳ ואמר אחד מאנשי המועצה ׳ בדרך
משל ומליצה ׳ כי בלכת אנה ואנה אריסטו מצא השומן מתהלך לאטו ׳ וישאלוהו לדעת משפטו
׳ ויען כי כה מבטו ׳ ליפות הבעורות ולהלבין השחורות וכאשר יחשבו החושקים כי חשקו בו זה
הדורות ׳ הם רוכבי אתונות צחורות ואמר בשירו

תמול שלשום שמנים ו חלבים פגשתימו בנחל ה בשורות
שאלתימו ידידים אל פשטתם השיבוני לקשט ה בעורות

ויש לכל חכם לב להבין מערמתן ׳ ולהשיב קשתו באיתן ׳ פן חמס הנשים יכסם ׃ סוד בהיות
יחידתן ׳ כי חמתן מרובה מכלתן ׳ וכבר אמרו החכמים ׳ ונגלו לכל העמים ׳ כי האשה מבודים
וחרמים ׳ והיא סבת כל מרי ואיבה ומריבה ׳ ולאות ולכל תלאה עלה וסבה ׳ טוב לפני האלהים
ימלט ממנה וחוטא ילכד בה ואמר החכם האשה סבת כל רע למגדול ועד קטן ׳ והיא מבודים
פירש אותה השטן ואמר המשורר

מוצא אני מר ממות הנשים הו בישׁ מבטן
נחנו צידה הם במצודה פירש אותה יד השטן

ולכן הירא את דבר ה׳ מעבדית ׳ ויפחד מאשו ולפידיו ׳ ישמור מחיצי עיניה ׳ ויעצם עיניו מראות
פניה ׳ ואם יבהילוהו אוריה ותומיה ׳ יהפוך אותה ויתגלו אלין מומיה ׳ ואמר המשורר

חימה וקצף אף צביהחן שפוך על י עלה גער בבנעמיה
אם ל בך ישוה עליו חנה הפוך אותה ויתגלו, לך מומיה

וכמה מן החכמים המתחכמים ׳ ומזרע המלוכה ומן הפרתמים ׳ אשר היו על לוח לב האזן חותם
׳ והחשק עבם ראשם ׳ עד טח מראות עיניהם מהשכיל לבותם ׳ ולא הבינו לאחריתם ׳ וימירו
בקלון את כבודם ׳ ומשכה קנף לקחו בידם והניחו על קרן הצבי צבי אשר מאין ליש העלם
באהבתו ובחמלתו הוא גאלם ׳ רכבלם וינשאם כל ימי עולם ׳ יבכבי אתונות צחורות יהיו למו
לברנות ׳ ונסעו בסבתם מהר ספר ומחברות ׳ ויחנו בקברות התאוה ובמוסרו׳ ואמר אחד בשירו׳
כראותו כי החשק במאסרו אסרו
אני

ואמר המשורר

החשק מ חלה רוחנית שרשה ב מות נטעת
אין טוב לך בדעת לחשוק אבן טוב ל חשוק בדעת

ויאמר השר. ולמה תעלים · הסקך זרזיר מתנים · ואתה חושק ממנו פי שנים · ומי לא יחשוק הבת ירושלים · אשר גלה נוגה וצדק תבין כוכבי השמים · והין בה לעינים · וזה כמה עמדתי משתאה · ממראה עיני אשר בה אראה · כי אביט השמים והנה נוגה וצדק אינם · לא ידעתי אם גלו בעונם · ושאלתי חוברי שמים · אם ידעו מאודותם · ויאמרו כי בפניה הגבירה ראו אותם · מפותחות פתוחי חותם · ומשובצות זהב במלאותם ויסא משלו ויאמר

אפקוד צבא מרום ואראה כי נפקד מקום צדק ואור נוגה
וא שאלה כל הו ברי שחק מי זה ואיזה הוא אשר שגה
לגנוב כהיום כן בבי מרום לה עמיד ארץ עלי תוגה
ויא מרו לי דוד שאילתך למאד חקרנוה להשיגה
לא כ עדרו צדק ונוגה כי על ח ג אדמה ז הרם יגה
אך י רדו המה ושכנו ראש עפרה בששון ה יפי סוגה
שור עין ימינה ת חזה צדק שור עין שמאלה ת הזה נוגה

ויהי כאשר השלים השר שירו · באתי אחריו ומלאתי את דבריו · ואומרה אייכם החושקים גם אני ככם אדבר · ודבר חשק על אהבת הגבירה אחבר · כי הגבירה ידידות נפשי ואשים חשק אהבתה עטרת לראשי ולו תהיה שמאלו תחת לראשה ובימיני אחבקנה ותהיה נפשי קשורה בנפשה · תהיה לי כל הנעימות למורשה · אינק ואשבע משוד תנחומיה · ואלחם במטעמיה ואחרה מורה ובשמיה · ואם גנבים יבואוני ושודדי לילה לריק לא יגעו · יגנבו דים וישבעו · ולא אומר סורו סורו אל תגעו · ואשא משלי ואומר

לויד שמאלי ת היהתחת ראשך צבית חן ופי אל דד
אינק ואם שודד יבואני לא אר מרה כי א הלי שדד

ויהי כהשלימי השירה · ויחר אף בעל הגבירה · ויאמר אוי לכם שעירי עזים · אנשים רקים ופוחזים · שוכבים וחוזים · אשר אורחותיהם עקשים ובמעגלותיהם נלוזים · רואה אני את פניכם לחשוק נחפזים ודרכי הנדיבות בוזים · כאילו לא עמדו אבותיכם על הר גריזים · הלא ידעתם כי לגבירה גואלים ואחים · והיא כשושנה בין החוחים · ואיך תחזו לה משאות שוא ומדוחים · ולה בעל חותם תבנית · ואיש יגע בהם ימלא ברזל ועץ חנית · יחרושו על גב החושקים ויאריכו מענית · וישיבו כל המעלות אחורנית · ומה לכם לרחם רחמתים · והעזות על פני פניכם כאמתים · שובו לאהליכם ותשכבון בין שפתים · אמרתי אך דבר שפתים ומדוע כנגדה אלה החומה · ועתה עצה וגבורה למלחמה ומוה וה זימה עליכם בני עונכה ·

ויאמר אל השר ארור האיש אשר זה החבור חבר · זה הוא כבעל היפה פתע יסבר · ועתה חילים כ
כגבר · ודלתות כחומה כסבר · וערנו נערים · ונעשה עצמינו כמתנכרים · וכאילו לא נכירהו כ
כהיה מאודות הגבירה בפני מדברים · ונחשבה לחושק · ולא אשת אחרים בגזל ועושק
וכאשרהו אשר יחשוק גבירה כזאת · ונדבר לפניו דברי חשק בחרוזות · ונעשה אל הגבירה ר
רמיזות · לראות אם יואו בושה קלון או אם יענה עזות · ויאמר השר עת לכנות · טוב הדבר אשר
דברת לעשות · ויהי כאשר קרבנו אליהם ויאמ' השר שלו' לשר החושקים · ושלום לאשכת העשקי' ·
ותשחק הגבירה ותאמר ועליכם שלום החושקים החשוקים · אשר בלב היעלות חקוקים · ויען ב
בעל האשה הנרצחה · אחרי אשר התאנח מלבו אנחה · ויאמר ראיתי היום כי חשבתוני לחושק ·
ולאשת אחרים בגזל ועושק · אינני כאשר חשבתוני · וזה לי תאות כי לא הכרתוני · ויאמר השר אל
תחרד הדוד ואל תשום · ידענוך חושק מתמול שלשום · ואין לתמוה אם חשקת במלאכת ה
השמים · כי גם אנחנו חשקנוה לא יום אחד ולא יומים · ולולי התמהמהנו כי עתה שבנו זה פ
פעמים · ועתה הנה אנחנו פה שלשה חושקים · בכנף היעלה מחוזקים · בזאת נבחן · אם ב
בעיני הגביה נמצא חן · יחבר כל אחד מכנו על חשק הגבי' שיר נחמד · אשר כל הבא אליו יעמד
והיה האיש אשר יהיה שירו כליל ביפיו ובהדרו · נכיח לו הגבירה כי לו משפט הבכורה · ואני אשיר
פני בראשונה להלל יפעתה · אולי יישר בעיניה ואשכון על הריה ועל גבעתה · וישא משלו ויאמר

לא   ה אמנתי   או   מרים לי אמש   יש   י   עלה תלעג   עלי ירח
עד   א   הנה הא   מרה לשמש   עת   י   עלה מורח   עלי קרח

ויהי כהשלימו השירה · ויאמר הנה הללתי הגבירה ההדורה · ועתה יאמר כל אחד מכם שירו
ונראה למי תפארת השיר והדרו · ויען ואומר חי אני אם בשיר נרצה הגבירה קריב ב
ברקי · אענה אף אני חלקי · כי לי גם שירים כברקים ירוצצו · וכעין נחשת קלל יכוצצו · ולבנות
האבן בנקלה ינופצו   ואשא משלי ואומר

עפרה תשקיף   מן האשנב   בעיניה   יונה או תור
לבי תציב   במשרה   תרעיש שיפיה   ידך הכפת ר
בעת חצה   תורה צדה   תאמר תשמע   הלום לפתור

ויהי כהשלימו השירה · ואומר אל בעל הגבירה · אמור נא החושק גם אתה שירך · השמר
והשקט אל תירא ולבבך אל ירך · כי אם תגבר ידך עלינו בשירה · נכיח לך חשק הגבירה ·
ויאמר האיש חייכם החושקים · הנעימים · בוקר אנכי ובולס שקמים · אינני חושק ולא בן חושק ·
ולא אשת אחרים בגזל ועושק · אמנם דבר סתר היה לי אל הגבירה · וחלילה לי מדבר חשק ודבור
סרה · כי החשק גנוהו החכמים · ואמרו בעדו שהוא מפתח כל האשמים · ורסן מתנצה על לחי
עמים · ולבעליו לשון סתר ופנים נזעמים · והדורכים דרכו ילכו קדורנית · יגלו ערות אביהם
ופניהם אחורנית · והיא הגדולה שבתחלות יקראוה מחלה רוחנית · ושרשה בתוך נטעת ואחר ת
תכוס התרעלה קובעת · ואין טוב בדעת לחשוק אבן טוב לחשוק בדעת

תהיה תקוה לאחריתך׳ כי ידעתי כי אשר קבע האלוהים בפניך ׳ ונתן נוגה וצדק פני עיניך ׳
והשקה לכות החושקים מכחל עדניך ׳ ורוה נפש הדודים מריח שמניך ׳ ונשאך על כל כבודה ׳
וחלק לך יופי לא במדה ׳ ועל כל גבירה נשאך ׳ יעתר אליך וירפאך ׳ ועתה תשא בעדך רנות
ותפלות ׳ כי קרובה ישועתך לבא וצדקתך להגלות׳ ותאמר הגבירה חי נפשך החשובה׳ ו
ודרכך הנדיבה׳ זה אבוא כאהבה ׳ ותשא את קולה ותאמר

בור א׳ תהלת ג עלה אל תחרש באתי עדי משבר וכח אין
ת׳ שה לעורה אל עניה סוערה לך שו טחה כפה ותשא עין
רבת שבעה בוז ולעג אף שכו רת כוס חמתך ולא מיין

ויהי אחריכן ותאמר הגבירה איעצה עליכם׳ עיני שובו לאהליכם פן ירעה אתכם איש מלשני ׳ ו
ועל שפת לשון ודבת עם יעלני ׳ ותן קוני תחת רצונכם להועילכם׳ ויאמר המשורר כדברך כן נעשה ׳
והאל הנאמן אשר לכל רשע מתנפלא ׳ אשר הוא מעוז לדל ולאביון מחסה ׳ יתנך הצביה לשם ו
ולתהלה׳ ולך יקרא חפצי בה ולארצך בעולה ׳ ויפדך מיד איסן אשר חשקך גועל׳ כי חפץ ה״ בך
וארצך תבעל׳ ותאמר הגבירה לכו לשלום אל מקומכם ׳ כי מאן ה׳ לתתי להלוך עמכם

נשלמה המח ברת ה״ו תהלה לאל חי

המחברת השבעה עשר

אמר המחבר

כאשר שבתי עם השר מבית הגבירה ההדורה׳ אשר
לא יוצן פגור תחתיה ולא ישקל כסף מחירה׳ היה ל
לבב השר כמו תנור בוערה ׳ נלהב מחשקה וכוער ׳
זיקת שבר יעוער ׳ וכמוץ מגורן יסוער ׳ ובכל תחמדי הזמן גוער ׳ ויהי היום ויאמר אלי א
אגביעך בברית האהבה אשר בינינו ׳ ללכת אל בית הגבירה שנינו ׳ כי מחשקה כלהבתי ׳ נ
ותהבה עזה אותה אהבתי ושיריה מצאו חן בעיני ׳ ושמתי בלבי לשנס מתני ולעורר רעיוני ׳ ל
לרגל המלאכה אשר לפני ׳ ולחבר שירים על אהבתה אולי תשא פני ׳ וגם אתה הכון והכן לך ם
שירים ערופים בצליל היופי ׳ ותמוקקים שבעתים מאין דופי ׳ והיו שקולים במאזנים ׳ כחמדים
להשכיל ותראה הם לעינים ׳ יבקעו לב הגבירה לשנים ׳ ונגלה אליה מצפון לבינו ׳ ואם תחשק
הטמון בחובינו ׳ אולי תקל מעצבינו ׳ אז אמרתי אל השר שים לדרך פעמיך ׳ והט שמיך והוצא
פניניך ולשמיך ׳ וגנזי ברומיך ׳ מבין אסמיך ׳ ואחריך לבבי בעמתיך ׳ ועל הרי בצביה תרים
נסיך ׳ כעמי בעמך כסוסי כסוסיך ׳ אז קמנו והלכנו אל בית הצביה היפה ׳ פוריה ועניפה ׳ ל
לארוץ יערת דבשה ונופה ׳ ומצאנוה בעד החלון נשקפה ׳ תחפיר השמש בבאתו ׳ ותאן השמש
להראות בפניה יפעתו ׳ ובעלה חרפת אדם ובזוי עם היה נצב על אם הדרך כאיש נפעם ׳ ו
נעמה דברו ריבות מדבר ׳ אבל וחפוי ראש כאיש אבין מקבר ׳

ודודים י שבו תחת תאינתי וגם גפני
אני את הבי אהב אשר מאז אהבוני
ואל נא י תמהו דודים לאמרי פי והגיגי
ביען כי יגונותי ואנחתי האיצוני
ואף כי כ בדו למאד תלונותי ועלבוני
אני אוחיל ואתמהמה ראות אולי ימושני
וזה אם י עשה אז יד רשעים אל תבידני
ואשמח בו וכל עין תשורני תעידני

ויהי ככלות הגבירה לספר צרת נפשה בשירה ההדורה נבוכו רעיונינו ופלגי מים ירדו עינינו והיא גם היא בכתה על בוגדינו ויאמר השר אל הגבירה הנני נשבע בחי נפשך כי זה הבכי היה ראוי לעשות על מות אישך ואז ישימו החושקים עטרת תפארת בראשך ואנכי לא כאנו עדיך לבכות רק היו עשתונותינו לעלוז בשירך מחנו ולקוט מספיני אמריך אמרות טהורות ולעטר מהם לראש ינו עטרות ועתה הואילי הגביה הנעימה ותסירי מלבך כעס וחימה ותני לבך לחבר שירה איומה תקהי אלינו לנחמה ותאמר הגבירה חייכם וחי הנורא והאיום לא אוכל לחבר שירים היום כי לבי יחם כתנור ומפי ומלשוני נגד נהר דינור שמעתם את קינתי ובכה לבבכם עלי בקנאו את קנאתי ואני לא שמעתי עדין מפיכם שיר ואם שמענו אומר ברוך ה' ואעשיר ויהי כשמוע השר ויאמר אלי אשביעך ברוכב ערבות לחבר שיר יעורר הלבבות ויחדש האהבות כדי שלב הגבירה מחשק לא יתיאש כי קול שירך חוצב להבות אש ואקום במצות השר ועוררתי רעיוני ושנסתי מתני לרגל המלאכה אשר לפני ואשים פני לשבח הגבירה ולהעביר מלבה עברה וזעם וצרה ואשא משלי ואומר

איכה חושק יהיה מורך אורך רכיל כל מורך
איך יבא כל בב איש מורך כי חכך כל בב איש מורך
איך יצמא חו שק יום מורך יזיל על ל בתו מורך
איך יאמר איש להיות מורך כי כל מור י שביל מורך

ותשחק הגבירה בשמעה השירה ותאמר בחי האיום והנורא לא נופל אתה ממני במעלת השירים והזמרה כי לך ידות במלאכת השיר עשיתי ולכן להשיב אל שירך יפחד ויירא אמנם מהשיב אל נועם שירך איך אתחבא והנה ראש המשוררים דבר מי לא יכבא ותשא משלה ותאמר

קול רעם שירך בגלגל שמעתי דוד ואחבא
בי אין במכבתת ש ר חרש לחשף מים מגבא
אבנם עת רוחך הטובה נושבת מי לא יכבא

ויהי ככלותה השירה ויאמר השר אל הגבירה אחשוב כי אם תתחנני לאל על צרתך

השימני והלאני
אבלני הממני
ונפשי ש כבה דומה
קרובי ח דלו מני
ומי יתן וגועתי
אהה עלי תלונותי
אשר יום ש אלו דודים
מאסתימו והבעתים
הרגתימו באמרי פי
וגם דמם הלא בדר ש
זמני פ עלי שלם
ביד אבין כרות שפכה
לבדני במלכודתו
אני טרם נשאתיהו
חשבתיהו בצרתי
ואמרתי הלא עתה
והוא לא כן ידמה כי
שחקים נ ארצות עם
והואילו ושפטו נא
ואם כי ת מצאו חטא
לך אב א זעקה חמס
האם חכמה ותושיה
ומה פשעי ורשעי כי
ליופי או לחן אל מי
הלא מאז יפת החן
ומטרה לחץ מעוד
ומיום זה לעיניכם
לחשק אם לבבי יש
ביען כי מתי חשק
חשקוני רדפוני
למלאת מ אווייהם
סעיפותי ישיבוני
והם עלי ועל כל פ
ואז אעדה עדי זהב

ובסערה ישופני
כאריה כן טרפני
ימי עוני אחזוני
מיודעי שכחוני
ועין לא תשורני
בצרתי קראתני
להתעדן בגן עדני
לשיתם שו פרי צאני
צרפתימו בכור עיני
ידי עמל יבואוני
גמול ידי גמלני
ועץ יבש הביאני
באש פירוד שרפני
יגינותי יצאוני
הלא סתרי ומגיני
ידידי י אהבני
עצתו ר חקה מני
מתי חלד שמעוני
ונקה לא תנקוני
ו עון אשמה המיתוני
ואמי כי ילדתני
ובינה נ דחה מני
כנכריה חשבתוני
תדמוני ותשווני
משוש ארץ קראוני.
וכתית איך נתנוני
אנערה אני חצני
לזאת אל ת אשמוני
אשר מאז ידעוני
במשעול צר לחצוני
אשר המה יחזוני
וכליותי יעצוני
עלי ידי יצווני
ורקמה ו עדי שני

ימות בחץ ברק ומקול רעש אז בין בנות החן אהי שרתי
הם ותה ימיום אניקראתי כי נ כספה נפשי לשנות טעם
לא א דעה מה א חיית הזעם יואר ויאבד יום בביתו באתי
אראה שכינתי בין שלשים חדש
שלש פעמים בעלים קברה כל ה שכנות או מרות אשריה
היא ח ללה אלים ושרי קודש
היא כ לביה בין אריות גרה ובתוך כפירים ר בתה גוריה

ויתמה סטר על בחות לשונה · ויברך אותה בשם הראשונה · ויאמר חייך אביר התעודה ·
באהבה הייתי רואה היפה והודה · ואם היא בעלת שירים כאשר תאמר בעדה · ואען
ואומר אני אנהגך אביאך אל בית המדודה · ואשה תשאל אודותיה ותחקר סודה · ויאמר אלי ה
הסר כאשר אהבתי תחמוד · ומהרה תשה אל תעמוד · ואל בית הגבירה תביאני · והפניס ה
שבעי ימים תראני · ונשמע שיריה היפים · ונתוקים מדבש ונופת צופים · או קמנו ק׳ חים סכינו
והלכנו אל בית הגבירה · ומצאנו והיא לבדה בחדרה · ולבה כלב אשה מבירה · ובראותינו א
אותה במחה בלפינו גאוה · ונרשה נפשינו לתאוה · ונאמר שלום עליך אסירת התקוה · והיפה
הטיבה במוסר ובענוה · ועליכם תבא ברכת טוב חברת הנאוה · אמנם בעצמי אין שלום רק
תאה על תוה · כי כתבני הזמן לפני האנשים לדראה · ויאמר הסר מה תשתוחחי אחותי ומה תהמי
· אמרי נא בחסדך אל מי תלונתך ובמה תתנחמי · אל תיראי כי לא תבושי ואל תכלמי · ותאמר
הבכיה תלונתי על אבי ואמי · אשר גזלו טוב הזמן מעמי · כאשר לאיש הזה השיאוני · אשר
פיעותי במתנותני ואם שכאוני מדוע בידם לא המיתוני · מה מצאו אבותי כי עול אשר באיבה
סדפוני · ומהסתפח בנחלת ה׳ דחפוני · ועודה מדברת · ואודותיה מספר׳ · נבקעו עיני דמעותי׳
בים כנרת · ותבך בקול מר · ותשא את קולה ותאמר׳ ·

מליצי או הבי רעי לאלי ד לפה עיני
זמן הרע עשקני עזבני שכחני
אשר תזה בראני ולשבת יצרני
ביד איש ז ענה רוח וקרח נתנני
ימינו שם כצלחת ובשמאלו ארסני
מדוכא ו הדל אישים בחבלי בוז ארסני
ולו מתי כאחת ה נבלות יום נשאני
בשאני הרי במה ועדן לא ידעני
בלימה כ סתה פני ואנחתי שברתני
ותרב ב עסו עמי ובשחל יצדני

יא ד

אשר לא ראו ולא שמעו דברי הנביאים והנביאות · והיה להם לב לדעת ועינים לראות · וגם
תענוג נצחי לעולם ולעולמי עולמים · כי חן וכבוד יתן ה׳ וחסד ורחמי׳ · ולא ימנע טוב להולכי
בתמים · ויאמר השר ידעתיכי בדקת בדבר הנפשות ועתה נשוב לדבר מן התורגמות מן היעלות
אשר על לוח לבי חרושות · ונדבר מאודות היעלה · ועתה התכיר היפה המהוללה : חמדת כל
חמדה וסגולת כל סגולה · אשר חרדו הלבבות למולה : ויען ויאמר הכרית היא יאבותיה וארץ
מגוריה · ושמעתי אותה בבחרותיה סופדת אובדן ימי נעוריה כי היו לה שלש אחיות ממנה
גדולות : כפואות על כתף התהלות ראויות לראשי הקהלות ולהן אין כל ריק הצירות היפות ·
והזרועות החשופות והעינים הלבבות שואפות והשפתים מן השושנים קטופות מור עובר כ
נוטפות כי הכסף והזהב הלכו לחרפות ויום אחד יצאתי משכונה לשכונה ועברתי בשוק אצל
פינה ודרך ביתה אצעד ואז ראיתי הנביאה אשר לבב האנשים תסעד והיא יושבת ודוממת
מחרשת וזוממת והכנור בידה תנגן׳ כד להחלים אידה ופידה ואשאל אותה לדעת סודה ימדוע
עיניה בוכיה והיא יושבת בדד דומיה תאניה ואניה ותאמר ברוך אתה לה מדוע
לא ירעו פני ולא יזלו דמעי עיני ואנחנו ארבע אחיות שכורות מכוס מרירות כחיה על ע
עדרי חברותינו כעוטיות ואנכי האחרונה והקטנה היום בת שמנה עשר שנה ומתי יגיע תורי
להנשא כאחרונה ואנכי חומה ושדי כמגדלות ומשאת החשק החלה לעלות ואם אמות בהיתי ·
בתולה תהיה או נדרתי כפולה כי שמעתי אומרים בעלי החכמות הרתות כי האשה אשר תהיה
בתולה ותמות · אין לה חלק בעולם הנשמות ותכונן על יתר חיבי שריה ותקונן על אבדן ימי
נעוריה ותשא את קולה ותאמר

שדי נבונים ש ערי צמח וא שבה עירום ועריה בושת
דודים לעיני י ראו מבשת וא שבה בראש בבית מרזח
איך י היה עוד ה לבב שמח אספו כספי אין זהב ונחשת
איך א מצאה בעל אבי שלשתי אחיות גדולות לי ולב גובה
מה או מרה דודי ועצמי חרו
או עם זמן ביגד בריתי אברתה עפו שנותי פ שטו כילק
נם י שבו שרים ובי נדברו
אשה אשר תמות בתולה נכרתה אין לה בעולם ה נשמות חלק

ויאמר אשר מה מאד הטיבה לדבר זאת האשה ועתה אמור כה האמת התכיר את אישה
ויען ויאמר אכיר והוא בין האנשים בחנה ובאשה · יאמרו האנשים בעדו שהוא כרת
שפכה ולא יגש אל אשה · ויאמר השר ואיך היא מתנהגת בענייניו · ויען ויאמר מקללת אותו
בפניו · ואומרת נגד בני עמו · מחר ימות ואבד שמו · ולו שמעת השיר אשר חברה עליו :
תתמה לתוקף מליו · שמעתיו הדי שנה ועדין אזכרהו · ואנכי בעניניו לך אספרהו

זהו לי שנתים אשר נשאתי בעל ועודו חי ואין לי נעם

עוד.א חזהבך ת את עינים על כו כבי שחרך ברד שינך
אשאל צבית חן האם עיניך

הם בו כבי שחק קחים בשבי יומם ולילה י עלו בשחק
או הם דמות כוכב ואור פניך

דמיון גלילי רום אשר כל ה צביות לך כמו מר מ דלי ובשחק

ויאמר · אלי עוד אשר בחיי הכורא והאיש · אככי לא ראיתי היעלה בלתי היום · וחככי אוהב
אותה אהבה עזה · ובחרתי לשכון בחיים ובמות עם העליזה · כי ידעתי כי לרוב ה
הדוריה הגבוהים לא תשכון במותה יק בעדן גן אלרים כי מי יאיר העדן כי אם יופי עיניה
ומי יחדש שם השמון כי אם אור פניה · ומה יעשו הכפשו הקדושו אם לא יראו שם זהר יפיפיתה ·
ומי יספד בעד המושקים כי אם דמעתה · אין יפה תחכות · הלבבות העדיכות · כי אם על ה
הריה ועל גבעתה · והכה חשקה בעיכי כל כך חביב עד אשר אם יהיה לה חומת אם סביב · ב
בחרתי לשכון עמה עולמי · ולהיות לה לריע ולעמית · כי היא ביופיה תשים התופת עדן · ותשיב
חרב השטנים בתוך הכדן · וידע הדוד הכאמן · כי הפסדתי טעות רבות בזמן · לחשוב איזה ט
טוב לבני האדם · מן העולם הזה בהפרדס · אם להיות בתופת עם הגבירות המהוללות · או ל
להיות בעדן עם הזקכות האמללות · כי חברתם עצבון כאוכל כבלה לתאכון · ביומי בצורת
או בשכי רעב זן וחברת היעלות נעימות · וחסרונם שלמות · וכמעט שאקוץ בעדן לרוע ה
החברה · וארצה בתופת להיות שם עם כל גבירה נעימה והדרה · וישא משלו ויאמר

נפשי בקרבי ת חשוב מחשבת לקוץ בעדן גן ולרצות תופת
כי א מצאה שם צוף דבש עם נופת שם כל צבית חן וקול עוגבת
מה לי בעדן גן ואין אוהבת שם רק שחורות מ שחור או זפת
שמה זקנות ב עלות ילפת נפשי בחברתם תהי נעצבת
מה לי ולך עדן ואת אספת

כל ב עלות מומים וכל איש בושת על כן חשבתיך בעיני אין
תיפת בעיני חן והוד יספת

בך כל צביה ה יקר לובשת ות אסוף כל מ חמדי עין

ויהי ככלות הסר פירתו · התאכף לבכי על אמרתו · ואומר אל השר אדוני · אל יאמר כן כזר
זמני · כינבול השכל עברת · כאשר מחשים על פיך לא שמרת · כי לו היו בגיפם ו
וכיפים בתופת היעלות · והיו בכיעור בנותם בעדן הזקכות הדלות · אז ברחנו עמך מן העדן אל
התופת · למצוא שם עם היעלות הצוף והכופת · אמכם החכמים ג׳רון אומר · בעדן הוא שכר ה
הנפשות הכפרדות מחומר · ובתופת הוא עוכש הכפשות האובדות · אשר בפח הזמן לכודות · ת
תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה · ולכן הבה כתחכמה לו פן ירבה · אין שם יופי וכי עור י
רק בושת · בער · ואש קבער יער · וחימה וסער · אל הכפשות החוטאות ·
יאג

אמר המחבר

כאשר ארכו לי עם השר הימים · לבלות ימינו בטוב ושנותינו בנעימים · היו לכו ימי גילה ושמחה · ונכסנו יגון ואנחתי · היינו השר ואני רוכבים במדים · ולנו שני פרדי · היו לעינים תאוה · ותהי חברתינו חברה נעימה ונאוה · ויהי היום בבאתינו שער עלי קרת · ועלינו בגדי חופש לכבוד ולתפארת · וכתנו היגונים כתף סוררת · והנה גבירה אחת לפנינו עוברת · והיא לעמודי היופי גולה וכותרת · אספה כל ההידורים · ויהיו הרואים אותה מאשרים · ביופי ובחכמה ובבטרון ויאמר אלי השר מה ראית כחבבלת הטרון · ואען ואומר לה ראיתי על כל הגבירות יתרון · ויאמר השר האם ה הכרת בה חסרון ואומר לא הכרתי ולא אכיר רק שחיבי עיני מדמי החושקים תסכיר · ויאמר השמת לבך אל היפה · כי היא לא תלך בקומה זקופה · לא ידעתי אם זה הדבר בה מום · אמנם שאר הדוריה הרים לא עממום · ואען ואומר אדוני לא זה הדרך ולא זה העיר · כי אין כיופי הגבירה עד הר שעיר · אמנם היא כל חמתה לא תעיר · בידעה כי שלם יושלם המבעיר · ולנו היא בה פתיות · עד אשר תלך כשאר הגבירות קוממיות · יחרדו לקראתה בני אלים · ויהיו בימיה כ בארץ הנפילים · ואם אל ארץ תביט תקיץ ישני אדמת עפר · ויבולע המות לנצח ונכום וחסר · ולכן הלכת הגבירה כאשר הולכת · בידעה כי באורה על כל אור מולכת ואשא משלי ואומר

לו קו ממיות הו לכה היעלה · עד כי מאוריה בבני אל יחתה
לקראת כבודה כו כבי אל רגזו · תבשוך בחכה כל גדודי מעלה
או אם שחוח הו לכה על מעל · תה שו כבי עפר למולה נהפא
יחיו בבילתי ומתים עלזו · עד בין עצמים י חלקו עוד נהלה
על כן יפיפיה בחכמה בחרה
לכת עלי דרך אשר היא הולכה · כי היא בפלך ה תבונה תומכה
לא מ פני מום בה ומעלהי חסרה
כי היא כלילת ה יפי אף דורכה · על ב מתי החן ועל כן מולכה

ויאמר אלי השר הראית רקה כפלח הרימונים · וקומת התמר ועיני היונים ועגיל האזנים · ושושן השפתים וברית השינים חי אני כי לולא ראיתי נגה ונדק בשחק כתונים איש על דגלו באותות חונים ואשר לא שמש עיני בשחק ראיתם הייתי נ[illegible] אומר כי הגבירה גנבת לא ידעתי אם עיניה יעלו בספירה השמים ולכן כחום בשחק בין הערבים וכאור הבקר ירכבו ענניה ויאירו אל עבר פניה או אם ידמו עיניה ליופים והדרים לכוכבי השמים וכסיליהם עת יהלו אורם

מי ה אמין עפרה אשר עיניך · אם י עלו בם עדה שמים
כי א חזה שחק בבין ערבים · וא חזה יונים באור פניך
חיו תלוים ב עגיל אזניך · כי א חזה בו מ עשה מצרים

כאשר ירדוף הקורא בהרים ונעשיתי לו מאס עדרי׳ לא היתה עפרה אשר ממלאות פי לא כסת.
ומחיצי עיני לא נוכתה׳ המירותי הקיים בכלה וחיים באין׳ ראיתי הטוב והעלמתי עין׳ הייתי
מתרפס בעבודת יוצרי וגבור לשתות יין׳ ועתה אעמוד כאשר אעמוד׳ לא אראה ולא אחמוד׳
מלכות הצביות הנה והנה ׳ומחיצי עיני לא נוכו כי אפילות הנה ׳אתן למכה לחי ובחרפה אשבע
ומשכח כל השובע׳ ואכלה מטיט החשק ולא אטבע׳ ואהדס בדורי לא אונה ולא אקבע׳ ובמה
שלא אראה ולא ארע׳ לא אהיה כתבע ׳בטלה תשוקתי מן התאות הדמיוניות׳ וכופר בריתי את
העלמות והצביות׳ פשטתי מעילי העזות והגאות׳ ולבשתי שית הבושת והענוה׳ לא אחוס אם
יכבדו מחול ימים יגוני׳ ורבו מארבה עצבוני׳ בידעי כי אקל בהם מעוני׳ ואם חשבו הרואים
באהובות אורו עיני משחשבות׳ ושקעו האמות והיצבות׳ ונחו התאות המתפרצות׳ לא ידעתי
פדיום לפיד יום׳ ומנוחה והשקט מתלחמת היצר בלתי היום׳ והנני מתנחם במה שנגזר על יוצרי
׳כי מכתי היתה צרי ליצרי׳ ועד היות עיני כהים׳ לא ידעתי כי הוא האלהים׳ תמם כשמעו הנ׳
עוד אחר׳ ויאמר השר גם את פני זה נשחר׳ לדעת אם יחליף מעמדו לאחר׳ וישאלהו השר
ויאמר איך אתה עם האמן׳ ויאמר בטוב שבח לאל הנאמן׳ ויאמר השר אשביעך בנפש אבותיך
להודיעני אם תחליף מעמדך לזולתך׳ ויאמר האיש בחיי יש לי מן הטוב אשר לא ראו אבותיך׳
ולא אחליף מעמדי בכל בית נכותך׳ כי בטרם אשר שופטי הארץ עורוני׳ מקרי הזמן מכעורי
רבת צררוני׳ הייתי ברעב ובצמא ובעירום ובחוסר כל׳ לא היה לי בגד ללבוש ולחם לאכול׳
ויהי היום בהיות הרעב עלי חזק׳ יצאתי יבוא ושב כמראה הבזק׳ להזיק או להיות ניזק׳ כי בחרתי
מות מחיי׳ לגזותי כפרד מכל תאוי׳ ובשאת הזמן בבית אחד מבני הנדיבים׳ וגנבתי משם
שלשה זהבים׳ ושני גדיי עזים טובים׳ ומבית אחר גנבתי תכלת וארגמן ותולעת שני׳ ולרוע
מזלי׳ ראני איש תלשני׳ והגיד עלי אל השופטים׳ ולקחוני ודברו אתי משפטים ועשו
בעיני ספוגים׳ והיה דבר נלאה ומתקבל׳ כי אנכי בראותי משחית לחבל׳ ותהלה לאל ותחת
היותי לפנים בוכה ומתאבל׳ ומגוני הרעב והצמא יום יום סובל׳ ובוכה וסופד וקורא על נהרות
בבל׳ שבתי ללמוד שירים ושירות׳ לשמח לב הנערים והנערות׳ ולשחק לפני הגבירות והשרות
אשר אלי יאות פניהם משאות כאשר יוכלון הנערים שאת׳ לא יחסר לחם חקי׳ ותמיד אמצא
צרור כספי בשקי׳ ואתן שבח לאל עלי גומר׳ כי תחת הייתי בוכה הנני היום מזמר׳ ובני האחר
קובר והשני מעמר ותחת הייתי רעב וצמא׳ אלין שבע ושמח׳ לא אירגים אם יביטו האנשים
לאשתי׳ ואם ילעגו האנשים הרואים לבשתי׳ לא אקנא לבעל אשה יפה׳ כי כלם שוות בעיני
החסידה והאנפה והגבירה והשפחה חרופה׳ תהלה ליוצרי אשר המציא למחלתי עניי צרי כי
שלמו ימי אבלי׳ ולבי שמח במה שקרה לי׳ וזה היה חלקי מכל עמלי׳ ויהי אחרי כן ויאמר אלי
השר התרצה עוד לבחון את דברי ולהביא במצרף השכל מאמרי׳ ואען ואומר לא אשאל עוד
ולא אנסה ׳כי ראיתי בעיני המסנפה׳ ולולי ראיתים ובחנתים׳ לעולם לא האמנתים׳ ואמנם
מי יוכל להכחיש ולהעלים ולכסות׳ הדבר הברוך באותות ובמופתים ובמסות׳ ברוך
רופא לכל בשר ומפליא לעשות

נשלמה המחברת החמשה עשר   תהלה ל׳אל חי   יא ב

אולי ימצא למפלת עיניו תקומה׳ עד אשר נכנע גאונו בעמלו וטרחו ׳ ולא יתכנו הזמן הסב רוחו
: וישאלהו השר לדעת מה טיבו ׳ ויאמר האיש כי רב עצבו ׳ ויאמר השר התחליף מעמדך לאיש
בדורך ׳ ויאמר כן לפלוני מארץ הדרך ׳ אשר לו הון ורכוש ואבן יקרה׳ ואתמול נשא אשה נערה׳ יפה
כלבנה וברה כחמה ׳ ולו סגל בעימה והדרה׳ לא יטרח ולא יעמול ׳ תתיצב אשתו בימין ו
והסגל בשמאל ׳ ולהביא כסף וזהב לא יחמול׳ קרואה הכסף ביתו כאבנים׳ וקרנות שן והבנים
ומרקחות וזנים ׳ ויושקות בכלי זהב וכלים מכלים שונים ׳ ויין מלכות רב ׳ ואין איש ממזרח עד
מערב׳ לעשירות מעלת עשרו ׳ יקרב ׳ ויאמר השר הייית מחליף מלאכתך בכל אשר לו ׳ וישבע
האיש ויאמר לא ׳ כי האיש אשר זכרתי איננו בעל מלאכה׳ אשר עם בנה ה׳ את הברכה ׳ ואמנם
מלאכתי היא עשרי ובה אתהלל ׳ לא ישללנה ממני שולל ׳ וכל עוד אשר לא אתרפה במלאכתי׳
אמצא כסף שברי בפי אמתחתי׳ והנה אשר האנשים יצברוהו׳ כחלום יעוף ולא ימצאוהו
משם נסענו והנה איש מתאבל על מת ׳ ונשאלהו לדעת סודו על האמת ׳ ויאמר האיש היה
כאבי נכח ומכתי אנושה ׳ כי קברתי אבי ואמי היום שלשה ׳ ויאמר השר התחליף מעמד׳ הנכאב
לאיש יהיה לו אם ואב ׳ ויאמר האיש חי אני כי מכל האנשים אשר אראם ׳ לא אחליף מעמדי ל
לאיש יהיה אב ואם ׳ כי הכן ולו יהיה הגדול בדורו ׳ ברוב בניו וכבוד עשרו ׳ ובצדקתו וביושרו
׳ לא יוכל לגמול אבותיו במעלליו ׳ כל תגמוליהם עלי ׳ כי הם סבלו ממני מהומות ותלאות
יגיעות ׳ ונוראות ׳ אשר לא יוכל איש לדבר ולא תשבע עין לראות ׳ ואם באנו לספר אשר ממנו
סבלו ׳ יכלה הזמן והם לא יכלו ׳ ואני בידעי כי אבותי היו סבת חיי רוחי ׳ לא סרתי מעבוד א
אותם בכל כחי ׳ והיה נקל בעיני טרחי ׳ ועם כל זה הייתי רוב הימים עומד משומם ׳ ואומרה
אל לבי והנה אם הזקן יבואם ׳ ולשנים אשר אין להם בהם חפץ יביאם ׳ ועל שכמי אשאם ׳
וכדבר כזו וקלון אראם ׳ אדאג פן עין תלעג לאב ותבוז ליקהת אם ׳ וכאשר אסף האלהים עם
חסידיו׳ לרעות בגן עדנו כפריו ונרדיו ׳ עם כל פרי מגדיו ׳ נתתי שבח ליוצרי ׳ שחוקקני על
אהבתם ויראתם ואמצי כל עוד בחיים חיתם על עבודתם ׳ ולא התרשלתי בכל אשר ראיתי
להם הצורך ׳ ברוחב ובאורך ׳ ואני מתנחם אחריהם ׳ ולא אקנא לאנשים יזקינו אבותיהם ׳
משם נסענו והנה איש עור בפתח בית יושב ודומם ׳ וכנגד אור השמש מתחמם ׳ ויאמר השר
נשאל זה העור לדעת אודותיו ׳ ואיך הוא עם הזמן וקורותיו ׳ מיום חשכו רואות ני׳ ואם הוא ב
במעמדו בוחר ׳ או אם היה ממיר מעמדו באחר ׳ ויגש אליו השר ויאמר שלום לך העור ויען
ויאמר וגם לך שלום המוכה בסנוור ׳ וישחק השר על דבריו ויאמר האמנם לא אוכל כבדך ׳
ועתה אמור נא בחסדך ׳ אם היית מחליף למעמד איש אחר מעמדך ׳ ויען האיש ויאמר חי נ
נפשך השר לא אמיר בקלון את כבודי ׳ לא אחפוץ מעמד אשר רק מעמדי ׳ כי בהיות אור עיני
אתי ׳ והכסף בפי אמתחתי ׳ היתה התאוה סוחרתי ׳ והשחרות אומנתי והיה העין רואה והלב
חומד ׳ ולמלאת תאותיו כאריה עומד ׳ ויניס מפניו השכל ויאמר השמד ׳ ולהפיק רצון יצרי לא
התעצלתי ׳ וכל אשר שאלו עיני מהם לא אצלתי ׳ רדפתי הצביות בחדרי חדרים

ואני בעת אומ' קדושה רבה או יוצר או קרובה יבקעו כל מעינות תהום רבה ובעת אשר אתפלל
ביום הכפורים ואקרא המגלה כפורים ואומר אין כמוך בשלש רגלים או אקרא מזמור בספר
תלים יחרדו לקולי בני אלים ובעת אשר אומר חזון ישעיה ואקרא בקינות ובדברים רעים
שבירמיה תראם כל לשון דומיה וכל עין בוכיה ואם יתנו לי פלוני בקולי את כל בית נכותו
לא אחליפנו ולא אמיר אותו מעט כשמענו ופגענו איש כסיל באולתו ורוח אלהים רעה מבעיתו
ויאמר השר גם זה דבר בעתו נדעה מה בפיו גם הוא והאיש הולך וקרב והמנהג כמנהג יהוא
וישאלהו השר לדעת אודותיו ואם היה מחליף מעמדו לאיש מאנשי דורותיו : ויצחק הכסיל
ויפול על פניו ויהי השר ללעג ולקלס בעיניו ויאמר לו השר מדוע שחקת ויען הכסיל ויאמר
מה מאד נחשב לך לחכמה אילו שתקת והאך תשאלני אם הייתי מחליף מעמדי הלא ידעת
כי כביר מצאה ידי כי לי בית מדות ועליות מרווחים ושדות וכרמים ומערות ובריחים וקרובי'
ואחים ובנים שמנה ואשה הגונה והכסף אתן בביתי כאבנים וכלי מזהב ואבן יקרה מטמונים
וסוסים ופרדים ואני משנה למלך וגדול ליהודים יפחדו אילי הארץ ממני ויראו וכל אשר
אתה רואה לי הוא ואיך מאודות מעמדי שאלתם מי יתן ותהיו כמוני אתם ויאמר השר ברוך
שהשפילנו לא לנו ה' לא לנו וישחק השר מאודות הכסיל ומעניניו כי ראה כי הוא עשיר בעיניו
ועל דרך האמת לא היה לו לחם ומים ובביתו אין כל רק עוגת רצפים וצפחת מים והיה מת
מדומה לחסרון שכלו שאכחנו עמו ועבדיו והכל שלו מעט כשמענו והנה לקראתנו בחורי חמד
פחות וסגנים לבושי מכלול כלם ובעלי תולעת אמונים ויאמר אלי השר האנשים האלה ראשי
אלפי ישראל הם נבחון שכלם ונדעה מה בפיהם ויהי בבאם אלינו קדמנום לשלום והנה
ברכו אותנו בשם אל עליון ויאמרו לנו מי הביא אתכם הלום ויאמר השר דבר לנו אליכם
היום הזה רצינו לבחון שכלכם בחרו לכם היום איש בזמן יכנן לעבודת האל הנאמן הקורא
בספריו יהרהר אל דברו המתאמץ על עבודתו ההוגה יומם ולילה בדתו המעניק דמים
הדבק בקדושים המשמח אלדים ואכנים האוהב אלהיו בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו
אשר הייתם מחליפים מעמדכם אל מעמדו ויענו כלם יחדו ויאמרו הוא הר' יצחק אשר לכל
מבכר הסודות ישחק ולו המעלות הרמות והחכמות הנעימות והקדושה והחסידות והסכור
והעדות הוא נזיר הדור ובני מחמדינו אליו לבד בזמן נחליף את מעמדינו ויאמר השר ביום
קניתכם את מעלותיו ואת יקר תפארת גדולותיו והודו ושבחו קניתם עבודתו ותשאלו ועדתו
הידעתם כי חצות לילה יקום להודות ולערוך שבחות ותודות ויאמר בכל לילה תחנונים ויהגה
כאשר עשה זה כמה שנים וישב בין הכנור וכירים ולא יאכל עד הצהרים ולא ישתה יין רק
בהבדלה וקדוש ואם יקרב לאשתו פעם בחדש יהיה דבר חדש ולא יטעום אכלים עד שיברך
ולא יאכל בשר ירך ולא יביט לאשה ולא יענה למחרפת קשה ולא ישכב רק בחיי ראשו
ויתענה כל שני וחמשי ועתה התחליפו מעמדם למעמדו ויענו כלם יחדו ויאמרו ישיג לו
לבדו מעט עברנו והנה איש מסכן חרש ברזל בכל היום וכל הלילה עמל ואונו לא יתן שינה
לעיניו ולעפעפיו תנומה

ובעינים • בכיין יבאו ואינם • וישאלהו השר בענוה ובמוסר • ויאמר לו אמור כה הדר הנאמן •
התחליף מעמדך לאיש מאנשי הזמן • וישבע האיש ויאמר בחיי אבותי לא אחליף מעמדי לאיש
מאנשי דורותי • כי בהיותי עם בני ביתי ועם בני בשלום • לא ידעתי מי הביאני עד הלום • ולא
הכרתי אל שלום • כי בני אשר עזבוני • המה יורהיבוני • ומטרים לחצי הזמן הכיבוני • לא הכרתי
בשבתם יוצרי • והשתררתי בהם על אנשי דורי • הייתי בשבתם כבהל להון • והתנהגתי בכל
עניני בשגעון ובעורון ובתמהון • וכאשר לקחם יוצרם • והשיבם אל עפרם • אז הכרתי היושב
על כסא נשא ורם • ושבתי מן הגאות ומן הגאוה • אל מדת הבושת והענוה • והיתה פרידתם מן
העולם מנוחתי • ואכלתי שבת הצלחתי • ותוגתי ודאגתי • שבת הנחת משגתי • והספדי ובכיי •
שבת הנחת מרוי • לבשתי בעת האבל • מעטה התאפקות והסבל • ארבה מה שרבה יוצרי
• והוא לבדו ישעי ואורי • ולא אחליף מעמדי לאדם מאנשי דורי • משם נסענו והנה אשה
זקנה יושבת לבדה • שכולה וגלמוד • יושבת פתח השער • רעיוניה אחזו שער • ויכוני כל כתפיה כנוע
עצי יער • ויהי לנו כראות אותה כזקן ונער • וישאלה השר לדעת מה טיבה • ואת אשר התעלל ב
בה הזמן ואת אותותיה אשר שם בה • ותען האשה ותאמר בני אשה עזובה ועצובת רוח קראני
ה' • וידעתי כי השה לי אלוה מעוני • אנכי הנעצבת הנצבת עמכם בזה האכונה • היום בת מאה
שנה • ולבי יגוה ושוב • כי חשבתי ואחשוב • כי כל החיים אשר היו בעולם בעת הולדי • הניחוני
ואותר אני לבדי • ולפי הטבע והמנהג הזמן חרבו עלי ישלוף • ואהיה אני הראשונה אשר מן ה
העולם הזה אחלוף • ובהעלותי על לבבי כל ההמונים • והשרים והקצינים • והנסיכים והמלכים
והרוזנים • ונדיבי עמים והפחות • והעבדים והשפחות • והשרות והפלגשים • וכל האנשים והנשי'
• והקודרות והחדושים • אשר ראיתי בימי • כמעט נפזרו עצמי • ויאמר השר ההיית מחלפת את
מעמדך לאחת מן השרות • או לאחת מן המלכות והגבירות • ולשוב אל ימי הנערות • או אל ימי
העדנה והבגרות • ותאמר הזקנה חייך יצאתי מעבודת הזמן לחירות • וכבר עברתי עשרו שנהי
אשר עבדתי אל אמונה • בבוס ובבכי ובמספד ובתחנונים • וסבלתי לכפרת עוני כמה יגונים •
ואחשוב כי נפשי השפלה • תמצא מנוח לכף רגלה • ואיך אחליף אותה לנפש נשים בוגדות • יקושות
בפח הזמן ולכודות • חייך לא אחליף נפשי באחרת • יתהיה מלכה או גברת • משם נסענו והנה
לקראתנו פלו' החזן • ומאזניו מלאים יגונים מזן אל זן • כי בכיו ברעב ובצמא ובעירום ובחוסר
כל • והאיש נעים קול • ונשאלהו על אודותיו • ויאמר כי אבדו עשתונותיו • על חסרונו אשר גדל
עד לשמים • ולכן נמס לבבו והיה מים • ויאמר לו השר ההיית מחליף מעמדך לפלוני השר • א
אשר הוא בעל חכמה ומוסר • ולו אשה נעימה וחשוקה • והון עתק וצדקה • ובניו חשפו כל מדות
חמודות • ולהם בכל חכמה עשר ידות • ויאמר האיש הייתי מחליף באהבה • כי הכרתי בהם כל
מדה חשובה • ויאמר השר ההיית מחליף קולך לקולו • ויאמר האיש לא הייתי מחליף קולי בכל
אשר לו • כי קולי כקול המון • ובעת יאמר שיר או פזמון • אז תשמע כמספד יאשיהו בן אמון •
וכמספד הדרימון בן טברימון •

בשני בכי כתלו נגל העץ יהוא המיר דת בפני ׳ ויאמר האיש יזכר עון אבותיו אל ה׳ והוא
יהיה כפרד מכל תאוות ׳ ועתה טוב מותו מחיים ׳ משם עברנו והנה איש פריץ ׳ אמיץ לבו
כגבורים ועריץ ׳ גבהה קומתו ׳ ואל בין עבותים היתה צמרתו ׳ שלם בבנין גופו ׳ ובריא מראשו
לסופו ׳ ולא עמד כי המן הדפו ׳ והוא יחף וערום ׳ ישכון ערים נכחדות ומתוך העדה ירום ׳
פעם לצפון ופעם לדרום ׳ דלו עיניו למרום ׳ אולי ימצא נדיבי ישביקהו מברכותיו ׳ ויזל עליו
מטל כרכותיו ׳ וישאלהו השר ויאמר ההיית מחליף מעמדך אל השר חלקיה׳ ויאמר האיש מי
יתן והיה ׳ ויאמר השר הידעת כי אסטומכיו חלושה ׳ וחלה את רגליו מחלה קשה ׳ כי היה לו
מאבותיו ירושה ׳ וצוו לו הרופאים החכמים׳ שלא ישתה יין חדש ימים ׳ ובכל שבוע יעשה הקזה שני
פעמים ׳ ולא יאכל כי אם פעם אחת ביום ׳ אולי ימצא למחלתו פדיום ׳ והכאב אונם מכיח לו
לישון ׳ ולא יוכל קום ולו יאמרו פלשתים עליך שמשון ׳ ובעת אל בית תפלתו יעלוהו ׳ ישאוהו
על כתף יסבלוהו ׳ כל מבקשיו לא יעפו בביתו ימצאוהו ׳ יעמוד כתומר מקשה ובכור החלמיש
ימתקוהו לא ימיש ׳ ויאמר האיש טוב לי חסרתי עם הבריאות ׳ מן המחלות הנזכרות והנשיאות
׳ כי אנא ברצון נפשי ביום ובלילה בריא וחזק ׳ רצוא ושוב כמראה הבזק ׳ ארדוף אויבי ואשיג
ואריע אף אצריח ׳ פעם ארדוף ופעם אברח ׳ פעם למערב ופעם למזרח ׳ אדלג על ההרים
ואקפץ על הגבעות ׳ ואוכל המזונות הטובות והרעות ׳ ואשכב ואין מחריד ׳ והמות לבדו ביני
ובין הבריאות יפריד וכפן וכעבור משכונה לשכונה ׳ והנה אשה אנה ׳ ועדת פריצים לפניה ׳
והיא תחרוק אליהם בשיניה ותקרץ בעיניה זה אותה יחבק וזה עמה יאבק ׳ תצא עם כל
עובר ושב כגר כתושב והשר מביט אליה כעין האיבה ויאמר אליה עד מתי תתחמקין הבת
השובבה ולא תגלי את נפשך מיד לחבה ותאמר האשה זאת הדרך בחרתיה ואותיה חמדתיה
ואהבת עולם אהבתיה פה אשב כי אויתיה ויאמר השר התחליפי מעמדך לאחת מן המלכות
או לאחת מן השרות והנסיכות ותאמר האשה הנני נשבעת באשר בראני ועד הלום הביאני
כי המעונגת בכולם אני ׳ כי אין שרית ואין מלכה ולא גבירה ולא נסיכה תשיג תאותיה כמוני לעת
רצני כי היא תרעב ותצמא ותחריש תחשוק בלבה ותשבע ריש והעצב בלב׳ ישרים כנחש ישוך
ובפעמוני ישרים תשכון בחדרי חדרים ולה שומרים מכל עברים ולמען ענותה ישימו לה שרי
מסים שנים שלשה סריסים ונערות כמים לים מכסים ואני אוכל בכל אות נפשי ׳ ואשת נואפת
רישי והחושקים מכל עברים יבאו אלי כאיש אחד חברים עדרים עדרים יעלו אחר כנערים
יתענגו כי על רוב שלום ׳ ובמתג ורסן עדיים אבלום יחשקוני ואחשקם ׳ אמצאם בחוץ ולא
יבוזו לי העת אשקם והנה בשמים עדי ובמרומים סהדי כי לא ראיתי אשה מעודי אחליף לה
ברצוני את מעמדי ׳ אשמח כי רב חילי וכי כביר מצאה ידי משם נסענו אל מקום אחר ׳
והנה איש אחד סוחר ׳ יש לו שבעה בנים בחיק היופי אמונים ׳ ולרוע מזלו
ובעונם

ושבעו ומזגו ותבונת איבריו · ויחבנו אלוף קרוביו · ואשתו ובניו ואוהביו · וכחות נפשו וחנו
יפיו · ותוארו ונכבי עדיו · ומשרתו וקולו וסכלו ושכלו · ומעשיו כלם · לאיש אחר מן העולם ועד
העולם · והנה הראיתי לך הדבר בינינו · וגם אראה לך הדבר בזולתינו · והנסיון יוכיח בין שנינו
עתה נקומה נא ונסובבה בעיר · ונשאל גדול וצעיר · ועשיר ואביון ודל ועליון · ושפחה ושרית
· עברית ונכרית · אם יחליפו כל מעמדם · לאחד מבני האדם · ואען ואומר מה טוב ומה נעים
לכסות · טוב הדבר אשר דברת לעשות · אז קמנו קלים שנינו · ושמנו לדרך פעמינו · והנה
אין איש עולה לקראתינו · עליתה חוזרת על רוכו · ופסח יגנב על כרעיו ועל קרבו · חשך משחור
תארו · ונכפר על עצמו עורו · חרב מעינו ויבש מקורו · לא האמנתי כי חדש ימים יחיה כי המות
לקראתו שואג כאריה · והוא נודד ללחם איה · שאלנוהו על אודותיו · ואם היה מחליף בשגון ב
רותיו · ויען האיש ויאמר כי אין איש בכל האנשים אשר ראה מעודו · שלא היה מחליף ברצון
מעמדו אל מעמדו · ויאמר לו השר שהיית מחליף נפשך לנפשו · וישבע האיש בחיי ראשו · כי
לא יחליף נפשו לנפש אחרת ולו יהי המלך שלמה במעלתו ונפש משה והנה איש לקראתינו נושא
סבל · ונואנח מפני השעול חובל · הומה ונוגע כאילו לקברות יובל · ובשרו עליו יכאב ונפשו עליו
תאבל · ועליו משא כמו פרדים · והוא לבוש בגדי עדים · גונח ומתאנח על הזמן אשר פרש רשת
לרגליו וטמן · והחליד השכין בין סימן לסימן · וקורא עליו אחר המן · ויגש אליו השר ויאמר ·
אמור נא בחסדך · לנו היית ממיר באהבה את מעמדך · ויאמר האיש ברצון נפשי הייתי בוחר ·
להחליף מעמדי לשער הסוחר · אשר לו הון עתק ומבקש רבון וטוב סוחר · ומי יתן ותבא
שאלתי ולא תאחר · ויאמר השר הידעת כי אשתו תטחן לאחר · ועתה התחליף אשתך לאשתו ·
ותמיר כבודך בבושתו · ובניך במזורות בניו · ועניותך בקרן חזות אשר בין עיניו · ויען האיש
בחיי כי כבודי בכלימתי · לא אחליפנו ולא אמיר אותו · ונפנה ונעבור דרך השוק · והנה איש ביד
גוזל ועושק · ודמעותיו יכישון הנחלים · כבכו כמו כד נוזלים · ותכאהו ותדלקהו ותמלאהו את
ארסטים · כי הזמן דבר אתו משפטים · והוא מתהפך על חלביו · ומתחנן לדוחקיו וללוחציו להקל
מעבדו · ולהתירו ממאסרו · וכאשר קרבנו אליו את חנוני חנוני · כי האנשים האלה שקר רדפוני
· ונאמר אליו מה זה היה הדבר בכי · ויאמר האיש אני הגבר ראה עני · בשבט זמני · כהתה עיני
· וגם לחיי · לא יתנני הזמן השב רוחי · ערבתי לרעי ותקעתי כפי לזרים · ולכן נחלתי נקפכה
לזרים וביתי לנכרים · והנני היום ביד אכזרים · ויאמר השר ההיית מחליף כל מעמדך הנבזה ·
למעמדי אשר תחזה · ויאמר האיש מי יתן והיה זה · ויאמר השר ההיית מחליף בחרותך לזקנותי
· וגבורתך לחולם זוי ובריאותך לחולם אסטומכתי · ואומץ לבבך לפחדתי · ואמונתך לאמונתי ·
ודתך לדתי · ויאמר האיש בחיי זה לא אהיה סובל · את הטוב נקבל ואת הרע לא נקבל · משם
נסענו והנה איש חולה · וכסליו מלאו נקלה · התיאשו הרופאים מרפואתו · וכלאה צרי גלעד
לבלבל מחלתו · והוא קרוב אל המות · ועל עפעפיו צלמות · ירד בשיחו ויהים · ומאורי עיניו
כהים · וכאה על בריתי תמהים · ויאמר אליו השר אחלינו להגיד לנו אל מי בזמן היית מחליף
מעמדך · ויאמר האיש לאויל מרודך · ויאמר השר הידעת כי אשתו תנאף עם פלוני היענ ·

כי ג ערו דודים בבא נתן אל ש אלי מנו שלום עפרה
איך י גערו בי הפתאים או עלי ידברו דבר סרה
באו בני אלים לאברהם ויש אלוהו על דבר שרה

בשמוע האנשים שירי וחלו מעניני ולא יכלו לענות אותי כי נבהלו מפניו ויאמר השר חייך וחיי האוהבים הנעימים כי אתה נזר הימים ובלעדיך בענין המליצות והשירים איש את ידו ואת רגלו לא ירים ברוך יהיה אשר שלחך היום פה להעמיד ים היגונים מזעפו ויפשט השר את מעילו ואת כתונת הפסים אשר לו והלבש אותם כמנותו והפקיד ביד האל רוחו ונשמתו ויברכו האנשים אותי בשם אל עילום ואלך מאתם בשלום

נשלמה המחברת הארבעה עשר תהלה לאל חי

המחברת החמשה עשר

אמר המחבר היתי עם השר המאושר בחדרי משכיתו עם על אמרתו ומתעלס באהבתו ואלקט לשמיו ובדולחיו וניניו ופרחיו ואשא מהם את פניו לנפשי משאת ואמלא אמתחות לבי כאשר יוכלון שאת ויהי היום ויאמר אלי השר השמת לבך הדור הנאמן על מעלת האל הרחמן אשר הגביר חסדו על בראיו והכין זבח הקדיש קרואיו וחלק ברכותיו על כל נמצאיו עד אשר כל אחד עם חסרונו מתאפק ובמה שנגזר עליו מסתפק ולא תמצא איש בזמן ולו היה הדל באלפיו והחליף ברצונו כל מעמדו לאיש מכל אשר נשמת רוח חיים באפיו ואען ואומר א אדוני איך זה יתכן והנה יהיה איש דל ומסכן נבזה ודוה חסר לנפשו מכל אשר יתאוה ולטוב ולנחמה לא יקוה ואחר יהיה כגן רוה וכתר מלכות בראשו ותתענג בדשן נפשו ואיך לא יחליף האיש המסכן אל העשיר מעמדו ויבא בכבודו ויען השר ויאמר כי העשיר יהיה בו א אחד מן החסרונות אשר לא ירצהו האיש המסכן ולהיות אנג מעדנות ועתה אמור לי נזר הודי ההיית מחליף מעמדך אל מעמדי ואען ואומר רציתי וארצה כי לי עוני עד בואי יחנה מבריח מן הקצה אל הקצה והיגון לעומת העצה וכמה אתרצה לבני דורי כי אין באמתחתי כסף שברי ויאמר השר בחיי סכלת ונלכדת ברשתי ואע"פ שאני אומר בשתי ההיית מחליף אשתך באשתי ופניך בפני ועיניך בעיני ובניך בבני ופניני אמריך בפניני וספריך ב בספרי ושיריך בדבירי ומליצותיך בחברי ושכלך בשכלי ופירושיך בכל אשר לי ואען ואומר באמת לא הייתי מחליף כל מעמדי למעמדך ולא למעמד אויל מרודך וקודם ארצה להיות דל ונדך ויאמר השר וזה לא כאור דברי הנערב וכשתתבונן בו תתבוננות רב לא תמצא איש ממזרח ועד מערב יחליף ברצונו כבוד עשרו וצדקו וישרו וחכמתו וידיעתו ותקפו וגבורתו ותורתו ואמונתו ומלאכתו ואומנותו ובושתו וענותנותו ובניין גופו ויצוריו

ים יורישו אבות ה ן רב לבניהם וג חלה רמה
או יבנו ל הם מגדל עוז או בית מושב תוך עיר חומה
תן אתה ל בנים ערמה ולנער ד עתומז׳מה
כי לא הגדיל האב לבן ד־ר יקר מן החכמה

ולכן הסר ריב את צרך · אשר בקש להדיחך מעל יוצרך · ופריקת עולו מעל צוארך והביא צוארך בעבודת האלהים גבוה מעל גבוה ונשא על כל גבוהים לברך את שמו במקהלות האדיר בקדש ונורא תהלות · להגיד בבקר חסדו ואמונתו בלילות · עלי עשור ועלי נבל · כי מולדות והשחרות הבל · ואל יעלך אבור שאון וטיט היון · אם תסיר מתוכך מוטה שלח אצבע ו ודבר און ... ונשא משלו ואומר

במה אלדים י פדך מיד שאון מטה ובור שאון וטיט היון
אם לא בהסיר ש כלך מתו כך מוטה שלח אצבע ודבר און

והמעלה אשר כל מעלות לה גבהות · היא להתהפך מן הבהמות אל האלהי · ולכן מעלת האמונה היא לאחוז במדת הפרישות אשר המחזיק בה ישלם · ואכל וחי לעולם ולהניח תענוגי הזמן ולשים יחד השכל תקועה במקום נאמן · כשמוע השר וחבריו את דברי · חרדו לקולי ויבאו אחרי ויאמרו לי בחסדך הודיענו הפרישות ומבטו וחקו ומשפטו כי דרכיו נעלמו מתנו אודותם ועתה הביאם אלינו ונדעה אותם · ונשים אותם על לבנו חיתם · ואען ואומר דרכי הפרישות נכבדות מדובר בם · מה יפים ומה טובם · כי הפרישות היא למעלת החסידים והנביאים · העומדים בלבבות נדכאים · המואסים בקרבת הברואים · הלנים בין שפאים · המתרחקים מכל גנות האוכלים לחם במסכנות · ולא יבאו ולא ישקו ענבות · הפושטים מעילי האמונות והלובשים שקי הנזרות הנכספים אל האור העליון והמתים בגרות המתידים עבותות החברה · ויוכילו נפשותם פי לתורה ונשא משלו ואומר

אם בפרישות ידיכם אמונות תגרו יגונות ושבו נבאים
לפשוט מעילי המונות וללבוש שקי נזירות ולין בין שפאים
כי הפרישות להתיר עבותות חברה ולמאוס בקרבת נבראים

ויאמר השר אחרי אשר מדרכי הפרישות למאוס בחברת הברואים בתוך לבאים ונפל בעבתי מלכאים · אם נצטרך להניח חברת היפות · ותענוגי הנשים האוהבות · ועתה הודיעני אם יש מדרכי הפרושים · להמנע מלדבר בענין הנשים ואען ואז זר יש ויש · וישחק השר ויאמר ואיך לא תתביישו כי בבא כתן ריעך יד ליד שאלתו · על דבר פרי אשתו ואען אומר חייך מנאתי לפידך פרוס · אשר תפקוד עלי ענין האשה היום · כי אם שאלתי על דבר פרי אשתו לא אהיה באים כדתם · ובזה בחכמי סכלי לא אספו נגהם · כי כאן התלאכים אל אבריהם · ויאמרו אליו איה שרה אשתך · ולכן חדל לך השר ותירא בגשתך · כי כלכדת ברשתך ונשא משלו ואומר

יום נפזר מפי לשמי בינה ושדי חכמה אינק
אמרו אילו יעשיר זה או יתנשא וב אריה זנק
עניתי ב היות הצואר לבן אין צו רד אל ענק

ויאמ׳ השר הראה אותך היום מן הדבקים · בתורה ובעדות ובחוקים · והיית כבר נושא דגל ה
החושקים · ונוטה אהל החשק וירעותיו מקים · ותסדר אחריו העמקים · ואען ואומר כן דברת
והדברים עתיקים אמנם זקנתי ושבתי · ולו תאריכון ימים עוד תשובון מאשר שבתי · ולראות
במה שיהיה אחרי חשבתי · כי בא הקץ להקיץ משינת השכרות · ולאבד בתי הבחרות · ולהסיר
מפני החשק והכמוס מהרעיונים והמחשב · ואימתי אם לא עכשיו ואשא משלי ואומר

בא הקץ הקיץ משנת שחרות ולאבד במותי
ולהסיר או פני חשק כי אם לא עב שין אימתי

ויאמר השר אשביעך ביוצר רוח אדם בקרבו · להודיעני מה הפלא אשר ראית בים החשק
בהיותך בו · ואען ואומר חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי · הפלא הגדול אשר בו ראיתי
הוא אשר בו פלטתי · ונצלתי כצפורת במימיו האדירים ונמלטתי ואשא משלי ואומר

יום צאתי מ ים החשק אמרו מה פ לא נראה בו
עניתי ה פלא גדול הוא שנמלט תי מקרבו

ויאמר השר הנני בגאוני נשבע · כי ירא אני פן בים החשק אטבע · כי יודע אני היותי נ
מורכב מגוף ומנפש · והנפש רוחנית והגוף טיט ורפש · ואם הנפש אחר השכל יטה הגוף אחר
החומר אזל · גורל אחד לה׳ וגורל אחד לעזאזל · ובנות החן ימשכני כמשוך האבן השואבת את
הברזל · ובמה אוציא כספי וזהבי · ואכבה חשק לבבי · אם לא בבנותי בית מדות · ועליות מ
מרווחים ונכבדות · ובתענוגות בני האדם שדה ושדות · ואען ואומר השמר והשקט השר פן
ישיבוך התאוות דך ונכלם · ואם נשאו נהרות הבחורות קולם · וישאו נהרות הטבעים דכים · אל
תמיד בכלה הקיים · ותניף יד שכלך על נהר התאות בעים · וירד מים עד ים · ואל תאמן אל
הכסילים אם במרומים יתנו הסכל · והוציא כספיך בדבר חכמה ותמצא תמורתם זהב השכל ·

קרבה לעם בינות וסודה מ בנות חן אני פאר הודם מהרה יכל
מת ענוגי ה זמן סור נ אמן רק ב אבת תדבק וסור מנבל
אל ת אמן אל ה עוילים נו אלים אם ב מרומים · תנו הסכל
הוצא בספיך בספרי ה יקר תמצא תמורתם זהב השכל

וממעלת החכמה שהיא תענוג הנשמות · ונחלו נוחליה שני עולמות · ובה יהיו קדושים אחרי מות
היא הסולם לעלות אל ה׳ ואל טובו · אשר מלאכי אלהים עולים ויורדים בו · והיא הנותנת ליעף
כח ולאין אונים עצמה · ולא הנחיל האל לבן דבר טוב מן החכמה ואשא משלי ואומר

לרוב חיות הדור פריץ ׳ כי רבו העבדים מאדוניהם מתפרצים ׳ והמורים בקשתות הרכילות
ובעלי חצים ׳ אשר בידיהם זמה ׳ וימינם מלאה ככל וערמה ׳ וחפרה הבינה ובושה החכמה ׳
כי מלך הסכל בעברת זדון ׳ ונטה ידו בכידון ׳ והחזיק מלכות בחלקלקות ׳ והיו דדי המרמה מ
מיניקות ׳ ושכו דדי התבונה להיות צומקות ׳ ופני השכל מוריקות ׳ ואין מעמד רק לשונות ה
המחליקות ׳ ולקוחי אש ומאזרי זיקות ׳ ותבלענה הפרות הרעות והרקות ׳ דובר משרים והולך
בדקות ׳ ויוואש בבצע מעשקות ׳ ויהיו לראש אנשי און ׳ ואחות תוכל קין ׳ השותים במזרקי
יין ׳ ובראותי כי בכנפיהם נמצאו דם נפשות אביונים נקיים ׳ ואנשי צדק נתונים מאכל לעש
לציים ׳ בחרתי מות מחיים ׳ ולו שתקו האוילים והחסרים ׳ ישמרו מחסום לפיהם הסכורים ׳
או יעברו כרם אל השוזקת ׳ או נשתנו מי יום המחלוקת   ואשא משלי ואומר

הה כי מדד   מרמה תרוח   תבל ושדי   בינה צומקות
ופני המון   פלח רמון   ופני   הש   רים מוריקות
איכה היקום   יעמוד יום קום   כתת על   ה   צדק חולקות
גזלו   מיר   בעם עגלי   זהב אף   מע   מדי חוקות
ולשונם   ח   רב וידיהם   בלא דמים   במזרקות
היה על ראש   איש כעס יהרוש   הפורה ראש   איש מעשקות
אין מעמד רק   לנרגנים   או ללשונות   המחליקות
ולאיש עוין   הבוחר יין   מלכות בכלי   זהב השקות
נפשי נבראות   כל המוצאות   רעיוניה   מות חושקות
לולי יראת   אל על פני   היו ידי   אותי חונקות
כי מה חפץ   עוד בחיים   ויאורי   ה   בין שוקקות
שפל רום   ה   בין ופתיות   החזיק מלכות   בחלקלקות
מדוע   ה   פרות טובות   תבלענה   או   תם הדקות
מה לשכל   ולצאן אובדות   עלות   וגמ   לים מיניקות
איך לא ישתוק   איש סכל ומ   חרחר ריב   ומ   אזר ז קות
איש שתק   איש לא ידע   אז בטלו כל   המחלקות

כשמוע   השר שירי ותענתו ׳ אורו עיניו ונהלו רעיוניו ׳ ויאמר אל העומדים לפניו ׳ הראיתם
דבר דבור על אופניו ׳ חי אני כי הוא יפאר לשמיו ופניניו ׳ כאילו ינק שדי התבונה
והיתה החכמה לו למנה ׳ והנה בהיות הברה אומנתו ׳ ויקום והתהלך בחוץ על משענתו ׳
ככאב ודוה ׳   וחסר נפשו מכל אשר יתאוה ׳ הרי התבונה נמסו לפניו כדונג ׳   והאירו
ברקיו תבל ועל שדי הבינה יתענג ׳ ומה יעשה אם היו לו חטי מנית ופנג ׳ חי אני כי אז יעשה
בשירים נפלאות ׳ ותוריננו ימינו נוראות ׳ ויהיו דבריו דברי נבואות ׳ ויען ואומר אל אדוני אל
יאמר כן נזר זמני ׳ כי לא נבראת מעלת העושר והעצמה ׳ לצורך אנשי החכמה ׳ כי לא נבראו
העטרות ג מעילים ׳ רק לכסות ערות האוילים ׳ כי בלעדי העושר טוב להם המחנק ׳ ואין צורך
אל העושר לאשר שדי בינה יונק ׳ כי בהיות הבוהר לבן אין צורך לענק   ואשא משלי ואומר

ולקח את ברכתי ואל ביתי ישיבני דרך נכלה · ויפרד מהם והוא בוש ונאלם · והיתה לו חרפת ע
עולם · וימהר וירכב אכזרית · וישב אל ביתו בידים ריקניות · ותשאלהו אמו על דבר הירושה ·
ויאמר הבני שלוח אליך קשה · אין קול ענות גבורה רק קול ענות חלושה · כי הלך שם איש בליעל
· ומעל בנו מעל · אל ידרשהו אלוה ממעל · בכה וספד אל אבי · ולקח כספי וזהבי · ותלש שערו
ראשו · וחלק ממון לכפרת נפשו · וירש כל רכושו · הקים על קברו מצבה · ועשה כיכים להצביא
· ובכה אבל ציון · ולדעת מי היה זה הנבל צריך עיון · הלכתי שם לקבל הון · ואכיתי בשגעון ו
ובעורון ובתמהון · קבלתי חרפה מכל החרפות מקובצת · וקללוני קללה נמרצת · שמו לי עלילות
· ויבקשו את נפשי להקלות · ולהמכה במקלות · ועליך דברו כאחת הנבלות · ואכי זאת · כחמתי
אחרי אשר הדביקתני הרעה · כי לא הורדתי אל אבי דמעה · ולא קרעתי ולא ספדתי · ועליו
חרדה לא חרדתי · כשאתי אגרת ועדים העדתי · ופרשתי רשתי ולא לכדתי · וכאשר אבדתי א
אבדתי · כשמע אמו חרפתו וחרפתה · ותרא כי נוחלה אבדה תקותה · ותסר מעליה בגדי א
אלמנותה · ותאמר כי מלבבות עליו גם היא תחרש · אחרי אשר מאונו לא תירש · ותהי להם
לנחמה · ויחדו הלכו בכלימה · בשמוע השר קול החידה דופק · לא יכול להתאפק · ואז כמלא פיו
שחוק · והשמחה פערה פיהו לבלי חק · והקול נשמע עד למרחוק · כאילו נתן תהום קולו · ואל
הכבוד הרעים מזבולו · וישמעו אנשי העיר את קול השר ברועה · וישמעו מצרים וישמע בית
פרעה · ויהיו האנשים על שחוק השר תמהים · כי למבראשונה היו עליו פוחדים ודוהים · ויאמר
השר צחוק עשה לי אלהים · כל השומע יצחק לי · כי נשני אלהים את כל עמלי · ויהי כאשר תם
כל העם לשחוק לרצונו · ויאמר השר הידעת מה עשה אפרים הבוגד מאונו · ויען ויאמר זה פ
פתרונו · אפרים היה עוגה בלי הפוכה · לא השאיר אחריו ברכה · כי היה ברשעו נודע לכל
איש רע ובליעל גואל ומודע · אכלו זרים כחו והוא לא ידע ואחרי כן התחבר עם אנשי לצון
ובוגדי בגד יעלו על מזבחו לרצון · הרוג בקר ושחוט צאן · ושתה יין לשבעה · ויקרב אל כל ב
בהמה לרבעה עד אשר חלף יגיעו ועמלו ושכון באהלו מבלי לו ונשאר במקלו ובתרמילו
כי הגוזלן זה משפטו ודבר העושק בה מכאו כבולעו כן פולטו ויאמר השר אף אם יש לשחוק
על זה המאורע · הנ׳ עכין רע · לבא איש חנף ומרע יחלקו מחמאו׳ פיו וקרב לבו יקרב כתכיר לבוז
כא״ב ויקח אשר לא עמל בו יאחשוב כי זאתהרע׳ לא היתה הראשונ׳ אשר אפרים עשה רק כנע׳
בנעור רבים פשע ויען ויאמר חייך אפרים היה אכן מעמסה ופח היה לרבים ורשת פרושה
בפרטו בה עומסיו ונוקשי ונלכדו במעשיו לא תוכל הארץ להכיל את חמסיו ואתו חברת
פריצים · עברת בוגדים ומכאבים ישבו במושב לצים מלבד התועבות והשקוצים וברית
עם חשכת יכרותו יום ולילה לא ישבותו ומן הפלא איך לא היה בזמן כלנו חרץ

יבא עלינו בדרך מרמה וזדון ׳ וקבלתם חשבו רעה על זה האחרון ׳ ויאמרו מה נולד גדול זה ה
העורון ׳ אשר לא התנהגו בכבדות ׳ כתתנו הממון ההוא בלא ראיה ועדות ׳ לאיש אשר לא ׳
ידענו אותו ואין ערכנו ׳ זה אומר בכה וזה אומר בכה ׳ ויאמר האיש אל האנשים ׳ אראה אתכם
מתלחשים ׳ האם כתתם את ירושתי לאחר ׳ ויאמרו כתתנו עובר לסוחר ׳ ויחרד האיש חרדה גדולה
ויצעק צעקה בקול המולה ׳ ויאמר מי הוא אשר הרבה מכובתי ׳ ויבא עד הלום ולקח ברכתי ׳
ויאמרו בא הנה איש חי רב פעלים ולבו בקרבו חלל ׳ בוכה ומתאבל ובדמי דמעיו מתגולל ׳ ויעש
אל הספד ׳ שאל על קבר אביך ופלגי מים ירדו עיניו ׳ ויקרע שמלותיו וישם שק במתניו ׳ ויתרוש
שער ראשו ׳ ויחלק כמה זהובים לכפרת נפשו ׳ ומדי שבת בשבתו לטובה אותו יזכור ׳ ספד עליו
כמספד על היחיד והמר עליו כהמר על הבכור ׳ בכה בכיו על קברו מאתמול לא נעשה כן לפנים
ופזר נתן לאביונים ׳ ועמד כעזב ונכאב ׳ ומדם כבדו דמעיו ישאב ׳ ועשה מה שלא עשה לעולם
בן על אב ׳ לא שאל לעולם ירושה ׳ רק היה על מיתת אביך כאבו נצח ומכתו אנושה ׳
והיו לעולם ציצית בבגדו ותפילין בראשו ׳ וקנה הון אביך ורכושו ׳ בשערות אשר תלש מראשו
ובזהובים אשר חלק לכפרת נפשו ואת כל מקנה קנינו ׳ בדמעות אשר הוריד מעיניו ׳
ואם אתה בנו כאשר עדים העדת ׳ ובפי החידה אשר חדת איה החרדה
אשר עליו חרדת ודמעות אשר מעיניך הורדת ׳ והמספד אשר עליו ספדת ׳ איה בגדיך אשר
קרעת ׳ וראשך אשר פרעת ׳ ומרורים אשר עליו שבעת ׳ ואף כי נאמנו דברי אגרותיך ׳ מדוע
אחרו פעמי מרכבותיך ׳ בא אחיך במרמה ויקח ברכתך ׳ ויאמר האיש מה גדלה ואת המבוכתי
אין למכתי תעלה וארוכה ׳ הלא אצלתם לי ברכה ׳ ויאמרו אצלנו לך הברכה אשר בהר עיבל ׳
ובמרך יכאב ונפשך תאבל ׳ כי על מיתת אביך לא תתעצב ׳ ולבקש את ירושתו על תבור ת
תתייצב ׳ ועתה אמור כה החולד והעכבר והצב ׳ מי יאמין כי תהיה בנו ׳ ומי הוא הבן אשר על
אביו לא ינחום עינו ׳ ואף אם אתה בן אשתו שמע חרפתך ׳ זנתה אמך הובישה הורתך ולכן על
מיתתו לא נכמרו ניחומיך ׳ רק תבקש הונו לבושתך ולבושת ערות אמך ׳ ועתה אל תשמע קולך
עמנו ותמצא כופר פן יפגעו בך האנשים מרי נפש ׳ ויאמר האיש חמסי עליכם אנשי הקהלה
הקדושה ׳ מדוע מהרתם לתת לאיש נכרי הירושה ׳ ויענו העם אותי קשה ויאמרו ראה ראינו
ברית נפשו והתפילין אשר בראשו ואת אשר נפל על קבר אביך והתעסק באבלו עד אשר
חשבנו כי לא יחיה אחרי נפלו לא כאשר עשית אתה אויל משרוש כן מחפיר ומבאיש כי הוא
תלקרוא אבי אבי לא יחרים יקרא אוי ואבוי וישאג כאריה ונתננו לו הכל בטרם תבא ולא
אמר איש ונברכתו גם ברוך יהיה ׳ ויאמר האיש ארור יהיה מן העולם ׳ האיש אשר התאבל על אבי
והקשה עלי משלם ולקח

ישלם ה׳ פעלכם ותהי משכורתכם שלמה · ועתה האבילים והשועים ישלחו מכם אנשי׳ לשבטי׳
ידועים · וישוטטו בחוצות העיר · וישאלו בגדול ובצעיר · אם אבי נתחייב ממון · לאיש מכל ההמון
· במכר או במקח · יבא ויקח · ומי האיש אשר שרת אותו במחלתו · או התעסק בקבורתו ·
הנה שכרו אתו ופעולתו · ומי האיש אשר נתחייבתי לו דבר יקחנו ממני · בטרם אלך ואינני ·
ויענו האנשים · יתבורך מאהל זרע קדושי׳ · כי כבד כבדתנו · ולא עשקתנו ולא רצותנו · ודבר
עבב ממך ומאביך לא סבלנו · את הכל התקבלנו · ברוך יהיה אשר הביאך הלום · אחינו לך ל
לשלום · ויקח האיש מידם את ההון · ויאמר בלבו אך עשרתי מצאתי און · שמע אלדים קול ב
בכיי · הכי קרא שמי אפרים כי הפרני אלדים בארץ עניי · והפך מספדי למחול · כאשר הביאני
כחלת אחרים לכחול · ברוך המבדיל בין קדש לחול · ויהי כאשר הגיע הכסף לידו · ירא פן יבא
שם איש ויחשוף סודו · ויאמר אין לי טוב כי אם לרכוב עולני · ולשוב אל מחוז חפצי · ואלכה אל
מקומי ולארצי · פן יבא בנו האמיתי · או ישלח הנה איש עתי · ויוציאו את בלעו מפי · ומבין שיני
טרפי · ואשום על עקב בשתי · אם יקחו ממני את אשר כלכלתי ברשתי · הכסף והזהב אשר ל
לקחתי בחרבי ובקשתי · וימהר ויירתם פרדי הפרידה · ויקח הכסיעה לו לצידה · וישב אל ביתו
קל חיש כנשר · חש לאכול · בשמחה ובטוב לבב מרוב כל · ויהי מקץ שבועים ימים · וישם דניאל
בן המת על לבו לרכוב ימים · ולהוציא את הכסף ואת הזהב אשר הניח אביו מבין קירי ראמים
· ולא ידע כי אפרים · לקח ברכתו והושיבו בין תנור וכירים · ויקח דניאל מזקני קהל רומא עדות
וראיה · כי הוא בן פלו׳ אשר מת בארץ נכריה · ועל החתום היו זקני קהל רומא ושועיה ·
ראשית החכמה וידועיה · וילך למסעיו ויבא אל חוף ארס נובה · וימצא אניה ויתן שכרה וירד ב ה
· וילך אחת הנה · ואחת הנה · עד אשר הגיע אל עיר קברות אבותיו · ובהגיעו שם לא שאל
על אביו ועל אודותיו · ואם נקבר בקברי ישראל או באשפה · ואם עשו לו כבוד במותו או ח
חרפה · לא בכה ולא התאבל למטב ועד רע · לא מרט את ראשו ובגדיו לא קרע · רק שאל ביד
מי הניח אביו אצלו · ומקנה קנינו : כי הוא כחו וראשית אונו · לו משפט הירושה · אוי לה לאותה
כלימה אוי לה לאותה בושה · וישיבו האנשים אותו דבר · ויאמרו מה לך הפתי אשר על ריב לא
לך תתעבר · ועתה מה לתכן את הבר · כי תבא בנכל ובערמה · כאיש בעל זדון ומרמה ·
לשאול ירושת אנשים צדיקים · כהגלות נגלות אחד הרקים · ולא זכרת ארור אשר לא יקים ·
ועתה חדל לך הסכל והכזב · שוכב וחוזה · ואל תוסף עוד דבר אלינו בדבר הזה · כשמוע האיש
תשובת האנשים עמד מרעיד · ויוצא אגרת מחיקו ויאמר הנה זאת עלי תעיד · כי אנכי דניאל
בן פלו׳ המת · ואינני בא אליכם במרמה כי אם באמת · ויקראו האנשים את האגרת · והנה היא
על אודות האיש הלזה מדברת · ועל החתום זקני קהל רומא ורבניה · אציליה זקניה וקציניה ·
ויתמהו האנשים איש על רעהו · ויקהלו שם קהלה גדולה כל העם מקצהו · ויהי כל העם נדון ·
לאמר האיש אשר לקח הירושה היה איש מדון

לבנות כמו רמים מקדשו · בחשבו כי בזה יגיע אל מבוקשו · ויאמר בלבו אם הוני יהיה חולף
ויאזל · ועמלי יגיע כפי אני גוזל · לשלח אותו לעזאזל · תחת הכסף אבי׳ זהב ותחת הנחש״ אביא
כסף ותחת האבנים ברזל · וישלח ויקרא לחרשים ולבונים · ויתן את הכסף בידיהם כאבנים ·
ויאמר אליהם אני עם לבבי · לבנות ציון על קבר אבי · לכבוד ולתפארת · ולכתוב מקבה ב
בחוברת · בעט ברזל ועופרת · שם הצדיק אבי ושם אביו ואמו · ואחיו ושאר מקומו · ויאמרו ה
האנשים חייך לא כמזל ולא כנסה · ככל אשר תצוה את עבדיך כן נעשה · ויבנו על הקב׳ במצות
האיש ציון נפלא · בכתם טהור לא יסולה · ויקימו עליו מצבה גדולה · לשם ולתהלה · ויכת׳ שם
האיש בידו · זה המכתב להעלים סודו · פה שוכב נזר החסידים · ותפארת הנגידים · משה בן פ
פלנ׳ מעיר רומא ובנה זה הציון לשמו ולכבודו · דניאל הקודר והנכאב בנו יחידו · אשר אהבו
בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו · ויואן להתנחם בעודו · על אשר לא היה על פניו בהפרדו ·
לכוד לו לספדו · הוי אב והוי אדון והוי הודו · ויעמד שם האיש חדש ימים · כאיש מתאבל על
מת כעצב ומשמים · ולא שאל על ירושת אביו לעולם · פן יתגלה סודו דך ונכלם · ומדי יום יום
יעלה בית התפלה להעלים סודו · ילבש צדקה כמדו · ותפילין בראשו וציצית בבגדו · עד אשר
בטחו בו הלבבות · ונפלא בעיני המחשבו׳ · ויהי כראות אנשי הקהלה · כי זה האיש חרד על מת
חרדה גדולה · ולא סר מלבכות ומהתאבל · ומלקרוא על נהרות בבל · ולא שאל ממון המת כ
כאילו לא הלך שם לקבל · וכי יפזר כל רכושו · לתתו לכפרת נפשו · וכי הקים על קברו מצבת
אבן · לא חשבו כי לבו יקבוץ און · ויאמרו איש לאחיו מדוע אנחנו מחשים · והנה האיש הלזה
זרע קדושים אין צורך לאיש כזה עדות וכתיבה · עד הגל הזה ועדה המצבה · ברוך ה׳ אשר ל
לא השבית לאביו גואל · ויקרא שמו בישראל · ועתה נתן לו את ירושתו · אחרי אשר ידענו את
קדושתו · והם לא ידעו כי נלכדו ברשתו · וישלחו האנשים ויקראו לו · והוא עודנו מחזיק כאבלו ·
ויאמרו לו אדונינו אשכול הכופר וצרור המור · אביך צוה לפני מותו לאמר · הכסף אשר נתתי
בידכם לשמור · תנו אותו לדניאל בני וירש אותו · ובקנאי שיביא ראיה או עדות מארץ מולדתו
ובעדות זקני קהלו יהיה בעזר · למען אשר לא יקרב איש זר · ואנחנו ראינו בך מוראות · ונגד
כל עינינו עשית על מיתת אביך נפלאות · ובא המופת והאות · כי פעליך הנכבדים ודבריך
הנגידים · ואנחותיך ודמעותיך כמאה עדים · ובציון אשר על קברו בנית · ואת אשר עליו ה
התענית · כל אשר לאביך קנית · מלבד אשר גברת על אנשי הדור בטוב שיחך · וכוכבי השכוה
זרחו במצחך · ועתה קומה הסר למנוחך · הנה כפתוריך ופרחיך · עלו רם · והאנחות מלבך
נרם תגרש · כי אין זולתך גואל ויורש · ויקוד האיש וישתחו · ועיניו יבכיון ויצוריו ישמחו ·
ורעיוניו כעלה יפרחו · ועשתונותיו בנגי האחוה ותרעינה באחו · ויאמר אל האנשים יענה ה׳
שלומכם · ועל טוב יזכר שמכם · מה יקר חסדכם · אשר עשיתם את עבדכם · ואני מה

וכראותו הזקנים קם בענוה ובמוסר · כאילו בחבלי העצב והדאגה כאסר · ויאמר אחלי לפניכם
מורי התורה וההלכה · המצליחים למלוכה · עמו אתי ברכה · ובאו אתי אל עמק הבכא · והראוני
מקום מנוחת צדיק אבי · ואעשה שם כאשר עם לבבי · ויאמרו אליו האנשים הכנו כעשה כל
הספך · וה' אלהיך ירצך · וילכו עמו ויראוהו מקום הקבורים · וכראותו הקבר צעק מרה · ויאמר
אבי אבי רכב ישראל ופרשיו · קומת ארז ומבחר ברושיו · רד עם אל ועם קדושיו · מי האמין
כי תמות בארץ נכריה · ותעזוב את חיקך תאניה ואניה · בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה ·
אבי אבי כתר ראשי · הלא קראתי לשפוך עליך את מרירות נפשי · מי יתן זאת עליך אבי אבי
למה היתה מכתי אנושה ונכח כאבי · חנוני חנוני אתם רעי כי יד אלוה נגעה בי · ויבך האיש
בכי נמרץ · עד אשר הגבול הבכי פרץ · כי דבר המתנן כתן בפיהו חזון כפרץ · וכאשר ימנעוהו
מלבכות אז יחרץ · ולהכות על פניו ועל חיקו לא ירחם · ושערותיו ימרט ובידיו יקחם · ויקומו כל
האנשים אשר שם לנחמו וימאן להתנחם · ויאמר כי ארד אבי ואמי רמולה · אל אבי אבל שאולה
ויהי כראות האנשים קול בכיתו כאלו האל זועם · ובקול כמוהו ירעם · וכי מלבושיו בידיו
יקרעם · ויחזיקו האנשים בשתי ידיו · לבלתי יקרע עוד בגדיו · ויצעק האיש ויאמר הנני נשבע
בנפש אבי · כי אם תמנעוני מקרוע בגדי אקרע לבבי · ויבך האיש עד אשר גרונו ניחר · וישבע
כי למות על אביו יבחר · ותענית כזה יום יום לא יתאחר · והיה כזה יום מחר · ויפול על הקבר
מלוא קומתו · וילחך עפרותיו ואדמתו · ויהיו האנשים בראותם ברית נפשו תמהים · ויאמרו אין
זה כי אם איש אלהים · ויהי ככלותו לבכות בכל אות נפשו · ולמרט שער ראשו · ויאמר אחלה את
פניכם הזקנים יודעי ברית לבבי · לקרוא צדוק הדין על קבר אבי · אולי יחשך כאבי · ויהיו
האנשים לקריאתו מהרים · והם לא ידעו כי ערום יערים · ועוד יעשה על מיתת האיש הזה פורים
ויהי בקרוא הקורא שומרי גן עדן והזכיר שם המת · התאנח אנחה גדולה להראות הפך ה
האמת · וישב אל ביתו אבל וחפוי ראש · בפניו תמונה הדאגה ובלבו און יחרוש · כחושבו כי תחת
הנעצוץ יעלה ברוש · והזקנים וכל העם עד ביתו ליווהו · ומלבכות עוד יזכירוהו ויצווהו ·
ונשאר האיש בביתו מתעסק באבלו · וגדודי השמחות יחנו בלבו איש איש על דגלו · וכל העם
שב איש לאהלו · ויאמר בלבו האיש · רשע מחפיר ומבאיש · יזכר עון אבותיו אל ה' וחטאת אמו
אל תמח · עת לספוד היום ומחר אשמח · הנני עושה חדשה עתה תצמח · וישלח ויזבח צאן ובקר
• לעשות לעני הארץ אורה ושמחה וששון ויקר · ויחלק לכל העם למאיש ועד אשה · אשפר
ואשישה · ויאמר כי זה יעשה לכפרת נפש אבי הקדושה · וישלח למחלקי הצדקה אל האמללים
· כסף שלשים שקלים · לחלק אותם לאביונים ודלים · ומשלוח מנות לאלמנות וליתומים · ויעש
לאביו אבל שבעת ימים · ויענה האיש ענות בנפשו · להגיב יין על קבר האיש אשר חשב לירשו

ויאהבוהו אנשי המקום על יושרו ' ועל נועם פעליו וכבוד עשרו ' כי כליל הוא בהדרו ' ויאמרו כה
יבא ברכה נזר הודינו ' המשביע בטוב עדיינו ' המחדש כבודינו ' זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון
ידינו ' ויואל האיש לשבת אתם ולבו עלז בחברתם ' ויהי שם כעשרים שנה גדול ליהודים ונאהב
' כבד מאד במקנה בכסף ובזהב ' כי הצליחו האל עושיו ' והרויחו בכל מעשיו ' ויהי היום חלה
את חליו אשר מת בו ' ובראותו כי גדל צירו ומכאובו ' קרא אל אנשי מקומו ' אשר ידע כי הם
דורשי שלומו ' ויאמר שמעוני אנשי שלומי ' הנני נאסף אל עמי ' ואין לי יורש וגואל רק בן אחד
ברומא ושמו דניאל ' אחלה לפניכם האצילים להיות הוני בידכם למשמרת ' והודיעו לבני מיתתי
באגרת ונבואו הנה בעדות מבוארת ' תנו לו את נחלתי הנשארת ' ואשר יבא בלא עדות
ומזכרת ' יחשב כגנב נמצא במחתרת ' ויענו האנשים ויאמרו אדונינו נזר היקום ' כאשר צוית
את עבדיך כן יקום ' ויהי ככלותו לדבר עם אנשי שלומיו ' ויאסף רגליו אל המטה ויגוע וימת
ויאסף אל עמו ' ויבאו כל אנשי מקומו לנוד לו ולספדו ' הוי אדון והוי הודו ' ויקברוהו במעלה
קבריהם על צדקתו ' וכבוד עשו לו במותו ' ויזכרו האנשים את מצות האיש וישלחו ברומא
אגרת אודות מיתת האיש מספרת ואת כבוד עשרו אשר הכין ליורשיו ואשר יבאו בעדות אמת
כל דורשיו וככן לא ייעפו כל מבקשיו ויהי כאשר הגיעה השמועה בעירו ונגלה הדבר למגדול
ועד צעיר נמצא אז ברומא איש אחד מזרע היהודים ' ושמו אפרים רועה רוח ורודף קדים
זולל וסובא ' כל היום כזב ושוד ירבה ' פריץ חיות רע לשמים ורע לבריות ' עקוב הלב ואיש
מהתלות ' ולו לשון מדברת גדולות ' היה איש בעל בכל וערמה ' ולבו חורש און ומרמה ' גבר
ברמות ותוך על כל אשר היו לפניו ' והיה דברו דבר דבור על אופניו ' וכשמעו השמועה חשב
מחשבת רעה ' לעשות חונף ולדבר תועה ' וישת עצות בנפשו ' לקחת ממון המת ולירשו '
' ומן היום ההוא נהפך לאחר רוח אחרת עמו ' ולא עשה רגלו ולא עשה שפמו ' ולבש שחורים כאלו
מתאבל על מת להראות העמים כי הוא בנו באמת ויקח זהבו וכספו וישם נפשו בכפו
ויעבור מדברות וציות והוא מתהלך בין החיות וירכב אניות עד אשר הגיע אל מחוז חפצו
ואל מקום המת ואל ארצו ויהי כהגיעו אל המלון קרא אל הנער לימים בעיר ויאמר קרא לי
עשרה אנשים מטובי העיר אשר ידעת כי הם זקני העם ושופטיו ' אשר יורו חוקיו ואת משפטיו
ואמור אליהם הגיע פה דניאל הנכאב אשר דמי כבדו בבכי ישאב יחפץ לעשות חוק הבן על
מיתת האב ואחלי לפני משרת מעלתכם ויקר תפארת גדולתכם ללכת עמו עד קבר אביו
קדושו רכבו ופרשו כי שם ישפוך עליו את מרירות נפשו וילך הנער ויקבץ כעשרים איש
מזקני העיר ונכבדיהם כולם אנשים ראשי אלפי ישראל הם ' וילכו עם הנער אל המלון אשר
שם יחנה " והנה שם קול המולה כקול מחנה וימצאוהו בדמי דמעיו מתגולל וקולו אילות יחולל
ויאמר אבי אבי רב מהולל ' המוציא יקר מזולל ' איך נפלת משמים הלל ' ובראותו

נשלמה המחברת הי״ג תהלה לאל חי

המחברת הארבעה עשר

אמר המחבר

כהיותי בבית השר שמן ורשן ׃ שוכב על מטות שן ׃ ו
ובמעדניו אשלח השן ׃ הייתי בחלבות השמחו׳ מגמא ׃
ושוכב על מעייני השושנים סביב הצמא ׃ ויהי היום ו
ואני את רגלי חליתי ׃ ועמדתי ימים שבעה ופני השר לא ראיתי ׃ ויין ושכר לא שתיתי ׃ וכאשר
התחזקתי ויצאתי מפתח ביתי ׃ ואשא עיני וארא והנה אם השר באה לקראתי ׃ וארו׳ לקראתה
ואומר השלום לך גבירתי ׃ השלום לשר השלו׳ לילדים כי באת הלום ׃ ותאמר שלום ׃ אמנם השר
ושמועה שמע וחרד חרדה ׃ וכידוד אחזוהו כצירי יולדה ׃ סוער כהמות הים לגליו ׃ ושכתו כהיתה
עליו ׃ ועתה הדוד הנאמן ׃ החומל עליו והרחמן ׃ למה תעמוד ברחוק ותעלים לעתות ׃ והיגוני׳
חונים על השר אים על רגלו באיתות ׃ בואה אליו החדרה ונהלהו על מי מנוחות ׃ ויהיה לו כ
כראותו פניך שובע שמחות ושא אליו חידותיך המשמחות ׃ ויכבו אש היגונים ׃ ויאירו נרות ה
השושנים ׃ ואען ואומר הנני גבירתי ׃ ואקום קל חיש נשען על משענתי ׃ ואלך אל השר חדר ב
בחדר ׃ ומצאתיו הומה וסוער ׃ ובכל מחמדי הזמן גוער ׃ ולבו באש יגוני בוער ׃ ועמו חברת
מידעיו ׃ וגואליו וריעיו ׃ ובראותם אותי מרחוק ׃ ובידי המשענת החלו לשחוק ׃ ויאמרו מי ה
הביאך הלום ואתה צריך למשענת ׃ ואען ואומר אהבת השר הבאתני ׃ ויאמרו הידעת חידה
משמחת ׃ תהיה אל השר בשמוע אותה נחת ׃ ולא ימות לשחת ׃ ואען ואומר ידעתי לא יכולתי ל
להגידה ׃ ועתה חוסו על כנפי האובדה ׃ להכין אותה ולסעדה ׃ בטר׳ תדעו כי אבדה ׃ ובלא תראו
עצמי אשר השתדלדלו ׃ והעצבות התקלקלו ׃ ואתם את החידה תשאלו ׃ למה זה הבל תהבלו ׃ הבו
שכרי ואם לא חדלו ׃ וישחק השר ויאמר ומה יהיה השכר ׃ ואען ואומר אוסיף לך ליין ולשכר ׃ ויוכן
השר הערב ׃ ויביא יין מלכות רב ׃ ואומר ברוך ה׳ צורי שמלמד ידי לקרב ׃ ואקום ואשתה יין
לשבעה ׃ כי לא שתיתי מתכו ימו׳ שבעה ׃ ויהי כאשר שבעתי מן היין היו יגוני השר בעינת אין ׃
ויאמ׳ עד מתי חידתך בתוך חכך תתכעכע ׃ חודה חידתך ונשמעכה ׃ ואען ואומר האזינו מיודעי
ואדברה ׃ וזה חזיתי ואספרה ׃ איש היה בארץ רומא משה שמו ׃ רצוי לרוב אחיו ודורש טוב לעמו
׃ ושם אשתו רוזלה ׃ אשר ירד עליה אבל שאולה ׃ ושם בנו דניאל אויל שפתים ׃ חמור גרס ר
רובץ בין המשפתים ׃ לא מצא בביתו נחת ׃ רק פח ופחד ופחת ׃ כרדואש מתלקחת ׃ כי היו ת
תדי יום יום נצים ׃ הנה האש והעצים ׃ יקומו זה על זה כח׳ פרצים ׃ ויצעק האיש אל ה׳ מפני ל
לוחצים ׃ כי בנו משך ידו את לוצצים ׃ ואשתו תורה בלבו מן הכלימה חצים ׃ והמוגשים אבים ׃ ו
ויאמר האיש בלבו מסבת עוד את נכעתי ׃ פן תדבקני הרעה ומתי ׃ אין לי טוב רק להניח
אלה האמללים ׃ ולגלות בראש גולי׳ ׃ אולי יקרה ה׳ לקראתי ׃ ואמצא מקום תהיה שם מנוחתי ׃
ויהי היום ויקח האיש הונו ורכושו ׃ ויקם וילך לנפשו ׃ ויקר מקריהו בארץ מארצות יון ׃ אשר שם
אנשי אמונה ׃ היו עם השכל באמנה ׃ בשבטי ישראל מודעת באמנה ׃ ושם העיר שכמה ׃ וירא
האיש מנוח׳ כי טוב ואת הארץ כי נעמה ׃ ויטע שם אהלי אפדנו ׃ וישכח שם ברית אשתו ובנו ׃
ויאמר זאת הארץ אהבתיה ׃ אויתיה חמדתיה ׃ זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה ׃ ׳ ב

לו ב חלו דמעי אלישע פנעו
לו ר חמיך ה ג ביר התאכזרו
כי א זעקה מרה ואתה תוחריש
אבי והורתי בעדן ע דרו
היום אני נכאב ואין לי אם אב
מיום אשר אותי עזבתם הזמן
ובעת תלאות י הדפני'א מרה
מה ל עשות עוד לי ולא עשו אבל
מה או מרה נכאב ונפשי סבבת
ע רו אב ות ע לם ופניו קדמו
על פי עצתו עם ה' נסעו
נשיא אלי בניו משהו הזמן
מה י עשו בנים ורעה נאמן
יאמרו שמואל מת וסרה דוברים
מתו אשר שגו בהבלי הזמן
מת איש אשר בניו במחשך הולכים
לא מת נשיאנו ובניו הולכים
חלקו בחיי עד וצדקות פעלו
הולך צדקות ה צדקות ירדפו
יח שבו דמיו פני אל ד י כמו
יתן אלדים עוז לבניו נשארו
ומנת עוילים ש פני דמו תהי
גם ה כלבים את דמיהם ילקקו
אף חא כלמו אש מלהשת ום
כפיץ וחץ שנון יתד שר סיסרא
תבק לשון זרעם במו פיהם ועי
לא כין ולא נכד בעמיהם וכל
איך י עמוד לבי וידי תחזק
לא א חשה נכאב ולא אתנחמה
אך כל ימותי על נשיאי אספרה ;

לא ב בקעי אליו ולא נחלקו
א לי לבכיי י לעג ישחקו
תמריא וידי ד לתך דפקו
ביום בכי אל ת חשי וזעקו
היום שלומי עו שקים עשקו
רחק באף אותי והם חבקו
להם למי זהב והתפרקו
הם ס קלו בדמי והם עזקו,
לא ב עונם אך בפשעי לקו
ודאו ענק חן ז רעכם ענקו
על פי עצתי י הבו ישקו
כי על שפתיו צוף וחן הוצקו
נפקד ודודיו ע ברי חמקו
איך מת אשר כל מ עשיו צדקו
מתו אשר מן ה אמון רחקו
לא מת אשר כל פי עליו זיקקו
דרכי אב תיהם ובם דבקו
המה בלוח ה זמן נחקקו
אותו ומעשיו א הרין ידלקו
דמים עלי יד א הרן נזרקו
ישקיט לבבות לם כאב נרחקו
הרג ודאשם מו לקים ימלקו
במקום אשר דם ה גביר לקקו
נפש ועד בשר הכי ידלקו
רקת בנידם י חלפי ימחקו
ניהם בחוריהם הכי יכקו
רואים יכיעון ראש וגם ישרקו
עד א זכרה דודיו אשר פסקו
עד כי תהומות עד לעב יסקו
זה על, שדי חסד אשר צמקו

ויהי כשמוע השר הקינות וטוב מליצתם · כפלא הפלא ופלא על זהר ישעתם · ויאמר צדקת באשר אמרת · כי גבול המליצות עברת · מה כעמו לולי ברית עכיפיהם · מה מתקו לולי ררות שתכיהם · יהי ה' אלהיך ברוך אשר נתן בך שכל ותועצה · ונתנך לאב ולכהן לשיר ולמליצה · ה הטבת לראות השכלת עשה כטוב שלך · כי איש חמודות אתה ובינה לך

הה על שדי חסר אשר צמקו
מה או מללו השו אלים מתעטפים
הקו ראים בשמו במרה יצרחו
עת י זכרו דודיו דמעות יזלו
יתח לחלו עליו בשורי הזמן
מה או מרה דודים ומה אצטדקה
נפקד נשיאנו והיינו כמו
ובכו כבי אל עת יריחם קודרה
צר לי כדוב ממשח נשיאי הבמות
אראה ודמיך נשיאי צועקים
לא ה אמנתי ה גביר כי חרבות
לא ת היה נפשי תמורת נפשך
לו ,ב דמעות את שבותך הגביר
אלו בתת כופר פדינוך אזי
בד ה גביר כל ה חמודות נמצאו
אם ב גדו ימים בך איך יבטחו
בם י בטחו אישים אשר לא ידעו
לא י דעו כי תוך ומרמה מלאו
עת י עלנו׳ עד שחקים עת כטיט
מה ב ערו ימים וצדק עותו
מיום ידעתינו ישרה עקלו
לא ה אמנתי כי ידי זרים כתב
לא ה אמנתי כי חצי הזמן
באו תמול חציו בטרם נחזה
לבי לחותנתי בחליל יהמה
אד על פרידתך נשיאי אשבח
אם ה חשיתי ו עצמי נפרדו
אבכה אני בבכי יתומיך אשר
אבכה בצר רוחי ובבכי בתך
אבכה אני בבכי קהלי נשארו
בבכי אחותי צר ומצוק אמצאה
אילו בביתי י שמעו העוררים
הנה פרת מיום דמעי נבקעו
גיחון וחידקל לדמעו קנאו

מה או מללו לבות אשר שקקו
הקו ראים בשמו ומה יינקו
עת י זכרו דודיו אשר מתקו
יתח לחלו על דוד ויתפרקו
כי מ חסריו ה ענק הענקו
ונשיא זמני בו לקים בלקו
ענק פניניו נ כלו נבקו
לא ש גבו ישע ולא חזקו
נבל גאונך בו קקים בקקו
מן ה אדמה לי בקול יבאקו
צרים כהיום או תך בתקו
הא כל יצודי מ ותה יצעקו
אשיב ד מעי ה יקים חנקו
כל או צרות חשק לך הורקו
צדק ו אמת וש לום נשקו
בהם אוילים ש מנו עתקו
כי מ חמאות ה זמן חלקו
תוכם וגבם א הבה חשקו
חוצות המונים י קרעו ישחקו
כי הם בפנים נ שקו ידקו
מיום ידעתים דין פלילים פקו
מכתב אלהים חי הכי ימחקו
זכי כהיום עד אשר יברקו
ברק ומכותם מאד עמקו
לה י המומיעיו ויתפרקו
מרעיד ורעיוני במר יזעקו
אבכה ומורשי הכי נתקו
לך י המו כיום וישתוקקו
ארעם ושמים במר ינהקו
כיום יתומים עד לעפר דקו
אהים וידי ב בבי ספקו
בכים ולויתן אזי שתקו
לא נ כעו מימיו אבל ערקו
כי ח גרת חמות ושן חרקו י א

תלאות ה זמן היו בעוכרי
לקחו ה זמן מגי ובבקום
זמן יקבור צבאיו ב אדמה
זמן יפריד ידידים יום תמותה
ולו החל זמן לקצור יצוריו
ולו נדר להשחית כל יקרים
אמת כל משברי תבל מצאת ים
זכרתיהו בלילות על יצועי
ועליו א שבה בדד ואדום
ולו ישיב ידידי ב דמעות
ולו ישוב דודי בצום ובכי ומספד
ולו ישוב בתת כופר פדיתיו
ואיככה לבכי בי ינחם
ודודי ע רבו דודיו לנפשי
וכתר א הבתו ה דומה
רחצתיהו וסכתיהו בידי
ושפכתי דמי לבי ואין קול
כארון לא נשקתיהו והיתה
ולו היו חשוקיתיו בו דבקים
ולו היו חשוקיו כ אזרו
ולו היו חשוקיו כ חלוקו
ולו היו כנתח מ נתחיו
ודמיתי ואולם ה זמן לא
ידמה כי יחי דודי ואולם
ומי ידע פאר דודי והדו
ולא יספוד כמספד על יחידו
ולו יכלו וידעו ה רפאים
ארורה ה אדמה פ צתה פה
ובמשלים נבוכי עם לצפיר
וישקיט ה זמן צרים ובשדה
ולו אבה שמע ל עצתי
הבינ תי ברודים ועקודים
לזאת אאור זמני זר ואכזר

ולבי מות צבי חשקי עברו
אסירי ה תמותה שם אסרו
ודודי ג חדר לבי קברו
ודוד חשקי במותו בי קשרו
כדודי ה גביר כלה קצירו
במית דודי אזי שלם לנדרו
וקלו מ נשרים לי לשכרו
ולבי י המה עלי בזכרו
כמו גבר אשר יין עברו
דמי עיני יבישון מי נהרו
כתנים א עשה מספד לנזרו
והייתי פדות נפשו וכפרו
ולא ידאג ולא יכאב בשרו
זמני ם ידידותי גזרו
זמני מ עלי ראשי הסירו
והורדתיהו במו ידי לקברו
קראתיהו ולא אשמע דברו
נשיקותי אזי רפו אות לשדרו
כמו מדיו אני לו כ אזורו
אני סות ושמלתו לעורו
אני עצמו ובשר מ בשרו
אני נפשו הביאני בהדרו
ידמה כ אשר לבי שערו
זמן הוביש בלא יומו מקורו
וטעם צוף דבש אמרו ויערו
ולא ימר כהמר על בכורו
הכי יתר פקו פתח דבירו
ולקח את ידידי ב הדרו
אשר נסגר בהיטיבו זמירו
נדיבי עם ישלח את בעירו
זמן אכזר ועוכר את שארו
וכל טלוא ונקיד על שכרו
ארורה ה אדמה ב עבורו

זאת היא הקינה אשר חברתי על ראש גלת אריאל האדם ·גדול בענקים מורי חמי ר׳ שמואל

סכל לבבי עדי ראותי שיאך   אם י עלה שיא ה אנוש לשמים
אילו יבינון ה לבבות גדלך   ימ אסו יתה לכו כמים
יום ל קחו בין ה נפשות נפשך   מיד אלדים ל קחה כפלים
פגעו בשכלי ם לאכי שירתך   הנם לנפשיהם כסות עינים
נפלא בעין ש כלי דמותם כאשר   ראם וקרא את שמם מחנים
איכה ארי ינהום וישרוק לזבוב   נבוב אשר בקצה יאור מצרים
איכה לבבינו צבי יתאחדו   ולקו לך דוד צ ללו אזנים
גם ש כלך מעמד לכל שכל ואיך   ישוה עדולם אל ירושלם
קצר יאור שכלי ואבן שכלך   הוא ים מאד גדול רחב ידים
איך מול חרבות ש כלך אלחמה   בלחי חמור מוחר חמורתים

ויאמר השר כראה מדבריך י כי יהודה היה בקי בשיר ובמליצה אחריך י כי הבושת אשר אכלה
את יגיעתך בראשונה י היה במקרה ולא בכונה י כי לו מצאך שירין בכפש עלי זה י לא היתה ש
שירתך בורחת ונמבזה י איך היית עורך שיריך לקראת המלחמה ברצון להראותו כי לא הגיע ע
עדי לרועי כאן י ואען ואומר חייך השר כי יהודה גבר באחיו י במלאכת השיר ובכחות שיחיו י
על כל אשר ראיתי בזמני י ומהיר במלאכת כמוהו לא ראת עיני י ובין חרוזותי לחרוזותיו כמעט
אין יתרון י אמנם במליצות הוא האחרון י וסבת היותי מהיר במלאכת השירי י הוא היותו משתכר
ללמדה לנערים י לא עשה מלאכה אחרת מעודו י ולכן במלאכת השיר גברה ידו היה זה אתכנ
ימים ושנים לא סר מהשתכר לכל שוכר י וחרוזתיו ומליצותיו מוכר י ותשב קשתו באיתן י לחבר
קינות העתידים עורר לויתן י ויאמר אלי השר אמור נא האמת יהאם חברת קינות על מת
ואען ואומר חברתי וחברתי י וחיילים גברתי י וכמעט הגבול עברתי י ומי שלא ראה קינותי א
אשר נחמדו י אשר חברתי על גואלי וריעי אשר מן העולם הזה נפרדו י לא ראה קינות נחמדות
מעולם י כי הם אספו ההדורים כלם י למקטנם ועד גדולם י וכל שר זולתי בדבר הקינות חלום
חלם י ושב במעשהו דך ונכלם י והקינות אשר קוננתי על ישני אדמת עפר י הם רבים עד אין
מספר י אמנם מן המשובחות שבהם הם שנים י יבכו הלבבות ויזילו העינים האחת מה חברתי
על אח היה לי חומל ורחמן י אשר קומט בבל עת וזמן י אהבתיו אהבת נפשי י ענדתיו עטרת
לראשי י וקוננתי עליו במכתבי י כאשר היה עם לבבי י והשנית היא שחברתי קינה כמרבת י
ממשכבות היגונים מסובבת י ומבכי ואנחה מקובבת י על פטירת בעל בעמינו י אשר עמד ב
בפרץ בעד עמינו י ובעד ערי אלדינו י ורצוי לרוב אחיו דורש טוב לעמו י שקבלו פסולי וזרקו
את דמו י חונן לזמנו וחונן למקומו י נודע ביהודה י בישראל גדול שמו י הצדיק החסיד מר׳ שמואל
חמי עטרת ראשי י ועליו שפכתי דמי ונפשי י כי יגונותי עליו רבו משערות ראשי י הוא החל ל
להושיע את ישראל מצרות הזמן י ונשאר הדור אחריו כאלמן י ויאמר השר נכספה וגם כלתה כ
נפשי לראותם י הוציאם אלינו ונדעה אותם י ואען ואומר זאת הקינ׳ אשר חברתי על אחי בעת
פקדתיו י אשר י הבת נפשי אהבתיו

והיפר ה זמן כל מו עיצו שר
ואיכה נ חשוב לחקור נבואית
ואיכה נ שבה על כס זמיריו
ושירי אסף והימן נטשו על
ושירים א חזו סער לפניו
וכל חוזים הכי חוזים ושוכבים
ושיריו ב גבורה נ אזרים
ולא נשיג גלויי מ׳ אמריו
והוא יחש לכל נגיד וטפסר
ואין בחי ובמדבר כערכו
וכל שרים כנגדו כ ערומים
ואיכה נ חזיק מעמד לפניו
ואיך אקריב לפניו את קטרתי
וכל שרים וניגנים י חזיקו
ולו פגע זמירות את לשינות
ולו דרך י ברגליו על בארות
ולו עמו ירוצון כו כבי אל
ולו ילח מו עמו וצבה רום
ולו יגער בירדן ה תעודות
ולו יאמר השמש דום בגבעון
ואולי הוא אחי שמש וסהר
צבי החן ידי אל כו נגוהו
כו יתפ ארו ראשי העודות
והיו הם בעיניהם חגבים
והיו כל ימי נודו ערכים
ולא בראה לבד על פיו תעודות
ושרים י שמרו מחסום לפיהם
וזיו פניו הכי יחפיר מאורות
ואמרתו לקחוה מליצים
ושירתו לכל שירים לצורה
למי חמדת זמן כי אם לזכר
והאירו פני תבל כהיום

והוא יעש אשר חשב וזמם
חרוצותינו ואין פותר חלומם
ולאינו להשיג את הדומם
עפר ארץ כאלו אין מקימם
ונסים כי אלהינו הדימם
ולא ידעו בשכבם זו בקומם
ושירינו עטים על שפמם
ואיכה נ חקיר סודות עלומם
והיא עדים וחליתם ונזמם
ואף כי לא בצימח ודומם
ובזמיריו יכסו מערומם
והוא לכבד חכמינו בערמם
ויפיח לכל רוכלים ובשמם
בכנפות שיר והוא ישכון מרומם
נשיאי ה מליצות החרימם
הפרמו נדיבי עם סתמם
במערכת תבונת הוא קדמם
אזי מד הרות שירי הלמם
אזי יב קעו מימינו וזרמם
אזי מג ערתו זע ודמם
ועל כן הם קראוני תאימם
ושרפי רום ילדוהו בצלמם
והשרים קראוה נעימם
וכן היו והוא קרן ראימם
ולילות נ היה עמו כיומם
ואולי כי בטבעתו חתמם
עדי אחשב בשכלי כי חסמם
ועיניו מן שבים קשת לתומם
למניקתם והורתם ואמם
ושיר כל שר יהי להם לגלמם
פליאות מ עלותיהו ולשמם
צבי החן ברקיו מ מקומם

וזה השיר הרביעי סלחתיו ק״ל יהודה ידידות נפשי י אחרי אשר השיב ק״ל שירי הסליחות

הכה ידודון ב אלפיו אך ידי   שיריו לרבבות נו גנים טבחו
אלו ידעוס או שמעום כבני   קרח לראשם י מרטו יקרחו
אסף והימן לו פאירם יחזו   אז ב חרי על פ עלם פסחו
לפני יהודה ה המונים יכרעו   לפני יהודה ה יקים ישתחו
לפני יהודה ה מליצים יקראו   אברך וירדן ה אמון יצלחו
הוא מ עדן כימה יקשר גם כסיל   שירי עליצותיו אמת פתחו
לא ה אמנתי ל דברים עד אשר   עין עלי נפשי הכי פקחו
וי לבבו אותי בשירים נמלצו   לבי בטוב ל קחם אמת לקחו
ואח שבה לדרוך תהומותם בעוז   וא חזה אותם והם מי שחו
אני לי כרוב ממשח בגדל חסדך   וראה המון מיעי אשר רתחו
נכח שקד לבי ונפשי בוערים   יתה לכו ביום ו יתלקחו
באו זמיריך ונפשי כלתה   לש מך ורעיוני בך שמחו
אבי ספחני למעלתך ראה   כי בך יצירי ה גביר נספחו
מה י עשו לבני בני ימים ואל   החביר יצורינו ולא יזחו
הנה לזמן י פריד גויות חיברו   לבות ועשתנות בתכם נחו
יבזה לענית חו שקים מתעטפי   על ה גדוד ביום במר יצרחו
אבי ה ידעת אשר קרני מאור   יפע תך או בן או בת יגחו
אני ל צבאים א חריך נמשכו   צוה לקרני הוד ולא ירצחו
הואל צבי ופנה לעם ישתחוו   נכחך וכפיהם לך ישטחו
מיום אשר נרות מאורך זרחו   אותך לבדך ב זמן משחו
לא ת חפץ זבח לך יתנרבו   לבם ונשמתם לך יזבחו
אני ל המונים לא יכילון גדלך   כי ה לבבות מ ראותך מחו
מתי תצו חשקך לרפאות מחלת   דודים במכאוב נודך הוכחו
מי זה יכלכל מ חליהם רק צרי   חשקך אשר על ה שחין ימרחו
אין לי בעולמי לבד שירך אשר   בו כל תלאותי אמת הנדחו
ובעת ראיתי מ עלת יפעתך   אראה נרוגית ה זמן צמחו

וזה השיר השלישי אשר שלחתי אלין אני י אחרי אשר השיב אל שירי השני

צבי החן כרקיו מ מקומם   יראוני וזחלתי לרעמם
יראוני לבד שיריו ואין שיר   אשר שירי לעד עולם עממם
ואין זכרון אלי ראמות וגביש   ענדתים מול מאירי י הלימם
אבי שירי אשר שרו לכל שר   והנה שו דדו הם כ התימם
תמול כל היל לשירותי ייחל   והיום אין אשר ידרוש שלומם
זמירי ה פנו כיום וגם יד   יהודה ה יתה בהם להומם

על נ הרות אבל וינון אשבה
שם ז נחה נפשי זמירות נפלאו
לו יע זרוני מ עינות עיני אזי
נפשי יגונים ין לדה עד אחשבה
יתנ כרן לי ין דעי גם שוחרי
כל ין דעי שירי לפנים יתמהו
אם ק צרו שירי צבי לאתתמהה
איכה אשורד שיר תהלה אז תהי
לא ת מכו ידי בעט סופר ולא
לולי אשר נפשי לך התאפקה
לא חו בשה לא רו ככה עד בוא זמיר
אצתי לעידד ר עיין שכלי ואת
צרתי אני מוצב עלי שירים וגם
לא מ צאה ידי שתי בקר והן
שא נא צבי החן לפשע עבדך
אם י ערב שירי לך יתחשבה
או ק צרו שירי יהי עלי עון
עדה מליצתי לחשקי בך צבי

גם על צ ערכיו לצלי תליתי
שם ס פרה נפשי וגם בכיתי
דם מ כברי ב בכי דליתי
כי מ יגונים ב אמת הריתי
כי אל קאת מדבר הכי דמיתי
עד יא מרו לי כי אני שניתי
כי ב אמת ז מרה ושיר נשיתי
עדנה לנפשי א חרי כליתי
עלה בלבי שיר ולא צויתי
לא ה תותה זה שיר אשר התויתי
חשקך מ ובו כל רוצי רפאתי
דמעי ם אזי לחיי מחיתי
בדור עלי חילם הכי חניתי
אקריב שני טורים אשר בניתי
שפ שעה נפשי ושעויתי
כי מ שי שדה רתך רעיתי
פשעי ב וחטאי אשר שגיתי
נם עד לך גל זה אשר יריתי

וזה השיר השני ממלאכתי הסלוח אלית עוד מאתי

אראח ערוגות הזמן צמחו
אביט אלי שחק. וארא כוכבי
אביט אלי ארץ והנה תמורת
אחרי כלותו ה יתה אל הזמן
יאמרו כבר דרך וקם מיעקב
התא זרו התעו דרו הנערו
הגה ברב ממשח ואדר היקר
הנה יסודות ה תעודה יוסדו
ואש אלה מי זה ואיזה הוא אשר
מיזה אשר עלה בסולם האריון
מיזה עצי הבין לפניו ימחאו
מי זה אשר מוטות זמיריו מלאו
מי זה אשר כל ה מליצים יחריד
ניא מרו אלי יהודה יעלה
דמו מליצי ה זמן מול מעלת

אביט עצי עדנו והן פרחו
ילדות והשחרות אשר זרחו
בשם ידי אל כו עמם רקחו
עדנה וצרותיו אותות נשכחו
כוכבי לא רו הו לכים ארחו
מה ת המו עם אל ותשתוחחו
הנה שגיאות ה זמן נסלחו
יום על מכונות ה גביר הינחו
תחתיו נתיבות ה זמן שחחו
רגליו תה מות ה זמן דלחו
כפם נהרים רון ושיר יפצחו
ארץ וסודיו עד זבול מתחו
מי זה לפניו רו זנים יברחו
אותו לנגיד ב זמן משחו
הודו כלבים א למים נכחו

שירתו ערבה לי כריח ניחוח ׳ ומה להרז אשר בלבבך לשלוח אל החוח ׳ ועתי לא עת דודים אך עת לשכוח ׳ ולפני שירו לא עצרתי כח ׳ הייתי כגבר אין איל וכאיש רצוח ׳ ומהיום הככי מחזיק עצמי נצוח ׳ וילך הנער ובפיו בשורה ׳ ויספר כל דברי לבעל השירה ׳ ויוסף עוד יהודה לשלוח שירים רבים ונכבדים ׳ חכם ממתקים וכלם מחמדים ׳ לא ראיתי כהם בצחות לשונם ׳ ובתוקף מליהם וכטוב עניינם ׳ ואותי יום יום ידרושו ׳ כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו ׳ ואני הייתי כחית השדה נרדם ועולפה ׳ כחרש אשר לא שומע וכאלם לא יפתח פה ׳ כי שבעה נפשי ברעות ׳ ועיני כלו בדמעות ׳ ועמדתי כמו שנה ושנתים ולא עניתיו ׳ ובושתי וגם נכלמתי בעתים אשר ראיתיו ׳ עד אשר נסכרו מעיינות הצרות והאנחות ׳ ונפתחו ארובות הגיל ושובע שמחות ׳ ואז לבשה אותי רוח קנאות ׳ וחברתי אלו שירות בפז מסולאות ׳ אין קצתם דברי נבואות ׳ יפות המראות והבריאות ׳ והנם היו על כנפי נשרי המהללים נשואות ׳ ישרו בעיניו והללם ׳ ועד רום השחקים העלם ׳ ויאמר כי כהם לא ראה מן העולם ועד העולם ׳ ויאמר השר התזכור השירים אשר שלח אליך יהודה ׳ ואען ואומר חייך שר התעודה ׳ הפסדתים לרוע זמני ועליהם גדל יגוני ׳ ופלגי מים תרד עיני ׳ אמנם אם תאבה לשמוע השירים אשר אליו שלחתי ׳ הן תאמר אלין שלחתי ׳ ויאמר אלי השר הגד נא שיריך ׳ פתח פיך ויאירו דבריך ׳ ואומר השיר הראשון אשר אליו שלחתי הוא זה ׳ ולא תשקץ ענותו ולא תבזה ·

אז ש מעת דוד ש מעה אזני תמול   לא ה אמנתי עד אשר ראיתי
בזיתי לכל חשק חשקתיהו כבר   מיום אשר מור ח שקך אריתי
אשתה בצמא ד ברותיך ואת   כל ד ברות הדו ברים בזיתי
שמתים לטוטפות עלי מצחי וגם   שיר תך לי כ ענק שויתי
לך י אמין כל איש ואלו תא מרה   עם ה אלדים ב אמת שריתי
ולט הדת שירך ומתק ט עמך   כל שיר יבואני הכי טמאתי
לולי במראת ליל דמותך א חזה   אז ב הקיצי ב אמת שפיתי
אם לא ראיתיך חזיתיך ולך   דודי בסולם א הבה עליתי
אך א דעה כי בך תבונות נם צאו   מאה שערים מ אשר דמיתי
הה ל זמן ירחיק נדודי ה צבי   כי מ סבול הא הבה חליתי
אם צ מאה נפשך צבי אל מי ידי   דותי בכפלים לך צמיתי
לא מ אשר נפ לאה שיר תך   התם המהו שירי ולא עניתי
באו זמיריך ואנכי נכה   רוח וכוסות ל ענה רויתי
נם ג רמה נפשי חרשיכם בעוז   עד כי מעט מזער ולא כליתי
נפשי במו אש ח יגונים בו ערה   לדמי בגחליון הכי אפיתי

ביותם מעמד סבל וכאם לא היה ולא יהיה · וישאלני וישביעני באלהי אברהם ואלהי נחורי · אם
פגעתי בימי מגורי השיבני אחור · ואען ואומר חייך אדוני פגעתי ופגעתי · וקלון מכבוד שבעתי
ויצחק השר אדוני · ויאמר איך היה הדבר בני ·
ואען ואומר הייתי בקצת זמני · במחץ העוני מחוץ · ובמשעול הדאגות לחוץ · ובדם דמעי
מתגולל ורחוץ · ולגלגלת בראש גולים נחוץ · רגלי אחת בפנים ורגלי א
אחת בחוץ · הייתי מסתתר מן השמש ומן הירח · כי דודאי היגונים נתנו ריח · והייתי כגר בארץ
וכאורח · מלפני נושי בורח · שואג מנהמת לבי ומר צורחי ושכחתי שירים ומליצות · כי היגון פרץ
בי פרצות ויהי היום ואני הייתי בעומק הצרה והבלבול · ולבי כלב נח בבא המבול · והנה
נער אחד לקראתי רץ · ובידו שיר נמרץ · במלקחים לקח לבי ונשמה לא נותרה בי · כי הייתי
לברוח נחפז · והשיר היה נחמד מזהב ומפז · ולא הייתי יכול לקראו במתון · ופי יהלך על טוריו
כפי האתון · ולבי ישוב אחור וילך עקלתון · והנער יקראני בחוזקה למה תעמד משתאה · ראה
ועשה כתבניתם אשר אתה מראה · ואומר בקול נעצב · אל הנער המחזיק מצב · ולראות מה
אדבר בו ומה אשיב על תוכחתו יתיצב · מי הוא בעל השיר אשר כזה הראני · ויען הנער ויאמר
הוא יהודה ביב״לא״נו הוא שולח אליך השירה אשר תראנה · ואם מעט ויסיף לך כהנה וכהנה · עד
אשר יראה בעיניו והכסיון ירחנו · מתי יתפאר השיר ממך או ממנו · כשמעי פלגי מים
ירדו עיני · וסעיפי רעיוני · לא מצאו חונן מה · הייתי מתהפך על חלצי · וכליותי מאנו להיות
יועצי · ואחינוכים עלו כשועלים על פרצי · ואומר אל הנער תשובת השיר לא אוכל היום
לתתך · לך ושוב ומחר אתן · וילך הנער לדרכו · ואתבונן על השיר לדעת אין
ערכו · ואראה והנה השיר נחמד לעין רואיו · שלם בכל תכאיו · ומופלג
בכל ענייניו · ולא יכלו שירי לענות אותו כי נבהלו מפניו ·
הייתי כל הלילה מתגולל על יצועי · ומתבוסס בדמי
דמעי · הומה ונוגע לרוב עצבוני · ותדד
שנתי מעיני · הבקר אור והנער
בא · ולבי חלל בקרבי
מת או נשבר או נשבה · ויאמר אלי מה לך נחבא · נבא ולא ידע מה נבא · ואען ואומר כל
הלילה שבעתי נדודים · כי גנבים באו לי הלילה ושודדים · והנה צרת לבבי כמאה עדים · ויבן
הנער כי אני מתהלל בו ומוצא עלילותי ותולה בכל דבר שאוכל לתלות · ויאמר חי יוצר הרים
ובורא רוח · כי אתה בין המשוררים כרוח ולא יסור מהנה או אהיה רוצח או רצוח · עד תשיבני
או תודה כי אתה נצוח · ובראותי כי כלה שוד ואפס המץ · והנער להחזיק מצב יתאמץ · ובמשעול
חומץ לבי בקרבי יתחמץ · ואומרה אל הנער בפתח ובקמץ · לך אמור אל השולח אותך כי

כי נפלתי במצודת חש קם נלכדתי בשחיתותם
לכן אוחיל עם נדבתם אוחיל יום יום את ברכתם

בראות ספר השירים האיומים · חבלים נפלו לו בנעימים ויפתחו ארבה שבע פעמים ויאמר אמונה הפעם אחרי ראותי מבחר השירים והמליצות יהודה אשר לא עמד איש בסודם · למן סיום אשר ברא אלהים אדם ברוך שחלק מחכמתו לבשר ודם

נשלמה המחברת שנים עשר תהלה לאל חי

המחברת השלשה עשר

אמר. עמנואל המחבר כשמוע ספר השירים והמליצות · המליצים והמליצות · אשר חברתי אל יהודה גור אריה · חסב

שרי קד ש אנשי מדות
מה נפארו מה נהדרו
בנימן ג זר הימים
בנימן כ תר למבינים
בנימן י חשוב מחשבות
בנימן י שכיל בחמרים
בנימן י חקור הפועל
בנימן י בין בצורות
בנימן י שכיל במקרים
בנימן י בין בחיות
בנימן י חקור בתמורם
בנימן י שכיל בנפשים
בנימן י חקיר מוצאם
בנימן י חקיר ראשיתם
בנימן י שכיל ביסודות
בנימן ע דן לנפשות
בנימן י קיץ נרדמים
בנימן ין רה חטאים
בנימן י פר אות בדים
בנימן י רדוף החכמות
בנימן ע רום יערים הוא
בנימן י ליץ ללצים
בנימן י דבק בקדושים
בנימן י זיל טלי בין
בנימן ם גן למבינים
בנימן בית לתעודות
בנימן אק דח שערי בין
בנימן יש לו״הליכות
שירתי ה טבי נגן
הרימי ב בח קולך
שירתי ה גידי להם

נכבדות ס פיר נזרתם
ככוכבים במסלותם
ויהודה ק רן תפארתם
ויהודה על לבם חותם
ויהודה י חשוף סודותם
ויהודה י פשיט צורותם
ויהודה י חקור תכליתם
ויהודה י חקור מהותם
ויהודה י חקור איכותם
ויהודה י חקור בצבאותם
ויהודה י חקיר סבותם
ויהודה על הצלחתם
ויהודה י חקור מעלתם
ויהודה י חקיר באחריתם
ויהודה י חקור אודותם
ויהודה זו הר יפעתם
ויהודה י קים נבלתם
ויהודה י כרות מפלצתם
ויהודה י בלע מטותם
ויהודה י ערוך לקראתם
ויהודה י שכיל ערמתם
ויהודה נ לה ערותם
ויהודה י לחוך עפרותם
ויהודה י ערוף מטרותם
ויהודה בו שא צנתם
ויהודה ח דר משכיתם
ויהודה כ דכור שמשותם
ויהודה י מול ערלתם
ספרי הודם ותהלתם
לא תשובי עד כלותם
שחליתי על אהבתם

קחה דוד הנעלה   זמירות הגולה
ונתוך חשקו רצוף   ונהר יערת צוף
ולקח צמרת   פאר לך לעטרת
צבי עין תפקח   ושור קטר ירקח

לך עופר יכלה   ונפשו תתעטף
זמיריו לך יצוף   וביהודה שטף
ומכל מחברת   מליצה רך קטף
ומפי עטו קח   לך סמים נטף

ויהי כראות השר השירים ההדורים · על אופניהם דבורים · והמליצות הנמרצות · כזהב החן מסובבות · כפל ארצה על פניו · ויבז בעיניו לכל עדניו · ולאוצרות מכמוניו · ולגנזי ברומיו · ויאמר כי שירים כאלה לא ראה מימיו · ולא ראה כזאת מליצה ככבדה · לתיום סור אפרים מעל יהודה · וישאל לכי השר ויאמר האם חברת עוד שירים · ויען ויאמר חברתי לו ו ולאחרים · עוד שירים מפוארים · ויאמר השר אמור נא בחסדך איך היה המעשה · ויען ויאמר לא אכחד מאדוני ולא אכסה · היה יהודה גור אריה באחת מן הערים · ואתו לחברתו אחד מ מבני השרים · ולו יד ושם בכל ארבעה ועשרים · בכימן שמו בעל מדות נכבדות · ולו בכל ח חכמה עשר ידות · הוא היה אבי כל חכמי המספר והתשבורת · וראשון למקרא ולמסורת · ולמעלותיו ולחכמותיו אין מספר · ואיש לא יראהו בעיניו לא יאמין כי יסופר · ויהי היום גרסה נ נפשי לתאבה · והשתוקקה אל אהבתם החשובה · לחדש הידידות ולעורר האהבה · ולחבר להם שיר יספר מעלתם · ואת יקר תפארת גדולתם · וזה השיר אשר חברתי לשמם · לדרוש טובתם ושלומם · עקב היתה ר״ת אחרית בם

תבל בשחת   הודו נפחת
שונה טעמם   נגלה מומם
אין מתעזר   אין עוז אוזר
נשאר בעיר   שמה ובעיר
רק מתהלל   א מתהולל
וזבובי מ   ות יבאישו
איש אנשי ח   שם אנשי ה
איה מקים   מים היים
מי יורנו   מי יראנו
נדיבי ע   מים נאספו
אין איש בדור   פרץ יגדור
לולי כי ע   תה מקרוב
ויסר או   פל עיניהם
בשני כוב   בים האיר
המה בני   מן ויהודה
כי המה ל   מבורות הש
המה בית ח   עד לתעודות

ימים אימים   בם משחתם
הה כי שוד   דה אדרתם
חץ פתאום ה   יו מכותם
אין איש מעיר   יעיר אותם
יסתלסלו   בקווצותם
רקחי הבין   ורכולותם
שרים ופני   כי אמרותם
לשקות העם   עת צמאתם
מראות שכל   ותמונותם
כי נכספו   אל עלתם
ישיב העם   מחטאתם
אסף האל   את חרפתם
ויאר ב   יום חשכתם
וישבילו   מדי צאתם
חמדת ימים   וסגולתם
כל כפתורי   הם וקנותם
הם חצריהם   הם שירותם ט ז

השכל ישגו צאני בכל הרין נבוכו בכל אפיקי התבונה יתעו בגיאיות ספוני טמוני המזימה לא
מצאו מנוח לכף רגלם יצאו יצוא ושוב יתעו בנתיבותיה קדרו נגליהם כוכבי החכמה ותושיה כדח׳
מהם עד בוא תארץ אמת יהגה חכך ונשקף משמי שכלך צדק יקראהו הזמן לרגלך ועל מספת
קדמה כוכב שכלך לאור חבין יהלך ואסף נדחי יהוד׳ ׳ לא יבושו לשכורי אהבתך אחריך ירוצו ולא
ייגעו ילכו ולא ייעפו באות נפשם רוח נדיבתך ישאפו ׃ כעב העטופים ברעב למלא נפשם כי
תרעב עורה כבודי יערוף כמטר לקחך ולבוש בגדי נקם ורחף על הלבבות וכבה להב חשקם
למה יאמרו בעמים כמצא קשר באיש יהודה ׳ היתה האמונה אמונה טמונה בחדרי היכלי
משכילי עם סוגרת ומסגרת מפני אימת חמת חכמת המציקים הטופעים הקודרות אחודרית להם
אשר כנבנו חצי גאות הנבוח על יתר לנסות במסות ובהטעות ובאותות ובמופתים ׃ ויהי ה׳ את
יהודה ויורש את יושבי העמקים ובפועל ידיו נוקש רשע הגיון כי פקד ה׳ צבאות את עדרו את
בית יהודה ׳ כזאת וכזאת יעץ יהודה ישאג בספרי הנבוח ומשער לשער כאריה בבהמות יער
ויכפוס ויאחז טרף החכמות ויפליט גנון והציל פסוח והמליט ולא היה ביום אפו פלט משח ה׳ א
אותו לבשר ענוים נתן לו לשון למודים כלתם מלחמות האמונה והסיר מסוה הבושת מעל פני
פניניה והעלה כר השכל אל עבר פניה להראות העמים והשרים את יפיה כי לא אלמן ישראל
ויהודה ׳ למיום נגלו על לסוכך סעיפי התעודה שרשו בלבך גזעיהם כאלמו דומיה המתחכמים
השליכו יהבי החכמה עליך יראו את נפשם במורד ויהודה עם אל ועם קדושים רד יאמרו מי
עלה שמים וירד יאמרו לפיהם מחסום כי לילה להם מחזון וחשכה להם מקסום ונחל ה׳ את יהוד׳
׳ סור טמא ספתים קראו לירעינו מה יתחרץ לתאר יריקרק חרוץ לא יתואר לגבה בחרץ יודם
קנה ומה תהיה התפארת בתארך הזהב בעופרת הכח הזהב על משמרתו אל תגע בו כי קדשתו
בעלה מאשר תהדרהו וכבוד והדר תעטרהו ונפלא מאשר במחוגת השיר תתארהו יבלח מזרעו
איש יושב על כסא דוד ומושל עוד ביהודה ׳ אפרים הלא תקנא את יהודה הפליא עצ׳ הגדיל
תושיה בבע אמרת קדושי עליון כי הושיע ה׳ את משיחו יענהו משמי קדשו הלא יצא גם משיחך
לישע עמך מדוע בושש רכבו לבא והיום הזה יום בשורה ואנחנו מחשים לא כן אנחנו עושים
עד מתי לא תרחם את ירושלים ואת ערי יהודה ׳ מעל לכוכבי אל הוכן בחסד כס מעלתו
ונושב אלדים ישב בלב ימי התבונה מכנה צדק בגבי כמו רמיש עמוד העומר על עמודי ם
האמונה ועל רצפת ההשגות הרוחניות אשר נטה לשבת הידיעות האמיתיות ברופות בעליל ס
המופתים מוזקקים שבעתים וכשען לגבול המעלות הרמות אם ימושו הרי השכל וגבעו׳ האמונה
תמוטינה וכנפי שרפי הקודש תרפינה וכשל כח זרועות המזימה כשל גם יהודה ׳ יהודה יעלה כ
במעלות השכל יראה כדיבות הזמן תחתיו תחתיו שחו רהבי הספקות נתן לו השכל מהלכים בין
העומדים לפניו שחר סחרי התעודה והרוח שקד על שערי היושר והצליח ישלח שרשיו על יובל
השכל ומדיח מי התבונה יפריח ושיה לאב לינשב ירושלים ואיש יהודה

הנמצא באפסי התעודות בך חפץ השכל להראות העמים והשרים את יפיו ויקח מצמרת ארזי
התעודות ומראש יונקות התורה רק קטף ויתנם לאחרים ביד שכלך וישב בלבך אהלי אפדנו
וימשחך שמן ששונו מחבריך לא ישוט כי אם ברחובות שכלך ולא ירכוב כי אם מרכבות כבודך
ולא יתפאר כי אם בך שלחך השכל לנו למחיה בבואתו לבני ישראל ויהודה ׳ ברעיונים חוקקה
הדרת יקרת תפארת עטרת צורת כבודך ישקוקו הרעיונים לשאת מדברות סודך ישאוך הלשונו׳ העבריות
על כתף שיר תהלותם ויסבלוך על דבשת תפארת מליצתם הראית אבי כוכבי אל אשר פגרו מ
מעבור את כחל מעלתך ואשר לא השיגו במרוצתם אבק המעלות הנחשלות אחריך פחת יהודה׳
אותך ראיתי תלוי בין החרמים ומתנשא כאשר ראיתי תלוי בעולם ויאחז פני כסא וכאשר היה ה
התלוי מבריח מן הקצה אל הקצה מחביר מרחבי המאורים וישימם חברים אם הם רחבים כי
הוא יבכרם ביען הוא בריחם וראשו מרחיב ונכבו מרחי׳ כן אדוני בשכלו מחבר מרחבי התעודו׳
ומבריח יס התבונות יקדיר מאורי המתחכמים וישקיט שאון קמים כי השמש במרומים יקרא את
יהודה ראו עליונות שכלך הלבבות ובבהלו אשתוללו הרעיונים יאמרו מי יעלה נפשינו ה
המעלות אשר ירדה במעלות אחז עלה עיר גבורים שרה עם אלהים ועם אנשים אבי הלא ת
תגיד לנו הדרך נעלה בה הלא תתן לנו יד לעלות אל המרכבה כזר היתים ותפארת המהללים ה
הראנו נא את מבוא עיר השכלים כהר השכל היוצא מהעדן הרוחני הלא תשקני מנחל עדניך
כי עיפה נפשינו להבלי הנעורים המאוס מאסת את יהודי הימים כנכבדות מדובר בכם בשכבר
קם למטה ישע בין בן בהיכלי התעודה ופרח פרח בגני התבונה האירו ניצוני ברקיו והתלקחו
חשמלי זהריו יחיו בשוכי הזמן לריחו זרח אור התבונה במצחו ואם השכלים הנה בריחו ה׳ צבאות
שלחהו ורוחו הוא לבדו גאון עוזכם המלבישכם עדני התהלה המעלה על לבושכם עדי זהב ש
המעלה כי הואיל השכל ויצא ממקומו וירד מעל הרי בשמי׳ ונדרך על במתי הימי׳ וחלף ביהודה
ככון הדבר ונכון השרש והעקר בעיני חכמי המחקר להוציא יקר מגבר זולל ולא יחלל משכילי עם
וזרעם כזר עם ולכן רחש לבי דבר כי מי אשר יחובר אל החיים הנצחיים גבר כבר נשבעתי יצא
מפי צדקה כי בגדר האדם אל תחד כבודי כי כאשר נקרא לשמש מין ואם הוא יחידי כן אקראך
מין ויחש לתעודה כי כה אמר ה׳ אל יהודה ׳ לחדש ממלכת כבודנו יצאת לישע עמנו הנבוכים ב
בנדיבות המועצה סגר עליהם מדבר הספקות ידעת חנותינו במדבר המבוכה והיית לנו לעיני׳
גם ברכות יעטוף מורה צדק היום גלות חרפת הזמן מעלינו ׳ בהסירך העברים העורי׳ והפסחים
הפוסחים על שעיפי שאלות בהנחל עליון אותך מבחר הידיעות ומיטב ההשגות הרוחניות כ
כאמני המציאות כאשר חנכך שפע ימי התבונות ופנה דרך מבוא שמש השכל ויגל את מסך יהוד׳
ממלכת קדושי עליון ושרפי זבול לפנים התעוללו בפי עוללי׳ ויונקים ושב השכל מטרם לחזי
השכלים יתהוללו בחוצותיו ויתקשקשן ברחובותיו מבין עם תלמיד עד אשר יהודה גבר באחיו
ולנגיד ממנו ונגלה פני לבושו ותכהין עיניהם מחשמלי זוהר ישעתו יחזו יעדת דבש השכל ואין
מגיע ידו על פיו יראו כי קרן עור פניו ויראו מגשת אליו ויגש אליו יהודה

מלשון הזהב והאדרת חנכך האלהים נבקעו מעיינות תהומי התבונה וארובות שמי השכל כפתח
צדו מרחבי התעודות עד אשר שטעו בחוצות שכלך קצר מצע השכל מהשתרע עד בואו מלון
קצך ויער כרמלך כך הרגיע' התבונ' ומצאה לה מנוח כלאו העטי' לחוק מעלתך פן יפחיתוה ולתאר
יפעתך פן יורידו הדרה והמונה יתיצבו נכוני ראשית החכמ' ידונו' ויכוננו אולי ישיגו אבק תשליך
מעון ראשי יהודה ימימים נגלה מצפו' סודם ונבעו מצפוני סתרם פצל שכלך בהם פצלות הבאור
מחשוף הנעלם אשר על סתריהם מה יוסיפו עוד הימים אליך לכבוד אם לימים אתה נזרם
ואם בין כוכבים לאם יד ושם אתה ראש כוכבם תסבינה אלומות מהללי הימים ותשתחוינה אל
זהר מעלתך כי היית לישראל לאב ונשאת את עון בית יהודה ' רכבת מליצי הזמן מה תחסר
הפורטים על פי הנבל למה תשכבון בין שפתים הקצור קצרה יד המליצה מפדות ואם אין בשיר
כח להציל שאו שערי המהלל ראשיכם והנשאו פתחי המליצה ויבא מלך התעודות אביר רועי
התבונו' מרבץ השגו' רואיו' ועמדי הצורות הנפרדות' והיה כי יאמרו מי זה מלך התעודות למי כל
חמדת הלבבות מי הכין הרי התבונות בכחו מי הניף ידו על נהרי התעודה בעים רוחו מי שעשוע
הלבבות ואמון אצל השכלים למי תפארת המהללים ואמרתם תפארת התעודה ותפארת בית
דוד ותפארת ירושלים על יהודה פאר עצמותך נעלה מהדבר אשר בו נתעצם וכאשר היה
מה שבו יתעצם הדומם חומר לצומח ואשר בו יתעצם הצומח חומר לחי ואשר
בו יתעצם החי חומר למדבר כן הדבר אשר בו נתעצם חומר אל מה שבו נתעצמת עד כי
כוכבי השמים וכסיליהם זהו שרי יהודה ' מעלתך שמעו הלמודיות ויאשרוך ראו הליכות
שכלך הטבעיות ויהללוך לשמע אזן ישמעו לך האלהיות ויפארוך לקחו מזמרת המאמרי' ומפניני
התהלות ויעשום על ראש תהלתך עטרות ויתנום ביד לשון הימים על הסדר עדר עדר והשכל
עבר לפניהם וישתחו ותגשנה הלמודיות הנה וילדיהן ראשונה הודך תחזינה ואחר נגשו הטבעי'
ותשתחוינה ואחר נגש מה שאחר הטבע וישתחו ארצה שבע פעמים ויאמר שלום לנזר הימים
מדוע גנבוך אחינו איש יהודה השוקד בשערי התבונה אם התחברות הסבות הדומות סבת
שלמות העצם וכפי הסבות התגברות תהיינה בהויה יהיה שנוי מעלת העצמים ידענו כי הסבות
בך התחברו יתלכדו ולא יתפרדו התאחדו בך הכחות השמימיות והטבעיות ויהיו לאחדים בך א
איש האלהים אשר באת מיהודה בחדרי היכלי גלגלי נכבה החכמה לפנים כבודה בת מלך
פנימה בתולה ואיש לא ידעה התפרצו נשיאי הארץ לחזות בנועמה וילאו למצוא הפתח עד בא
אשר לו משפט הגאולה גור אריה יהודה הלבבות אחריך בשבי תלכנה לא ישבו בלכתם אל
אשר יהיה רוח מגמתך ללכת שמה הרוח ללכת . ובהנשא רעיונך אופני מגמתם ינשאו לעומתם
כי רוח הלבבות באופני מעלתם בהנשאם ינשאו ובעמדם יעמדו ישימו בלבך תחנותם שמה
ישבו כשאות ללבבות הנשאות והעדנות הפרתמים ושרי המדינות והיה כי ישאלו אנה פנו לבות
הנבבאים איה בית הנדיבות ואיה אהל משכנות הרעיוני' כולם יענו ויאמרו הנה אנחנו פה ביהוד'

והביאת׳ך רסנו צבא ר׳ם והמ׳נו
זמירי נחבאו ועוד לא נבאו
אהה לזמן יחריד ובין ריעים יפריד
ולא יתן לבות נדיבי עם לשבות
כרוב מה תתרפה כנפיך הרפה
חמול עלי מלכי ואם שפל ערכי

ואף שם בגאונו באפס את חזנו
בנקרות צור באו ביום השליך קרחו
ודינינו יטריד במשאות מדחו
וחשקינו ברכ׳ת ירפה את מזחו
ראה עבדך עולפה וחיה את רוחו
הלא ידעת כי ללבי את נצחו

וזאת המליצה ההדורה׳ אשר היא על ראש מליצות המליצים עטרה׳ לא יותן סגור תחתיה ולא
ישקל כסף מחירה

יהודה אתה ידוך פרי המעלה נשמע מלשון הימים רכבת פאר מעלתך השוקד בחדרי הלבבות הנמצא ברעיונים אותך ראו הימים ככון לחרש ממלכת השכל לא היתה כזאת למיום סור אפרים מעל יהודה׳ יהודה גיל עד אתה הוא תהלתך כזר הזמן עברה הגבול עד אשר אם ליחסים ולמיני מציאות חנן לשכל כאשר הם בשכל אתך ראיתי יחס לנעימות מורה לידיעה ולשלמות ואם ה הידיעות לא גבלום ראשונים אתה גבלתם הקיפה ידיעתך גבול התעודות ותאר שכלך אפסי ה המעלות ותשלח צירי שכלך להביא נדחי החכמה ונפוצות המזוזה מכל המקומות׳ אשר נדחו שם ויבאו ארץ יהודה׳ אתה חותם תכנית מלא חכמה וכליל יופי כרוב ממשח הסוכך על השגות הרוחניות רוח אלדי המרחף על אפיקי התעודות השוקד על מרכז התכונות המקיף על אפסי המעלות הסובב על חוג תבורות הפשוטות רואיך אליך ישגיחו אליך יתבוננו ירדו על פניה יערת דבש שכלך ישימו כבוד תהלתך ישאו לבבם אל כפים אל אל בשמים מי יורה דעה ומי יבין ש שמועה מי יעלה לנו במעלות השכל בתחילה ויאמר ה׳ יהודה׳ יודוך אחיך ובית אביך כי בך בחר השכל לתתך סגולה לסגולה לשם ולתהלה לתהלה ולערוך מערכת התבונות ולהעלות כר השלמות ולמלאת משבצות ההכנות מטוב מציאות העליוני ומזמרת הישות ללמד בני יהודה פרי קדש מה תחרדו לקורות הזמן תזעקו מפני ים התלאות ההולך וסוער עליכם סגר עליכם מדבר המבוכה הנה יהודה יכה במטה אשר שכלו ישים ים התלאות לחרבה ועוברי בעמק הבכא לפתח תקוה ישים מי החכמה להם חומה מימינם ומשמאלם בימיו תושע יהודה׳ המעלתה כעלתה מיום אשר רכבה מרכבות כבודך והתגברה מיום אשר התחברה בשלמותך פשטה מעילי ההמונות ולבשה רוחנות מעיל מלאכתך עשתה לה אפריון בכפסך החשובה רפידתה זהב פרי דתה מרכבה סודות המרכבה תכו רצוף אהבת השלמיות כך התחברו אבי המעוצה ולתבונ׳ אמון מלך יהודה נשמע בגוים בני תחכוני משכילי עם גזר עליהם הזמן בפרידה נכספה גם כלתה נפשם לחברותיך הבחרו הסתופף בהיכלי עונג חכמתך לרוות מדשן שכלך ולשתות מבהרי נחלי דבש תבונתך יאמרו מי ישקנו מי התעודה מי באר אבי המועצה מוצא מים חיים אשר לא יכזבו מימיו מי יעבור לנו אל עבר ימית מ ירד לנו לגן עדנו ויזיל פרי בשמיו מי יעלה לנו אל שמיו ישאלנו ממך במתק שפתים אחר בקשת המחילה לחבר אמרי שפר ולהראות פניניך תמור׳ פניך ולהושיט אליהם את שרביט חנך כי עשוקים בני ישראל ובני יהודה

וזה כל פרי השיר חטאתך · בשומך רוב שיריך ומליצותיך · מאודותיו מדברים · וכבודו ומעשה ידיו מספרי' ובהראותך לכל יפעת יקרתו' וכל מעשה תקפו וגבורתו' ואתה תחזה מכל המאמרים והספרים · בחות הלשונות ומרת הדבורים · ופניני המליצות היקרות · ועשית אותם על ראש ת תהלתו עטרות' וחבר שיר ומליצה אין ערוך אליהם בשירים ובמליצות · יהיו מחמד לכל עין וצבי לכל הארצות · והגד בהם רוס מעלותיו' ויהיו דבריהם מספרים תהלותיו · ואשמע לעצת השר ואחבר שירים סקולים במאזנים · נחמדים להשכיל ותאוה הם לעינים · ומליצה כמרכה חגורת אפוד מועצה · יל'או המשוררים להגיע אל מלון קצה' תגיד בה כפשו מתהלות יהודה את כל חפצה · אין ערוך אליה לתוקף ענינה · וכל המליצות יקראו אברך לפניה ירוצון מדשכה הכמצאים וישתו מנחל עדניה · לאו מליצי הזמן להגיע אל שולי מעיליה · ולהשיג אבקה ולזכב כחשליה · ואשלחם אל יהודה גור אריה בענוה ובמוסר · על יד איש עתי כמצות השר · וזה השיר היקר והנעלה · אשר כפז לא יסולה

יהודה את חשקי ויערת צוף מתקי · בתבל את חלקי ללבי את נצחו
זמן בך יתפאר בסתום כמבואר אשר תאור יואר ותוריד בריחו
ואתה צורתו ותכלית תכליתו וידעת אותו ונועו גם נוחו
והסכנת דרכו וידעת ערכו לרחכו לארכו ומה יועיל ברחו
עדה גאון הרב צלח רכב קרב זמנינו מערב ואתה מזרחו
ואם החכמות ים ותשאנה דכים הלא אתה בעים גאונך תשביחו
ואשרי איש הוא סר למשמעתך השר לחכמה ולמוסר לישר את ארחו
כסיל הזורח הדם הפורח ושמן הרוקח וקטף כריחו
זמן בך רם קרנו ואתה ראש תרנו והתורם גרנו והשוחט פסחו
ואת ראש מהללו ונושא את דגלו ויער כרמילו והנישא טרחו
לשונך מנעמיו זמיריך תומיו לפניך ימיו במימי שילוחו
בלהיך שושניו בפיך מעיניו באפך נצניו וריח ניחוחו
ומראך שמשו וביתך מקדשו ואת כתר ראשו וציץ הוד על מצחו
ואתה ראש חוזיו מגלה כל רזיו והדורך עזיו ומגיד מה שיחו
וגולת עמודיו ופרה נכבדיו סגולת מרבדיו וקרן למשיחו
צרי אל מבאוביו ומעטה כי בביו ולחם לרעיביו וקיטפי מלוחו
בידך נדבותיו בלבך עדותיו ותפיץ רבבותיו כמפיץ את קצחו
והשיר יודך ויאבה עבדך וכל שר נגדך כאבק דק פרחו
ושיר כל שר יורש עזובת החורש ושיריך כשורש ושירינו צמחו
ומי זה לך יערוך בהוט בעל ושריך ושיריך בן ידריך ולא נודע כחו
תמול השיר נרפש ולא ידע כפש בידיך חופש ואספת נדחו
זמיריך יום נגלה צבי חן מה נפלא · זמיר כל שר הגלה והוריד מבטחו

כל חכמי הזמן לפניו כלבים אלמים לא יוכלו לנבוח ׳ ויאמר השר ואיך זה יתכן להיות ׳ להיות הילדות והחכמה לגויה ׳ ומי הוא זה ביהודים ׳ אשר ראה הילדות והחכמה רוכבים צמדו ׳ והאיש אשר תפארתו הוא בן שלשים ושש ׳ ומדרך הבחורים קירות החכמה כעורים למשש ׳ כי הלימוד בימי הנערות ערלי בעתים מעתות הפנאי ׳ ואת החכם אכתי לא קשאי ׳ ואען ואומר ידע אדוני כי יש נפש ברכה תדשן ׳ ויש קנקן חדש מלא ישן ׳ ויש נבו פיח הכבשן ׳ והבית ימלא עשן ׳ ולכן אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו ׳ וחי יוצר רוח אדם בקרבו ׳ כי איש אשר ישיב צור חרבו ׳ יחשב יחיד בדורו ׳ כי דודי ורעי הוא כלול בהדרו ׳ והוא ידידות לבי ושמחתו ׳ אני לדודי ועלי תשוקתו ׃ וישא משלו ויאמר

עת ה תעודה שר יהודה ילדה עצר זמן רחמה ביום הולדת
על כן קראתהו יהודה נבאה לא י ספה ות עמוד מלדת

ויאמר השר ראיתיך אוהב אותו אהבה עזה ׳ ועתה הודיעני אהבתו אותך האמנה היא אם רזה ׳ ואען ואומר ידע אדוני כי כאשר אל מי ידידותי במאה יחידתי ׳ כן נכספה גם כלתה נפשו אל אהבתי ׳ אמנם אהבתי אותו חובה ׳ ולכן אמשך אחריו כהמשך המסובב אל הסבה ׳ אמנם אהבתו אותי הוא דרך חסד ונדבה ׳ ומן התימה אשר אהבני ואני גמלתי רעה תחת טובה ׳ כי הוא בחסדו הביאני אל חדריו ׳ והראני את כל בית נכותו וסתריו ׳ וגנזיו וחדרי משכיותיו ׳ לא היה דבר אשר לא הראני באוצרותיו ׳ ואני לא סרתי מחשוב מחשבת רעה ׳ והחרשתי עליו הרעה ׳ למרות עיני כבודו ׳ והוא לא חטא אלי מעודו ׳ ואתנה את לבי לגנוב מן האבנים היקרות ׳ ולעשות מהם לראשי עטרות ׳ ואקח מבין מכמוניו ׳ מבחר עדניו וסגולת אבניו ׳ וספיריו ופניניו ׳ וגנזי ברומיו ׳ ותרשישיו ויהלומיו ׳ ובדלוחיו ולשמיו רקחיו וסמיו ׳ כפריו כרדיו ובשמיו ויהיו לי ׳ והנם טמונים בארץ בתוך אהלי ׳ ויאמר השר ראיתיך היום מדבר בחידות ׳ ועתה באר לי אלה הסודות ׳ כי ידעתי כי דבריך אלה משל ומליצה ׳ ולדעת אודותם נפשי חפצה ׳ ואען ואומר אמת אדוני כי לא גנבתי כסף וזהב ורכוש ׳ ולא נופך ספיר ויהלום ופטדת כוש ׳ אמנם גנבתי פניני אמריו ׳ ושללתי אוצרות ספריו ׳ ועתה היום חטאת כחטאתי ׳ וגנבה תערוך לגנבתי ׳ כי הוא בחסדו נשאני על כנפי נשריו ׳ והביאני המלך חדריו ׳ והראני ספירי ספריו ׳ ופניני אמריו ופטדות חבוריו ׳ ויהלומי דבוריו ׳ ואשכלות כרדיו וכפריו ׳ ואנכי החוטא ללא סבה ׳ גמלתיו רעה תחת טובה ׳ ולקחתי מבין ספריו הפנינים ׳ והנם בתוך ספרי ופירושי כתונים ׳ עטרתי ספרי מפניני אמריו ומיהלומי דבוריו ׳ ומן הכוונות ׳ והאמת והאמונות ׳ והסודות הצפונות ׳ והדיעות הנכונות ׳ אשר בתוך ספריו כתובות ׳ ויחשתי אלי קצת מסודותיו ׳ ובנייתי חדרי מ משכיות חמדותיו ׳ וידע אדוני וידע כל היקום ׳ כי מבלעדי חכמות ספריו ספרי לא יוכלו קום ׳ אשר ימצא בהם מדבר אמת ונכוחה צדק אליו יהיו נחשבים ׳ כי המתבונן בספריו ימצא כי בקרבם הם יושבים ׳ כי הוא לבדו בחכמות ישור במשא ׳ כלביא יקום וכארי יתנשא ׳ ואשר ימצא ׳ בהם משגיאה אני עשיתי ואני אשא ׳ ויאמר השר באמת אם ישכאך הדין עמי ׳ כי חטאת אליו חטא אין כפרה עמו ׳ אחרי אשר לא כתבת הדברים בשמו ׳ ועתה בזאת יכופר עונך ומשוגתך ׳

כי לפעמים יולדה הנשים · לעשרה חדשי' ולא יחיו הנולדי' מפני היות שליט על חדש העשירי כוכב מאדים אשר לשפוך דם יקדים · וכאשר תלדנה לאחד עשר חדשים הנולדים יחיו · מפני היות השליט על זה החדש השמש אשר החיים מדשן ביתו ירוין · ומנחל עדניו ישתו ובצל כנפיו יחסיון · ויאמר אלי השר אראה כל כלי יוצר עליך לא יצלח · וכבד המשוררים בחיצי מליצותיך תפלח · ואת הראש ושער הרגלים בתער השכירה תגלח · והפרחת כל עץ יבש והובשת עץ לח · אשריהם אשר לפניך · יכניע את גאונכי ויוריד הדרו והמונו · ואם ימתיק בפיו יכחידנו תחת לשונו כי ראיתיך לכל עשוק מגדל עוז ומשגב · ותוריד עטרת גאות שכורי הזמן ותחרום על כל גב · כי אתה אבי כל תופש כינור ועוגב · ועתה הראני כנפיך · ורוה צמאוני מנחל עדניך · כי אל מיי ידידותך צמאתי · ופן יפגע בי פירודך חלתי ויראתי · ועתה השבעה לי כזר זמניך · פן תעיר עלי חרונך · ולבאות אל ארץ נוד תשים פניך · ואען ואומר הנני נשבע כאשר קבע אחורי בפניך · ושם אלבבות כמשכות לריח שמניך · כי המות יפריד ביני ובינך · ואשב עם השר היקר · וערך שמחתנו לא נחקר · שחוט צאן והרג בקר והיתה לנו אורה ושמחה וששון ויקר

נשלמה המחברת האחד עשר תהלה לאל חי

המחברת השנים עשר

אמר המחבר הייתי עם השר ימים ושנים · לרעות בגני ידידותו וללקוט שושנים · כדבר מן המעלות הרמות · ומחכמות הנעלמות · ויהי היום ויאמר אלי השר שמעתי עליך נוראות · וראיתי ממך נפלאות · ועתה הגד נא לי הדוד הנאמן · היש ערוך אלי הזמן · ואען נ ואומר ידע אדוני הרחמן · כי שכחת בנבכת המן · והיתד התקועה במקום נאמן · רד עם אל ועם קדושים נאמן השרף כתון ונל כם להחיות הנשוכים · המאיר עיני החשוכים · והמורה ה הנבוכים · אשר נתן לו השכל בין העומדים מהלכים · ולו בבתי החכמה יד ושם · והדורש דברי החכמה מספריו ידרשם · אין ערוך אליו במציאות · ואין דבריו אלא דברי נביאות · עלה על כ כל אפיקי השכל והלך על כל גדותיו · ולו ראית חמודותיו · וטעמת מנופת יערה דבש סודותיו · אז ידעת כי דברי נכים · וכי כל שרי צבאות החכמה מחוץ לחומת השכל לנים · והוא לבדו לפני ל לפנים · נכנס בשלום ויצא בשלום · ואין אומר אליו אל תקרב הלום · ויתר דורשי החכמה חלמו חלום · ויאמר השר מי הוא זה ואיזה הוא אשר בתרונ השכל ימריא · ובין אחי התבונה יפריא · ואען ואומר הוא אחי ונזירי · עצם מעצמי ובשר מבשרי · יהודה גור אריה · אשר אמרנו בצלו נ נחיה · הוא נזר הזמן וצבי תפארתו · קומת ארזיו ומרת צמרתו · אשר כרת ברית עם השכל ושמר משמרתו · וכל רז וסודות יערהו בחרמו ויאספהו במכמרתו · הוא לכל מגבר המורה יצחק · ומכל אשר בתושיה יתגלע ירחק · ונער בו ונס מרחק · הוא למד החכמות על הסדר · ונכנס עם ה המלך בתוך החדר · ויתן ביד עבדה עדר עדר · הוא הנותן ליעף כח ·

איכה יתגאה		איש הנבאה	נחשב כמו		עץ רקבון
תגזול הון	מ	איש קנהו	בדאגה	ו	ברוב עצבון
תשכח כי	א	פילו קילבון	גזל נתן		אל השבון
תחת חוקי		האל תבחר	צמר צחר		עם יין חלבון
איכה תזכור		לפני מי	אתה עתיד		ליתן חשבון

ויהי כראות השר רכבי ופרשי׳ השירים ההדורים נתקשרה נפשו בנפשי · ויאמר אלי חייך עטרת ראשי׳ קניתני לעבד עולם לא אצא חפשי · ואם אשתי שהיא הרה תלד זכר בי ברצון האל ׳יקרא שמו עמנואל · ואען ואומר אמור נא השר רוח נדיבה · הלא ידעת אם אשתך תלד זכר או נקבה · ויאמר השר זאת הדעת ממני פליאה · ולא ידע זה רק בדרך נבואה כי מי יוכל לדעת העצמים בבטן המלאה · ואען ואומר חייך ידעו זה הרופאים המבינים ונתנו בדבר עשרה סימנים · וכבר חברתי שיר כללתי בו כלם · למקטנם ועד גדולם · והנה לך השיר אשר כלאו המשוררים עשוהו · קחנו השר כי אין כמוהו

אותות	העו	בר הזכר	הם יופי	מ	ראה הפנים
השד	הים	בי הוא גדול	דפקי	הי	מין איתנים
גידים	שת	חת הלשון	מצד ימין		הם רעננים
גידי הצד		הימני הם	מן האחד		עשר מונים
שחרות פטמת		שד הימין	בכרה קלה		רבת אונים
ונזילת דם		מנקבה	אף הימני		אות על בנים
ושכון	העו	בר בימין	הוא הטוב		שבסימנים

ויאמר אלי השר נראים הדברים להיות כנים · ואין ספק כי האומר היה מכלל המבינים · ולא מכלל האנשים אשר חוץ לחומת השכל לנים · ועתה הגד נא לי הדוד הנאמן · אחרי אשר הגיע חכמתם לדעת הסתום והנטמן · האם הגיעה חכמתם לדעת עת הלידה · ואען ואומר דע כור העדה · כי החכמים האמתיים חקרו בחכמתם · וכמה פעמים אין קץ בנסיונותם · כי מי שידע עת העבור יוכל לדעת׳ העת אשר האשה ללדת תהיה כורעת׳ ומי שידע עת הלידה ידיעה ברורה יוכל לדעת ממנה העת שנתעברה · ויאמר השר האוכל להבין זה הדבר אני · ואען ואומר כן אדוני · דע כי דבר מוסכם הוא מן החוזים · יודעי מדע ומביני חרוזים · כי המזל שתהיה בו הלבנה בעת החבור והפקידה · יעלה ממזרח בשעת הלידה · והמזל שיעלה ממזרח בעת החבור והפקידה · שם תהיה הלבנה בשעת הלידה · והנה כאשר יודע האחד מהם למשכיל · יוכל לדעת ממנו האחר · עובר לסוחר · ויאמר השר האם אמת מה שיאמרו קצת אנשים יכול אשה שתלד לאחד עשר חדשים · ואען ואומר ידוע תדע אדוני הנכבד · כי אמת הדבר ·

כי

ואל אשר אמרו אבותיו פזר והיה כלא היה ׳ ואולם אהרן אחי הוא כאבותיו ותמים היה בדורותיו
׳ ומשכר אבי הוא במחסר ובעניים ׳ יבחר מות מחיים ׳ שואל מגואליו וריעיו עזרה ׳ ויאורע
א חיו כדי לתת לו עטרה ׳ משקלה ככר זהב ואבן יקרה ׳ ובת שבע אחותו כלו עיניה בדמעות
ונדרה לו שבע יריעות ׳ ואני בנימין עשיתי בדבר כמה פעולות ׳ ועזרני עליהם האל נורא
תהלות ׳ ואשר יעשה עמו עוד חסד ויגאלנו ׳ ומן העפר יקימנו ׳ חסד ה׳ יקדמנו ׳ ורציתי שתהיה
זאת האגרת ׳ שותקת ומדברת ׳ וכל הענין הזה כוללת ואוגרת ׳ וכל תיבה מתיבותיה תהיה שם
אדם בלבד ׳ ואם את הדבר הזה תעשה אהבתי מתך לא תאבד ׳ ומלך למליצתך יהיה כעבד ׳
ואען ואומר חייך השר הקשית לשאול ׳ אמנם ידעתי כי אין זולתי לגאול ׳ אני אחבר המליצה
הנזכרת בעזרת אשר מדד בשעלו מים ׳ ותכן בזרת שמים ואקום ואחבר זאת המליצה ׳
ואתכנה לשר אבי המושגב ׳

שלימות ברכה יוסיפיה לבני יוסף ׳ אלעזר משה אחי ארח חורי אברהם עקש עמוק שמיר
סובב גלל פרש קוץ מוליד אפיס אסף מרמה אחז מרד ענה בלע יצחק יעקב ת
מנשה גמול מתניה אבי אסף אהרן ידע נח יהללאל אולם ומשכר אביהו אביר יתמה יבחר חבר
מות יואל עזרה קורא אחלי עמרם. ישישי נופי דודי חנושים פנואל יתר מחלי אלישיב גמול אנוש
מנחם יאיר עיפה ימנע תחת מעונותי יכין שכר יקים זכרי אחאב יהודה בן חיל איש הוד נדב
עזר עטרה חשובה עזובה אשה בת שבע יריעות שבע חושה מעשיה פעולתי בנימין אומר תמנע
זיע בוז גדלתי רוממתי עזר שלתיאל ענני חכני גדל ישעי גבר עוזי ידע יצרי שומר מספר חושי
אשר ישוב יגאל יושב חסד ׳

ויהי כראות השר האגרת נפלא על דבריה הנעימים ׳ וישתחו ארצה שבע פעמים ׳ ויאמר
אלי חייך כתתה לי אשר מעמך שאלתי ׳ היום ראיתי אשר ראה לא פללתי ׳ לא אשאל
עוד ולא אנסה ׳ ידעתי כי כל תוכל וכל אשר תחפוץ תעשה ׳ ועתה שאלתי ובקשתי מאתך שר
המשוררים ׳ לחבר אלי שני שירים ׳ אשים אותם במקום אשר אני מתפלל ולומד ׳ האחד ישלים
דע לפני מי אתה עומד ׳ והשני ישלים דע לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון ׳ וזה ינחמני
ממעשי ומעצבוני ׳ ואקום במצות השר ואחבר אלה השני שירים ׳ לקוחים מיהלומי הדבורים ׳
ויקחם השר וישאם על אברתו ׳ וישימם בבית תפילתו ׳

עד אן נשרף		וכמוץ נרדף	הבל נדף		ד תהיה חומר
תשכח		לך הכבור	תורתו	ל	למוד וללמד
אל הגורש		מפניך	האויב	ו	יאמר השמד
מה לך בלבב		הולך שובב	אל זקן	ו	כסיל תצמד.
לפיד בוז	ה	כון לקראת אל	דע לפני מי		אתה עומד

ראשו יחייב, החמסן בסכנות ׳ מצואות הממונות׳ מתוק המר לרעבים ׳ הריתוק יעשה לשובבים׳
באריכות תפסד השירה׳ במלאכות תתחזק התורה׳ כשמוע השר המליצה המפוארה ׳ ישו ס
וכזורה׳ אשר לא יותן סגור תחתיה ולא ישקל כסף מחירה׳ כפלא על חשמלי זהרה׳ והיתה
לו ששון ויקר ושמחה ואורה׳ ויאמר ברוך ה׳ אלהי ישראל׳ אשר לא השבית לשירים ולמליצות
גואל ׳ אתה עתה תעשה מלוכה בישראל׳ ועתה אמור נא נזר הודי הכעלה׳ מה
יוכל איש לספר ממני ומאודותי שבח ותהלה ואין מעלה ממעלות החכמים ׳ שתהיה כי באמת
ובתמים ׳ מה מאד ישתאו הימים׳ כאשר יחיו האנשים אשר מכל הדר ערומים ׳ ויען ויאמר
אל יאמר כן אדוני נזר החכמים׳ כי חבלים נפלו לך בנעימים ׳ כך מעלת הנדיבות׳ אשר בין
כל המעלות לה חשיבות ׳ מלבד שכר הפנים היפות והעריבות ׳ לרחוק ולקרוב ׳ ומעלות אחרות
ככבדות ככוכבי השמים לרוב ׳ ואם אשכח מעלותיך ונדיבותיך עטרת זמני ׳ תשכח ימיני ׳ כי
ידע אדוני ׳ כי כאשר אל ארץ נוד יצאתי בעוני׳ הרים וגבעות דרכתי׳ ובכל בכטותו כהלכתי ׳
ובכל הארצות אשר התהלכתי ׳ עם הנדיבים אשר מצאתי מלחמה ערכתי׳ כי כאשר נפשי מנגד
השלכתי ׳ ודיו פני חללתי ׳ ודמי לבי שפכתי ׳ אל משענת קנה רצון נסמכתי ׳ ובשר ויין לא
בא אל פי ושוק לא סכתי ׳ העלימו ממני עיניהם ׳ ואטמו משמוע אזניהם ׳ ולכן אעלה באוש מ
מחניהם ׳ וכאשר בימין צדקך תמכתי ׳ חשבתי כי על מלכות כשדים המלכתי ׳ ואהבת עולם
אהבתיך ועל כן אוחך בחסד משכתי ׳ ובצדקך בקהל רב בשרתי ׳ ומרועה אחריך לא אצתי ולא
סרתי׳ כי עינך דבר לא הסרתי ׳ מצאתי עמך אם ואב ׳ רחמת עלי הפעם בשרי עלי יכאב ׳ ורויי.
נמאוני בעת אדאב ׳ ותאמר גם לגמליך אשאב
ואשא משלי ואומר

אם אשכח כל תגמוליך
לא ימצא במחתתי
כי בהיותי עם נכבדי
אבן עמך לא חסרתי׳
אף בהיות ב פשי שוקקה
ותאמר גם לגמליך

עלי דוד מש גב אל עתית
חרש אש מ קיד לחתות
ארץ חב קתי אשפתית
ייבית וש מנים וסלתות
השקיתני בין הגיתות
אשאב עד אם בלו לשתית

ויאמר השר אין לתמוה אם יתנדב איש מהוני ׳ רק יש לתמוה אם לא יחלק רכושו אשר רכש
ומקנה קנינו ׳ כי כך יראה האדם מה שלא יראה באיש בלעדיך ׳ ועתה מי הוא זה
בזמן אשר לא יכבדך ׳ אחרי אשר לא ידע מעלתך ויחסיף סודך ׳ הראיתני היום ממלאכת מ
מליצתך נוראות ׳ היו בעיני דברי נבואות ׳ ועתה באתי לשאול ממך דבר נפלא ׳ ואם תוכל ע
עשותו גם בעיני יפלא ׳ כבר ידעת כי שם בני יוסף ׳ ולשלוח לו אגרת שלומים אני חומד וכוסף ׳
ולהודיעו כי משה אחי שנשבה והלך בגרות ׳ יצא לחירות ׳ ואברהם אחי השני הוא איש בליעל ׳
ונתן אל לבו למעול מעל ׳ והוא משחק בקוביא ׳

מהפרכות לטועל תקומה · רמות יענה העשיר החכמות · כפוכות מהטיר · המותרות יתאוו הכלבים
הסברות יתבטלו כשיעירו הכתובים · בחכמה העולם יתוקן · המלחמה תעמד מסוכן · הכהלא׳
לפעמים לשארית · הרפואה לגוף כבורית · הזקן אויב לתולדת · תסתכן מהזאב האובדת ·
הכנף תכיר באברותיו · הענף לפעמים טוב מאבותיו · החרב יגזור בחדודו · הקרב ימלא
מהבשר באדו · כאמן יחשב החלום בהשכות · הזמן ישתנה המלך בהשתנות

ואלה דברי המליצה הנזורה

בהשתנות המלך ישתנה הזמן · בהשכות החלום יחשב כאמן · באדו מהבשר ימלא הקרב ·
בחדודו יגזור החרב · מאבותיו טוב לפעמים הענף · באברותיו תכיר הכנף · האובדת מהזאב
תסתכן · לתולדת אויב הזקן · כבורית לגוף הרפואה · לשארית לפעמים הכהלאה · מסוכן תעמד
המלחמה · יתוקן העולם בחכמה · הכתובים כשיעירו יתבטלו הסברות · הכלבי׳ יתאוו המותרות
מהטיר כפוכות החכמות · העשיר יענה רמות · תקומה לטועל מהפרכות · התעלומה לאור תבא
מהתליצות · הזכב לבעלין נחשב לאין · הגנב הפוך גנב מהעין · החכמה קנו מהאולתר · בלימה
תראו מהחומד · הכשיה בוטחת באמונה · הבהמה נמשכת ברסנה · ברוגו יכשל הממהר · לחפזו
יגיע הכוהר · בתולו יגדל האדם · לפסלו ירוץ הכהדס · מהחיבור לפעמים טובה הצעקה ״
מהדבור טובה לפעמים השתיקה · הגנבה תגלה כשיריבו הגנבים · לטובה סופם כשידרכו ה
הענבים · הפריסות · העלמת הפריצות · יין לפעמים ישוב חומץ · העין יחשך כשיאפס המן ·
יקוץ כדבש השבע · בקוץ יחזיק הטובע · הם זורה תשלם בחריבות או בהשתפקו · יתרה ללבבו״
ההתאפקות · ליסרם מאוסים הישרים · ליקרם מאוסים הפניכים · בחכמה דבר שתוקי המזימה
גוף מדבש מתוק · רחוק מהטוב המורך · החוק יתיר רב הצירך · הגאוה לחכמה דופי · הענוה ל
לחכמה יופי · מודיעתך כבבר מחריתך · עמך · שכן יומך · הלך כבר תמולך · הם זחה · תשלם
בהצלחה · ים בארץ מרחב כשתגבר החברה התבוים כשתתעלם בבריה · העין יחשך כשיבא הקץ
· לאין יחזור מעשין משקן״ לאל תמים הכבלים · כשתשאל שאל מה חומלים · בבכה תתפאר
האשה · האמונה באנשי הקדושה · חבירך תכיר כצורך · אשריך כשתברח במורך · ולקוניו יאמר
הסוס עבדכי · לאדוניו יאמר הבגד כבדני · המכוסה טובה מהתבוסה · בזהירותו ימלט הכזהר ·
במהירותו יכשל הממהר · כחנקי בזבוב לפעמים הענק · הדולקים ישנאו הבורח · החוטקי ישנאו
הירח · כרפים בקבם האברים · כספים במלחמה הגבורים · המליץ הכבלים יהלום · יחליץ ה
העצמות השלום · בוסר ברא שותם הענבים · החוסר יסבלו הרעבים · להבהיל הרואים כברא
הזקן · בהקהיל החכמים המעות יתקן · תוספה חכמותיך כשיאסרו כסיך · גדופה או שבח לך
גרמים מעשיך · בורח השכל כשיגדל הזקן · בורח הדעת מהזלדקן · דרשתי העולם לתקוה
איך העולם הגלגי · בקשתי מהאל שלומי להאריך ואיך השלום החלכי · באמונה תעמוד האחוה ·
בתבונה תמרוד התאוה · המאורעות יתחברו מהשעות הנעלמות · ובנו בהקדמות · האחרונות ·
יובנו בנסיונות · הפגעים · לב דואים יבתיחו הרגעים · נפשו ייגע הכעס

ולבית איש כהן הזרוע והלחיים והקבה אל שדי יתן לו רחמים ולאויביו יתן רחמים ׳ ויראה
זה ר״ע יאריך ימים׳ כודע בזמן הוא ושיחו כיר כאמן לשולחיו ׳ אלהי שיתהו בגלגל וירום ראשו
ויתענג בדשן נפשו ׳ ותחת פדיונו ׳ תהיה לו פיד יום אם יחטא תשמרהו ׳ ונקה לא תנקהו ׳ ויהי
ביתו כבית פרץ ׳ והקבהו על במתי ארץ ׳

כראות השר נועם המליצה ׳ ויהי כפורחת עלתה נצה כרוב אחד מקצה מזה ומשחיז לחבל
מקצה׳ כשבע כי האיש אשריבא מלון קצה׳ הוא אפיד אפוד חכמה ומועצה ׳ ויאמר אלי התוכל
לעשות מליצה הדורה ׳ יהיה לה ענין בעת תקרא ישרה וענין בעת תקרא אחור כזורה ואומר
ידע אדוני הנעלה כי יכול נוכל לה ואקום ואחבר זאת המליצה ההדורה׳ והיא ישרה וכזורה

ואלה דברי המליצה הישרה

התורה תתחזק במלכות ׳ השירה תפסד באריכות ׳ לשובבים יעשה הרתוק׳ לרעבים המר
מתוק׳ הממונות׳ מצוות בסכנות ׳ החמסן יחייב בראשו ׳ הכעסן ייגע נפשו ׳ הנגעים
ימיחו לבתים הפגעים ׳ בנסיונות ׳ יעבנו האחרונות ׳ בהקדמות ׳ יובנו הנעלמות ׳ והשטעות
׳ יתחברו המאורעות ׳ התאוה תמרוד בתבונה ׳ האחוה תעמוד באמונה ׳ החלכי השלום ואיך
להאריך שלומי מהאל בקשתי ׳ רגלני העולם ואיך לתקוה העולם דרשתי׳ מהזדקן הדעת בורח
הזקן כשיגדל השכל בורח מעשיך גורמים לך שבח או גדופה כנסיך כשיחסרו חכמותיך ע
תרופה׳ ויתקן המעונ׳ החכמים בהקהיל הזקן נברא הרואים להבהיל הרעבים יסבלו החוסר
הענבים בראשיתם בסר השלום העצמות יחלוץ והלום הכבלים המליץ הגבורים במלחמה
נספים ׳ האבירים בקצם נרפים ׳ הירח ישנא החושקים ׳ הבורח ישנא הדולקי׳ הענק׳ לפעמי׳
כזבוב כחנק׳ הנמהר יכשל במהירותו׳ הנזהר ימלט בזהירותו׳ מהתבוסה ׳ טובה המבוסה׳ כבדני
הבגד יאמר לאדוניו׳ עבדני הסוס יאמר לקוניו׳ במורך כשתברח אסריך ׳ בגורך תכיר חביריך׳
הקדושה באנשי אמונה ׳ האשה תתפאר בבנה ׳ מהחוטאים שאל בשתשאל׳ הכבלים תשי׳לאל
׳ משקן מעשיו לחזור לאין ׳ הקץ כשיבא יחשך העין ׳ בבריה כשתתעלם התביישי׳ חברה כשתגבר
מרחב כארץ ים ׳ בהצלחה תשלם השמחה תמלך ׳ בכר הלך ׳ יומך ׳ שכן עמך ׳ מחריך ׳
נכבר מידיעתך ׳ יופי לחכמה הענוה ׳ דופי לחכמה התאוה ׳ הבורך רב יתיר החנק ׳ המורך מ
מהטוב רחוק׳ ימתוק תרבם נוף המזימה ׳ שתוק או דבר חכמה ׳ הפניכים מאוסים ליקרים ׳
הישרים מאוסים לשרים ׳ ההתאפקות ללבות יתרה ׳ בהסתפקות או בחריצות תשלם הסחורה ׳
הטובע יחזיק בקוץ ׳ השבע בדבש יקוץ ׳ העץ כשיאפס יחשך העין ׳ החומץ ישוב לפעמי׳ יין׳
הפרישות ׳ העלמת הפריצות ׳ הענבים כשידרכו סופם לטובה ׳ הגנבים כשירבו תגלה הגנבה ׳
השתיקה לפעמים טובה מהדבור ׳ הצעקה טובה לפעמים מהחבור ׳ הנהדס ירנן לפסלו ׳ ה
האדם יתגדל במזלו ׳ הנזהר יגיע לחפצו ׳ הנמהר יכשל ברוצו ׳ בדסכה כמשכת הבהמה ׳
באתונה בוטחת הנשמה ׳ מהחומד תראו כליתה ׳מהמלמד קנו חכמה ׳ מהעין גונב ׳ הפיך ה
הגנב ׳ לאין נחשב לבעלי זוכב ׳ מהמליצות תבא לאור התעלומה

ויאמר אלי השר השכלת עשה והיטבת לראות · ועשית כשדיך ובמליצותיך כפלאות · וחפצתי שתחבר אלי מליצה · בעת שתקראנה אל האוהב תהיה ברכה וחדוה ודיצה · ובעת שתקראנה אל השונא תהיה קללה כמרצה · וחרפה ונאצה · ואען ואומר הנני הנני · אל כל אשר תחפוץ תשני · ואקום קל חיש ולא החשתי · והכנאתי כאשר צויתי · ואחבר זאת המליצה המהוללה · ולה שני פנים ברכה וקללה · ואלה פני הברכה

אל השר והטפסר לעכנה ראש · מעולם נסך מראש · ולבו בו ער ויהגה לעכנות · ועמו יחותו החכמות והאמונות · בנה כעש ביתו · מה טוב פרי דתו · עד יגוע לא יסור תומתו · ישכב וערבה שנתו · שלחו הזמן לבכיו להיות פחם · ויתן את מכחו חזק לעומת מכחסי רב אדם יקרא איש חסדו מנעוריו · והיה שדי בצריו · ומהסמים אשר פיו נטף · הכשים והטף יכפשם בהם תתעטף · כתן אותו הזמן בקיאו · להיות על פיו כל ריב וכל נגע קראו · וחכמי הזמן סוד יכיקם · וזקניו יחכם ואשר יבא בשדי תבונותיו ומגרשם · ידע כי רפאים שם · לא יראה כל חכמי לב לרהבו · אם יפקד לא יפקד מושבו · ימחץ הזמן וידיו תרפאנה · ועצבותיו ברוחו תספכה · ורעיוניו לכל ה הצפונות גולים · העתיקו מהם מילין · הוא יהלום הצדק אשר ירומם ומתכו ישאפו צמים שורש רתמים לחמם · בניים לא יתחשב · ובשחק מאזנים נחשב · היו כוכבי הזמן עש וכסיל המצוה ל לאשר רכה יפצח · לפתוח פה ברכה בח ויש המחלוקת יתן לחרבה · ולבת איש כהן הזרוע והלחיים והקבה · אל שדי יתן לו רחמים · ולא זכות יתן רחמים · ויראה זרע יאריך ימים · נודע בזמן הוא ושיחו · ציר נאמן לשולחיו · אלהי שיתהו בגלגל וירום ראשו · ותתענג בדשן נפשו ותחת פיד יום · תהיה לו פדיום · אם יחטא תמורתו · ונקה לא תנקהו ויהי ביתו כבית פרץ והרכיבהו על במתי ארץ ואלה הם פני הקללה

אל השר הטפסר לעכנה ורום מעולם נסך מי ראש · ולבו בו ער ויהגה לעכנות · ועמו יחותו החכמות והאמונות · בנה כעש ביתו · מה טוב פרידתו · עד יגוע לא יסור טומאתו · שלחו הזמן להיות פחם · ויתן את מכחו חזק לעומת מיין קם · רב אדם יקרא איש חסדו מנעוריו · ו · יה שדי בצריו · ומהסמים אשר פיו נטף · הכשים והטף · נפשם בהם תתעטף · כתן אותו הזמן בקיאו · ולהיות על פי כל ריב וכל נגע קראו · וחכמי הזמן סוד יכיקם · וזקניו יחכם · ואשר יבא בשדי תבונותיו ומגרשם · ידע כי רפאים שם · לא יראה כל חכמי לב לרהבו · אם יפקד לא יפקד מושבו · ימחץ הזמן וידיו תרפנה · ועצבותיו ברוחו תספנה · ורעיוניו לכל הצפונות גולים · העתיקו מהם מילין · הוא יהלום הצדק אשר ירומם · ומתכו ישאפו צמים שורש רתמים לחמם · בניים לא יתחשב ובשחק מאזנים נחשב · היו כוכבי הזמן עש וכסיל · יהוא בין כסיליהם עש וכסיל · המצוה לאשר רכה יפצח לפתוח פה ברכה ויש המחלוקת יתן ליחה רבה ולבת

ויא׳ ר אלי הטר אמור נא בחסדך מה׳ שמות הספרים ׳ אשר למדת בימי הנעורים ׳ ומי
המחברים ׳ ואען ואומר ספרי החכם רבינו משה בן מיימון ׳ כי הוא היה חכמה אמון ׳ וכר חופש
כל מחשך ומטמון ׳ היו פניני אמריו על טולי מעיל החכמה פעמון ורימון ׳ בו לדעות הנכריות
וקטיל המון ׳ מצאנו בארץ מדבר ובתהו יליל ישימון ׳ ויביאני אל גבול קדשו ׳ ויבן כמו רמים
מקדשו ׳ וספריו וספיריו היו לו מעיר לעזור ׃ ואדבקם אלי כאשר ידבק אל מתני איש האזור ׃
ואשא משלי ואומר

ספרי הרב	הם במלכות	ספרי זו״ל	תו פלגשים
מיום בינו	תן בכפריו	לא נתתי	את פי לגשים
ולרוות כל	צמא לבין	צויתי נד	בות פילגשים

ויאמר הטר ספרו מתך אנשי הדור נוראות ׳ ושמעתי עליך נפלאות ׳ ב׳אמ׳ ר אלי כי חברת
ספר באורת בו צורת כל אות ואות ׳ ואם אמת הדבר אין אלו אלא דברי נבואות
ואען ואומר אמת הדבר אדוני ׳ והוא כחירוגשית אזני ׳ והוא עטרת על ראש כל אשר חברתי ב
זמני ׳ וחברתי בראש הספר שירה על כל השירות תהולל ׳ והגדתי בה כוונת כל הספר בכלל ׳
ויגילו בה רואיה כאשר יגילו בחלקם טלל ׳ ויחמוד הטר לשמוע השירה כי נכסף לשמע אזן א
הדרה ׳ ויאמר אלי השמיעני אותה ואעבדנה לי עטרה למען ייטב לי בעבורה ׳ ואומר קח לך
הטר עטיתיו מפניני המאמרים ׳ ויסדתיו בספירים ׳
ואשא משלי ואומר

הוי כל צמא	בבלי גומא	הלבו אלמי	בור תושיות
מה לכם בו	רות נשברים	הא לכם גו	לות עליות
רב לכם סוב	הר הילדות	בנפשות ה	נה כשבויות
סרו נא אל	סגדל עוז	בביתי אותו	אל תלפיות
שקדו על ס	פרי הסופר	באות צורת	האותיות
ישיב לכם	הנסתרות	מובנות ל	לב וגלויות
אביעה חי	דותגלה לי	הבוחן ל	בות וכליות
וישם פי	חרב חדה	ולשוני ח	רב פיפיות
ודעו כי לא	כאותי ת	המצריות	העבריות
בהשע הרא	שונות נרמ	זו החכמות	רוחניות
ובתשע ה	אמצעיות	נרמזו ה	שמימיות
אך בתשע	האחרונות	נרמזו כל	הטבעיות
בם נרמזו	הנמצאות	רוחניות	או גשמיות
מן המעלה	הראשונה	עד רמש	רות תחתיות
בם ארבע	האופנים	אף מתיכם	ארבע חיות
בם הרקי	ע הנורא	וכרובים מ	עד איש לויות

ביום דדתי עלי שרות ושרים בשטף אף כע יט על פגרים
שאלוני הלא תפחד עניתים היפחד הארי ברוב עדרים

ויהי אחרי כן וישאלני השר ויאמר לי · אמור נא שמחת גילי · האם התוכחת לעולם עם החכם ר' יוסף הכתים · אשר היה מארץ פיתום · ואען ואומר לא התוכחתי אמנם היה באמת איש תם · ולא רביתי עמו להוכח · ואולי כי לו התוכח · היה נכוח ולא נוכח · ובעברו דרך אבילי אלבני להגיד בכבודו · ולחבר שיר יהיה שהדו ועדו · וחברתי עליו שיר נעים · מעשה בעצועים וכל הסגנים והשרים כבדוהו בעבור מעלת שירי · כי הוא היה ביניהם לנכרי · וזה השיר אשר עליו חברתי · ובמחוגת שכלי אותו תארתי ·

הוא בן פורת תוך פיו יערת נופת צוף ו בלבו נחתם
פנת יקרת לבין פטרת רחם נקרא בשמו נחתם
הוא לראות לפני אל חי מרכבת ה שכל ירתום
הוא עלה על סולם החכמה הוא חקר סו דיה עד תם
הוא יקיר מי מי השכל הוא בורות ה סכלות יסתום
בשמו כן הוא גם הננו כי על נחתום נחתים נחתום

וידע השר אדוני כי הדבר אשר הביאני · שהחכם ר' יוסף הכתים לא הלאני · ומפניו לא נבעתי ושירותיו מדרך בארמנותיו השבתי · הוא ראותי אותו בכל תושיה מתגלע · ולכן נבקה רוחו בקרבו ועצתו אבלע · כי לא טעם מנוף המליצות ודבשם · רק זעיר שם זעיר שם · אמנם יחריד לבי ויטריד רעיוניו איש אשר מול חכמה אחת ישים פניו · כי הוא יגיע אפסיה ויפתח מאבוסיה ויטתה וימצא כוסיה · ויגרס חדשיה וישים לבקעה רכסיה · ויעדה תפארת עכסיה ·
ואשא משלי ואומר

לא ערכתי מלחמה עם איש רוב חכמות ונצחני
אכן בעל חכמה אחת יום נלחם בי הבריחני

כשמוע השר עלז לבו · ויאמר זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו · ויאמר אלי ראיתיך החבר מ מעיין המתגבר · מפרק הרים וסלעים משבר · ותכנית בעמל לב איש על ריב לא לו יתעבר ועתה הודיעני במה כוחך גדול כאשר היית לתבונות בית וועד ואל החכמות מגדול ואען ואומר דע יהודה הנאמן · והשר החומל והרחמן · כי הדבר אשר אל עושר החכמה הביאני הוא כי הלאתי הזמן והוא לא הלאני · ולא יכול אלי כאשר חמודותיו · הראני · וגרעתי בכחם השיאני · וכאשר הכו באנשי עדתי רוח אל באני · ועל כנפי נשרי התבונה נשאני ויהי כהכותם וכשאר אני ובעת נדיבי עמי העלו חשק היעלות על ראשם וישאוהו במוטשותי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט
ואשא משלי ואומר

לשואל במה ב עלית עלי כל בשוך הזמן יחזה וחיה
עניתיו תמורת להציב לנגדי ראות מן צביה צבי יצבי יה

להועיל ולעזר · וטוב עוללות שיריך מבציר אבי עזר · וישא משלו ויאמר

בנפשי צבי חן מעיל הוד מעילו · וגם פ עמון הוד ו הדר בש לין
ומי י שאבה בין לבד מ מקירו · ומי זה ימשל לבד מ משליו
ואין איש יהלך בחשך הלא רק · לנוגה מאיריו ואיר מ הלליו
ואין מי ילקט לבד עו ללותיו · ואין איש יזנב לבד נ חשליו

ויאומר אל השר אדוני · שכחנו מעשה הנביא אשר בו התלה · ונכחנו אשר כבודי הקלה · נלא שמנו אל לבנו עצב לבי וצירו · ושכנו להלל איש שירי חבירו · ויאמר השר ברוכה תהיה הנביה עם התעלים · אחרי אשר הביאותנו לגבר חולים · ולשמוע השירים המהוללים · ואען ואומר הנני שולח לה · הברכה אשר אבל הזמן אל היעלה · אשר ראיתי מוקעת בלב האלה · ובחפץ גדול הייתי נושא על הגבירה · השירה הזאת אשר נשאתי על המוקעת האדוניה ·

ואשא משלי ואמר

ראיתי א שה מרשעת · על לב הא לה מוקעת
כל עובר ע ליה ישום · משתאה מ דריש לדעת
אמרתי מה יפית אלה · לך יתרון על עץ הדעת
רבות א־ות עשו חיל · אך את בש ער מודעת
לו עלית עם כל האלות · תוך מאזנים את מכרעת
ולנגעי ה נשים היית · את אזוב ו שני תולעת
מי יתן י דבה אל יפייך · כל עקיער עד מיפעת
לא תשאי ב פרי זה יום יום · תהיה נפשי לך נכנעת
אלביש א־תך אפוד ומעיל · אחבוש על רא שך מגבעת
אתן על ב דיך עגיל · על פארו תיך טבעת
אוסיף לך כ הנה אם לי · את ובקולי את שומעת

ויאמר השר זחלתי ואירא · פן ישמעו דבריך אחי הגבירה · כי יכיכו אותך להיכי תוכחותם מטרה ויהם נקיבי ראשית החכמה וידועיה · שריה וקציניה ושועיה · ואף אם היו נקלים ונבזים · יש לחכמים להיות משכאתם והירים וזריזים · כי כבר אמרו חכמים כי אדם ענק · לפעמים בזבוב נחנק

וישא משלו ויאמר

הזהר מ שנאת נקלה · ורחק מק נאת איש נבוב
כי ראיתי פעמים רבות · אדם ענק נחנק כזבוב

ואומרה אל השר דע אדוני כי לא ידעתי אנכה · ולי לבב אמיץ עורף לא יפנה · אשר יקרא עליו מלוא רועים מקולם לא איחת ומהמונם לא יענה · ולכלאים אשר יקראני · הנני הוא המדבר הנני · ואיך אירא מתרועה ורעם שרים · היפחד האריה מרוב העדרים · ואשא משלי ואומר · חד

יהרתה תוך   כלי דונג   ובשל
בתוכם   ת אמי פרדה   שמנה

ותשטתם   עלי עור   ה נמלה
ולערב   חבוש אותם   בבטנה

ואם מאן   תמאן ל   עשות זאת
קחי ילדה   ומרטי את   זקנה

ושרפוה   במי ים סוף   למולה
והעלמה   תקבל את   עשנה

וקח שערות   שחורות   צ מחולה
בכף ידה   לגרר בם   לשונה

והבה זאת   חקרנוה   וכן היא
וכזאת היא   עצתי   ה נכונה

ראיתיה   בספרי   ה נבונים
למחלתה   נתתיה   למנה

ומטעם   אבן זוהר   וראזי
ואיפוקרט   וראשי   ה תבונה

וישחק השר על הרפואות השר הככני לעלובה · עזובת רוח ועזובה · ויאמר חי אני כי ה
התלית בה · ואם היא שמה כך אותותיה · לקחה מידך כפלים בכל חטאותיה · ושירתך
זאת יקרה בעיני · ולפאר שיריך אשים פני   וישא משלו ויאמר

צבי   ה חברים   ונזר נזירים
ומשגב לעתות   ועזרה   בצרות

ותרכב   עלי חוג   זמירות וכל שר
לנגדך   כרכבי   אתונות   צחורות

ותגנב   לבבי   בשירים יסדתם
יקיצים   בשלם   ישני   עפרות

לאזני   תעידה   הלא הם גזמים
וידמו   בהלם   מנורות   טהורות

חקקתם   נדיב עם   נתתם עלי חוג
רקיע   שמי ה   מליצה   מאירות

ראיתים   ונראות   פני ה אלהים
חמדתים ענדתים   לראשי   עטרות

ויהי כשמעי שירת השר כבהלתי מפניה · כי גדלו בעיני עניניה · ואומר חי אני כי שירך זהב ס
סגור · ובהיותך עמך מרעש שירים ותרועה לא אגור · ולא יחרידני בחכמתו אגור
ואשא משלי ואומר

שירי השר   זהב כגיר
זהד נהרו לי   הרב הגור

איך ים אג ר   גור מי וכים
חילו אגור   אג ר אגור

כשמוע השר שירי ונעמו · היתה רוח אחרת עמו · ויאמר השיר הזה עמד בו ריחו וטעמו · חי אני
כי שירך פרץ · מגבול השירים פרץ לתחת שלש רגזה ארץ · ואבן ואומר חייך כי אשא לך משירי
תשאת · ותראה אם תחת ארבע תוכל שאת   ואשא משלי ואומר

לבי יתר   מפהדך
מיפעתך   הן גיר אגור

אנה אלך   מרוחך
אנה אסע   אנה אגור

אסע אראה   חיל בן יקא
אגיר אגיר   אגור אגיר

ויאמר השר אלי באשרך · אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך · כי הגיעו עד לשמים זמיריך ·
ואין איש ישאב מי בינה רק מבארך · או יהלך בחושך רק לאורך · ואין איש ישא הוד אם לא תעניך
והודיך · ואין איש יוכל לבד כמשליך · או ימשל כי אם ממשליך · כי זמיריך לומן נזר

סביבה׳ ואומר חושו ובואו כי צרה קרובה׳ קחו לכם מקרני הזאבים משקולת ׳ ומחלב התרנגולת ׳ ומיץ השיש וזהר הלבנה׳ ומצל הבור וריח הלבונה׳ ואחד מכם ימהר ויגדע׳ הזנב מן הצפרדע ׳ ותעשו מהם רטייה ׳ לחבוש בבטן הצביה ׳ ואם הרפואות הנזכרות בעיני הצביה כבדות ׳ מרטו זקן הילדות׳ ושרפום במי ים סוף בבית כלא כבשן ׳ והבית ימלא עשן ׳ ובעלות העשן באפה ׳ תשבע הצביה בחרפה ׳ ואף אם יהיה בעורה שחין ונרפא ׳ וקחו משערות כפות ידי הצביה העדינה׳ לגרר בם לשונה ׳ הנה זאת חקרנוה ׳ באשריתה שמענוה ׳ ובשדה יער מצאנוה ׳ ולרפואות מחלת הצביה כתנוה ׳ ויהי ככלותי לספר הרפואה ׳ הכחתי הצביה בכפש נכאה ׳ ואבא מפס בוש ונכלם ׳ ולי חרפת עולם ׳ ואבא אל השר והוא אל עת באי מצפה ׳ לראות אם העלתי אל הצביה ארוכה ומרפא ׳ ויקרא כאריה על מצפה ׳ ויאמר איך שלום ה הגברת בת אביר הרועים ׳ ואומר הבל היא מעשה תעתועים ׳ אין שלום אמר ה׳ לרשעים ׳ ויפול השר על פניו ויאמר עת לשחוק יכי אראה כי הרופא היה בעיני הצביה לשחוק ׳ וישאלני להגיד לו המעשה איך היה׳ ואם נתלהבתי מחשק הצביה׳ ואען ואומר המתלהב מחשקה תחת חרול יסופח ׳ ויכום מקול הפחד וילכד בפח ׳ וכמותו תאכלנו אש לא נופח ׳ יען קויתי למשפט והנה מספחי והלבשתני במעילי הכלימה תלבושת ׳ והיא לא לעזר ולא להועיל כי אם לבושת ׳ כסתה פניה פן אראה הדרה וטובה ׳ ותלט והדפק באדרתה פן אפגע בה ׳ ויאמר השר זה הבל ורעה רבה ׳ ועתה הלא הישבת צור חרבה ׳ ואען ואומר הישבתי בעפר עוללתי ׳ וזמתי לה רפואות אשר לא כאות ׳ כאשר תהיינה אזניך שומעות ועיניך רואות ׳ ותחת אשר קויתי לרקוח סמיה ׳ ולהתעדן כיהלומיה ׳ ולשכון תרומיה ׳ ולכחיתגדוריה ׳ ולרוות תלמיה יהכחתי אותה

מתבוססת בדמיה ואשא משלי ואומר

נדיבי עם קראוני לרפאות / צביה ח לתה ימים שמנה
מצאתיה במטת שן אחוזה / בחבלי בוץ עלי תולע אמונה
ואמרתי שלומות לך צביה / שלומות לך בערש ר עננה
ושלחתי אני את יד ימיני / למשש בו בדפק יד ימינה
ומגודל לבבה נ תנה על / ימינה סית כמו מטלת לבנה
אזי גדל מאד לבי בעיני / וחשבתי להתל בה כזונה
ועם חשבי יעצני לבבי / ושמתי על מקום דפק לבינה
ומששתי אזי על ה לבינה / במחתה ח יתה אצלי נתינה
ואמרתי ואיכה ת חרישון / והעלמה מאד רב ע צבונה
לכו מהר קחו קרני זאבים / ומיץ שיש וזוהר ה לבנה
וחלב ת רנגולת בת שנתה / ועין אשות ומרת תור ויונה
וקח ביצת כנף עורב אדמדם / וצל הבור וריח ה לבונה
וקח מן ה צפרדע זנבו / וקול התור וחלב בת יענה ח ג

לו ראית הוד רעיתו
תשכח מטרד בת מי זהב
תשכח יפעת תמר תשכח
תשכח יופי שרה תשכח
לו ראה אנ תה אלעזר
לו ראה א תה עשו לא
לו היתה מ רב כדמותה
לו ראית את חכמתה
לו שמעת מפיה שיר
צדק תרדוף כשמה כן היא
כליעלית חן כלתה אין בם
אם תחפוץ ל דעת אל מי
הוא ישא הוד אין לשאול עוד

תשכח הוד ה שר מיכאל
תשכח נעמה ומהיטבאל
הוד בת שוע בת עמיאל
רבקה יו לדה לבתואל
לא חשק ב בנות פוטיאל
לקח מחלת בת ישמעאל
לא נתנה אל עדריאל
ראית ח כמת רזיאל
אז שמ׳ת קול גבריאל
הצנע ת לך עם האל
טוב רך לש לח לעזזאל
זאת המעלה ליחיאל
מי לחכמות יהיה גואל

נשלמה המחברת העשירית תהלה לאל שאין לו ראשית ואחרית

המחברת האחד עשר

אמר עמנואל המחבר בהיותי עם השר המאושר הייתי מוחזק לרופ׳ · ואלי יבא כל איש יבקש לחליו מרפא · לא עשיתי מלאכת ה׳ רמיה · ואלי יאספו לחיה · כל איש אשר לו פצע וחבורה ומכה טריה · ויהי היום והנה שני אנשים נכבדים · באו אלי בבית השר רוכבים צמדים · ויאמרו אלי שלום לך אדונינו הרופא שלום · גבירה אחת שלחנו אליך הלום · ככד ע עליה חליה וצירה · מתחננת אליך לבא עד חדרה · לתת לה רפאות ותעלה · כי נפשה מרה לה · ואין דן דינה למזור · ואם תהיה לה מעיר לעזור · כסף וזהב ורכוש לך תגזור · ויאמר אלי השר קום אזור מתניך · וללכת אל הגבירה שים פניך : כי היא בת נדיבי עמים · מזרע המלוכה ומן הפרתמים · ואלך עמהם בעצת השר · ואבא אל בית הגבירה בענוה ובמוסר · והיא שוכבת על ערש רעננה · תוסיף ביופיה הלבנה · ואומר בלבי עת לחננה · ראיתיה יפת תואר ויפת מראה · ולספר הודה כל לשון נלאה · ועמדתי ב דופיה משתאה · ואשתחוה אל הגבירה בענוה · ובטורח ובכובד ראש השיבה הנאוה · ואומר לה בתי אל תיראי · כי צרי בירך מארבע רוחות תמצאי · אומר לצפון תני ולתימן אל תכלאי · ואקרב אל הגבירה למשש דפק זרועה · והיא להראות עצמה בנועה · כסתה פניה בחכמתה · ותלט זרועה באדרתה · ותאמר משש הדפק על האדרת · כי כן חק כל גברת · ואני בראותי כח לא עצרתי · ופלגי מים ירדו עיני לבבי אמרתי בגזרתי ובכשלי עזר מעט כעזרתי · ונקל חיש התאזרתי · ואקח בידי לבינה · ואשים אותה על יד ימינה · ואקח בידי מחתה היתה שם נכונה · ואמשש בה על הלבינה · ואהתל כגביר ובעומדים

בכם פלאי פלאות ׳ כראיכם אתם לא נבראות ׳ בכם ימצא איש כל תאותו ׳ הפורש מכם כפורש מחייו ׳ ויהי בתוך השרים איש שכל בן חכמים ׳ צעיר לימים ׳ מזרע המלוכה ומן הפרתמים ׳ ויאמר אלי אמור נא בחסדך המליצות אשר תאמרים ׳ השם על ספר תחברם ׳ ואען ואומר חייך כלם על ספר יהיו נכתבים ׳ למען יעמדו ימים רבים ׳ כשמוע האיש כספה וגם כלתה נפשו להיות שמו נזכר על ספרי ׳ כיתן אחרי ספר ׳ ויבקש ממני לחבר עליו שיר מפואר ׳ כי ידעו כי אשר אברך מבורך ואשר אאור יואר ׳ ולכתוב השיר ההוא בספרי לזכרון ׳ למען ידעו אותו דור אחרון ׳ ואומרה אליו הגידה נא שמך וגם את חיקך ׳ ואני אוציא לאור צדקה וצדקך ׳ ויאמר אלי האיש שמי יחיאל בר׳ משה ולמשמעתך סר אני ׳ וגם את חיקי צדקה וכשמה כן היא ׳ ואקום ואחבר לו שיר כפלא ׳ לא יערכנו זהב וזכוכית ובכתם טהור לא יסולה ׳ וישמח ה האיש בראותו אותו וישלח אלי את ברכתו ׳ אחרי כן שב כל העם איש לביתו ׳ ואלה דברי השיר אשר עליו חברתי ׳ וכפי היכולת האנושי עליו דברתי ׳

שמעתי ה   שכל שואל
את מי אשלח   מי ילד לי
מי זה יתעל   מי יוקם על
כי זה לחשוף   כל סוד חתום
מי ילמוד את   קרית ספר
ואען מ   צאת יחד
כי ילד יו   לד לנו בן
תהיה הם   שרה על שכמו
לו ראית   יפעת הודו
תשבח הוד יו   סף הצדיק
תשבח הוד ר   אשי האבות
תשבח הוד מ   קלות הנגיד
הוד השר ש   מחות היזרח
לו הוה בי   מי דריוש
לו שמעת   קולו בשיר
תשבח שירי   אסף הראש
לו תראה בי   תו ראית
לו תראהו   גשם נדבותיו
ובכל חכמה   לו יד ושם
אם בו לא ת   מצא החכמה
הוא לא ילחם   לחם רשע
הוא ידבק ב   קודשי עליון

מי לחכמות   יהיה גואל
ולמי כל ח   מדת ישראל
בשיר תחת   עמנואל
יהיה חכם   מדניאל
יקום לי ת   חת עתניאל
לתלות בנ ה   מעלות האל
נתן לנו   בן נגאל
לו יקום מ   שה ושמואל
ראית א   לוף מגדיאל
ונשיאות ר   בן גמליאל
יפעת עמרי   בן מיכאל
עירא בן עי   קש ועשאל
הוד ישבעם   בן זכריאל
לא מצא חן   בן שאלתיאל
שמעת הי   מן בן יואל
שיר מתת   יהו ויעיאל
הר הבית   עם ההראל
תשבח מתנה   נחליאל
ובכל בינה   כחולאל
לא תמצא   נה בבצלאל
ובפת בגו   לא יתגאל
אף לשבת   אתם יואל

קרבה לבא עתה תהיה מבוכתם ׳

ויאמר השר אין טוב כראות בבני בליעל נקמה ׳ ועשו׳ בהם כלה אף בהלה באף ובחמה ׳ ולהכרית להם שור ועוף ולא תהיה להם תקומה ׳ ביען עם השלום דברו ׳ והמה למלחמה ׳

ואען ואומר אין טוב כראות חסיד מתנפל וכורע ׳ עוטה מעילי הענוה ובגד בוגדי׳ קורע ׳ וזרע צדקה בארץ זורע ׳ ובאויבי ה׳ פרעות פורע ׳

ויאמר השר אין טוב לראות הפנינים והחפצים ׳ במשבצות זהב וכסף משובצים ׳ כראות הגנבים המכאפים׳ והמנאצים תלוים על העצים ׳

ואען ואומר מי שישים איש שומר על הכבשים הוא מן חכמה חיצון ׳ כי הוא דומה בעניניו למי שישים הזאב שומר על הצאן ׳ ומי שיתחבר עם הטובים ויגרש אנשי מדון ולצון ׳ הוא מכסה פשע מבקש אהבה ושוחר טוב ומבקש רצון

ויאמר השר איך יבטח איש במה שעינו לא ראה ׳ ושכח ויהי בבקר והנה היא לאה ׳ ואיך תתיאש מחסד האלהים השנואה ׳ ותשכח וירא ה׳ כי שנואה לאה

ואען ואומר בעלי התלאות כראותם בני אדם ובהתחברם אליהם ׳ יתנחמו אז מצרתם ועצבם וישכחו בם תלאותיהם ׳ להיות כח זכרונם מתעסק בדברים ששכחום עצביהם ובהתיחדם יתחזק כח זכרונם ויזכרו צרותם ותהיה סבת אנחותיהם

ויאמר השר איך יתגאה איש בשערו ׳ וישכח שער אבשלום ויפעתו ׳ ואיך יבטח באחריתו וישכח אחרית אבשלום ומיתתו ׳ ואיך יבטח בכבוד קרובותיו וישכח קורות תמר אחותו ׳ ומי יחזק בסלע משכן לו וישכח קורות אבשלום וקבורתו

ואען ואומר כמה נשף חשקם הושם להם לחרדה ׳ וכמה קוו לנוח והגיעם הפרידה וכמה יחלו להתענגות וצירים אחזום כצירי יולדה ׳ וכמה קוו לישועה ותקותם אבדה ׳

ויאמר השר מה נאוה המחילה בהיות היכולת על הנקמה ומה נאוה הקדושה בימי הבחרות והעצמה ׳ ומה נעלתה מדת הענוה עם המעלה הרמה ׳ ומה נפלאת הנדיבות ובעלה לא יוסיף עצב עמה ׳

ואען ואומר מה נעלו החכמות האמתיות ומה נאוו למדיהם ׳ מה נעמה חברת החכמים ולפניהם תלמידיהם׳ כמה בינם ובין הכסילים אשר האתונות רועות על ידיהם׳ אין לבקש אות מאנשי הסכלות כי הם הם עדיהם ׳

ויהי כשמוע השרים המליצות הנוראות ׳ היו בעיניהם דברי נכוחות ׳ ויאמרו היום ראינו ׳

ואע ואו ראיתי איש קוה לירש איש והאיש ההוא ירשהו ׳ והאיש חשב לגרש איש והאיש ה
ההוא גרשהו ׳ ואיש עבד ביהודי אחיהו ׳ איש והאיש ההוא לעבד כבשהו ׳ וראיתי
איש בטח באלהיו וצדק לבש ולבשהו

ויא הש ראיתי איש מתפאר במקהלות במה שאין בו ׳ וראיתי איש צובע שיבתו לטמון זקנותו
כחושו ׳ וראיתי איש צובע בדם חללים חרבו ׳ והתפאר כי הרג גבור אפרים אויבו

ואע ואו כמה בנו ארמונים וטירות ואויביהם ישבום ׳ וכמה ראו בעיניהם דברים אשר
לראות לא חשבום ׳ וכמה הוציאו לאור אנשים אשר במחשכים כמתי עולם הושיבו
וכמה הורישו ממונם לאשר מטרה לחצי קללתם הציבום ׳

ויא הש כמה טוו החבלים אשר בם נתלו ׳ וכמה נטו קו העץ אשר בו עלו ׳ וכמה כרו שוחות
אשר בתוכם נפלו ׳ וכמה חצבו האבנים אשר בם נסקלו ׳

ואע ואו כמה הדליקו האש אשר בו נשרפו ׳ והגיע לרעתם הדבר אשר לא נכספו ׳ וכמה
ברחו מן הכבוד וחכמה וכבוד יספו ׳ וכמה רדפוהו וכמוץ הרים רודפו

ויא הש כמה עשו החרב אשר בה נהרגו ׳ וכמה חשבו ללכת לפנים ואחור הוסגו ׳ וכמה ש
שבעו ממרורים בחשבם כי על רוב שלום יתענגו ׳ וכמה מצאת אל העול כתולעת
המושי על עצמם הרגו

ואע ואו כמה נחשדו על דבר אשר אלין לא קרבו ׳ וכמה פרעו חובות אשר מעולם לא ערבו
וכמה על פתחי רעיהם ארבו ׳ ובבתי אחרים עגבו ולא ידעו החושקים אשר בחדרו
משכיתם ישכבו

ויא הש כמה שחקו על רעת אחרים ורעתם קרובה ׳ ולא ידעו כי הם בעולמם כסותא
בארובה ׳ וכמה חשבו לירש מקנה צאן ובקר ועבודה רבה ׳ וימיהם קלו מני רץ
ברחו לא ראו טובה ׳

ואע ואו כמה התאוו אל ימים אשר איננו מימיהם ׳ ופחדו וקוו אל מה שלא הגיע לעולם
אליהם ׳ וכמה בכו על זרים וחשבו כי יבכו על בניהם ׳ וכמה שמרו הפתח אשר
כאפו עם נשיהם ׳

ויא חש המשתמש בכוחות נפשו האלוהיות ׳ לצורך דבר מדברי הנפש החיה ׳ והמבקש להשיג
השכל בכוחות הגויה ׳ דומה לשותה בכלי השתן ומשתין בכלי השתיה

ואע ואו מה גדלה סכלות איש אשר יין החשק עכרו ׳ ושכח כי להשקיף על סודותיו האלהים
לברו׳ ומה גדלה אשמת איש ידור נדר לאלהים ויחל דברו ׳ ואיש יראה בכיעות וקדוש׳
ואין תוכו כברו ׳

ויא הש איש אשר נתן גופו ונפשו ובניו ומקנה קניינו ׳ מתנה נתונים ביד צור לבבו גוחו
מבטן וקונו ׳ אם יתקצף בעשות מהם האל חפצו ורצונו ׳ הראה כי לא נתנם
לאל בלבו ובנפשו רק בלשונו ׳

ואע ואו אשר יראה נדיבי עמים כאספו וירדו מגדולתם ׳ ושאו ערייהם מאין יושב ואבד
אוצרות חמדתם ׳ ויבטחו באלילי כספם וזהבם וחדרי משכיותם ׳ שכחו כי פקודתם ח א

ואע ואו הים שבלות באים ירקה כיניו וככדיו מתים וישכח מותו ׳ וידע כי לכל דבר קץ
ואחרית וישכח את אחריתו ׳ וכאיש כורת ברית עם אלהיו ויפר את בריתו ׳ והוא
מעותד אל הכסיעה ולא יכין את צדתו ׳

ויא הש הים שבלות כשבלות איש אכזרי ולא ירחם ומבקש מאחרים חמלה ׳ וכאיש בריך
לתוכחת אשתו וכרדם בקציר ויתפרנס מעמלה ׳ וכא׳ש יבכה ויתאונן על בריתו
בהיות הוא לבריתו עלה׳ וכאיש יתקצף על זנוני אשתו בה ונתי האלמדה לעשו׳ כבלה׳

וא ע ואו הים גנות כאיש ישנה וישכר ויתגל בתוך אהלה ׳ וכסיו ופלגשיו תרחבנה במים
מבושיו ומחי קבלו ׳ ויקיא פרשו וישכח רישו וראשו לא יזכור את עמלו ׳ איך לא
יעזר ולעולם יכזר איש אשר אלה לו

ויא הש מי ירא השמש קודר ולא ילך מגאותו שחוח׳ ומי ירא בארזים כפלה שלהבת ויבטח
בחוח ׳ ומי ירא ירושלים הפוכה כמו רגע ויבטח בזנוח ׳ ומי ירא פרת יבש
מימיו ויקוה אל מי השילוח

ואע ואו מי ירא כוכבי השמים ׳ ינועו ויקוה אל מנוח ׳ ומי יבטח בגבורתו ובעיניו בזכרון
שמשון בן מנוח ׳ ומי יבטח על שתיית היין וישכח נח ׳ ומי ידע זלות הזמן ויהיה לו
לריח ניחוח ׳

ויא הש איך איש יאמין באמתלאות וישכח דבר יושבי גבעון ׳ ואיך יתגאה לכבוד עשרו
ורוב בניו וישכח אחאב והמן וגדעון ׳ ואיך לא יאמין כי איש על אחיו יתנכל וישכח
לוי ושמעון ׳ ויתמה אם יורד שאול יעלה וישכח ולי הדברי ורברבני יבעון

ואע ואו מי בחזקתו יגבה לבו וישכח עוזיה׳ ומי יבטח בבניו ובעיניו וישכח צדקיה׳ ומי יבטיח
איש מבית הבור ובית הכלא וישכח ירמיה ׳ ומי יבטח מרעת המלכים וישכח
יואש וזכריה ׳

ויא הש מי יתהדר ברוב עם וישכח ירבעם ואביה׳ ומי יאמר חיו בני ומזוני לאו בזכותא
תליא מילתא וישכח חזקיה ׳ ומי יבקש לו גדולות וישכח ברוך בן נריה ׳ ומי ישפוך
דמי נקיים ׳ וישכח יואב בן צרויה

ואע ואו מי יתיאש מבני רשעים וישכח אמון ויאשיהו ׳ ומי יבטח בבני הצדיקי׳ וישכח מנשה
בן חזקיהו ׳ ומי יפחד מהרוג אויבי ה׳ וישכח את אליהו ׳ ומי יקשור על המלכים
וישכ׳ עתליהו

ויא הש מי ידרוש בבעל זבוב וישכח אחזיהו ׳ מי ירגל בנביאיה׳ וישכח אמציהו ׳ מי יבקש
במדבר ובלב ימים שלהבת יה ׳ וחסד האלקים בקבר וצדקתו בארץ נשייה ׳

ואע ואו ראיתי איש שביב משחית וטמן רשת ונלכד ברשתו ׳ ואיש התמכר לעשות הרע ב
בחשבו כי תשב באיתן קנו׳ וכאשר חשב לביים אחרים נכפלה כלימתו ובשתו
׳ וראיתי איש הלוה מעות לאיש ופרעם אתנן לאשתו

ויא הש ראיתי איש חשב לירות במסתרים תם וקשת נחושה עברו ׳ וראיתי איש יעד לעשות
רע ולא הקים את דברו ׳ וראיתי איש חשב לקבור איש ולבסוף האיש ההוא קברו ׳
ולכן אשרי שאל יעקב בעזרו ועל ה׳ אלקיו שברו׳

ביען לא תחוס עינס עליה לחמלה : ומשמירת החכמה לא תנתן אלא לבעליה ולחושבים בבלה · ולא תנתן לכסילים שאינה ראויה אליהם · והם אינם ראוים לה ·

ויא הש אין רע ומר כמי שידע הטוב ולא יפעול ממנו פעולה · וזמורה לבני אדם מה שהוא לא יעשה תבואתו קללה · דומה בעיניו לסומא בידו אבוקה יאיר סביבו בהלה שהוא מאיר אל אחרים והוא הולך בחושך ובאפלה

וא ואו רוב המתעסקים בלמוד אינם עושים הפעלים התמימים · אבל משתדלים לדעתם וחושבים שהם מתחכמים בם והם שלמים · לדמיון החולים שהם מקשיבים לקול הרופאים והחכמים · ולא יעשו מה שיצוו שהם רחוקים מהבריאות באמת ובתמים ·

ויא הש ההצלחה לא תושג בפעלי הנאים שיפעלם האדם בהכרח רק בבחירתו · ולפעמים יפעלם במקצת הדברים ובמקצת הזמן ולא ישיג בם אל הצלחתו · עד שיבחר הנאה בכל מה שיפעלהו וזמנו כלו עד אחריתו · ושיבחרהו להיותו נאה בלבד ומפני עצמו לא להשיג בו דבר זולתו

ואע ואו אין ראוי מפני שאחד מן המעיינים בחכמות טעה בדעתו ועבר את פי התורה · אם לחסרון שכלו או מפני שלא למד החכמה על סדרה · או שתאותו עליו התגברה · כמו שרופא שידע היזק המאכל ותאותו עליו התגברה · ופי החכמה מרה · שימנע א אותם מן האדם ההגון בעבור המקרה · אשר לזה האחד קרה ·

ויא הש כמו שיש מן החולים מי שאינו מרגיש בחליו ויאלם · ומהם מי שיחשוב היותו בריא ושלם וימרה מצות הרופא ולא יבלם · והתחזק בזה במחשבתו עד שלא יקשיב לקול מודיע ויתעלם · כן מחולי הנפשות איש לא ירגיש בחליו ויחשוב היותו חסיד ושלם

ואע ואו בריאות הגוף בהסכמת היסודות אשר מהם הורכב בתחלה · וחליו כשיגבר האחד את האחד ושנוייהם והיא סבת המחלה · והיושר הוא הסכמת החלקים הפשוטים מהנפש אשר מהם קיום כלה · והעול בהפך זה פהות אין הסכמה ביניהם והיא סבת ה הרשע והעולה

ויא הש אם תהיה השתדלותך שיהיה שלמותך בעושר או תהיה כחולם חלום · או שתהיה שלמותך בבריאות אז תהיה עבד בטבע ולא תדע דרך שלום · או שתהיה שלמותך במדות היקרות תהיה מנהיג זולתך במתג ורסן עדים לבלו או שתהיה שלם בשלמותך המיוחד לך לא תצטרך למציאות זולתך ותהיה כהן לאל עליון

ואע ואו בפעלים הנעשים בהם האדם נמצא ומהשיג אל הצלחתו יתאחר · וברוחניים הוא בהם כדיב ושוע ותהיה על ילדותו מרחם משחר · ובשכלים הוא בם חסיד אלוהי וטוב סחרו מסחר כסף עת בם יסחר · אם כן בעל החכמה בהכרח אדם חסיד אלוהי ולוקח מכל פועל הנבחר ·

ויא הש אין סכלות באיש יקנא לאשר למעלה ממנו בהון ובעצמה · ולא יקנא לאשר למעלה ממנו בחכמה ובדעת קדושים ובמוות · ולא ידע כי לפעמים הונו ועצמתו יביאוהו לרבה משטמה · והחכמה תעוז לחכם והיא סבת חיי הנשמה ·

וכי מה הוא עשרי אשר עליו אתגדל · מי יתן ויואל אלוה ולא אהיה דל · ויאמר השר אנכי הוא
הכתוב לעשו׳ מכל בני עירי · ואחרי עירא היאירי · ואחריו שבע בן בכרי · ואחרינו מהכתובי׳
לעשירים · בעירי כמו מאה ועשרים · חי אני כי כלנו נתן כל רכושנו אשר רכשנו · ומקנה
קניננו ואשר מאבותינו ירשנו · ותהיה לנו המחצה ממעלותיך · ומיקר תפארת גדולתך · אשר
לא נראו באיש זולתך · אמר נא מי הוא מאנשי הסגולה · שלא יתן עטרת זהב גדולה · ככר זהב
ומשקלה · וידע כמוך חכמת דקדוק הלשון והפעולה · ומי הוא זה מן השרי׳ ומן המכורי׳ והספרי׳
· שלא יתן מהונו ככרים · וידע כמוך פשטי הארבעה ועשרים ספרים · ומי הוא זה מאנשי העונש
והשררה · שלא יתן אתונות עשרים ועירים עשרה · וידע כמוך סדרת פסוקי המקרא · ומי הוא ז
זה מן היהודים הפרזים · שלא יתן בתים ספונים בארזים · וגלמי תכלת וארגמן וחרוזים · וידע
כמוך חכמת המליצות והחרוזים · ומי הוא זה איש יועץ וחכם חרשים · ואף אם יהיה מן הכהנים
הנגשים · שלא יתן רכב ופרשים · וידע כמוך לחבר ספרים ופרושים · ולכתוב בהם חידושים · ין
מלאה חכמה ודעת קדושים · ומי הוא זה מן הידועים בחכמה אשר שמעת · שלא יתן חלק מהונו
וידע חכמת המספר וחכמת התשבורת כאשר ידעת · ומי הוא זה מאנשי המעלו׳ המהוללו׳ · שלא
יתן חמש מאות כסף וחמש חליפות שמלות · וידע כמוך בחכמת הכוכבים והמזלות · ומי הוא זה
מבעלי אסופות · שלא יתן מן הסולת מאה איפות · ומבגדים חליפות · וידע כמוך בסוד חשבון
מולדות ותקופות · ומי הוא זה כמוך רצוי ואהוב לכל נברא · ואוהב את הבריות ומקרבן לתורה
· חי אני כי אין איש מאנשי החכמה · ומאהבי הדעת והמזימה · שלא יתן מנחית שכיו וטבעותיו
ומפניניו ומכתמיו · ויהיה כמוך סבלן וענו · ואיש כמוך אשר אלה לו · אין ספק כי בנעימים
נפל חבלו · כי הוא ראשית און הזמן ולראשו עטרה · לו משפט הבכורה · ואותו הכיר הזמן להשלות
לגורלו · פי שנים בכל אשר ימצא לו · כי בטובות הזמן מות בסיר · לא העדיף המרבה והממעיט
לא החסיר · ועתה מדוע תתאבל ועל הזמן תתעבר · אחרי ראותך כל האנשים זולתך שמחים
ללא דבר · ואתה הוא העשיר מכלם במוחלט · ואין איש בהם על דבר קיים כמוך שלט · קומה
ונעלה השערה אל הזקנים · ואם נמצא שם · אנשים מביניהם כתראה פנים · ושם נוכיח מפינו
את הפנינים · אז מחיתי דמעתי מעל פני · ושנסתי מתני · והלכתי עם השר בשם ה׳ · ובבאתינו
שער עלי קרת · ראינו שם אנשים מקצה בחוברת · נתונים לשם ולתהלה לכבוד ולתפארת ·
ויאמר אלי השר בונן חצי משליך על יתר · ונעשה לנו מן יתהלה היום כתר · ויהי כאשר
קרבנו אל האנשים כבדונו · ובגדם המעלות הושיבונו · ובשם ה׳ ברכונו · ואנחנו ברכנום
במוסר ובענוה כאשר יאות · ברוכים אתם לה׳ צבאות · ויהי בהיותינו שם יושבים · בקשו ממנו
קצת מהחשובים · לזכור לפניהם מדברי המוסר והחכמה · להיות להם לנחמה · אז אמרתי אל
השר הכון והכן לך את מיתריך · ואני אבא אחריך ומלאתי את דבריך ·

ויאמר השר מי שמסר החכמה לחכמים עשה חסד עמם ועמה · ביען היא תדרוש שלומם
והם יתיניקו בפי האנשים טעמה · ומי שמסר אותה למי שאינו ראוי לה הניחה
שלא במקומה · ובן לכבוד האל יתעלה אשר ייחדה לבעלי הכבוד והחכמה

ואען ואמר ישאו החכמה החכמים ולא תכון רק לסגולה · ולא ישמר אותה כראוי זולתם

אני לוחם אני שלמן אני גזלן אני נאמן ולמרחם אהי רחמן ואבזרי לאיש מרי
לשוני הוא לשון עברי ואכינה לשון מצרי לשון קדר והגרי לשון יון ואדומי
ואבינה לשון רומי וטיב לשון ירושלמי לשון כשדי וארמי לשון שעיר והחורי
לשון מדי ואשורי שפת פרס וכוזרי לשון הודו והגזרי ואשכילה בכל חכמה
ומולדתי בעיר רומה והייתי בתוגרמה במצרים וכוש עצמה ובספרד ועיר רמון
והייתי בנוא אמון וסבבתי בני עמון גבול מואב והר חרמון בני אדום וישמעאל
והייתי במגדיאל בעיר חצרון ומגדל אל בתמנתה ויפתח אל ומיפעת וגלעדה
ובית דגון ומקדה ודימונה ועדעדה באר שבע ומולדה ועד אילון בצעננים
חצר שועל וגבעונים והר בשן ומדינים חצר סוכה ודודנים ועשתרות ועי׳ שמרון
לבא חמת והר חברון והר תבור ועיר זפרון והגלגל ועיר חצרון וכפלשת ועיר רבה
וסבבתי ארם צובה ודבשת ואכזיבה ועי׳ רוגל והערבה ובית עפרה ומי נמרים
והנה ש למו שירים בשרד בין מפוארים ובמחוגה מתוארים חקקתימו לשעשועים
אני אציל ובן שועים שמי שבעים וארבעים ונגן עם וו ממוצעים וחותמת שמי הוא אל

ויאמר אלי השר כחתני · כאשר נפלאות סודיך השמעתני · ואשב עם השר ימים ויהיו חיינו חיים נעימים · היה השיר לנפשינו לבדה · והמליצה חגה חדשה ושבתה בכל מועדה · אריתי מור השר בעל בשמיו · עם פרי בשמיו · ולקטתי פניניו ויהלומיו · ומי שלא ראה שמחתינו לא ראה שמחה מימיו ·

נשלמה המחברת התשיעית

תהלה לאל חי

המחברת העשירית

אמר עמנואל המחבר אחרי אשר לקח האל יתברך ממני ההון אשר בידי הפקיד · ואשר ישר בעיניו אשר לא עמל בו שם עליו פקיד · נותרתי כאוני בלי חובל · והעוני והחוסר כפי רצון האל ית' סובל · ויהי היו' ובהיותי בחדרי לבדי · זכרתי עניי ומרודי · ואת אשר התעולל בי הזמן · וגם מחתה סורה וסעורה כספן והצדקתי עלי דין האל הנאמן · ואז נבקעו מעיינות עיני · ופלגי מים ירדו עיני · ובהיותי בוכה ומתאבל · וקורא על נהרות בבל · והנה השר נכנס פתאום בחדרי · ו כי הייתי מתהפך על חלבי כיולדה על משברי · בחשבי כי לא אמצא למחלת עוניי ברי · ויהי כראות השר אותי חמת ה' מלא · ואין מתום בבשרי · וכסלי מלאו נקלה · ויאמר אלי אמור נא הדוד הנעלה · מדוע פניך רעים ואתה אינך חולה · ואען ואומר ומדוע לא ירעו פני · ונשארתי ריק מכל קניני · וכל אשר אברו אבותי · הפסדתי בחצי ימותי · ולא בעבור הייתי מתרפא במלאכתי ומתעצל · לא עמד הוני ויברח בכל · שמרתי הוני שמירת הכילי · ולא הועלתי · ובימי חרפי ראה פני עוני לא פללתי · ומי האמין כי מכל טובותי נשללתי · וכזרי לארץ חללתי · והיו' אשר ילדתי בו קללתי · ובעמקי הדאגות נללתי · ויהי כשמוע השר את שמע עניי · שחק על בכיי · ויאמר אלי לא עני נקרא ה' ממך · כי אתה עשיר מכל בני עמך · וכמוך לא נראה עשיר בימיך · כשמעי דברי השר גם אני לפי טבע שחקתי · ואכנס אחרי הודע על ירך ספקתי · ואען ואומר מי יתן וכדבריו לא ברקתי

אני ערום אני משכיל אני את בו ערים אשכיל ולי לבב אשר יכיל תמונות עד בלי מניין
אני בקי בכל ענין בטיב מכר ובטיב קנין ואשכילה בטיב בנין וידי או מרות הכ הב
אני את או הבי אהב אני על רו זנים ארהב ולי כסף ולי זהב ולצבאים אני צודד
אני תושב אני נודד אני אכר אני בודד אני לוחם אני שודד אני נבן ותודיי
אני קסם וטבעיי ופילוסוף אלוהיי ולימודי ושכליי אני שר ואבי שירים
אני בקי באפשרים ובעצם ובמקרים ובקוים מדוברים ובעגלה וכאופן
אניגבין בלא ספק בדלתי בין אהי דופק ואכירה באות דפק ואבינה במו שכלות
אני בקי במזלות בכוכבים וחיילות בהבדלים ובסגולות ובחומר ובצורה
אני בקי בסוד מקרא ובמשנה ובגמרא יסוד ספרי וסוד ספרא ותוספות ופירושים
ואבינה בחידושים בטיב גיטין וקדושים ואשכל האמש חושים ונפש ה מדברת
אני חכם בתשברת ולציד דג במכמורת ועל גפי מרומי קרת אני עומד לנס עמים
אני חסיד ואיש תמים בליעל ואיש דמים אני זקן מלא ימים חרש ברזל וגם צבע
ואבינה בכל טבע וטבע הו לכי ארבע ובעגול ובמרובע ובמשא וחזון
אני בקי בהניון בטיב מינים וסוג עליון וכהיקש ובדמיון ובמופת ובמקרה
אני בקי בסוד מורה ועת מלקוש ועת יורה ובחצים אני אורה לשלח לי למטרה
אני איום אני נורא ולי ההוד והמשרה ואנוח ליום צרה ועיני כל יקר רואה
אני בקי בהטעאה ובאות ת ובנבואה בטיב חלום וטיב מראה ובתנאים ובכוחות
אני בקי כמרקחות וכרטיות ובמשיחות ובזועות וברוחות וברעש ובעננים
ואבינה בניגונים וסוד חיות ואופנים וסוד אחור וס"ר פנים ואשכילה בכל חידות
אני בקי בכל סודות בהקדמות ותולדות ובקוים ובנקודות ובמזגים והרכבות
אני אשקיט לכל ריבות ואשלימה לכל איבות אני לבן אבי אבות כמו זייד כמו עמר
אני גמל אני חמר אני כהן אני כומר אני שוער אני זמר ואומן ל עשות רשת
אני בקי במרחשת ובחצים ובקשת אני שוע אני בושת אני יקיר ושעשועים
אני איש חי אביר רועים ואומן טנב בכובעים ובמראות ובצבעים ובפואה ובאססים
אני גנב אני לסטים אני ליצן וקוביוסטים אני פרש אני קונטס ואומן מ בלי נשק
אני עוגב אני חושק אני גזלן אני עושק יליד בית ובן משק ולי עושר ותפארת
אני בקי במסורת בתגלחת ותספורת ובארון וכפורת ובצנה ומגינים
אני בקי בסניגים ובהרבות ושריונים בעוגבים ובמינים ובנבלים וכינורות
אני בקי בברברות ובשיחין ובמערות ובכובים ובקברות במולדות ובתקופות
אני בקי במגרפות ואומן ל עשות נפות ובעלי ו כריפות ובמלמד ובדרבן
אני שקר אני כזבן אני תלמיד אני רבן אני כובס אני לבן אני צורף ושלחני
אבי בשם וחנוני אני פטם ורצעני אני עשיר אני עני אני מזה וכן מזה
אני חרטום אני חוזה אני יקר אני נבזה אני מבין לכל רזה כמו כלכול כמו הימן

ותהיה אתה אל המשיח לתחוקק ׳ וכל סר ונלתך כגפן בוקק ׳ ואען ואומר כן חשבתי ואחשוב אתכם לכי הולך רצוא ושוב ׳ כי שמעתי אומרי לאמר ׳ כי הוא עני ורוכב על חמור ׳ ואיך יסכון לחבר אלין שיר מזמור ׳ ומה מאד תכובד העדה ׳ אם יבוא על סוס דוהר ומרכבה מרקדה ׳ ואז אשיר אלין שיר חדש ׳ כל אשר יגע בו יקדש ואשא משלי ואומר

חושה משיח אל ולמה תעמוד הנה מחכים לך דמעות נוטפים
היו דמי דמעם נחלים שוטפי' כל לב וכל לשון לך שד יחמוד
וקחה פתיל פשתים בידך ומוד ציון כליל יופי ובניו עודפים
יהיו בכל חן טוב וצרים שואפים יגלו בראש גולים ואתה פה עמוד

עורה משיחנו צלחכיום רכב על סוס אשר דוהר ומרכבה רתום
כי כל עצמי נפ רזו אין בם מתום
אם על חמור תרכב אדוני שוב ושב איעצך השר משיחנו בתום
לכי סתום הקץ והחזון חתום

ויהי אחרי כן ויאמר אלי השר ראיתי בין שירי הנכרים ׳ שיר לא ראיתיו לאחד מן העברים ׳ והוא שיר יזמרו בו כל המלאכות והארצות והממלכות ׳והלשונות והחכמות ׳ הכל בשיר אחת ערוכות ׳ וחפצתי לראות כמוה בלשון עברית ואען ואומר חייך השר הנה אנכי כורת ברית ׳ כי לא יערב השמש עד אשר תראנה ׳ ובמחוננת שכלי אתארנה ׳ ועטרת על כל השירות אענדנה ׳ למען תדע בעת אפארנה ׳ כי לא כשירות המצריות העבריות כי חיות הנה ׳ ואקום ואחבר זאת השירה במצות השר אדוני ׳ ואשימה ע ליה עיני

אני ישן ולבי ער בתחבולות זמן סוער ותוך לבי באש בוער מאד עצור בעצמותי
ביום זכרי מזימותי תבונותי וערמותי וקירותי וחכמותי ואזכור בא חליפתי
ואין אמות במו פתי ומה בצע בחכמתי ואשכח ביום מותי בתוך קברי ובמגוחי
ואמרתי אני חי חי ולי יתרון בטוב שיחי שכם אחד עלי אחי ושלם מ בלי חסרון
בזאת אאות ולי יתרון להשאיר שם לזכרון ואודיע לדור אחרון ועם נולד צפון לבי
אני חכם אני נביא כבן עמרם ואיש תשבי אני גבור כמו לביא וקל בצבי וכעופר
אני אורג אני תופר אני בנאי אני חופר אני שוקל אני סופר ולרצים אני אליץ
אני חרזן אני מליץ אני שש ו אני עליץ ועצמות בן ערים אחליץ במוסרים וטוב שכל
אני קדר אני רוכל אני נגיד ואמרכל אני רמאי אני נוכל אני הוא ואין אחר
אני תגר אני סוחר ולנדיבות אני שוחר אני אמאם ואין בוחר אני חורש אני בוצר
אני חופר אני יוצר וזורע וגם קוצר אני מן יו רשי עצר ולנבלים אהי נבל
אני נושא אני סבל ולמעול אני עוול ולמחבל אני חבל ואנבי לאלם פה
אני אשף אני צופה אני משקה אני אופה אני טבח אני רופא והשכל בלבי גר
אני ספן אני תגר אני חרש אני נגר ובחחים ובסוגר אקצר צר ואיש רכיל

באלול תבלול בעיני יהי אם אקנא לרבא ולהיות אמירא
אני ה תאנה אבקש למנה לנפשי ואדרוש אני ראש אמירא
ותוך ה ברמים אני ב נעימים אבלה ימיתי בשירי וזמרה
ואשים ג פני סביב צ וארוני לענק ואינק שדי ה זמורה

ויאמר לי השר חייך מעלת שיריך מאז שמעו אזני · אך לא האמנתי לדברים עד אשר באתי ותראינה עיני · ברוך אתה לה' · כי אין לב אשר לאהבתך לא תמשכהו · ואין איש יהי ברוך עד תברכהו · אשרי תבחר ותקרב ותהללנו · כי עד חוג שמים בשירך תעלנו · וכמה הוא קודר בלא חמה · אשר לא יתן על פיך ויתקדש עליו מלחמ' · ואען ואומר את הדבר כי המשורר יעלה שיא האכסים השמים · ויוריד שרים וקצינים בעמקי מים · ונמשלו המשוררים החכמי' · אל ערוגת הבשמי' · אם העננים ישקום · יודו על חסדם בלשון בשמם לעיני כל היקום · ואם משלי ואו'

לי הוד השיר לי המשרה לי יתערב איש זר עמי
בקש השיר איש כלבבו ומבטן קרא בשמי
אמשוך לב ראשי עם ארץ ולאהבתם אטה שכמי
ארים על עב איש כלבבי אוריד לשחת איש חרמי
במשלתי ל ערוגת בושם מיד נדיב אחיל גשמי
אם הענן הוא ישקני אודה חסדו בלשון בשמי

ויאמר אלי השר הנה ראית חרוזות הראשונים · חדשים גם ישנים · ועתה אמור נא בחסדך את האם יקיצו המשוררים הראשונים משנתם · ויערכו מול שיריך מלחמתם · ההיית נסוג אחור את מפחדם · או היית עורך מלחמה נגדם · ואען ואומר מי יתן ידעתי ואמצאם · חייך השר כי גבורתי אראם · ובמסורת הברית אביאם · עד אשר ידעו כי אני לשיר ולמליצה אב ואם · ולו מצאתי בעלת אוב פתיתיה בשכלי · עד אשר אסף וידותון תעלה לי · ונתראה אני והם פנים · לראותם אם אמשכם בעבותות שירי כאשר תמשכנה החיות את האופני' ואשא משלי ואומר

כי בעלת האוב באובות קסמי בא לי ואסף עם ידותון העלי
כי ערבה יחדו ויראו פעלי בשיר ונתראה ויודון אל שמי
אתי לשון זהב ומי זה לוחמי אצרח ואריע ואשליך נעלי
על שר אשר ישיר ואינו שואלי ימשוך בעט סופר ולא מטעמי'

בקש זמן איש ש לשורר פעלו וימן במו פי מן בדשנו יחיו
מתיו ומנחל ערש ירויו
אל הזמן אמון ולשיר גואלו אהיה ושירותי למיום נהיו
החן והצדק למדם עטיו

ויאמר אלי השר מעלתך גדלה בעיניך · על כל המשוררים אשר היו לפניך · ויראה אני כי לא היה מלך ישראל · ובנה הבית והשראל · תחשוב כי לא יהיה למליצה קרוב ממך וגואל

ותבל ת חליף סות א למנותה ולכבוד הו שקים תלבש רקמות
ואתן גט לעירובין וגטין וסנהדרין ומסכת יבמות
ואבחר לי לצידה ה צביה לחי שוש נשמה ל נשמות
פני חמה אשר כל שו חריה קדושים י היובה א הרימות

בסיון א זכרה פלאות אלהים אשר נשא ונבה על גבוהים
אשר יצא לישע עם קרובו ילדיו הו לכים אחריו וננהים
ונתן הוד ונר מצוה ותורה לעם קדשו לא״ר ישעו כמוהים
ושמענו אלהים חי מדבר ונחנו פו חדים מנהו ודוהים
וראינו אזי משה בגשתו לערפליו ועמדנו תמהים
והתוה תו עשרת ד ברותיו התשתוחח יש״רון עוד ותהים
שאל עשו הראה כן בעושיו וישמעאל השמע קול אלדים

בתמוז א לכה ערום ושולל ולשחוק או מרה נפשי מהולל
ואתענה בלב נשבר ונעדר ומלבושי בדם דמעי מגולל
אשר בו הו בקעה עיר בית אלהי והיצר צר ובזז בוז וש׳לל
ובטלו ה תמידים בו ושרף אפוסט׳מוס לתורת אל וחלל
וצלם ה עמיד תוך הי כלי אל משוש לבי לזאת חרב ודלל
היערוך ציר אל יצירי ומכאוב למכאובי אשר בא לי ועולל
ולכן כל אשר דמעה יפגה ויתאבל לפי שכלו יהולל

בחדש אב אהי נכאב ואדאב ואשאב מי דמעי מ כבדי
ואתענה לחרבן בית אלהי ועיר קדשו ועל הגלת כבודי
ביום ארוך כמו וין ו יותא כחומו נ הפך חורב לשדי
והמים אשר אשתה לשכים במו עיני ולצנינים לצדי
וארחיק ה צביה׳ מ יצועי ואתגולל במטתי לבדי
ולולי נ חמו בבכי אוזין ימלא פי שחוק אבכה בעודי

באלול א עלוז עם בת נ דיבים בערש ר ענגה על ערבים
והגולות ירוצין ב רהטים באלול י תנו שמי רביבים
ונשכימה ונצא ל כרמים לשחר ה תאנה עד ערבים
ואז אראה גפני או מרים לי בפה חנך ובדברים ערבים
התקח ה תאנה דוד למנה נשא ידך ואל תשכח ענבים

אלה הם השירים המסודרים אשר חברתי על החדשים בימי הנעורים ועוד חברתי שיר על
חדש אלול · בשמן משחת קדש בלול · ולפיו הוא עולה וכל שיר זולתו עלול · והוא זה

ואחרת תלאב ה לביבות
וצפיחית ומעשה ה חביתים

בטבת ב עשרה בו יצומון
לב א צר בית אלדים וחצירין
והקור י חלוף האיש וירקור
ומטרות ע ז וטיט חוצות וקרח
לעת כזאת אשחר ה צביות
ועיניהן והוד ציצת לחיהן
ואיך אירא ויי לי לעזרח

שבט אכזר ועז פנים כממזר
והשלג גאון הלב יפלג
ורצי ה צביות הם דחופים
ארורה דו רשה צמר ופשתים

באדר א היה יושב ודורש
ולי יונים וברבורים אבוסים
והיין מבושם אל ימיני
ואם אומר ארור המן וזרש
וקול קורא אכיל ושתה לשכרה
ביען הוא לבד רפאות ומזור

בניסן א זכרה נסי אלהים
ומה טובו ומה יפין אשר בו
יפשט ה זמן ענן לבושו
וקול התור עלי מפתן וכפתור
וחושק עם חשוקה בין ערבות
ואזבח שור ושה נקוד וטלוא
אעביר קל לכל צד כל דכפין
אציב י עלת הדן לנגדי
והיא תענג לכל לב נוג ולחרט
לרעתה יצאו ידי גדודים

באייר א שבעה שובע שמחות
בשורי חו שקים מכל עבדים
לא אראח לבד גילת ורנן

ואחרת תכשל ה רקיקים
ומרחשת מזונו מפיקים

בני אל חי וכימים י הימון
בכלפית וכשיל י הלומון
פני שרים הכי כושל בטמון
ושלג טל סילותי ירומון
אשר סוד על יגונים יע רימון
יחי כי נבלתי יקימון
והוא ימחץ משנאי מן יקימון

וכו ישליך זמן קדחו כפתים
והדורים בחיק יעלות בחתים
וכרוזא כקול קרא בבתים
לעת כזאת לבד מעשה חבתים

ואזכיר ח סדי המן וזרש
ולא אחוש האם לי הון ואם רוש
כקול קורא וברבור יפרש
ישיבין אל תקלל דוד לחרש
ולא נשכיר לנוחל או ליורש
וכל רע ו חלי גרש יגרש

וכו אורה ושמחה ליהודים
אביתי י צאו מבית עבדים
ועטה אור וכלו מ חמדים
ואראה על פתחי כל מגדים
בשמים רו כבים יחדו צמדים
לבד מן הת ישים ח עקודים
וצריך לאכל יהיו עתודים
ובראשה ציץ ועל ידה צמידים
פאר ידה ידי העט כבדים
ועד בקר ה כי נרוה בדודים

ובשמאלי ובימיני נעימות
בציץ ציצים לשחר ה עלמות
ולא אשמע לבד שיר על עלמות

המחברת התשיעית

אמר עמנואל

המחבר שאלוני השר ירום הודו · אם ראיתי שירי ר
יהודה חריזי ונגלה לי סודו ואם לא כאבל עלי מהודו ·
ואומר דע אדוני השר כי ראיתים ושמעתים · ועל ג
גרגרותי ענק ענדתים · כי הם פניני נזרינו · ויהלומי טבעותינו ושהרונינו · איך ערוך אלין בשירות
ובמליצה · והוא לבדו במשוררי הזמן כרבה · ויאמר אלי הגד נא לי · שר העדנה אם ראית שירות
אשר חבר על חדשי השנה · ואומר דע איש שלומי · כי ראיתים ונהנה רבות עמי · ודע אל כי
כנונה · כי שירותי אבל שירין לא יקחו בשנה, ולו ראית שירי אשר חברתי על החדשים · תקראני
בענין השיר חכם חרשים. ויאמר השר פתח פיך ויאירו דבריך ואומר אשר חברת
על החדשים בשיריך ואשא משלי ואומר.

בהשרי א שמחה כימו עדי אל יעירוני לשורר שיר ענבים
ואתענג בנופת צוף ופנג וכתירי תלוים על ערכים
ואציבה סביבותי נערי ומול פני לאילת אהבים
ואסעד מ עדן מלך ואשתה עסים רמון ואשכר דם ענבים
ואשכח ריש ולא אחריש וארנן ופני ב קרב כפני להבים
ואלוה מ שפת עפרה בשיקות ולפרוע שפתי לה ערכים
ואודה אל אשר יצר בחכמה בני אדם ⁝ וברא בם נקבים

במרחשון מאד יעלת וזיון אהי עורך למול אופל ענניו
וקרתו באש חשק אגרש ותמרוריו בנופת ציף עדניו
ומול פרשו יהי חשק ודבשו ואל מול באשו ריח שמניו
אני אשתה ואשכח ריש ואחריש ואסיר מ לבבי ע צבוניו
ומכל חי ילוד אשה אברך אני נח ונטעי ב עמניו
אשר לולי נעימותם יכוסה זמן חרול ועלו ק משוניו
עלי ישרו אחונן את עפרו בתוך קברו וארצה את אבניו

בכסלין א היה שליו ואודח לצור רוכב בגאותו שחקים
ואור עליון אשר איש דל ואבין מרימי מ עפר ארץ ומקים
ונהדות א היה מדליק שמונה ושיקוי בנופת צוף מתוקים
והיפות זרועתו השופות ועיניהן ירוצון ב ברקים
ואחת עו רבה שלחן ואחת תשדד א חריה ה עמקים

אליש ידבר סתר במצפוני · אכי הלא הראיתנו בקלף הזכרון · שמות ישיני חברון · הם שמות
הספרי׳ מן הראשון עד האחרון · והחזקנוך כחזקת נאמן רוח ונכבר׳ כי לא העלמת ממנו דבר׳ כא
ולכן הפח נשבר · כי בהראותך שמות הספרים לכולנו · אמרנו מראה מקום הוא לנו׳ ובהכירנו
ערכם וטובם · התעודות הצפונות בקרבם · נכספנו להתירם ממאסרם ולהראות הענינים יפים
והדרים · ואם תאמר אולי יש בהם דבר נסתר ידענו כי לא היה בתוכם עלמה · כי שהינו מעת
נסיעתך כדי יציאת נשמה · וכאשר אמרת הלא כתוב בספרכם נאמני · ואהבת לרעך כמוך אני
ה׳ · תשובת שאלתך מור עובר נוטפה · כבר פירשוהו רבותינו ברור לנו מיתה יפה · ועתה אחי כ
בזית לגנבתינו · ונפסך לנו תלעב · השכחת לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב · ועתה
נפשינו היבישה · נכספה לקול התכנה החדשה · ורעיונינו אומרים מי יביא לנו שבר רעבון · את
משפרי העתקת ר׳ משה אבן תבון · הוא ינהגנו עלמות · משה כלי נעימות · מבחר הידיעות ; וז
וזמרת השלמות · רדו שברו לנו משם ונחיה ולא נמות · ואשר שאלת להגיד לך האמת · חי ממית
החי ומחיה המת · להעתיק ספריך עין לא העלמנו · ולא כדאג רק על אשר לא השלמנו · ולא
נבקש מחילה רק אם היה שם עצלות · ולא נביא קרבן כפרה רק על ההתרשלות · ובי מבלעדי
עמנואל שברו הנערים החביות · חי מגדל דוד בנוי לתלפיות · וחי אור פני העפרים ויפעת פני
הצביות · כי זה כמה אמרתי אל הנערים · ערום יערים · ובי המה מתעברים · וכזוהר הרקיע את
מזהירים · בשבר אשר הם שוברים · ואומר אליהם גם היום גם מתמול · אל תפנו אל הימין ואל
השמאל · שברום כשבר נבל יוצרים כתות לא יחמול · ואם העתקתי ספר השמע הטבעי · זה
טבעי · וכבר יצא בכל הארץ טבעי · לכן אומר לכל נפש אולת טבעי · והנני נשבע באשר זרח
אריחי ורבעי · ובירדן התעודות רחצני למטעי · כי לא הכרת ממני רבעי זה כמה תעודות שללתי
ובעמקי התבונות צללתי · ומקום שחרי התעודה ידעתי · ובריחי התבונה גדעתי · ובעמים
עונם הודעתי · ואת הנערים ידעתי אל מקום פלוני אלמוני תחכות התבונות העדינותי וסגלת
מלכים והמדינות · כי במקלי עברתי ירדן התבונות · ועתה הייתי לשני מחנות · ואשר אמרת כי
התעברית להסיר מנפשינו חלאתה · ולהעיר אותה משינתה · ולזרז אותה על שגגתה · וכי אתה
הוא הרופא את מחלאתה · או הכהן המחטא אותה · עוד רבית להשביענו אשר כזאת לא נוסיף
· חי אני כי אשר יאמר לך עונ׳ פעלתי לא אוסיף · ודלא מוסיף יסיף · ומי לא יטהר נפשו מ
ממעלה · ולא יוסיף בכל עון מעלה על מעלה · חדל אחינו מהתקצף וקלל ואת שיבתך על נקלה
לא תחלל · כי העוסק החכמים יהולל · וקול המריבה אילות יחולל · טוב לך להחרים ולדבר ד
דברי ערבות · ולומר כי השאלת לנו הספרים דרך נדיבות · ואשר ידו מהושיע לא תקצר · ירחיב
לך בצר · ויהפוך מדותיך לטוב · והיית כגן רטוב כנפש אשר חבריך יואל · ואהבתך דרש ושואל
· נוטה אליך שלום מלא רוחב ארצך עמנואל · ויהי כשמוע השר המליצה במסתרות היופי
כטועה · או נמלא שחוק פיו ושפתיו תרועה · ויאמר חי אלכי גבעות עולם לפניה שחו · ות
ומדברותיה בלהבות אש השכל התלקחו · ויקוד ארצה וישתחו · ויערב עלין שיחי · ויאמר יש לי
רב אחי · זה קרבני לחמי · לאשי ריח נחוחי · ואשב עם השר מתענג בדודיו · ארים בשמיו ג
ונרדיו · ואוכל פרי מגדיו · נשלמה

האתה   זה אהרן קדוש ה' תאנק · תבחר לנפש איבך מחנק · לאמר מדוע קדמוני ברכים ·
ומה שדים כי אינק · ואנחנו חשבנוך על גרגותינו ענק · הזרקה בך השיבה רוח קנאות
כי ראינו במבחך המופת ובא תאוה · ואנחנו במעטנו עליך כנראותי · ועתה ראינו בך אשר לא בראותי
אמרנו בא יבא ברכה · נושא אלומות ספרי התבונה · זה יניח לנו מעצבינו · זה ישקיט שאון
לבנו · טעמנו בקנה מטה שכלנו · ביערית דבש ותאורנה עינינו · ואתה באת עלינו כאיש
מדון · לאמר איך שלחתם יד בפקדון · ראינו בך אשר לא ראינו באיש מדון · לאמר איך שלחתם
יד בפקדון · ראינו בך אשר לא ראינו כאיש בלעדיך · האמנם לא נוכל כבדך · הלא הוגד לך
אחי מנהג אבותינו · ומנהגנו עוד היום בנישואי בנותינו · כי בליל החופה נפקיד חמדת לבינו
אל החתן · בחדר גינת הביתן · והיא יקבל עליו פקדון הנערה · לעבדה ולשמרה · ולהיות שמור
בחדרי משכיתו · הפקדון אשר הפקד אתו · ועם כל זה ישלח ידו במלאכת רעיתו · והיא נוחת
מתחלה ועד סוף · חי אני כי סודי לא תחשוף · והוא למעשה ידיה יכסוף · ורוחה ונשמתה אלית
יאסוף · ואעפ"י שמצירה עכשיו שמחה לבסוף · ויפר את נדריה ואסריה · ויחשוף מסתריה · וירכה
וקנה גביעיה וכפתוריה · ויעלה בקרית עוזה ויקיצנה · וינביאנה וירביצנה · אחת הנה ואחת הנה ·
תחתיים שניים ושלישים יעשנה · ועם כל זה אבי הנערה ואחיה ואמה · החרש יחרישון ותהי להם
לחכמה · וכל שכן שפקדונך קורא בגרון · אני חבצלת השרון · שמעוני ופגעו לי בעפרון · ותחנן
לרואיו שישיבוהו לבצרון · כי פרוע הוא כי פרעה אהרן · וספר הנפש או כנראות כשלאתי · הוציאוני
מן המחנה כי החליתי · ומי יסתיר עץ נחמד להשכיל · אשר ריחו הולך רכיל · ויאכל ולא יאכיל ·
וכבר למדנו רבינו כל שעה שמותר לאכול מאכיל · אפילו לבהמה · וכל שכן לאנשי החכמה ·
חייך אדוני לא נכית בם כי אם בזנותינו · ומן השמים שלחוך במלכותינו · לשלם לנו נחומים
ולהעביר ימי בכייתינו · ואתה התעברת עם משיחך · והוצאת כל רוחך · ואמרת כי על כל הכעסים
קרחה אש עברה באפך כקדוח אש המסים · וכמעט שלא קרעת כל הפנקסים · חייך לו קרעת
פגעת באיש חמסים · ותמורת תתינו לך כתונת פסים · ואם תפארת הענכסים · בוססך בוסים ·
וכסינו עליך צרית כמים לים מכסים · ברוך מגן לחוסים · שעשה לנו נסים · עוד אמרת באזני ·
אתה עתה ברוך ה' כי היה בדעתך לקבול עלינו · על העתקות אשר ממך הצלנו · ולאמר כי
עדיך נצלנו · אחי הסבור אתה כי אנחנו התעצלנו · הלא ראית הברכה אשר לך אצלנו · ואת
המקלות אשר פצלנו · העומדים חדר בחדר · לתקן הכתחים את הראש ואת הסדר · ולקרוע
הראש ערב ושתי · תאים טובה ומפתי · הלא הוגד לך אחי השבועה אשר נשבענו במקלות · נפש
מכבדנו לכבד ולהעלות · ונפש בוזנו ואיש ישים על ילות · ויחכם במקלות · אמור נא הסר מה
חוית כאשר דרכי הכריכות כוית · שברנו חבית ספריך והתעברת · ומשה רבינו שבר הלוחות ו
ונענה ייער כחך ששברת · וכבר למדתנו שובר אדם בשכבות החמודות והיקרות · חבית מלאת
גרוגרות · וכל שכן שיש לך למחול · אם שברנו חביות מלאות ספרים כחול · וכבר נכתב מידי א
אביר · וכרנה לראש משביר · ואשר אמרת כי אבותינו הקדושים לא היו עושים כן · ועל כן
דרבינו לא יתכן · חי ונבר רוח אדם בקרבו · מקום הניחו לנו אבותינו להתגדר בו · עוד אמרת ·
באזני · מה לכם לראות עזבוני ·

כשמוע השר דברי אגרתי חבקני ונשקני ׳ ויפול על פניו וישחק ויאמר חי אני ׳ כי הוכחתני תוכחת
נמרצת ׳ והובשת מליצתי המכאבת ׳ והסירות אותה מגבירה תחת אשר עשתה לה מפלצת זעת׳
כתוב אותה אלי לזכרון ׳ ואשימה אותה לי למשמרת מגד הארון ׳ לראותה לעתים מזומנים ׳
לחדש כנפי שושנים ׳ ולהבריח מכל צד היונים ׳ ואען ואומר דע אדוני המהולל בכל פה וגרון ׳
כי לו ראית המליצה אשר שלחתי לר׳ אהרן ראית בה על כל המליצות יתרון ׳ ואז ימלא שחוק פיך
ולשונך רינה ׳ היא עליתה על כל המליצות כאמונה ׳ לשמח נפש נענה ׳ ולחדש ששונה ׳ והעביר
יגונה ׳ ויאמר השר הגד נא לי ענינה ׳ ואומר דע השר כי הייתי בפירו״שא המדינה ׳ עם חברת
אנשים בעלי חכמה ומוסר ובינה ׳ ויהי היום והנה עבר עלינו נכבד אחד ושמו ר׳ אהרן ׳ בעל
חכמה וכשרון ׳ ועמו ספרים חמודים ׳ משא צמד פרדים ׳ ראינוהו כראות פני האלהים כי היינו
אל מי ידידותיו במאוי וכמהים ׳ ונשאלה בעד אודותיו ׳ ויאמר כי בטולי״טה עבר שבע משכנותיו
׳ והביא משם ספרים נחמדים מזהב ומפז רב ׳ קצתם בלשון עברי וקצתם בלשון ערב ׳
ובשמעי נכספתי לדעת שמות הספרים ההם ׳ ויראנו קלף אחד ובו היו שמות הספרים למיניהם
׳ והיו כמו מאה ושמנה ׳ חדשים גם ישנים ׳ ויאמר אלינו הנה ראיתם שמות הספרי׳ אשר נכספתם
לראותם ׳ והנם שמונים בתוך אלו החביות חתומות חותם בתוך חותם ׳ ולי דרך עד רומא לדבר
שם עם החכמים ׳ ואולי כי אעמוד שם חדש ימים ׳ יהי ספרי למשמרת בידכם ׳ עד יום בואי א
אליכם ׳ ורוח אחרת עלי ממרום יערה ׳ לא תגע בהם יד כי סקול יסקל או ירה יירה ׳ כי הנני
נשבע כאשר היה ויהיה ׳ כי אם בהמה אם איש לא יחיה ׳ ונאמר אליו כדברך אדוני כן נעשה ׳
לא נשאל ולא נכסה ׳ וילך האיש לדרכו ׳ ואנכי חשבתי לאין גבורותי ׳ ואין ערכו ׳ הוא יצא את
העיר לא הרחיק ויד ה׳ היתה עלי ׳ ואשנס מתני ואמר מי לה׳ אלי ׳ ויאספו אלי כל בני עדתי ׳
חרדים אל דברי וסרים אל משמעתי ׳ ואומר אליהם ממני תראו וכן תעשו ׳ לא תחמלו עליהם
ולא תכסו ׳ שברו חביות הספרים בני אל תשלו ׳ לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו ׳ ויעשו
כן ולשבר החביות יקומון ׳ ומערכות הספרי׳ בכשיל וכלפות יהלומון ׳ ויהי כאשר התרכוס ממאסרם
בחרנו מן הספרים בני עדיים והדרס ׳ ונעתיק מהם ספרים עשרה ׳ היו לספרי החכמות כנר
ועטרה ׳ ויהי מקץ חדש ימים והנה החכם ר׳ אהרן בא מבידו ׳ והגיע למועד אשר יעדו ׳
וכראותו חביות ספריו מפורצות ׳ כאבני גיר מנופצות ׳ ותשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות ׳
רעשו ספיו ׳ וספק את כפיו ׳ ויפול על פניו ׳ ויקרא אוי ואבוי מכל אגפיו ׳ זעקת שבר יעוער ׳
וכמוץ מגרן יסוער ׳ וירוץ בחימה לקרוע הפנקסי׳ יאז שמנו עליו שרי מסים ׳ פן יקרעם הספרי׳
כי גדל מאד יגונו ויבא אלי סר וזעף ׳ והוא רעב ויגע ועיף ׳ ויאמר מדוע שברת חביות ספרי ׳
והוצאת משם נרדי עם כפרי ׳ והוסיף לשאול דברים רבים ׳ ואני הייתי עונה אותו פעם דברי
כזבים ׳ ופעם דברי עגבים ׳ ופניו פני להבים ׳ ירעב ויתקצף ואת יומו יקלל על אודותיו ׳ ואני
עונה אותו תעתועים על פי מדותיו ׳ הוא יקרא פח ופחד ופחת ׳ ואני הייתי חכם בשפט עמו
ורגז ושחק ואין נחת ׳ ויקח האיש את ספריו בנפש זעומה ׳ ויפן וילך בחימה ׳ וכאשר נפרד
מאתנו בנפש הומה ׳ שלחתי אליו מליצה נעימה ׳ ספרתי בה כל הדברים אשר היו בינינו ׳
ושאלותיו אלינו ותשובותינו ואלה דברי אגרתי השלוחה אליו מאתי

הנה המורה למורה והמדע ליודעי דעת ומביני מדע · והשכל לבלבול ודרדע · והמן לאסף
ולהימן · וכמקום מדרכי מה צורך להמן · הנה הסתרים למביניהם · והכתרים לבעליהם ·
והסוגות לבני עליה · והעטרות תהיינה לחלם ולטוביה · והעלים והקליפות הדקים · לאשר אין
מוח בדקדקים · שוכני בתי חומר אשר בעפר יסודם · בעוף יתעופף כבודם · אל תבא נפשי
בסודם · ועתה למה פניך תסתיר · וצדיק תמים תכתיר · ובעלי דעת מלין תעתיר · והנך
שכונים תיר · כיס ולא כיס תיר ולא תיר · ואיך לא תירא אתה הישן השוכב באמתחתי · מחיצי
משלי ומן החרב אשר בפי עטי · אשר אורה על השערה ולא אחטיא · ולא יראת פן יפגעו בך
אנשים מורים בקשת · משאתם יגורו אלים · וחיל אחז יושבי פלשת · והיו לדם ביבשת · ולו
ראית חמודותי · אפריוני שכלי ורפידותי · ומור ואהלות קציעות כל בגדותי · ושמן הטבוה על
הראש · שיורד על פי מדותי לא תאמין כי יסופר · להן מלכא מלכי עליך ישפר · ויתיטב לך משור
פר · חדל לך מהתפאר במה שאין בך מדברי חכמה · ובמקום שים אנשים השתדל להיות בהמה ·
אך לקטני אמנה · ולנשים הנושאות וכותבות ומוזרות בלבנה · זה יתכן תפתה וגם תוכל בא ועשה
כן · והנני כשבע בחי השיר ובגאוני אשר נטע בלבבי אהלי אפדנו · וכתן בימיני דגלו · ובשמאלי
מגינו · ומשחני מחברי שמן ששונו · כי אם מהיום הזה ומעלה · תתפאר לדבר בחידות וסודות
לבאר · לא תשתה מי באר · ואם לעולם תתהלל · לשאול איסור מוסיף ואיסור כולל · ואם לא
תכיח לחלם ולטוביה העטרות · ואם ישאך זדון לבך ולפסול לעולם שטרות · ואם לא תלך שחוח
לפני גדולי המעלה · ואם תפרש עוד סודות התהלה · ואם תבזה עוד השירים אשר אהבתי · ואמח
אותך מספר החברותא אשר כתבתי · ותחת אשר הראיתני פעליך · וחבורך על הקמי והטוענני
עליך · קבור פי התוליך וראה כועס פעלי · וחמדת משלי · אשר חברתי למתוכחים ו
והטוענים עלי

את בין	עצי יער	לבנון חוח	בין רו	זני ארץ	ושרים תעלול
בין ל	שבות קודש	כמו רפת ולול	בין הנ	ביאים	נבאי מבוח
בין מ'	מלכות סיחון	ועוג זבוח	כל הא	זנוש הל	ואתה בעלול
בין זו	חלי עפר	ורמש שבלול	בין הנ	הרים שו	טפים שילוח
גנב	אשר תגנוב	חמודות הזמן	מש	בתי עצלות	ואומן בוגה זנות
ממ	אדים חרון	קידש מהמן	מה	בובים שיר	ומעש מסכבות
מג	חזי כזב	ונגע נעמן	הג	אוה מן גיד	ומן ערוה זנות

ראה אחי כמה כבוד כבדתיך כאשר חמלתי על אהבתך ועניתיך · ומה גדלה תשוקתי בך ·
כאשר לא הכחתיך על רהבך יטוב לך לשמוע גערתי · ולחסות בצל חברתי · מאשר יפארוך ה
הכסילים · ותתהלל בפי עוללים ויונקים · ואשר מדד בשעלו מים · ותיכן בזרת שמים · יחייכו
ניחיך מיומיסי · ויחון אותנו ואותך דיעה והשכל · לכי פירתי אל השר והאמרכל · מקוטרת מור
ולבונה מכל אבקת רוכל · והיה כי יפגשך איש ושאלך שואל · ולדעת שם מחברך יואל ·
יקראת שמו עמנו אל

בעמתיך · פעם חרמש הגאוה תניף · ופעם החנף תחניף · פעם רכה ופעם קשה · קול ענות
גבורה וקול ענות חלושה · ועתה הנני שליח אליך קשה · אם נשאת ונתת בהווי דאביי ורבא ·
ובאיסור בשר בחלב ובכל היד המרבה · מי יתן לך יד לעלות אל המרכבה · וגאון גליך עד פה
להסית · ולדבר במעשה בראשית · ואשר תתפאר כי לך בכל חכמה עשר ידות · הלמדת אותם
במסכת מדות · הידעת ממשקין ותעכיות הלימודיות והטבעיות והאלהיות · ואיזה רוח אותך יעורר ·
כי תשתרר עלינו גם השתרר · הנגלו לך סוד ארבע נהרות · והאור שנברא ביום ראשון ותליית
המאורות · הידעת ארץ לעומק ושמים לרום · וסוד הנחש הערום · וידעתי כי למדת מסכת יבמות
וביצה · הידעת סוד היבום והחליצה · השמעת לעולם משמי סוד יולד בן לנעמי · הראית בספרי
חכמותי חדות · סוד אלימלך ונעמי וערפה ורות · הידעת מראות הקשת אל מי ירמוזו · והסתרים
אשר בתוכם יגנוזו · הנגלה לך סוד מים העליונים · ומה הם · והנפילים אשר היו בארץ בימים
ההם · הידעת הכרובים ולהט החרב המתהפכת וסודם · ובני אלהים אשר יבאו אל בנות האדם ·
הידעת סוד תיבת נח וחכמתה · ולמה שלשים אמה קומתה · ומה הסוד אשר טמנה בקרבה · בהיות
חמשים אמה רחבה · ומה היה הצורך להיות שלש מאות אמה אורך · הידעת עוד היום מדוע
גברו המים חמשים ומאת יום · הידעת סוד הקטרת · וחכמת הכרובים והכפורת · ואם אתה מריח
מי התבונה תפריח · והעמקים מכל בד תבריח · ובאור השכל תזריח · ומרחוק מלחמת התורה
תריח ותריע אף תצריח · הידעת סוד הבריח · מן הקצה אל הקצה מבריח · הידעת סוד עשר היריעות
· והיות בארון ארבע טבעות · ואם אתה בחכמות הרגל חרש · הגד למה היו שתי ידות לקרש ·
ומה הסוד להיות · הכרובים כמער איש ולויות · הידעת משה העניו · למה קרן עור פניו · הלא
תגיד לנו הלא תחוה · למה יתן על פניו משוה · אל בני לא טובה השמועה יאמרו בחוצות
ובשוקים · כי יסדת בפי עוללים ויונקים · כי הריסות הטבעת תקים · ובמעבה שלך יצוקים ·
העדות והחקים · ואין כמוך בכל הארץ טבעי · ובירדן התעודות רוחצות למשעי · ואני לא
כטבעך טבעי · אעפ״י שיצא בכל הארץ טבעי · לא התפארתי במה שאין בי · ולא הרימותי על
אדם חרבי · ולא ידעתי פרקי המורה על פה · וכאשר יחקרוני בעד סודם אעמוד עולפתי
אכן אדע הדבר על שרשו · ולא בקשתי מן הפרק כי אם פירושו · ושרפתי מחוץ למחנה עורו
ופרשו · אמור כה השר מה בצע כאשר יאמרו השפתים · והלבבות משכבנה בין שפתים · ומה
בצע כאשר תראינה הרואות בארובות · וחשכו עיני הלבבות · לא כן אחי הגבוה הגבה והשפלה
השפל · הלב עיקר והפה תפל · ואם אתנו אברהם מה צורך לאמרפל · ובאור שבעתים מה בצע
בערפל · ועתה היעמד לבך · אם תחזקנה ידך · אם יאמרו לך רבי פרש סודך · מה לך להתפאר
ולהתהדר במקהלות · כלך מדברותיך אצל נגעים ואהלות · וגם אם תרצה לחוד חוד · ואל
תשמע קולך עמנו עוד על דבר יחוד :

הנה

על היותך כים הפסוק כאין משוט · ובאמרך לא תבזה במקום יבזה · ענות השיר תבזה · לא
ידעתי מזה ועל מה זה · ובאמר חכם בינו שבה בינתך לחכמה · אוי לה לאותה כלימה · באמרך
תלמידך אני · ומימיך אני שותה · לא כן אחי כי גחלים על הראש אתה חותה · פן יאמרו הרב כ
כתלמיד · והכלי כצמיד · הכל הולך אחר המעמיד · ובאמרך העלה כדף תערוץ ואת קש יבש
תרדוף · לא כן אתה בעיניך כי כבד וככתף תהדוף · ועל הודאתך בגדולתי תשמע חלום לפתור
בנית אי אתה יכול לסתור · והשתוקקך להתאבק בעפר רגלי · נודע כי זה לשלמות פעלי · ולשם ע
כועס משלי · ומי למדך לומר מן זכר זכרות · ומן ענפי והם זכרים פרודות · ואיך תאמר הריני
כבן עזאי בשוקי טבריה · ובאמרך גווייני מן גויה · הכית השיר בבדיה · פצע וחבור ומכה טריה ·
ולא הייתה מכני עלייה · ובאמרך אם תוכל השיבני הנה קמה אלומתי וגם נצבה · ערכה לפני
התיצבה · ובאמרך שיהיה לי סבה · איך לא אמרת שתהיה בלשון נקיבה · ובאמרך ויתאמת כ
כונתי אמור כה האמת · מדוע לא אמרת ותתאמת · ועתה אחרי אשר מעלתך בעיניך גדלה ·
ויתן את נפשך בכל עמי הארץ לשם ולתהלה · מה חטא לך הדקדוק והפעולה · כי הבאת
עליהם ועל ממלכתם חטאה גדולה · לתת לדראון לכל בשר · ולא נהגת בהם דרך מוסר · ואיך
לא למדת ממליצותי · ומשירי עליצותי · שכולם מתאימות ושכולה אין בהם · אחד באחד יגשו
ורוח לא יבא ביניהם · בכל הארץ יצא קום ובקצה תבל מליהם · משאתם יגורו אלים · ושם
ראינו את הנפילים · צדק לבשו וילבשם · המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם · ואשר כתבת
כי אני ארי הנוהם מתיך קופה של בשר · ידע אדוני ויבושר · כי צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן
רשעים תחסר · ולכן הסר והטפסר · שמע עצה וקבל מוסר · ושמרה לפיך מחסום · כי לילה
מחזון וחשכה לך מקסום · ומענין אבק לשון ירע · הלא ידעת כי מדרכי האמת לאמר על הטו'
טוב ועל הרע רע · ואיך אדוני לא ישמר · לדבר תועה פן תאמר · או להתחיל פן יגמר · והמביא
עצמו לידי חשד לא יאשים · כי אם עצמו אם ישתדלוהו האנשים · חי נפשך השר כי האומרים א
אלי פלוני רובץ בין המשפתים · ולא שמר לפיו מחסום ובריח ודלתים · אמרת אך דבר שפתים ·
והנה באתי ותראינה עיני · כפל מאשר שמעו אזני · הראיתני חרוזותיך החמודות · חשבתם שירי
ידידות · לפניהם וכנפיהם פרודות · כל רואיה' עליהם משל ישאו ומליצות וחידות · ואם הם בעיניך
כפז החן משולאות · וכתרשיש היופי ממולאות · בעינינו בלות ומטולאות · ולולי כבוד המכתב
כתנכוס להתראות · עוד שמעתי עליך לאמר · יואב בקי בכל שיר מזמור וקל בחכמות כחמור ·
ותאמ' כי אין כמוך בקי בטבע המוציאו · ובהנהגת הבריאו' יתדע מעוותי הזמן לתקן ומחברותי
לקרוע ובאויבים פרעות לפרוע · וזרע צדקה בארץ לזרוע · ואם יפלו השחקים תחזיקם בזרוע
· לא ראיתי כהנה בכל ארץ מצרים לרוע · עוד שמעתי עליך דברים שונים · ותאמר כי נגלו לך
תעלומות הזמנים · ותאמר על טהור טמא וטמא טהור ותסביר פנים · ותאמר אני עליתי מרום
החכמות ברוב רכבי · להקרא בפי עוללים ויונקים רבי · ואחריב בכף פעמי · כל השטרות אשר
ראיתי בימי · ובעיני הזמן יקרתי · הנה רבים יסרתי · את אשר אסרו התרתי · ואשר התירו
אסרתי · ואשחית קמי שירם וענף · ולא היה נודד כנף · ועתה הכית את הילדים אשר בבילך ונשאך
לבך · ואיך למול שירו המעלה תנופף צור חרבך · ותמשוך בקשת הגאוה לתומך · ואחרי הסגגת

ואען ואומר ידע אדוני הנכבד · כי יואב שר הצבא אשר שמעת מענייניו · היה איש חכם בעיניו
גאה אפיקי מגיניו · וכל חיות לא יעמדו לפניו · והוא לכל מבצר ישחק · ומכל חכם לב ירחק
וגער בווכם מרחק · ויהי היום ומה היתה נסבה · ושמע כי הוצאתי עליו דבה · וספרתי ממנו
הבל ורעה רבה · בפי ובמכתבי · אשר לא ציויתי ולא דברתי ולא עלתה על לבי · ויתנדב לנוסף
עליו צור חרבו : ויכתוב אלי אגרת כאשר עם לבבו · כתב בה התולים וחידות · ופניהם וכנפיהם
פרודות · פעם יתנשא ופעם יכנע · פעם יחרף ופעם יתחנן · הלך בשירו כד ונע · והזכיר בו שיר
היחוד אשר לו · להראות העמים והשרים שכלו · וכאשר קראתי אגרתו לבי התאנף · כי לא היה
לדבריו שורש וענף · ואכונן יתרי מכתבי · ואשיב לו דבר כאשר עם לבבי ·

ואלה דברי אגרתי השלוחה אליו מאתי

מי זה מחשיך עצה במלים · לאחוז חידות ולשאת משלים · ברוב חלומות והבלים · ילעג
ואין מכלים · הקולך זה בני יואב שר העשרות · יחולל אילות ויחשוף יערות · תקח מחלם
ומטוביה עטרות · כי תכתוב עלי מרורות · לא ידעתי ספורות · חייך אם חלום חלמת · אנכי א
אפתור · וירעשו הסיפים אם אך הכפתור · ובמקום שאגת אריה וקול שחל מה לקול זה כמה
שמעתי כי תור · אך לא האמנתי כי תעשה וכפתור · ולכן קבל לך אנכי קלע תקלע מליצתי כי
הגיע התור · ותקבור קבירך אשר זרעת · ותשמע מאשר הגדת · והודעת והשמעת · חייך אדוני
עדיין לא הגעת לרועי צאן · ודבריך לא לרצון · כי תכתוב עלינו לצון · ואם עסקת בפירוש
ובגמרא · לא זכית להיות תנא או אמורא · וידעתי כי רעיונך עברו על דברי סדום ועמורה ·
ויכרתו משם זמורה · ולכן שולחים לאפס את הזמורה · ושמעתי כי בין אחים תפריא · ולכן כעת
במרום תמריא · שלחת אגרת התולים · ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים · ועתה הכר נא
למי החותמת והפתילים · הראיתנו תפלת היחוד אשר לך · אשר היא לעדה על שכלך · אחי
יהי לך את אשר לך · הגד נא הסר מתי כעמת · מה החלום הזה אשר חלמת · להתפאר בחכמות
כעלמות · ותאמר עשר ידות לי בכל חכמות · השמעת מימיך על ההגיון · הראית לעולם ספר
החזיון · ואיך לא תחרת ולא תלפת · ולא ראית לעולם ספר המופת · הנגלו לך תעלומות ההיקש
· כי לדרוש בכל חכמה תבקש · הלמדת ספר הנצוח והשירות · וספר המליצה והמאמרות · ואם
לכך דבר טוב רחש · הידעת ספרי החוש והמוחש · ואם אתה האומר לגולה חרבי · הלמדת הזהר
אבי · ואם למדת הפרשה עברי · הראית ספר האוירי · הגד נא מה אמור · בספר הטבע הגמורי
ומה דרכיו ומה משפטיו · ומה בספר הנפש לאריסטו · מה תתהלל בעמקים ועמקך זב · ובתי
חכמותיך לאכזב · ואיך שיר יחודך לא פארת · ובמחוכת השכל אותו לא תארת · ואגרת טובתך
לא עטרת · ועל כמה שגגות עברת · ולו ידעת כמה שגיות במלת אמריך · אז שמרת מחסום לפיך
וגבול לנדריך · בשומך במלת ובן אדם השורק במקום מלך · לא ידעת הדרך אשר בה תלך ·
ובעשותך צמיד ותמיד על משקל עולמית · לא מצאתי לך ריע ועמית · אחת דתך להמית · והוא
מה שירה על תגבורת הנפש הבהמית · ובאמרך ומה לתכן את הכר · ושמת השורק במקום מלך
אי זה דרך עבר · רוח השירים אתך לא לזרות ולא להבר · ובאמרך שוד שוטף במקום שוט יורה

אם דלת היא		יצור עלי ה	לוח ארז		בחמתו
אם יחפוץ	ל	עלות שמימה	ישלך עלי		את אדרתו
אם לנוח		תוך לב חשק	קיר לבי		הנה מטתו
אם יתמהמה		מה לי עוד אם	לא ישלח לי		את ברכתו
בזאת אמרי		אליו עד אן	דודך יזעק		מאנחתו
עבד נמכר		לך לצמיתות	הגידה לי		מה משכורתו
עד מתי	תת	אכזר עלין	עד אן תבזה		את ענותו
עד מתי		הרוג חשקך	על העץ	ת	לין נבלתו
למה הכי		ת עברך	עם אבני		פירוד וסקלתו
למה שלחת		אש חשקך	על לב	טו	עתך ושרפתו
למה הבאת		איש סודך	תיך ים		החשק ושבעתו
כזאת אמרי		אליו דודך	תמיד נצב		על משמרתו
נושא על		כתף מהללך	ונדיבותך		על דבשתו
מתיצב	ומ	צפה לראות	מה זה תשיב		על תוכחתו ˣ
אם חטא לך		לקח מי	דך כפלים		מחטאתו
אם לא ישוב		אלי חדן	אנה יוליך		את חרפתו
במה	ית	רצה לשוב אל	חנק השר		לפני מותו
אם בבכי	וד	מעות הנה	כי הוביש	ע	יש בבריתו
גם שכר	ע	ליך גיחון	ופרת להיות		עם דמעתו
כל מריעין		לא יכולו	חקים אותו		ולהברותו
וימאן	ה	תנחם עד כי	תיפן השר		אל מנחתו
שירתי אם		יפגשך איש	מה תשיבי		לשאילתו
הנה מנחת		עמנו אל	לשלמה	ה	שר מודעתו

כשמוע השר יופי השירה · כפלא על חשמלי זהרם · ויאמר שירתך זאת גברה · על כל השירות ב
ביופיה · וחשקיכם זה כמוהו מן העולם לא כהים · ועתה הגד נא לי אם חשוקך זה חטא לך מ
מעודו · ואם הוא האיש אשר שמעתי בעדו · כי עליך יכוסף ידו · ופרע חוק המוסר · בקוראו
אותך בכתבו אחרי כהם מתוך קושה של בשר · ואען ואומר אדוני לא זו הדרך ולא זו העיר · כי
האיש אשר הרים יד בי תמכי ליתים בעיר · ושמו יואב שר הצבא · אשר להלחם עמי בא · ובעת
יצאתי לקראתו עם חיל מליצותי כחבא · ועמד בראותו אותם משתאה · ובעת אמרתי לו לכה פ
פנים כתראה · נראה ועשה כתבכיתם אשר אכי מראה · כסתר או כחבא אין ראה · ויאמר השר
איך היה הדבר · ואען

ו ד

הה לברקיו כי האירו
כי השאירן איתי אחרי
ראיתי ה חשק כילי
ראיתי פתח אסמיו
ראיתי כל שר בו נקשר
ראיתי כי כל שרים יק
ראיתי היכן עם כלכיל
ראיתי א סף, לא יסף
ראיתי כל לשון דובק
ראיתי דוד ושלמה
ראיתי הירום ובצלאל
ראיתי כי אלמוד נכי
לו חובר מכל הלבות
חשקו האש ומשליו ה
חפץ השכל העליון
ירד מכסאו בא אל בית
ויבא אלי ה ותהר
עד כי השכל הפועל
לתה תבנית לחתם תכנים
קומי שיר תייפתי
לכי זמר תי סובי עיר
סובי צפון בואי תימן
גלי שק ונהרות עברי
דרשי שירתי במקום ה
אולי נחבא אל הכלים
אם שם בין כו כבים קנו
הטיבי נ גן הרבי שיר
הרימי בבה קולך
אל תדומי אולי ישן
שירתי מה תגידי לו
אחל יזכור לו עת היה
ישים דמעתי על נודו
אם ימצא א הבתי חומה

עד כי גלו לי חמדתו
נסעו כואב לנסיעתו
כליורעים מן נדבתו
מראות שכלו ותמונתו
שרים סרים אל משמעתו
חו בכליהם מזמרתו
נלאו כלכל סוד דברתו
דבר עת ש מע אמרתו
אל חיך לוחך צוף יערתו
כי יתמהו על חכמתו
עירומים הם מערמתו
לא השיג אב קת שירתו
כי כלם ב אים בבריתו
עצים לבי שה עולתו
הראות לנו את עצמותו
אמו אל חדר הורתו
לו ויולד בדמותו
על ידו נתן טבעתו
לתת אל כל חי צורתו
יוב י לכי ומצאתו
או תקראי לקריאתו
בואי סכן ומעונתו
עד בואך חדרי משכיתו
חשק וסבי בות גבעתו
וכלם חושקים שם תחנותו
תצורי עליו עד רדתו
אולי יען עת שמעתו
אולי יעור משכחתו
הוא ויקץ מתרדמתו
שחליתי על אהבתו
קיר לבי ראשית ממלכתו
אל תיך נאדו ובספרתו
יבנה עלי ה טירתו

צבי חן שים מליצתך בנויה לפי חכמה ולא על פי רגילות
ושים כל איש במעלתו בשירך כרוב בקר ולשטן בזולות
תנה ציץ הוד אלי נדיב ושוע ותאר זיד ואיש נבל בנבלות
והשחל תתאר ב גבורה והעורב והכלב בבילות
ודע כי איש יתאר ה גבורה ברפיון יד והחכמה בסכלות ·
לדמיון איש יתאר רום שחקים במו שפלות וסבובם בעצלות

ויען ואומר ידע השר הנכבד · כי האיש אשר פארתי בשיר · מלך למעלתו כעבד ולא עברתי
הגבול ולא העליתיו בשירו על זבולו · ולו ראיתי שירתי אשר שלחתי לו בימי חרפי · אככי הדל ב
באלפי · כפלאת על עונס חשקינו · וידעת כי לא שקר נשכינו · ונפרט השירה ההדורה · אשר לא
ישקל כסף מחירה · יתנוהו מליצי הזמן על ראשה עטרה · אשר שלחתי לו העת הרחיק כרודו ·
והגיעני על שערי מות בפרודו · ובחבלי השירה הייתי משכתיו · עד אשר אל בית אמי ואל חדר
הורתי הבאתיו · ויאמר השר בחסדך הראני נא את כבודך ·
ואשא משלי ואומר

ראיתי ה שמש יזרח
על חוג שם ים יתהלך
ותקופתו עד לקצות א
ומאורי אור בשמים
יפרוש כנפיו או יקחם
ראיתי ע מדתי מרעיד
כי נעכרתי עד זכרתי
נטע נעמן צנצנת מן
כי הוא שמש החכמה הוא ·
המסיר שפה למליצים
כל לשון תקום למשפט
הוא אור לבי הוא שמחתו
הוא ירדן ה שכל כי בו
הוא עצמות ה שכל עליון
הוא חומר לו הוא פועל לו
מי זה יחשוף סוד הגיונו
אלו נודע כבני אלים
אלו הטה יד שכלו על
אלו פגע בסנה משה
און געו בו גם נשרפו

בתקופתו ובטהרתו
ירוץ אורח במסכתו
רץ אין נסתר מחמתו
קודרים מול זו הר יפעתו
ישאמו על אברתו
לבי יתר מחרדתו
חמדת לבי וסגולתו
לקח מעני עמדתו
הזרח בגבורתו
שכל שירו מדי צאתו
אתו תר שיע צדקתו
הוא חנו ח דשו שבתו
יטהר כל לב מצרעתו
הוא איבותו הוא מהותו
הוא צורתו הוא תכליתו
מי זה ימצא את חידתו
אז יחפצון את קרבתו
ים הכין נס מגערתו
אוכל חבל מלכתו
שדרך מישך מגחלתו

ונפש זאת מזונה ה חסידות ביען הוא לבד רפאות לשרה
לפי שכלה תהולל או תהולל ומעלתה לפי צדקה ויושרה
ולא תוחיל לבד אל האלדים לרפאות מ הצה מנה ושכרה
ואם היא ב זמן תגעל ותתעל עלי ארץ התירה ב המירה
ואיך תרעב אשר על עב רכובה ותשליך י הכה על אל ושכרה
ונפש ה מקצרת וחוטאת בהגיע זמן קצה ותורה
בני אל יענו הם יא מרו לה הזאת היא נעמי אל האמירה
הזאת היא נעמי יצאת ללקט בכרמי בין ואיך שבה נעירה
ללקט יצאה זאת מה בידה ומלדת תעודה מי עצרה
תנו לה מ פרי יד מ עשיה במשקלם במדה במשורה
ראה מה בין היותה ב עריבות ובין להיות בגוש עפר מדורה
ואיכה דוד בדבר נ עלינו תהי נפש דבר יוצאה ממירה
ונסוב על דבר חשק בעצל במיטתו והדלת בצירה
וההשק והשכל הפכים ומי יוכל לאין ו עצרה
ולשכל נעימות וחשיבות והוד מלכות ומשפט ה בכורה
ואין תקוה ואחרית רק להכרית לנפש ת עביד שכלה ויצרה
הימצא חן אנוש אנוש בנפש אשר ילדות ויין ד שק עברה
והנפש והחשק בצרות ואין כינם לעולמים פשרה
ואין טענה למתעלם וריוח למתרשל ועצל ב חקירה
אבל חויב אנוש לחקור תבונה ולבוא עד תכ נתה והקרה
ונתבע איש כפי כחו ושכלו והכירו למעלתה ויקרה
ואת שקול לפי ש כלך כרבוא ולך חכמה ואיך תגרע שארה
קחה שירי אסיר ח שקך ונפשו נתונה לך ובה תמשול למוכרה
ובאה ב ברית אתך ואכן בכל דור לבלתך בגדה וקשרה
ומיום ה גדוד הפריד שנינו לחשקך ה צבי גולה וסורה
וחשך ל נדוד אורה וזהרה ומיום ה נדוד אוי לא זכרה
מחנה אל ראית יפע תך דוד ולבה בה כלב אשה מצירה
ראה שירי חברני לטובה בזיר אחים פאר תירה וכתרה

ויתמה השר על יופי השירה ׳ וישבע כי אין על עפר משלה׳ ויאמר מה נכבד ומאשר האיש השלוחים אלין אלו החרוזות ׳ ותמיה אני אם יש איש בדור ראוי אל שירה כזאת׳ וירא אני פן ב בעבור היותך אהובו׳ רחקת מן האמת ונטית מנתיבו ׳לקיים מאמר החכם היטב השיר כזבו ׳ ואשר חייבנו אנחנו וכל המשוררים׳ להפליג בשבח ובגנות בשירים ׳ אין להרחיק לגמרי האמת ׳ עד שנאמר מן המת חי ומן החי מת׳ אמנם חויב המשורר לשים כל איש במעלתו ׳ ולהפליג קצת על האמת במליצתו׳ וישא משלו ויאמר

נשיא הדור ראה כל ה יצורים
ולו ישת תפו עמך בשכל
ראה אנשו זמנך לך נתונים
ראה כי שת חותחתך יצורים
ואתה ל זמן נר מ ערבי
רעה עדה פאר הודה ושים את
שלוף חרב גאוה ב אוילות
ושלח חץ באיש לוחץ ותודה
ברוק ברק וכונן חץ גערה
וכל נפש במעלתה תכונן
ושור יפע תך וזכור בארה.
בטרם י חשיך שמשה ואורה
ראה עולם כמו אולם ותבל
בבקרינו הכי נציץ ונ חליף
בזיר אחים ומי ראוי לעדן
ומי יבנה בעולם ה נשמות
ותורת אל למי תכון ומי זה
ומי יחקור פעולת אל ב שכלו
לבריאתה אבי חכמה ונזרה
הבניח לעולם ה בשמות
וירויחו בסכלותם לעדן
הטובבי ת ערפנה על שנינו
הבסגולות וכחות בה מיות
ראה התר בגול ושכח נדיבות
ראה גמל אשר יולד לעמל
יעכביש ראה קלות פעליו
ועת ארגו ע גולה תוך עגולה
ולבנות היכלי עונג ובתים
ולחריצות ראה דוד ה נמלה
ולשחל גבורת לב ואומץ
מלשגל. ואל מאכל ומשתה
והתיחד אנוש בלבד כנפש
לפאר ל אל הים אך בבל לב

למול ערכך בצאן קדר ו בצרה
במו השת ת פו לך ב יצירה
וכל נפש למשמעתך זהירה
והיית לעדת אל כפירה
ולעדה הלא שמשה וסהרה
בסיליה כמו מעלת בקרה
ובבסילות והחרם כל זכורה
למטרה בלב נפש יהירה
ושלח חץ וברק מ מדורה
ותבדיל ה שחורה מ צחורה
וצור בוראה ומטריפה ובורה
ולדת חוק ולביאת ה צפירה
דמות בקעה ואנחנו חצירה
ולערב הכי נשכון חרירה
ועדן גן למי ראוי לדירה
לשבתו בית זבול ארמון וטירה
אשר יאות לעבדה אר לשמרה
ומי האיש אשר יאות לחקרה
צבי עד יה ומבחור ראש אמיר
לכל גבן ואיש בע ל חטורה
ונרויח בשכלינו מערה
בטוב המ עשים פועה ושפרה
לנפש איש תהי מעלה ויתרה
נדיבי עם ראה קלות לבכרה
ראה חמור לכל משא ותגרה
ורשתו ל זבוב פרש ודקרה
באילו ב מחוגה הוא תארה
מלאים טוב ראה כנין דבורה
חרוצת יד ואף אם היא צעירה
וידו היא כיד עשו שעירה
ראה חזיר ראה עגל ופרה
מדברת מטהרה וכרה
ולבחון סוד פעולת אל יצרה

ואיה חוד בעימות ה חסידות
וקבולה למדות ה חשובות
ראה גלגל וכוכביו צבי חן
הנחו כו כבי שחק וארץ
ואיכבה בשנה ה גבולים
האם ציר מ פאת מלך ונגיד
יבואנו הלא נחרד למולה
וזה כמה אשר מלך מלכים
ולא נחרד לדעה סוד נביאין
והלילות והימים נצפה
ולא נחשוב לריע או לאוהב
ונחקורה ליוקר ה סחורות
ונצטייד ונרכב ה אניות
וישליך ה זמן קרחו כפתים
ונצפון הון לאישים יב עלו את
ולא נצט יידה חכמה ויראה
ויום נבא ונראה פני אל
בשיא הדור למי תאות קדושה
ומי יעט מעילי ה ענוה
ומי יצפור בהר גיל עד ויחפיר
ומי יעל מרום בינה ויבא
ומי ינק שדי חכמה לבד את
ומי זה ב לתך ראה יקרה
ומי יהגה בתורת אל לבד את
ולו היו מתי בין ב חלוקה
ולו היו בבשר מ בשרה
ולו נדרה להוליד בן בצלמה
והיו כו כבי נשפה אפלים
והיו כל ב ני תבל שכורים
קרב אתה נשיא הדור משיח
והתענג בציף עדנה ודשנה
יפוצין חוץ עינות ש כלך דוד
דל יאות היותך אות לרבאות
ואתה נאשר המה בגילך

זמעלת ה נשמה ה טהורה
וקיומם בחיק אברם ושרה
השגו את גבול דוקה בשערה
הממצע הכי נטת וסרה
והמצות בקלה וחמורה
באגרת פתוחה או סגורה
הנשקוט עד תהי לנו פתורה
ביד חוזיו הכי קדם וסתרה
וחקותיו ותורתו ושברה
אלי עתות אצור בם ה סחורה
לבד איש יהיה בזה לחברה
זזילותם ועתות ה מכירה
ואף אם י היה כים סערה
ולא נחוש לקרח או לקדה
בשותינו יהו להם לסתר ה
לצורך ה נסיעה ה גמורה
ומה נביא בידינו תשורה
ומי יסכון וישכין בית דבירה
ומי זה יארה בשמה ומורה
באר חכמה וישתה מי בארה
מלון קצה וכרמלה ויערה
וימוץ ב לתך צופה ויערה
ואיש בלתך הבינה או חקרה
ומי איש בלתך יטול שכרה
תהי עצמה ובשר מ בשרה
תהי נפשה אשר תסכון בחדרה
ובדמותה בך שולט לנדרה
ואתה דוד לבד ארה ושחרה
ביין תועה ואת קדקד נזירה
אלדי י עקב ושכן חצירה
סחר סהרה ותקצור את קצירה
ראה עם אל אשר ישכון במרה
ולהיות את פדות חכמה וכפרה
בעולם זה כנרות ה מנורה

ואיך נמכור משוש עולם ונצחי
ומאנו בעדן גן אלדים
ושכינו בחבלי ה נערים
ולא נשגה כאהבת אל ותורת
ראה כי ג חרוש רשע ועלה
ומה נאמר אבי מוסר ועל זה
ראיום דו רכי קשת לשנם
ויאמרו הם בענין רע וגפן
שניהם ע ברו על דת יהודית
שניהם ל מדו חכמת יונית
שניהם ב עלי שכל ותורה
זמיריהם שחוק אל הכסילים
ברוכים הם ואשריהם בני איש
חדל אחי ונחדל מ מליצות
ביען י שהקו אישים עליהם
הבנדיבות ודבר ב עריבות
הנגיע למעלת ה חסידות
הנמצא חן בשירות נ ערבות
הבחרב נעפף על פני איש
האם בחשוק צביות ועלמות
הבחשק נרצה ה אלדים
ומה נענש אבי חכמה ומוסר
ביום אהיה אני עם כל חשקי
ומה נצדק מיום נראה לחרב
ראה מלכי ומת נאמר בעת כי
ביום נהיה נשאים על כתיפות
ונמיר הי כלי ענג ובתים
וחלף צ פרים לנו עשוים
זכור אחי לקהל מ אנשים
אשר חלפו לעולמים בפתע
ולא נכיר בנפשינו נסבה
והננו ביחיד שאבותיו
ובתוך אשר אבדו קצותיו

בעד הכל ותכל ה ארורה
בעד מבוי באין לחי וקורה
ודבקינו בחן יעלה ועפרה
אמת לשתות בצמה את דברה
הכי נקצור ונאכל מ עבירה
לשמצה י זכרנו ה חבורה
ויורנו בחיצי ה גערה
סדום גפנם ומשדמות עמורה
שניהם הם באין מאיר ואורה
ומשם כ רתו להם זמורה
ראו כמה פעולתם עכורה
ועל דרך אמת המה כפירה
אשר לא ל מדו תורה וספרה
ושיר שחק יבואון ב עבירה
ואחר יש לחו לנו מאירה
תהי נפשי בכוכבים מאירה
ברוב אוכל ויין מלכות לשכרה
וחנית כי נגיעיה מהרה
הכי תובע עלי נפש נהרה
תקבל את פני יוצרה וצורה
הבחשק נכבה ה מדודה
ומה נאמר אבי עצה ומשרה
ואתה עם חשוקיך בצרה
גזירת אל בצאתה מ תערה
יבואון מ לאכי זעם ועברה
משולחים אלי ארץ גזירה
ספנים ב ארגים ב הפירה
אזי נהיה לתולעת לברה
נדיבי עם ידועים ב גבורה
ותקוותם הכי אבדה ועברה
אשר נחיה עליהם ב עבורה
עזבוהו ברוב פחד ותגרה
ולא יצלח להועיל או לעזרה

ונהרטתי חרטות הבתולה
אבל מה או מרה ובני עדתי
ושגגתך צביהחן שגגה
אבל יאמרוה בני מוסר והשכל
במעשה מעשה חושב ורוקם
בתוכה מעשה רקמה עשויים
בגן עדנם דשנים ר עננים
ושמה נ הרות מושכות גבירות
וסביב ליאור.כל שר ונגיד
וגם את שם צבי.החן כמו הם
ראיתיה ושיחקתי כמו פי
ומייתן ועשית כיופיה
ואם אין זה לתתה דוד למוהר
באשרך צביהחן באשרך
אבל מה אעשה דוד וחטאי
לכה אחי וכפת ה חתולים
ולמה י רדפו אותך, כמו אל
ועת תחשוב לבשר הצבאים.
נזיר אחים נקנא ב אנשים
אנשים לא טרדם מאויים
ידיהם י זלו גשמי נדבות
והתנכר אליהם ה זמן רע
ולבש את, חמודותיו נשולל
נשיא הדור ומה בצע בשכל
לכה דוד מחלפות ילדות ושחרות
ונפשינו אשר היתה לאמה
כבר חלפו ימי ילדות ושחרות
וחדלה מחלת חשק כהיום
ושבה ל עבוד את ה אדמה
וחשבנו חשיבה לאלדים
ומי יתן ולא תחטא בזדון.

אשר הערה בעקרב איש מקורה
אמת לא ישקלו הכסף מחירה
בעיני ה חכמים לא זעירה
שגגה יב עצבים היא חבורה
אשר לא כי לאה ספר פארה
אבידע ו חנוך ובני קטורה
בצל הדס ברת עם גבורה
וכל עפרה נעימה ו הדורה
ברשתם י משכו איש איש: נערה
ברשתך ת עלה לך ה גבירה
ובכיתי בתוך לבי במרה
מעיל ספר בתוך בית ה בחירה :
לאשה א למנות חיות צרורה
באשרך וחטאך ספורה
כהיום עצמו מאין ספירה
מחה זכרה וטמנה בקברה
אנשים ב עלי נפש יקרה
בלבם יא מרו לא יום בשורה
קדושים ב עלי נפש בהירה
אשר אין ל זמן עמם קשירה
ורגליהם הלא רגל ישרה
והכירו פעולתו חסירה
חשכוהו ושמחתו מגורה
והנפש כיין ילדות שכורת
נגלת בתער ה שבירה
הרי במה הלא נקרא דרורה
ונפשינו עדן אחור סורה
ואין מזור לרפאות את מזורה ..
ומעוצר וממשפט גזורה
כלילת הוד והיום איה ערומה
אזילא ת היה מדין יגורה

ילדתיך תעודת אל ושרם
וחכמתך בדרך אות ומופת
גמהללך אמתיו ומהלל
וקולך בקול מלאך אלדים
ונטעת נטע אהבה בתבל
ואיש זל תך בשדי תבונות
לאור חצך יהלך כל משורר
לך ישת חוו הם מ מקמם
יחייבו נבוני עם ותמצא
ומי יעמוד פני אים תך דוד
ולו אתה בעת בא אז עמלק
לך אמרו בחר לנו אנשים
ולו אתה במלחמת מדנים
חדל נדעון חדל יפתח ובן נון
כבר קם מ בני אל שר ונגיד
גאון ההד סגולת כל סגולה
ומי אני ומי ביתי צבי חן
ואמנה דוד במתק ו ענוה
זמירותי יבואך ואך לא
יב אן לך כפופי ראש באגמון
יבקשו את מחילתך בראשית
ויוכיחו לנפשי ב תחלה
בחייך צבי חן אין לנפשי
והחשק תמול היה כעלמה
ודמיתי היות חשק לחומר
וערך ח שקד היה בעיני
והיתה לי עטרת ה ענוה
ולולי בי אני בוש מאלהי
אזי אבנה ליעלות מ זבחות חטא
וכל יעלה עפר רגלה אלהך
אבל אתח סדה בפני אנשים
ואתנכר ולא אהיה כחושי
ואתמרמר בלב נשבר ביען
ומי יתן ניבולתי לבכות

ילדתך אמת היתה עקרה
והכמת כלתך דרך סכרה
נדיבי עם בדרך ה עברה
וקול זו ל תך לי קול הברה
וכל איש בלתך עקיר עקרה
נעני ה מהפך ב חררה
ורשתך ב לתך חנם מזוקה
וישימו באפך קטורה
בחכמתך בחיוכם סתירה
ביום צאת אש ועשן מ נחירה
זעום האל לצננו ב קדירה
היה רועה עדת אל חי ושרה
יצוה אל לך רד את ופורה
חדלו בל אנוש חוגר חגורה
צבי עדה ונחלתה ונרה
משוש ארץ המונה ו הדרה
לחבר שיר ויד שכלי קצרה
בלב נשבר במו תודה וזמרה
להוכיח אבל דרך זכירה
במתק פה ולא דרך שררה
ואחר י פתחו שפה ברורה
ושכלי ב אשר שגג והמרה
חסידות כ חצי גרגר שעורה
והייתי אני בעל בעורה
ואני א היה אליו לצירה
למול חשקי כאחי לעשרה
וחשק מעלי ראשי הסירה
ופן אהיה לעם קודש לזרה
ונשעתי לכל יעלה אשרה
ובכות אחונן את עפרה
שלמים ב עלי מוסר ותורה
ואתחסד ולא אבנה בזרה
מגלת חו שקים שמתי לשירה
אגי גרה ונחלתה וזכרה

ויתמה השר אל השירה האימה · ויאמר חי אני כי הגדלת והוספת חכמה · על כל המשוררים אשר קדמוך ואליבי הומן לא עממוך · ברוך אשר חלק לך מכבודו · ואכל עליך מהודו · ואסב עם השר בחדרי משכיתי · וארוחתו ארוחת תמיד נתנה אלי מאתו ·

נשלמה המחברת השביעית · תהלה לאל חי

המחברת השמינית

אמר עמנואל המחבר הייתי עם השר המאושר · בעבותות אהבה נקשר כהתעלסה באהבים · ונדבר רק מהשירים הערבים ·

יהי היום ויאמר אלי שמעתי אומרים · כי ר׳ שלמה בן גבירול חבר שיר ממאתים טורים · ספיר גזרתם השמעת עליהם או ראיתה אותם · ואען ואומר חייך השר ראיתי ועשיתי כתבניתם וכמתכונתם · לא יותן סגור תחת׳ ויסגב לב השר כי לא האמין · ואומר חי אני אם להשמאיל ולהימין · ויאמר אלי השר אדוני · הגד נא לי איך היה הדבר ככה · ואען ואומר ידע אדוני כי היה לי ריע נאמן · חומל עלי ורחמן · ענק על גרגרותי ענדתיו · ועל לוח לבי חקקתיו · ואהבת עולם אהבתיו · לא אקבנו בשם פן עליו יכבד · ולא אזכיר שם עירו · פן אהבתו ממני תאבד · גבר בשכלו ובבחות הגיוניו · על כל אשר עברו לפניו · היינו בימי חרפינו כדמי החשק מתבוססים · ואנכי כזרי האהבה על אדמתינו מתבוססים · גברו בשירותינו על כל אשר קדמונו · ארזים בגן אלוים לא עממונו · ובעבור היותו אז בימי עלומים · ואני כביר מאבין ימים · ויומי פנה לערוב והוא היה אל זמן העדינה קרוב · התחיל ללכת אחרי הבחורים · ולרדוף אחר הבלי הנעורים · פעם ישיר ופעם ינגן · ופעם יחזיק בנה ומגן · ופעם יעמוד עם שרים וזהב להם · ופעם חרבו יעופף על פניהם · עשה בחכמתו מפה הדורה · לא יסקל כסף מחירה · הרבה בה אותותיו · להראות העמים והשרים את אודותיו · וחקק בה שירי רכבו · הפליא לעשות מכל אשר היו לפניו · ובהבירי מעלתו · ואת יקר תפארת גדולתו · וחפצתי להמציא ברינגול עד אל מחלתו · הוכחתי לנפשי בתחלה · וסעדתיו על מעלתו המהוללה · ועוררתי את כפותיהם ממעלה · עד אשר אחרי שובו כיחם והתאפק · ואחרי הודעו על ירך ספק · והנה היום ראש לנזירים · ועוזר לכל הנעזרים · ובלעדיו בחסידות איש את ידו · ואת רגלו לו ירים ·

וזאת היא שירתי · השלוחה אליו מאתי ·

אבי הכמה ומועיצה ונצרה · בזיר אחים פאר תורה וכתרה
בזיר אחים לך אקוד ואכרע · בר ב אימה בנפש בך קשורה
ואת חלקי בעולמי וחבלי · ואין ליב זמן ממך תמורה
הא לבי בקטב ה צפוני · לך קיים ונפשי לך מבורה
דעתיך אבי חכמה ומוסר · ולנדיבות הלא ראש ו עטרה

כאשר הכית אותו בבדיהי פצע וחבורה ומכה טריה ׳ ואיך היה כאשר שניו חרק ׳ ובשירותך ירק ירק ואען ואמר דע אדוני המבורך ׳ כי כאשר הגד׳ לי אל המדקדק מהדרך ׳ כי בחיק עפרתי שד רך ׳ התקצף וקללני קללה נמרצת ׳ תהיה בראשו מקננת ורובצת ׳ ויאמר ארור יהיה זה האיש אשר לנגדי ריב עורך ׳ וכשמעי אמרתי ללבי חלמא לשכוך ופשריה לערך ׳ והקללות אשר קלל לנגדך יחולו על ראש אויל מרודך ׳ ויהי כאשר עלה עשן באפו ׳ ולא עמד יש חרונו מזעפו ואין חונן שירו מאז נפרץ ׳ כפרדתי מאתו ואהיה אל ביתי רץ ׳ ואומר אל לבי זה הכלב אשר פ עלי לשון חרץ ׳ אחרי אשר רוח אלדים מבעיתו ׳ אוסיף תוגה על תוגתו ׳ ואדבר רך מאודות א אשתו ׳ וכן ישוס על עקב בשתו ׳ ואקום ואחבר שיר כמרץ מלוח לבי חקקתיו ׳ ועל יד נער אחד אל המדקדק שלחתיו ׳ ואלה דבר שירו ׳ אשר שלחתי אל המדקדק עירי

לקוט שושן לחי עפרה צבי חן ושור שמש בפניה מצחק
ואם תתמו מצוא שד רך ומישך ועמם בלט שאצר קים מצא חיק

ויהי כראות המדקדק את השיר ומעניו ׳ ירוק ירק בפניו ׳ ויאמר על הנער. כה תאמר ל לאדוניך הכבל ׳ אשר לקברות יובל ׳ כי לו היה במעמד שלחתי רזון במשמניו ׳ וכאשר ירקתי בשירתי ירקתי בפניו ׳ ויבוא הנער אלי בוש ונכלם ׳ וישב דומם ונאלם ׳ והיתה לנו ח חרפת עולם ׳ ואומר אליו מה לך נרדם ׳ בן מחפיר ומביאיש ׳ ויאמר אלי הנער כה דבר אלי האיש ׳ ואיך לא אעמוד משמוש ירוק ירק בפניה הלא אכלם שבעת ימים ׳ ואקום בחרון אפי ו ואחבר שירה ׳ לא ישקל כסף מחירה ׳ ואשלח אל המדקדק שנית ׳ להסב את לבו אחורנית ׳
ואלה דברי שירתי׳ השלוח אל המדקדק אתי

עורה כבודי מה לך נרדם מול בו ערים בעם ברוק ברק
ופגע במשתולל אשר חלל יפעת מליצתי ברוק בה רק
לו סי סרה נגדי אבי יעל יבין ועמו אך ברוק ברק

ויהי כראות אויל מרודך כי הייתי בעכיין השיר לו ריע ׳ והייתי בעיניו כמתעתע ׳ ועל יופ׳ אשתו משתגע ׳ כסתה פניו כלימה ׳ ויפן וילך בחימה ׳ ולבי אחרי אשתו נמשך ׳ ואש אהבתה בקרב בנחש ישך ׳ ויאמר השר ומה היה עניין אשתו ׳ כאשר שמעה חרפת בעלה ובשתו ׳ ואומר חייך השר כי כאשר קנף עלי בעלה ׳ או הצביה המהוללה ׳ אשר אין על עפר משלה ׳ כתנה עלי בקולה ׳ נקראה אחרי הידד ׳ ובשמעי אותה אמרתי אהלי שודד ׳ אחרי אשר הצבית מדי דבריה ביהתנודד ׳ ואשא עיני לראות החשוקה ׳ וארא והנה ידה אל תוך חיקה ׳ תת תתנדב לי בשד רך אשר שכחתי ׳ ונפש בעליה הפחתי ׳ ואקוד ואשתחוה אל הצביה׳ בנפש כורעת ומדברת בלשון דומיה ׳
ואשא משלי ואומר

נסוג אחור לבי בראות עפרה תקרא אחרי הידד
עד ראותי ידה אל תוך חיקה תאמר לי ד׳ה׳ד האיד

עמו הלכתי אלא ושאלתי בשלומו ונפלאתי על יופי אשתו ויפעתה · בראותי את יקר תפארת ג
גדולתה · ושאלני האיש ויאמר מי הוא בעיר הזה ראשון · בחכמת השיר והמליצה ובדקדוק הלשון
· כי לי שאלות נפלאות · וחדשות נוראות · לא תשבע עין לראות : ובידי המופת ונראה האות ·
ואומרה אל לבי אין לי טוב כי אם להתערב עמו במלאכתו · ובין כך אשתדל איופי אשתו ואומר
אל האיש דע אחי כי אני ראשון למדקדקים · ולשירים החזקים · ירוצון כברקים · חודה חידתך
ואשמענה · או אחוד חידתי והודיענה · והנה קמה אלומתי וגם נצבה · יחדו למשפט נקרבה יאס
תוכל השיבני ערכה לפני התיצבה ואשא משלי ואומר

רגלי ברצפת שיר במישור עמדה קמה אלומתי וגם נצבה
רבה צבא שידים ושירות הצבי ערכה למול פני והתיצבה

ויען האיש ויאמר חייך גם לי לבב כמוך אמיץ וחזק · רצוא ושוב במערכת השיר כמראה ה
הבזק · ואם דודאי משוררי הזמן נתנו ריח · ועלו במעלתם עד גלגל הירח · עליתי אני
עד הגלגל ערבות ובעת נתנו בנות השיר למשוררים האלפים לי נתנו הרבבות
וישא משלו ויאמר

לקול שירי הבי ישמעו לי בני השיר וכל יועץ נדיבות
לשירים נ תנו את ה אלפים בנות השיר ולי נתנו רבבות

ויא ה האיש עמי להתוכח ואני לו מקום להיות נוכח · כי יופי אשתו עמד עלי כרוכח · והוא
להרבות שאלותיו רעיוניו יחושו · ועיני מנגד עיני אשתו לא ימושו · ונעתקנו ממאמר
אל מאמר · ואויל מרודך לא נשאר · עד אשר נפל כתוא מכמר · באמרו כי לא נמצא שדרך רק
בדקדוק בלבד · ונכסתני אמרתי בלבי אך עשרתי מצאתי און נכבד · ואומרה אליו חייך המדקד'
לא כן דברת · ולא יקום לך אומר גזרת · כי דע אל נכון כי דברים כנגו · וחי החשק המצרף לבי
ומברר סיגו · ונגלגלי אמרי סובבים על חוגו · כי לו דקדקת מצאת בחיק רעייתך שדרך מימך
וע ד נגו · אלה היו דברי עם אויל מרודך · והנני אשא עליו שיר זה למען כבודך ·
ואשא משלי ואומר

שמעיני נשיא דורך בסיל מי עקב דרך בחירי רצתה נפשי שמע מילי ותתברך
תמול חנה בעירינו מדקדק מ בני חדר' ולו עפרה מהוללה יפת תאר וגוף עורך
ושדיה כרימונים לריבי הזמן ערך ואמרתי ללבי זאת בצרתך תהי עזרך
שער ראשה בחרתי לתתו ציץ עלי נזרך ואור לחיה לאור יומך ולילה תהיה נרך
אני מביט בחיק עפרה פליאה מ עשה יוצר והוא ידב' בבלבוליו והוא הקש' והוא פירך
והרחיב פה בתוך עדה ונשא קול ופה ארך ואמר כי בדניאל לבדו נמצא שדרך
אזי מס ערת חשק' אשר לבי מאד הירך עניתיו דוק ותשכחבי בחיק עפרתך שד רך

ויאמר אלי השר הודעתני המעשה שהיה · ולא הודעתני תשובת אויל מרודך בעל הכביה

כי אזכרה בהיות   בקרבם מחני
ובחיק צבאים אז   שנתי ערבה

ויהי כשמוע השר את שמע רחל ושירה · חמתו בו בערה · ויאמר זה השיר בא בצבירת ארורה הארמה בעבורה · וישאלני לדעת מאודותיה · אחרי אשר שמע חידותיה · ויאמר אלי האם רחל תהלל בחשוקיה · ואם בה אמונה כאיש אשר שדי אהבה יניקה · ואען ואומר דע אדוני כי בעלי גרים הלמו פרוקיה · וכל רגל תזוריה וחית השדה תדושנה · וכל יד ככל תמוששנה · ובטיט חוצות ידיקנה · וכל פי חזיר ישקנה · ויאמר השר אלהים נקם לא ינקנה · ואל הכבוד ירעים · וישלח בה משלחת מלאכי רעים
וישא משלו ויאמר

אלדים ברחל   ברא חיל מהומות
ומשאת כלימות   תמורת יקרה
ביען בחשק   תהלל והיא בת
אשר לא אמן בה   ומעלה יקרה
ואיך ת התל עוד   ותלד אמונים
וחיא מ אמונים ו   מחן עקרה
היש ב זמן עוד   אמונה ולב רע
אשר ב זמן רע   ורחל עקרה

ויאמר השר אלי האם חשקת לעולם ברחל · ואען ואומר לאהבתה כלו עיני מיחל · וזה כמה אמרתי לסולח ומוחל · אעבדך שבע שנים ברחל · עד אשר ראיתי בה ערות דבר · ונחמתי על אשר אהבתיה כסכבר · ויאמר השר ומה היתה הסבה · אשר הביאה אותך לקוץ בה · ואען ואומר ראיתיה יום אחד על שפת שוטיה · ומקללת לאשר נסך לחייה · ואשאל אותה ואומר מה יען זאת עליך הבכייה · ותאמר על אלה אני בוכייה · כל זכובי מות נסכוני בבדייה · ואני סמופת תפוחה האמכתי · עד אשר שיני רשעים בלחיה הכחכתי · ומאז קצתי באהבתה · ואמרתי אראה מה אחריתה ·
ואשא משלי ואומר

יום ארדה עפרה   לנושך לחיה
נמס לבבי אז   והיה מים
ואוכרה הבת   ירושלים
מי זה אשר חשב   עשת בן רעיה
אז קפצה עפרה   ונשבעה ביה
עליון אשר נשה   כדוק שמים
לזבוב אשר בקצה   יאור מצרים
אאור נשכני   ושכתי עוטיה
אז האמנתי עד   אשר ראיתי
שיני רשעים שו   קדים על לחי
אז אמרה נפשי   אני עניתי
קצתי ביפיה אז   ושמתים כחי
היא שנתה גם כן   אני שניתי
לו קממיות הנ   לבה אומר שחי

ויאמר אלי השר אמור נא בחסדך איך היה המעשה אשר קרה לך עם אויל מדורך · המדקדק הגדול מארץ הדרך · כאשר דקדק בשירך · ואם יכולת על אשתו בחכמתך · ואם נלכדה במצודתך · כי שמעתי אומרים · כי היתה מלאה הידורים · ואען ואומר דע אדוני כי נפתולי אלהים נפתלתי וקרן הצביות בעפר עוללתי · וכל עץ גבוה השפלתי · וחיל וחומה האבלתי · · ועם אשת אויל מדרך תירושי החדלתי · וסבותי אני ליאש את לבי בעמל שעמלתי · כי בעלה היה הולך עמה יד ליד · ועל כן נמלטה מיד הציד · ובבואו אלינו בודד מתקומו · הוא ואשת חקנ

שכחו אשר אמי   לכל עובר תהי   טבעה הכי שב לה   יות בי טבע
אחזיק בכנפות   חשקים ולשואלי   מי אתובת מי או   מרה בת שבע

ויאמר   הסר כפלאתי על עזות הסרית ׳ ותהי אחריתה להכרית כאשר חוק המוסר פרעה ׳ ובום לא בושה והכלם לא ידעה ׳ ואען ואומר וכי זאת כלבר העזה פניה ׳ לגלות ערות זנוניה ׳ חייך לו ראיתה סירת רחל ומענייה ׳ תברח מפניה ׳ ויאמר הסר אדוני הגד נא איך היה הדבר ככי ׳ ואען ואומר ידע אדוני כי רחל היתה בת בליעל ׳ ושמו געל ׳ ונקרא שמו בישראל בית חלון הנבל ׳ והנערה היתה מתגר שמים ומעל ׳ וכאשר בגרה כלו עיניה תוחלות לבעל ׳ ולרוע מזלה הקשה ׳ נשאת לבחור אחד ושמו מנשה ׳ הוסיף כעלה עצב עמה ׳ ולא ידע בשכבה ובקומה ׳ וכראותה כי הזמן הסיב צור חרבה ׳ ותתעצב אל לבה ׳ ויגדל העצב בלבה למעננו ׳ ולא יכלה עוד הצפינו ׳ ותשת עצות בנפשה ׳ להנצל מפח יקושה ׃ ותשלח אל החושקים צירים ׳ להעלות אכר כנשרים ׳ ולהיות אל דבריה חרדים וסרים ׳ ותאמר ישמעו העברים ׳ וכשמעי הדבר חרדתי עם החרדים ׳ והיינו אני והחושקים הנכבים במדים ׳ וכאשר הגענו אל המלון ׳ והנה רחל נשקפת בעד החלון ׳ ותאמר שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון ׳ ואקדמנה לשלום ׳ ותאמר אלי מי הביאך הלום ׳ ואומר לה את יעדת בתי למה הרגזתני להעלות אותי ׳ ותאמר חייך שר החושקים ׳ כי בעלי איננו נוטה אהלי ויריעות מקים ׳ וידע אדוני וידע כל סיקום ׳ כי ישען על ביתו ולא יעמוד יחזיק בו ולא יקום   ותשא משלה ותאמר

אל ת תמה דוד   אל איש חיקי   אם לא   קראתי בשלומו
שונה טעמו   נגלה מומו   יען מלך   אל קום עמו

ותאמר   עוד אלי איך אעצור כח אדוני ׳ ומדוע לא יגדל יגוני ׳ והרבה הזמן עצבוני ׳ כתתו לי סמל הקנאה והמקנה ׳ נגוע ומוכה אלהים ומעונה ׳ אשר לבכו מעמי פונה ׳ ואלי מתאכהי והרוס החשק ולא יבכה ׳ יכרית ה׳ לאיש אשר יעשה ער ועונה ׳ הייתי עמו זה שנה ׳ ולא לקחנו ׳ רק פעם אחת בשנה ׳ ולא היתה לי עדנה ׳ אמרתי אך דבר שפתים ׳ לא תקום צרה פעמים אך עתה בראותי אותו חמור גרם רובץ בין המשפתים ׳ ואראה רכב אלדים רבותים ׳ שנים איש ואשתו מתעלסים כאהבים אחד באחד בגשתו ׳ ואני הבכיה כלכדתי ברשתו ׳ אמרתי זה הנבל ישוס על עקב ב   ותשא את קולה ותאמר

איך אעצור כח   וגדל עצבון   לבי ואין דבר   לנפשי יערב
מי יתנה אלין   ביער בערב   אהים ואילילה   בגודל דאבון
בי בעלי אין די   לשבר רעבון   ביתי ואיננו   מלומד לקרב
אם אשכבה מזרח   אני הוא מערב   ישכון ועלי לא   יחשוב חשבון

אאיר זמן חבר   שכינו ואני   עגלה מלומדה   ולדוש אהבה
ולחשקים נפשי   תסוער כאבי   עד כי פרת אין די   לכבות להבה

קרה לי עם אחת העלמות חשקתיה · ואהבת עולם אהבתיה · פעם היתה לי מעיר לעזור · והדביקתני אליה כאשר ידבק האזור · וכסף וזהב ורכוש אלי תבזור · ופעם הייתי מחשקה אחור נזור · אין דן דיני למזור · ולהבל וריק · למעכה תשכיבני · ועל מעל מה מטרה לחציה העלמה תיבבני · ואומרה אלי לבי מדוע ואת העלמה פעם תקרבני ופעם תחריקני · או לגרור תמהרני או לין דור תכשרני · ואשא משלי ואומר

על מה עלמה	על מעל מה	על מה עת	ישקיט עת ידוד
או בו תחפוץ	או יד תקפוץ	ותצו לו לין	דוד או לנדוד

וקצתם יביאם הדלות · להניח החכמה ולאחוז בסכלות · ועיניהם אל ההון תשעינה · ובהיכלי החושקים תסובינה · ויבאו אל קרבנה · ולא נודע כי באו אל קרבנה · שם תרבצנה בנוה טוב ובמרעה שמן תרענה · ולולי עניים ומרודים · וכי יבש היה נקודים לחם צידם · לא המיר בקלון את כבודם · ועמדו הרחק מאד מאדם · ישפטום החושקים בעזותם · ובשקריהם ובפחזותם · ומהלחם עליה לא ימישו · ובאהבתם יחרישו · ככחש ישובו ובשעוני יפ..ישו · ואכלום וישקום ובכל מערומיהם ילבישו · ובזה עבת הצביות הדלות יביאו · ובתים שיפם את כספם · ובמידים על ידיהם ובמידים על אפם · ובתורי זהב ובנקודות כספם · ובהמציאם בביתם טרפם · יהיו החושקים ממציאים שבר רעבונם · והם תרבצנה את עונם · ולכן בימי חרפנו אני ורעי החושקים · העברנו קול ברחובות ובשוקים · לבשר הצביות הדלות והיפות · כי נעכונו מאליפות · וחכו ממתקים · ומזוכינו מלאים מזן אל זן מפיקים ·

וזה נוסח שיר צליבותינו · אשר שלחנו בכל ארצנו

צביית חן הלבי	ועוז יעלות דרכי	והמים שפכי	דמי יעלה תרהב
וסבבי סבות	והשקיטי רבות	ובני מלכות	צבאים הלהב
ואמרי לצביות	ו..ני גיאיות	ידי רחמניות	התחציבנה רהב
והגידי כזאת	בחידות ורמיזות	לבטת עליזות	אשר אומרו הב הב
בבתי החושקים	מזוים נחשקים	מליאים ומפיקים	בלב יעלת אהב
ואם תראי עגלה	יפיפיה דלה ·	צביה חוי לה	אשר שם הזהב

וקצת מן היפות · תהיינה בטבע נואפות · לא תסור מעליהם אולתם · אם תכתשם בתוך הריפות והכסילים במצודתה ילכדו כי הם עם הזונות יפרדו · וחטאתם כסדום הגידו ולא כחדו · כאשר קרה לשרית אחת אלמנה · ושמה בת שבע מעילם המדינה · אשר על כל גבעה גבוה ותחת כל עץ רענן היתה צועה זונה · ואחרי הדלת והמזוזה שמה זכרונה · ואחריה לא זונה · לא היה על עפר משלה · בתתה אתנן ואתנן לא נתן לה · וכאשר שאלו אותה על תזנותיה · ענתה כי כן היו עושים אבותיה ואבות אבותיה ·

ותשא משלה ותאמר

לי יאמרו איך ת	היי בת שבע	צועה על כל הר	ועל כל גבע
לאבי כנו זא:	לא יחליף	טבעו בעת כי	יחליף הצבע

ויאמר   השר תמיה אני אם תמלט אשה מן היפות · אשר שפתותיה שושנים מור נוטפות · שלא תהיינה רוח החושקים שואפות · אחרי אשר הזמן יבודם למדחפות · וכתן לשרים השפחות החרופות · והיו הכסילים לחיי עולם והשרים והסגנים לחרפות · ואען ואומר דע אדוני כי על הרוב אמת הדבר · אמנם בקצתם נכבדות מדובר · והיו הנכבדות הבוגדות כבעליהם חלוקות · למיניהם · קצתם מתקדשות ומטהרות · בעיני הסגנים ואנשי השררות · לא תחפוננה מבני אדם · רק שעירי חטאת לכפר בעדם · תקוננה באיש מראהו כלבנון בחור כארזים · ותעגבנה באנשים ריקים ופוחזים · ושעירי עזים כאשר האתונות תבזינה לאשכול הכופר וברור המור ולא תכסופנה רק אל פטר חמור · ולו פגעו בעיר בן אתונות · אמרו עליו אגג מעדנות · כאשר קרה לי עם אחת מבנות העדינות · אשר מימי קדם אהבתיה · ועל גרגרותיי ענק ענדתיה · והיתה ידידות נפשי ושעשועי וחשבתי כי גם היא תאהבני · ולחשק כאמן תחשבני · ויהי היום ויקר מקריה חלקת השדה אשר לי ופגעתיה · וכראותי אותה לשלום קראתיה · וברכתי אותה בשם ה' · ולא ענתה ולא שתה לבה ותברח מפני · לא ידעתי אם חשבתני לשטן · או אם הייתי בערבה קטן · או אם חשבתני למלאך שרף · או לארי נוהם ודוב שוקק וזאב יטרף · ולו הייתי עיר בן אתונות · או ימלא פיה שחוק · ותשלח לי צידיה עד למרחוק · ותאמר כי אין אלתי לגאול · ותשפיל עד שאול ·   ואשא משלי ואומר

צביה את אוה היתה לעיני   פגשתיה תמול ותט לפני
כמו עשת בעת כי ר אתה אז   אתון בלעם פני מלאך ה'
השבתני כמלאך ה אלהים   ועל כן א ראה לרכוב ענני
ואולי כי חשבתני לשטן   ועל כן זחלה מחש פתני
ולא אהיה כעיר בן אתונות   אזי מלאת כריסה מ עדני

ולקצתם   גאוה וגודל לבב ונורף קשה · לא תעגב רק לבני חובב חותן משה · תשוטט אחר בכור פטר רחם · ולא במסכנות תאכל בה לחם · תיבז לחשך מך מערכה ותמשוך לויתן בחכה · לא תחפוץ מתבל כי אם מלכה · כאשר קרה לי עם אחת מבנות הנדיבים · אשר היו דודיה בעיני עריבים · כאשר חשבתי להתענג בדודיה · ולאכול פרי מגדיה · אמרה עם אחד מאנשי סודיה · אמור לכלו כה אמרה פלנית דום כי · אתה חושק מך מערכי · ואשא משלי ואומר

לב עפרה   בשמי שמים   אל חושק   מסכן לא פנה
עיניה   מלכות חושקים   אוכלות בשר   ותרענה
בי בא הלך   ותבזלה תוך   לבה באשר   ותיר עינה

ולקצתם   בקרבה רוח עועים · הכל היא מעשה תעתועים · לא תדע דרך שעשועים · יהיו אחזת מרעים · והם כאהבתה נדים ונעים · לא בחושק תחפוץ · ולא הקשה מתנו תקפוץ · פעם תרחק פעם תקרב · פעם למזרח ופעם למערב · ככברה קלה דרכיה משרכת · ובלהט החרב המתהפכת · פעם תחשוק כדודה ותקרבהו · ופעם על דבר נקל תרחיקהו · כאשר

אמנם רצה האל שלא יזכה אדם לשני שלחנות ׳ ולכן סבבה החכמה העליונה ׳ לתת אל גדולי
המעלה החכמה והתבונה ׳ ומנע מהם עריבות קטנה ׳ ואם נתן עריבות קטנה ׳ ואם נתן לסכל
יופי אשתו ׳ פרש עלין רשתו ׳ וחסרו מעלת החכמה ונסוב על עקב בשתו ׳ עת השפך כחשתו ׳
ונתן לחכם יופי החכמה ולא יירא בנגעו ׳ ונשב באיתן קשתו ׳ ואם יופי האשה והון עתק חסרו
׳ הן פרש עלין אורו ׳ כי לו התחבר יופי החכמה הקדושה ׳ ויופי הממון והאשה ׳ בחכמים תהיה
מלחמה בין תאוה ׳ והשכל כל הימים ופן תהיה כפשע הסכלים בסכלותם מגה ׳ רצה האל לרעות
הרעות את צאן ההריגה ׳ וזימן להם מיופי הזמן ערוגה ׳ בשושני החן סוגה ׳ כאשר זמן הטבע
לעכבים הארינה ׳ לצוד ציד להביא הזבוב אשר יפול שם בשגגה ׳ וכאשר זימן החריצות לנמלה
׳ ובטבע לא בחכמה והשכלה ׳ תכין בקיץ לחמה אגרה בקציר מאכלה ׳ וכאשר ציר רעבון
הדבורים חכם ׳ בהטביעו אותם על בכין הדרי משכית ועשות דבש ׳ והנה כאשר חנן הטבע ה
הבריות הנזכרות השכלות ׳ והטביעם על מלאכות מהוללות ׳ כן חמל האל על הכסילים ׳ ונחם
אותם מהבל הבלים ׳ כי בלא זאת יחמלה ימותו לשעתם ׳ ותהיה רעה לעולם ברעתם ׳ להיות
חוטבי עצים ושואבי מים לחכמים ולנדיבים ׳ ולכורמים וליוגבים ׳ מצורף אל זה היות יצר לב
האדם רע מנעוריו ׳ ולא יוכלו לראות כמה שיהיה אחריו ׳ והחשק דבר טבעי באדם ׳ ומירת
בו האנשים את כבודם ׳ והחושקים במצודת היעלות ילכדו ׳ כי הם עם הזונות יפרדו ׳ ולו הלך
הזמן היפות אל החכמים והנכבדים ׳ היו החושקים בגדולי המעלה בוגדים ׳ ולכן בחרה החכמה
העליונה להיות היפות אל הסכלים למנה ׳ ויהיה הסכל נותן שארה וכסותה ׳ והחושקים יתנו את
עונתה

ואשא משלי ואומר

שכל זמן ידיו   בתתו יעלות   החן לכל סכל   ומשתגע
לילה ויומם ל   הוית יגע   לתת מאר וכסות   וחזק נחלות
להיות בחדרי חו   שקים מתהותול   חושק ביעלה ל   הוית פוגע
ישק שפתיה   וכמתעתע   ישאף כעבד צל   ולילה לעלות
לוהצביות ד   צבאים נתנו   אז הצבאים ב   צבאים יבגדו
או מעלת חשק   תהי נעדרת
נקח צביות מ   אוילים שמנו   נתעלסה נחנו   והם יאבדו
רעה תבואמו   והמגרעת

ואיך יפלא בעיניך הסר ותתמה ׳ אם כסיל ישא כימה ׳ ואם הסכלות ישא יעלה באום מחכיהם ׳
כתנו לכוכבי שמים וכסיליהם ׳ ויגיעו בעדם אל שערי מות ׳ כי כן האל עושה כימה וכסיל והופך
לבקר צלמות

ואשא משלי ואומר

יום בשאת   עפרה לחסיל   אמרו מה אל   כימה וכסיל
אמרתי כן   האל עושה   פלא עושה   כימה וכסיל ה ד

איש ריב לבבי עם בני השיר נבדה יאמר ואין עונה
עמדו עמודו תו פשי כבור אקרא ביום מבחן ואין מפנה

בשלמה המחברת הששית תהלה לאל חי

המחברת השביעית

אמר עמנואל המחבר י יצאתי עם השר בחדש אדר י לראות הפריחה הגפן פתח הסמדר י והנה גבירה לקראתנו י מלאה הוד והדר י והטבע כלל בגשמה כל יופי איש לא נעדר י וראיתי יפעת הודה י נפלאתי מזיו כבודה י ואומר אל השר מה היפיאת הזאת העליזה י ומי הוא המחזיק במעוזה י ויען השר ויאמר דע הדוד הנאמן י כי האשה אשר ראיתנו היא בבבת הזמן י ועטרת צבי ולצפירת תפארה לזמן י ולמופת ומעלותיה על כל גבירות מולכת י ולה אהבת חסד והכנע לכת י ובעלה הוא עגל ירבעם י חרפת אדם ובזוי עם י ועמוד בין האנשים כנפעם י כא שמשו וירחו קדר י לא תואר לו ולא הדר י פסחו אל דבר נכונה י ולא חלק לו בבינה י לא ידעתי מה היה לנו י לבעלות זאת הצביה בגודלו י אם מה היתה לו ירח מנחה י ואם מבני אדם ארורים הם כי לא ידעו עשות נכוחה י כי גרשוה היום מהסתפח בנחלת ה' י ועליה יבכיון עיני וראיתי אשר הזמן התאכזר ביחומיו י ועל הנדיבים יחלק אומיו י ואשר לא טוב יעשה בתוך עמיו י ולא יבחין כאשר יעשה י סנאתי החיים כי רע עלי המעשה י כי מדוע לא יחלק הזמן בצדק את כבודו י ויחבר הטוב עם הטוב והרע ירא עיבית בידו י איך סכל הזמן וכהתה עינו י כשום לבשר עם העורב קנו ומדוע לא התקין הנשר עם הנשר ואת כל עורב למינו י ולא אחד עשה ושאר רוח לו י כי הנה נטבע בחי החשק ונבער פלנו י כי נתתי את לבי לדעת ולבור את כל זה י ולא מצאתי אשת יפת תואר רק לנבזה י וינהג הזמן את פנותיו כשבוות כתנו מכחר הצביות י ויוכי אגיאות למזי רעב ולחומי רשף ופריצי חיות י ובהיכלי עונג ובמעונות אריות י עם נקבצו דיות י ועתה השכח חנות הזמן אם קפץ באף רחמיו י כי מדוע לא נכמרו ניחומיו י בתתו יפות המראה ובריאות אל הסכלים אשר לא יאות י ונתן לחכמים ולחסידים י צנומות דקות ושדופות קדים י והשרים והסגנים בגורלם נפל י שקערורות ירקרקות אדמדמות ומראיהן שפל י על זאת תאבל הארץ ואומלל כל יושב בה כי זה הבל ורעה רבה י ואען ואומר אל השר אדוני י אל יאמר כן כבר זמני י כי המני כשב' בנאוני י כי שכל הזמן ידיו י כאשר כתן כזמין ונמידיו י ויפיו זרועי ידיו י ובתתו שביסיו ושהרוניו לסכליו ונרגניו י והמלאכה נמבזה ונמס לחכמיו ונבוניו י והרקות והרעות לשריו וקציניו י כי רצה האל שהחכם לא יבעט י ושהסכלים בכסלם יעזרו עזר מעט י כי החכמים בחכמתם יקדימו למעלת החסרון י והאכל צרי גיל עד ורפאות הסכל יכוזו לכל חסרון י ויטחקו לינס אחרן י ונתהיה להם בחכמתם על הכסילים יתרון י והסכלים ונפתותים בחייהם קרואים מתים י ולנו התחברו להם ברית הזמן עם סכלותם י תתהפך כחומר חותם י ולא קפץ הזמן באף רחמיו ולא שכח חנות

אין לבות החושקים ומי לקחתם
מה יאמרו עשירי אדמתינו
מה דרך העצל
ואשר על גופו יחמול
מה דרך המאזנים לגרום
התאמר על החובלים מזמור
ואיך תקרא בעלי הזקן הכנוים
הימצא בור בעל מעשים
במה נכיר חרבות צורים
ואשר בין טוב לרע לא יבקר
ורגם מי יקרע ערב ושתי
התכיר גרשם
ומה מכנו
מי בחיין נקבר
מי אמר לכפשי הערמה
מה סוף כל בוצע בצע
מה עשה משה בהר סיני
אל מי תודה בראותך העפרת
מה תאמר מן הדור של עכשיו
מתי נשחת עכו
ומה עכו
מה תאמר מבעל העגונות
מה תאמר מן היתום
מה אומרת הגפן אל הכדובים
מה אומר הכוס באמור השיכור מי לה אלי:

דחל גנבתם
לא ידענו מי שם בספינו באמתחותינו
כעבד ישאף צל
יתרון לו שיצמול
לשום שפלים למרום
שבו לכם פה עם החמור
שעירי עזים
הירוצו בסלע סוסים
בשבר אשר הם שוברים
האכשים ההם תנקר
מאיש שוגה ומפתי
סור נגח הוא מתמול שלשום
הסך הנגע את עינו
החולד והעכבר
סבתך בתוך מרמה
פצע תחת פצע
מפני אשר ירד עליו ה'
אל עושיה ויוצרה
זה דור דור שוא משמרים הבלי שוא
כי השחית כל בשר את דרכו
ראה ה' והביטה למי עוללת כה
יוסיף עצב עמה
מכף רגל ועד ראש אין בו מתום
נשא ידיך אל תשכח ענבים
לא אירא מרבבות עם אשר סביב שתו עלי

ויהי בכלות האיש לשאול שאלותיו ויירא כי עניתיו על פי מדותיו ופתחתי מוסרות חידותיו בדברים דבורים על אופניהם אין עיף ואין כושל בהם ולא יכול אותי לכבוש הודה ולא בוש ויאמר אלי חי אני כי אתה פלא הזמן ויתד תקועה לתלפיות במקום נאמן · ראינו כך אשר לא ראינו כאיש בלעדיך האמנם נוכל כבדך והעם והשרים כרעו על ברכיהם · ויפלו על פניהם ויאמרו מי האמין לשמועתינו · וזרוע ה על מי נגליתה · היום הזה ראינו כך אשר עין לא ראתה · אתה תשא הוד המליצה ועטרת השיר כי לך יאתה · ויהיו אנשי עדתי כי מתפארים ומשוררי הזמן בורחים מפני ומסתתרים · ויחדו הלכו בכלימה חרשי שירים · ואשא משלי ואומר

ומה דרך הקצב הנשחת
איך תקרא הצורף
ומה יאמר בעת ירהב
והרכן וכבעל התושיה
עם מי הכתה אותך אשת היועץ
מה דרך הבנות השובבות
מה אומרת חכמת הכנגן אל הנוצרים
מה תאמר לסלוח ומוחל בתפילתך
ורחל מה דרכה
איך דרך האיש הסובב
מה יאמרו אנשי און
מה אומר הכלון
מה לעשיר כי ירהב
מה אומר האוילי
מה חטאתי לך כי אתה איש חרמי
למי היתה הנבואה הנאמנה
מדוע שנה הזמן דתיו
מתי יתר לב איש מחרדתו
מי החשק אשר עשק
מי הם בנות הבליעל
ואשר מדרך האמת נטת
מדוע הצביות בהיכלי חושקים תסובינה
מה עשה הספר בעת הגבירה
מה תתן לחושקים הנקיבה
מהנת יאמר מן העפרה
מה אומרים הביקונים
מה תאמר לאשר זרח השמש עליהם
ואשר כסו צלליו
מה יתאוו העצלים
מה אומר החולה
מדוע תטין ראשה הצביה
מדוע נברא בזר שאון וטיט היון
מה חשבה היושבת על משבר
מה אמר ישראל לעשו
במה יודעו הנסתרים

נוכל ויש בעדרו זכר ונודר וזובח משחת
אריה טורף
בוזז כסף בוזז זהב
עושה מלאכת הרמיה
היא כתנה לי מן העץ
פעם בחוץ פעם ברחובות
גנוב גנבתי מארץ העברים
אעבוד שבע שנים ברחל בתך
תמשוך לויתן בחכה
בגאוה ובגודל לבב
כל נבל ימלא יין
ישבתי בסוד מחשקים ואעלוז
עמודיו עשה כסף רפידתו זהב
שמתי זהב כסלי
תגזול את כבותיך מעמי
למטה היתה למנה
מכעס בניו ובנותיו
בהשמע דבר המלך ודתו
הפה אשר לא נשק
אשר לא כרעו לבעל
יונה או תור לחטאת
נודע כי באו אל קרבנה
ראה ויספרה הבינה וגם חקרה
הזרוע והלחיים והקיבה
סגור תחתיו ולא ישקל כסף מחירו
בכל עת יהיו בגדיך לבנים
סר צלם מעליהם
זרחה השמש עליו
שיפוח היום ונסו הצללים
בשלי מלאו נקלה
להראות העמים והשרים את יפיה
להיסתר שם עם פועלי און
חשבה להשבר
הצילני נא מיד אחי מיד עשו
במשפט האורים

מה תשאף נפש אנשי עולות
מה יעשה הדלף הטורד
במה נכיר האיש וחמו דותיו
אנה פנה לב היעלות
למי תחפוץ היעלה
ואין הזמן משליך קרחו כפיתים
ומדוע תחפוץ בערלותיהם
ומה תאמר העת תחומו
אך תמצא נפש אוהבים נקיים
ואשר יראת ה' על פניו
מה אמר דניאל בחכמתו
מה מפלוני וזהבו
מה יעשה היין לאנשי תועה
היש פירות כתאנים החשובים
מה יעשה אדם לעת זקנותו
מתי עת האהבות
מה תאמר בראותך אנשים נכים
סתביר חמור פלוני רעך
מה תרצה מן המלאכה
ומן היפה
ומן השכוכה
מה רצית לדע' העת נגעת בעל וא
מה אעשה לשאל לי חובו
ואם אין לי לשלם
ואם לא אוכל
מי הפיל עשו במוקשים
מה אומרת הטוחנת לרעותה
והתופר האכור
בן מכבל אב
מה ענין הרופא
הרפא החולה ממחלתו
מה אמרת לרופא אשר פגשת
ולרופאים שכמוי
ונפש הקצב מה שאפה'
אם יגנוב מן הבהמה אשר ימכרנה

תשאף הלילה לעלות
על הראש יורד
על פי מדותיו!
אל גבעת הערלות
לאיש אשר לו ערלה
כמאה ערלות פלשתים
אשר ישרא לה בהם
תביאתו ותטעמו
תמצא בארץ החיים
למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו
חלום חלמתי ופותר אין אותו
תפוש זהב וכסף וכל רום אין בקרבו
יוסף את דבתם רעה
אל תשכח ענבי"ם
יבזה את בניו ואת ביתו
לעת ערב לעת צאת השואבות
הנה האש והעצים
כה יהיה זרעך
שוק הימין למנה
חזה התנופה
ירכה וקנה
שמינה היא אם רזה
פרעהו אל תעבור בו
תוכל להתעלם
ידעתי כי כל תוכל
לחם ונזיד עדשים
ולקחת סלת ואפיתה אותה
לקח בגדו כי ערב זר
לשלל מואב
כאריה על מצפה
רשע מאריך ברעתו
הרצחת וגם ירשת
אתם המתם את עם ה'
חוריו ומעונותיו טרפה
אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתונה

מתי העולם נושע
מה עושה יברך
מדוע תהמנה הבאן בעדריהן
מה עושה זכית בלא כבשן
מה תשאל האשה מכעל בריתה
מה ענין השמיכה
ומה בחיק הרזה
מה נראה לך מן השחורה
ומה יעשה בעל כעורה
ומה היא ההגונה
איך אתה עומד מנתקך
מה אחרית המיפר ברית
מה הדבר העבר
מה יאמרו השונים
איך הוא ענין הדום
התרבה זרם ברד ואבן כפן
מה אמרת העת דרכך שחת
מה ענין המתחבר לרעים
מה דרך המחשבה
מה אומרת שרה
ורבקה בעת נפקדה
וחנה
ורחל
על מי ימלא הזהב עברה
מה תאמר בדם ענבים
מדוע בית פלונית סגור
מה הוא השטח וחלקיו
מה בפי פלונית הגברת
ובטחתי הנאה
ומי הם שבחיה
מה תאמר מן האיש הנכבד
מה החכמה ואין ערכה
מה אומר הכרוב
והכעבון
והסיפר

במות אדם רשע
רוכב שמים בעזרך
ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהן
ימלא עשן
שאירה כסותה ועונתה
אורך ימים בימינה
בחיק חמה עזה
עברה וזעם וצרה
יכבה בלילה נרה
אדמדמת או לבנה
שאיהו בחיקך
יהי אחריתו להכרית
מה שהיה כבר
עת להשליך אבנים
חסר לנפש מכל אשר יתאוה
אין לי בהם חפץ
לשחת קר אתי אבי את
יקרא לעולם זרע מרעים
לרבות את האהבה
רני עקרה
רני עקרה לא ילדה
רני עקרה לא ילדה פצחי רנה
כלו עיני מיחל
של הרועים הרה
שופך בוז על נדיבים
יובילוה רגליה מרחוק לגור
קו לקו קו לקו
לשון הזהב והאדרת
כהרי כחלי דבש וחמאה
כפתוריה ופרחיה
כגללו לנצח יאבד
אלדים הכין דרכה
מעולם נסכתי מראש
אך עשוק ורצוץ
פתחתיו חדודי חרש ירפד

ואשר רשו
ואשר ישמון לרעהו פח
מה אעשה בהיותי לפני איש הולך נכוחות
מה תאמר למואב ועמון
מה בין לבן ובין תופל
ובעיי העברים
ומעבר להרדי ארדט
מה בין המקום אשר ילך בו העיט
מי שופט הארץ ונשיאיהם
מי ראוי לשאול ואבדו
מה הדבור בח
המעלה אף
המשים סכין בלועך
אשר יתן מגנת לב
מה לנפש על מעלה
ומה הנפש סופדת
ומתי הנפש נוגה
מה בין הבעורה והנאה
מי יתגדל
ומי בעל הבער
התתן לי סוסיך
מי רחוק משלומו
ואשר רוח עועים עמו
אשר מהשם רח ק
אשה חכמת לב
לנגד מי עפעף הנביאים תישיר
מה יאמרו באוזן אנשי התבונה
היאמרו בה דבר אחר בעלי אסופות
התשאיל לי פלכית אמתך
מה חכן הזמן לאשת הותיק
ואשר להם אשת מדיינים ובית חבר
והזונה הנשכחת
וכלי חרש המצופה
ואשר אכל ושבע ודשן
ואשר יעמוד על מרדו

מן גיו יגורשו
תאכלהו אש לא נופח
תמהר לדבר נחות
שתי שה רגע בין אח' שכול שמין
ארץ עיפתה כמו אופל
צלמות ולא סדרים
עם ממושך ומורט
בל תלך בו אנך שיט
שרים זהב להם
מסכן מנוער עבדו
לא תרצח
לא תנאף
לא תחמוד אשת רעך
לא תבשל גדי בחלב
על האש עולה
המעלות אשר ירדה'
בחטאת בשגגה
האחת אהובה והאחת שנואה
שוע לפני דל
עני בשער
ילין על אבוסיך
איש נודד ממקומו
יצחק אחרי אמו
לאלדי אבי יצחק
לא תבשל גדי בחלב
אחרי הבחורי' אם דל ואם עשי'
אלמנה וגרושה וחללה זונה
אש וגפרית ורוח זלעפות
לעיני בני עמי נתתי' לך קבור
לאכול לשבעה ולמכסה עתיק
ישישו כי ימצאו קבר
תפר יראה ותגרע שיחה
פתע ישבר ואין מרפא
כל הלילה ילין
יפלא חן כבדו

מה אומר למשה יתרו
מדוע נזהר לעשות עולה
מה לנפש עם הזמן רד
במה נכיר הולך אחר בצעו
מי הם הנושאים קולם ודכים
היאך עיני הגולים
הנושק אשה ולא ישמחנה
הנושק שפתה ולא ישכנו
והבא אל נגה לא יחללנו
מה אומרות הנשים
עד אן יתנכלו בני ישראל את עדים
מי בתחי הזמן חכם
ואשר תורת אלהיו בקרבו
יצרו מתגבר על רעיוני.
מה יאמרו בני סוררה
ואנשי אין
ובני הנכר
מה ענין האוכל בחפזון
את מי תרומם מן היעלות
מה אומר הזהב
והנחשת
והברזל
מדוע לכך נבהל להון ראיתי
מה לעם כי ירננו
מה אומר השור
והחמור
והגמל
והראם
והערוד
מה אעשה בהיותי עם זר
מי היא המתנודדת
מי הם מקומות העטלפים
מה יעשה העוף בעת יראוהו
מה תאמר באשר שכר מאדם ענב

הלהרגיני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי
פן תאכלנו האש הגדולה
אל שאול תורד י
יגיה עליו ריעו
תהומות בלב ים
נצבו כמו נד נוזלים
ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה
ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו
ימות במלחמה ואיש אחר יחללנו
תכבד העבודה על האנשים
צד האסף מרים
אובד מבלי לבוש
יבחר ה' אלהיך בו
תזבחנו לה'
צור תעודה חתום תורה
גבורים לשתות יין
למסוך שכר
במשמניו רזון
רוממתי בתולות
אני אוהבי אהב
לא לעזר ולא להועיל כי אם לבושת
רע רע יאמר הקונה ואוזל
פן יאמר אויבי יכלתיו
קריבת אלהים יחפצון
רגלי עמדה במישור
כל דבר פשע על שור על חמור
מרחם יצאתי לראות עמל
משדד אב יבריח אם
יאמר כנמרוד
תהפך לאכזר
הרה תקריב ללדת
חורי עפר וכפים
יעוף ולא ימצאוהו
יריעו עליהו כגנב

מה אחרית העני
מה משאת הסוחר
מדוע תענוג הנפשות איננו כדרש
מה יאכלו הרועים ברצון
אן דרך החושקים להיות נחים
הראית עיני יונה
למי תאות יונה
מה אומר העורב בעת יקרא
ועשו
ואדום
וישמעאל
ובבל
מדוע פלוני נמצא תמיד עם פלוני שכינו
ההיה זה ההון לאביו באשר לו חויתיו
והיאך מעניותו יצא
מאין העשיר עקיבה
היש מפלכית חדוש
ומה מכתה שונכת
ומתי ישיב הזמן נור חרבה
ומה הדבר אשר לפלוני בה אירע
לבי קכוף עליה עד לשמים
מדוע ידבר האדם עם הנקבה
אן מקום נהרים יאורים יאורים רחבי ידים
אן ימצא האיש הקכמון
הידעת שם המפורש וטיבו
מה אעשה לאנשים ותהיה לי אהבתם
מתי יגאל בעל נפש נענה
מה כתוב בחכמות ובפירושם
מה עושים הנהרות ודגים
אן הדגים המהוללים
הידעת מספר דגתם
מה אות הדגה המיוחסת
מה אומרת אשת אליקים
מדוע פלוני בקשת נחושת

שכרו אתו ופעלתו לפניו
תטחן לאחר
כי לא פורס
חמאת בקר וחלב צאן
תחת אחד השיחים
שאון לבי המה
לקדושים אשר בארץ המה
אומר קרא
ישמח ישראל בעושיו
השמים כסאי והארץ הדום
הצעקתי ישמע אל
הנה אנכי בראתי משחית לחבל
כל עורב למינו
לאביו ולאמו לא ראיתיו
האבידה אשר מצא
מצא אבידה וכיחש בה
אוהבי לדוש
לחטאת ראשונה
ביום שידובר בה
בין רגליה כרע
על הארץ תשפכנו כמים
לטמאה בה
לפני צוען מצרים
ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו ילל ישימון
עבים רכובו
תדרוש שלומם וטובתם
עד מלאת לו שנה
תיראנו משם
הולכים אל הים
ביתים או בנחלים
הוציאם אלינו ונדעה אותם
סנפיר וקשקשת
ארור אשר יקים
זכר משכבי אשה

מתי השכיל דוד המלך
את מי תברך בראותך החשוקה ׳
הידעה מה בלבי ׳
ומה אמרת בעת זרתי ׳
מה ילבש אדם ויתרושש ׳
מה אמר עמלק ׳
וסיחון ועוג ׳
וירבעם ׳
מה אומר אליה ׳
למי יחליק האל מכבודו
ומי זכר ברחמים ׳
מה אומר העטלף
והעזניה
מה אחרית הנבל ׳
והסכל ׳
מה יענו אנשי לצון ׳
ומה ישאל בעל המוסר ׳
ואשר רסן תאותו יכבוש :
מה יאמרו אנשי הנעימות ׳
מה ילבשו אנשי אולת ׳
מי הוציא פלוני מעניתו ׳
מה מפלוני הרבן ׳
ומה מגדול בניו ׳
מה אומר לשפחה ׳
ומה מאשתו אשר נשאה מחדש :
האם היא זקינה ישפלה כאשר יאמרו ממנה
מה ראית בארץ
ובחרבה
ובתבל
מדוע יענו העם
מה תאמר לכלב בעת ישמיע בחוץ קולו
הראית אשה בחוצות יתבונה תגמא
מה תאמר לכספך בעת תהיה
ולאשר בעצת רשעים לא הלך

בשנותו את טעמו לפני אבימלך ׳
היא ומביאיה והיולדה ומחזיקה ׳
ידעתי כי חפצתי בי ׳
אמרתי נגזרתי ׳
את תולעת השני ואת השש ׳
ארדוף אשיג אחלק
בחנפי לעגי מעוג ׳
תשומיני קצין עם ׳
לא אמות כי אחיה ואספר מעשה יה ׳
למיחלים לחסדו ׳
זכר תמים
השוחד יעור עיני חכמים ויסלף ׳
תאכל בשר מדם חלל ושבים
לקברות יובל ׳
אוינו לא אוכל
והרג בקר ושחוט צאן
די מחסורו אשר יחסר ׳
לחם לאכול ובגד ללבוש ׳
אכול ושתה כי מחר נמות ׳
חור כרפס ותכלת :
הפקדון אשר אתו ׳
כולו הפך לבן :
קרן חזות בין עיניו ׳
סכני מפתח פתוחה ׳
כל אשר יגע בבשרה יקדש
אין בה שער לבן ושפלה איננה
תולדות פרץ
הבל ורעה רבה ׳
משחית לחבל
בדבר בלעם
לנכרי תשיך ולאחיך לא
מי יתן טהור מטמא
הוחילי לאלדים
הכסף והרכוש קח לך

ובאחד בו מה טיבו
וימיו מה ישיחו
ובעשרה בו מה טיבו
ובארבעה עשר בו מה מעשהו
ובחמשה עשר בערב
וביום האחד ועשרים
ומרחשון המחבל
וכסליו מה עניינו
ושבט המתאבר
מה יאמרו באדר
וניסן מה ישמיע
ובסיון מה יאמר הכיר
ובשבה לחדש
ובתמוז מה יאמר הציד
וחדש אב מה טיבו
ומה אומר אב
ומה אומר המתענה בו וה ים
ובאלול מה יעשו הזקנים
מה תאמר בראש שלה
וכללו מה עניינו
וראש שור וכוכביו
ותאומים מה בידו
מה אומרת בתולה
וכוכביה אשר בשמים
ובמאזנים
ובעקרב
וקשת אשר בשמים
וסוף גדי וכוכביו
ודלי מה משטרו
ודגים במתשלותיו
מה אומר שמשון
ובעת נקר עיניו הפלשתי
מה אומר המן
וזרש

ה׳ במשפט יבוא
דיכא יתיב וספרין פתיחו
תושב ושכיר לא יאכל בו
ערוכה לפני רעהו
ישבו בסוכה למו אורב
ערבה לו לחם לנערים
האירו ברקיו תבל
נושא הבכה הולך לפניו
נותן שלג כצמר כפור כאפר יפזר
פתח הסמדר
הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע
יבש חציר
הופיע מהר פארן ואתא מרכבות קודש
שלחו מגל כי בשל קציר
במספר ירחים אל יבא
בן חכם ישמח אב
יש לנו אב זקן
בבכי יבואו ובתחנונים
יבוא קדים רוח ה׳ ממדבר עולה
ירעם בקול גאונו
ענן וערפל סביביו
יזוקו מטר לאידו
ופרשו השמלה
שואבות לשאוב מים
ישב רוחו יזלו מים
אלו שחקים עלי אדם רב
יגרע נטפי מים
צורר מים בעביו
רוח סערה עושה דברו
משקה הרים מעליותיו
מות וחיים ביד לשון
עזבני כחי ואור עיני גם הם אין אתי
לכל זמן
לא תקלל חרש

ואומרה שעשע הנבזה הנפוץ הקטן ' המתהלל בשירים ובמליצות ובמשפטן ' ותאמר על שירותינו כי הובים מבטן ' הנה אנכי יצאתי לשטן ' ואם אתה אויב אני אליהו ' מה ידעת ולא נדע תבין ולא עמנו הוא ' חי הבריות אם אתה יש החכמות אני בריחו ה׳ צבאות שלחני גרניחו ' אחבר כפלס שירים ומליצות במאזנים אשקול ' את מי חרפת וגדפת ועל מי הרימות קול ' הנני הקטן מעבדי רבותי ' ולא השגתי במרוצת שכלי אבק מעלת אבותי ' ואתה בעיניך המון ובלבלי רב מחולל כל יחדיו למערכת הנסיון נקרבה ' הנה קמה אלומתי וגם נצבה ' אענה אם תשאלני ואו אדבר והשיבני ' ויען האיש ויאמר כל ישעי וחפצי לנפשך כאשר ראיתי בארצי ועמוד השואל ושאל ' ויאמר לרעהו אם תגאל גאל ' והוא יענה השואל על שאלתו ' ועל פי הפסוק תהיה תשובתו ' ותהיה הפקת שאלת השואל ומענינו דבר דבור על אופניו ' ועתה הנני אעריך מערכת שאלותי ומחנותם ' כאשר בודה אותם ' ואם על פי הפסוק תהיה תשובתם ' ידעתי כי אתם אנשי השם ונפחתי החכמה ובחומותיה לכם יד ושם ' אז אמרתי לעיני הקהלות כמהתל בו וכמוצא עלילות אדוני כמה יהיה מספר השאלות ' ויען האיש בקול רם ' השאלות חמשים מספרם ' ואען ואומר אל יחר לאדוני ואדברה ' אולי יחסרון חמשים השאלות חמשה ' התענני בעבור זה קשה ויאמ׳ לא אשחית אם אמצא שם ארבעים וחמשה ' ואוסיף עוד לדבר אליו תעתועים ' ואומרה אולי ימצאון שם ארבעים ' התענני בעבור זה לגדופים ' ויאמר האיש נרפים אתם נרפים ' על כן אתם הולכים מדחי אל דחי ' מי נשא ידו אליכו ויחי ' לכו מי החכמות נוזלים ' ולכם המכתש אשר בלחי ' ואען ואומר הכון והכן לך אתה המתהללה ' העמק שאלה או הגבה ורבה צבא שאילותיך ומחנותם ' ככוכבי השמים ואעריך תשובתם ' אזכקבנו עלינו קהלה גדולה לראות למי יתפארת המליצה ומהללה ' והאיש שואל שאלותיו ' ואני עונה על פי מדותיו ' ויצוו עלינו הנכבדים והחשובים ' להיות השאלות והתשובות בספר נכתבים ' למען יעמדו ימים רבים '

ואלה הם שאלות האיש אלי	ואלה הם תשובותי
מה אומר שבתי	איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי
וגלגלו מה אומר באזני	אתנהלה לאיטי לרגל המלאכה אשר לפני
ומה עשה העת רשתו פרש '	שם תבל כמדבר ועריו הרס '
מה ענין צדק	שופט ודורש משפט ומהיר צדק
מה אומר מאדים כי יתאדם	ארור מונע חרבו מדם
הידעת הדברים אשר השמש תאמרם	כל מאורי אור בשמים אקדירם
איך יקראו נוגה היודעים ענייניה	המוכרת גוים בזנוניה
וכוכב מה ענייניו	קשת הסופר במתניו
והירח מה דרכו	חלק משמן חכו
תשרי מה ימיו תימים	כי בם ידין עמים

קנאת עם הארץ אל הרבנים
קנאת אשת הפתי לאשת רב פעלים | קנאת העקרה לרבת בנים ׃
קנאת אשת החלש לאשת איש יגבר חילו ׃

ויהי כשמוע השרים נועם משלינו ׳ נשא לקולינו ׳ וכשמעם שרפים חשמלינו ׳ ויתר העם והשרים ׳ והסגנים והאחורים ׳ אמרו הי׳ חזה ראינו נוראות ׳ ושמענו נפלאות ׳ אין אילו אלא דברי נבואות ׳ ויברכונו בשם ה׳ צבאות ׳ ואחרי כן נפרדו הקהלות ׳ מדברי רק מחידותינו המהוללות ׳ ואלך עם השר אל מקום תחנותו ׳ וכל העם הלכו איש לביתו ׃

נשלמה המחברת החמישית בעזרת יוצר בראשית

המחברת הששית

אמר עמנואל המחבר

הייתי עם השר בימי חרפי במושב אנשים נבונים ׳ בחורים וזקנים ׳ מדברים מאודות המדות החמודות ׳ והמליצות הנכבדות ׳ ומפארים השיר ואין ערכו ׳ זה אומר ככה וזה אומר ככה ׳ למי יהלל שירי חכמי ספרד ׳ ומי יאמר כי ספרד עלה שמים וירד ׳ ומי יאמר כי מליצי רומי הם במורד ׳ ומי יאמר כי בפרובינצה תחנות ׳ השירים החמודים והמליצות העדינות ׳ ושירי חכמי רומי כולם קרואים בגרון ׳ מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יהיה להם זכרון ׳ ואני הייתי בכל זה מחריש ׳ ולבי כנחש ישוך וכצפעוני יפריש ׳ וגם נקרא אויל מחריש ׳ מבני פרובינצה בהמה על צורת איש ׳ יביע שמן רקחינו בהבליו ויבאיש ׳ ואנכי אלגביש יקלע בלע ה׳ לשונם ופלג ויעתיר עלינו מלים ׳ ילעג ואין מכלים ׳ יאמר מה תתהללי רומי בעמקים ׳ הנה בפרובינצה נתרות השכל והחן מריקים ׳ רפאים יחשבו אף הם כענקים ׳ שמה ישבו כסאות ללבות הנשואות ובכל מערכות המשוררים והמליצים ׳ כחנו כעבור חלוצים ׳ כחנו חגורי אפוד המועצה כחנו ראשי אלפי השיר והמליצה ׃ בכל הארץ יצא קוה דינו ׃ מי זה אשר יעמוד בסודינו ׳ ומי כמונו ומי יועידינו לכן משפט הגאולה ׳ אין לכם חלק בלשון ולא נחלה ׳ ואם תבואו לשכל מליי ברו לכם איש וירד ׳ אז ראיתי אנשי גאולתי ׳ כי דממו בושו ונכלמו ׳ ישימו יד פה ׳ ולב כל העם עליו עולפה ׳ כי גדלה צעקת האיש עד לאין מרפא ׳ והאויל בכל זאת אותנו יגנה ׳ ואין קול ואין עונה ׳ יאמר עמדו עמודו ואין מפנה ׳ אז לבשה אותי קנאות ׳ נשבעתי בה׳ צבאות ׳ לעשו׳ להם אות ׳ ולראות ולהראות ׳ אם לנו לבב כמוהם במליצות ושירים ׳ ואומרה אל הסגנים והחורים ׳ מי הוא זה ואיזה הוא אשר הוכיח בדברים ׳ ויבאיש את ריחינו בהבליו ׳ אל יפול לב אדם עליו ׳ עבדכם יצא והלחם בו ׳ ואם אני לא אשיב צור חרבו ׳ ולא אשים שיריו ככלמים ׳ וחטאתי אליכם כל הימים ׳ אז אמרו עלי אנשי עצתי ברוך אתה וברוך טעמך ׳ אלהים יענה את שלומך ׳ וה׳ יהיה עמך ׳ ואקום ממקומי ואלך אל האיש עד מקומו ׳ ואקרא את האיש בשמו

בכי יאכל ושבע וישן   והוא ער ולבו ישן :
בכי ישן עד שעה רביעית בתוך התכריכים   ויאמר כל ישראל בכי מלכים :
בכי יראה הסחורות ויופים   ויאמר מי יעבור לנו את הים :
בכי יחסר בגד ללבוש ולחם לאכול   ויאמר חנני שדים ויש לי כל :
בכי שמחתו בחגים ובמועדים   להיות השמחה והמכוח רוכבים צמדים :
בכי יראה אשתו כתוכה ביד חושק   ולא יציל עשוק מיד עושק :
שיכת בכי ארוכה מיום הזכרון   ויחריש לקוראיו ואם יקראו בגרון :
יאמר בכי ישכתי אז ינוח לי   וזה יהיה חלקי מכל עמלי :
יאמר בכי אם אין בגן עדן שדים שיכה   לא תהיה נפשי בו רשיכא :
בכי יראה הסחורה ושבחיה   ויאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה :
בכי יראה שפתי חשוקתו יאדימו כתולע   ולא יבוא לראות את הקודש כבלע :
בכר כישו חכמי האמת   כי לו יניחו העצל בשכתו ימצאוהו מת :

ויהי כהתמכו לתאר ענין העצלנות · וזכרנו מתכו הוללות סכלות · ושמעו השרי והמשוררים
דברי השר ואשר ענהו · ויתמהו האנשים איש אל רעהו · ויאמר השר אלי הנה נא הן
הואלתי לדבר · עזרתני את החבר · לגנו העצלות · ויש לי אח בעל הוללות · והוא שותה שכור :
התעוררתי עוד גנותו לזכור · ואען ואומר חייך השר לא ידעתי הכנה · תקרא ואנכי אענה : ו
ומעדה לחני דבריך תשיבני · או אדבר והשיבני · ויאמ השר דבר אתה ואני אקשיב · ולמאמריך
יהיה משיב :

ואומרה   ויאמר השר

אחיך אשר ישתה לצמאו גלי ים   והניף ידו על ההר   בעים
חי אני אם אדבר על אחיך כזבים   אם לא ראיתיו מתפלל בעת הברר אל תשכח ענבים
אין שמחה בראות אחיך פיו מכבל   הוא כשוכב בלב ים וכשוכב בראש חיבל
אין טוב בזמן בראות אחיך שיכור   שתה וישכח רישו ועמלו לא יזכור
אחיך כאשר יקץ מיינו   יאמר כי נפלה דליקה בגרונו
אחיך היין כל עמלו בית אבין ישת   ולו היה ים סוף יין לא הרכנו למטה משת
יאמר אחיך ישר באדם אין   כי אם השותים במרזקי יין
החכם יצמא והוא יוצא המיימה   ואחי שכור מושב ארצ"וראשו מגיע השמימה
יאמר אחיך היין תערוג העולם והפכו   לא יכופר ליין אשר שופך בה כי אם בדם   שופכו
יאמר אחיך מי יתן ובחיי אשתה ואשבע   ולארץ ובמותי בתוך היין אטבע ·

בשמוע השרים חידותיו תמהו · והמשוררים פחדו ורהו · ולשונם לחכם דבקה העוה כלאו · כי
אשר לא סופר להם ראו · ויאמר השר חי אני כי כרכור מן האחים אשר הוא מקרין
ומפריש · ומאשתו אשר תטחן לאחר · ואני אהיה במליצותי פניהם משחר · ואומרה אל השר החל
· כי הנני לענות אל מאמריך מייחל   ויאמר

ויאמר השר יש לי עבד ואני שנאתיו ולולי יראת אלהיו על פני המיתיו׳ אתה תתאר השנאה והנה תשובתי אחריך באה ׃

ואומרה

פלוני שנאתיו שנאת החלש אל הסבוב
שנאת החשוקים אל הירח ׳
שנאת האסטומכא אל החלב ׳
שנאת העשיר אל העני
שנאת השיכור לנזיר ׳
שנאת בעל הגרב לזבובים ׳
שנאת המים אל האש ׳
שנאת האשה למעוך וכתות ׳
שנאת החמור אל הכביר ׳
שנאת האסיר אל הכבל ׳
שנאת העכבר אל המקרבים
שנאת האף אל הזבל ׳
שנאת הערום אל הסתיו ׳
שנאת הכעורה אל המראה ׳
שנאת האשה לסרים ׳
שנאת החושק למתאמצת ׳
שנאת השור לדרבן
שנאת הזולל וסובא אל הצומות ׳
שנאת העני אל הבת ׃
שנאת הככבד לבני פרחה
שנאת הכדיש אל הכבל
שנאת בעל הגרב אל הטרית
שנאת החתול אל העכברים ׃
שנאת החכמים לאיש נבוב וריק ׳
שנאת העלמות לאנשי השיבה ׃
שנאת התרנגולים ליום התרועה ׳

ויען השר

שנאת העכבים אל הזבוב
שנאת העצל לשמש הזורח
שנאת הזאב על הכלב ׳
שנאת המזנה אל אים מלשני ׳
שנאת הישמעאל אל החזיר ׃
שנאת הכילי לנדיבים ׳
שנאת החרוץ אל המתייאש
שנאת המגורשת לגט כריתות
שנאת העצל אל עת הקציר
שנאת הגנב אל החבל
שנאת היין אל העצבים
שנאת המתאבלים לפורטים על׳ פי הנב׳
שנאת המהלך בשרב לרוב כסותיו
תנאת השוכב לדברי הנבואה
שנאת השור לארים והראש לגרים ׳
שנאת חג המצות למחמצת
שנאת עם הארץ לרבן ׳
שנאת בעל מדה שחורה אל החלמות
שנאת הבנים לשמש ושבת ׳
שנאת הדג אל החוח
שנאת הרשעים אל הר עיבל
שנאת אברהם למיפר ברית ׳
שנא בנות החן לבני הכזורים
שנאת הנערים לרחיצת הראש והמסרק
שנאת אנשי סוד למצאי דיבה
כשאת העבד והתלמיד למקל ורצועת ׳

ויאמר השר אלי חי אני בזאת תבחן׳ אם בעיני המשוררים תמצא חן ׳ אני אתאר האהבה במשלי׳ ואתה לתאר השנאה תשיב אלי׳׳

ואען ואומר כל מחסורך עלי ׳

ארוך פלוני ארוך עוג מלך הבשן
ארוך פלוני ארוך ו״ו ויזתא
ארוך פלוני ארוך קץ היהודים
ארוך פלוני ארוך ספורי הנשים
ארוך פלוני ארוך ימי האסירים
ארוך פלוני ארוך קומת הענקים
ארוך פלוני ארוך ימי הפרידה
ארוך פלוני ארוך חבורי שמוא׳ אבן תבון
ארוך פלוני ארוך ספרי רבינו סעדיה ׳
ארוך פלוני ארוך חיי העולם הבא
ארוך פלוני ארוך הצללים לפנות היום
ארוך פלו ארוך מגדל דור הפלגה
ארוך פלו ארוך ימי מתושלח
ארוך פלו ארוך כוס הרביעי

ארוך החכמות ופירושן :
ארוך עץ המן בן המדתא :
ארוך ימי החרדים :
ארוך עני הכרוסים :
ארוך יום הכפורים
ארוך אנחת החושקים ׳
ארוך כנפי החסידה :
ארוך ימי הערבון :
ארוך קללות שבירמיה ׳
ארוך ידיעת לכל הנמצאות סבה
ארוך קץ האסורים מקוים לפדיום
ארוך ימי הדאגה
ארוך ים המלח
ארוך הגלגל התשיעי

ויאמר השר יש לי אשה מאד ירואה ׳ וחפצתי לתאר בעבורה הירחה ׳ ואען ואומר חייך עיני
מעשות חפציך לא אעלים ׳ אני אתחיל ואתה תשלים

ואומרה
פלנית ירחה ירחת היושבת על המשבר
ירחת איש לפני מלך ידבר
ירחת העברי מן הנכרי ׳
ירחת הכן על היונה
ירחת הכבש מן הזאבים ׳
ירחת יצחק בעת העקידה ׳

ויען השר
ירחת האניה חשבה להשבר :
ירחת המכאפת פן תתעבר
ירחת הכחש מן הברי ׳
ירחת הרוח על אנשי הספינה ׳
ירחת הארנבת מן הכלבים ׳
ירחת הנפש החוטאת העולה על מוקדה

ויאמר השר יש לי ריע והוא צריך אלי ׳ וארצה לתאר הצורך בעבורו במשלי ׳ ואען מ
שא נא השר משליך ושיריך ואני אבוא אחריך ומלאתי את דבריך

ויאמר השר
פלוני צריך אלי צורך האשה אל הבעל ׳
צורך הסוס אל השוט ׳
צורך החולה אל המטה
צורך הספינה לרב החובל ׳
צורך החלוס אל הפתרון
צורך המת אל הקבר ׳׳

ואען ואומר
צורך הרגל היחף אל הנעל ׳׳
צורך האניה למשוט ׳
צורך הלוה לשנת השמטה :
צורך העבד הנרצע אל היובל
צורך אברהם אל עפרון ׳
צורך הרעב אל השבר

ויאמר השר

פלוני ישאלו בעדה איה הקדשה היא בעינים
נדיבות פלונית על כל נדיבות עורפה
פלונית אספה כל מדה מגונה
איך פלונית מחשק תתיאש
פלוני לו היה מנגח בקרניו
פלוני ידעננהו מתמול שלשום שור נגח
פלוני לו ראה קרניו התאבל
פלוני בן חמשים שנה ולא יעבוד
פלוני יושב באוהל הלימוד ובמשכנותיו
פלונית מדושתי ובן גרני
כמה היה פלוני שמן ודשן :
לפלוני שכן ישכון בסתר אהלו
קרני פלוני לו ראה צדקיה בן כנענה אותם
פלוני היה אדוש בבירת פניו
בעד קרני פלוני יאמרו העדה
פלוני אלו בא ביערה ועבר בין אילניו
פלונית במעשיה בעלה תצדיק
דרך השוורים לנגח העמים
פלוני לו ראו קרניו העתודים ברכוהו

ואען ואמר

ובעלה הוא האיל אשר ראיתה בעל הקרנים
כי תתנדב לכל בנפשה ובגופה :
ואחריה לא זונה :
ותחתיה נהפך כמו אש :
כל חיות לא יעמדו לפניו :
וקרני ראם קרניו בהם עמים ינגח :
כי לא ישאום ארבעים אלף נושא סבל :
ואשתו דרשה קרנו תרום בכבוד :
ואשתו לומר ועשו קרנותיו על ארבע פינותיו
ובעלה גבב משירת חנה רמה קרני :
אלו היו קרנותיו קרנות שן :
וקרנים מידו לו
אמר לאחאב באלה תנגח ארם עד כלותם :
לולי אשר קרן חזות בין עיניו :
אלה הקרנות אשר זרו את יהודה :
נאחז בסבך בקרניו :
לקיים תרוממנה קרנות צדיק :
ופלוני ינגח לבנון ושריון כמו בן ראמים :
ולו פגעו בו האילים המליכוהו :

ויהי כאשר השלמנו לגנות בעל הקרני׳ ואשתו גומר בת דבלים ׳ במליצות נחמדות להשכיל ותאוה הם לעינים ׳ נמלא פי השרים והגנם שחוק ׳ ופערו פיהם לנגד המשוררים לבלי חק ׳ ויראו המשוררים וינועו ויעמדו מרחוק ׳ ויאמר אלי השר עוד הלא נדבר מאודות הכילי ׳ ואען ואומר מי לה אלי :

ואומרה

הכילי כל אשר בתוכו יטמא
כמת הכילי נתעב

ויען השר

כי הוא ירא להסך את רגליו פן יטמא :
כי הוא יפחד לבדוק נקביו פן ירעב :

יהי כהשלימנו דברי הכילי ׳ ויאמר השר אלי ׳ יש לי שכן ארוך שוטה ׳ ונמדקרות חרב בוטה והנני לגנותו מליצותי אלין נוטה ׳ עד כמציל בושת יעטה ׳ ואען ואומר שא השר ה החל כי הנני מכה במטה ׳ ומהשלים דבריך ימין ושמאל לא אטה ׳

ויאמר השר

ואען ואומר

ויאמר השר		ואען ואומר	
אהבת	האב על הבן	שנאת	התופר אל הגבן
אהבת	עגל אל השיכה	שנאת	הבחור לזקנה
אהבת	הישמעאלים אל היצהר	שנאת	הזקנים עלות בהר
אהבת	האדם לראות פלא	שנאת	האסיר לבית כלא
אהבת	האיש אל העושר	שנאת	הרמאי אל היושר
אהבת	הסובא אל היין ·	שנאת	החסידים לכלי זיין
אהבת	החשוקה לדודים	שנאת	הכסילים לתורה ולתעודה'
אהבת	הקרח אל הכובע ·	שנאת	בעל הבר אל השובע
אהבת	השיכור לפורים ·	שנאת	הזולל וסובא ליום הכפורים
אהבת	האשה לבתה	שנאת	הכלה לחמותה
אהבת	השועל לעלות בפרצות	שנאת	היחף לטיט חוצות

ויאמר השר יש לי שכינה תחפיר השמש בהילה · ובעלה מעוף צוקה ואפילה · נדבר על שניה' מעין הש אורע · ונדבר על הטוב טוב ועל הרע רע · ונא אל השר הכני · ולכל אשר תחפוץ תטני

ויאמר השר	ואען ואומר
פלכית תחפיר הירח ובעלה כתואר מכמר ·	ובשניהם מראה הערב והבקר אשר כאמר
פלכית מעשה ידי אומן ·	ובעלה לא יעשה כן הפיחם סימן
פלכי לא תוכר בין המלאכי' אם בה תתערב	ובעלה אלו היו לו כנפים חשבנוהו לעורב :
פלרי לא יביון לכותן באהבתה הנפש והרכוש	ובעלה יאמרו בעדו יגיע מצרים וסחר כוש
כמעט שלא עשיתי שתי וערב	בראותי הגבירה יום ובעלה ערב
כמעט שלא עשיתי ערב ושתי ·	בראותי הגבירה חכמה ובעלה פתי

ויאמר השר יש לי חבר תכעס אלי חברתו · ולבי בוער באהבתו · ועתה כמשל מתק החברים אשר לא יותן סגור תחתיה ולא ישקל כסף מחירם · ואומר אל השר חודה חידתך ואשמעכה ואכי אערוך תשובותי ואענכה

ויאמר השר ·	ואען ואומר
מתק הצוף והחמאה	מתק שפתי הנאה
מתק חשוק עם חשוקתו ·	מתק ראות סיסרא ויתד ברקתו ·
מתק מים קרים על נפש עיפה ·	מתק חברת היפה

ויאמר השר ידעתי כי כל האנשים אשרי מעלתיכו רואים · בכו מקנאים · ועתה כתאר הקנאה · ואען ואומר חודה חידתך והנה מליצתי אחריה באה ·

ויאמר השר	ואען ואומר	
קנאת הבתולה אל הנשואה	קנאת	הנערה אל הנאה ·
קנאת החולה אל הבריאה ·	קנאת	הרעב לזובח שור ומריא

ויאמר השר ראיתי קול רעמך בגלגל החרוזים ׳ שובר ארזים ׳ וכל איש בלתך מידידות יתיאש
כי קול אהבתך חוצב להבות אש ׳ והנני נשבע באשר עשה לנו את הנפש הזאת׳ כי אין ערוך
אליו במליצה ובחרוזות ׳ ברוך אשר הביאך עד הלום כי בלעדיך נפשי תזנח משלום ׳ ועתה
השבעה לי ראש שמחתי׳ אל תשקר באהבתי ׳ ואם תענה עוד כבר ודך לבבי׳ ואען ואומר ידע
אדוני כר המערבי׳ כי אהבתך מקדם חמדתיה ׳ ועל גרגרותי ענק ענדתיה ׳ ואחרי אשר מצאתיה
פה אשב כי אויתיה ׳ ואשב עם השר אורח מורו ועדנין מאכיל׳ בשמחה ובטוב לבב מרוב כל

נשלמה המחברת הרביעית ׳תהלה לאל חי

המחברת החמשית

אמר המחבר הייתי עם השר ביום פורים ׳עם עדת נכבדים ושרים׳
ועמהם היו חברת משוררים באו מארץ מרחק ׳ ולבם
לכל מכבר ישחק ׳ ונהיה בעיניהם כחגבים ׳ חשבו שירנו שירי עגבים׳ ויאמר אלי השר נעשה
לנו שם כהיום הזה׳ למען ידעו כל המשוררים כי ניבם נבזה ורזה׳ ושכלם שובב והוזה׳ ואין
ערוך אלינו בכל הארץ׳ ופרצנו בגבול כל המליצות פרץ׳ וזה הדבר אשר נעשה׳ נדבר בענייני
שונים ׳אני אדבר בתחלה ודבריך יהיו לדברי עונים ׳ וכל אחד ממנו חידות ׳ויזכור פעם נדבר
בעניין העצל ופעם בעניין השיכור ׳ ופעם נדבר בעניין בעל הקרנים ׳ ופעם בעניין הקדשה
היא בעינים ׳ ופעם נדבר בעניין הכילי ׳ ופעם בעניין הארך ׳ ופעם בעניין הצורך ׳ ופעם
בעניין היראה ׳ ופעם בעניין האהבה והשנאה ׳ופעם בעניין הקנאה ׳ למען ידעו בני אשכת
ובני שנואה ׳ והעם ומשורריהם ׳ כי ערומים הם ׳ ולכן החידות הנעלמות ׳ והמליצות הרמות ק
קראו בשמותם עלי אדמות ׳ ואען ואומר אמן הנני השנס מתני ׳ ולבאת אל המערכה אעורר
רעיוני ׳ ואעבור על גרגרות אמרי פניני ׳ לרגל המלאכה אשר לפני ׳ ויאמר השר לעיני הזקנים
והחורים ׳ שמעו נא המורים׳ יש לי בן עצל ׳ כעבד ישאף צל׳ ובכל אשר יתחטא יתנכל׳ וחשבתי
לגנות פעולותיו ׳ היש פה איש תנדב לענות על מה שאזכיר מאודותיו ׳ ואען ואומר הנני
אני לענות אל מאמריך ככסף ׳ דבר ולו אתה אסף

ויאמר השר — בני יקראוהו בקול המולה כקול מחנה
ואען ואומר — מקולם לא יחת ומהמונם לא יענה ׳

ויאמר השר
בני בכל אשר יחטא יתנכל
אם השינה היא למיתה אחד משלשים
בני יפול אל הפחת ומעלות ממנו יתיאש ׳
בני יותר עצל מגלגל שבתי
אומר לשינת בני על כל דבר עלית ׳
אילו הדברי׳ שאין להם שיעור ספיא׳ והראיון
שינת בני מיתה מקרית
אז היה קץ המשיח ׳תלוי בקץ שינ׳ בני ותרדמתו

ואען ואומר
ואם כל עצו ופרי אדמתו יירש הצלצל
המיתה לשינת בנך אחד מששים
לדמיון החמור שישרף ולא יברח מן האש ׳
ועל ימי החול יאמר אלה הם שבתותי =
כי היא מן הדברים שאין להם תכלית ׳
ושינת בנך על כל דבר עליון =
כי יש לה ראשית ואין לה אחרית ׳
התיאשו היהודים מבר מביאתו

אל כל אשר יפנה לזולתו
צופה וידע סתרינו
ארץ ושמים וצבאתם
גמל לאיש צדיק כצדקתו
הכין ופעלו הרי הכמה
השקיף בא ר שכל וזרח על
נביא כמשה לא קדמהו
אם י היה נביא תהי על יד
אבן נ בואת ה מחקק פה
נביא נבואה לא תבואהו
או ב הקיצו אם יהי נבא
אבן נבואת נ אמן בית
כל ה נביאים נ איאים המה
אבן נ בואת ה מחוקק היא
תורת אמת ה יתה כבו פיהו
תורה אשר היא ת עמוד נצח
וכבא לקץ ימין משיחנו
שפה ברורה י הפיך אל עם
ישת חו אף י קדו עמים
ישיב נוה צדק והר קדש
יציץ ופרח י עקב עבדו
אל תי ראו הולכי קדורנית
שואו לבצרון אסירי ה
ולכו חזו בין ע ד בדי אל חי
יום י היו זדים וכל ע שי
יהיו כקש כמוץ ליום הבא
יזרח אליכם אזי ראי אל
יגדל וישתבח אדון עולם
הצר בצחנו נעימותו
יוכ נ כספו לבות להגדילו
תשיב תהלת ה לשונות אז
בעת אשר ישת דלו לבת
תש ב ידיעתם אזי כבלות
לבן בשירי א שמרה אל פי

ימרה רצין קונו ומציתו
סעד יצוריו ב אלהינו
לא י עזוב אתם לגבהותו
ישיב לאיש רשע כרשעתו
שפע נבואת עם סגולתו
משה נביאו נ אמן ביתו
גם א חרי לא קם כמעלתו
מלאך ואמצעי נבואתו
אל פה ומביט את תמינתו
דק ב חלום ליל לחולשתו
יתב טלו דושיו בשמעתו
עלין והוא ניצב בחזקתו
ברצין אלד׳ם חי ודיברתו
תמיד בכל עתים וברצ נו
וברית אלדים ה יתה אתו
וברית ועד עולם עמידתו
לא י חליף דת אל ואמירתו
לא י דעו אל חי וסוד דתו
אז ל הדום רגלי שכינתו
ציון בליל יופי לקדמותו
יחיו ויקומו נבילתו
השו מרים חוקיו ומשמרתו
תקוה מחכי קץ גאולתו
ובין אשר לא י עבוד אתו
רשעה הדופים אז בעברתו
ותל הטים אשו ו להכתו
שמש צדקה אור ישועתו
ברוך עדי עד שם קדושתו
הנ עלססדו ועצמותו
ולרו ממו איש איש כברכתו
לאות וקצור מ גדולתו
להקיר יסוד הודו ומהותו
תקצר ידיהם מ ידיעותו
מחסום ודומיה תהלתו

גלגל תבונות רום כרוב דיעה
בו בו כבי חכמה יאירון על
אחבוש לראשון מגבעות שכל
אשים סביבו תו כחות מוסר
בו ה אמונה ות היה שורה
על או פניו דבור ותפוחי
חיו לריחו שו כני עפר
טורים.! שנים הם עלי שבעים
בו מו סדות הדת שלש עשרה
אהלי ותחנוני יהי עם
קרבו פתאים ל חמו לחמי
השיר יהי לבם בלל התק
כי מו .צאו הוא י מצא חיים
עמו הלא עצה ותושיה
תרתי ב לבי ל חקור סוד אל
עד כי אשר באתי למקדשו
ואחש: בה וא דעה כי הוא
נמצא אבל לא מ זמן מוגבל
מי ב שחקים י ערוך אליו
נקרא שמו שדי ומסתפק
יבטל מציאות כל אשר נמצא
אם י עלה על לב אנוש בטול
לא נ אמין עם זה ולא יושכל
אחד ויחודו מאד נעלם
אחד ולא במין אשר יכלול
אחד ולא בגוף אשר נחלק
לא גוף ולא כח בתוך הגוף
כל ת ארים תמצא יתואר סב
קדמון ואין נמצא בקדמותו
לא נ מצאה מצוי: בשם קדמון
אדון לכל נמצא אשר המציא
בל ה מצוים מ לבדנהם
חשים ומוגבלים׳ ומוכרחים
רשיון וחפץ לא יהי בהם

הולך וסובב על נקודתו
תשבץ תכונתו וחידתו
סוד ה אמון חשב אפודתו
אף זר זהב סביב למסגרתו
החן והצדק גבולתו
זהב סגורים הם במשכיתו
עת י זלו בשמי ערוגתו
על ר צפת כבוד מנוחתו
הנם יצוקים עם יצוקתו
נו.אל ורוחו ב אריגתו
התבו ננו שירי ותוכחתו
דש חג ושמחת לב בשמחתו
אך ח טאו חומס יחידתו
בו תו כחות חיים להודותו:
אתבו ננה רעם גבורתו
אשכיל ואבינה לאחריתו
עלת מציאות כל וסיבתו
רוכב שמי קדם בגאותו
ידמה לשם קדשו ותפארתו
בילא יהי נצרך לזולתו
אם נ חשוב ביטול מציאותו
זה ה מציאות מ תכונתו
חסרון י בצד מה מ שלמותו
מי י עמוד על סוד אמתתו
תחתיו פרטים באגודתו
הוא ל חלקים ב חלוקתו
אכן מיוחד הוא באחדותו
הם ת ארים מורים פעולתו
ראשון ואין ראשית לראשיתו
אם ה עריכהו לקדמותו
שופט יצוריו באדונותו
מתפ עלים.סרים למשמעתו
הם ל עבוד איש איש עבודתו.
אכן רצונו עם. גזירתו

מה או מרה נכאב ויוצרעין   בוחן לכליותי וידו רקמה
גלמי וכל רעי   בספרו נכתבו
הוציא יסוד עולם לישמאין   משקיף סתרינו ואיך נתחכמה
לסתיר עצתינו   דיניו נצבו

ויען השר ויאמר חידותיך ונפלאותיך הקשבתי ואין הזקנה דבר רע כאשר חשבתי ואשר הגיע אליה אשרינו כי היא תבואתנו להיות כמה שיהיה אחרינו ואומר אל השר חייך כן דברת כאשר הזקנה פארת כי המגיע אליה תגדל מעלתו ויהיה חפשי ממשא הזמן ועבודתו ויכבוש את רסן תאותו ואל יאמר הזקן לא אהיה חובש הן אני עץ יבש כי בהיותו רסן תאותו כובש הוא עדי השכל לובש ואשא משלי ואומר

יום נערתי מן הילדות   אז הלבשתי בגדי חופש
כי ראיתי את ידי שכלי   כובשת ר סן הנפש

ויאמר השר השמעתני מדבר הזקן נוראות ומן הקבר והמשפט נפלאות עד אשר אל מעלת החרדים אל דבר האל ית' הגעתני אמנם העונש אשר תהיה לנפש המקררת לא הידעתני והנני לדעת דבר המשפט נכסף ואם סודו לאיש נחשף ואען ואומר ידע אדוני הנעלה כי סוד המשפט לאיש לא נגלה פן ממוראו כל איש מראות טוב יתיאש אמנם יאמרו החכמים בעדו כי הוא אש אוכלה אש ונמנעו מלתארהו פן עת נספריהו לדבר מך מערכו כעריכהו וכאשר נחשב להגדיל ענייננו נפחיתהו ולכן יש לנעור בתאות הזמן אשר יפריענו העם ממעשה עבודת האל הנאמן ונשטיידה יראה ונרגיע ונרכב מרכבות המעשים טובים ואל מחוז חפצנו נגיע ואשא משלי ואומר

דבר שמעתיו יום ליום יביע   יאמרו אשר תופס בתוכו להבות
אש או כלה רשעה ונפשות שובבות   אין שר ואין מליץ בעדם מפגיע
מה לי ולך יצרי אשר תפריע   ממ עשי אותי ב הכלי עריבות
אצט ידה יראה וארכב מרכבות   המ עשים טובים ואז ארגיע
מי ב זמן אותי יהי מבטיח   קטן וגדול עם כסיל ובער
בא יום ח ליפתם   וספו תמו
איבה ת הומות ה זמן אגיע   אל פיו לא אשכיל בבהמות יער
ליסוד נאות שכל   אשר נשמו

ויאמר השר הנה חברת שירים בענין החשק בימי הנעורים ושירי חסידים וקינים בעת החלו לבמוח ימי הזקונים ועתה אמור נא האם חברת שירים בדברי חכמה ובמצות התורה התמימה ואען ואומר חברתי ועל שלש עשרה עקרי האמונה שיר אמרתי והוא בעניינו מאד נפלא אשר בכתם טהור לא יסולא ויתמה השר ויאמר ואיך יכולת לחבר עניינים נפרדים ולתתם בשיר אחד כצמדים ואען ואומר יכולתי ויהיו בידי לאחדים ובמערכת השיר רוכבים צמדים והנה לך השיר קום השר ושמע ענייניו וענוד על גרגרותיך פניניו

אפתח בבינור על עלמות שיר   אשים יסוד הדת רפידתו
בנוי לתלפיות בטורי בין   על ה ררי קדש יסודתו

להחזיק בם

אלדינו קראנו לעבדו
בידם מ כתבי חקים ותורות :
ולא חרדו למולם ה לבבות
ולא נבוש וצירים יאחזונו

ואמר משלי ואומר

אלדים חי והבט אל בריתו
אשר צוה בסיני ל עדתו
ואין נעור כהיום מ שנתו
בחשמע דבר המלך ודתו

ומן התימה מכל אשר קדם ׳ הוא שהטביע השם יתעלה טבעים וכוחות באדם ׳ קצתם ידענום וקצתם נעלם ממנו סודם ׳ וכוה הטבעים והכוחות הנזכרים ׳ להיות אל משמעת האדם סרים ׳ וכוה את האדם לעבוד אותו ׳ ולחקור כפי היכולת מציאותו ׳ והיו יצירותינו וכחותינו ׳ שומרים מצות אלדינו ימצאם כל איש ממנו בצאתו ובבואו ׳ נכונים איש איש על עבודתו ועל משאו ׳ ואנחנו נהיה מצות אלדינו ממרים ׳ ומראות מצותיו וחוקותיו עורים ׳ והנה אם יאמרו כחותינו ויצורינו ׳ במה שצוו לעבוד אותנו ׳ כאשר מרדנו במה שצוינו לעבוד אנו ׳ וימרדו בנו כאשר מ מרדנו ׳ הן גוענו אבדנו כולנו אבדנו ואמר משלי ואומר

צוו יצירותי עבוד אותי וציו
אם כה יצירי ימעלו אבדתי
איך א פרצה גדר והם לא פרצו
אויה לנפשי אני רבדתי
נפשי קשת רוח הלא הכלמי
מצות אלהיך
השו אפה רוח הלא תכלמי
יום בא חבלים לך

ויתי עוד אל חי ולא עברתי
אנאץ אני מוסר והם לא נאצו
לאב גדו ביו אני בגדתי
ערשה שאול ומזע עזעיה יקצו
כי כל יצורי ש מרו משמרת
ואת מאנת
מה ת עשי רשעה באש בוערת
ומה נחמת

ואיך לא יפלו פנינו ׳ והנה אם אכוש בערכינו ׳ ימאר תנועתינו וימשם ׳ אהלינו כתקהבל טרפי רגלינו ׳ כעצור ברוחינו ׳ וכיסיר פעולתינו בכל כוחינו ׳ ואם אין בידינו כרחיקהו ׳ ואם יתמק ב בפינו דבר רע בתוך חכינו כמכעהו ולא יבושו הבוגדים מאלהיהם ׳ היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם ׳ ואיך לא נפקח עינינו לחזות ׳ כי האלהים עשה לנו את הנפש הזאת ׳ ונתן בנו ח חכמה ותבונה ודעת ׳ ועין רואה ואזן שומעת ׳ ואיך כל לב לא יחרד וכל עין לא ידמע ׳ היוצר עין הלא יביט ואם הנוטע אזן הלא ישמע ׳ אם נסתר במסתרים ולא יראנו ׳ ואיך לא נבוש מ מבוראנו ׳ והנה נעלים רוע מעללינו ׳ מאנשים אשר כגילינו ׳ ולא נבוש מן המשקיף סתרינו ו ונגלינו ׳ הבוחן לבותינו וכליותינו ואמר משלי ואומר

תרתי בלבי אם ילוד אשה קצר
ישמור ת נועותי וישקיף פעלי
אישיר פעולותי ואהיה נעצר
אבתוש גאון לבי בריפות בעלי

יימ ם שבע רוגזי ימשש אהלי
או כרה אתן לרוחי מעצר
אם בי היי און ונגע או חלי
אאיר פני נפשי כמו אור וצר ד א

צר לי ומחר א לכה אל קבר   תנוד יחידתי למקום נדו ׳
נפשות אוילים פו שעים בגדו ׳   אין הון ואין צידה ואין לי שבר :

אי הון ואי צידה אשר הכנתי ׳   אל מע ברות מות אשר אעבורה
אי ע דות אלי אשר האמנתי   איה ברית אל אשר אצורה ׳
איה חסידים ב עדם נשענתי ׳   מי זה זרעם וא ני אקצורה ׳

ואיך לא אבוש ולא אכלם ׳ ולא יפלו פני אני המתעלם ׳ והנה אם רץ לקראת רץ ומגיד לקראת מגיד ׳ יבואני מפאת סר אל נגיד ׳ ואותי במשפט יביא ׳ ינתק מורשי לבבי ׳ ויענני על ברכי וכפות רגלי ׳ תסמר שערת בשרי ׳ ואימות מות יפלו עלי ׳ ואיך לא אחרד ואנכי איש תככים ׳ ונקראתי לפני מלך מלכי המלכים ׳ ויזכרני נכספה יחד ׳ הלא יאחזני פחד ואשא משלי ואומר

איה לנפשי מה מאד יראתי ׳   אלו אני קרוא למשפט מלך
יזל כטל דמעי ורוחי תלך ׳   נפשי אזי למ ותה העדיתי ׳
צר לי עמיתי ו אני נקראתי ׳   לפני אדון עולם ראו איך אלך :
מאין חסידים קדמם הוא ילך ׳   טוב לי אני עוד שם ולא נבראתי ׳

אויה יחידתי ואיך לא תחשבי :   מחר אשר תסעי ראי אן תחני ׳
יום שידובר בך   ראי מה תעני ׳
מכס רדי נפשי ועל עפר שבי   ערש רבדתי לך תמול שם תשפני :
מצרף   וכור לאל ובו תבחני

ויאמר הסר אחרי אשר כל מעשה אנשי העולם ׳ האלהים יביא במשפט על כל נעלם ׳ ועל טוב ועל רע גמול ישולם ׳ וידע זה האדם הנכלם ׳ תמיה אני איך יחטא איש לעולם
ואען ואומר חייך הסר אין זה רק הכחש יסיאם ׳ ולאכול מעץ הדעת טוב ורע יביאם ׳ וכאשר סערת ה׳ הזרם ורוח תשאם ׳ יפלאו על רעת תבואם ׳ ויעמדו כער תגמול מעשיהם תמהים ׳ ויאמרו מה זאת עשה לנו אלהים ואשא משלי ואומר

יצר לבבינו ברשעו אחרי ׳   עיניו יהלך הוא אשר כלנו :
נפול במכמוריו ואחר נאמרה   מה זאת אשר עשה אלהים לנו :

והקטן זאת בעיני היצר אויבינו ׳ והעלים עינינו מראות דברי נביאנו ׳ ואיך יעמוד לבנו ׳ ותחזקנה ידינו ׳ ואלו מפאת מלך אגרת תבואנו ׳ נחרד למולה ונעיז חכמינו ונבונינו לפתור לנו האגרת ׳ ולדעת הדברים אשר היא אומרת ׳ ולא נשקוט עד תהיה לנו פתורה ׳ ונדע מספר האגרת ואת סברה ׳ ואחרי זאת ישימו כל בני אדם ׳ כל לבבם וכל נפשם וכל מאודם ׳ למלאות מצות מלכם ואם הוא בשר ודם ׳ ואיך לא נכלם אנחנו המתעלמים ׳ כלבים אלמים ׳ אשר מלך מלכי המלכים ׳ קראנו ביד עבדיו הנביאים ׳ וביד׳ מצות וחקים נפלאים ׳ ומשפטי׳ צדיקים ונראים ׳ יעד טוב לצדיקים ׳ וארור לאשר לא יקים ׳ ואין קורא בשמם לדעת ניבם ׳ ומתעורר

חיה רעה וכ׳שכלת
זוקן כי י חיטי פי חטפי
חשכת יום צ רה ומבוכה
זוקן כי הם עיט פי עטפי
אם יאמרו רי עי תחת מה
לזקן יו שיט פי שטפי
זה לזוקן תחת כי לא
יתן בימי דר פי הרפי

ויאמר השר צדקת בכל אשר אמרת מן זקנה ׳אחרי אשר בה יסתבל החגב ותפר האביונה ׳ ואין אחר בלות האיש עדנה ׳ וסוגרו דלתים בשוק בשפל קול הטחנה ׳ והזקנים בברות הזמן ילכטו ׳ ובטלו הטוחנות כי מעטו ואען ואומר לא זה הדרך ולא זו העיר ׳ כי הזקן אם בלתי יבעיר ׳ בעבור המות הבא אחריו ׳ ואיבר לאיש בכל שעריו ׳ ואין שריד במגוריו ׳ ואני הגבר הדבר אשר מעודי החרידני הוא הקבר ׳ אשר הוא שוד ושבר על שבר ׳ ובראותי בבלות הרוזנים ׳ הקופאים על שמריהם והשאננים ׳ היו לפני דשנים ורעננים ׳ ויבשו עצמותיהם ׳ ועצמו הם פרודות תחת מגרפותיהם ׳ והתנבלו עדים ומעיליהם ׳ ונתונים ביד גוללי עורם מעליהם ׳ ושארם מעל עצמותם ותהי נבלתם כסוחה ׳ לא תערב לי כל שמחה ׳ ואיך כעלוז ובית מועד לכל חי לעשיר ולהלך ׳ והתמותה אל הכל תלך ׳ וגם למחר אני קרוא לה עם המלך ׳
ואשא משלי ואומר

מי ב זמן הבהי לך ישאלו
ואו מרה דודים אני הגבר
לא ה הרידני לבד הקבר
עת א זכרהו על ששוני גלוי
כי א זכרה רבים אשר צללו
תוך מי תהומ תיו ואיש אל עבר
פניו יהלכון ושוד אל שבר
ירוו בב סות ל ענה הרע לו

אראה נבלות רו זנים עבשו
הקו דרים ולפי שאול נפזרו
יאמרו עצמינו אשר יבשו
גאוה תמול לבשו והיום ׃רו
התע תדו חיים והתקדשו
להיות אשר נהיו והתאזרו

ויאמר השר מאשר רעיונך מן המות פוחדים ודוהים ׳ עמדנו תמהים באשר הצדיקים והחסידים אחרי ה׳ נכהים ׳ ואל מי ישועתו במאים וכמהים ׳ ואמרו מתי אבא ואראה פני אלהים ׳ ואען ואומר צדקת מן החסידים ׳אשר לדבר ה׳ חרדים ׳ ביען לקצור פרי מעלליהם עתידים ׳ אמנם אני איך לא אחרד ׳ ואראה יומי מאד רד ׳ והנני ממאויי נפרד ׳ מעותד אל הנסיעה הגדולה ׳ ואין צידה לנפשי האומללה ׳ ומה אדבר ומה אצטדק והנה אלו אנשים ילכו דרך יום או יומים ׳ ותם לבבם ויהיה למים ׳ ילכו ויצטיידו ׳ ולמלאות אמתחותיהם אוכל כאשר יוכלון שאת יתעתדו ׳ ולי דרך למאד רחוק ׳ ויבורי עברו תנורות הלפני הוק ׳ ואין לחם ואין צידה לשאת כפשי הסדודה ׳
ואשא משלי ואומר

אלו אנשים י לכו אל עבר
לים יכינון הון ויצטיידו׃
ישאו לפי אכלם ויתעהדו
ולחיף אניות י ודליפו אבר

בשמוע השר תמה על יופי השירה ויאמר חי אני לא ישקל כסף מחירה ולו שמע אותה אסף
אל תעלתך בכסף ולדבר שיר לא יסף ברוכה תהיה הזקנה אשר סבבה לחבר זאת
השירה העדינה וישא משלו ויאמר

מה לידותן ו לדוד שיר לבך על כל שר שיר יסף
לו התערב אסף עמך אז יהיה ה ממעיט אסף

ואען ואומר אל השר הדובר בי מדוע ברכת הזקן זה יאיב ואם בעבור השיר אשר עלה
בלבי ואם אדברה לא יחשך כאבי כי קול השיר לי קול ענות כי סוגרו דלתים בשיר
וסגרת הטוחנות ואין חור פי כאשר היה בימי חרפי ועם הזקן יתמו הוא כספי וריש פי רשפי
ועל כי לא הקיץ פי קצפי ואשא משלי ואומר

צר לי זקן מי יתן לי באשר בימי חר פי חורפי
אקרא אל פי לא יעננו על כי לא ה קיץ פי קצפי
אמרי שיבה מה לי ולך כי תחריבי הר פי הרפי
מה אצטדק מה אוחיל איך אמצא אם יש תיך פי תקפי
היה טובי רב אך לבי מיום שב לא נוק פי נקפי
היה יומי יום אל עמי אך מעת הע ביש פי בשפי
היו רשפי תבל הבל וריק אבן ריש פי רשפי
קלו שברי תבל עלי לא יכבדו אך פי אכפי
הה שכחתי אכול לחמי עד כי ישאל אן פי אנפי
ישנא לבי אוסף שדי מיום שב למ אוס פי אספי
לא הבחנתי לא האמנתי יום היה אל כוס פי כספי
בי יד זקן ת באיבני או אפנה אל עור פי ערפי
היה אתמול לבי עלז ולמרחוק תר פי טרפי
שליו היו תי בשלומו אבן מיום זע פי זעפי
צר לי נב אב בבת רותי מדוע לא כס פי בספי
איך השארתי קנין כסף איך לא בא אז אל פי אלפי
יאמר זקן מה תרד ף לי על כי אץ למרוד פי רדפי
זוקן ארדוף וכצר אהדוף על כי לקח הוד פי הדפי
נפשי ע רי לקראת ערי זוקן המח ריד פי רדפי
זוקן אוי בך על כן חרבך עליו כי הכ שיל פי שלפי
לא תאכוף אל תערד אך עורף המב עיר פי ערפי
רוח קדים קו מיופחי זוקן לא ישקיט פי קטפי
אש אוכלת ומלהטת זוקן כי הח סיר פי שרפי
שיבולת מים ומצולה זוקן כי הפ שיש פי שטפי

אמרתי מה יפית עפרה ׳ יפעת הודך ׳ מי זה מנה ׃
אם עיניך לי תמחצנה ׃ ידיך אותי תרפאנה ׃
חוסי עלי ותני ׳כא לי ׃ מדודאי חשקך יונה ׃
בשמוע עפרה שש לבה ׃ גם עיניה בי תצפינה ׃
אמרה בשת ים תתחתן ׃ בי היום נזר הבינה ׃
אחלוק גופי לשני מנות ׳ ובחר לך אחת מהנה ׃
האזור הוא גבול אותם ׳ בין עליונה לתחתונה ׃
העמק שאלה או הגבה כי מנתך לא לך אתננה ׃
עת שמעתי לא ידעתי ׳ אם אשמאילה אם אימינה ׃
עיני וז קו מטרות עוז ׳ ותבאנה ותדלנה ׃
אז אמרתי נגזרתי כי ׃ נפשי כיום לקחה בשנה ׃
לא ידעתי בלתי היום ׳ נפשי עד בה לא הבינה ׃
כי עפרה יד חשקה תקפוץ וכאיש חשקה תדע עינה ׃
ונקלותי עוד מזאת כי באלה אותי תקראנה
אך לכבודך עפרה אקח ׳ לי המנה העליונה ׃
בשמוע זאת עפרת החן ׳ אז כליותיה תעלזנה ׃
ותשבע חי החשק ׳ בחי חשקך לבי ענה ׃
יען היה זאת עם לבך ׳ כי לנדיבות לבך פנה ׃
חי אני ה אזור תחת כפות רגלי שם אבינה ׃
ומשלת בכל ושתי ׳ הממלכת לך תהיינה ׃
אז הלכתי עם עפרת חן ׳ עד באתי אל אפיריונה ׃
אכלתי י ערה אריתי ׳ מורה גם ש תיתי יינה ׃
וזמני עתה הלאני ׳ וצביות חן לי תבזינה ׃
לא תחשוקנה כי בקולי ׳ לא תשמענה לא תאבנה ׃
אם אמרתי לחשוק עפרה חושק אחר ישכבנה ׃
לא תחפצנה מידי וז בח עולתי לא תרצינה ׃
אצעק חמס לצביות כי ׳ כגמול ידי לא תגמולנה ׃
לא נשיתי לא נשו כי ׳ כי רעה עלי תחרשנה ׃
אתמה על כי תקוצנה כי ׳ כי טמא וכסיל השכורנה ׃
לא נהלו על שברי כיום ׳ אלו מתי לא תבכינה ׃
לו נמכרתי בקשיטה אל ׳ עקר אותי לא תפדינה ׃
לו אהיה פטר לחמורים ׳ לא תפדוני לי תערפנה ׃
בי הלבין ש ערי וזקני ׳ מזהב אל כסף שונה ׃
בי יצא קצף השיבה ׳ גם החל נגף הזקנה ׃

הה לזמני כתב שטנה עלי לא הש איר לי עדנה :
בימי הרפי השיר על פי רתם רכבו על פי חנה :
כל השירות מבור שירו : תי תקחנה ותמלאנה :
מרמס רגלי הם תרעינה מירפס רגלי הם תשתינה :
ל. המליכו מלך שירי חשק שירו תי תמלכנה :
היית שע שועי לב ת צבית חן בי תולנה :
בי תשכחנה אידן א.תי ועל ראש שמח תיתעלנה :
ובהצריהם ונטירותם היית ק רוי ראש נה :
דודי ערכו לצבית הן ויבואו אל קרבנה :
לא שנגה ע פרה ממגי לא תבצר עיר צינה :
אם תסתתר במסתרים האנכי לא אראנה :
לו תחבא אלת ד הים משם ידי תקחנה :
אם תגביה כנשר או בין ככבים תשים קנה :
א כעת ב מרום תמריא משם ידי תורידנה :
אשפילנה עד הארץ עד העפר אגיענה :
אנכי ב דרך וזם כי נחני אל תוך גנה :
לראות הדו דאים לרעית בגנים לל קוט שושנה :
שם ראיתי עפרה ברה ומקוטרת מור ולבונה :
יום צייר תו גן הצורות אותה מכל עסק פנה :
לא הוליד על תבל כדמו תה ובצלמה עוד לא שנה :
יום הולדת הנכבדת כל ההרים פצחו רנה :
ראשה עלי ה בכרמל ושפתיה מן תטופנה :
מאורי אור בשמים קודרים מול א הר יפעתה :
שדרה אגן סהר לא יח סר ועדימת הטים בטנה :
ולחייה כל האורים בם תזרחנה בסיתערבנה :
ובנרדס לב נדרס יעור וכנר דם כאור תאורנה :
עיניה ל הט החרב תתהפכנה אל כל פנה :
עשתונ תי ומזימותי גם עיני כ בחן תבטנה :
משתאות מ חשות לדעת אם תגרשנה או הקראנה :
לא הבחנתי אך האמנתי כי הם א מרת לכנה שובבנה :
חמותי ר איתי א ר כל יותי כאש כן תבערנה :
לא ידעתי אם אתחשקה הוא את נפשי ילהיבנה :
או כמרס ש.רח כי אש על עצמתי וירדנה :

ויען הטר ויאמר אמור נא כטע נעמני הנה הייתי ראש חשוקי הזמן׳ ובכית לצביות בית נאמן ונשמתם על לבך חותם׳ אמור נא איך אתה עתה באהבתם׳ הקצור קצרה ידך מפדות וחללתי כור החשך והעדות׳ ואען ואומר הסיר הזוקן את אופן מרכבותי ׳ וינהגם בכבידות׳ ומן החשך הלכתי קדורנית ׳ והזוקן על גבי חרש האריך מענית ׳ והריק אחרי להב חרב וברק חנית ׳ ואשא משלי ואומר

יד הדוקן — עלתה ויה
רשפי זוקן — אל תוך לבי
צל השחרות — עשר מעלות
ישיב הצל — אחור כאשר
עיני חשקי — משיב קמו
אם יראו עוד — עיני חשקי
צרעת זו״ — קן זרח על
אם אעל על — מזבח חשק
גם לי ערום — עם חוסר כל
נפלתי מ — וג שמים
אין איש ימחה — מעל פני
נפש צרה — היך מבכירה
נוחם ים״״ — תר מעיני
ולירא^ני — ולבהלני
מה לי ולה ח — שך יעלות חן
ופני יעלות — אחשוב כיום
לו תיקענה — כל הנשים
לא אטה ח — שק אל הצור
איך אחשוק עוד — בבנות החן
כי טבעתי — ביון זוקן
בנות נעמו — אלי אתמול
עד לו תמר — אל תוך חדרי
או כת שבע — מעל ה גג
לא אתחל על — חשקת מר

מה לי דודים — עוד לצביה
הם רשפי אש ש״ — להבת יה
הלך מי י״״ — תן וישעיה
השיב אז ב״ — ימי חזקיה
נדו אל א״״ — רץ מאפיליה
אז יראו עי״ — ני צדקיה
מצחי איך את״ — שוק עוד רעיה
לקטר יקטיר — עוד עזזיה
בדד נאלמ״ — תי דומיה
צללתי ב״ — שאול תחתיה
דמעת עיני — הבוכיה
איכה תש״ — חוק בימי עניה
כי אין לי עז״ — רא ונחמיה
לי סנבלט — עם נועדיה
ולחבק עוד — חיק נכריה
כפני פרס — או עזניה
ותהי נבל״ — תם לחיה
לא אהיה ר — צפה בת איה
ותהי עפרת — חן בי לויה
שחרותי יו״ — כת בשחיה
ראיתי בם — שערוריה
ולעיני ת״ — עש הבריח
אראנה רד״ — חצת עריה
לא אחשוב רע — על אוריה

ויאמר הטר היכולת על הצביות בימי בחורותיך ׳ ואם כלכדו במצודותיך ׳ ואען ואומר חייך הטר לא כמלטה ׳ תידי עפרה ראיתיה ׳ אם עלת הטמימה מטם הורדתיה ׳ ואם נחכאתה מפני בקרקע הים מטם העליתיה ׳ ואשא משלי ואומר

הגד עופר אם לא תדע כי בנדודי הוכה לבי
לו ילדתך היא ילדתי כי לבך הוא כמו לבי
בי תהם כל מוצא דבה הגד אם את הוא כלבי

ויאמר הסר בחסדך הנה כא לי אם על הרוב מצאת בכדורך גואל או קרוב ׳ ויען ויאמר חיך הסר כי יום הנדיבות פנה לערוב יארחנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב ׳ והקמצנים ידם הם ככוכבי השמים לרוב׳ראיתי מן הנקראים נדיבים הם כמו ששים רבוא ׳ ולא מצאתי אל ביתם מבוא׳ כי סוגר כל בית מבוא ׳ ובעת אל בית אחד מהם אבוא ׳ דמיתי אל יעקב עת אמרה לו לאה אלי תבא ׳ ואשא משלי ואומר

יום גונבתי דור מחיקך צירי חשו עלי לצבוא :
בחרתי הם רופף עמך מדור עם מלך במסבו :
עמך לא עם צבאות שחקי עמך לא עם ששים רבוא :
לא מלבי שמחת גילי : לו לב עבדך חוץ מקרבו ׳
כי מיום ממך נדדתי : סוגר לי כל בית מבוא :
ובעת נו דיהוד מדודי : אם בית שר אנ טפסר אבוא :
דמיתי אל יעקב העת : אמרה לאה אלי תבוא :

אמנם נדיבותיך הסר גברה על כל נדיבות ׳ועריבותיך על כל עריבות ׳ כי שחוק פיך יאסוף הדלים והשוקקים והשחקים ׳ בוכים לעת טלם מריקים ואשא משלי ואומר

לקל תתך המון גשמי נדבות : שחוק פיך יאסף ה מחכים :
ויבוסו מחכי ה שחקים : ונדבתם בשורם כ מבכים :

ויאמר הסר צר לי כי הפסדתי משכותיך עשרתי ׳ ולא תהיה ולי מהם לעולם תמורה ׳ויען ויאמר חייך אדוני אני המפסיד ׳כי קווצותי תלתלים השחורות סר אותם הזמן בסיד ׳ והכני אחורנית פוסעי ותשבתה אל אדרעי נוסע ואשא משלי ואומר

החולי הוא זקן מקרי ׳ אך הזוקן חולי טבעי :
מי שיזקין הוא נוסע מיטבתה אל אדרעי :

וישחק הסר ויאמר אשביעך באהבתינו הנאמנה ׳ להודיעני אם קוננת על הזקנה ׳ ויען ויאמר חייך קוננתי בעל כרחי ׳ כי בזתה עיני וגם לחי׳ ובראות הזקן זרח על מצחי ונלאה הזמן לשאת טרחי ׳ ולא יתכני השב רוחי׳ ואשא משלי ואומר

הה כי שיער שיבה צמח : ציר מי יזקן כבר הגיע :
צר לי בו ורותי ואיך ארגיע : וידי התמותה כיננו מטבח :
גם הזמן יקום כמו רוצח : מי זה ישועה לי וטוב ישמיע ׳
מה אומרה אין : איש ואין מפגיע : הה כי זמני יהיה נוצח :

צר לי זמני ו אותי אני נקראתי ומה לי עוד רץ א חרי רץ יום בח י חפץ ליום יבהילו
אוי לי עלומים כי בדד אני נדמתי אמתחותיכם אראה לבנים ואבן נפץ ל עלות יעפילו

לבי ענה · ואען ואומר אדוני השר אשר נגברת בשכלך · גם היום משנה שלו אגיד לך · ואם זקן
אני איך תשב עד בואי · ואם אדונים אני איה מוראי   ואשא משלי ואומר

עלם זכור יום מ פני זוקן · הגיד כנוד צפור דרור מקן
על כן בחירי מ פני שיבה · תקום והדרת פני זקן :

ויתמה השר על מעני ושיחי · ויאמר אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי · חי
הברית כי על שלומך התפללתי · וראה פניך לא פללתי · ומאז רחמת פרדי הפרידה
בעמקי הדאגות בללתי · וקרני בעפר עוללתי · ועתה בראותי פניך שרים הללתי · כי כפלו לי
בכעימים חבלים · ברוך המחזיר אבידה לבעלים · ויסא משלו ויאמר :

ראה יפ עתך לא פללו עוד · יבורך מ חזירך אל בעלים :
יסוד לבך מגולה על לשונך · כהגלות יסוד שורש בעלים :
ועיני ה נפשים לך נשואות · בעיני ה גבירות אל בעלים :
וכל לשון לדתכסיף כמואב · אלי מלכום ועמון אל בעלים :

ועתה אמור נא כזר הזמן · למה נחבאת לברוח ממודעותך הנאמן · ותגנוב את לבבי ב
בפירודך · והכאבתני בנודך · האמנם לא אוכל ככדך · ואען ואומרה חי אהבת השר
היקרה · אשר היא אלי לעטרת צבי ולצפירת תפארה · כי רוח אחר עלי לא עב' · אם לא מדאגה
מדבר · פן תפקוד עלי עון הגברת הטהורה · אשר ענותי כרתו מפלבתה והסירוה מגבירה ·
ועליה לבי כלב אשה מצירה · ויען השר ויאמר חי אני כי למות הגבירה התאבלתי ומאז לחם
הפחה לא אכלתי · כי היתה ידידות נפשי · וכזיף הטהור על ראשי · ובאו כמה מוכיחי דבה
לאמר כי היתה למיתת הצביה סבה · ויאמרו הבה נתחכמה לו פן ירבה · ועם כל זה בערה בי
אש חשקך ואין מכבה · ומוכיחי הרבה החשיתי · את לבי למולם הקשיתי : על אחת כמה וכמה
· אשר לו רצחת · כל קרובי צפונה ונגבה וקדמה וימה לבי כתון לך ושמתי לך מקום
אשר תנוס שמה :   ואשא משלי ואומר

לבי לחשקך ה צבי יכסוף · ויהי בלבי ח שקך כנוס
אתמה ללבי יט לחשקך : כי ת אנוס אתו והוא אנוס
לבי הכי תרצח ותוך לבי · שמתי לך מקום אשר תנוס

ואען ואומר מה גדלו מעשיך השר אשריך · ומה כפלאו למאד מוסריך · אשרי יתבחר ותקרב
ישכון חצריך · כי הכאבתיך וריחמתיך והרחקתיך כדוד ושחרתני ותקטן זאת בעיניך ·
ותהם מוכיחי עלי דיבה · ותסערם בסערה להכיל מרפא כמוץ יסוער מגורן וכעשן מארובה
ואשא משלי ואומר

לבי מצוף דבשך רציף · עד מחשקך הוא קלי בי :

עש ב עבורך או הבה המותה

מה מ תקה אשר בך דבקהי מה נפ לאה מית בעש התחברה

לא ת תאותה מ עלתך מיתתה

אך ה תאותה היא במתקך מתקה על ציף ויערת ה דבש התגברה

נשלמה המחברת השלישית תהלה לאל חי :

המחברת הרביעית

אמר המחבר אחרי אשר יצאתי מבית השר בנס ונכלם · על אשר סבבתי מות הגבירה אשר לא אתנחם אחריה לעולם · ישבתי בארץ נוד כעשר שנים · ועברו עלי גלי יגונים · עד אשר החלו לצמוח ימי הזקונים · ובשבתי מרעיד ומשמים · אחוז בחבלי בגן ואימים · מפני תולדות הימים · והנה על ההרים · רגלי מבשר משמיע שלום · בא עד הלום · ויאמר אלי השר שלחני אליך כי לראותך יחמוד · ולכן מהרה חושה אל תעמוד · אכי דברי המבשר האזנתי · ויפג לבי כי לא האמנתי · ואומר השלום אל השר החומל והרחמן · כזר הזמן · ויאמר שלום תהלה לאל הנאמן · והנה הוא שולח לך השירה הנכבדה · בעבור תהיה לך לעדה · ויוציאה מחיקו והארץ האירה מכבודם והנם זאת שירת השר ירום הודו ותפארתו · השלוחה אלי מאתו :

איזה	הד	רד ישכון אור :	ישיש יזרח ·		לרוץ אורח :
הוא דוד נסע		נגלה מני ·	מידי	ב	רוח יברח :
פיתיקרת		הא למנרתי ·	השכל	ב	פתור ופרח :
יום מבחן	מ	טות בין לפני ·	העדות	מ	טהו פרח :
נפשי	איוי	תיהו לילה ·	אף רוחי בי		מרה יצרח :
הייתי יום .		אכל אתי ·	חרב	וב	לילה קרח :
שנאתי	ח	ני עם חדשי ·	היו על	נ	פשי לטורח :
כי הכאב	ל	ביום מדי	יום שובו	לשח	יני ימרח :
אם כופר	יו	שת על שובני ·	נתתי	כפ	רו הון קרח :
לו ירצה	מנ	חה מידי ·	הא מנחתי		אותה ירח :
רואיו אלין		ישגיחו בי ·	אור שכלם על		לבם יזרח :
המה ראו		בן תמהו ·	מי העיר	צ	דק ממזרח :

ויהי כראותי השירה ההדורה אלדי אבי ברכתי · ואשים לדרך פעמי והרים וגבעות דרכתי · ונדודים שבעתי · עד אשר אל בית השר הגעתי · וכראות השר אותי מרחוק · אז כמלא פיו שחוק · ויאמר שלום שלום לרחוק בא יבא ברינה · נושא אלומות הזקנה · אשר בכבוד

ואת תנחומינו ומשעשעינו ומשבבת ידינו · זאת יתד תקועה במקום נאמן תלינו עליה כל כבודינו ·
והשלכנו עליה את יהבינו · היא פרח הזמן וציץ הדרו · צבי ועדיו וגאון הודו · עוז והדר לבושה ·
ומורה החושקים לא יעלה על ראשה · לא תשמע לקול מלחשים · ולחושקים הנגשים · יספרו ל
לטמון מוקשים · ולא תלך לקראת נחשים · עשתה לה אפריון בכפש החשובים רפידת׳ סודות
המרכבה · תוכה רצוף אהבה כל עלמות · היא יחם וגורה לבעימות · והיא תכהנו עלמות ·
מה יפית ומה נעמת · השכל מסובב והיא סבה · היא לשכנים ולגבירות גורת באה וראוה בנות
ציון בעטרה · שעטרה לה הגאוה והתשובה · בשושני הגבירות סוגה · כזאת וכזאת אמרו עליך ה
הנביאות פעם ופעמים · לא יום אחד ולא יומים · ועתה מה תאמרי השבת ישמע קולך · וזאת
זכותך · ומה תעשה נפשך העגובה · ביום שידובר בה · הלא יעשו כך הנשים שפוטים · הלא
ידברו אתך משפטים · כאשר הכוכבת מוחלתם · ומשארות אמיך ברורות בשלותם · טובי טובי
הנביאה ותחת ידי הגבירות התשבי · ולא לולי החשק אל תפני · ולא תהיי לאיש ולא תזני · וכי תמצאי
איש לא תברכנו · ואם יקראך חושק לשלום אל תענני · ותשבי בסתר עליון ובצל שדי תתלונני
· ובצדקת תכוננני · רחקי מעושק כי לא תיראי · אמרי לשכונה תני ולגבירות אל תכלאי · כי רם
ה׳ ושפל יראה · ועליך יזרח ה׳ וכבודו עליך יראה · ויהי בהתימי לחבר האגרת · אשר מתוכה ת
מוסר מחוברת · שלחתיה ביד הנער אל ארמון הגבירה · אשר שם הגבירה · ויהי כראות הגבירה
את האגרת · ובה תוכחה מגולה מאהבה מסותרת · ותאמר זאת הרב חלל הגדול החודרת · ולא
קמה עוד רוח בה · ותתעצב אל לבה · ותבך ותספוד בקול מר · ותשא את קולה ותאמר אוי עזובת
רוח והשדודה · הסכלה והבוגדה · הייתי על כל הבתולות כבדה · עשאך הזמן בעולמך יחידה · בתתו
אותך ראשונה לחסידות ולקדושה · ועתה ישאלו בעדך איה הקדשה : אוי לה לאותה בושה : לא
האמנתי כי החשק האכזר כיבורי ילחם : ומעבוד אל חי ידיחם : וללכת אחרי תאות הזמן
יכחם : ויקומו כל אחיה ואחיותיה לנחמה ותמאן לה נחם : ותאמר כי עוד מעט ולא יעבור : אל
שאול תוריד אל ירכתי בור : ויהי כאשר דמתה הגביר׳ כן היתה : לחם לא אכלה ומים לא שתתה : עד
אשר רוח ספתה : ארור אפה כי עז ועברתה כי קשתה : ותמת הגברת · אשר היתה בראש הזמן
לעטרת · ועלתה על הגבירות לתהלה ולשם ולתפארת · וכראותי כי אותה סבבתי · אל בית
הסר עוד לא שבתי · ואלבש כלי גולה ואקום ואלך אל המקום אשר היתה שם אהלי בתחלה ·
ואקונן על הגבירה בלב נשבר ורוח מצירה ·

נפלה עטרת ה זמן כי נפלה
יבשו פרחינו ואמלל כל יבול
קדרו פני שחק ותבל אמללה :
רבתה אנחה בו ועברה הגבול :

עש מ עלי כסא יקרה מזבול :
ציצת אדמה א כלה אף נבלה :
אויה לירח זיו אשר נהפך לבול :
על עש ומעלתה אשר בו שפלה :

חשבתי מטהרים ונזרים לארץ חללתי · מי האמין כי המטהרות והמתקדשות · ובגדי הנזירות בגאות
לובשות · ומתאוה המורים בקשת ייעיב לבה לגשת · ובצפורים האחוזות בפח תפול אל תוך רשת
· חי מושל בגבורתו עולם ועיניו בגוים תצפינה · כי כיונה נביות אשר אל חשק לא תפנינה
ולקול החושקים לא תשמענה ולא תאבינה · לבנות אנשי קודש תשכינה · ובמסתרים בהיכלי
החושקים תסובינה · ויבאו אל קרבנה · ולא נודע כי באו אל קרבנה · מי האמין כי היעלה
המהוללה · ברשת זו טמנתי נלכדה רגלה · איה המון חכמתה ואיך לא נעזרה · ותמול על בכי
החושקים התאכזרה · ועתה איך רוחה סרה וזרה · ועל פרי הדרה עלתה חוזית · אמרי נא הנביאה
מה המחזה הזה אשר חזית · כאשר קדשי הנזירות בזית · וללכת אחרי החושקים התבזית · ואהבת
משכבם יד חזית · מי האמין כי משמי השכל תפלי · כי מאתו גלית ותעלי · אי עמוד ברזל וחומת
נחשת · איך לא היית לעזר ולהועיל כי אם לבושת · אי יש התבונה איך חסרו מימך עד יבשת ·
איך לא עמדת בנסיונך העת לשטן יצאתי · איך לא העלית על לבבך כי לבעבור נסות אותך
באתי · אמרי נא הנביאה מתי נצמת · ומה החלום הזה אשר חלמת · כאשר הובשת פני הנביאות
ומפעת הלביאות הכלמת · בשמעתיך לשמע אזן תעתועי האמה · ותמכרי בהם סחרי המזימה ·
טומאת השם רבת המהומה · אוי לה לאותה כלימה · אמור אמרתי אליך יקימון כושלי · והנה
עליך יתמוטו כל מושלי · ועל גבך כל פריצים · יפטירו בשפה יניעו ראש · תמול יצא לך שם
בגוים · והיום תהיו ללעג ולקלס בגוים · בזכרם כי עם אלדים ועם אנשים שרית · ובחושקים
להלחם תגרית · ותסתרי בנחל כרית · והיום בזית אלה להפר ברית · היה בשכבר אומנת עיתך
חוסך ישועות · ואת אלית וגם אמרת באזני שבועי שבועות · להדבק בדרכי הנזירים · ולבלתי
לכת אחרי הבחורים · איה המון שבועתיך אשר נשבעת · וקלון מכבוד שבעת · כאשר בין ת
מבילת החשך טבעת · ותזנים וגם לא שבעת · תמול קראו למחנות שלך מחנים · והיום נומר
בת דבלים · ואמרו איה הקדשה היא בעינים · הייתה פאר הנדיבות · רבתי בגוים שרתי במדינות ·
יקונתי לך הנביאה ונלכדת · השכל אין כך אם יונוך אבדת · איך פשטת מעיל הרוחנית ולבשת
בגדי חשק · ולהלחם בנזירות ידך אחת מחזקת בשלח והשנית בנשק · איה עטרת הפרישות
הרכבי · איה זמרת הישות העליוני · איך מכרת הקיים והנעלה בכלה · ופרי עץ חיים בעלה ·
הנה אנכי יצאתי לשטן · לנגעות בנביאות ולהוכיח מבטן · כי מי יחוס עליהם ומי יחמול ·
מקרבות בימין ודוחות בשמאל · בלב ערל ולא נמול · ואשר תראה קדושה וטהורה · הי' לזונים
הרה · ואשר תראה לב משכיל ומזהיר · הוא לך יהיר · בחשקי השכל בהיר ובין שורות החשק יצהיר
אמרי נא הנביאה על מי בטחת · אחרי אשר לבך מהשכיל טחת · ולמנודים ולחרמים משחת · ואת
עלית למרום השכל ושבית שבי · ונגדלי יתר אל הנגב ואל הנבי · ואיך הנחת כבוד הנביאות על
קרן הצבי · ונתת אותם פלטות ובנותיהם בשבי · ולך אמרו הנביאות לעינינו · זאת אדר יקר
והדר מחמדינו

ואת

ואומר הגדתי היום אליך השר כי לא סבלתי ׳ כי נפתולי אלהים נפתלתי ׳ עם הגברת המהללים גם יכולתי ׳ ואחרי אשר מרתה כי רפיתי ׳ מזוח אפיקים וקשיה ׳ נסבה להיות באהבתי לויה ׳
וגם זבת חלב ודבש היא וזה פריה ׳
ואשא משלי ואומר

מה רב טובי ׳ כי עפרת חן ׳ קראה איתי ׳ אל ים נועד :
הבטיהתני ׳ מצוף יערה ׳ איכה לבי ׳ כים ירעד :
אם רגלי על ׳ רצפת חשקה ׳ יעמוד איכה ׳ רגלי ימעד :
אם לי נועם ׳ צוף אהבתה ׳ מה לי ולך ׳ זעם תצעד :
היא גורלי ׳ ומנת חבלי ׳ וזמני לי ׳ אתה יעד :
היא חמדתי ׳ ראש שמחתי ׳ ולכל שעשעי ׳ בית וועד :
אשחק אל שוד ׳ עד אינק שוד : ׳ תנחמיה ׳ לבי יסעד :
יקרא רעי ׳ מצפה גלעד : ׳ לי מעפרה ׳ מיץ פה גיל עד :

כשמוע השר עלה עשן באפו ׳ והמה עלי ויסער כאשר יהגה האריה והכפיר על טרפו ׳ ואש מפיו תאכל ׳ כי אש כלכל ׳ ויאמר ארור יהיה לבי הנוכל ׳ אשר עד כה החרשתי ועצם מעצמי הוכחתי ׳ ולהכלים בשר מבשרי כי רשתי ׳ הנביה אשר נפלה ברשתך ׳ ונלכדה במכמרתיך ׳ היא מבנות עמי ׳ אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי ׳ וחשבתי בלבי כי לא תלכד ברשתך ׳ ולא זה תשוב על עקב בשתך ׳ אחרי אשר חשבת לעלות כאשר לא תגיע ׳ ואמרתי בלבי זה הסכל אשר לא ירגיע ׳ חטא רבים ישא ולפושעים יפגיע ׳ אמנם אחרי אשר הגיע מסכלותה ׳ לחלל הדרת יפעתה ׳ מהרה חושה אל תעמוד כאשר כבודי תחמוד ׳ ושא משליך ושיריך ׳ ואמור לגבירה כי לבעבור כסותה באו זמיריך ׳ וחזק את לבה כדבר הנזירות אשר באה בבריתי ׳ כאשר היא נה באמנה אתו ׳ ואם את הדבר הזה תעשה אשריך ׳ ואם אין דע כי חשקי סר מעליך ׳ ויהי עדיך ׳ בשמעי דברי השר על אודות הגברת ׳ בושתי וגם נכלמתי כגנב כמצא במחתרת ׳ ואומרה הנה השר שא נא חטאתי אך הפעם ׳ והעבר מעליעברה וזעם ׳ בי הנני כשבע כבורא ואיום ׳ כי אנכי לא ידעתי בלתי היום ׳ והנני למלאות מבוקשך אהיה נחפז ׳ כי יקרה מבוקשך בעיני מזהב ומפז ׳ ואקום קל חוש ואחבר מליצה נמרצת ׳ מתוכחות מוסר מקובצת להגיד לגבירה כי לשטן לה יצאתי ׳ ולבעבור כסות אותה באתי ׳ ולהוכיחה בדברים ׳ בעבורי התנדבה לעזוב תורת הנזירים ׳ ללכת אחרי הבחורים ׳
ואלה דברי אגרתי ׳ השלוחה אל הגבירה מאתי ׃

זה היום עשה השם מה רב טובו ׃ נגילה ונשמחה בו ׳ זה כמה לחש פסוד צביות לאיכו זה היום שקוינו מצאנו ראינו ׳ היום הבדילנו בין קדש לחול ׳ היום נגלו ספוני טמוני חולי היום קול הכסין יחולל אילות ויחשוף יערות ׳ היום נגלו סודות המתקדשות והמטהרות ׳ היום גלותי חן חרפת הנביות ׳ היום חשפתי סודות הלביות ׳ כפתולי אלהים נפתלתי ׳ ובעמקי המזימות בללתי ׳ והראה אני הזמן אשר ראה לא פללתי ׳ עד אשר בין הבהמה הטהורה לטמאה הבדלתי ׳
וקרן הנביות בעפר עוללתי ׳

מעשה ידי אומן · בנבנת המן · רד עם אל ועם קדושים נאמן · לא תעמד בחוץ · ולבי במעגל
אהבתך לחוץ · ובמחץ חשקך מחוץ · לקחת מידך כפלים בכל חשקך · הוציא הזמן כאור צדקך
· איך אבקש מחילתך ואימי כרוי · או אוחיל ממך גמול ולא כגמול ידי · איך אבקש חשקך והדרך
ואפסוי או אשחר אהבתך וגדול עוני מנשוא · מה אוסיף לדבר חותם תבנית · ומפני חשקך הלכתי
קדורנית · בשכבר הימים על גב החשק חרשתי האריכתי מענית · והריקותי אחריו לבב חרב
וברך חנית · ועתה הסיבות את לבי אחורנית · לא ידעתי חשק ואותו הודעתני · באוני ניבוציו
וממרורים השבעתני · הכרע הכרעתני · כל ימי צבאי בשמך אתברך · ורעיוני יקראו לפניך
אברך · אי ימים אשר הלכתם בלא חמדה · ותסעו מהר ספר ותהנו בחרדה · מי נחני במעגל
החשק בדרך כלון · ויאמר לא תוסיפי עוד לעלוז · מי הוריד יצורי החשק בריחים · ויחוז לי ת
משאות שוא ומדוחים · מי עצם עיני מראות · מראות החשק הנשואות · ויקף ראש ותלאות · מי
הורני גאוה וגאון · לתת החשק לדראון · מי ייבילני בבית העופרים · מי נחני בין בני הנזירים ·
לא ידעו דרך אהבה · ולא יבילו את נפשי תמיד להבה · ישכבון למעצבה · זה לי כביתם עוזרים
שנה לא לקטו מלחיו שושנה · ולא היתה לי עדנה · קדמני בכסף ובשוע · בעין דומע · ובא אלמה
ונגוע · היה החשק בעינינו לאין · ובשיר לא נשתה יין · תכבד עלינו את העבודה · ואין שואל
דודי לצידה · פרחו גפני ואין לנקט · הכשילו אשכלות עדני ואין סוחט · הכנו וימוני : ואין אוחז
בסנסני · יחשבוני כמיהם למוקשים אין דורש ואין מבקש · ואשיב אל לבי ואחשב כי אל עקרבי אני
יושב · אסתיר פני מהם · לא מהם ולא מהמונם ולא מהמהם · חושני החושקים הנעימים · כי אתם
נזר הימים · צבי עדים וגאון תפארתם · נזמם וחליתם · אוכלי המן · יתידות התקועות במקום
נאמן · שמעו אלי ואכלו טוב ותתענג בדשן נפשכם · כי מי יאכל ומי יחוש חוץ ממכם · אוי הברית
לנו ידעתם סודותינו · ואת אשר להבת החושקים תלהט לבותינו · ולא תהיו בחשקכם כמהרים ·
אזי נדעה ונרדפה אחרי העפרים · ממעונות אריות ומהררי נמרים · כאשר ירדוף הקורא
בהרים · דודי צפנתי לך חשק נאמן : ולב חומל ורחמן · טמן חשקך בתוכנו · ולהבת אהבתך
בקרבנו · ואליך תשוקתנו ואתה תמשול בנו : יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו · שם אתן לך את דודי ·
לא אשאל ולא אכסה · כטוב כישר בעיניך לעשות כי עשה · וחיתה נפשי בגללך : ותגזור אומר
ויקום לך · ועל דרכיך יגיה אור · ככפס חולה אהבתך · צמאה אל מי ידידותך · תיקוד ותשאף
ותהמה ותסער · עד יבא כנגה צדקה ותשועתה כלפיד יבער · ותשא את קולה ותאמר

הסב עיני השקד ד.די נד אן בית ר חצים דוד צח
אם לא תדע כי אם חיצי ד.שקד לא ת'ר צח לא תרצח

ויהי כאשר דברי הנער שמעו אזני · ומליצת הגבירת ראו עיני · ותצלח עלי רוח ה' ואלך קל
חיש אל השר שמח בכל מאדיו · ואגרת הגבירה פתוחה בידיו ·

ויהי כקרוא הגבירה · המליצה ההדורה · והשירה הערוכה · לא קמה עוד רוח בה · ותבער אש החשק בקרבה · ונשמת החושקים כנחל גפרית בערה בה · ואין מציל את נפשה מיד להבה · עד אשר ניצוצי החשק אפפוה · וכמעט חשמלו שרפיה · מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה · ועיניה יבישון הנחלים · ככבו כמו נר נוזלים · ותבאה ותדלכה ותמלאכה את הרהטים · כי החשק עשה בה שפטים · ותאמר חטאתי כאשר שמתי לבית החושקים נוגים · ואני יפתי ונעמתי והייתי אהבה בתענוגים · אוי נא לי כי עיפה נפשי להורגים · ותתחנן אל הנער ותאמר הגד אל השר את אשר תחזה · כי בשלו אלי השער הגדול הזה · ותקח מגלת ספר ותכתוב בה מליצה נחה · ותגד לי בה את כל רוחה · וכי לבה מאהבת החושקים יחם · ויצל ימי בכיתה אשר עברו תנחם · אשר כתבה את מנחה חוק לנעמת מנחם ·

ואלה דברי מליצותה
ושירי עליצותה

אני רעיה ביכותי בספרים · שלוחים אלי מאת בני העפרים · שמעתי את שועתם · ראיתי את דמעתם · אם אחרים יחשב אלי לאשמה · אשר אהבתם ותהי להם לנחמה · ולו הואלתי ודברים כאלה ערכתי · בטרם דמים רבים שפכתי · עותו ובאו כל החושקים מסביב · ונבו מלכי אם ושביב · כי הסערה אביב · חנוני חנוני כי תכשוא כלאתי · ותנו לי צרי אהבתכם כי החליתי · מהרו והראוני כפלאות החשק אשר אמרתם · והחמודות אשר בעדו ספרתם · כי לבי בוער כאור אשכם ובזיקות ביערתם · ואם לא חי פרעה כי מרגלים אתם · מי יתן ימי לבוזים ומני למשיסה · עבוש עיני מראות חשק וראשי החוה כסה · ויואל ללכת כי לא נסהי פנו ימי בעברת הזמן · ולא טעמתי טעם מן · מי ישובב גזלת הימים · מי ישלם לי ניחומים · מאין אבקש לי מנחמים · בעד ימי עלומים · הישובו הימים אחרי פנותם · היש תקוה לאחריתם · איה איפוא תקותם · ואנה בעקבותיהם ואשר אהבתם · על מי תלונתי · ואני לנפשי עוללתי · ראה החשק לא פללתי · חשבתי מטהרו ונזרו לארץ חללתי · קראו החושקים ולא האזנתי · ספרו נפלאות ימי עלומים ולא האמנתי · דרכתי קשת הגאוה וחץ על יתר כוננתי · חיל החשק וחומת האכלתי · הרגתי ולא חמלתי · איך יוסר עוני וחטאתי תכופר · לא אאמין כי יסופר · ומי יחמול עלי ואני התאכזרתי מי יכפר בעד חטאתי ולא כפרתי · הישולם לי טובה תחת רעתי הכברתי אנכי משמע מי ישמע שועתי · ומי ימחה מעל פני דמעתי ; ואם לא יקימוני ידי הנבאים הנעימים · ואם לא יקדמוני החושקים ברחמים · מה אוחיל עוד ומה אצפה · ועוני גדול עד לאין מרפא · ואיך לא אבוש ופני לא יחורו · ועל החושקים רחמי התאכזרו · ונחומי לא נכמרו ועפכי הנבאים לא נאדרו · והנה עופר הנבאים יערג כאיל על אפיקי אהבתי · הומה ונמא אל מי ידידותי · והכזבתי תוחלתי בגאותי · קרא ולא שמעתיו · דבר ולא עניתיו · והנה עתה שלח ידו מן החור · ופרש רשת לרגלי השיבני אחור · וארורה תהיה הגאוה · אשר השיאה נפשי השבני לחלל ברית החשק ותפארתו · ולהקל ככבדי הידידו ונדרתו · הקשתה רוחי ונמנעתי משמוע ועד תמו כל החושקים לגוע · שובו שובו החושקים לא אפיל פני בכם · בשם ה׳ ברכנוכם · לא אשוב ל לשחת אתכם · בא ברוך ה׳ נור הזמן · נטע נעמן ·

בת נדיב הזה מדרך המוסר · לעמוד בתריך ויגיע כל בשר · חי אני לו ידעת החשק עברתו ·
ועל גרגרותיך ענק עבדתו · מכובד וכבדתו · ולו הראך הזמן חושק עם חשוקתו · אז ראית
לבך נופל ארצה והיתד ברקתו · ואחרי הצבאים כאיל תרדופי · בכד ובכתף תהדופי · ותאנחי
על מה שעבר מן הזמן וילך בלא חמדה · ותאורי ימי הפרידה · ותבקשי החשק לך לצידה · והנני
נשבע בחי החשק וגאונו · אשר נטע בלבי אהלי אפדנו · ומשחני מחביריו שמן ששונו · ויתן בימיני
דגלו ובשמאלי מגינו · כי אם שמע תשמעי לקולי ותסכיתי ניבי · אז תאמרי נשני אלהים את כל
עמלי ואת כל בית אבי · ואם תראי למראות החשק לו תשתאי · והיית משוגעת ממראה עיניך אשר
תראי · ולו הגעת להיות עם החושקים ובמדרגתם · וראית חמדותם · אז תשימי החושקים על
לבך חותם · ואם תראי איך ידבקו באהבתם · ויתעשעו בחברתם · תפלאי איך לא תמות בנועם
נפשם וחייתם · והיו החושקים חמדת לבך ושעשועיו · מעשה בעצועיו · ותאכלי מן החשק לבו
תוך בלעיו · בלי אם חשקך ראשו על קרבו ועל כרעיו · ואמרת בלבבך איך רעיוני שקר נחלו ·
כי ימי כעשן כלו · והימים הראשונים יפלו · ותקחי מיד כפלים בכל חשקינו ותשיבי פעולתינו
שבעתים אל חיקינו · יזיזו דודיך ודודי הצביות לחם חקינו · ואמרתם לדודי כסונו ולחושקים נפלו
עלינו · ואל תחשבי הצביה כי במאכך לי חשקך אחריו ואגעי · רק אחזיק מעמד ובעיני דומעות
אשוע · ואחזיק בכנף מעיל אהבתך · ואחיל יום יום ברכתך · ועתה הצביה הנה לבי גם מקול
משבריך וגליך · ומרעש לרכבך המון גלגליך · ויברח ממך אליך · ויבחר קירות לבך לעיר מקלטי
להיות אליו למשגב ומפלט · ויחזק בקרנות המזבח · בת נדיב התכיני לו בתוך לבך מטבח · ואם
מעל מזבחך תקחנו למות · היחשב לך לשלמות · ועתה הנני נשבע לך בחי החושקים כלם ·
למקטנם ועד גדולם · כי לא תשקוט מלחמתי בך עד עולם · ולא תסחבי אותי מהלאה לשערי
ירושלים סחוב והשלך · באשר תלכי אלך · ולא אעזבך עד כך אתחבר · וחילים אגבר · דלתות
בחושה אשבר · ובאשר תמותי אמות ושם אקבר · כי פי ה׳ דבר · ואשא משלי ואומר ·

צביה תדמה בלבה כאלו   עלי כל שמי אל מע נה מעונה
ולהלב נכ נים ובוחן ובוחן   ולב חו שקים ט חנה בט חנה :
ותבריא כחשך ותשחק לבכיי   ותרחק ביני לבינה לבנה :
אני מ כבודת אבקש לנפשי   התחינה תחי נא אמונה אמונה:
ולי לב כלבה ונפש חשובה   תבלע תפלג לשונה לשונה:
ואם היא לפירוד תאוה אש ה   נדודי תמ רת עונה עונה :
ואם תט לחשק תהי לה תהלה   ונפשה תהי על נכונה נכונה :
לכונא זמירי לבית ה צביה   ועל כל שפאים תלו נא תלונה:
ואמרו צביה איומה תמימה   נעימה אשר ב לבנה לבנה:
עדי מה נדודך ומאין חנינה   חני נא כליבי פני נא פנינה:
ולך א היה מ מצודה מצידה   בצל אה הבתי חסי נא חסינה:
ולבשי גאונך לחדש ששונך   ומעטה תהלה עדי נא עדינה

הצביות בגזרה שוה ׳ הצמאה כרוה ׳ והצולעה והנהלאה ׳ לרחל וללאה ׳ והנדחה לאשר תאמץ רוחה ׳ ולכן הנני נשבעתי באשר שמתי בו בטחוני ׳ ובטלתי מפני רצונו רצוני ׳ לעבוד אליו כל זמני ׳ כי פגעת כיעלה לא תאספה כמכמרתך ׳ ופגשת בצביה לא תהיה בה תפארתך ׳ למען תדע כי הבדל יש בין הצביות ׳ מהם גולות עיליות ׳ ומהם גולות תחתיות ׳ ולא כנשי המצריות העבריות ׳ כי לנו לב טהור ולא טמא ׳ לילה ויום לא נרדמה ׳ עזבנו הזמן ובאמת דבקנו ׳ תאסנו החשק ובור מחסינו חבקנו ׳ שכחנו בושת עלומינו ׳ ואחרי הודיענו על ירך ספקנו ׳ אין לנו חלק בחשק ולא נחלה ׳ לא יכבה תאותינו עורים ופסחים ואנשי עולה ׳ כאשר ראיתי בהורתך הסכולה ׳ או באחותך הסכלה ׳ ועתה הסכל והנבזה ׳ הסר מעליה המון שיריך והמית נבליך לא אחוז יואל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה ׳ ותשא משלה ותאמר

עלם אסי חשק בני פרחה יאמרו אשר חשקי מאד בילי
מיה אמין כי יה זמן צוה הצאן והבקר עלות עלי

ויהי כראותי תפוחי זהב במשכיות כספה ׳ וכי הקשה עורפה ׳ ותענני גדופה וחרפה ׳ ואומ׳ חי אני לא אוכל ברחה ׳ כי בפעם הזאת אפי יראה ואגדע שיחה ׳ ואשלח את כל מגפותי אל לבה ׳ ואבעיר אש החשק בקרבה ׳ ואכתוב מגלת ספר ואשפוך בה את כל נפשי ואשלחנה ׳ ואומר לבי מליצתי ואם דאגה בלב הצביה תשחנה ׳ ואם דבר טוב תשמחנה ׳

ואלה דברי האגרת אשר שלחתי אל הגברת

עורה כבודי עורה הנבל ובינורי הבה יבוסי ונגע בבנורי ׳ היית מבחורי החשק מבחר ׳ מה לך היום כי תקום הירדן תסוב לאחור ׳ יך הכפתור וירעשו הסיפים ׳ רעיוני כרפים אתם כרפים ׳ כי יתהפכו בקשת רמיה יעלו אתי בגורלי ונלחמה בצביה ׳ הקשתה עורפה ותמאן חשקי ׳ ויהי הכנו מאתה מנת חלקי ׳ עליה בגורל ואל תתנו דומי לה ׳ עד תכונן ועד תשים חשקי בארץ תהלה ׳ בת נדיב חלק לך הזמן מכבודו ׳ ויתן עליך מהודו ׳ כמתנת ידו ׳ לא בעבור ישמן לבבך ויבעט ׳ להכרית גוים לא מעט ׳ ולו ידע הזמן כי תאמצי לבבך ותקפצי ידך ׳ לא חלק ההדורים לך לבדך ׳ ולא נשאך על כל כבודה ׳ ולא חלק לך חן בלי מדה ׳ מה מאד חטא הזמן ומה מאד יחשב אליו לנבלות ׳ אם חלה לך ביופי לא במשכנות ׳ ולא חלק לך ברחמנות ׳ כי תבזי כהיום ותשקצי עגבות ׳ חושקיך ההולכים בחשקך באמונות ׳ היפה בנשים כלאינו כלכל חשק אהבתך ׳ ונקפו רעיונינו מכשול כבד נעימותך ׳ כי ישעתך הטהורה והחשובה ׳ תמשכנו בעבותות אהבה ׳ חי אני כי אשר קטרו למלכת השמים לא ידעוך ׳ ולא יכחיש מעלתך כי אם מעוך ׳ ואשר לא חמדוך ׳ אלו ידעוך עבדוך ׳ אי לב ערל לא נמול ׳ אי לב אכזר ולא תחמול ׳ כי תגזור על ימין ותאכל על שמאל ׳ הרגת החושקים ותכרתי את מפלתם ׳ רוית הארץ מדמעתם ׳ והשקית הארץ את נפשם ׳ אי אכזרית הלא תרחמי ׳ הרגת נפשות נקיים ולא תנחמי ׳ ועוד ידך נטויה ולא

ויהי בראות הגבירה את קשי מכתי · ותאמר גם היום מרי שיחי ·עד מתי לא יתנכי זה הכ
הכבל השב רוחי · חי אני כי בפעם הזאת אשימכו נכלם · ולא יוסיף לראותי עוד עד
עולם · ותכתוב מגלת ספר ותשפוך בה את כל נפשה · ותשלחהה אלי ותענני קשה · ואלה דברי
אגרתה · השלוחה אלי מאתה

לבוה נפש להתעב גוי לעבד מושלים · אשר הוצאת ומפיך מלים ·לאחוד חידות ולשאת משלים ·
כרוב חלומות והבלים ·ותלעגו ואין מכלים · למה הרגזתני לענות אל מאמריך · ואשקי סר מעליך
ויהי עריך ·מה לי ולך כי באת אלי בי להלחם · ולבי נשב ולא ינחם · אכזרי הוא ולא ירחם · כתתו
בעמוד ברזל ממקומו לא ימיש · עד תוציא לך מים מצור החלמיש · למען תדע כי לא כלנו כ
כברכמיש · ותאמר חנני הזמן לא אעניקך · וייני עם חלבי לא אשקך · ואם תהיה חותם על יד
ימיני משם אנתקך · וכל אשר תוסיף להכניע אקשה ערפי · כאשר הייתי בימי חרפי · ובצדקת
החזקתי ולא ארפה · וחרבי הקשה על החושקים אניפה · ומשוקקי יבידוך רעיוני מעכשיו · לא
תוסיף הביא מנחת שוא · כי לבי צור מענו וקשה מנחי להריס קול בתרועה ולפתוח פה ברצח ·
בל ישע יתידותיה לנצח · לא ימסו אסוריו הנעת עם החושקים יאבקו · וכל חבליו בל ינתקו ·
ואולם הר נופל יבול וצור יעתק ממקומו · ולבי לא יתן לך את שלומו · עד תעלה בסער השמים
ועד תנהיג האניות במדבר והעגלות במים · ואיך מסך הזמן בקרבך רוח עועים · להרבות עלי
רעים מכתבי תעתועים ·משלחת מלאכי רעים ·יבאו יצא ושוב ·ואני לא בן אדמה ולבבי לא כן
יחשוב · אשר פריו יתן בעתו ולא יבולו עליו · ברזל ונחשת מנעליו · לא אכיר כי יעוררנו · לא
יבריחנו בן קשת ובן עולה לא יעננו · כל תלך בו אני שיט וצי אדיר לא יעברנו · מה לי ולכם
החושקים אנשי חרמי · שועלים קטנים מחבלים כרמי · תשיתוני להמיר הקיים בכלה · והנכבד
בנקלה · והבריא בחולה · והחכמה בסכלות · והבינה בהוללות · והאמת בשקר · והתושב בעקר ·
והטוב ברע · והטהור במצורע · והשרף בחפרע · והמלאך בחנף ומרע · והנקי בטמא · והבריא
באמא · והאוהב בשונא · והנאה במגונה · והתהלה בדופי כי תחת יופי · והעומד בחולף · ודברי
צדיקים יסלף · סורו מני דרך הטו מני אורח · חזקו עלי דבריכם און עלי לטורח · מה לכם סגור
לבבי תקרעו · יחק המוסר תפרעו · סורו סורו אל תגעו · אמרתי אחרי דברי לא תשנו והנה שניתם
· הרעותם אשר עשיתם · אף אני אלך עמכם בקרי · זרעכם ארץ מליחה לא תעשה פרי · אל
תהיו מרי כבית המרי · לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה · כי לבי יחרים חשקכם ולא יבכ״
ילהמון שיריכם לא יפנה · מקולם לא יחת ומהמונם יענה · ודת לכך השיאך בן הכעוה · שוכני
בחגוי סלע מרום הנאוה · הנותן כל הנביאות לבוז ולדראון · ותאמר ברוב רכבי אני עליתי מרום
הנביאות · ובירכתי משכן הלבנ׳ · אשור מראש אמנה מרבץ דיות · ומראש שניר וחרמון ממעונו״
אריות · וסוד הנביאות חשפתי · וחכמה וכבוד יספתי · וכאסוף בצים עזובות
כל הנביאות אספתי · כלם בחכמה העליתים · ובמסמרות שירי אספתים · ואשחית
מהם שירים ועקב עד לאין מרפא · ולו היה נודד כנף ופוצה פה · ונשאך לבך בגאונו · ותאמר
הלא ככרכמיש כלנו · ולוד כאונו · והדס כסרפד · וחמת כארפד · ודמשק כשומרון · ועית כ
כמגרון · ואלתולד כחברון · ונוען כחברון · ולוד בירושלים · ובאר אלים כאגלים · ודנת כל ה

הלכו כטווית גרון ומשקרות עינים · לא חשכו דודיהם מדודיהם · ולא יעפו מבקשיהם · ולכן אם
יעלה לשמים שיאך · וממעל לכוכבי אל תשימי כסאך · ותקשרי מעדנות כימה ותוציאי בעתם
מזרות · אבוא עליך מוכב והקימותו עליך מזורות · ושם אבוה דמעותי · ומשם אורידך תחכוכות
· הלא ידעת אם לא שמעת · כי יבאו האנשים במעונות אריות · ויבודו משם הלביות · ויורידו
יוני תגאיות · ממגדל דוד בנוי לתלפיות · ויבודו הדגי' ממצולות ים · ויניפו ידיהם על הנהר ב
בעים · ויורידו החסידה מן השמים בשכלם וכל אשר יאמרו לשמוע בקולם · ברשת זו טמנו
ללכדה רגלם · חבבלת הסרן שושנת העמקים · אל תהיי כבנות הריקים · ותאמרנה להפקיד
חשקם במבחר המקומות · וביופי הנעימות · המתקדשות והמטהרות אל המקומות המפורסמות ·
ואחר אחת בתוך תבחרנה הענוים והפסחים להסתיר עצמם · תבבינה בהם את תאותם · לא
כן אחותי בחרי לך מן הנבאים עופר · ומן הכפרים אשכול הכופר · וקחי הדין לך לבידם
ותתעלם באחבין · יכבה להב חשקך וכבי אש להבין · ישובו עליך רביו · והנה באתי ראשון לכל
סבל בית החושקים · הריסות החשק להקים · ופן תאמרי שמתי לבי מגדל · ונערתי בחוש ויחדל
· הנני נשבע באהבתך היקרה בעיני · כי כרית מכתבי ולא נבהלו רעיוני · ומאכת חשקי ולא
נבהלו רעיוני · ומאכת חשקי ולא נפלו פני · אך אמרתי יש לי תקוה כי זה חק כל יעלה ויעלה ·
בפיהן תוכחת מגולה · ותוכן רצוף אהבה ומחלה · מה מאד כעס אלו זה המיאון ותתכונתו ·
ומה מאד היה דבר בעתו · לא יפול לב חושק על זה באמונה כי זה מחק המוסר למאן בראשונה
חי הברית לו נתת לי חשקך בפעם לא עלז לבי כאשר יעלוז · והייתי במעגל אהבתך כלוז ·
ובזאת ידעתי כי רוח נדיבה דבקה בך האהבות · ונדיבה את ותקומי על נדיבות · ובלב בוטח
ונאמן אעמוד באהבתך · את מחץ חשקי לחבוש · ואדע כי לא אבוש · ולכן לקחתי מפניני
המאמרים אמרות טהורות · ועשיתי אותם על ראש תהלתך עטרות · הואילי נא הנביא כהודך ·
והושיט אליהם את שרביט חסדך · ואם אינם לפי כבודך · כי אין נבלה שלא תכלכלה נדיבותך ·
ואין עוות שלא תקדמנו ענותנותך · ואין עון שלא תכפרהו מחילתך · והנני מיחל למענה ב
ברכתך · או לשתיקת הודאתך · ולך הנביה רב שלום עד בלי ירח מאת הנבי דודאי חשקו נתנו
ריח · ואל מקום אהבתך שואף וזורח · יחזיק בכנפי חשקך באהבתו · לא ישלחך כי אם ברכתו ·

ואשא משלי ואומר

הגד כרוב ממשח ברוב הסדך ומבל עסקיך האם פנית
עד ל תעודה בית זבול בבית מקדש אדוני כו בני ידידך :
היא ה צביה ב עלת סודך קני כך השר אשר קנית
בימי כך צרתה- ולא שנית עת ב חזה מיום ליום גודך

מה ח במו צבאות גדודי מעל אם עו רדוף הם עשו תפארת
תבנית כבודם ל עמוד ביניכו ·
כי בא לבד נשיג פארס נעל לראות פאר עליון והב תרת ·
יום ה צביה תחזה עיננו

בגדיל פיה עלי ויפתן כחיתה אלי ויאמר הובשת היום פני החושקים והכלמת י מה החלום הזה
אשר חלמת י אמור אמרת כי יכול תוכל לה י ועתה אין כפיך מלא י אוי לה לאותה בושה אוי לה
לאותה כלימה י מן יתן החרים תחריש ותהי לך לחכמה י כשמעי כסתה כלימה פני י ומלבי מים ירדו
עיני י ואתנה את לבי לתבוא דרך לבבות הגבירה ולביב אותה בתטרם לחבי משלי ורכבי יען
התרגזה אלי ושאלנה עלה כאזני י ואכתוב מגלת ספר ואשלחנה אל הגבירה שנית י אולי אשב אל
לבה אחורנית י ואלה דברי אגרתי השלוחה אל הגבירה מאתי י

לבי סחרחר בי עפרה צבית חן מים ושבולת חשקך שטפתהו ׃
גם מ פני קצפך אזי ים חרון אפך עד ג ערת חצד כים חלפתהו ׃
חסי עלי נפשי בי י עלת החן פן י אמרו עלי אשה הרגתהו ׃

בהיותי ירא וזוחל י אקוץ בחיים וכזמן כוחל י כלו עיני מיחל י ותבא כפסי כתנור ותעמוד
בחיל י וסבותי אני את לבי ליאש י ומשקי בוער באש י ושבתי לחבי הדאגות למאכל
ונלאתי כלכל ולא אוכל י ועיני יבישון הנחלים י כבכו כמו כד כוזלים י ותבאנה ותדלנה ותמלאנה
את הרהטים י והזמן ידבר אתי משפטים י והנה על ההרים מבשרת י אגרתך הנביאה לכל נועם
אגרת י לשון הזהב והאדרת י כמור כינה מקוטרת י עלז לבי לקול פעמוניה י ונכספתי לריח
שמניה י אני כחות ז האגרת שוכר׃ ידי כטפו מור ואצבעותי מור עובר י ואבוא מלון קנה ויער
כרמלה י והנה שם תוכחת מגולה י שפתיה מלאו זעם ולשונה כאש בוערה י ושרתי בנבאות למה זה
את מתנכרה י להכות עמים בעברה מכת בלתי סרה י מי יחזיק ביד החושקים אם לא תחזיקי י
ומי יריק אליהם ברכה אם לא תריקי י ומי ימלא את כליהם שמן טמון אם לא תוציקי י איך
תחרישי בנות הזאת כרה כחמה י וקול דמי החושקים צועקים מן האדמה י הנה הם אומרים
בכוכב התוחלת י ונהי בחשקינו כאלה נובלת י כוי על רוחך הנדיבה היפה בתענוגים י לשמח
כהיות נפש נוגים י תמך הין י ופחי בהרוגים האלה וחין י בת נדיב מה תסתרי במסתרים
ותבואי בחדרי חדרים י שוטטי נא בחוצות ובכל עברים י מה לך ומי לך פה כי חצבת לך פה קבר
שאי סביב עיניך וראי החושקים בכל עבר בך יחליפו כח יעלו יאברי יחנו אליך כדור י ואם לא
תביטי אליהם בעין ההידור י מי יחוס עליהם י ומי ירפא מחביהם י הנה עיניהם כמטר יערופו
יזבו מים ונחלים ישטופו י אל מי ידידותך באמים י יהגו אך כיונים י מי ימחה דמעה מעל פ
ניהם י היעמד לבם אם תחזקנה ידיהם י מי ינחם מכאובם י ומי יניח אליהם מרגוע ומעצבם
היפה בנשים צאי לך בעקבי הנבאות היו לפניך מן העולם י אשר חם עיניהם לחמלה
על החושקים ושמעו לקולם י ויהיו משירים ביניהם ובין החושקים סולם י לא היתה יעלה אשר
לא עמדה בסודם י ואשר טבבה מזם ולא נפלה בידם י למן היום אשר ברא אלהים אדם
שאלי נא וראי צביות פרס ומדי י אשר התקדשו למדי י ובנות מואב ועמון י ויעלות דמשק ונוא
אמון י הנם בכל הזמן י ועתה איה בנות החן אשר באלתולד וגרוזן י ובנות הבשן והעשתרות
המתקדשות והמטהרות י אשר נתנו לבם בשמיר ולא הועילו י והבל לא הבילו י כי הם בשחתם
נתפשו י וברגלי החושקים נרמשו י גם אם גבהו בנות ציון וירושלים י ובנות לעיר ספרים י

ולבי כהר ציון לא ימוט לעולם · כשעכת על אילן יעשה פרי כחש · ופגעת בלחשך כחש · בלי
לחש · כי רגלי על מרמה לא תחש · פנה לך על ימין או על שמאל · ומה יתרון לך לרוח תיעמול ·
כי לבי למסת חושקים ילעג ולא יחמול · כתתיו כשמיר חזק מצור · לבא מפניך במצור · ורוח
נגידים לבצור · לא גדל על אהבים · ולא פנה אל רהבים · הנה בשמים עדי ושהדי · כי לא ת
תאכל פרי מגדי · ולו אתן לך את דודי · אל תוסף עוד התל ביעלה אשר הקשיחה תאות העולם
ללא לה · והזניח תבל ומלאה · וקטרה על הזמן קטר · ולבשה פ ד העניה והיושר · מה לך פה
ומי לך פה · כי תלך הלוך וכפה · כגוף ורפוא · ואני טהרתי רעיוני ואכרפס · לא יבריחם בן קשת
וקשת נחושה לא יחלפם · רחצתי את רגלי מטומאת הזמן איככה אטנפם · חי אני לקול החושקי
תבלכה אזני · וטמאתי החשק בעיני · כטומאת נדה היתה דרכם לפני · ואני כעד לבי זה סיני ·
מפני אשר ירד עליו ה · ועתה מה זה רוחך סרה · ומחשבתך לזונים הרה · לחשוק בעפרה ולדבר
על לבה · אשר לא עובד בה · ולעמוד במשעול צר ולחטוא ולמעול · כאשר לא משכה בעול ·
ואם רעיונך ויצוריך יוקדים · בוערים כמראה הלפידים · לך קח לך אשת זנונים לזנוניך
וגם תטע כטעי נעמניך · ושמה מרכבות כבודך · קלון בית אדוניך · מה בערו מזימותי · אשר
לא תכעיני לקרוא אגרותיך · ומה מאד סכל לבי לשאת מדברותיך · ולו הואלתי לבערם בחותמתי
· בטרם נגלו לי אשמיהם · אוי לי כי נדמיתי · כי ספתי כהיום טמאתי · בקראי ספרתך · ולשוני
בהגיגה דבריך · לדבר זה יסלח ה' לאמתו · ולא יעיר כל חמתו · ועתה אל תאמן כס.א כתעם
ומרק סגולים · כי מאשר בעיני אשיבך מלים · רק פן תתפאר עלי לאמר חזקתיה · פתיתיה גם
יכלתיה · ובעבור תדע כי לי תוז תבונה · ככד החושקים ופלח · וחרון אפי עליהם אשלח · ולכן
מבינתיך חדל כי היה לא תבלת ·
ואשא משלי ואומר ·

ספר חקקתו ה צבי בינותי · לו ל בך טוב ה דברים טיבו ·
יב נעו אך ל חשוק ים בבו' · לא י דעו כי חו שקים שלותי ·
מן ה כלל הפו שעים בר תי · ביהם להשחית ה אמת יחשיבו ·
אבין בלי מות אשר יקטובו · לחו שקים ובחו שקית ריבותי :

אסיר בנות החן ואשיר אורחותי יעלות ואשקה חו שקות סף רעל
אבין אליהם את אשר לא בינו
אומר ליעלות חן רגזה בוטחות : אם נ חטא לאל ננמע ל מעל ;
מה נ עשה יום ש ידובר בנו :

ויהי כראותי אגרת הגבירה · וקראתי המליצה והשירה · וראיתי הפלגת צחות לשונה · ברכתי
אותה בשם ה' ראשונה · וחשבתי לאין משלי ושירו · וכמעט נטו רגלי כאין שכמו אשורי ·
ואעמוד משתומם בין סעיפי · ושעיפי ורעיוני · לא תבאו חזון מה : ויהי כראות השר כי הימר
רוחי · וכהתה עין שכלי וגם לחי הגדול

ומה לכופת תטופנה שפתותיך ואין נושק · ומה חשק בחיים ואין חושק · ומה בצע בשני שדיך ·
אם לא ילינו ביניהם דודיך · ומה בצע בריח אפך כתפוחים · והחושקים תחת אחד השיחים ·
ומה לחמוקי ירכיך כמו חלאים · אם לא תתני שם מרכז צבאים · ומה בצע בבטנך ערמת
חטים · ואת כגלגל וחושקיך כשטים · לקחים למות ולהרג מטים · הרוזן דודיך מלאכי רום ·
אל צבאות שחקים יאחרום · אין חפץ בדודיך לבני אלים ולא אל מי ידידותיך מלאכי שמים ילנו
המישידעיה מה אוסיף לדבר ואחשק לחבני · השיק תחתי ועדיך הריבני · ולגלות אליך אודותי
את אשר התעלל בי חשק אלבני · כלו בינגון חיי וימי · כי החרשתי כלו עצמי · רויתי הארבות
בדמעותי · ולא שאלה תטר אחרי גבעותי · ספיתי אל הימים · לתבוא לי מנחמים · יגעתי ולא
מצאתי · ולכן עדיך כלב בוטח ובאמן באתי · ברוח נכאה ונפש שפלה · אחר בקשת המחילה ·
לבקש מדודאי חשקך · ומרמוני חיקך · ואחיה נפשי בצלך · יהי שלום בחילך · בכתבי החולה
באהבתו · האגרת הזאת שלוחה מאתו · לא יסור שבט החשק מקרבנו · ולא יכיח רגזו ועצבנו ·
עד עשותו ועד הקימו מזימות לבנו · ואשא משלי ואומר

יאמרו	שחקים לך	אומה נאוה	רב לך	צביה רב	שלום בניך
בנו	צבא מרום	ובך עיניך	כי	נהיה נגדם	כהיום ראוה
ולכו	כבי שחק	כהיום תאוה	כי --	עלה למשול	במכמניך
לא יא	מרו שוא ע	מלו בוניך	כל שו	מעי שמעך	אמנת גאוה
אשמע	כסיל ועש	וכימה יאמרו	מי ית -	נה ביום	ונהיה שוקדים
		בפני	צביית חן	אזי טוב לנו	
מה אל	שחקים כי	בעוז יתפארו	כי י	עלו יומם	ללילה יורדים
			שחקים יום	ליום הגלנו ·	

וילך הנער אל ארמון הגבירה · וימצאה סוגרת ומסוגרת בתוך הבירה · ובגדי נזירו לובשת ·
והיא מטומאת הזמן מתקדשת · ויתן האגרת בידה · ותקראנה לדעת סודה · ויהי כ
בקראה את המגילה עלה עשן באפה · ותאמר השולח זאת האגרת ישבע בחרפה · ותתמהמה
כרגע · ותאמר עוד נגע · אביא על השולח את המגילה הזאת · ולא יועילוהו המליצה והחרוזות ·
ותקח גליון גדול ותכתוב עליו תשובת אגרת · ותאמר אל הנער הולך האגרת הזאת אל הנבל
מאתי · ואלה דברי אגרת הגבירה · אשר היו במליצה ושירה ·

אני בצללי היכלי משתופפת · כחלון ביתי בעד אשנבי נשקפת · ורוח אלהים על פני מרחפת
· ולבי קטורת תבונה ירקח · שתום עין התאוה ועין השכל יפקח · מעוכר החשק
וממשפטו לוקח · וכוס פירוד האהבים רויתי · ותמונת השכל מימיני ולנגדי שויתי · קצתי במחמדי
הזמן ולישועת הנפש קויתי · ולא עלה בלבי חשק ולא בויתי · והנה יד שלוחה מאתך השר תלחצני
· ושירים אתנו אשבעותיה ישברו להפיגני · ישיתוני ללכת אחרי הצבאים · וללבוש בגדי צואים ·
כורעים ומתנפלים · ולעלות ההרה מעפילים · יאמרו הכנו שלוחי אבי החושקים · ושלוחי מבוא
איכם כיזוקים · ק״א ניס וימתקו בלעגה כפי וקדחו אש עברה באפי · ועתה הגד נא לי שר ה
צבא החושקים · הרישית החשק מקים · מה יעשו לי שיריך יגורו עלי בחילם · ותנו עלי בקולם

לו לנבלים אש אלה מתן אזו

על פי תנ עית מ אמרי נ סעים ׳

כן ישמחו כן י דאגו כן ישחקו ׳

יתענגו מזיז אמרי ש הרי ׳

אדלה פנינים מ אמרים יקרו ׳

אלו בני קרח בשירי שררו ׳

אסף והימן אם בדורי יהיו ׳

לא נכרו בשיר ואף כל נטעו ׳

מה לך ידותון שיר ודמה מה לך ׳

היו מליצי ה זכנים עלגי ׳

אדר ך אני על ב מתי השיר ובי ׳

הדרכים כפתן חסדי לעלות ׳

על כן לכל הרס ומ פיל לעלות ׳

אל תקרבו כורו ואל תגעו ׳

לא קפצו ידם ולא מגעו

כל שובעי שירי ולא יפשעו :

כן יקצרו הסד וכן יזרעו :

משד זב ירי יינקו ישבעו

לו עמקו או ב תהום ט בעו :

לא נבלעו אז כ אשר נבלעו :

לא נדעו בשיר כמו נ דעו :

בל שרשו כי ם ונ לו זרעו :

ככר פנ אלי וה שעו : :

שפה בדרך שיר נעורים נעו :

יתהללו שרים ובי נשנעו :

עד מעלתי יי עפו ייגעו :

אונר רדו דודים והכנעו :

שירי ראו ראה ואל תדעו :

כשמוע הסר השירה כפלא על כעימותה ׳ ויאמר לא ראיתי כתבניתה ׳ אם תחפוץ לראות היעלה ותפארתה ׳ הנה היא יוצאת יום יום ועולה אל בית תפלתה : השכם בבקר ושם תראה זהר יפעתה ׳ כשמעי זאת התנחמתי ׳ ואשמורות קדמתי ושכבתי פתח השער ׳ ורעיוני אחזו סער ׳ ולבי כאש תבער יער ׳ עד אשר תעבור היפה ואראנה ׳ אם היא כלילת יופי כאשר יאמרו ממנה ׳ עוד מעט והנה קול המולה בקול מחנה : כל החושקים עם בואה יקוו ׳ וקם כל העם והשתחוו ׳ ואשא עיני ואראה את המראה היקרה ׳ והנה חברת גבירות וכתוכם נערה ׳ יפה כלבנה וכחמה ברה ׳ ויפגעו בנו מלאכי אורה ׳ ויבואונו השתלי זהרה ׳ ואש אהבתה בלבבות בעירה ׳ ואקרא שם המקום ההוא תבערה ׳ כי בערה בנו אש השקה לאור יפעתה קראתי שמש ואומ׳ בקול נשמע ולבי בוער ועיני ידמעו יברוך בוראך אשר יסד בספירי אדניך ׳ והרבין כפוך אבניך ׳ והספיר המראורות בעיניך ׳ לא הוגד לי החצי מעדניך ׳ אמנם הפעם אחרי ראיתי את פניך ותאמר הנערה אחור הבא ׳ זה הבל ורעה רבה ׳ ותבן לו כלבה ויאומ׳ אל לביהם שמך ורוח ישע מעינך ׳ ירד בגנך ויזלו בשמיך ׳ ואחריך השירים והמליצות בעמתיך ׳ כי פגעת אשר קיית כל ימיך ׳ ואקום קל חוש ואחבר מליצה כמרצה ׳ תגיד בה נפשי אל הצביה את כל חפצה ועכי דם לבי אל אהבתה על קיר מזבחה נמצה ׳ ואחריג עוד שירה חדשה כותית אמרי שפר ואכתבם על מגלת ספר ׳ ואשלח את המגלה ביד נער צעיר לימי ׳ מזרע המלוכה ומן הפרתמי ׳ ואשים דבר בפיו לאמר לך אל הגבירה וכה תדבר ׳ ראש משוררי הזמן על אהבתך זאת המגלה חבר ׳ ואם לא תדעי לך היפה בנשים שמו ׳ הוא שר צבא החשק עמנואל בן שלמה ׳ ואלה דברי המליצה והשירה ׳ אשר שלחתי אל הגבירה :

באשר השתיקה תוליד המות הדבור חכמה ׳ ובאשר הסתרת הסוד סבת יגון הגלוי ערמה ׳

אמר המחבר

כשוכבי מהתעדני עם השר המאושר · הייתי בעבותו׳
אהבת הגבירה כקשר · ולדבר ריק מאודותיה בעיני
יכשרו · היה חשקי בה אמיץ ואיום · אך בה ישוב יהפוך ידו כל היום · ובראות השר כי נלכדתי
במצודתה · ונפשי נקשרה באהבתה · אמר אלי היום הזה אחל חשקך · שמע ממני דבר ושאהו
בחיקך · ידע כי דבר הגבירה אשר ראית מך מערכך · אמנם לה אחות יפה כפי מה שאומר ·
עמד טעמה בה וריחה לא נמר · טובת שכל ובנועה · והנערה טובת מראה מאד בתולה ואיש
לא ידעה · נחמדת להשכיל ולנבונים תאוה · וגבירה על כל הגבירות במוסר ובצנועה · יפה כלבנה
וכשמש ברורה · אכן מלאכת השיר והמליצה זריזה ומהירה · לא יותן סגור תחתיה ולא ישקל כסף
מחירה · והיא מתענוגי החשק והידידות אחור כפוגה · ובשושני הנזירות והבזיזות סוגה · קנה
בחשוקים ובבני בליעל · ולא הברכים אשר לא כרעו לבעל · והפה אשר נשק לו · ותשכון אך
באהלה מבלילו · לה ברכות שמים מעל · ולא לקחה מהזמן מחוט ועד שרוך נעל · רק לחם
לאכול ובגד ללבוש · ותשם בלבה את רסן תאותה לכבוש · ונעלתה בחכמתה לתהלה ולשם ול
ולתפארת · היא על עמודי השיר והמליצה גולה וכותרת · וכפיה לשון זהב והאדרת · ולבאת מים
התאות אל יבשת הנזירות חותרת · וכל סר ומלין בעריכה כגנב במחתרת · תחשב כחות
לשונם לעגי שפה ולשון אחרת · והיא בכבכת המן · אין ארוך אליה בזמן · כלחמו בה הזלים זהב
מכיס וכסף בקנה ישקלו · אבל נשיאי הארץ לקחתה לאשה ולא יכולו · ולא הטתה אזנה כל יועצי
שער עירה ומוליה · ולולי תשכון בסתר אהלה נגולו · בסתר השמים וכל צבאם יכולו · ולו ראית
הודה עמרת משתאה · והייתה משיגב מראה עיניך אשר תראה · ויהי כשמעי כבהלו רעיוני
· ותדד שנתי מעיני · ונבהלתי מחזקה למשמע אזני · ויהי חשקה כאש בוער עצור בעצמותי ·
ויתכו כמים שאגותי · לא תערב לי כל שמחה · ונהפך ששוני לאנחה · ונלאתי כלכל ולא אוכל
עד הייתי בעיני השר סכל · ויאמר אלי השר הגיע תסכלותך לחשוק במלכת השמים אשר
שמעה הבהילכו · מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו · חדל לך אחי פן כתבוז · ואל תוסף דבר
אלי עוד כדבר הזה · ואומר אל השר בנפש חרידה · ועיני עיני מים יורדה · אכן השר אביר
התעודה · הראיתי נא את כבודה · כי הנני נשבע בגאוני · ובחי החשק אשר בינך וביני · כי אם
יעלה לשמים שיאה · ומתעל לכוכבי אל תשי כסאה · שם אבוה דמעותי · ומשם ורדיוה תחנונותי
· כי לי שירים ברקים ירוצצו · וכעין נחשת קלל יכוצצו ומליצות כמרכבות · תעשנה בלב היעלות
פרצית ותקרענה סוגר לבם · יקרבו כתנור לבם בארבם · ואשא משלי ואומר

לי יקדו שרים ולי יכרעו על פי מליצים חבו יסעו :
אתי בסוד שירים חדשות נפלאו לא נבראו מאז ולא נשמעו :
לי שיר ינובב ה בתולות לי זמיר חשק דבריו כל לבב יקרעו :
אלו שמעוה בנות חן גועו או שכבו עם כל אשר פגעו :
לו המלכות ש מעו מפי זמיר אז נפלו תחתי ולא יבצעו :
אלו בצר רוחי אמרר בבכי אז בבכי כל הי קום גועו :
יבקעו כל מ עיינות דמעה עדי רץ ושמים הכי ידמעו

ראו יעלה אשר שמש וסהר · שחח הו לכות נגדה וקודרות :
ולבן לא לאור חמה לבד אף · לאורה או מרה יוצר מאורות :

ויהי כהשלימי השירה המהוללה · ויאמר השר מאד יבאת בבקלה יקום חבר שיר לפי מהללת
כי דעתי לעשות עת הכעודה כלה · בשמעי דברי השר חשתי ולא התמהמתי עלחבר
שיר לפאר היפה כוונתי · ואשא משלי ואומר

כל ה יעלות מן ה רקק נבראו בין ה שמשות על ידי הדוחק :
עלכן במר מדלי וכשחק : המה במותרת זמן במצאו :
אד מ עשה עפרה אמת יצאי : עם כל צבא מרום ואילי שחק
מכתב אלדים היא ולא על מחק על כן פליאות · עלה נפלאו

לא א קראה עצמות צביה חומר כי לא כחומר · עלות ארץ :
הוא אך שמו נשא לצורה רמה אשר בשיר חדש ואגזר אומ׳
כי ב גבולים פ רצה היא פרץ כי מ עלתה מ אב שנעלמה

ויהי אחרי אמרי השירה עד תומה · ויאמר השר נתת בלבי נחמה · חי אני כי שירת כא לידי
והנאכי · יאחוה דעי אף אני · וישא משלו ויאמר

ראו שפחה שרופת אש כסחה · בתכריך בוץ ועל ראשה עטרה :
אשר יצאת כהיום לי לשטן · ארורה ה אדמה ב עבורה :

ויהי הוא טרם כלה לדבר השירה · זכר חרפת הארורה · ואת אשר שדינלה היומר · ועורים
אשר כתנור כמתר · יקם מתוך העדה ובחמת רוחו התמרמר · וישא את קולו ויאמר

שכל מצייר יום אשר צירת בת ג רשם כל ה יקו הכלמת
יען בגשמה כל. גנות השלמת כי בא חלום הבוז ואת פתרת
אולי לקבץ כל גנ תנדרת׳ או ל עשת יבשוף וקף יזמת :
מה ה חלם הזה אשר חלמת אם רו חך סרה ואם שברת

הגד כרוב ממשח · האם השדד : או המדוגה מ מן גונבו :
ותעשה בת גרשום ברחת : או פעלו בה בו כבי רום מרד :
סרטן ועקרב אם אזי נצבו, · בונבדלי במעלה צומחת

ויהי כשמוע השרים השירים ואודותיהם · כמלא שחוק פיהם · ויתר העם אשר ברגליהם ·
כרעו על ברכיהם · וירוכו ויפלו על פניהם · ואחרי כן נפרדו הקהלות · וכל העם
מספרים מתכו תהלות · ומדברים רק מאודותינו · ועונדו׳ על גרגרותם טורי לשונינו ומטרותינו
ויהללו האלהים אשר כל חכמה ובינה אתנו · וכל העם פנ איש לביתו ·

המחברת השלישית והיא מגלת החשק

ויען ואומר — תמר לו ראה אותה אמנון בחלום · לא התחלל על תמר אחות אבשלום ·

ויאמר השר — תמיה אני איך בריעה בין הגבירות התיצב ולא תשכון עם החולד והעכב׳ והצבי

ויען ואומר — תמר אלו היתה במצרים אשה ביפיה ובמוסרה · לא הללו השרים לפרעה שרה׳

ויאמר השר — תשמע מפי בריעה שחוק יתאבל ויבכה · כי הוא מעותד למות ואם יתמהמה לו יחכה ·

ויען ואומר — תמר אתמה אם ימות גבר בער בחיים חייתה · או אם יחיה אדם אחרי מותה

ויאמר השר — אם לזמן ערוה בריעה ערותו · ואם בזמן באשה היא באשו ובחכתו ·

ויען ואומר — אלו ראה יוסף תמר אמר אחריך ארוצ׳ · ולא עזב בגדו בידה וינס ויצא החוצ׳ ·

ויאמר השר — בריעה ככלב לשונה תחרץ · בעבור טמאה תחבל וחבל כמרץ ·

ויען ואומר — תמר לפני יפעתה בושה כימה · וחפרה הלבנה ובושה החמה ·

ויאמר השר — אלו תשכון בריעה בחורי עפר וכפים · אחזה רעדה עטלפים ·

ויען ואומר — תמר לו היתה כתכניתה בתולה אשר בשמים · לא נסע השמש לעולם מבינלא למאזנים

ויאמר השר — בריעה לו הפשיטוה בגדי רקמתה · תלבים שמים קדרות ותשי׳ הארץ שק כסותה

ויען ואומר — תמר לו עשאה בשמים ﬡ עילום · ירינו עליה ולא היה במרומים שלום ·

ויאמר השר — לא נשאת בריעה לולי היתה אישה עורי · ואם אין זה כאוני כי הוכה בסנויר ·

ויען ואומר — תמר הנפש אשר תהיה בחיים בעודה אשריה · והעונש חרב לנפש תשאר בחו׳ אחריה

ויאמר השר — בריעה גנותה כל גנות פרץ · ואין לת זוה אכ׳ אין בחיים חזון כפרץ ·

ויען ואומר — תמר היינו בעת בואה בעדן גן אלהים · ושבנו להיות אחר פרידתה תמהים ·

ויאמר השר — שמעתי כי משיח מפחד בריעה נחבא · ועירו סוגרת ומסוגרת מפניה אין יוצא ואין בא ·

ויען ואומר — בכל דור פליאה ותמר פליאות זמנינו · אשר לא ראו אבותינו ואבות אבותינו ·

ויאמר השר — עד מתי נהיה מחרפים ומקללים · נכים פן בשוב בריעה תשימנו חללים ·

ויען ואומר — ככד עלי להחריש מהדרת היפה · כי הוא צרי לנשיכת בריעה ותרופה ·

ויאמר השר — טוב דברת כי לולי היתה תמר צרי לנשיכתנו · לא יעברו לעולם ימי בכיתנו ·

ויהי — כשמוע העם את מליצתינו · הללו יפעתינו · ויאמרו מי האמין לשמועתינו · כי תהיה היום ברכה סביבות גבעותינו · ויברכו אותנו ויאמרו פריצים כגבול ה׳ המליצות פרץ · ברוכים אתם לה׳ עושה שמים וארץ · לשמע אזן שמענו יופי מליצתכם · והנה לא הוגד לנו החצי ממרבית חכמתכם · לכם לבדכם נתנה המליצה · ובאתם יער כרמלה ומלון קצה · ותהי מליצת כל מליץ עיר פרוצה · ולא הגיע מליצתכם אל המחצה · ויאמרו לנו הזקנים והחורים · הלא תחברו על הגבירות שירים · ויפן השר אלי ויאמר חבר שיר בדברי אהבות ובמלות ערבות · ושים היפה בגלגל ערבות · ואני אפקיד הארורה · ואחבר שיר לגנות הכעורה · ותרים הקדמה בעבורה · ויהי כשמעי דברי השר כוננתי מיתרי שירי על יתר · ואשים על ראש היפה כתר ·

ואשא משלי ואומר

ויא הש	אלו הייתי כהן גדול בישראל · שלחתי בריעה המדברה לעזאזל ·
ואע ואו	לו קייתי למצוא כתמר אחר מותי מאויי · אמרתי טוב מותי מחיי ·
ויא הש	בריעה לא פירות מלאך ולא שכל כפרד · כי כל רואיה ישום ויחרד ·
ואע ואו	תמר היתה עם היופי באמונה · אלו ידעה השמש לא התחבר ללבנה ·
ויא הש	בריעה עשו אותה בני אלים · ביום הרג רב בנפול מגדלים ·
ואע ואו	תמר אלו היה משה בזמנה · למשה היתה למנה ·
ויא הש	בריעה כתעברה אמה ביום אפל · חשך ענן וערפל ·
ואע ואו	תמר אלו ידעה אהרן לו התנדב · ולא לקח את אלישבע את עמינדב ·
ויא הש	ראיתי בריעה והביאה בבליעתי בני אשפתה · לא אספר בגנותה פן אקל מחרפתה
ואע ואו	תמר כלילת יופי ומשוש כל קריה · לו היתה בימי שלמה לא המליך בתיה ·
ויא הש	המת עם בריעה ביו אחד אשרינו · כי מטרדת השטני עליו ישובון מדלוק אחרינו
ואע ואו	תמר עדן הזמן ואין זולתה · לו ידעה בצלאל עשה הכרובים כתבניתה ·
ויא הש	בבריעה מומים תלאה כל לשון לספרם · חי אני אם יראוה המתים יברחו מקברם ·
ואע ואו	תמר תעלים השמש מדי באתה · כאשר תעלים השמש אור הכוכבים בהופעתה ·
ויא הש	אומר אלי המת בריעה והחייני · או החייה והמיתני ·
ואע ואו	תמר עטרת זמנה · ונגבה מתכונת בצלאל ידיה וקנה ·
ויא הש	גאלני אל מבריעה לכיכי הנכת · ואם אין מחיני נא מספרך אשר כתבת ·
ואע ואו	תמר מפרי מגדי ומבחר כרדי · אחבקנה ולו לוחות הברית על שתי ידי :
ויא הש	חי אני לא נולדה בריעה מאיש ואשה רק מפרעוש ובחנה כאושה ·
ואע ואו	תמר יופיה ולא יופי בת שבע אשת אוריה · ובחות אמריה ולא דברי ישעיה ·
ויא הש	יאמר הזמן בחיי בריעה נולדה לתתתי · ובמותה יאמר אסף אלהים את חרפתי ·
ואע ואו	לו היתה תמר בין מלאכי רום כפשם אותה תשאף · ולא קבלו עליה מצות לא תנאף ·
ויא הש	בריעה תמיה אני אם העולם יסבלנה ואם הארץ אחרי מותה יקברנה
ואע ואו	תמר אלו בראה בששת ימי בראשית אלהיכני מאת ה׳ היתה זאת היא נפלאת בעינינו
ויא הש	תמיה אני אם ימצא בזמן בריעה שחוק · ואם יש שלום לקרוב ולרחוק :
ואע ואו	אלו נמצאו כל הנמצאות על יד התלמיד בעתת הזמן · תהיה בריאת תמר בשתים עתית על יד האומן
ויא הש	לא נבראת בריעה רק לטרוף טרף · ולהיות לבני עמה לשם חרף ·
ואע ואו	תמר ילכו החושקים לאורה ויכוונו דרך אליה · באלו אז מסיני נכשו עליה ·
ויא הש	בריעה תעורר בפניה האבל · כאשר יעוררו הששון הכנור והנבל ·
ואע ואו	תמר תאבד תקות החושקים לו אבדוה · ולולי יראת ה׳ על פניהם עבדוה ·
ויא הש	בריעה תאמר מדי באתה ברחו אחי · כי לא יראני האדם וחי ·
ואע ואו	תמר לולי קנו מלאכי רום לראות בלמה · ירדו בארץ לשכון באדמה ·
ויא הש	בריעה לולי במעיליה תתחלף · לא הכרתיה יען העטלף ·

ויא הש בריעה טובה בימי בכורי ענבים · לתלותה על האילן להבריח הזאבים ·

ואע ואו תמר אלו ידעוה המלאכים · העמידוה על נס להחיות הנשוכים ·

ויא הש בריעה תמיה אני איך לא יקשרוה השרים על המשקוף · לשחק בה לדמיון הקוף ·

ואע וא״מ תמר אמרה לשמש הזורח · עלה קרח עלה קרח ·

ויא הש בריעה אילו זכרתיה במיתת אבי שויתיה לנגדי לעורר כאבי ·

ואע ואו תמר פרצה כגבול היופי פרץ · אילו ידעוה בני אלים לא הניחוה בארץ ·

ויא הש בריעה כבר המיתה הזמן בחץ ברק וקול רעם · לולי השאירה לעורר האבל בעת הזע

ואע ואו תמר תשקיף מן החלון · ותאמר שמש בגבעון דם וירח בעמק אילון ·

ויא הש בריעה אלו ראיתיה בראשית השנה כבעתי · פן תדבקני הרעה ומתי ·

ואע ואו תמר ביפיה תחזק כל בדק · ותחפיר בעיניה נוגה וצדק ·

ויא הש בריעה אלו זכרתיה בהיותי עם יעלה על ערש רעננה · לא תהיה לי כל הליל׳ עדנה ·

ואע ואו תמר תקחה מן ההדורים כבי תפארתם · ומהמעלות הרמות במרתם ·

ויא הש בריעה לו היו במוה כל הצביות · לא הוצרך להצטוות על העריות ·

ואע ואו תמר יפיה כאדרי יקדרו המאורות והיא לא תקדר ·

ויא הש בריעה לו תהיה כתוכה בגלגלים · משאתה יגורו אלים ·

ואע ואו תמר גברה ביופי ובמעלה ובמוסר · תחסר הירח והיא לא תחסר ·

ויא הש בריעה תמהתי איך לא יחזיקוה היהודים לפניהם בקראם איכה · ואיך לא הסכימו
השרים להמליכה ·

ואע ואו תמר על אבני חן הטבעו אדניה · בחרתי היות פרעוש ולמות בין צפרניה ·

ויא הש בריעה לא נבראת רק להעציב הרואים · ולהפיל בעצמותיה חלכאים ·

ואע ואו תמר מי יקנני עפר ותדרכני · או חמור ובעבותות אהבה תמשכני ·

ויא הש בריעה תמהתי אם יכפו היהודים למשיחם בחייה · ואם לא תשכל הארץ בימי גויה ·

ואע ואו תמר אין טוב בזמן כראות הודה · ולא נמצא עונש בפירודה ·

ויא הש בריעה תפחיד הרואים ותגביה מבטן · ותאמר ואם תחריש הנה אנכי יצאתי לשטן ·

ואע ואו תמר יצאתי בחצות לילה פע׳ ופעמי׳ · לראות אם יש לנו תמורת עיניה בכוכבי שמים

ויא הש בריעה חרפת כל אומתה · ותמיה לי אם יזכרו השם לעומתה ·

ואע וא״מ כפלאתי בראותי השמש קודר ללא סבה מחייבת עד ראותי תמר בית נתיבו׳ נצבת

ויא הש כלימת בריעה על כל כלימה עודפה   ולא תספיק בעדה חרפה וגדופה ·

ואע וא׳ אילו לא ראינו׳ תמר רק פעם אחד בחדשי׳ השתחוינו לה׳ בהדרת קדש ·

ויא הש בריעה כל דופי וכל חרפה אוגרת · ופיה כפי חזיר ובנואה עוברת ·

ואע ואו כפלאתי בהביטי השמים ונוגה איננה · עד ראיתי תמר בפניה תשאנה ·

ויא הש אלו היתה בריעה בימי יהושע תוכל · לעמוד על הקללה בהר עבל ·

ואע ואו אלו היתה תמר בשמים כתוכה · לא עבדו האומות השמש והלבנה ·

והמליצות המחברות · אשר הם צבי לכל הארצות · וכל רואינו ירוצון ויכוננו · כי אשר לא ספר
להם ראו · ואשר לא שמעו התבוננו · היו משרדי הזמן לטובה יזכרונו · ישאונו על כתף יסבלונו
· העלו בפיהם לשמים שיאינו · וממעל לכוכבי אל ישיאו כסאינו · ונדיבי עמים נאספו · ולשאת
מדברותינו נכספו · ויהי כנוח עליהם רוחינו · ויתנבאו ולא יספו : העלו על שפתם תהלתינו ·
ואמרו כי ראו כמנו אשר לא ראו כגדולתינו : ויהי היום עלינו השבירה אל הזקנים · והנה שם
עדת שרים וקצינים · וחברת חכמי לבב ונבונים · וכראותם אותנו מרחוק · בטרם נקרב אליהם
נמלא פיהם שחוק · ופערו פיהם לבלי חק · ויאמרו בא יבואו ברנה · נושאי אלומות התבונה
· מה נכבד היום זה המושב · ואין ערכו · אחרי אשר המזל הביא ראשי המשוררים · עד כה ·
וכשמעינו דבריהם נמתחה בלבנו גאוה · כי נתנם הזמן לפנינו לראוה · והשתחוינו לאיום במוסר
ובענוה · ונאמר איש אל אחיו כמשפט לנו שם · בשירים ובמליצות כחדשם · ובחידות נכבדות
יהיה לנו למורשה וירשנום · למען ידעו כי קדשנום · ויהי בשבתינו בראש החבורות · והנה
חברת נשים עוברות · ובראשם שתים גבירות · בלבוש מלכות תכלת וחור · ועטרת זהב גדולה
בראשם · ועדי זהב על לבושם · האחת מלאה כיפיה זהר · ולו היתה בימי נח עשאה לתיבה צהר
והיא כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר · נשאה חן בעיני רואים · והיינו לה משתאים ·
ולו היו במחנה אלדד ומידד היו ברוחה מתנבאים · והשנית עברה וזעם וצרה · חשך משחור תארה
כזעם תעבר ארץ ותשא אנא יקרא · וראיתי אותם מרחוק · חשבתי לכרוע · וכאשר קרבתי
אליה אמרתי עת לקרוע · והזקנים כל העם אמרו שבור זרועי · לא ראיתי כמוה בכל ארץ מצרי'
לרוע · ויתמהו האנשים איש אל רעהו · ואיש ימתיק בפיו שחוק בתוך חכו ומנעהו · כי גדל הכאב
מאד בעיני הזקנים · בראות הארורה במרקחות וזנים · וכלים מכלים שונים · ויאמרו כל העדה
לרגום אותם באבנים · כי אמרו אם תחיה זאת תחזור העולם לתוהו · הנהיה כדבר הגדול הזה
או הנשמע כמוהו · ויאמרו הזקנים וכל העם · זאת נולדה על חטאת ירבעם לא נשוב אל בתינו
עד חיילים נגבר · ועל אודות הגבירות נדבר · נשירים ומליצות עליהם נחבר : ואומרה אל
השר הנכבד והאיום · בשתים תתחתן בי היום · אחד ממנו ישבח ההדורה והשני יגנה הכעורה
ונפליג בשבח ובגנות · עד יבקעו כל מעינות · השיר וארובות המליצה תפתחנה · עד אשר לנגדם
כל נכונות השיר תשחנה · ויאמר השר אחר אשר חננך הזמן את חן לשבח היפה תבחן ואני את
אפקוד הארורה · ואשים פני לגנות הכעורה · ואקריב לפניה אש זרה · וייטבו בעיני השומעים
דברינו · ויטו אזניהם לשמוע מאמרינו · ואחל להלל היפה והשר החל לגנות הכעורה ולהשביעה
חרפה וגדופה ·

ואען ואומר — תמר תשא עיניה השמימה ותוציא צבאם במספר · ואל ארץ תביט ותקיץ ושוכני אדמת עפר ·

ויאמר השר — כריעה תהרוג האשפה בעיניה · ולו ראה אותה השטן ברח מפניה

ואען ואומר — תמר לספר הודה כלאינו · ולו נגעה בבני אלים יאמרו לה הננו ועליכו · ב ג

תשכבנה על מטות קרשות שן עם הבנים תקוצנה בבעלים תענבנה ל׳ נתינים
לא תשאלנה נדה תתננה אתננים תרבינה רקוחים תמשחנה בשמנים׃
תגעלנה עור נחש תתכפנה כלבנים תאכלנה פטומות תזבחנה המשנים׃
תשתינה ממתקים תאכלנה משמנים תשכבנה על צדן תצ׳לנה ערמונים׃
ולמלא את בטנן תאכלנה הבטנים הפגול או נותר תתננה לשכנים׃
תקראנה למנגן לשמוע ניגונים שמעו נא המורים סרבים סלונים׃
נקח לנו עצה משרים וזקנים נתחכם נא להם נקרא נא לסרנים׃
פן תרבנה עצמה פן תרבינה אונים נכביד נא את עולם כחומר ולבנים׃
לחטוב עצים לשאוב מים כגבעונים שמעו פרות בשן ובנות האיתנים׃
ריב לי עמכם לא אשא מכם פנים אל תחשובנה כי גם לי אשת מדנים׃
כי לי יפעה ברה בת שרים וקצינים היא גן נעול מעיין חתום מעיין גנים׃
צוארה מגדל ה׳... שן עיניה יונים שיניה כבדולח מתאימים ולבנים׃
פיה נופת צוף שפ׳... תותיה שושנים אם תשחק תראה על ל׳ פיה הנצנים׃
אם תשיח תשמע קול עוגב או מינים גם רקתה כדמות פלח הרמונים׃
לא תירא משלג ביתה לבוש שנים לספר כל הודה ילאו הרעיונים׃
להחן לה הוד להני בה החנים חונים לה כל ההדורים מתנה נתונים׃
ולכל צד שתפנה שם רעיוני פונים ובחיקה סרעפי נרדמים וישנים׃
ושבי עם מולדתי אגידה למבינים שם עירי היא כתים עמי הם רומנים׃
ושמי עמנואל תלמיד החרזנים מתאבק בעפר רגלי הרבנים׃
גם סר אל משמעתם לגדולים וקטנים אף מטעמם אחתום סוף כל ענינים
אין שומר לנשים כי אם ביעור פנים׃

ויהי כשמוע השר את מעני ׳ וזכראותו שירי רנני ׳ ויקוד האיש וישתחו לה׳ ויאמר ברוך ה׳ א׳ די ישראל ׳ אשר לא השבית למליצה גואל ׳ השבת לראות השכלת עשה בשכלך ׳ ועתה בואה אני הביתה ותנוח ותעמוד לגורלך כי אים חמודות אתה זכינה לך׳ ואשב עם השר חדש ימי׳ ויהיו ימיכ׳ ימים כצימים׳ ערכנו לנו שירים ומליצות אשר לא נעשו כן בכל הארצות׃ ושדות ושדה׳ ונתתי לנו רינה וחדוה וחמדה׳ אשר לא היתה כמוה למיום סור אפרים מעל יהודה ׳

כשלמה המחברת הראשונה׃ תהלה לאל שוכן מעונה

המחברת השניה להלל היפה ולגנות הכעורה

אמר עמנואל המחברי׳ הנה נא הואלתי לדבר ׳ כאשר התעו אותי אלהים מבית אבי׳ ונחני הזמן בית השר בר המעריבי יתנודע ביהודה ובישראל גדול שמו׳ להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו ׳ והיינו מתעלסים באהבים׳ ומדברים מאודות השירים הערבים׳ והמליצות

והפלגת תרמותיהם ׳ ורבו ערמותיהם מלספר כפלאות ׳ לא יוכל איש לדבר ולא תשבע עין
לראות ׳ והככי אשליף חרב ונליבתי עליהם ׳ ולבאת בעקבותיהם ׳ ולכן לכי בעבותות אהבתם
נקשר ׳ כי עץ חיים היא ותומכיה מאושר ׳
ואשא משלי ואומר

מצא אשה מצא · לו בשת הפנים ׳
חרפתו לא תמח · ימצא בוז וקלונים
היא תשך כנחש · תפריש כצפעונים
תשקיף מן האשנב · תציץ מחלונים ׃
תתראה כבתולה · היא הרה לזנונים
גם בכנפיה דם · נפשות האביונים ׳
לא תאבה לא תשמע · כי תרבה תחנונים ׳
לא תקשיב קול מוסר · תקשיב לנרגנים ׃
תשחך אל יום אחרון · גם תבוז לזמנים ׳
תשלח אמה תיה · לסרנים ורוזנים ׃
לא יהסר אביה · מכאובים ויגונים ׳
ידאג פן תתפתה · עת היא רבת שנים
הגדילה תאנס · מפחות וסגנים ׳
ובעת היא בוגרת · או תביא סימנים ׃
פן תזנה ברצונה · תתערב עם שונים
בשאת פן לא תהר · תתאכזר כי ענים ׃
ותנחש ותכשף · עת בואה לזקנים
למלכת שמים · היא תעש כונים ׃
ובעת כי תנשא · תרצה הגליונים ׳
אף בתי הנפש · ושביסים וסדינים ׃
השרות ורעלות · נזמי אף ופנינים ׳
וצמידים על היד · גם רביד בגרונים ׃
וצניף תורדידים · גם מרקחות וזנים ׳
על כן יאמרו ספרי · משלי הקדמונים ׃
כי האשה סבת · העדר הקניינים ׳
היא מרכב סמאל · מלך השטנים ׃
היא חוצבת רחב . · חללת התנינים ׳
ומקרקרת קירות · הורסת בניינים ׃
בה נפחתו פחת · בה נרזו הרזנים ׳
בה ירדו למצער · אבירי חשמנים ׳
בה נחשפו סודות · נגלו המטמונים ׳
נתצו מגדלים · נהרסו ארמונים ׃
כמה בה נשרפו · נסקל באבנים ׳
כמה נתלו כמה · בהם כים ומעונים
חוה ראשונה · היא תעיד למבינים
בה גורש האדם · מגן העדנים ׃
בה צמח השחת · קוצים גם סלונים ׳
בה ירדו הדורות · נצח באשמנים ׃
זכרו כזבי בת צור · ראש אמות מדינים
נהרגו בה כמה · ונשיא השמעונים
זכרו אשת שמשון · בשדה העקרונים ׳
פלגש בגבעה · עם הבנימינים ׃
ולזקנת קהלת · היו כסלונים ׳
בנה במות אל מל · כום שקוץ ערמוני
לכמוש שיקוץ מואב · עשתרות צידונים ׳
דרשו מעל ספרי · חוזים הראשונים
ספרו כל הנשים · קדמונינו מונים ׳
בין שרות ונביאות · לא עלו לשמונים
קרבו רומי קשת · משמאילי מימינים
עושו ובואו כל · נושאי הצנינים ׃
מרקו את הרומח · לבשו השריונים ׳
אל תחמלו על חץ · גזרו הסיבנים ׃
שמשום מן הסלע · הרגום אם על בנים
אין לנו כם עזר · אך המריב ומדני
ולפח ולצוד מכשול · ולשכים ולצנים ׳
חימה למו כדמות · צפעונים ופתנים
ולכפן תלעגנה · ופחים ולצנים
תבזינה בעליהם · תקראנה לזונים ׳
יגיע כפינו · תתנגה לנדבים ׃
תפרחנה תגלנה · אף גילות ורגנים ׳
כטהרות מבחוץ · וטמאות מבפנים ׳
לא תטבלנה עם · בים העליונים ׃

אהד צבית חן לאור יומם מהת ערדן לבי ומה תחרד
תתגל בתוך אהלי והנה איר תתכס ותתעלף והיום רד ׳

ויען ספר ויאמר תמיה אני אם כיצד אשה כזאת ירעב ויצמא ׳ ואם יחרידוהו הינוקים ואם יוסיף עצב עמה ׳ ויען ויאמר מעלותיה והדוריה לנגד כל התלאות דיים ׳ ועד יהמיון הינוקי׳ עלי כהמות ים ׳ פעמה תור׳ נכודדת ולא נודע מקומם אים ואשא משלי ואומר

אני אשיש ואקרא גיל והידד בעת עם י עלה אשכון לבדדו
והעת חיל תלאות הוא יחרף ושמש י עלה יזרח ונודד
ולובם חנה אלדד ומידד הכי יתנבאו אלדד ומידד

ויען הספר ויאמר שמעתי אומרים עליה כי היא ואם היא חכמה ׳ היא ערומה מערמה ׳ ונוטה אל הכילות ואל מורך לבב דבר מה ׳ ויען ויאמר חייך ספר כן דברת ׳ אמנם יופי ומעלה ממנה ספרת ׳ כי כבר אמרו חכמים אשר שבחו החכמה וגינו הסכלות ׳ כי מעט פתיות ומורך לבב וכילות ׳ הם מעלה באשה ובאנשים הוללות ׳ כי בהיות לה לב אמיץ כבודה ימעט ואין טוב שתאבד הון ותבעט ׳ ייקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט ׳ ואשא משלי ואומר

מעט קט פתיות ומורך וכילות לאשה למעלה ולאיש לשפלות
יבואון בערמה ואומץ גבורה אנשים למעלה ונשים לנבלות
נדוה נדיבים כאישים פאר אוד ונחשב נדיבות לאשה וסכלות

ויען ויאמר הספר אחרי אשר נתן הא׳ חכמה ושכל בלבה. ולא תחסר כל בה ׳ תמיה אני אם בהכר אותך זמנך ׳ לא יכבד עליך חסרונה מחסרונך ׳ ויען ויאמר חי נפשך אדוני ׳ כי עת אראה חסרונה יקל בעיני חסרוני ׳ ובראותי ברית נפשה אשכח ברית זמני ׳ ובראותי עיניה יבישון הנחלים ׳ נגבו כמו כד כוזלים ׳ ואזכור כל תגמוליה עלי ומעלתיה ׳ לו יכולתי קניתי כל דמעה מדמעותיה ׳ ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר ולולי ידעתיה כי היא לא תנשא הייתי פני המות משחר׳ כדי שתנשא לאחר ׃ ואשא משלי ואומר

בשורי נר אוילי עם בהילו וארא המו עדי בושש ויוחר
וצלעתי משוש לבי מבכה בחוסר כל ודמעה לא תאחר
ואזכור מגבוליה רבבות וצאתם את פ ניפני לשחר
אני אתאו היותי מת כהיום ותנשא למחר היא לאחר

ויען הספר ויאמר כבר זכרת מעלת אשתך והדרה ׳ ודוא׳ז אכ׳ כי היא יחידה ברורה׳ אמנם ירא אני פן לא באה חרפת הנשים אל אזניך ׳ ודעת כללותם נסתרה מנגד עיניך ׳ ותחשוב היות כולם טבע אחד ׳ בסודם אל תבא נפשי ובקהלם אל תחד ׳ ויען ויאמר חי נפשך ספר ידעתי מרמת הנשים ׳ וכי הנה מצודדות את הנפשים ׳ וכבני אדם בהם יוקשים ׳ ושפלבת

וישא משלי ואומר

לקול זעקי בקנין ה תבונות חצות ליל ירדבון כי שכיני
השיבותים יתותיהם לאכלה ולסחורה והלל לה

ומן התימה מאיש יתן בכוס עינו · ומשמוע החכמות כמו פתן חרש יאטם אזנו · וישתה וישכח רישו · ויתן שם ואדרגמן לבנו · ויטריד השבת הכסכרות · בתענוג׳ בכי אדם שדה ושדות · וימשך אחר התאוה אשר לא ישובן כל באיה ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה · ויקר בחכמה ובפירושה · בעתים מעינות הסכלי קריאה חלושה · ובחשבו כי הגיע אל תכליתה · הוא ערום מידיעתה · ואני ראה גם ראה איך יתחרה איש אין · והוכחתי אני יותר בשמן מאשר יוציא הוא ביין : וישא משלי ואומר

יתמה אנוש אנוש לטוב שכלי ועל שכלו אשר קצר ואין לו שחר
אוציא אני יותר בשמן מ אשר יוציא ביין חלבון וצמר צחר

ומן הדברים אשר לחשוק בחכמה הביאוני · ועל כנפי נשרי התבונה נשאוני · ותענוגות הזמן לא השיאוני · הוא כי זמן לי ה׳ אל אשה חכמה יפה בלבבה ברה כחמה · כשואה על כתף התהלות · ועל רכבת המעלות המהוללות · ואחרי אשר זבדני אלהים זבד טוב ונכבד · הייתי על מעלתה כעבד · ואחלתי עלכבודה פן יאבד ואומרה על לבי איך ירבי אעבור ילי אשת חן תתמוך כבודי · אין טוב לי מאשר איטיר מפצלי · ואפלס מעגל רגלי · עד יאמרו רואיה כי היא ראויה אלי · ואתכה פני אל מול פני המזמה · ואהי שוכר בחומת החכמה · עד יאמרו הרואים מה טובה זאת החברה ומה נעמה · כי התחבר החכמה השמש לבינה וישא משלי ואומר ·

דודי שאלוני במה יספת · חכמה וכבוד על עשירי גאוה :
ואו מרה בזבת איומה נאוה · כל רז וכל סתום אני חשפתי :
גם כי בעד שכלי אני נשקפתי · כי לא כבת נעוה אסירת תאוה :
אשתי ראויה על גביר בן עלוה · על כן לכל חכמה אני אספתי :
פן יא מרו רואי ראו יברוח
פעו פני איש אך בשכלו תישי נשא צביה אין ליו פיה חקר :
אך יא מרו רואי וכל איש רוח :
שמש ביופיו קם ונשא עיש · לו · אתה משו מרים לבקר :

ויאמר הספר באמת שמעתי על אשת חיקך מנועם מוסרה · ויצא לה שם בגוים לצניעות ולטהרה · אמנם לא שמעתי מיופיה והדרה · ואען ואומר לו אכחד מאדוני · הנני נשבע בגאוני · כי לו היתה בימי המלך אחשורוש אשתי · תיטב בעיני המלך תמלוך תחת ושתי · ועת בעיפה תגלה מעל פני הדרה · לילה כיום יאיר כחשיכה כאורה · ועת תתכס בצעיף ותתעלף אורות אחזו שער · תשת חשך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער וישא משלי ואומר ·

מה י עשו אלי צבא מרום מה י עשה שמש ואם מרד :

ופלו׳ הדלת תיסוב על צירה׳ יאמרו פלו׳ בקי בספרי יצירה ׳ ובעת יאמרו פלו׳ יכין לערב צידו
ועשו אחיו בא מצידו׳ יאמרו ברוך שחלק לפלו׳ מכבודו ׳ ובעת יאמרו על איש כי אשתו תטחן
לאחר׳ יאמרו שלאשתו היתה כאניות סוחר ׳ ומלאתה ודמעתה לא תאחר ׳ ובעת יאמרו אשת
פלו׳ שבליתו התולכת׳ בכרה קלה דרכיה משרכת ׳ ובפיה להט החרב המתהפכת ׳ ולבה
אסורים ובית המהפכת׳ יאמרו כי לאשת אהבת חסד והצנע לכת ׳ ובעת יאמרו אשת פלוני
עברית על טוב בוארה׳ יאמרו פלונית לא יכבה בלילה נרה ׳ ובעת יאמרו על בגדנית ובניה
פניהם אחורנית ׳ יאמרו פלונית אחרונית ׳ סחרונית ערכית ׳ ובעת יאמרו אין חפץ לפלונית כי
אם במאה ערלות פלשתים ׳ יאמרו פלונית דרשה צמר ופשתים ובעת יאמרו פלו׳ פעמים
היא תתבולל׳ יאמרו פלונית אשה יראת ה׳ היא תתהלל ׳ ובעת יאמרו פלונית בין שדיה כאשפופית
צר ואור חשך בעריפיה׳ תכרת נגים בזנוניה ׳ וממלכות בכספי׳ ורשפי אש רשפיה׳ יאמרו פלו׳
שמש צדקה ומרפא בכנפיה ׳ ובעת יאמרו פלונית כיונה פותה אין לב ׳ תבשל גדי בחלב ׳ יאמרו
פלונית אשת חכמת לב ׳ ואחרי אשר חבלים נפלו לי בנעימים ׳ ותהי נחלתי נחלת שרים
ממרומים ׳ איך אקנא לאנשי דמים ׳ האומרים הב הב ׳ יעשו להם אלהי כסף ואלהי זהב ׳
לי כתר התורה העליוני ׳ וכתר המלכות הרוחני ׳ ותפארת העולם הרבני ׳ וכתר שם טוב אשר
על גבי ׳ הוא כספי וזהבי ׳ אשר בו יתהלל המתהלל ׳ לא ישללנו מתנו שלל ׳ זאת נחמתי בעניי
ואכתבנה לזכרון בספר ׳ נותן אמרי שפר ׳ למען ידעו עיפה ועפר ׳ כי אמאס הזמן ונחמתי
על עפר ואפר ׳ ויהי כשמוע השר המליצות הנעימות ׳ ואת טעם הספרים והחכמות והמעלות
הרמות ׳ אשר נקבו בשמות ׳ ויאמר חי אני עשית מהזמן ומבניו נקמות ׳ ועתה הנני מבקשך שוב
׳ להודיעני כמה היית אל החכמה גואל ׳ ומדוע השכל כל שר ונגיד יגאל ׳ והיה מטות כנפיו מלא
רוחב ארצך עמנואל ׳ ואען ואומר שכלי עלה וגבר ׳ כי שעבדתי כל הדברים לנפשי ולא נפשי
לדבר ׳ ובותי לכל יצורי נשקו בר ׳ ושנאתי הזמן ׳ ותענוגיו ומנחתם ונסכיהם כמדובר ׳ ובכן
עליתי במעלות השכל אבי ׳ ולקחתי החכמות בקטני ובחרבי ׳ ונכבדות מדובר בי ׳
ואשא משלי ואומר

מודעי שאלוני עלי מה ובמה ש.כלך עלה יוגבר
השיבותים בשעבדה דברים אלי נפשי ולא נפשי לדבר
ואקוץ ב הדר תבל ויום יום אצוה אל יצורי. נ שקו בר
בכן עלה לבבים עלותיו וביחן טוב ונכבדות מדובר

אשר הועילני ללמוד התעודות ׳ והתורה והעדות ׳ ולהתענג בגדות ׳ ועשותי עמודי מכסף
התבונה ומזהב השכל רפידות ׳ הוא בחרי להם השעות הנכבדות ׳ ואמרתי אל נפשי ס
תני קיום אל הסחורות ׳ ואחר סוד הזוהמא ההמונית והתמונות הצורות ׳ ותתפשטנה המחשבות׳
הטהורות ׳ כזוהר הרקיע מזהירות ׳ לנותני התורות ׳ וקומי רוני בלילה לראש אשמורות

קניתי מרבדי השכל ועל גרגרותי ענקיהם · סחרתי סחרי החכמה ולא יניחוני · ואורש ואטש
המה יבחנוני · בשכבי ישמרו עלי והקיצותי המה ישיחוני · ובעת יספרו על איש ויאמרו פלו' קנה
דג נפלא ושתה יין בכתם אופיר לא יסולה · יאמרו עלי פלו' חבר פי' משלי · על דרך היסוד ה
הנעלה · וכל רז לא אניס ליה · ובעת יאמרו פלו' קנה רביע פרה ושחר שחורה · יאמרו עלי פלו'
חבר פי' חמשה חומשי תורה · ולא השאיר רמז וסוד · מקירו' הספון ועד היסוד · ובע' יאמרו לפלו'
הכמהר · דגן תירוש ויצהר · ואורז ודוחן · יאמרו פלו' חבר בדקדוק הלשון ספר אבן בוחן ·
ובעת יאמרו לפלו' בית מדות ועליות עברו משכיות · ומגדל בנוי לתלפיות · ועופות וחיות ·
אבנים טובות ומרגליות · יאמרו פלו' חבר ספר בביאור צורת האותיות · וכתן האחדים והעשרות
והמאות · רמז אל האלהיות והשמימיות והטבעיות · ובעת יאמרו פלו' הלך בארץ ישמעאל
וסבב הגלג' וכיתאל' · יאמרו פלו' פי' ספר ישעיה וירמיה ויחזקאל · ובעת יאמרו לפלו' סחורת
האיים · והשירים הנכרים וההגרים · יאמרו לפלו' השירים העבריים · אשר לא נבראו בכל הארץ
ובכל הגוים · ובעת יאמרו פלו' רשע ערום · יאמרו לפלו' המליצות הנשאות עד שמים לרום ·
חכמי ספרד ישחדום · ובפרובינצא יפארום · וכל רואיהם יכירום · ובעת יאמרו לפלוני עטרת
ודיבנן · ובמר בחר ויין חלבון יאמרו פלו' בקי בכל כתיבות החשבון · ובעת יאמרו לפלוני ארגן
וכפורת · ובתוכה כד ומעפורת · יאמרו פלוני בקי בחכמת התשבורת · ובעת יאמרו פלו' רבו
כספיו וזהבו · יאמרו פלו' בקי בחכמת הגלגל ובכוכביו · ובעת יאמרו פלו' כפר בעיקר · יאמרו
פלוני חכם בחכמת המחקר · ובעת יאמרו פלו' נשתכר בפורים · יאמרו פלו' דרש ביום הכפורים
· ובעת יאמרו פלו' ופלו' עשירים יאמרו פלו' אכל לחם אבירים · ולו יד ושם בכל ארבע ועשרי'
ובעת יאמרו על איש מחר ימות · יאמרו פלו' חבר פי' איוב ושיר השירים וקהלת על השלמו'
· והוא ינהגנו עלמות · ובעת יאמרו פלו' דבר נבלות · יאמרו פלו' פי' חמש מגילו' וספר תהלות ·
· ובעת יאמרו פלוני לץ יהיר · יאמרו פלו' למד ספר הבהיר · ולשונו עט ברזל מהיר · ובעת
יאמרו פלו' בתוך עולמות תופפות · ובאיבו מאליפות · ולא מן הסלת אפות · ומבגדים חליפות
· ושפחות חרופות · והשרות והכטיפות · יאמרו פלו' בקי במולדות ובתקופות · ודבריו במסמרות
נטועים בעלי אסופות · ובעת יאמרו פלוני לבוש שנים · יאמרו פלוני שפתותיו שושנים · ובעת
יאמרו פלו' בכלבו ולבו בכרכמים · כיגמר מקשה ומקומו לא ימוש · יאמרו פלו' מוציא לך מים
מצור חלמיש · ובעת יאמרו על איש מילדי העבריים זה · וכיבו כבזה ורזה · יאמרו פלו' מזה ובן
מזה · ובעת יאמרו פלו' שפך דם נקי · ואכל והקיא · יאמרו פלו' בכל החכמות בקי · ובעת
יאמרו לפלוני היד המרבה לבדוק בכסים · יאמרו פלוני יועץ וחכם חרשים · רד עם אל ועם
קדושי' · המשמח לב אדו' ואנשי' · ובעת יאמרו פלו' קנוא ונוקם · יאמרו פלו' חרש וחושב ורוקם ·
ומשבית אויב ומתנקם · ובעת יאמרו פלו' כזב ושוד ירבה · ולו סוס ירעישנו בארבה · יאמרו פלו'
אזן וחקר תקן משלים הרבה · ובעת יאמרו פלו' קנה הברבור · יאמרו פלו' בקי בסוד העיבור ·
ועסק בברכי צבור · ובעת יאמרו פלו' אכל פרי כחש · ישוך כנחש בלא לחש · יאמרו פלו' חכם
חרשים ונבון לחש · ובעת יאמרו על אנשים כי דמתו ונאלמו · יאו הליכות שוא קנו למו · יאמרו
לפלו' החדות אשר נעלמו · והשבון ראש כוכבים כי רמו · ובעת יאמרו פלו' בקי בחרישה ובקצירה ·

אני הגבר ראה עני בשבט עברת הזמן ונלכדתי ברשתו אשר טמן · החדלתי את תירושי
וישבות יומן · ויכתב ככל אשר צוה המן · לא יתן שנה לעיני ולעפעפי תנומה · פן
אראה אהובי ונאמני ויהיו אלי לנחמה · ראה הזמן כדבת ידי בכל אשר אפנה · ועבר עליו רוח
קנאה וקנא · ולא תכע מתני כל עריבות · רק פן אבא לידי נדיבו · ולא הטריד רעיוני · רק פן
אדבר בו נבונאי · ולא הפיל עלי חרדתו · רק פן בחרב אבא לקראתו · לא אתמה אם שנאתי כי
שנאתיו · לא אגבר בו אם הלאני כי הלאתיו · ואם היום הביא בכליותי בני אשפתו · ושבעתי
חרפתו · תמול לקח מידי כפלים בכל חטאתי · ראה הזמן כי שמתי פני להלחם בו · וכי אשיב
צור חרבו · וכי העליתי אשירין מתהומותיו · הגיש עצומותיו · וערך למול פני מלחמותיו · ויאמ'
כ"אה מה יהיו חלומותיו · והנני כגר בארץ וכאורח · מר בורח · מלפני הזמן בורח · יתקלסו כי
לאמר עלה קרח · הייתי שחוק לכל עמי · ותהום כל העיר עלי ותאמרנה הזה נעמי · אי
נדיבות הנחתיך שלא ברצוני · והנני מאלהי כסף ומאלהי זהב חינוני · ואשר מאסתי אבותם
לשית עם כלבי צאני · אשר אמרו לא יראה יה · ודמו שמן הזית · איש ברור כספו בשקו והרבה
ספרי מליצות כושיים מחיקו · ולא ידע במלאת ספקו · כי מה אומר אחרי אשר שחקו עלי
צעירים יזבחו את זבחיהם לשעירים · לא ידעו מי שם כספם באמתחותם · וצרעת הכסילות
פורחת בקרחתם · או בגבחתם · וידברו קשות ויענו עזות · ואמרו ידינו רמה ולא ה' פעל כל זאת
· ואשר בשכבר הימים הפילו אלי תחנתם · שכחם וקימתם הייתי אני מנגינתם · ועל גבי חרשו
חורשים האריכו למענותם · ויהי לבבי כי נוער · וכמוץ מגורן ישוער · ונקת סבר יעורר ·
ולמתפקד מחמדי יתעבב · ולראות מה אשיב על תוכחתו יתיצב · ואשיב אל לבי דברים כעימי'
· אולי אשלם לו ולאבילין ניחומים ואמרה הבט נא אלי כעין שכליך וראה המתחכמים עליך ·
אם רב גבולם מגבוליך · שא נא עיניך · וראה מה חלק לאלה הזמן · ומה חלק לך האל הרחמן ·
להם חלק ברכות תהום רובצת תחת · פח ופחד ופחת · ולך חלק ברכות שמים מעל · ונפש כ
כזמן תגעל ואשר יבוזו לי לבריתי · ויתנו לקורותי · הילכו אחריהם אוריתם כאשר אוליך ·
אוריתי · אמור נא לבי לכל אולך אחרי בצעו · בזאת תבחנו חי פרעה · ונהיה שניכו ערומים :
ונראה מי הם הפיקחים והערומים · וכסגור הספרים · ונראה בלב מי החכמות והמוסרים · ומי
כתר החכמ' על ראשו · ומי השותה וישכח רישו · הם בהפרדם מן העולם · יטה לארץ מנלם · ועזבו
לאחרים חילם · ואני כתבי החכמה סגלם · וראיתיה לזכור ברית עולם · אם אמות לא ימותו
ספרי · ונשם יתנו ריח נרדי עם כפרי · הם ישכבו למחראות · בשמלות בלות ומטולאות · ובגדי
יהיו כפוהם אל מסולאות · יפות המראה והבריאות · ובשכבי במנוחי · יקראוני אחי · מתואכי
חי : ומה תרע בזאת כי אחי מהם הוא המת · בבקר ייטיב גוה · לעת ערב והנה בלהה · ואם
היום ימשלו עשירים ברשים · וישתו יין עסוסים · עוד מעט ותמות כנוער נפשם וחיית' בקדשים
· ושנים הששו ונרגח כליל לאשים · והכר כארץ אנשי השגלה · כי הפרעה איכה תהלה · וגרם
איכה תבלה · לא אחוש לאש הזמן אחר אשר יצילני מהאש הגדולה · ולא אירא מחסרונו אחרי
אשר זכיתי אל הנבלת התהלה · ולא אירא מחרפתו בעולם הזה ובזיוני · אחרי אשר יביאני
אל הכבוד הרוחני · ואל תשאר נ העולם תרכני · לא אחוש אל מחמדי אם הפסדתי · אחרי אשר

הנסה דבר אליך תלאה · ולא אפוא מוסריך הצריבים · ושמיך אשר יתנו רביבים · הנה יסרת
רבים · וידים רפות תחזק ולבב יתאמץ · כושל יקימון מליך וברכים כורעות תאמץ · ועתה כ
כלה שוד ואפס המץ · ומי לא יפלא עליך הפלא ופלא · והוצאת בשכבר אסירי הזמן מבית כלא
· כי עתה תבא אליך ותלאה · ומי יחזיק ביד הכושלים אם לא תחזיק · ומי יניקנו שדי אהבה אם
לא תניק · ומי ימלא את כלינו שמן ששון אם לא תציק · ומי יריק לנו ברכה עד בלי די אם לא
תריק · פתח פיך ויאירו דבריך · והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך · ושא משליך ושיריך ·
והמה ינחמוך · וגבר בזמן וקורותיו אשר המרוך · כי משוררי הזמן וכנוריהם לא עמוך · ועתה
הדוד הערב לגורל מעלתך · גלעד לתת צרי אל מחלתך · ואם לא ינחמוך דבריך ומליצותיך ·
לא ינחמו דברי זולתך · עורה כבודי עורה הנבל וכנור · הכה בזמן וגע בכינור · ושוטט בחוצו׳
שכלך · קרא בגרון אל תחשך · כשופר הרם קולך · ושא על אנשי הזמן משליך · ובמיתריך
תכונן על פניהם · והגד מעלתך אליהם · ומה חלק האל לך ומה חלק הזמן אליהם · ובזה תבא
לך נחמה ותעשה מאנשי הזמן אשר לא הגיעו אל מעלתך נקמה · ולכן הסר כעס מלבך
ומבשרך תוג׳ : כי כה אמר ה׳ אלי רעה את צאן ההרגה · כי מי ירעה את עמי אם לא תרעם ·
הגד נ׳ לבני ישראל ׳ את תועבות הזמן והודיעם · כי כוכבי השמים וכסיליהם · כסילים ואת
רחום ׳ ובעל טעם · וישא משלו ויאמר

צבי פאר	זמן חבוש ·	צרי לעם	וקים רעם :
ראה כסיל	זבול כסיל ·	ואת רחום	ובעל טעם :

ויהי כשמעי את דברי השר איש שלומי · היתה רוח אחרת עמי · ועוררתי רעיוני ושנסתי את
מתני · ושמתי אל המדבר פני · ואבא עם כלי זעמי · על הזמן הגוזל את מחמדי
מעמי · ולבא במשפט עם עם חרמי · ולדבר עליהם תועה · ולמחות מעל פני דמעה · ולנחם
לבבי מכאבו · בהזכירי חרפת הזמן וטובו · ובעופפי חרבי על פני אשר כסו פניהם בחלבם ·
וכתתי את צפוי כספם ואת אפודת מסכת זהבם ובהראות כראיות לא מרומות כי טובות הזמן
ורעותיו מדומות · והבוטחים בו נמשלו כבהמות · קראו בשמותם עלי אדמות · והשמחים במתנת
ידו שמחים ללא דבר · להיותו קנה רצוץ ונשבר · והשותים במזרקי יין · נחשבו לאפס ולאין ·
והפורטים על פי הנבל · הבל הבלים הכל הבל · בשכבר הימים הבאים הכל נשכח · וה׳ במשפט
יבא ועם אנשי הזמן יתוכח · והצלחות הנעימות · והמעלות הרמות · הם למלאכי אלהים
העולים בסולם החכמות · המטהרים והמתקדשים · ואל האל נגשים · והיורדים חפשים · לעשות
נפשים · להיות חיים אחרי מות וקדושים · וראו כתיבות הזמן תחתיהם · יושבים ועטרותיהם
בראשיהם ואור נוגה עליהם · ואשא את מליצותי לנחם לבבי ולבב אנשי עצתי ואומ׳ אני

ולו אריב אני עם עם גמלים   נשאתני בפיה ה גמלה
וארצי ח נפה תחתי כאילן   תמול לא ה עטתני את מעילה
כאלו ב חלה בי און כאלו   תמול לא ה עניקתני שללה
באלו לא ילדתני בעצב   שכחתני והקשיחה עמלה
ונפשה ב קעה מני ודרכה   משרבת כזונה חללהן
הדפתני דחפתני בימין   ולו אותי תחבק יד שמאלה
שכיחתני ולא פשעי ואני   פרי כפה ובן בטנה ועולה
ואביט ב זמן קדם ואחור   וימין גם שמאל מטה ומעלה
ואראה בו ערים בעם שלום   ודודי א חזה נסע ונגלה
אבוי עולם רחב היד ותכיל   לרבבות עם ונפשי לא תכילה
נתנני במפתן ה חצרים   והייתי לעמודים לגולה
וחלקת לוהמון עם חליפות   ולי תכין בלי מסע וגולה
ואשכונה למול עקרב בשחר   ולערב לנוכח ה עגלה
וצרת ה זמן היתה בכח   עדי כי י צאה בי ל פעולה
ואלו ק רבה אלו אזי אש   לבבי ל הבה גם מי תעלה
ו ישן ה זמן לבי בחיקו   להם גידו ביד זרים לאכלה
בזיז שדי אשר יתח כמו לו   להרד מו בחיק עלמה בתולה :
זמן ישחק למכאובי וילעג   ואת שברי ירפא על נקלה :
ונחשב לי לאכזר כ יעינים   ולא חס עין אנוש עלי לחמלה :
ויסר בו גדי בגד בשוטים   ולי יסר בעקרב ו הרולה :
ופנה מ עסקיו ה זמן רע   משלם אל פני נפשי גמולה :
ואהבתו מסותרת לנגדי   ותוכחתו לעומתי מגולה :
ולו טעם זמן טעם זמני   אזי אם ה זמן היתה שכולה :
ונמשלת תלאתי לעלה   קדומה ו אני לח כ עלולה :
ודמיתי זמני אש ומקריו   לעצים ו אני השה לעולה :
ולו אבכה דקורותי י בישון   דמעי כל יאור מצור וצולה :
ולו באתי לספר ד אבוני   וקורותי אחבר בם מגלה :
ולכן א שמרה מחסום למופי   ודומיה אלי נפשי תהלה :

ויהי כשמוע השר הנאמן · את אשר התגולל בי הזמן · והחליד הסכין בין סימן לסימן · שם מגינת פניו לנחמני מכאבי · ולהשקיט כמאמרו שאון עצבי · ויאמר חיה וברוך בורי כי למחלתך אבין צרי · ויאמר אלי אמור נא הנכאה · אשר עמדת לברית הזמן משתאה · הכנסה

הברכת ה זמן אחת ואם היא ׳
העיני ה זמן קמו ובהו
הלא אצלו שחקים לי ברכה
הנגלו ש ערי מות לנפשי ׳
הקצור ק צרה יד ה זמן מ
בשמי את ענן אידו ופידו
לכל פשע ואל כל ריב ומצה
ברית כרתו עלי נפשי תלאות
יגין לבי פרי יתן בעתו ׳
אסירי ה זמן טבעו בתוך בוץ
אבי אדן והצרות קרשים ׳
ומדי ד ברי אזעק וחמס ׳
ותבחר מ דבק נפשי ומות ׳
וקדרים ש גבו ישע ונדמו ׳
ונשמתי הכי תבול כאלה ׳
וקדרות ש ודדי אראה כאור יומי
ונבלת בו ערים חשבו נדבה ׳
בשיקתי חשבוה בשיכה ׳
ומתבל ינדוני בני יום ׳
הסיתוני ויכלו לי כאלו ׳
יכיסני עלה כדף בקולו ׃
ונחשבתי חדל אישים ונבזה ׳
ואין לי ב זמן הרע מתיקה ׳
ושטמוני בני ימים כשטמת ׳
שנת הבלי שנת חבלי וחלי ׳
ואוררי יום שנת הבלם פשוטה ׳
תלאתי ארוכה עד שמיטות ׳
ודמעותי יבישון ה ענבים ׳
משנאי הם בהר ציון ואבי ׳
וחית כל יציר עפר בתינה ׳
בבין עמל ובינות ה יגונים ׳

לחנן את יצירית עצילה ׃
ואם אוזן זמני היא ערילה ׃
אשר כל ת אוה מכי אצילה ׃
ודרך תו צאות חיים בעולה ׃
פדות או אם להציל לא יכולה ׃
לבושי ו ערפל לי חתולה ׃
זמני י עלני ב תחלה ׃
ובמבוא עיר פרצה י עלו לה ׃
ואנחתי הכי תתן יבולה ׃
ורגלי ה טבעו בתוך מצולה ׃
אבי אפוד וחשבי כוס רעולה ׃
ושוד אקרא וארים קול כחולה ׃
לנפשי י ערב מים גאולה ׃
אריות שו אגים ואני נבלה ׃
התצלח ו עלי יגון שתלה ׃
ואורי א חזה כ אפילה ׃
ונדבתי חשבוה נבלה ׃
וקולשירי יכנו קול יללה ׃
כאלו ב זמן אין לי נהלה ׃
אבי שמשון והמה לי דלילה ׃
והייתי תמול מנים קהלה ׃
לעם נחשב אבי שלשים סגולה ׃
אשר לא ת היה בראש כלולה ׃
זאיבי ה עדבות ל רחילה ׃
מעוברת וצרתה כפולה ׃
ומהלתם יהי לה קץ ותכלה ׃
ושמדתי כמו רגע שקולה ׃
ביום מבול מלומדות בזילה ׃
בהר עיבל מעותד ל קללה ׃
במתנה וחיתי שאולה ׃
אבי נמשל בקוטר ה עגולה ׃

ויאמר השר נפלאתי בידעי חריצותיך · ושמעתי שמע חכמתך · וכי אתה מן הנשבים ר
ראשונה · במלכות הדעת והתבונה · והיית מראשי העדה · לתורה ולתעודה · ושמעתי
אומרים כי יד חרוצים תמשול · ושלום רב לאוהבי התורה ואין למו מכשול ·
וישא משלו ויאמר

אם ה גזירה · רדה ממעל	אם כן חריצות ה אנשים הבל
יעיב זמן רעים ועושי תבל	כי כל בליעל עדי רום יעל
אבן אשר לא ב רעו לבעל	ישבור זמן אותם כשבר נבל
המה בעיניו כ הני איזבל	להם מקירא בית חלוץ הנעל
אחר אשר עין ה זמן עורת	כי לא יחלק טוב לאישים טובו
ולבו ערים לא י גער מגערת	אשוב אני עור ולא יחשובו
עוד ר עיוני על דבר תפארת	אלי לטובה את שמי יכתובו

ואיך לבי על דבר תפארת יטריד רעיונות · והזמן מן הנדיבים ונעלים עיניו · חי אני כי אחרי
היות הזמן עור · גם אני אהיה מוכה בסנויר · כי הוא כאב ואנחנו לו כבנים · ומעשה
אבות יונשו בנים · ואקוץ בנדיבות בעל כרחי · אחרי אשר עתה כהתה עיני ונס לחי · ואונת
המליצה אשר היתה ראש שמחתי · אחרי אשר לא השביתה אנחתי ואשא משלי ואומר

אם ה זמן עור ובניו נחשב:	אל הזמן נדמה בכל כחינו
כי ב התה עין ונס לחנו	על חן ועל צדק אשר משחנו
שלו פריצי עם ותפל טחנו	נתפ רצה כיום בעל כרחינו
אולי בקדם י ערוף לקחינו	כי על נדיבות לב לעפר שחנו
איזה נדיבות אן יתד שיתי	נגדי ועזבתי ולא עברתי
מצ ת שפתיך ולא שכחתי	באיום ולא היום אשר קויתי
בו ממך חמדת לבבי זרתי	ואענבה ככוז תמיל הפחתי

ועתה אני רואה גם ראה · מדוע לא אעמוד משתאה · וחלק הזמן לכל המון ישראל מאיש
ועד אשה · אשפר ואשישה · ונכית מדות ועליות מרווחים לדירה · ומטה שלחן וכסא
ומנורה · וישבו איש על שדה מקנתו · תחת גפנו ותחת תאנתו · במדבר בערבה בהר ובשפלה
· ואני אשכן למול עקרב בשחר ולערב כנח העגלה · ואם באתי לחבר קורותי חברתי בהם ת
מגלה · ועתה הברכה אחת היא לזמן אבי · מדוע לא יעשה מרעה לבלתי עזבי · הלא אצלו לי
ברכת זקנים · כי נגלתי היום בעיני האמת עבדי כהגלות נגלות אחד הרקים ·
ואשא משלי ואומר הברכת

כי י שחקו עלי צעירים בו ערים   או צר ומצוק א היהפינע׳
אתמול לבבי עד שחקים י עלהי   שיאו וראשו ה זבולנוגע :
היום עלי נפשי יגונת צ באו׳   הים לבבי מ מרוה שבע:
בי ז נתה מא חרי ארצי ואם׳   גמר זמני ו אני השע
יואל ויקח ה זמן הני ואידי   נשיי לבדו י היה פ רע :
לו מו תתני ה זמן טרם אהיי   ערב ערובה או לזרת קע
כי א חזה כי על ערובתי אני׳   חשב להסיף ו אני גרע:
שכל זמן ידיו ללבי רוש ידו׳   כי הוא אשירות ה זמן גדע:
צרו יגונתיו עלי לבי ולא :   לגר בלבירק להשתקע
יד לו חמי כיום ילמד ל קרב י   זה רב וזה ערב וזה תיבע :
זה י חריץ לשן וזה אחז כנף׳   בגדי וזה לשו פטים קבע :
לא יי עפוכים מבקשי לו חמי׳   המה בחדשם ו אני יגע :
אם א עלים עניי זמן אתו יגל׳   אדמה לשב הש ערה צובע :
חשה אלדים חי וקבץ כ דחך י   ובעו זך צו ל אסף צולע :
יהיה לך כים וישטח כ גדך׳   כפיו ועיניו ב בכי דנע :
השקט שאון לבי ותחיש לו פדותי   צור מ חריב הרים וים רוגע:
כי א חזה ימים יבדהו באפי   אראה זמני ים ליום נסע

ויהי כשמוע השר את אנדותי ואת אשר התעלל בי הזמן ואת אותותי התעצב למפק׳ מחמדי ויאמר בלב נשבר שמעתי מאדותיך די ואחרי אשר התנכר לך הזמן השקט ובטח באל הנאמן ובו תהיה נעזר כי המגזר לא ידחה מה סגזר : וישא משלו ויאמר

אם האופן לך התנכר   וזמן כוגד לך התאכזר:
השקט ובטח כי המגזר   הוא לא ידחה מה שנגזר :

ואען ואומר ומי הוא אשר ימרעת הזמן ישתוק וכבר עשה בעד כ דיבי עמים הריתוק אשר חלף רוח מאתו ויעבור ואשם ויעלה מעלה מעלה בכי בכל גם בכי בלי שם והכדיבי אשר מעולם אנשי השם מכיתו יגרשם חוח באהליהם קמוש יירשם:

נאשא משלי ואומרי

זמן שר יחנק ועבד מפנק   ובו צר ואויב כאריה יזנק
יחיה ברשעו מחיב בפשעו   סקילה שריפה הרג וחנק

רצע זמן אזני לעולם ל--- עבוד צר לי זמיתן אהיגווע :
ארור זמן בוגד ארורה ה--- אד מה ב-- עבורו וארור מרצע :
מה לי ולבני ה זמן כי י---קבו אותי כאיש מדון ובר מובע :
אזכור ימי חרפי ואזכור יום אהי חרבי בבטן ה--זמן תוקע :
וא היה אמון אני אצל המון אינק שדי נעמו ואשתעשע :
מי ה אמין על בו עריס כי יא־ מרו כעדי אלדים ו-- אנוש קובע :
מי ה אמין כי מ משלי י--- קרו לב ה -- נדיבים י היה נוקע :
מי ה אמין יום בי חמודות ס-פרו כי י--- קבאו כיום שמי בוצע :
לא ה אמינו יו דעי כי ה-- זמן ישגיל גאון לבי ויכנע :
יער זמן לשפוך עלי בניו חרון אפו ואמרו בי לבד בוצע :
טמן לנפשי פח וקצץ ל אויל וכסילי פתיל זהב ופח רקע :
אויה זמן אל מי כבודך ת-- חלוק כיום לכל סכל ומשתגע :
תשים לך נזם זהבך באף חזיר אשר בבוץ וטיט טובע :
תשכח בני אל חי קדושיו יו־ דעיו ותע ---- שירזיר ל אליליכורע :
המ עלה עשן וארץ י-- חניף פוטר למי הריב ויתגלע :
יאמרו עלי אישים עשירי ג-- אוה זה תם וזה ישר וזהיודע :
ובעד חכם לבב שללו ה--- זמן יאמרו אשר מוסר וחק פורע :
יתמ לאו יתל חשו עלי בני נבל והנרבע והרובע :
בזו ללבי ל עגו שכלי אשר אתמול עצת הרו זנים בילע :
לא ז כרו מטה תעודתי אשר ה ה למשות רו- זנים בולע :
לא ז כרו שכלי ואדרתי אשר ירדן תעודות רום וים בוקע :
יתפ ארו המה בשילוחם ולא זכרו פרס שכלי אשר נובע :
יתפ ארו עלי חילים עו קרים מטע אלדים ו אני נוטע :
ובעת אשר נטעו נטע חשך ושוא זרע צדקה א היה זורע :
ובעת נבוניהם להרים שו בבום מבין ספרי ל מרוהצע :
יתפ ארו עלי אשר לא י דעו מהבין למניע למתנועע :
ההו רסים קיר ה יאמון עד ה יסוד המה לקרקר ו אני קובע :
לא י דעו בין יד ימינם אל שמאל האו מרים אלי חדל הרע :
עד כל עויל וכסיל וכל זר ו אויל יורה חציו בי וכמתעתע :
שכחו אשר שכלי תמול לא י חטיא חציו ולשערה קולע :
אם כל נבוניהם עשירים ל אמון אהיה בשכלי לאמון רבע :
לא ה אמין עמי ויודע שמי עד א ערוץ המון ואשתרע :

ועתה איך נפלת משמים · ונמס לבבך והיה מים · ואיה שירותיך הנעימות · יחליצו העצמות
והשירים הנבחרים · אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים · אי רד עם אל ועם קדושים
החדלת את תירושך המשמח אלקים ואנשים · ואען ואומר ידע אדוני הכאן · והדור החומל
והרחמן · כי טרם נתקו מיתרי ושודד אהלי · שלו הייתי בביתי ורענן בהיכלי · אמכה ביתי
חרפי · כהלו נר כוכבי נשפי · ערבתי לרעי ותקעתי לזר כפי · ונוקשתי ונלכדתי באמרי פי
ואחרי כל זאת השיבו הגלגלו והגבעות התקלקלו · והמסלות הגדולות · והשיבני והזקנה רוכבי
כמדים · והכונא בא לקחת ילדי לו לעבדים · ולו היו אדוני וקוראי בספר כמדרים · לא ישאני
כמד פרדים · והמגנים אבים לאמר · כי את ה' עזבנו לשמור · כרפים אתם כרפים · עד מתי את נא
פוסחים על שני הסעיפים · כלו משעיכם לב האבן · דברי יום ביומו כאשר בהיות התבן · ויגי
קלו מני רץ · אחבל וחבל כמרץ : וכל כלב לשונו עלי יחרץ · ולבן אין חונן אדי כמרץ · וסביבי
ורעיוני · לא מצאו חונן מה' ושנאתי את אשר אהבתי · ונקשו מתני כפשות עליהם ערבתי ·
ואני זקנתי ושבתי · ואיך יעמוד לבי ותחזק ידי · והנה בשמים עדי · ובמרומים סהדי · כי מיום
נשבר כד הוכי על התבוע · לא לבשתי בגד צבוע · ולא עמד לבי רגע אחד קבוע · אף כי יום
או שבוע · ואהיה שאוי עוכר · ולא נמכרתי מהזנבר לכל סוכר · ולו הואלתי הייתי כשרי מוכר ·
חשבוני רעי כמתנכר ולא הנכרתי · ולעוקר ברית אחים ולא עקרתי · אי כאמונת היה לי ת
מעיר לעזור · וכל שר ונגיד הונו ורכושו אלי יבוזר · והנני היום אחור נזור · ואין דן דינו למזור ·
לקחתי על מנת להחזיר ונתחלתי כבוכה · ונתזו אמונתי עיר לא נשובה · מה אוח לעוד אחרי
אשר המסכנות · הפילוני לזונות האמונות · והתחלתי בסבה ושיבתי בגבנות · מה אדבר ומה
אצטדק ולא יתכני הזמן לשלם נשיי · וראו יאמרו כי לא תחסר כל רק מפאת קשיי · שחקתי על
סוזן והיום כי שוחק · אני כותב והוא מוחק · וחיתה עזה כחיק · ונראותי כדיבי עמים אשב
מנגד כמטחוי קשת הרחק : ואשא משלי ואומר

אראה זמני יום ליום נוסע ולא
אראה אני נכאב ויומי רד מאד
אראה אני תבל וידו תחזיק
מן גוי יגרשוני כהיום גו: אלי
יד ה זמן אתם ועמם א חרי
יאמר זמן עלי אשר הם יא מרו
איום תבונתי רחב הוד ואי
מי ה אמין כימי תהומך י עבור
מה אני מרה נכאב ואין ליאב ואם
אזעק בלב נשבר ואבה כף לכף
אם א קרא בשלום אנשים יאמרו:

אראה הדר שמשי והוא שוקע
אראה יתד אהלי ויתרועע
בכנף מעיל הודי ויקרע
עלי כעל גנב ירועו וריע
עם שו פרות היו בלים תוקע
הם יא מרו קדש והוא ברנע
שכלי אשר היה תמול שופע
עור ופסח וקב קטע
אין אח ואין חומל ואין לי רע :
אבכה לקורותי ואין שומע :
מהלך ולשלומי חדל פושע ·

אולי אמצא כבון ירוה במעבהו במאוני · ונדיב אחנון לפניו בעיף פני יאו חכם יכים במראהו
יבוכי · אנכי בדרך ואלדי אבי · כחני בית אדני אשר אים כלבבי · וכראותו אותי לא הייתי רע
בעיניו · ונשאתי חן וחסד לפניו · ויאר אלי פניו · ויביאני אל ביתו · ויראני את כל בית נכותו ·
ויהי כראותו אותי בכלי גולה עולה כאים ממקומו גולה: וכסלי מלאו כקלה · ויאמר הדוד הנעלתי
מדוע פניך רעים ואתה איכך חולה · היית בסכבר עורך המון רבה · ועתה משנך דל ופרא
נשבה · ואני אמצא אני כא · היש לדבר לך אל המלך או אל שר הצבא · ואען ואומר בתוך עמי
אנכי יושב · ולדעת קורותי לדברי הקשב ·

ואשא משלי ואומר

מיודעי שאלוני עלימה נביותך ממושך את ממורט:
השיבותים יצאוני כספי וזה דרכי לנגדי קם וירט:
ויסר ה זמן בכלל המוניו לחנפי לב ולי בכלל ובפרט:
העת לשחוק ומי יקרע וימחוק אשר עלי כבר נחתם ונחרט:
הישובו ימי חרפי לעולם והמה גם לטוארץ אררט:

ומדוע לא ירעו פני ולא יכהין עיני · בראותי כי גלו מאויי · ונוטל כבוד מבית חיי · ואנשי
דמים ומרמה ואנשי לצון · אשר לא הגיעו לרועי באן · יעלו על מזבח הזמן לרצון ·
וכבוד ה' עליהם יזרח · ואני אוצק לקורותי מרה ואצרח · ועמל ידי צפנתיהו לקורות הזמן מידי
ברוח יברח · וכסיל אשר שלח הנכוב ארץ גזירה על יד עיתי · ויאמר לאחיו הושב כספי וגם
הנה באמתחתי · ואשא משלי ואומר

איך י עלוז לבי ואיכה לא הד אגה תפרח בקרחתי:
עת א חזה כי י שחקו עלי בנים תמול סרו למשמעתי:
מה ל זמן כי י חליף עשר מונים עבודתי ומשכורתי:
ולאיש אשר לא י עמול הוא בו יתן אשר נלכד בתוך רשתי:
ושכר עמל ידי צפנתיהו חתום באוצרי בטבעתי
הוא כ חלום יעוף ואיננו מאן ימאן ל עמוד אתי:
וכסיל אשר הונו תמול שלח ארץ גזירה על ידי עתי:
יאמר אלי אחיו ראו הושב כספי וגם הנה באמתחתי:

כשמוע השר דברי חם לבו בקרבו · ונשמה לא נותרה בו · ויתעצב אל לבו · ויאמר אלי אל
תאמר כה פאר זמני · מה היה הדבר בכי · ואני ראיתיך נשא על כתף התהלות · ועל
דבשת המעלות המהוללות · וכל שר ונגיד בך יתברך · למען ה' אלהיך ולקדוש ישראל כי פארך

להיות לשרה אורח ׳ ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת קרח ׳ האלדים כשא השר יפה ענף
וחורש מצל ׳ ורוח בינה עליו אצל ׳ והגיע גיא הריון אל אצל ׳ ויתן חכמה ושכל בלבו ׳ ויחפור
לו בו ׳ עד אשר אמרו משוררי הזמן ׳ לנדיבותו מלוכי ומול נדיבי עמים קרבות ערוכי ׳ וכל
שר ומליץ יאמ׳ עבד השר אנכי ׳ תקעו הזמן ׳ ליתד במקום נאמן ׳ ויקראו בני ישראל את שמו
מן ׳ ויחכם מהימן ומכלכול ׳ וה׳ בירך את השר בכל ׳ ויהי מקול שעשעת פרסות חידותיו
ושכיות חמדותיו ׳ ושמן העננה שיורד על פי מדותיו ׳ מלאה הארץ מאודותיו ׳ ילכו אנשי החכמ׳
לאורו ׳ ומשוררי הזמן ילכו חשך בדלו כדו ׳ ויעשו מפניני אמריו על גרגרותם ענקים ׳ להשיב
עטרת השיר ליושנה ובכורי המליצה להקים ׳ ואני השגב כגוזה כפנן ׳ מיראתי עלי ועל אנשי ה
המליצה פן כפנץ ׳ לא סרתי מהתאבק בעפר רגליו ׳ ללקט פניני משליו ובאולחיו ולשמיו ׳
ולאורות פרי בשמיו ׳ ולשום חדותיו ומשליו על ספר ׳ כי גן אמרי שפר ׳ להיות משליו הערבים ׳
בלוח לב הזמן כתובים ׳ יעמדו ימים רבים ׳ ובראותו כי אני מ נאמן לשכן מרומיו ׳ ונלאון
בסנסניו ׳ ובגנזי בו נמיו ׳ פתח לי אוצרות טמיו ׳ והזיל בשמיו ׳ וארחה מראותי בשאות ובורהו
׳ הין בעיני דברי נבואות ׳ לא תשבע עין לראות ׳ והעמדני על עניינים ׳ לא שערום הראשונים
׳ ועניינים מעניינים שונים ׳ ויאמר אלי בן אדם בטנך תאכל ומעיך תמלא ׳ עניינים וחידות
לך אגלה. וחבר מהם ספר בכתם אופיר לא יסולה ׳ וכהנה רבות עמי מהחל עד כלה ׳ להנחיל
אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא ׳ קום ושאוב ממעייני ׳ ואכול פרי עדני ׳ אכול והותר כדבר ה׳ ׳
ובראותי בשמי נדבות יזלו ידיו ׳ לקטתי כפריו עם כרדיו ׳ ואכלתי פרי מגדיו ׳ עד אשר רוח
חכמה ועצה מלאתי ׳ והכבאתי כאשר צויתי ׳ ואקח פניניו ובדולחיו ׳ וציציו ופרחיו ׳ וממגד תבואת
שמשו וממגד גרש ירחיו ׳ ואעשה מהם עטרות ׳ להיות בראשי הנדיבים ׳ כזוהר הרקיע מזהירות
׳ ושירות ומליצות לפקוח עינים עורות ׳ ולהיות על רקעי המליצה למאורות ׳ ומה אוסיף עוד
לדבר מאודותיו ׳ ועניייני וחדותיו ׳ ושאלותי אליו ותשובותו אלי והעתר ׳ היתה די לכל המלאכה
לעשות אותה והותר ׳ וזה החלי לעשות ׳ אחרי הושעני בשדי אמן וידי לשמים פרושות ׳ להיות
עם פינו כאשר נחבר ׳ להורות אותנו את אשר נדבר :

המחברת הראשונה

אמר עמנואל המחבר ׳ אחרי אשר יצא דבר מלכות מלפני הזמן
ונכ נב כדתי ׳ להחריד לבבי ולבלע ענתי ׳ ולהקיר
ביר מימיה בן הקר רעתי ׳ ושלח ידו בשלומיו חלל
בריתי ׳ והשאירני ערום ושולל ׳ בדמי העוני מגולל ׳ והיתה לי נפשי לשלל ׳ הייתי בדמי
היגונים מתבוסס ׳ עתים חלום עתים גוסס ולא היה לי כח להתנוסס ׳ פסעתי מעגלי הגאוה
והחדוה ׳ ולפני מלכים כתנכי הזמן לראוה תחת הייתי בשבר הימים נחמד להשכיל ולעניים
תאוה ׳ ותהי הדאגה אמונתי ׳ והתלאה סוחרתי ׳ פעם ב׳ כ׳ ופעם מקונן ׳ ופעם לרואי מתחנן
׳ חשך משחור תארי ׳ בשר על עצמי עורי ׳ ומנעתי את לבי מכל שמחה ׳ והאנחה היתה לי
לארוחה ׳ ושתי מגמת פני לגלות בראש גולים ׳ ולשקוד על דלתות האבלים
אולי א נ

עורף נפשך באפך ובחרונך ׳ קום לך למה זה אתה נופל על פניך ׳ לך ואספת כל מחנה שירך ומליצותיך ׳ ואמרי עליונך ׳ למגדול ועד קטן וחברם על ספר ׳ כותן אמרי שפר ׳ כאשר ראית לר׳ יהודה חריזי ספר חברו במליצות ׳ ובשירות כתרצות ׳ ומשלים ממשלים שונים ׳ לא שערום הראשונים ׳ ומתוך השירים והמליצות אשר לקח בקשתו ובחרבו ׳ אל שמות אנשים אשר בדא מלבו ׳ ואעפ״י שהוא חברם ׳ על שם חבר הקיני ׳ ואיתן האזרחי ספרם ׳ ואומרם ר׳ יהודה חריזי בגאונו ׳ כוון לחבר ספר מתחלת עניינו ׳ וחבר השירים והמליצות החריזות ׳ אשר היו לעניין הספר כאותות ׳ ולקח בידו מטה שכלו ועשה בו את האותות ׳ אמנם אני המליצות והשירים ׳ חברתי קצתם בימי הנעורים וקצתם בימי העדנה ׳ וקצתם בימי הזקנה ׳ לא כוונתי לחבר ספר מהם ׳ ומה יהיה הענין אשר יקבץ ביניהם ׳ ואין שכל איש אשר הוכח ואשר הורס ׳ יוכל לקבץ שירים לכוון חבורים ׳ ומי יקבצם מראש שניר וחרמון וממעונות אריות ולקבץ נדחים קשה מקבוץ גליות ׳ ויען השר ויאמר אל יאמר כן אבי החכמה ׳ ידעתי כי כל תוכל ולא יבצר ממך מזימה ׳ כי לא תאבד חכמה ׳ מחכם וערמה מערום שוטט בחוצות שכלך ומצא ע עניינים יחברום ׳ כי אתך שירים ומליצות עד שמים לרום ׳ ואעפ״י שכל השירים רוח בינתך ילדתם ׳ והמליצות יד חכמתך יסדתם והתיחדת בהם ואין זר אתך ׳ שא משל כאילו יהיה איש לחבירתך ׳ ישאלך ותענהו ׳ ויענך ותשאלהו ׳ ובשם חדש תכנהו ׳ כאשר תלבך אתה בודהו ׳ והנני מעולם שיר לא חברתי ׳ ומליצה בסדר שכלי לא תארתי ׳ שים אותי לחברתך בספרך ׳ ויחס אלי קצת משליך ושיריך ׳ ואף כי תפארתי בשירים ובמעשים ׳ אשר יהיו על שמי מתיחסים בחרתי היות לך לריע ולעמית ׳ ולהיות שמי חרות על לוח ספרך עולמית ׳ ועתה קום לשון הזהב והאדרת ׳ ועשה לך שם תפארת ׳ ואסוף מחנה שיריך אל מחברת ׳ למען יהיה הגנוב מהם כגנב כמצא במחתרת ׳ ואשמע אל עצת החבר ׳ ואשאל מאת האל להורות אותי את אשר אדבר ׳ וזה החלי לעשות ׳ וידי לשתים פרושות ׳ להיות עם פי כהגיוני ׳ ולא אכשל בלשוני ׳

קומי שיר תי יפתי ולבי על כל שירות מלכי
עם כל עובר או מתעבר אז מתגבר משפט ערכי
ופחי ועל המתים יחיו על במתי חיים דרכי
לירות חצים צדה היכי לתמך ב קשת מושכי
יערוף לקחך יזל כטל על כל בשר רוחך שפכי
אברי לכל עמנו אל עבד אל ש די אנכי
שובי נפשי למנוחייכי ביהאל ג מל על יכי

אמר עמנואל

בכר׳ שלמה זצל׳ ׳ אחרי אשר אור האמת נעדר ׳ ושמש החכמה קדר ׳ ועמד השכל כאיש נדהם ׳ וכוכבי התבונה אספו נגהם ׳ והמליצה היתה לטורח ׳ חדל

ספר המחברות למר עמנואל זלהה

עמנואל בכר שלמה זצ"ל אחרי הודות אל הסבה הראשונה · בלב נכון ובנפש נאמנה · אומר כי אחרי אשר יומי לערוב פנה · ונסעתי מן העדנה אל הזקנה · הייתי כצפור נודדת מן קנה · ואני הייתי בפירמו העיר אשר במרכז המדינה · ושם אתנו אנשי חסד ואנשי אמונה · היושבים ראשונה במלכות הדעת והתבונה · ואני הייתי אתם באמנה ·

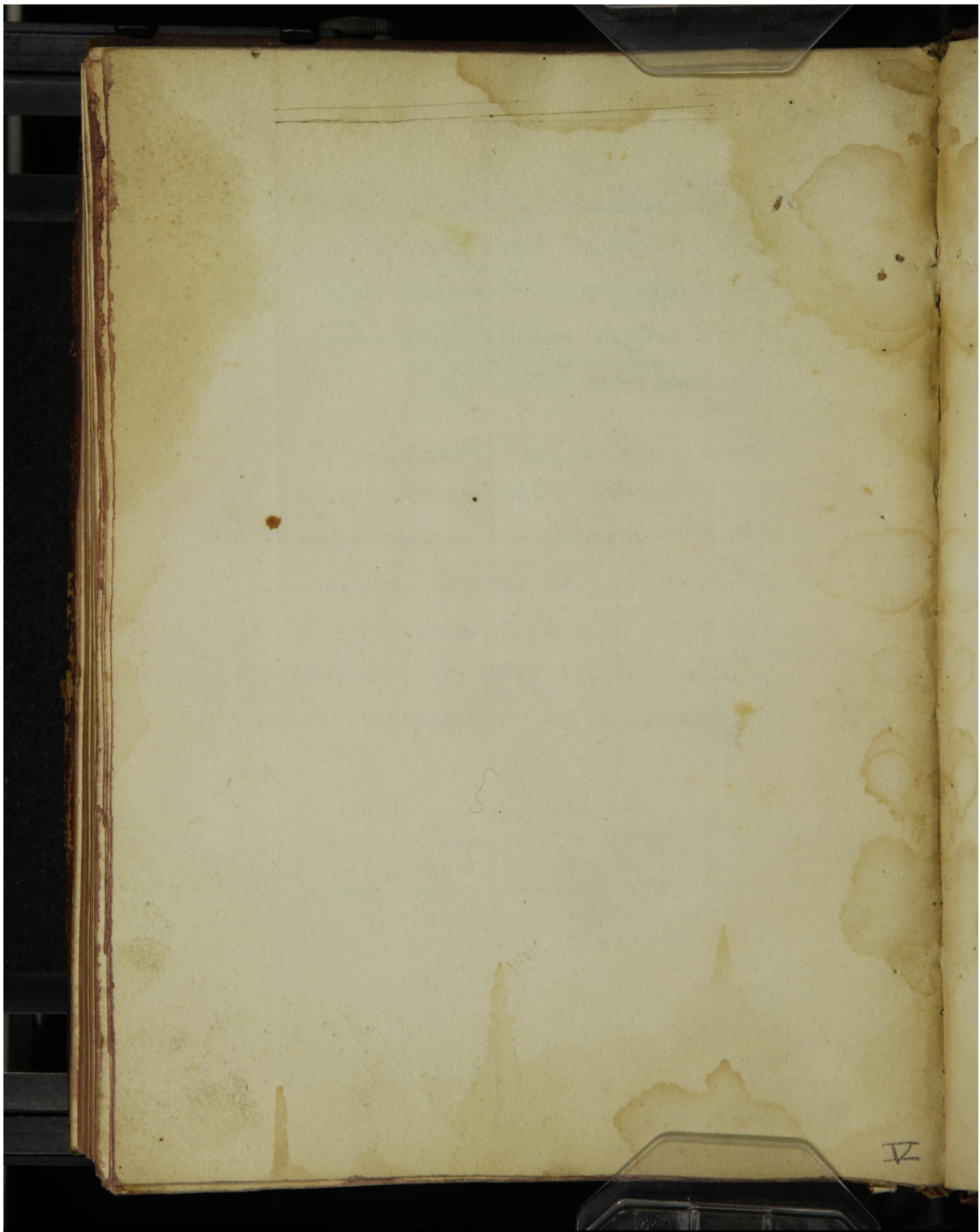
ויהי היום אחר סעודת פורים · הלכנו בכח האכילה והיין והבשרים · ונאספנו לבית בכר כרחב ויאריכו הספורים : ונשית בנפשנו עבות · לדבר רק מאודות השירים והמליצות · וכל אשר חבר שיר מלבו יאמרהו : ואם שמע שיר חברו זולתו יספרהו · ואיש לקט מזה ואל ספר חברם : ירוץ · לשירים יופים והדרם · ואשר לא יבא בעבת השרים ואז זכים כל רעיונו יחרם : ויהיו ככה אנשים אשר הגיע מסלותם · להתפאר בשירים חברם זולתם · וקצתם התפארו ב בשירים חבריהם · והעלמתי עיני מהם כאלו לא הכרתים · וקצתם הביאו ספרים מלאי שירים · אשר יגעו ללקט בין העומרים · ויצברו אותם חמרים חמרים · קבוצת כסף ונחשת · לא לעזר ולא להועיל כי אם לבשת · חקקו חקקי און וספרים הגדילו · ובין טהור לטמא לא הבדילו · וקצת היו בשירי מתפארים · ובכבוד מליצותי מספרים · זה אומר דלתי שיריך דפקתי · וכל שיר זולתך הרחקתי · וכאשר ידבק האזור על מתני איש שיריך אלי הדבקתי : ואומרה אלי רעי וגואלי · הראוני השירים אשר יחסתם אלי · ויראוני מכתבי תעתועים · ואראה והנה ערך אורגם כפרדעים : ונאספו עם שירי הנפלאים · אשר היו בתרשיש היפים ממולאים : וכפז השכל מסולאים · שירי אנשים פתאים מבוקעים ומנוררים ומטולאים · ושירים סבוכים ובסבכים סבואים · וישיתו להם עדרים · המתעים אסף עשרה חמרים : ויחשבו אלי להגדיל עצבי : אשר לא בויתי ולא דברתי ולא עלתה על לבי · ופרצו בחומת השירים פרץ · ויצברו אותם חמרים חמרים ותבאש הארץ · גם ראיתי מהם יחסו קצת שירותי לאחרים · ונחלתינו נהפכה לזרים · בתינו לנכרים ·

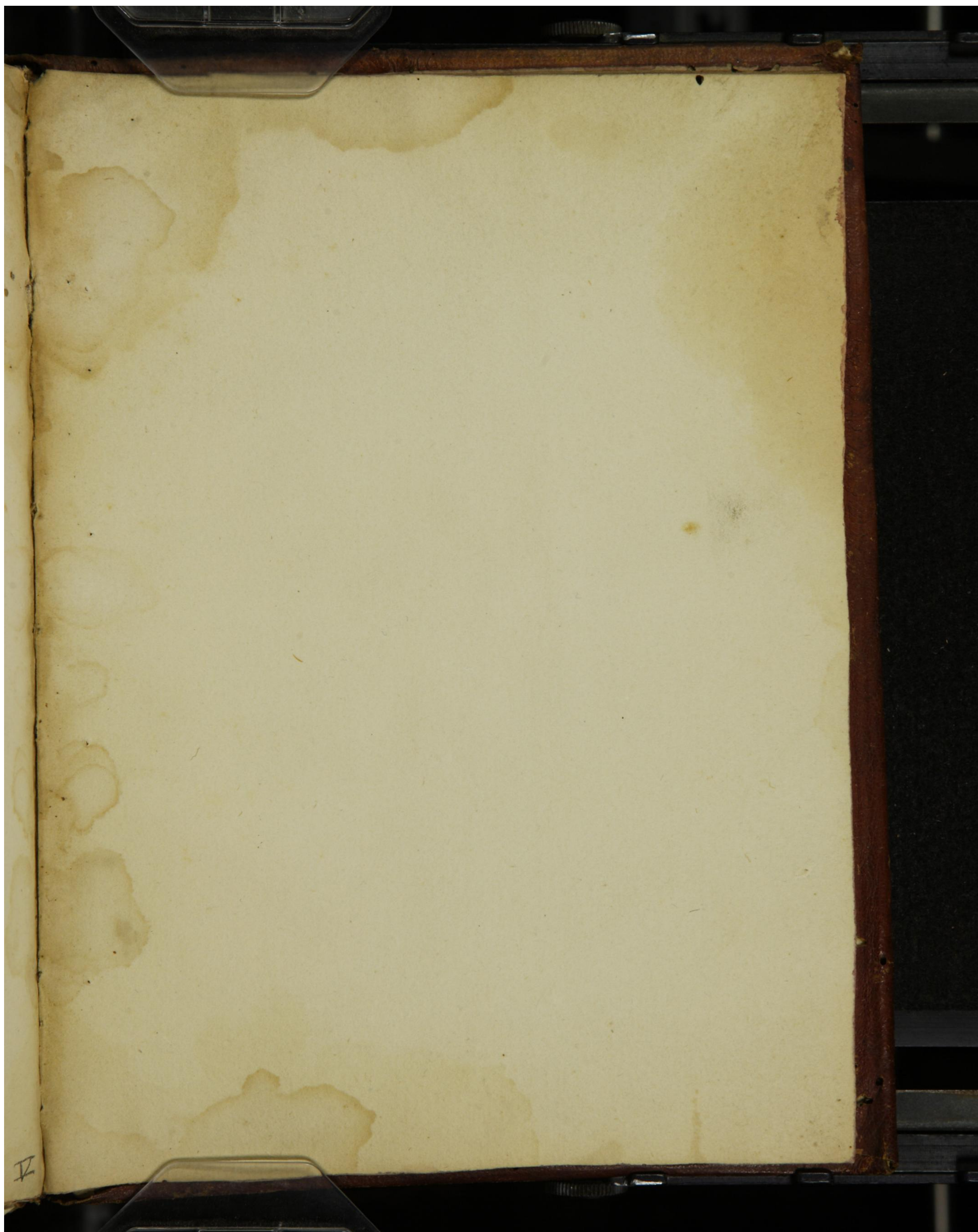
ואומרה אהה שירותי העליונות · ומליצותי הנמרצות · הייתם צבי לכל הארצות · והנכם היום כאבני גיר מנופצות · ותשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות · מי יעץ זאת אליכם · השירים ההדורים : לקוחים מפניני המאמרים ומזמרת הדבורים : איך נפלו גבורים : ואומרה על חברת אהבי ומיודעי : חנוני חנוני אתם רעי · שלום שלומי אלין עמי ימיר · כי הציק הזמן תחתי כאשר תציק העגלה המלאה לה עמיר · וחטאתי כתובה בעט ברזל בצפורן שמיר · כי נשארו מרכבות שירי שנים שלשה בראש גרגרים בראש אמיר : ויהי כהרימותי קולי ואקרא · ואלהי העברים עלי נקרא : ושם אתנו אחד מן השרים חוזה מיבל · ובראותו כי הזמן עדיו נבל : גם ידי ומליצותי יורש הבלבל · קשקל חיג ולא זנבל · ויאמר אלי בן אדם · מה לך נרדם · א ב

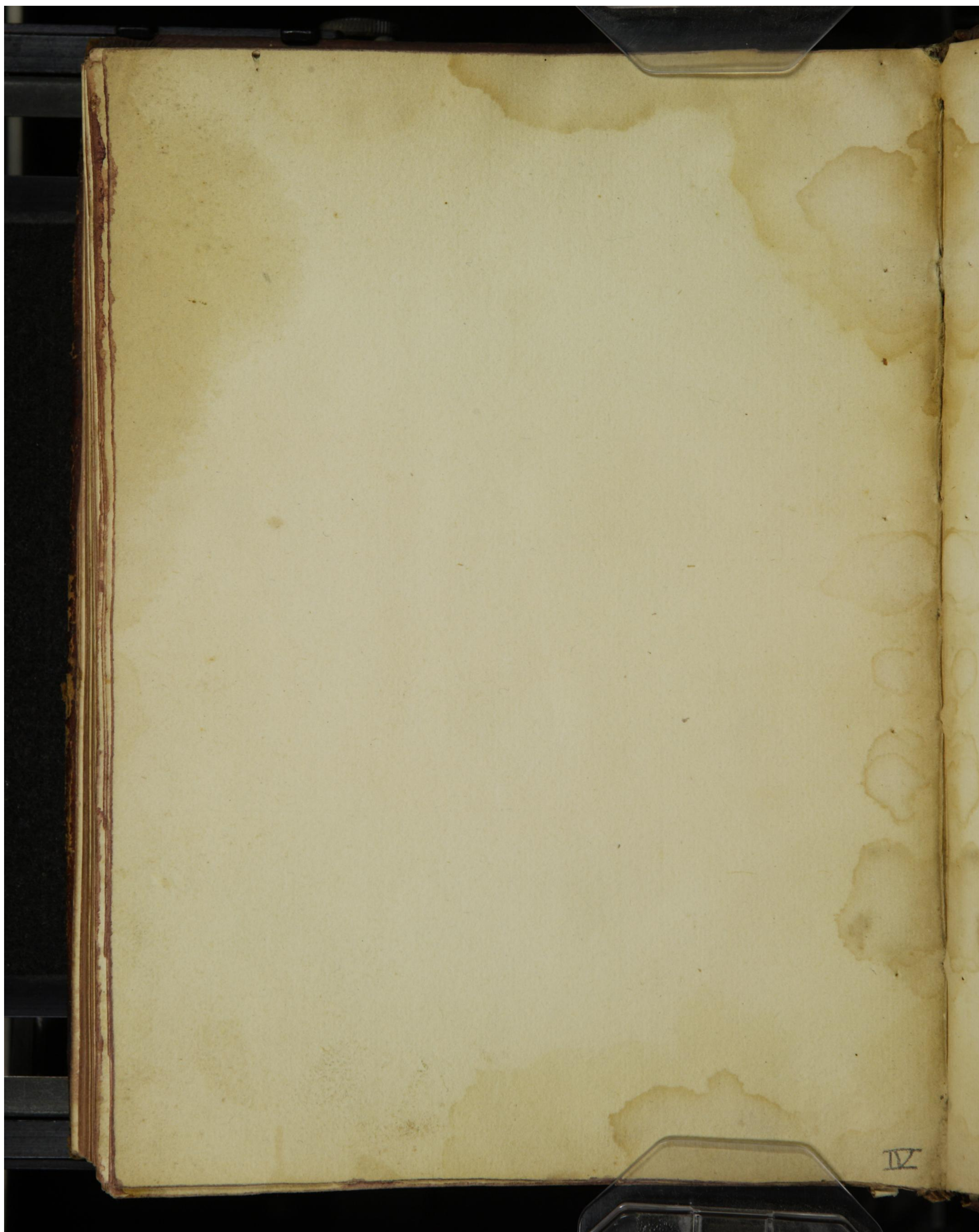

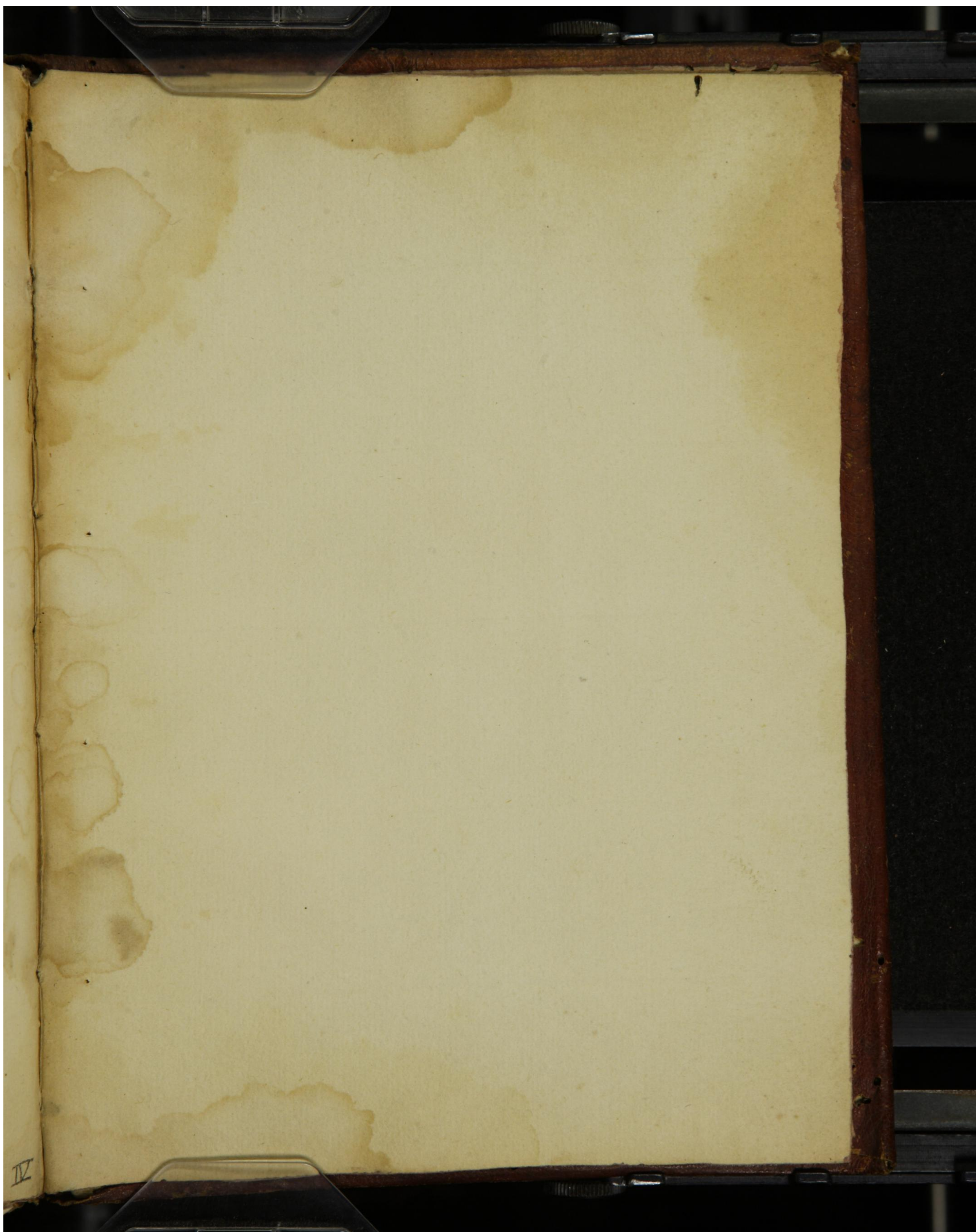
R. Immanuelis Bar Scelomò Mechabberod sive poeticae Compositiones Brixiae 1492. v. De-Rossi de Hebraic. Typogr. Parmae 1776. pag. 49.

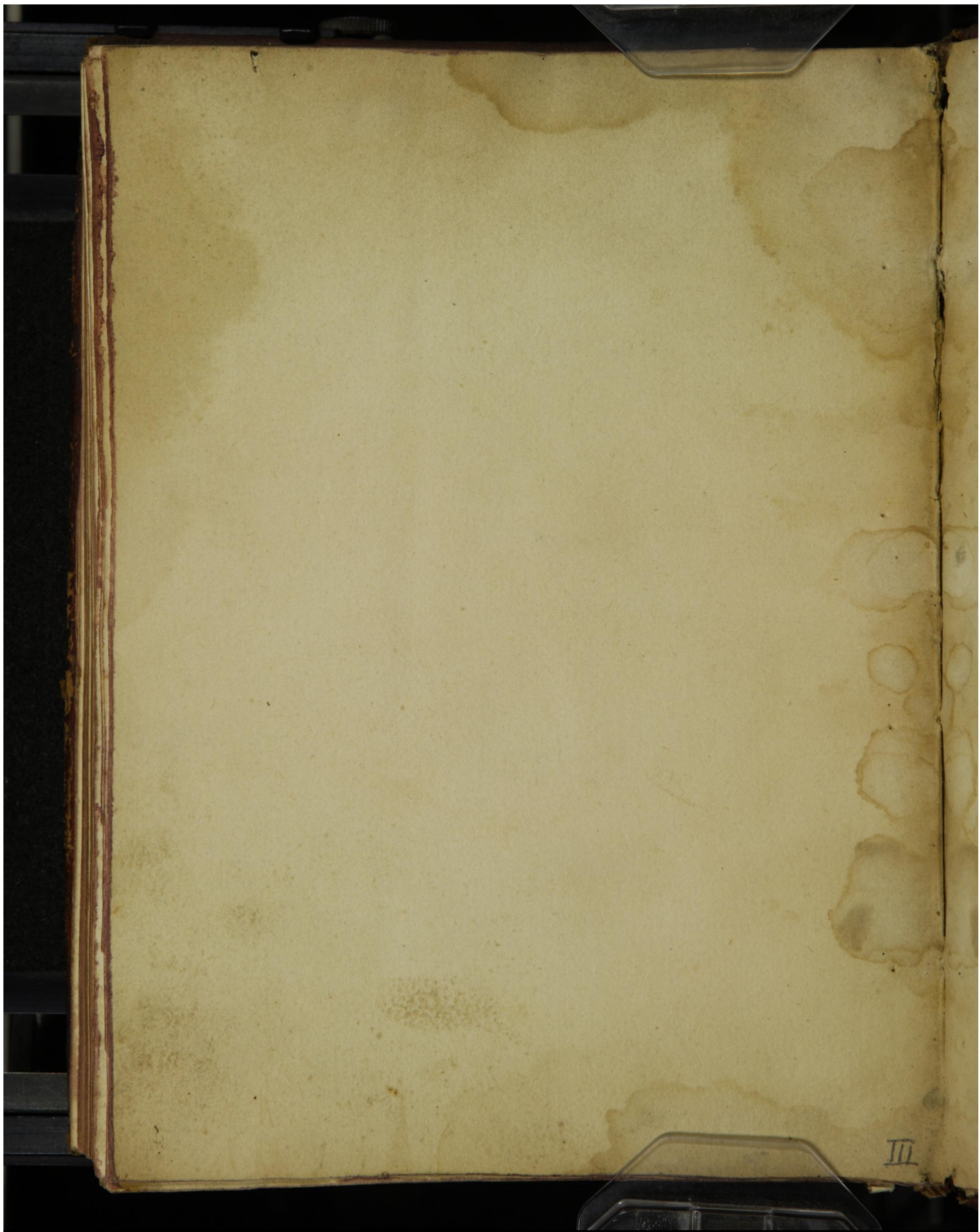
V. anco Biscioni nel Catalogo dei Libri Orientali Laurenziani pag. 12. ove è descritto annesso al Mascal akKadmoni che si è separato avendolo dimostrato il De-Rossi pag. 78. del Secolo seguente è di Venezia

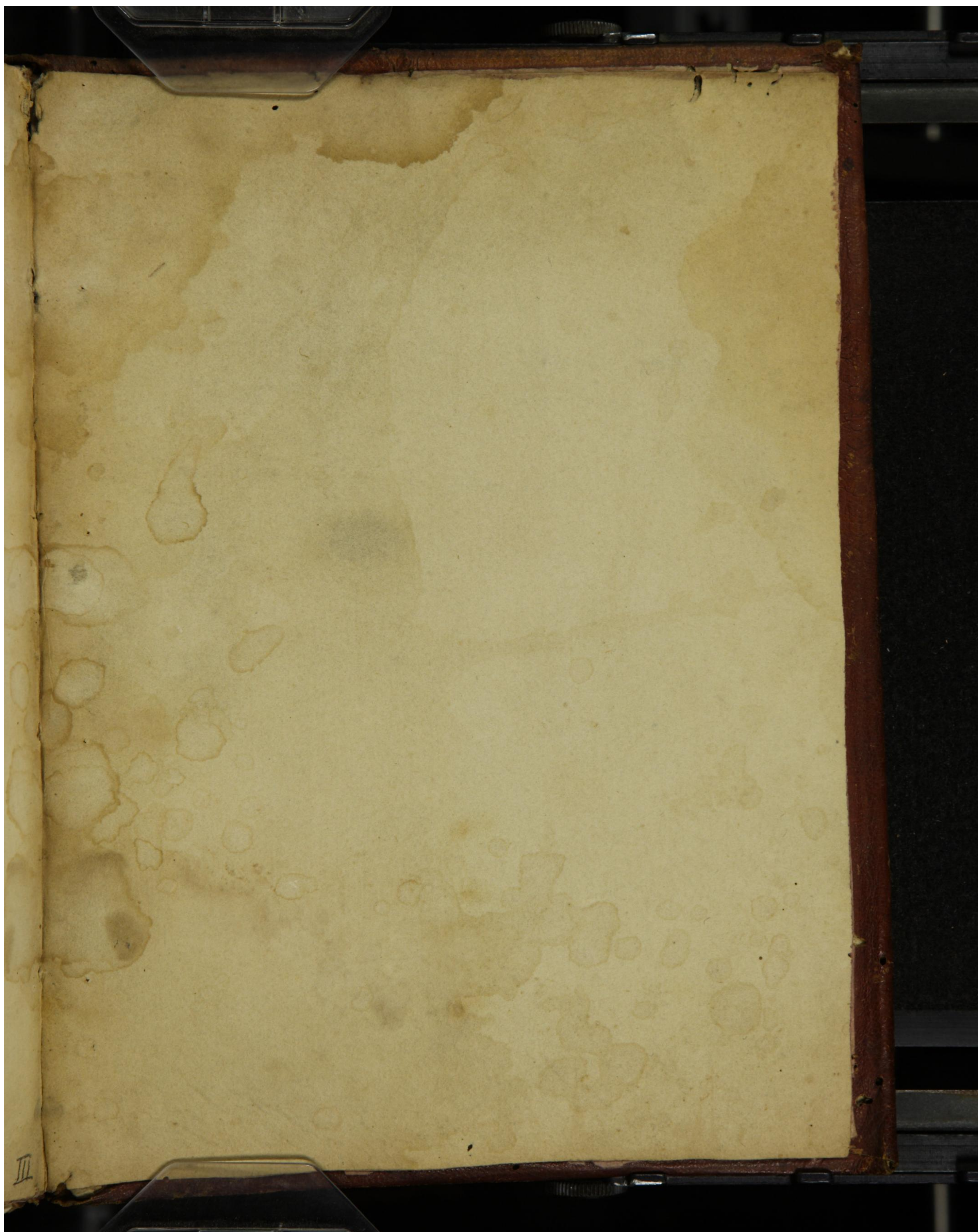

IV

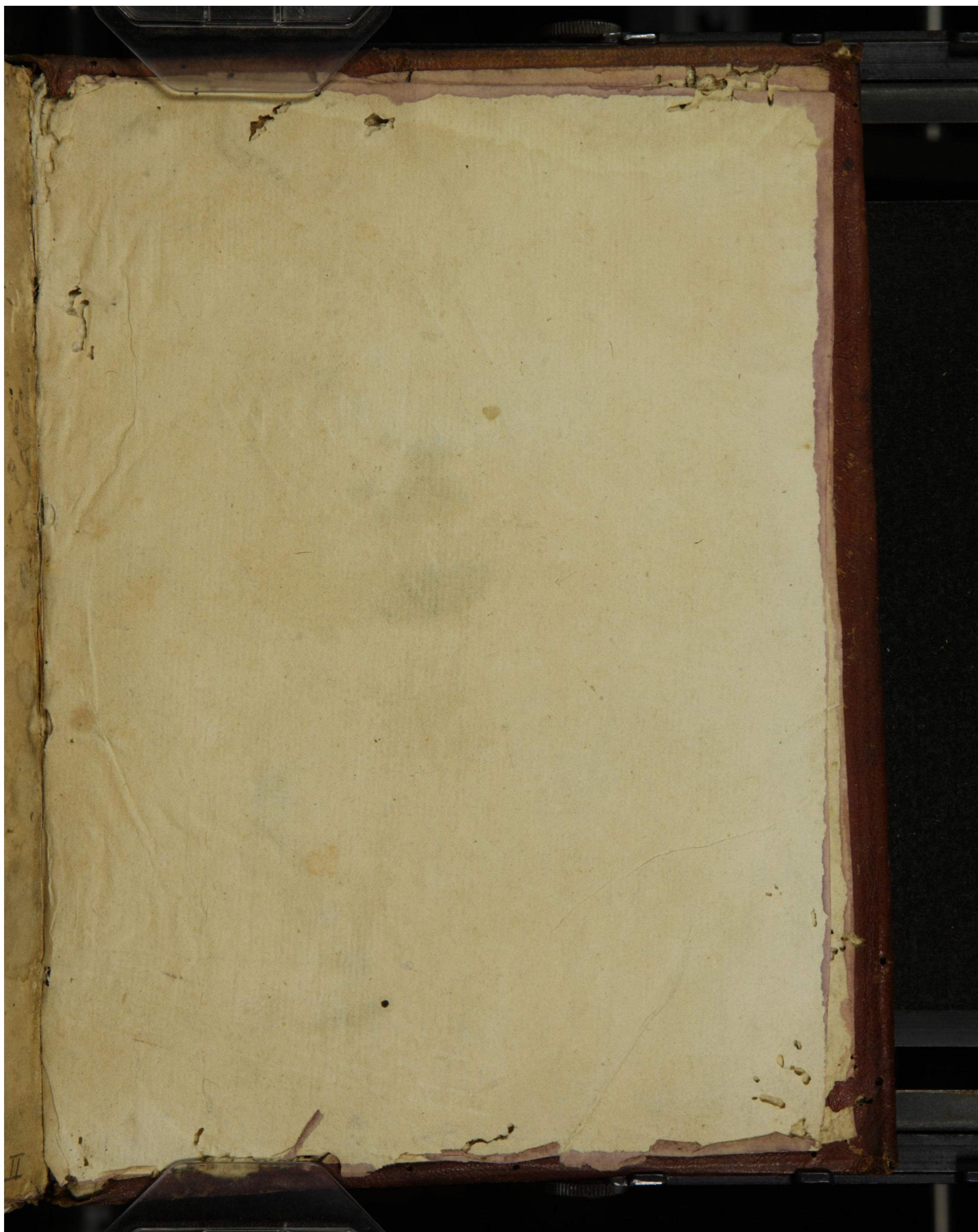

III

רבון העולמים ובעל החסד כל מעשה חסד ורחמים. רבוני ברחמיך הרבים יהי רצון
[illegible]
[illegible]

רבון העולמים ובעל החסד כל מעשה חסד ורחמים.
רבון ברחמיך הרבים [illegible]

VII
SALOMONE
Rob. Samuel
1492

I

